חסידות · ספרי חסידות נוספים

אביהם של ישראל

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

אביהם של ישראל

מקור הטקסט: אור ברסלב

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/אביהם-של-ישראל/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

אביהם של ישראל א' 4
במקום הקדמה 4
פת במלח תאכל 9
זהירות 32
בחיק המשפחה 44
זריזות 46
נקיות 54
פרישות 61
טהרה 65
חסידות 73
ענווה 81
יראת חטא 91
קדושה 99
רוח הקודש 106
תחיית המתים 120
הספדים 137
אביהם של ישראל ב' 213
במקום פתיחה 213
תורה 219
צדק צדק תרדוף 262
פרישות 270
טהרה 274
חסידות 278
ענווה 290
יראת חטא 303
תחיית המתים 344
חלק ב – מעשים נוספים של הרב 369
הדרכים של ימות המשיח 389
על קברי צדיקים 400
אביהם של ישראל ג' 413
הקדמה 413
תורה 417
זהירות 435
זריזות 441
נקיות 448
פרישות 455
טהרה 457
חסידות 459
ענווה 472
קדושה 487
רוח הקודש 501
רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרֶךָ 508
רוח הקודש בסת"ם 511
תחיית המתים 522
חלק ב – מעשים נוספים של הרב 543
כוח ברכת הרב 548

אביהם של ישראל א'

במקום הקדמה

אהבת עולם

עמדנו על מרפסת בית המדרש "היכל יעקב", בית המדרש ובית הכנסת שבו הרב זצ"ל התפלל וקיבל אנשים. עמדנו וראינו את המיטה יורדת מהמרפסת אל תוך הקהל הרב שעמד שם. יורדת ומתרחקת. אלפי ידיים הושטו אליה, דוחק עצום. עשרות אלפים נדחקים ומנסים בכל כוחם להתקרב אל הרב. בקושי רב הוכנס הרב השוכב על המיטה אל המכונית. עכשיו האלפים מנסים לגעת במכונית. להתקרב אל הרב שהולך ומתרחק מאיתנו.

ברגעים הראשונים חשבנו, אולי זה לא כל כך מכובד, צריך קצת סדר. מהר מאוד נזכרנו בדרכו של הרב לחפש בכל דבר את צד הזכות שלו. לראות את החיוב. וראינו אנשים שרוצים להתדבק. שלא רוצים להיפרד. ראינו אהבה. אהבה רבה. אהבת עולם.

מישהו נוגע בכתפינו ואומר לנו: אתם רואים את כל האלפים האלה, הם כולם האחים שלכם. הם קורעים את בגדיהם כאילו הם בנים שלו. בוכים כאילו הם בנים שלו. הם מרגישים כמו בנים. לפעמים כמו בנים יחידים. בנים אהובים. בדוחק הזה הם מביעים את אהבתם. בדוחק. בדמעות. בצער. בבכי. בבגדים הקרועים.

זה ברור לנו. הם משיבים אהבה. הם משיבים לו את כל השעות שהוא נתן להם. את כל המחשבות שהוא חשב עליהם. את התפילות שהוא התפלל עליהם. שבכה עליהם. שרצה בטובתם. שאהב אותם כנפשו וכמאודו. שאהב אותם אהבת עולם.

מאיפה האהבה הזאת?

חכמי הרמז אומרים כי הגימטריה של המילים שאומרים בקריאת שמע: "ואהבת את ה' אלוקיך" שווה בדיוק למספר של "ואהבת לרעך כמוך - אני ה'". ללמדך כי אלו אהבות שוות. "אוהב את המקום ואוהב את הבריות". אוהב את אלוקים ואוהב את בניו. כך היה אברהם אבינו, ענק בשתי האהבות. כך היה משה רבינו, איש התורה שמוכן למסור את הנפש למען עם ישראל. כך צריך להיות כל מי שממשיך את דרכם. "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך". "הריני אוהב כל אחד ואחד מישראל כנפשי וכמאודי".

החכם המקובל רבי סלמאן אליהו זצ"ל

אביו של מו"ר הרב מרדכי אליהו זצ"ל היה הרה"ג סלמאן אליהו זצ"ל. הוא היה בעל תשובה גדול, ויתר על קריירה אקדמית ורווחה כלכלית גדולה בגלל אהבתו את התורה. באחרית ימיו זכה לכתוב פירוש על כתבי האר"י, והיו באים אצלו חכמי ירושלים לשאול שאלות בחכמת הקבלה. את השגותיו בחכמה הפנימית הוא העלה על הכתב וחלקם נדפסו בסדרת הספרים "כרם שלמה".

סיפר הרה"ג יהודה צדקה זצ"ל – ראש ישיבת פורת יוסף, על גיסו הרה"ג סלמאן אליהו זצ"ל אביו של מורנו הרב זצ"ל – הרינו כפרת משכבו. הוא סיפר עליו שכשהיה רוצה לנוח מעט בין לימוד ללימוד היה יושב בפתח בית המדרש וקם לפני כל תלמיד ותלמיד מהישיבה. מכבד אותו ומייקר אותו ומעריך אותו עד מאוד. גם תלמידים שהיו לומדים בישיבה בשנה הראשונה.

"ואהבת לרעך כמוך" היא מצווה שכוללת את כל התורה כולה. יסוד כל המצוות האחרות. יסוד כל התורה כולה. ככל שאדם מתחזק בלימוד התורה – כך הוא צריך להתחזק באהבת עם ישראל. עוד דף גמרא – עוד אהבת ישראל. עוד דף זוהר – עוד יותר אהבה. עוד תפילה – עוד הארת פנים. עוד התחזקות – עוד מחשבה טובה.

זה לא היה פשוט לחכם סלמאן אליהו ללמוד תורה. הוא היה בן עשירים שהוריו יעדו לו קריירה כלכלית גדולה. לשם כך הוא נשלח ללמוד באנגליה באוקספורד. הוא נועד להחזיק ולפתח את כל עסקי המסחר של המשפחה, עסקים שפרוסים על פני ארצות ויבשות. קורא הדורות מראש חשב מחשבות אחרות. כך גם חכם סלמאן שהחליט ללמוד את רבי עקיבא לפני שהוא לומד את שקספייר. ללמוד את החכמה שכתבו אבות אבותיו לפני שהוא לומד חכמה של עמים זרים.

חכם סלמאן הציץ ונפגע. התורה שבתה את ליבו. הוא נסחף אליה ולמד בהתמדה גדולה במיוחד עד שסיים ללמוד את כל הגמרא והזוהר, הלכות ואגדות. פשט וסוד. כל התורה כולה במשך שנתיים ימים. סיפר הרה"ג יהודה צדקה זצ"ל – ראש ישיבת פורת יוסף, כי הדבר הזה היה פלא גם בעיני בעל הבן איש חי זיע"א שאחר כך קירב את חכם סלמאן מאוד והציע לו לעלות לארץ ישראל. שם לבנות את ביתו.

כשעלה חכם סלמאן לארץ הוא נשא את הרבנית מזל לבית צדקה. בת לזרע קודש של בעל הבן איש חי, בת של בת אחותו. בית של קדושה וטהרה. בית של תורה. בית של השראת שכינה. בית שרוח אלוקים מרחפת בו תדיר. בית שהודו של בעל הבן איש חי חפף עליו כל היום. ואליו שאפו כולם להתדמות ולהתדבק בתורתו בקדושתו

בטהרתו. באהבתו. בחיבורו אל כל כלל ישראל. בשליטתו בכל חלקי התורה. גם בפסקי הלכה מורכבים, וגם בתשובות בתורת הסוד. גם בספרי ילדים ונוער. גם בספרי חידות וחידודים. גם ספרים לנשים וגם לגברים. גם בעברית וגם בערבית. לכל אחד בשפתו. "כל אחד לפי כוחו".

מספרים שלפני שנפטר המקובל האלקי חכם שאול דוויק הכהן זצ"ל, שאל אותו ראש ישיבת פורת יוסף הרה"ג רבי עזרא עטייה זצ"ל: למי נלך לשאול שאלות בקבלה אחרי פטירתך? אמר להם: אפשר לשאול הרבה. אבל אם רוצים לקבל תשובה ברורה - אין לנו אלא חכם סלמאן. כך הוא הוכתר בלי כוונת מכוון להיות ראש וראשון למקובלים בירושלים אחרי פטירתו של הרב דוויק הכהן ז"ל.

רב שלא הכרנו

בימי ה"שבעה" שישבנו על מרן הרב – הכ"מ, באו רבים לנחמנו. הם סיפרו לנו על רב שלא הכרנו. סיפורים שהרב הסתיר מאיתנו, סיפורים שלא שמענו מעולם. סיפורים על תקופת הילדות והנערות של הרב. סיפורים על תקופת הבגרות. איך ישב ולמד תורה בהתמדה מרוב עוני. סיפורים על עצות והדרכות שנתן לאנשים שהועילו להם הרבה בחיים. סיפורים על ברכות שלו שהתקיימו. סיפורים על רגישות והתחשבות בכל יהודי, "ואהבת לרעך כמוך" כפשוטו ממש. סיפורים על כוח ראייה גדול למרחוק.

איך מכניסים סיפור של חיים לתוך ספר?

כשעלה רעיון לכתוב ספר על הרב הרגשנו רתיעה - איך אפשר לכתוב ספר על חיי הרב. הרי אם נרצה לכתוב את כל הסיפורים באמת גם עשרה כרכים לא יספיקו. רק הסיפורים שאנו יודעים עליהם ממה שאנשים סיפרו הם בכמות כל כך גדולה. וכל יום אנו פוגשים עוד אנשים שמספרים עוד ועוד סיפורים מופלאים. ובכלל למדנו במהלך השבעה כי מה שחשבנו שהכרנו את הרב היה רחוק מהאמת. לא ידענו עד כמה כוחו היה גדול. גם היום כשאנו כבר אחרי השבעה וההספדים – אנו יודעים שכל הכרתנו אותו היא כטיפה מן הים. לא רק בכמות אלא באיכות, כל מה שידענו לא היה אלא קצה של קרחון של אדם שהיה כל כך עובד ה'. אוהב ה' וקרוב אל ה'.

מהו הספד אמיתי?

עם זאת, החלטנו לכתוב את הדברים כדי שיהיו ספר לימוד לכולנו, בבחינת הספד של צדיק. שהרי את כל הצדיקים הגדולים הספידו וגם הם לא היו יכולים באמת להספידם כראוי לגודל מעלת נפשם וצדקתם. ואף על פי כן חכמינו כל כך הקפידו במעלת ההספד עד שאמרו כי כל מי שהיה בהספד של רבי – הריהו בן העולם הבא. וכל מי שמוריד

דמעה על אדם כשר – נמחלים לו כל עוונותיו. וכן על זה הדרך. ומי שמתעצל בהספדו של חכם ראוי לקברו בחייו. ומקורם של חז"ל הוא מיהושע שנספד – אך לא נספד כהלכה. והגמרא מסבירה את מה שנאמר עליו שנקבר "מצפון להר געש" - כי כמעט שרגש הר הגעש לקברם כיוון שלא הספידו אותו כראוי.

כי בודאי כולם ידעו שהוא כבש את הארץ והעמיד חמה ולבנה - "שמש בגבעון דום וירח בעמק איילון", ומן הסתם סיפרו על כל זה ועל כל הניסים המוזכרים בספר יהושע. אבל את עיקר הגדולה הנפשית שלו שממנה נבעו הדברים לא אמרו בהספדו. הם נשארו צפונים וחתומים. דיברו רק על המופתים. על הדברים הגלויים. ולכן נאמר עליו שנקבר "מִצְּפוֹן לְהַר גָּעַשׁ" - במקום צפון. במקום מוסתר שגרם להר לרגוש ולגעוש עליהם.

חשיבות לספר את המופתים בצורה נכונה

עם זאת, אנו יודעים שיש עניין לספר גם את המופתים. מורנו ורבינו הרב זצ"ל כתב בשנת ה'תשמ"ו, בהסכמה לספר שעוסק בסיפורי צדיקים מרבני ג'רבה שהמספר מקיים 'זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור' - "כלומר יש להתבונן במעשי האבות ומשם להמשיך את מעשיהם הטובים מדור לדור".

הרב מביא את מה שכתוב בספר מלכים (ב' פרק ח') שביקש המלך מ"גֵּחֲזִי, נַעַר אִישׁ הָאֱלֹהִים לֵאמֹר: סַפְּרָה נָּא לִי אֵת כָּל הַגְּדֹלוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלִישָׁע: וַיְהִי הוּא מְסַפֵּר לַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת הַמֵּת וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת בְּנָהּ צֹעֶקֶת אֶל הַמֶּלֶךְ עַל בֵּיתָהּ וְעַל שָׂדָהּ וַיֹּאמֶר גֵּחֲזִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ זֹאת הָאִשָּׁה וְזֶה בְּנָהּ אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֱלִישָׁע". פתאום מגיעה האשה שהנס קרה איתה ומספרת את המעשה בעצמה. והסיפור מסופר על ידה ולא על ידי גיחזי. "וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ לָאִשָּׁה וַתְּסַפֶּר לוֹ". חז"ל שאלו: האם האשה הזאת הייתה מתחבאת אחרי השער? איך היא מגיעה מיד? גיחזי לא מספיק לספר למלך את הסיפור וכבר היא מגיעה לספר את הסיפור בעצמה למלך? "רבנן אמרי: אפילו בסוף העולם - הסיטה הקב"ה והביאה כדי שלא יספר אותו רשע בשבחו של הקב"ה" (מתוך הסכמת מרן הרב מרדכי אליהו זיע"א, לספר 'מלכי תרשיש' על רבני תוניס, י"ט אלול התשמ"ו).

חשוב שסיפורי הצדיקים יבואו באופן אמיתי ולא חיצוני. לא סיפורי מופתים שאינם מקדמים את האדם לכלום. שהוא יכול להשאר גיחזי למרות שהוא יודע את כל המופתים שעשה אלישע. שהוא יכול להשאר חמדן ורק לספר סיפורים מרתקים ומעניינים למלך. להעביר את זמנו. לרתק את עיניו ולשעשע את ילדיו. חשוב שסיפורי הצדיקים יביאו אותנו להיות צדיקים בעצמינו. לגדל ילדים צדיקים לחנך ילדים צדיקים.

להיות בעצמינו מאירי פנים. להיות בעצמינו אנשי מידות. להיות בעצמינו בעלי תפילה. בעלי תורה. בעלי יראת שמים. (תהלים נ') "ולרשע אמר אלהים: מה לך לספר חקי?".

ספר הדרכה מעשית

אנו ננסה לכתוב ספר זה שיקרב אותנו אל הרב. שנדע להתנהג כמוהו. נדבר בספר זה על המעלות הרוחניות של הרב שבגללם הוא נתעלה והגיע למדרגות הרוחניות הגדולות שהגיע. ננסה להבין למה נתקיים בו: "והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע". להבין למה הקב"ה כל כך אהב אותו עד שקיים את גזרותיו, בחינת "צדיק גוזר והקב"ה מקיים"?.

ניסינו ללכת בספר זה בדרכם של חכמינו ז"ל שהראו לנו את הדרך להתעלות בעבודת ה'. המסילה שהרמח"ל בחר לכתוב את ספרו המפורסם 'מסילת ישרים' על פיה. הברייתא של רבי פינחס בן יאיר שמובאת בתחילת ספרו של הרמח"ל ועל פיה כתוב ומסודר כל ספרו: "תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה לידי זריזות, זריזות מביאה לידי נקיות, נקיות מביאה לידי פרישות, פרישות מביאה לידי טהרה, טהרה מביאה לידי חסידות, חסידות מביאה לידי ענוה, ענוה מביאה לידי יראת חטא, יראת חטא מביאה לידי קדושה, קדושה מביאה לידי רוח הקדש, רוח הקדש מביאה לידי תחית המתים".

הספדו של אליהו הנביא

בזוהר (חלק א' דף קצ"א/ב') שואל רבי אלעזר על מה שנאמר על ידי אליהו לאלישע: "אִם תִּרְאֶה אֹתִי לֻקַּח מֵאִתָּךְ - יְהִי לְךָ כֵּן. וְאִם אַיִן - לֹא יִהְיֶה". אם אלישע יראה את אליהו נלקח לעולם העליון – יהיה לאלישע פי שנים ברוחו של אליהו. ואם לא – לא. וכי בכוחם של צדיקים לתת מה שאין להם. ועוד - למה זה קשור לראיית אלישע את הסתלקות אליהו?

ועונה הזוהר כי לא נאמר "פי שנים מרוחך" אלא "פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחֲךָ אֵלָי" ללמדך שבאותה רוח של אליהו יכול אלישע לעשות פי שנים ניסים. וזה דווקא אם יראה את אליהו נלקח מעימו. מסביר הזוהר שהראייה הזו היא ללמוד את תורתו. להבין את עיקר כוחו - "אם תיכול למיקם על עקרא דרוחא דשבקנא לך בשעתא דאתנסיבנא מינך, יהא לך כדין" - אם תוכל לעמוד על עיקר הרוח שהשארתי לך בשעה שאלקח ממך – יהיה לך כן. אנו ננסה בספר זה לספר את המעשים ולנסות ללמוד את עיקרי הרוח שממנה נעשו כל המעשים הללו. "וַאֲחֵיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכּוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה'".

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֲרֵי אֲנַחְנוּ מוּכָנִים וּמְזֻמָּנִים לִזְכֹּר בְּפִינוּ שֶׁבַח עַבְדְּךָ הַצַּדִּיק רַבִּי מרדכי בֶּן חכם סלימאן ומזל אֵלִיָּהוּ ז"ל, כִּי יָדַעְנוּ שֶׁרְצוֹנְךָ הוּא לְסַפֵּר בְּשֶׁבַח הַצַּדִּיקִים, כִּי תְּהִלָּתָם

הִיא תְּהִלָּתֶךָ, וְתַפְאַרְתָּם הִיא תִּפְאַרְתֶּךָ. וּתְזַכֵּנוּ בַּעֲבוּר זֹאת - שֶׁיִּמְשֵׁךְ עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת עַבְדְּךָ הַצַּדִּיק מרדכי בֶּן חכם סלימאן ומזל אֵלְיָהוּ וּתְטַהֵר מַחְשַׁבְתֵּנוּ וְתָסִיר מִמֶּנּוּ כָּל מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהַרְהוּרִים רָעִים וְרַעְיוֹנִים פְּגוּמִים, וּתְזַכֵּנוּ לְמוֹחִין דְּגַדְלוּת וּתְסַיְּעֵנוּ וְתַעֲזְרֵנוּ בְּכָל עֵת לַעֲלוֹת לְעוֹלָם הַמַּחְשָׁבָה הַקְּדוֹשָׁה וְלַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּתוֹרָתֶךָ וַעֲבוֹדָתֶךָ וּבְגָדְלָתֶךָ, וּתְזַכֵּנוּ לְהִתְדַּבֵּק בְּךָ וּבְתוֹרָתְךָ תָּמִיד בְּמַחְשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת וּטְהוֹרוֹת, זַכּוֹת וּנְקִיּוֹת, וּתְזַכֵּנוּ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ כְּרָאוּי בְּכַוָּנַת הַלֵּב, וּתְזַכֵּנוּ לִלְמֹד וּלְלַמֵּד, לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה רַבָּה וּבְרָעוּתָא דִּלְבָּא. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ אֲ-דֹנָי צוּרִי וְגוֹאֲלִי. וִיהִי נֹעַם אֲ-דֹנָי אֱ-לֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ.

פת במלח תאכל

הנער שמכר תורמסין

מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל למד תורה בעוני גדול. אביו, חכם סלמאן אליהו זצ"ל גדל בבית עשירים שרחוקים מתורה. אך חכם סלמאן זכה והכיר את אורה של התורה ועזב את כל הרכוש והכבוד שהיה לו בחו"ל. משפחתו לא אהבה את השינוי הרוחני שעובר עליו ובעצת רבי יוסף חיים, הבן איש חי זיע"א, הוא עזב את הגולה ועלה לארץ ישראל. כאן נתעלה הרב סלמאן עילוי על עילוי בתורה ובעבודת ה' וזכה לקיים את דברי רבי שמעון בר יוחאי בגמרא, שאמר: "שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין, אלו הן: תורה וארץ ישראל והעולם הבא" וכו'. אלו היו יסורין של אהבה שאין בהם ביטול תורה. עם פטירתו הוא השאיר ירושה ענקית: ספרים העוסקים בחכמת הקבלה וספרים שמבארים את דבריו של האר"י הקדוש. מאז פטירתו, ששה מספריו נדפסו פעמים רבות לטובת לומדי הקבלה. אנו עדיין מחפשים את שאר הספרים שרבי סלמאן מוצפי קרא להם "רש"י על ספר עץ חיים".

מו"ר הרב נתייתם מאביו כבר בגיל 11 וכל פרנסת המשפחה נפלה על אמו הצדקת מרת מזל ז"ל, שהייתה מטופלת בילדים קטנים ולא היה לה משענת לפרנסתה. הבן מרדכי שהיה מצעירי שבעת בניה יצא בגיל עשר לעבוד לפרנסת המשפחה במכירת תורמסין (קטניות שנשלקות שבעה ימים על מנת להסיר את מרירותם והן נאכלות כמו גרעינים ופיצוחים). כך היה הנער מרדכי מסתובב ומוכר מדי יום את התורמסין עטופים בנייר, ובלילה היה יושב ועוסק בתורה.

סיפר אחיו, חכם רבי שמעון אליהו, כי כל המשפחה הייתה גרה בחדר אחד ובלילות כל הרצפה הייתה תפוסה על ידי המזרונים שהיו פרוסים על הרצפה. על מזרון אחד היו ישנים שני ילדים, והוא ומו"ר היו צריכים לישון על מזרון אחד. מורנו הרב היה מוותר לו על המקום והיה יושב מתחת לשולחן עם נר בידו ועוסק בתורה, כדי לא להפריע ליתר בני המשפחה שהתגוררו כולם באותו החדר.

ומניין היו למורנו הרב נרות ללמוד בהם במשך הלילה? סיפר האח כי בסוף היום היה מרדכי הצעיר עובר בבתי כנסיות ובתי מדרשות ולוקח את השאריות של הנרות שבערו ודלקו. את השאריות הוא היה ממיס ויוצק על חוט וכך היה מכין לעצמו נרות ללמוד בהם במשך הלילה.

מו"ר אחיו, חכם נעים אליהו שליט"א, סיפר כי בימים ההם היו אנשים בירושלים העתיקה שראו את העוני הגדול ורצו לעודד את הילדים ללמוד תורה. הם היו מחלקים להם מדי פעם פרסים כספיים על מבחנים שונים. כל הילדים היו קונים בכסף הזה חלקום (ממתק העשוי קמח תירס וסוכר). אך מורנו הרב היה קונה בו חצי בלוק קרח ומניחו בתוך קערת מים. הוא היה מניח בו את רגליו על מנת שלא ירדם בלילה בעת שהיה לומד תורה.

ומה עם "אלמנה ויתום לא תענון"?

פעם אחת ראה אחד העשירים את מורנו ורבנו זצ"ל מוכר את התורמסין הללו ושאל אותו: מדוע אתה מוכר תורמסין - לך ללמוד תורה. השיב לו הילד: אמי צריכה את הכסף לפרנסת בני הבית. התנה איתו העשיר בטוב לבו: אם תלמד כך וכך משניות בעל פה אתן לך את כל הכסף שאתה יכול להרוויח במכירת התורמסין. תן לי את התורמסין ואני אתן לך את ערכם.

הסכים הילד, נתן לעשיר את התורמסין והתחיל ללמוד את המשניות שסיכם עמו. בסוף היום בא אותו עשיר לבחון את הילד אם יודע הוא את המשניות בעל פה, ומצאו שידע את כולם. אחר כך התחיל לשאול אותו שאלות על פירושן של אותן משניות ולא ידע. אמר לו: הפסדת את כספך.

יצא מורנו הרב מאותו החדר ומצא את עצמו בלי התורמסין - ובלי הכסף. מה יביא לאמו? מה יהיה על פרנסת אחיו? מנין יהיה אוכל לבני הבית? התחיל לבכות. ראה אותו אחד מחכמי הישיבה, רבי אפריים הכהן זצ"ל, שהוא בוכה ושאל אותו: למה תבכה? והילד לא יכול היה לענות לו מרוב בכי, רק הצביע בידו על החדר בו ישב העשיר. הלך החכם לחדר וראה את העשיר. שאל אותו מה היה המעשה והלה סיפר לו. אמר

החכם לעשיר: אם כבודו בחן את הילד על פירוש המשניות בודאי אתה יודע בעצמך את פירושן. אמר העשיר: כן. שאל אותו החכם כמה שאלות בפירוש אותן משניות והעשיר עמד ולא ידע להשיב. אמר לו החכם: ראה כי גם אתה לא יודע את פירוש המשניות על אמיתותן. שתק העשיר. אמר לו החכם: ואיפה מה שכתוב בתורה: "וכל אלמנה ויתום לא תענון"? מה יהיה על הדמעות של היתום הזה?

ידע העשיר שטעה ואמר: חטאתי, עויתי, פשעתי. אמר לו החכם: לא די שהודית בטעות, אתה צריך לשלם עליה. עליך יהיה הילד היתום הזה. תן לו בכל יום את הפרוטות שהיה מרויח כדי שלא יצטרך להסתובב ברחובות ולמכור תורמסין, כך הוא יוכל ללמוד ולהתגדל בתורה.

ביצה אחת שהיינו מחלקין בין שנינו

בימי בחרותו היה מו"ר הרב זצ"ל לומד בישיבת "פורת יוסף" בעיר העתיקה בירושלים, אצל הרב רבי עזרא עטייה עליו השלום. סיפר חכם רבי אליהו שרים זצוק"ל שהיה החברותא שלו בישיבה כי הם היו יושבים ולומדים תורה מעת סיום תפילת ותיקין ועד אחרי חצות הלילה. והיו שניהם אוכלים פיתה אחת, לבן אחד וביצה אחת שהיו מחלקין אותה ביניהם חצי חצי. כך היו לומדים תורה מתוך עוני, לקיים מה שנאמר במשנה באבות: "כַּךְ הִיא דַּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, פַּת בַּמֶּלַח תֹּאכַל וּמַיִם בַּמְּשׂוּרָה תִּשְׁתֶּה וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל. אִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֵּן אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ, אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לָעוֹלָם הַבָּא" (פרק ו' ד').

בן ובת אחרי 14 שנה

את הסיפור הזה סיפר חכם רבי אליהו שרים זצוק"ל לתלמידיו שהיו עדים לפלא גדול שהיה בישיבת "תורה והוראה", הישיבה שחכם רבי אליהו שרים זצוק"ל הקים בתל אביב בעשר אצבעותיו והיה מלמד בה תורה עד יומו האחרון.

פעם מו"ר הרב זצ"ל הלך לישיבה של חכם רבי אליהו שרים זצוק"ל, ללמד שם שיעור לתלמידים. אחרי השיעור ישבו שני החכמים ודיברו ביניהם ואז קרא ראש הישיבה לאחד האברכים ואמר לרב אליהו: פלוני זה שכבודו השיאו לפני ארבע עשרה שנה לא זכה לילדים.

אמר הרב אליהו: 'אין מצב כזה שאני חיתנתי מישהו ואין לו ילדים. בקרוב מאוד תתבשר בשורות טובות'. את השיחה הזו שמעו רבים מתלמידי הישיבה שעמדו בסמוך אליהם. ואחרי כמה חודשים הם ראו את הפלא מתרחש מול עיניהם. אותו חבר שארבע עשרה שנה הלך בעצבות עם אשתו, חודש אחרי חודש, החל לחייך. אחרי אחד עשר חודש

מההבטחה של הרב - אשתו ילדה בן. אחרי שנתיים היא ביקשה מבעלה ללכת אל הרב פעם נוספת, הפעם בשביל בת. הרב אמר לאברך: אמן, בת. ובאותו חודש התעברה האשה וילדה אחרי תשעה חודשים, בת כמובן.

צעדה לילית עם הרב עובדיה

"אנשים שונים מנסים להטיל איבה ביני לבין הרב עובדיה", אמר פעם הגר"מ אליהו זצ"ל. "אתה יודע שכאשר היינו נערים, צעדנו יחד מדי ערב מישיבת "פורת יוסף", שבה למדנו שנינו, לישיבת "חברון"? הסיבה לצעידת הלילה המשותפת היתה העניות ששרתה ב"פורת יוסף", עניות שלא איפשרה להנהלת הישיבה להתקין תאורה בלילה. עז היה חפצנו להגות בתורה, וכך יצאנו מדי ערב, לאורך תקופה ארוכה, מהיכל הישיבה. אני, שהייתי צעיר מהרב עובדיה בתשע שנים, הייתי לוקח את הספרים ואת הנר, וכך היינו צועדים באהבה רבה את כל הדרך שבין ירושלים החדשה לישנה".

כך היא דרכה של תורה

מה פסק חכם מרדכי?

לימוד התורה של הרב זצ"ל היה לשם דבר והיה לו כוח פסיקה עצום. כבר בצעירותו כשלמד בישיבת "פורת יוסף" התפרסם כפוסק. כתלמידים, תמיד שאלנו ובירורנו, מה חכם מרדכי פסק בעניין זה או אחר. הוא היה עומד מול הגאון חכם בן ציון אבא שאול שהיה גאון גדול, ופוסק שונה ממנו, והיו ביניהם יחסי נעימות. ואנחנו הורגלנו בישיבה לשאול - מה חכם בן ציון פסק, ומה חכם מרדכי פוסק. גם בחוברות שיצאו אז בישיבה, היו מורגלים לרשום הלכות ומציינים את שתי הדעות: מה חכם בן ציון פסק, ומה חכם מרדכי פוסק.

בישיבת "פורת יוסף" היה עומד ליד החלון, פותח ספר ולומד בלי הפסקה. הייתה לו תפיסה מהירה מאוד. הוא היה מחנך בבית הספר 'בית אהרון' בשכונת בית ישראל. מיד כשהיה מסיים שם היה מגיע במהירות לבית המדרש ולומד.

בישיבה היו מסיימים ללמוד בערך בחמש אחר הצהריים ואחר כך היו הולכים למקום אחר לסדר ערב. וחכם מרדכי, רק הוא לבדו נשאר בבית המדרש, הולך מהפתח ועד לארון הקדש וחוזר שוב ושוב, ומשנן את תלמודו, כדי לא להפסיד אפילו רגע.

(הרב דוד צדקה, רב העיר פרדס חנה, בן דוד הרב)

הרב כמורה בתלמוד תורה

בתקופה ההיא היה הרב זצ"ל מלמד שעתיים בבית הספר לפרנסתו. הוא היה מלמד את התלמידים בחום ובאהבה כמו בנים. סיפרו התלמידים, שהיו לרב באותם ימים, כי

הוא לא היה יוצא מהכיתה בהפסקה כמו שאר המורים. או שבהפסקה הוא היה מדבר עם התלמידים או שהיה מוציא משניות מכיסו ולומד עד שיתחיל השיעור.

האולר שנשכח

עוד סיפרו התלמידים כי פעם אחת שיחק אחד התלמידים עם אולר חדש שקיבל במתנה והיה משחק בו בשיעור ומסיח את דעת התלמידים מהנאמר בכיתה. לאחר שהרב זצ"ל העיר לתלמיד מספר פעמים ולא קיבל, לקח הרב את האולר ושם אותו על הארון הגבוה בכיתה. כולם ידעו כי החפצים המוחרמים נשארים על הארון עד ראש חודש, וביום זה אחרי הלימודים הרב היה מחזיר לכל מי שנלקח ממנו חפץ במהלך החודש.

אירע מה שאירע והתלמיד הזה נפגע בתאונת דרכים באותו שבוע ומסר את נשמתו לבוראו. באותה שנה נולד אח קטן לאותה משפחה. ואחרי כמה שנים הגיע אותו אח לכיתה שבה למד אחיו שנהרג. ביום הראשון שהגיע לבית הספר הוא הסתכל על הארון במבטים חוזרים ונשנים.

סיפר מו"ר הרב: שאלתי אותו: "למה אתה מסתכל על הארון?".

"יש לי שם משהו" ענה התלמיד החדש.

"מה יש לך שם?"

"אולר" – ענה התלמיד.

"נתתי לו את האולר של אחיו, או אולי שלו". – אמר הרב. וסיפרתי להורים את סיפור האולר, כי הם למעשה היורשים האמיתיים של האולר שנשכח.

נשמה של אביי ורבא

התמדתו של הרב זצ"ל בתורה הייתה כה גדולה וגם כשנתמנה לדיין בבאר שבע לא הפסיק מלימודו. הוא היה גר אצל משפחת וינברגר בבאר שבע בקיטון קטן שהיה שם, והיה לומד בהתמדה רבה משעה שסיים את עבודתו בבית הדין ועד שהיה ישן.

בתקופה ההיא היה הרב מתפלל אצל קהילה של חסידים שלפעמים היו מתפללים מנחה אחרי השקיעה והרב היה נאלץ להתפלל מנחה במקום אחר. פעם התקשה הרב של קהילת החסידים באיזו שאלה, ולא מצא לה תשובה ימים רבים. אמרו לו אנשים שישאל את הרב אליהו ואולי הוא יוכל למצוא לו תשובה. אותו רב בא אל מו"ר הרב לקיטון הקטן שהיה בבית משפחת וינברגר ושאלו את השאלה. הרב חייך ושאל את הרבי: אמור לי איזו תשובה אתה חושב להציע לאותה שאלה?

חשב הרבי והציע איזו תשובה לשאלה.

אמר לו הרב במקום: השאלה ששאלת נשאלה על ידי רבא בגמרא בזבחים, והתשובה שאמרת נאמרה לו שם על ידי אביי. אותו רבי קפץ באותו רגע מכסאו ושמח שמחה גדולה שהצליח לכוון לדעתם של אביי ורבא.

אחר הצהריים הגיע הרב לבית הכנסת וראה כי כל החסידים נוהגים בו כבוד. לשאלתו, הסבירו לו כי על ידו התגלה לרבם הנערץ שיש לו ניצוץ מנשמתם של אביי ורבא. אמר להם הרב: אם כך, תתפללו מהיום מנחה לפני השקיעה.

לאיפה הלכו הזבובים?

א. סיפר פעם בעל הבית שבו גר מו"ר הרב זצ"ל בבאר שבע, מר וינברגר, כי היה רואה פלא בחדרו של הרב: העיר באר שבע באותם ימים הייתה עיר פיתוח והרבה עדרים של גמלים היו מסתובבים ברחובותיה. מכה גדולה של זבובים ויתושים הייתה בעיר כל קיץ והיינו סובלים הרבה ממכה זו.

המקום היחידי בבית שלי שלא היו בו יתושים וזבובים היה החדר של הרב. אני לא מבין איך הם לא נכנסו לשם. פעם שאלתי אותו, והוא אמר לי: ראה כי כל החלונות סגורים. באותה שעה האמנתי לו. אבל אחר כך, כשראיתי שגם כשהחלונות פתוחים לא נכנסו זבובים, הבנתי שהוא הסתיר ממני סוד.

ב. סיפר ינון - נכדו של הרב כי פעם הוא שם לב לכך שבבית של סבא וסבתא אין זבובים, אין נמלים ואין חרקים. כמה פעמים הוא חשב שזה מקרה. אבל אחרי כמה וכמה פעמים הוא שאל את אביו האם גם הוא שם לב לזה.

ענה לו אביו: אכן, גם אני ראיתי פלא זה עשרות שנים, אבל מעולם לא העזתי לומר אותו בקול. למחרת שניהם באו אל הבית של הרב וראו שהפלא הזה הפסיק. שניהם הבינו שזה סיפור שאסור לדבר עליו.

רק כשהפך את הדף – הבחין בי

התמדתו של הרב זצ"ל הייתה כל ימי חייו. כל רגע פנוי היה משקיע בלימוד תורה, וכך היה חוזר וחוזר על הש"ס במחזורים כל הזמן. כשהיו שואלים אותו שאלה הוא היה אומר את מקומה בגמרא על אתר.

סיפר פעם הרב דוד לחיאני מצפת סיפור שבעיניו היה חידוש, אבל כל מי שהיה קבוע בבית הרב היה רואה אותו תדיר:

פעם אחת באתי לשאול איזו שאלה את הרב, והרבנית איפשרה לי להכנס לחדרו. נכנסתי, אמרתי שלום אך הרב היה שקוע בלימודו ולא שמע אותי. שוב ושוב אמרתי: "שלום כבוד הרב" אך הרגשתי כאילו הרב אינו נמצא בחדר, הוא היה שקוע מאוד

בלימוד ולא הבחין בנוכחותי. במשך כשבע דקות עמדתי שם וחיכיתי להזדמנות מתאימה. כשהרב הפך דף בספר, ניצלתי את ההזדמנות ואמרתי מיד "שלום הרב". הרב הרים את ראשו, עיניו האדומות העידו על הריכוז הרב שהיה נתון בו, וקיבל את פניי בשמחה האופיינית לו. ומיד ביקש שאביא לו ספר מסוים ללמוד בו.

שוכח לרדת

בצעירותו, כששימש הרב זצ"ל דיין בבאר שבע, היה מבקש מנהגי מוניות השירות להזכיר לו לרדת בבית הדין, כי מרוב שהיה שקוע בלימודו הרב לא הבחין כשהגיע ליעדו.

(הרב שמואל זעפרני, ראש לשכת הרב)

זכרון לפניך בשחק

בתור ילד אני זוכר שמו"ר אבא זצ"ל הכ"מ היה בקי בכל הספרייה בעל פה. כילדים הוא היה שולח אותנו להביא ספר מהספרייה וכך היה אומר לנו: בארון הספרים שבסלון, בעמודה השלישית, במדף החמישי, הספר השמיני - תביאו אותו, תפתחו בעמוד קל"ג בשורה החמישית ותתחילו לקרוא. היינו קוראים בפניו, והוא היה מקשיב בתשומת לב. ואם היינו טועים - הוא היה מתקן אותנו. זה היה פלא עצום.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

לעד בספר יוחק

פעם הוצאנו ספר על דיני קריאת התורה ועברתי על דברי החיד"א בנידון ולא מצאתי הלכה מסוימת. עברתי על כל הספר כמה פעמים ועדיין לא מצאתי. מאוחר יותר, שאל אותי הרב זצ"ל: מהי ההלכה שחיפשת? עניתי לו ושאלתי אותו איפה זה כתוב והוא אמר לי: "אצל החיד"א". אמרתי לו שחיפשתי שם ולא מופיע אצל החיד"א דבר כזה, והוא התעקש שכן. הבאתי לפניו את הספר. הוא אמר לי באיזה עמוד לפתוח, פתחנו וזה לא היה כתוב. מיד הוא פתח בהערות על העמוד, שנמצאות בסוף הספר, ומצא את הדין המדובר. התפעלתי והעזתי לשאול: מתי בפעם האחרונה הרב קרא בספר הזה? הוא השפיל את עיניו ואמר לי: "לפני 25 שנה".

(הרב יוסף אלנקווה)

הרב יוסף אלנקווה היה מבאי ביתו של מו"ר ואף ישב איתו לעיתים בקבלת הקהל. הרב אלנקווה כיהן כרב האזורי של גוש קטיף, וגם אחרי הגירוש משם, הרב לא הסכים שיקראו לו: "רב גוש קטיף לשעבר" והיה מתקן בחיבה: "רב גוש קטיף לשעתיד".

חוכמת הפסיקה והפיקחות

זוכר כל אתרוג שהיה אצלו

בימים הסמוכים לסוכות היו מגיעים בני הישיבה ועוד המוני אנשים לשאול את מו"ר הרב זצ"ל על כשרות ארבעת המינים, ולעיתים היו אנשים מביאים ארגז שלם של אתרוגים עבור כל חבריהם או בני קהילתם, ובמשך שעות רבות בכל יום היה הרב רואה בסבלנות ובזריזות קרוב לאלף אתרוגים ועוד לולבים והדסים רבים.

רוב האתרוגים היו מגיעים באמצעות סוחרים שהיו באים לחצר 'מרכז הרב' כדי למכור לבני הישיבה ומקורביה, ואני, שעסקתי קצת בהלכות ארבעת המינים, ייעצתי לפעמים לחברים בבחירתם.

פעם חזר אחד החברים מבית הרב אליהו והראה לי אתרוג נאה שהרב פסל מפני שסבר שהפיטם שלו חסר. הייתי אז כבן 19 ותמהתי קצת על הפסק כי היה נראה לי שאתרוג זה הוא מן הסוג שפיטמתו נופלת מאליה אלא שבאתרוג זה חלק קטנטן מהפיטם שאמור היה ליפול עוד נשאר רפוי אבל אין זה צריך לעכב. חשבתי בליבי שאולי החבר לא הבין את פסק הרב ואולי הרב התבונן במהירות ולא שם לב שזהו פיטם שאמור ליפול.

למחרת לקחתי את האתרוג, צירפתי אותו לארגז שלקח חבר אחר וביקשתי שישאל עליו את הרב. לא סיפרתי לו שאתרוג זה כבר היה אצל הרב כי לא העליתי בדעתי כי לאחר שראה כל כך הרבה אתרוגים, הרב יזכור שכבר ראה את האתרוג הזה, ולכן חשבתי שישקול מחדש את תשובתו.

אולם החבר חזר ואמר שהוא חושש שהרב קצת הקפיד עליו כי הרב אמר לבנו שעמד לצידו: "צריך לחתוך את האתרוג הזה, הוא כבר היה פה וכבר אמרנו עליו שהוא פסול". בפועל הרב לא תבע לחתוך את האתרוג רק רצה לעורר שלא יעשו זאת יותר.

(הרב אליעזר מלמד, רב הישוב הר ברכה)

למה להוציא לעז על ילד כשר?

פסיקותיו של מו"ר הרב מרדכי אליהו זצ"ל היו תמיד חד משמעיות. לדוגמא: בנושא של תרומת ביצית, הרב הכריע שהאם היולדת - היא היא האם. באחת הבריתות של ילד כזה פנה אלי הרב הסנדק ואמר לי בלחש: "גם אתה וגם המוהל יודעים שזאת תרומת ביצית מגויה, אז אולי נעשה גיור מספק?". השבתי לו כי המשפחה הסתמכה על פסקיו של הרב אליהו ולכן אשאל אותו. התקשרתי לרב והרב אמר בצורה פסקנית: "אתם רוצים להוציא לעז על ילד כשר בישראל?!"

(הרב מנחם בורשטיין, ראש מכון פוע"ה)

מכון פוע"ה (פוריות ורפואה על פי ההלכה) בראשות הרב מנחם בורשטיין הוקם ביוזמתו הברוכה של מו"ר הרב. הדבר התחיל כאשר נוצרה אפשרות להציל נשים מעקרות על ידי "הפריית מבחנה". למרות שכל חידוש מדעי היה נשקל אצל הרב בחומרה רבה, הוא ראה בכך פתח גדול וחשוב להצלת נשים ומשפחות בישראל, לא היסס והיה בין הראשונים מבין הפוסקים הגדולים שהתירו. אולם קבע שצריך סייג גדול, נחוצה השגחה חמורה וצמודה על כל התהליך, ולשם כך הוקם מכון פוע"ה בראשית דרכו. המכון בהדרכת הרב הכשיר מפקחות יראות שמים שהשגיחו היטב על התהליך. ואכן הרב התיר למשפחות שהיו זקוקות לכך, לקבל טיפול שכזה, אולם רק בבתי חולים שהיו מוכנים לקבל השגחה של אותן מפקחות בראשות הרב בורשטיין. מההתחלה הזו, מכון פוע"ה התרחב והיה למוסד גדול העוסק בעניינים רבים, ורבים משחרים לפתחו.

חזר ושנה

פעם נכנס מישהו אל בית הרב זצ"ל ומצאו כשהוא יושב ולומד בטור יו"ד. אמר לו הרב שמדי שנה בשנה חוזר הוא על תלמודו זה בטור, שאם לא כן, אינו מרשה לעצמו לפסוק בהלכות נידה.

(הרב זאב נוימן)

מו"ר הרב היה ידוע בראייתו החדה שהפכה לשם דבר גם בפסיקה בהלכות כתמים ומראות דמים. לא פעם היה קורה שרבים סביבו היו מתירים עד, אך הרב, בעיניו הצלולות, גם לאחר שהגיע לגבורות, היה מבחין בנקודה זעירה האוסרת, שאיש מלבדו לא שם לב אליה, ומציל רבים מן החטא.

להבחין בין דם לדם

פעם "ניסו" את הרב זצ"ל, ושלחו לו מראה דמים, אבל שמו על הבגד מעט דם של יונה. כאשר הרב ראה את המראה הזה, אמר ללא היסוס: זהו דם יונה.

(הרב זאב נוימן)

כשהמחשב טעה

בהלכות כתמים ידוע שכתם עד גודל "גריס", בערך אסימון, אינו אוסר. אבל לא משנה איך צורת הכתם, והוא יכול להיות בעל הרבה זויות וצורות שונות. הרב מנחם בורשטיין, כדי ללמד אברכים את הדבר, צייר באמצעות תוכנת מחשב צורות שונות של כתמים שכולם בגודל "גריס". על אחת הצורות הצביע הרב ואמר: זה יותר מ"גריס". בבדיקה נוספת התברר שהרב צדק, למרות שמחשב צייר את כל הצורות הללו.

(חברי מושב "קשת")

יותר מדויק מהמחשב

כשאוניברסיטת בר אילן פיתחה את התוכנה של השו"ת המאגד בתוכו מאות ואלפי ספרי שו"ת, הם באו להציג את התוכנה שלהם לפני מו"ר הרב זצ"ל, על מנת להראות איך המחשב בשניות מוצא את המקור לכל שאלה שמציבים לפניו.

תוך כדי שהם נמצאים בבית הרב הגיעה שאלה מדיין על תשובה של הרשב"א שמצטטים בשמו והוא לא מצא אותה בשו"ת הרשב"א. הרב הביא את השאלה לפני אנשי המחשב, ושאל אותם: האם אתם יכולים למצוא את המקור בנוסח הזה?

במקביל לאנשי המחשב, חיפש הרב בשו"ת המיוחס לריטב"א ומצא שם את אותה תשובה שבטעות נכתבה על שמו, עוד לפני שהמחשב הצליח למצוא אותה.

פסיקה אמיצה גם ממיטת חוליו

לפני מספר שנים, שני ילדי משפחת רוימי הי"ו, ניתאי ואליה, נספו בשריפה. בילד הראשון, ניתאי, נעשו מאמצי החייאה רבים, ומותו נקבע לאחר הדליקה. ואילו הילדה אליה נלקחה לבי"ח רמב"ם ושם נלחמו על חייה. הזמנים ההם, ימי מלחמה, היו זמנים קשים מאד עבורנו. לאחר כיומיים קבע הצוות הרפואי את מותה כמוות מוחי, ואנחנו קיבלנו את קביעתם לאחר התייעצות עם הרב ד"ר מרדכי הלפרין, ולאחר שהוא תחקר את הצוות הרפואי שתי וערב, על כל הבדיקות שנעשו. הרב הלפרין אמר לנו, שאם תעלה שאלת תרומת איברים, מן הראוי לשאול תלמידי חכמים שהם ממורי הדור הגדולים. כאשר פנתה מתאמת ההשתלות למשפחה וביקשה לתרום את איברי הילדה, האוירה היתה כאובה וקשה מנשוא. אולם האמא איילת הי"ו בכוחות נפש עילאיים שאלה אותי: האם זו מצוה? ועניתי לה: לפי התורה שלמדנו, ובמיוחד בימי עיון שהיו בהנחיית מו"ר הרב זצ"ל, הרי זו מצוה גדולה. וכך אמרה: אם היו שואלים את אליה, בטוח שהיתה אומרת לתרום את איבריה כדי להציל אנשים.

התחלנו מיד לחפש אישור של אחד מגדולי הדור להשתלה. בזמן ההוא מו"ר הרב היה במצב מאד קשה בטיפול נמרץ, וחשבנו שלא להטריד את מנוחתו. ניסינו להשיג את הרב הראשי, הרב עמאר, אך לא עלה בידינו. לקחתי הרבה אויר והתקשרתי לבית משפחת הרב אליהו, ושאלתי, האם אפשר לשאול את מו"ר הרב שאלה כזו עכשיו. תשובת המשפחה היתה מדהימה: ודאי וודאי, וכך תעשו: זה מספר הנייד של העוזר הנמצא ליד הרב, וכך תשאלו: יש ילדה שהרופאים קבעו שמתה מוות מוחי, הרב הלפרין מאשר את קביעתם, האם מותר לתרום?

בתוך זמן קצר הגיעה תשובה ממו"ר הרב, שאפשר.

ההוראה הזו, וכל לקיחת האחריות התורנית בסוגיא הכבדה הזו שמרן הרב לקח על עצמו, מלמדים יותר מכל על גדלותו בתורה. שהרי מו"ר הרב לא נתן לשום מדע וסברות חדשות ל"בלבל" את דעתו, אולם יכולת ההבחנה הן התורנית הברורה, והן שבמצבים הללו, אפילו ספק פקוח נפש דוחה מצוות רבות, מכריעה, וכאשר היא מכריעה אי אפשר להתחבא ולא לברר את העמדה.

(הרב אלעזר נאה, רב הישוב קשת)

כדי לאפשר לתרום איברים שהנשמה תלויה בהם, יש הכרח לפסוק ש"מוות מוחי" נחשב למוות לפי הדין. מועצת הרבנות הראשית בזמן שמו"ר הרב עמד בראשה, אישרה, תוך הגבלות ופיקוח, הן ש"מוות מוחי" נחשב כמוות, והן שאפשר ומצווה לתרום איברים. הרב שהיה שלם עם הפסיקה הזו, היה מוכן לעמוד ולבטא את עמדתו באופן הברור ביותר. לפני מספר שנים, בהשראת הרב, התקיימו ימי עיון לרבנים, בהם הובהרו כל הצדדים ההלכתיים והרפואיים בשאלה החמורה הזו. בסיום ימי העיון אמר הרב: דעתי ברורה בנושא, ואתם רשאים לעשות בדעתי כהבנתכם, ובלבד שתהיה בכך הצלחה ותועלת לנושא, לתרומת האיברים והצלת נפשות, ובתנאי שיהיה מפקח מטעם הרבנות הראשית.

המשיח לא קורא עיתונים

פעם כשבאתי לבית הרב זצ"ל כדי לשאול משהו, ראיתי אדם יושב וקורא עיתון במדרגות שליד הדלת. הוא היה נראה לי מעט תמוה. הרבנית שתחי' הכניסתני אל הרב ושם ישבתי עמו. כעבור זמן באה הרבנית שתחי' ופתחה את הדלת והכניסה את אותו אדם, תוך שהיא מבקשת ממני שאשאר עם הרב ולא אשאירנו לבדו עם אותו אדם. אדם זה פתח ואמר שהוא המשיח. מבלי להתבלבל, ענה לו הרב במילים הראשונות של מסכת ברכות: "אימתי קורין את שמע בערבית" והמתין שהלה ימשיך, אך הלה שתק. עבר הרב לתחילת מסכת שבת: "יציאות השבת שתים שהן ארבע" ושוב שתק הלה. אמר לו הרב: משיח יודע את כל התורה והוא לא קורא עיתונים...

(הרב זאב נוימן)

מו"ר הרב זצ"ל, מתוקף מעמדו כראשון לציון וכגדול דור, היה נתקל מדי יום במאות אנשים המבקשים עצתו -בקבלת הקהל, בביתו, בדרך לבית הכנסת, בשיחות טלפון או בתוך עירמת הפקסים הבלתי נגמרת שהיתה נערמת מדי יום ביומו בלשכתו. לעיתים היו אלה אנשים שביקשו את אישורו שהם ה"משיח" (והיו לא מעט כאלה), אך לעיתים

היו גם כאלה שהציגו בפניו דילמות מעניינות אחרות – איך לפתור את הבעיה כהלכתה, עם קביעה הלכתית ברורה, אך מבלי לפגוע באדם העומד מולו. איך יוצאים מזה? במצבים כאלה הייתה נדרשת לא מעט פיקחות ויצירתיות, ולמו"ר הרב היו בשפע גם מאלה.

בת פרוטסטנטי ליהודי?

סיפר מו"ר הרב זצ"ל:

הייתי פעם בחו"ל וקבעו יום לברכות. היה שם הרב הכט ועוד כמה רבנים. באו זוג כדי לקבל ברכה, ושאלתי את הבחור איזו עדה הוא? הוא אמר לי שהוא מיוצאי סוריה. ואת, איזו עדה את, שאלתי את הבחורה. אני נוצרייה פרוטסטנטית, ענתה. שתקתי. שאלתי: איך הכרתם? והם סיפרו שכבר מגיל קטן הם הכירו בגן הילדים ואחר כך המשיכו עד לאוניברסיטה ביחד.

עשיתי ככה... (הרב מדגים איך עשה עצמו מכווץ את העיניים סוגר אותם ומפנה את הראש כאילו מקבל מסר מלמעלה) ואז אמרתי לבחורה: 'הבחור הזה לא בשבילך, מגיע לך בחור יותר טוב'. באותו רגע אמרה לו אותה נוצרייה: 'יהודי מלוכלך, אפילו הצ'יף-הרבי שלך אומר שאתה לא מתאים לי ושאני יותר טובה ממך'. בא אבא שלו ואומר לי: 'מה עשית לנו? הבן שלי בוכה'. אמרתי לו: מה אתה רוצה? זה מה שאמרו בשמיים. אמר לי הרב הכט: 'אותם דחית בקש, אבל מה היה באמת?'. אמרתי לו: 'כתוב שכשאדם נולד מכריזים: "בת פלוני לפלוני". אתה חושב שבשמיים יגידו: "בת פרוטסטנטי ליהודי"?! ברור שלא. לכן אמרתי להם שהם לא מתאימים'.

על רבנים, שידוכים ומספרים

מעשה היה ברב אחד שהיה בודק התאמה בין שמות בני זוג ואם לא הייתה התאמה לשיטתו, היה אומר להם להיפרד, גם אם היו כבר נשואים. דבר זה היה גורם הרבה צער כי הגמרא אומרת שכשזוג מתגרש אפילו המזבח מוריד עליו דמעות. הזהיר מו"ר אבא זצ"ל הכ"מ את אותו הרב, ולא שמע לו.

ביקש הרב לבדוק את שמות הרב הזה ואשתו ומצא שלפי החשבונות הרב הזה לא מתאים לאשתו. קרא לו, הראה לו את החשבונות ואמר לו שהוא צריך להתגרש מאשתו כי החשבונות לא מתאימים. אותו רב החל לאחוז בראשו ושאל: 'איך אעשה זאת? יש לי שמונה ילדים! איך אגרש את אשתי?'. השיב לו הרב: אינך צריך לגרש את אשתך, אך תזהר גם לא לגרש זוגות אחרים על סמך מספרים וחשבונות שאין בהם ממש. וקיבל עליו.

במקרה נוסף, שוב מגיע זוג בוכה לפני מו"ר אבא הכ"מ. הם רוצים להתחתן וההורים שלחו אותם לאיזה רב שבדק את השמות שלהם ואמר להם שהם לא מתאימים וצריכים להיפרד. בני הזוג הזה כל כך רצו להתחתן, עד שמצאו את שאהבה נפשם. היה לרב צער מזה וקרא לאותו "רב", להורים ולבני הזוג. במעמד המכובד הזה הרגיש אותו הרב שלא בנוח, אבל לא היה יכול לחזור בו מדבריו שאמר עד כמה מסוכן להם להתחתן. שאל מו"ר אבא הכ"מ את השמות של בני הזוג ואמרו לו. ואז חזר ושאל את האמא האם יש לה שם נוסף ואמרה כי בילדותה קראו לה בעוד שם. בינתיים, אורו פניו של אותו רב שאסר את הזוג ומיד לקח נייר ועט ואמר: 'רגע, רגע. לא ידעתי שיש לך שם נוסף. אם כן החשבון הוא שונה ואתם יכולים להתחתן זה עם זו'. ובא לציון גואל.
(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

כשהרב צעק על הבחור

הרב זצ"ל מאד התאמץ לשוחח עם זוגות על שלום בית וזוגיות. באחד המקרים שלחתי אליו להתייעצות זוג שעמד לפני נישואין. השוני בין השניים היה גדול, שכן הבחורה הייתה טיפוס רגזן וצעקני והבחור - שקט ועדין. לא ידעתי מה לייעץ להם בשאלה האם להתחתן. הלכנו יחד למו"ר הרב, הם הציגו את עצמם, ואז לפתע הרב החל לצעוק על הבחור צעקות רמות. הייתי המום, שנים רבות אני מכיר את הרב ומעולם לא שמעתי את הרב צועק. אחרי שסיים לצעוק, אמר להם הרב: 'אתם יכולים להתחתן, זה בסדר'. למחרת שאלתי את הרב לפשר התנהגותו, והוא הסביר: 'הבחורה צעקנית ורציתי לבדוק אם הבחור יכול לסבול צעקות בלי להתרגז. ראיתי שהוא עומד בכך בכבוד. לכן אמרתי להם שהם יכולים להתחתן'.
(הרב דב ביגון, ראש 'מכון מאיר')

קשה להיות רב ראשי

יום אחד בשבתי בחדר הקבלה שמעתי שיחה בין מו"ר הרב זצ"ל לרב שישב אצלו. הרב האורח בא לבקש ממו"ר שיתמוך בו כמועמד לרב ראשי. מו"ר ניסה לדחות אותו שכרגע הבחירות כנראה יידחו לתאריך מאוחר יותר, וע"כ מוקדם לדבר על כך, אך הרב בשלו - מבקש את תמיכתו של מו"ר. לאחר דקות ארוכות של שיחה כזו, שמו"ר מבקש בעדינות לדחות אותו והרב מוסיף ומבקש, אמר לו מו"ר בתוקף: ישמע כבודו, להיות רב ראשי זה לא פשוט. אנשים חושבים שהעיקר זה הכבוד, הלשכה הנהג וכו'. אבל צריך לדעת, רב ראשי זו אחריות גדולה מאוד. רב ראשי צריך להיות אחראי על

כל מערכת הכשרות, לפקח על הרבנים המקומיים, להיות אחראי על הדיינים שינהגו כראוי ושיגיעו בזמן לבית הדין.
(רפאל עטייה)

טוב מעט לצדיק

פעם שאלנו את הרב זצ"ל, דרך מזכירו, האם משפחה שיש לה אמצעים כלכליים מוגבלים צריכה לקנות אוכל בריא שעולה יקר יותר או אוכל זול שהוא פחות בריא. המזכיר חשב שהתשובה היא פשוטה שצריך לקנות אוכל זול יותר אך בכל זאת שאל את הרב, ונדהם מתשובתו: "לאכול מעט, ובריא, ויש בזה ברכה".
(רחל גורדון)

תראה את המשיח בטלוויזיה

כשנשאל הרב זצ"ל על יד פעיל התנועה לקירוב לבבות, 'מעייני הישועה', איך לשכנע יהודי דתי להוציא טלוויזיה מביתו, ענה בחיוך: כשיבוא המשיח יבואו אליו אלפים של אנשים. מן הסתם יעמדו מסביבו שוטרים. כל מי שירצה להתקרב ישאלו אותו: "האם יש לך טלוויזיה?" מי שיאמר "כן" יאמרו לו: "לך תראה את המשיח בטלוויזיה בבית!"

כמו כשמחכים לאוטובוס

ביום העיון של תנועת 'מעייני הישועה', ביקשו הפעילים מהרב זצ"ל להמחיש להם איך בפועל מצפים למשיח. הרב כדרכו תיבל את תשובתו בדוגמא מהחיים: "שואלים את האדם בשמיים: 'האם ציפית לישועה?' אם הוא יגיד: 'בוודאי! אמרתי בתפילת שמונה עשרה 'את צמח דויד' וכו'", יאמרו לו: 'זה לא מספיק. צריך לצפות למשיח לפחות כמו מי שעומד בתחנת אוטובוס וכשרואה אוטובוס מגיע, מיד נדרך ומנסה לראות האם זה הקו שלו'... זה נקרא לצפות".

במחיצת גדולי הדור

מו"ר הרב הסתופף במחיצתם של רבים מגדולי הדור. בחלק זה נביא מקצת מן הסיפורים אודות הצדיקים שהיה מו"ר הרב קשור עמם בקשרי אהבה ותורה.

עם החזון איש – "זה הרמב"ם של הדור"

בפעם הראשונה שהתייצב מו"ר הרב זצ"ל במעונו של ה'חזון איש', ניכרת הייתה החביבות של גדול פוסקי ההלכה כלפי הצעיר מירושלים. באחד הביקורים, ביקש מו"ר הרב מה'חזון איש' שיברכו. הספרדים נוהגים שכאשר מברכים ומתפללים על אדם – מזכירים את שם אמו ולא את שם אביו. ואכן כך עשה, ומסר את שמו ל'חזון איש' - מרדכי בן מזל. מן המפורסמות הוא שכשהר"ן מזכיר בחיבורו את הרמב"ם, הוא כותב:

הר"מ במז"ל (הרב משה בן מימון ז"ל). מאז, בכל פעם שהגיע הצעיר רבי מרדכי לביתו, היה קורא לו ה'חזון איש' בחביבות גדולה – "הר"מ במז"ל" (הרב רבי מרדכי בן מזל), להבליט חביבותו וגדולתו בעיניו.

"חשוב לי שהרב אליהו יביע דעתו"

הרב זצ"ל היה נוהג לבקר רבות את החזו"א, ובאחד הביקורים ישבה בבית החזו"א קבוצה של רבנים חשובים שהפנתה אל החזו"א שאלות באידיש, והחזו"א השיב להם בעברית. כשנשאל מדוע הוא אינו עונה באידיש, השיב להם החזון-איש: 'חשוב לי שהרב אליהו, שאינו דובר אידיש, ישמע ויביע את דעתו - על כן אני עונה בעברית'.
(הרב שמואל זעפרני, ראש לשכת הרב)

הרב כדורי לא מוותר על ברכת הרב

לפני שנים, בערב חג, הגעתי לרב זצ"ל עם חמי לאחל לו חג שמח. ישבנו עם הרב ופתאום ביקשו מאיתנו לצאת מהחדר לזמן מסויים. כאשר שאלנו את הרב יהודה מוצפי, משמש הרב, מדוע נאלצנו לצאת, התברר לנו כי אל הרב הגיע הרב יצחק כדורי זצ"ל, כיוון שמיד בצאת החג צריך הרב כדורי לנסוע לחו"ל והוא אף פעם לא נוסע לחו"ל מבלי לקבל את ברכת הרב.
(מאיר עוזיאל)

מעשה מפטירת הרב סלמאן מוצפי

מיד כשנפטר הרב סלמאן מוצפי, לפני כ-35 שנה, נכנס פתאום מו"ר הרב זצ"ל לביתו של הרב מוצפי. השעה היתה 2 לפנות בוקר ובני המשפחה תמהו על הדבר, כיצד זה ידע הרב לבוא בדיוק כשהחזיר הרב מוצפי את נשמתו לבורא. מיד הודיע להם הרב שצוואתו של הרב מוצפי זצ"ל הופקדה בידיו והוא מינה אותו להתעסק בכל ענייני הקבורה וכך היה. משמיים ידע להגיע בדיוק בזמן.

מעשה מפטירת הבבא סאלי

כך היה גם בפטירתו של הבבא סאלי עליו השלום. הבבא סאלי נפטר בשעה שמונה בבוקר. באותו יום בשעה שבע יצא מורנו הרב זצ"ל מביתו בירושלים והגיע לנתיבות מיד עם יציאת נשמתו של הבבא סאלי. כולם היו באותה שעה משותקים בעקבות הפטירה של הבבא סאלי, והרב אליהו הוציא את התכריכים שהיו מוכנים אצלו במכונית ומיד ניגש לטפל בטהרה של אותו צדיק, שעשאה במו ידיו, והכין את כל הדרוש לקבורה.

לשאלה כיצד ידע את רגע הפטירה להגיע בדיוק באותה שעה, לא ענה הרב. אבל אחרי שנים סיפרה הרבנית שליט"א כי הבבא סאלי הודיע לרב אליהו שלושה חודשים קודם פטירתו כי יש גזירה על עם ישראל והוא מוסר את נפשו למען הסר הגזירה מישראל. באותו מעמד הודיע הבבא סאלי לרב אליהו על תאריך הפטירה וציווהו על סדר הטהרה הנכון. עוד מסר לו באותו מעמד כמה וכמה סודות חשובים שאיננו יודעים מהם. וכך ידע הרב את יום הפטירה של אותו צדיק.

מעשה מפטירת האדמו"ר מחב"ד

אותו דבר פלא קרה גם בפטירתו של האדמו"ר מחב"ד, הרבי מלובאוויטש זצ"ל. כמה חודשים לפני שהאדמו"ר הפסיק את דבריו עם הציבור ונכנס לטיפול רפואי, הוא התקשר בעצמו אל מו"ר הרב אליהו זצ"ל ודיבר איתו בטלפון סמוך לחצות לילה. מה שידוע מאותה שיחה הוא רק שהאדמו"ר לא היה נוהג להתקשר בטלפון לשום אדם בעולם. וכאן הוא שינה מן המידה ואת השיחה הזאת הוא עשה בעצמו. כמו כן ידוע כי הוא התחיל את השיחה בשאלה: "האם כבודו לפני תיקון חצות או אחריו?"

אף אחד לא יודע על מה דיברו הרבנים ביניהם באותה שעה. אבל יומיים לפני פטירתו של הרבי מחב"ד נסע הרב אליהו לארצות הברית לסאן פרנסיסקו לארוע כלשהו, וביום פטירתו של האדמו"ר מחב"ד הוא קיצר את שהותו בסאן פרנסיסקו ומיהר לניו יורק, שם התקיימה ההלוייה. סיפור הטיסה של הרב אליהו היה גם הוא דבר פלא, איך שהגיע בדיוק בזמן, למרות שבדרך הטבע לא היה סיכוי להספיק להגיע אפילו לסוף מסע ההלוויה, אבל העיקר הוא שבשתי ההלוויות הללו הוא היה היחידי שהספיד את שני הצדיקים הללו.

הבבא סאלי מציל את הרב ממכות

הבבא סאלי זצ"ל נהג לערוך סעודות שאיש לא הבין את עומק משמעותן. אחת הסעודות נקבעה ליום שבו עבר את גיל אביו. לסעודה זו שלח לקרוא להגר"מ אליהו זצ"ל. כשקראו למו"ר הרב, סירב לבוא מפני שבאותה תקופה היה אבל על אמו ולא רצה להסב בסעודה. "מצטער", אמר לשליחים, "אסור לי להשתתף בשמחה". אמרו לו השליחים: "אם אינך בא מרצון ניקח אותך בכוח". ראה מו"ר הרב שאין ברירה ונסע איתם. כשנכנס לביתו של הבבא סאלי והביט סביב, ראה שכולם שמחים, שותים ערק והוא עצוב. 'בוא שב לידי', סימן לו הבבא סאלי. נתיישב לימינו. לקח הבבא סאלי את אולרו האישי, קילף מלפפון, ונתנו בידו של הרב אליהו. אמר הבבא סאלי: "בכלים של אחרים אני יודע שאינך אוכל, הנה קילפתי עבורך באולר שלי".

לפתע נכנסו לחדר שלושה שוטרים. "הרב מרדכי אליהו נמצא פה?" שאלו. נענה להם הבבא סאלי: "בואו הנה הוא לפניכם. ספרו לו מדוע אתם פה!".
התברר שבאותו היום ערכו משפט לפושע אחד, סרבן גט, ובית הדין פסק להכניסו לכלא. פושע זה לא קיבל עליו את הדין אלא הלך ועבר בין הדיינים והיכה אותם מכות נמרצות בזה אחר זה. כשהגיע לבית מו"ר הרב לא מצאו, כי הבבא סאלי שלח לקרוא לו לסעודה.
הסתכל הבבא סאלי על מו"ר הרב ואמר לו: "נו, סתם קראתי לך בשנת אבל? האם אמך שבשמיים אינה שמחה שאתה פה?"

"אתה אליהו הנביא?"

סיפרה פעם הרבנית תליט"א כי בימים שהרב זצ"ל היה דיין בבית הדין בירושלים ביקר בביתם פעם אחת מישהו שגר בדרום. אמר הרב לרבנית: אולי ניסע איתו לבקר את הבבא סאלי ונחזור באוטובוס? מיד בדקה הרבנית ומצאה שהם יוכלו לחזור באוטובוס שיוצא מרמלה לירושלים בשעה אחת עשרה בלילה, אמנם כדי להגיע לאוטובוס מרמלה הם צריכים לצאת מנתיבות באוטובוס שיוצא מנתיבות בשעה שמונה בערב.
נסעו הרב והרבנית בטרמפ עם אותו רב שביקר בביתם והגיעו לנתיבות לבבא סאלי בביתו הישן שהיה בבית דירות רגיל. פתחה להם אשתו של הבבא סאלי את הדלת ואמרה להם בצער כי אינה יכולה לתת להם להכנס אל בעלה הרב בבא סאלי. הרבנית לא הספיקה להתאכזב מהנסיעה שהייתה לשווא ופתאום הבבא סאלי קורא לאשתו מבפנים, ואומר לה: תתני לחכם מרדכי להכנס, כבר כמה ימים אני מחכה לו.
מיד הכניסה אותם הרבנית אל תוך הבית, והכניסה את הרב אליהו אל חדרו של הבבא סאלי. בינתיים ישבה עם הרבנית אליהו בחדר הכניסה והתחילה לבכות. "כבר שבוע שהוא לא אוכל, ממוצאי שבת, הוא אומר כי יש גזירה חמורה על עם ישראל ולכן הוא צם כדי לבטלה. תגידי לבעלך שישכנע אותו לאכול. חמישה ימים הוא לא אוכל, ממוצאי שבת".
כך בוכה הרבנית, אשתו של הבבא סאלי, לאשתו של הרב אליהו בכניסה של ביתו של הבבא סאלי בנתיבות.
אחרי איזה זמן שבו שהו הבבא סאלי והרב אליהו בחדרו של הבבא סאלי, נפתחה הדלת והבבא סאלי יצא בפנים מאירות ואמר לאשתו: "תעשי סעודה, התבטלה הגזירה. אנחנו נאכל ביחד עם האורחים שלנו". מיד נערך שולחן עם כל טוב מביתו של הבבא סאלי, ונערכה סעודה בשירות ותשבחות.

בשעה שבע וחצי סימנה הרבנית מרחוק לבעלה, לרב אליהו, לסיים כדי לברך ברכת המזון בזמן, הכל על מנת שיוכלו להגיע לאוטובוס היוצא בשמונה בערב מנתיבות, שיוכלו לחזור לירושלים בזמן. הבבא סאלי שישב מרוחק מהרבנית אליהו כאילו שמע את דבריה, ואמר לרב אליהו: תגיד לרבנית לא לדאוג, היא תגיע לירושלים בזמן. וכך עוד שעה ארוכה הוא ממשיך עם שירות ותשבחות לקדוש ברוך הוא שגאל את עמו מגזירה שהתבטלה.

בשעה שמונה וחצי ברכו בבית הבבא סאלי בירכת המזון, והרב אליהו והרבנית יצאו לביתם. לאן יפנו בשעה זו? אמר הרב אליהו לרבנית: בואי ניסע לרמלה באוטובוס המאוחר ושם נראה מה נעשה. אמרה לו הרבנית: האוטובוס שיוצא עכשיו מגיע רק באחת עשרה וחצי לרמלה, חצי שעה אחרי שהאוטובוס האחרון יוצא מרמלה לירושלים.

"אין דבר" אמר הרב "נתקדם לירושלים".

הרב והרבנית הגיעו לרמלה באחת עשרה וחצי, והרב אומר לרבנית: בואי נראה מה עם האוטובוס לירושלים שהיה צריך לנסוע באחת עשרה. "אין טעם" אומרת הרבנית. "ננסה" אומר הרב.

הרב אליהו והרבנית הגיעו לתחנה והנה האוטובוס לירושלים עומד בתחנה ממתין מלא נוסעים.

"אפשר לעלות?" שואל הרב.

"לא כדאי לך, האוטובוס לא מניע" עונה הנהג.

"מה עושים פה כל הנוסעים?" שואל הרב.

"הם כבר שילמו בדרך לירושלים אבל האוטובוס תקוע. לא כדאי לך לעלות".

"אנחנו כמו כולם" אומר הרב ועולה לאוטובוס יחד עם הרבנית. מתיישב בכסאו, ואומר לנהג: "תנסה להניע שוב".

הנהג מנסה שוב, והנה האוטובוס מניע, מה שלא קרה בכל החצי שעה האחרונה.

"אתה אליהו הנביא?" שואל הנהג בחשד.

"לא, אני אליהו מרדכי".

באיזו שעה נמצא השעון?

יש סיפור שמסתובב מפה לאוזן, סיפור על גלימה מופלאה שמו"ר אבא זצ"ל הכ"מ קיבל מהמקובל האלוקי הבבא סאלי זצ"ל. גלימה שהבבא סאלי הכין לעצמו לקבל בה פני משיח. וכשנודע לו מפי המגיד שלו שגזירה נוראה ח"ו עלולה להתחולל על עם

ישראל, השליך את נפשו מנגד ומסר את עצמו למיתה ככפרה על כלל ישראל. לפני כן קרא הבבא סאלי למו"ר אבא הכ"מ, שהיה מחבב אותו הרבה, ומסר לו כמה דברים וביניהם את הגלימה הזאת. הוא ביקש ממו"ר אבא הכ"מ ללבוש את הגלימה המיוחדת הזאת בשעה שהוא יקבל פני משיח.

דבר מה מיוחד יש בגלימה זו, שבכיס הגלימה העליון יש משערות זקנו של ה"בבא סאלי". הרב שמר על כל שערה ושערה שנשרה מזקנו במקום מיוחד. הוא שם את השערות הללו בתוך הגלימה בשעה שמסרה לידי הרב אבא הכ"מ, וכך אמר לו: שים לב שבשעה שתקבל פני משיח, השערות האלה שהן חלק ממני יהיו יחד איתך.

מעשה נוסף הקשור לכך הוא המעשה בשעון זהב ושעון כסף. הבבא ברוך – בנו של הבבא סאלי סיפר לרב כי מו"ר אביו הבבא סאלי בא אליו בחלום כמה פעמים ואינו מניח לו. הוא מצווה אותו למסור למרן הרה"ג מרדכי אליהו את השעונים שהניח לו בירושה, שעונים שמורים על הגאולה אם יגיעו לשעה היעודה - 12. הרב הכ"מ אמר פעם שהשעון נמצא בחמש דקות לפני שתים עשרה. והיום כולם מספרים שהשעון של הרב אליהו כבר בשעה שתים עשרה ושתי דקות.

מה הפירוש כבר אחרי שתים עשרה?

בכדי לענות אספר לכם סיפור. לפני שנים ביקר מו"ר אבא זצ"ל - הכ"מ אצל האדמו"ר מחב"ד זצ"ל. ובנוכחותו אמר לו הרבי: יש אנשים ששואלים מתי יבוא המשיח? מתי תהיה הגאולה? ובכן צריך להגיד להם: המשיח לא קרוב, הוא כבר נמצא!. אנחנו הבעיה. אנחנו סוגרים את הדלת בפניו. צריכים לפתוח את הדלת ולא לחסום את הגאולה. זה פירוש המילים "אחרי שתים עשרה" - הגיע זמן הגאולה, עכשיו הכל תלוי בנו שלא נחזור שוב על חטא המרגלים.

מה היה עם המרגלים? אלוקים אומר להם: הגיע הזמן שתכנסו לארץ ישראל, שתבנו את בית המקדש, שתביאו ברכה לעולם כולו. אבל המרגלים הללו מרפים ומחלישים את רוח העם כולו וגורמים "בכייה לדורות", חורבן של שני בתי מקדש, גירוש ספרד וגירוש גוש קטיף ועוד צרות אחרות. הם מביאים בכיית חינם שעיכבה את הכניסה לארץ ישראל. בלי הבכייה הזאת היינו נכנסים לארץ במספר ימים, אבל שכחנו שאלוקים איתנו. התחשבנו יותר מדי במצגי שווא של עוצמת הענקים. עוצמה שהתבררה אחר כך כחסרת כל תוקף. נבהלנו ובמו ידינו איחרנו את הגאולה בארבעים שנה. איחרנו את הטוב שאלוקים חשב עבורנו מתוך קטנות אמונה שהייתה בנו. קטנות שהיא הבכייה האמיתית של כל הדורות.

גם הבבא סאלי וגם האדמו"ר מחב"ד וגם מו"ר אבי זצ"ל הכ"מ אמרו שהגיע זמן הגאולה. שלושה צדיקים גדולים שכל כך כיבדו אחד את השני כליבם וכנפשם. שלושה אנשים שידעו לפעול ישועות בתפילתם. צדיקים שהתקיים בהם: "ותגזור אומר ויקם לך". שלושה צדיקים שהיו נראים כל כך רחוקים ובאמת היו כל כך קרובים. צדיקים שכל עניינם היה טובתם של ישראל, גאולתם של ישראל, להקים שכינתא מעפרא.

שלושתם אמרו לנו שהגיע זמן הגאולה. שכל מה שאנחנו צריכים לעשות הוא למחות את שאריות חטא המרגלים שעדיין בתוכנו, שאריות של חוסר אמונה ביכולת של ה' לקיים את שבועתו לאבות, שאנחנו חגבים, שאלוקים לא פועל ישועות דרכנו. "הֵן עָם כְּלָבִיא יָקוּם וְכַאֲרִי יִתְנַשָּׂא" במהרה בימינו. אמן.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

על מקובלים נסתרים מדי

באחת השיחות שהיו לי עימו, שירטט הראשון לציון, בבהירות מדהימה את הנתיבים העולים אל על, בתורת הנסתר, עולמם של הזוהר הקדוש והאריז"ל. הוא ביכה את השיבוש והסילוף, וקבל מרה נגד המתחזים והמסלפים, ה'בבאות' ומגידי העתידות, בעלי הדמיון והנבערים מדעת. "כל אלו, אין בינם לבין קבלה דבר. הכל דברים בטלים ומבוטלים", פסק בנחרצות.

"לצערי כל אדם שני חושב היום שאם הוא יחבוש תרבוש, ילבש גלימה ויתחיל לשנן פסוקים ופתגמים, שלא פעם הוא אינו יודע מימינו ומשמאלו, הרי הוא מקובל. אני לא יודע, יכול להיות שהוא מקובל בסתר, אבל מרוב שהוא מקובל בסתר, הרי שגם בשמיים לא שמעו עליו..."

את תורת הנסתר יש ללמוד מתוך יראת שמיים, קדושה ופרישות ורק לאחר שיקבל את ההדרכה המתאימה מגדול בתורה. אין תורה לחצאין, ולא ייתכן שפלוני יאמר: 'אני עוסק אך ורק בתורת הנסתר ולא בתורת הנגלה'.

לפעמים ביטולה זהו קיומה

בשביעי של פסח התשס"ח לקה מו"ר הרב זצ"ל בליבו והובהל לבית החולים שערי צדק בירושלים במצב קריטי. מאז, במשך למעלה משנתיים היה הרב מאושפז בבית החולים, רוב הזמן במחלקת טיפול נמרץ, במצב קשה, למעט שמונה חודשים בהם שהה בביתו. גם לאורך כל תקופת מחלתו הקשה וייסורי הגוף שעבר מדי רגע, לא פסק מללמוד תורה, מלהאיר פנים, ומלהתפלל בעבור עם ישראל, שרבים מהם שיחרו לפיתחו גם שם.

לא להפסיד דקה של לימוד – גם בבית החולים

בנסיעות שלנו ברחבי הארץ, נהגתי להביא פקסים שהתקבלו בלשכה ולהקריא לרב זצ"ל. כשהייתי עוצר לרגע כדי לענות לטלפון, הוא כבר התנתק ממני ושקע בתורה. כשסיימתי את השיחה הייתי צריך להחזיר אותו לעניינים עליהם דיברנו. אפילו בזמן מחלתו הוא היה שקוע בלימוד.

יום לאחר הניתוח הראשון שלו, כשנתיים לפני פטירתו, בעודו מחובר למכשירים, ראיתי אותו מתחיל לעשות עם הראש תנועות של לימוד. שאלתי אותו: "הרב, אתה לומד?" והוא הנהן בראשו. כששאלתי מה הוא לומד, הרב כתב לי על פתק בכתב גדול ולא ממוקד שהוא לומד את סוגיית 'החי שנושא את עצמו ביום השבת'. שאלתי אותו: "מה מציק לרב? העובדה שלקחו את הרב באמבולנס ביום השבת?", והוא הנהן בראשו. זה הדבר שהפריע לו מיד לאחר הניתוח הקשה.

(הרב שמואל זעפרני, ראש לשכת הרב)

לאכול בתשעה באב – לפעמים זו מצווה

בתשעה באב האחרון זכינו להיות עם הרב זצ"ל בבית. בערב תשעה באב אמרתי לרב: 'הרב, אתה יודע שאתה לא צם?'. הוא שאל אותי אם אני אומר את זה בגדר של חבר או רופא, ועניתי שבגדר של רופא. הרב אמר לי: 'אני אתחיל לצום, תבוא לבקר אותי מחר, אם תראה שזה קשה עליי, אפסיק'.

באתי למחרת בעשר בבוקר, לקחתי מדדים ואמרתי לרב: "צריך תרופות ולשתות". הרב הסכים ואמר: "תביא את התרופות וכוס מים". הגשתי לו את המים והוא החל לומר: "לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיא בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו באותיות ה'ו'י'ה' הריני בא לקיים מצוות 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם' ולשמוע בקול הרופא", בלע את הכדורים ושתה.

אמרתי לו: "הרב, למה לא בירכת?" אז הוא ענה: "לא שתיתי מהצמא שלי אלא כי אתה אמרת לי". ואפשר גם לספר שכל תשעה באב האחרון שלו, הרב שכב במזרון על הרצפה.

(ד"ר אפרים שמבה, רופאו האישי של הרב)

תורה מאירת פנים

אי אפשר לכתוב מי היה סבא זצ"ל. כל כך גדול, שאני לא מצליח לקלוט איך בן אנוש יכול להיות כל כך גדול בכל כך הרבה תחומים. בכל תחומי ההלכה: דיני ממונות ודיני ברכות, דיני עגונות והלכות שבת, נידה, כשרות ומצוות התלויות בארץ. ובתחום

הקבלה: כוונות התפילות, ספרי האר''י והרש''ש. ומעל הכל או לפני הכל, הוא היה גדול במידות. מימיי לא ראיתי אותו כועס או חסר סבלנות. ומאידך, לעצמו לא היה מוותר אפילו על מילימטר. גם בלילות שהיה הולך לישון בזמן שנותרו לו רק שעתיים לישון, היה קם לותיקין. בכל תחום הוא היה גדול במידה שלא ניתן לתפוס. אכתוב רק את הדברים עמם אני נפגשתי ויכול להעביר הלאה:

סבא היה גדול בתורה במידה שאי אפשר לתאר. ספרייה ענקית יש לסבא. בצעירותי עזרתי לו לסדר את הספרים. מאות ספרים היו לו, והוא ידע מה כתוב בכולם. לעיתים, כשהיינו מתעייפים מסידור הספרים הוא היה תופס ספר ביד, פותח אותו, ומראה לנו כל מיני דברים יפים שהיו כתובים בו.

ממיטת חוליו שאל אותי פעם: 'איזה סוגיה אתה לומד?'. באותו הזמן למדנו סוגיה סבוכה, מחלוקת ראשונים משולשת ומחלוקת אחרונים איך להבין את המחלוקת. אמרתי לו באיזה סוגיה אני נמצא ואז הוא התחיל לפרוט לי בקצרה את כל השיטות. הייתי המום! סוגיה סבוכה בחו''מ שאינה נוגעת ישירות להלכה והוא שלט בכולה. לאחר שגמר לפרוט לי את הסוגיה, נח קצת. כשהתעורר אמר לי להסתכל בחזו''א, שהבין את כל הסוגיה בצורה אחרת.

עמקות נפלאה היתה לו לסבא. הוא ידע לרדת לשורשם של הדברים. הוא ידע לבחון את הדברים גם מצדדים לא צפוים. לא פעם למדתי איתו סוגיה בגמרא או בהלכה. תמיד הוא היה שואל שאלה פשוטה תמימה וישרה שהיתה משאירה אותי בפה פעור. לעיתים השאלה היתה כ''כ פשוטה עד שהיה לוקח לי יום או יומים להבין למה הוא התכוון, ואז כשהייתי מבין הייתי מתמלא התפעלות על צורת החשיבה העמוקה והפשוטה גם יחד. ולא רק בלימוד הגמרא היה כזה. גם העצות שנתן לאנשים היו עצות ישרות וקולעות. הוא ידע להבין אל ליבו של האדם, לגעת בנקודה המהותית ולומר לו את העצה המתאימה לו ובדרך המתאימה לו, והכל בהבנה וחיוך.

כזה היה סבא, גדול ופשוט, ענק ופשוט. בחביבות ובשמחה שלו ידע להסתיר את עצמו. ידע להסתיר שלא ידעו כולם כמה הוא גדול. פעם בא אליו רב מקובל ואמר לו שהוא רואה מלאכים מסביבו. הרב חייך. אחרי שיצא אותו רב, הוא אמר כמפטיר לעצמו: ''הוא חושב שלא ידעתי זאת'' וצחק בשקט.

'פשוט' כזה שלא היה עושה שום חשבונות של כבוד. הוא היה מוכן לטרוח ולעמול גם למען אנשים רגילים ומסכנים. לא אחת שמעתי אנשים אומרים שהם מרגישים שהרב הוא כמו אבא שלהם. הייתה לו סבלנות לשמוע, להקשיב, לתמוך, לעודד ולייעץ עצה

טובה כשצריך. ואנשים יצאו ממנו בתחושה שיש אדם שבאמת חשוב לו מה יהיה איתם.

סבא חי חיים של תורה במלוא המובן. תמיד היתה שמחה סביבו. על כל מצווה שהיתה באה לידו היה שמח - תפילה, תפילין, סנדקאות, עזרה לאנשים. וכשהיו מגיעים החגים, היתה ממש חגיגה. הרב התכונן, בדק אתרוגים, לולבים, בנה סוכה (בעצמו!) וכולם נדבקו איתו בהתלהבות. כל באי הבית, אנשי בית הכנסת, כולם הרגישו, כולם נדבקו. אפילו אפיית מצות, עם כל ההקפדה והדקדוק, היתה תמיד מלאה שמחה, תחושה של גדלות כאילו אנחנו עוד מעט הולכים לאכול קורבן פסח.

בשבת היה אור מיוחד. שולחן השבת עם המאכלים של סבתא ועם הסיפורים של סבא היו משהו מיוחד. ותמיד, באיזה אופן, נפתח הרמב"ם והתחילו לדון האם מותר לרסק את החמין ולצקת טחינה עליו או האם מותר להקפיא קוביות קרח. סיפורים מרתקים על רבנים ותלמידי חכמים, שירים לכבוד שבת, וכל המשפחה שותפה בנסיון להבין למה התכוון הרמב"ם. כל כך טבעי. כל כך זורם. תורה של חיים! אנחנו, כילדים קטנים, זוכרים את עצמנו שותפים בדיונים. מרותקים לסיפורים. הכל היה סביב הילדים.

מספר ימים לאחר שהתחתנתי, באנו אני וזוגתי לבקר את סבא וסבתא. היה זה בבוקר אחר התפילה. שתיתם משהו? שאל סבא. ושלח אותי להכין לאשתי שתיה חמה. כששמע ששאלתי אותה כמה סוכר וכמה קפה, הוכיח אותי בחיבה ואמר לי שבעל אמור לדעת מה אישתו אוהבת בלי שתצטרך לומר לו...

בית הספר לזוגיות היה בבית של סבא וסבתא. כל אחד מהם אהב ודאג לשני לפני כל דבר בעולם. אין סוף סיפורים אפשר לספר. באחד מימי שישי נחתכה סבתא בידה ולא יכלה לבשל לשבת. הרב הושיב אותה על כסא במטבח ולקח פיקוד: "אני שוטף כלים, אתה מקלף תפו"א". "תשרה חומוס, אני אכין טחינה". ובמשך כל העבודה היה משחיל משפטים בשבחה של "הרבנית שלו". "אנחנו צריכים להתאמץ מאוד ואולי נצליח לבשל טעים כמו הרבנית". "איך את מצליחה לעשות את כל המלאכה לבדך כל פעם?" והרבנית שומעת ומתענגת.

כזה היה סבא. מי יתן לנו חליפתו.

(הרב אלעד אליהו, נכדו של הרב)

זהירות

רפורמי בשביל הפרנסה

זהירות היא לא רק בהלכות בשר וחלב אלא גם בכבודם של אנשים. סיפר פעם בנו של הרב את המעשה הבא:

הפעם היחידה שנסעתי עם מו"ר אבי זצ"ל הכ"מ לחו"ל הייתה לפני מספר שנים. נסענו לברזיל ושם הגענו לארוחת ערב מיוחדת עם 25 משפחות עשירות מאוד שהתקיימה בביתן של אחת המשפחות, לכבוד אבא שלי. באמצע הסעודה קם אחד מהנוכחים ואמר שיש לו שאלה לרב. כשהשתרר שקט בסלון הענק הוא הפנה אצבע אל בעל הבית ושואל את אבא שלי: מה דעת הרב על העובדה שבעל הבית תורם לבית הכנסת הרפורמי בעיר. כנראה שהיה איזה סכסוך בין השניים והשואל רצה לבייש אותו בפני הרב. אבא שלי, במבט ראשון, נכנס למלכוד: מצד אחד - הוא לא רוצה להלבין פניו של בעל הבית, ומצד שני - את דעתו על הרפורמים לא צריך להסביר.

ואז אבא שלי עשה את מה שכל רב ספרדי היה עושה במצב כזה - מספר סיפור:

"אספר לכם סיפור שקרה לי - לפני כמה שנים היינו בחו"ל, הגיע זמן מנחה ורצינו להתפלל. הנהג הכושי לא כל כך הבין והביא אותנו לבית כנסת שהתברר לנו כבית כנסת רפורמי. הרב לא רצה להכנס לבית הכנסת וכך עמדנו בצד, אך לא יכולנו להתפלל במנין כי היינו רק שמונה אנשים. באותו הזמן יצאו מתוך בית הכנסת שני אנשים: איש האחזקה הטכני של בית הכנסת ורב הקהילה הרפורמית והצטרפו אלינו למנין. אמרתי לעוזר שלי שחסר לנו עוד אחד למנין. פנה אלי הרב הרפורמי ושאל אותי: אם רפורמי משלים מנין - אז יש לך עשרה, ואם לא - אז שמונה. איך הרב הגיע לתשעה?

אמרתי לו שאיש האחזקה נמצא בקהילה הרפורמית בשביל פרנסה, הוא לא רפורמי באמת. אבל רב הקהילה בוודאי לא יכול להשלים מנין.

אז רכן אלי הרב הרפורמי כממתיק סוד ואמר לי בשקט: תנוח דעתו של הרב, גם אני עושה את זה בשביל הפרנסה...."

כמובן שכל הנוכחים בסעודה התגלגלו מצחוק ואבא שלי הצליח בסיפור אחד גם להסביר מה דעתו על הרפורמים, שלא יכולים להשלים מנין, ובמקביל להעביר את זה לשומעים בצורה חלקה, מבלי לבייש את בעל הבית.

(ר' שלומי אליהו, בן הרב)

יש לך אומץ?

פעם אחת פנתה אל מו"ר אבא זצ"ל הכ"מ תלמידה שלמדה במוסד חרדי בבני ברק. היא סיפרה לו שלכבוד אירוע בבית הספר היא הביאה עוגה, אך מנהל המוסד הורה לתלמידות לא לאכול מהעוגה שלה כיוון שנאפתה בתנור שאמא שלה שמה בו כלים שנאפו בהם ירקות של 'היתר מכירה'. התלמידה הגיעה אל אבא שלי מבוישת, ובתגובה הוא שאל אותה: "יש לך אומץ?", והיא ענתה שכן.

"אם כן, כשתגיעו לראש המוסד הביתה בשבת תסרבי לשתות, ואם הוא ישאל אותך מדוע אינך שותה, תגידי לו שהרב אליהו אמר שאסור לך".

ואכן, יום אחד הגיעו התלמידות להתאחר בשבת אצל ראש המוסד, ואותה תלמידה סירבה לשתות. כששאל אותה לסיבה, הסבירה לו במילים שלה שהיו קצת יותר חריפות: "הרב מרדכי אליהו הורה לי לא לשתות כיוון שטרף אצלך".

כבר במוצאי שבת התקשר ראש המוסד לאבא שלי ושאל אותו מדוע אמר כך לאותה התלמידה. מו"ר אבא הסביר לו שלפי דעת השולחן ערוך האופן שבו הוא מכין את התה שמוזג מים רותחים על תמצית קצת חמה – נחשבת בישול, ואם זה בישול שנעשה בשבת – אסור לשתות תה שבושל בשבת. "לפי דבריך אסור לספרדי לשתות אצל אשכנזי ולאשכנזי לאכול אצל ספרדי?"

"לא ולא" אמר הרב. "לפי דעתי מותר כיוון שאם יש דעה בהלכה שזה מותר, אין בזה איסור אכילה בשבת. אבל לפי דעתך שעוגה שבושלה בתנור בכלים שבהם נאפו ירקות של 'היתר מכירה' אסור לאכול – גם התה שלך אסור בשתיה לתלמידה ספרדיה" אמר לו אבא.

נשתררה שתיקה של רגע בטלפון. ואז אמר ראש המוסד לרב: "טעיתי, חטאתי, עוויתי, פשעתי".

"את ההתנצלות הזו תגיד לפני כל התלמידות, לא רק לפני בטלפון".

"מקבל עלי" אמר ראש המוסד. "עכשיו התה שלי לא טרף?"

"לא" – השיב הרב מרדכי אליהו.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

"אם ננעלו" לפנות בוקר

מו"ר הרב זצ"ל סיים להתפלל בציונו של רבי יהודה בר אלעאי, דבר שנהג לעשות מדי פעם בפעם, ויצא מהציון לכיוון הרכב. לפתע, מתוך החשיכה, הגיחו ארבעה בחורים רכובים על אופנועים, ללא כיפה, עם תספורת קוצים ולחלקם אף עגיל באוזניהם. הם

נעצרו לידינו וביקשו מהרב שיברך אותם. הרב הניח ידו על ראשו של כל אחד מהם ובירך אותם.

לאחר מכן, כשליוויתי את הרב לרכב והרב התיישב על כסאו, רגע לפני שנסענו, הרב ביקש ממני לקרוא לאותם בחורים. כשהגיעו ארבעת הבחורים, הרב יצא מהרכב לכבודם, אחז בידיהם וביקש מעו"ד איתן מלמד, שהיה שם בציון, שישיר עבורם את השיר "אם ננעלו". הם החלו לרקוד שם בציון ריקוד קודש והרב גם הוא הצטרף אליהם למעגל. לאחר זמן מה, לקראת סיום המפגש המיוחד בין הרב לנערים, הרב קיים לכבודם מעמד "קבלת עול מלכות שמים", וכל זה באשמורת הבוקר סמוך לתפילת ותיקין. הרב הקדיש מזמנו בשמחה ובריקודים לכבוד ארבעה בחורים אלה, כאילו מדובר היה במאות אנשים.

(הרב דוד לחיאני, רב בית החולים 'זיו' בצפת)

ומה עם לב אלמנה?

רגע לפני שיצא מו"ר הרב זצ"ל מביתו לברית, הגיעה אליו אישה אלמנה, לבקש עצה וברכה. הרב שאל אם הגיעה בשביל להפגש עמו ומשנענה שכן, חזר לחדרו, התיישב והקשיב בסבלנות לרחשי לבה. לאחר זמן מה נכנס מזכיר הרב והזכיר לו כי הם היו בדרכם לברית וכבר מאחרים.

השיב לו הרב בשקט: "ומה עם לב אלמנה?"

הרבה הספדים נאמרו על מו"ר הרב זצ"ל. איך הקפיד בדברים הקטנים ביותר ואיך היה מתעסק בדברים הגדולים. בקי בכל חדרי התורה אבל מתייחס לכל הלכה באותה אחריות ורצינות. בין אם זה כתם או אתרוג ובין אם זה התרת עגונות. כל יהודי היה מקבל את אותו היחס, בין אם היה זה ילד קטן ובין אם שר בממשלה.

שלום בין הבדואים בנגב

היה זה בימי כהונתו של מו"ר אבא זצ"ל הכ"מ כדיין בבית הדין בבאר שבע. בתקופה ההיא היה הרב כבן שלושים או קצת פחות. בית הדין הרבני נמצא היה בסמוך לבית הדין של המוסלמים, שהיה משרת את כל הבדואים שבנגב.

פעם היה סכסוך גדול מאד בין כמה שייחים בדואים לבין הבן של השייח הגדול של הנגב. דרכם של הבדואים, כידוע, הוא "נקמת דם". על אדם אחד שנהרג בטעות או בכוונה יכולים ליהרג עשרות אנשים בנקמות דם הדדיות.

במקרה זה, כיוון שהסכסוך היה קשור לבנו של השייח הגדול שבנגב היה צריך למצוא פתרון בהקדם. הצדדים הובאו לבית הדין המוסלמי אך לא הצליחו להסכים על שום

שופט מוסלמי שישפוט ביניהם. "יום אחד בדרכי לבית הדין ראיתי התקהלות גדולה סביב בית הדין של המוסלמים" סיפר מו"ר אבא, "הסכסוך משך קהל רב של בדואים וההמולה הייתה רבה. והנה אני רואה לחם זרוק ברחוב, הרמתי אותו, נישקתי אותו והנחתיו במקום גבוה. לפתע, אני שם לב שאיזה שייח רץ אחרי ועמו שני שוטרים ישראלים. פנה אלי השייח הגדול של הבדואים בשפה הערבית ואמר לי: "אתה, אתה!". "אני עשיתי עצמי כמי שאינו מבין את השפה הערבית. אבל השייח הזקן לא הרפה ממני. השוטרים שהיו עימו הסבירו לי שהשייח הזקן רוצה שאני אהיה השופט בסכסוך שבין החמולות של הבדואים. הם אמרו לי שהשייח ראה אותי מרים את הלחם מהרצפה, ומעשה זה השאיר עליו רושם גדול, ולכן הוא מעוניין שאני אשפוט בתיק של בנו. אמרתי להם שאני מקבל משכורת כדי לדון בעניינים שבבית דין שלי ולא בסכסוכים של המוסלמים. לאחר מכן, הבנתי כי זה מה שאנו אומרים בכל יום בתפילה: "יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱל-הַי וֵאל-הֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם וְיוֹם מֵעַזֵּי פָנִים וכו' מִדִּין קָשֶׁה וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה, בֵּין שֶׁהוּא בֶּן בְּרִית וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶּן בְּרִית". אבל לא הייתה לי ברירה והסכמתי להיות בורר ביניהם, אם גם הצד השני יסכים. השוטרים שאלו וגם השייחים האחרים הסכימו שאני אהיה הבורר וחשבתי שיש בכך קצת כבוד שמים.

זה מה שנאמר (דברים פרק ד' ו'): "וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם כִּי הִוא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה". כי כשגויים מכירים בצדקת התורה ונושאיה יש בזה דבר גדול. הם אומרים: רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה. הסכמתי, ובמקום לדון עשיתי ביניהם פשרה וסולחה. וכולם יצאו מרוצים".

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

לדון לכף זכות

סיפר מו"ר הרב זצ"ל: יום אחד התפללתי בבית כנסת "טוויג" והגיע להתפלל שם חתן בר מצוה. אביו היה לבוש בהידור מכף רגל ועד ראש - חליפה יפה, עניבה חדשה ונעליים מצוחצחות. והנה הוא מוציא טלית ממשי קרועה, בלויה ומלוכלכת ומתעטף בה. אני אמרתי בליבי: 'לנעליים שלו הוא דואג שיהיו מצוחצחות אבל על טלית לא?!" אחר כך חשבתי לעצמי: 'מדוע אני מלמד עליו חובה? אלמד עליו זכות. שמא אתמול בערב הוא הכין את הטלית החדשה, קם בבוקר ומחמת המהירות התבלבל ולקח את הטלית הישנה, וכשהוא בא לבית הכנסת והרגיש בטעותו אמר בליבו: אף על פי שכל בגדיי חדשים ויפים אלבש את הטלית הזו'.

בעוד אני חושב עליו, לא שמתי לב שאני גם מסתכל עליו, והוא ניגש אלי ואומר לי: מדוע כבוד הרב מסתכל עלי? אמרתי לו מה שחשבתי בליבי, והוא אמר לי: אכן כך היה, קניתי טלית חדשה והנחתיה על השולחן, ומרוב המהירות לקחתי את הטלית הישנה. ועל כך אמר התנא במסכת אבות (א', ו'): ''והוי דן את כל האדם לכף זכות''.

אישה עצובה מתפללת

הרב אליהו זצ''ל מעולם לא שכח שעיסוקו המרכזי הוא בסופו של דבר אנשים, יחידים. מספרים על ראשית דרכו כדיין, עת ישב בבית הדין בבאר שבע, אז עיר קטנה ומרוחקת שבית הדין שלה משרת את העיירות שסביבה. באותן שנים ישבה בעיירות אוכלוסיה גדולה של עולים חדשים ממרוקו ותוניס. בצאתו מאולם הדיונים הבחין הרב באישה בשנות השלושים לחייה, עולה ממרוקו, שיושבת ובידה ספר תהילים. יום אחר יום ראה אותה הרב יושבת ומתפללת. כעבור שלושה שבועות ביקש הדיין הצעיר לשאול אותה לפשר מעשיה. האישה סיפרה שנישאה לנהג מונית במרוקו, ושבוע אחרי החתונה הוא יצא לנסיעה לעיר מרוחקת ולא חזר. חקירתה העלתה שהוא עבר תאונה אך לא נמצאה גופה. לאחר שבית הדין בקזבלנקה לא התיר לה להינשא, מחוסר עדים, החליטה לעלות לבית דין בישראל ולבקש כאן היתר להינשא.

הרב שמע את הסיפור ומיד נסע במונית לבבא סאלי זצ''ל בנתיבות. ''אחי, הבבא חאקי, מכיר את כולם במרוקו'' אמר להם הבבא סאלי, והרב נסע לרמלה כדי לשאול את אחיו של הבבא סאלי האם הוא מכיר את האנשים המדוברים.

''שני קברנים היו בעיר הזאת'', אמר לו הבבא חאקי, ''שניהם עלו לארץ, אחד גר בדימונה והשני בקרית אתא''. המשיך מו''ר הרב ונסע לדימונה על מנת למצוא את אותו קברן. כשהגיע לכתובת שנמסרה לו מצא מודעת אבל על דלת הכניסה, ממנה הוא למד שהאיש שהוא מחפש כל כך, האיש שיכול להתיר את האשה מעגינותה, נפטר ממש עכשיו, והצלתה של האשה העגונה התרחקה. בכל זאת נכנס הרב לבית המשפחה, חיכה לתפילת מנחה, ובין מנחה לערבית דיבר דברי תורה וסיפר את הסיפור שהביא אותו לשם. קם אחד השומעים על רגליו ואמר: ''אני הוא הקברן השני של אותה עיר, באתי מקריית-אתא כדי לנחם את משפחת חברי''. מיד גבה ממנו מו''ר הרב עדות שסייעה להתיר את עגינותה של אותה האישה.

נכון שהספרים מלאים סיפורי מופתים על רבנים, אבל ה'מופת' הזה לא היה מתחולל אלמלא הרב היה שם לב שמחוץ לבית הדין יושבת אישה עצובה ומתפללת.

(אבישי עברי)

יש לכם איפה ללון הלילה?

העניין של מו"ר הרב זצ"ל היה לדאוג לכל יהודי. מי היה הראשון שביקר את פולארד באמריקה? הרב מרדכי אליהו. אני ראיתי איך הלב שלו דופק ואיך הוא בוכה על כל יהודי ויהודי.

הגיע פעם אחת בחור שאשתו, בחודש השמיני להריונה, נקלעה למצב מסוכן. אני לא זוכר את פרטי המקרה, אך אני זוכר שכשניגשו לרב הוא קודם כל דאג להם לדירה, כי הם באו מרחוק. הוא דאג שיהיה להם מה לאכול ולשתות, עוד לפני שעזר להם. כל צרה של כל יהודי נגעה לו ללב, יהודי פשוט או ראש ממשלה. כולם קיבלו אותו היחס.

(הרב צבי קוסטינר, ראש ישיבת מצפה רמון)

ותודה למנקה

אני לא יכול לומר שלא טעינו, כעובדים בלשכת הרב. מטבע הדברים, כולנו אנשים וכולנו טועים. לפעמים היו טעויות מביכות, היו נושאים שלא טופלו, אך הרב לעולם לא גער בנו או הראה לנו פנים זועפות. הוא היה אומר לנו בלשון רכה: צריך ללמוד מזה לפעם הבאה. תמיד עם חיוך. תמיד עם נועם הליכות. הוא היה זהיר בכבודם של כל העובדים. כל יום הוא היה עורך סבב בין כל עובדי המשרד, מהמנהל ועד למנקים ומודה לכולם. דווקא לעובדים הקטנים, הוא יצא מגדרו בכדי להודות, הוא רצה לרומם את רוחם.

(הרב אליהו בן דהן, ראש לשכת הרב לשעבר ומנהל בתי הדין הרבניים)

איך קושרים ציצית בשבת?

שבת בבוקר, קבוצת מתפללים צועדת באמצע הרחוב ומלווה את הרב זצ"ל לביתו לאחר התפילה עם הנץ החמה. הליכה שבתית. אנשים ממהרים לתפילת שחרית וניגשים לקבל ברכה, תלמידי חכמים ואברכים מקיפים את הרב ושואלים ודנים, והרב משיב ביאור, משלב מדרש, משמח כל לב. ואנו מצטופפים ומקשיבים, סופגים קדושה. מתקדמים.

אדם פשוט עטור זיפים נדחף ומתקרב, אוחז בכנף ציצית. "כבוד הרב, האם מותר לקשור ציצית בשבת?" הוא שואל. מלמול נרגז, קול של אחד מהמלווים רועם: "מה זה השאלות האלה, קצת רמה, כאלה שאלות לא שואלים את הרב הראשי". עוד לפני שאותו אדם הספיק להסמיק ולהתכווץ נעצר הרב עם כל הכבודה, היסה את המלווה, נפנף בידו כאומר: 'על מה המהומה? היהודי רוצה לשאול'. הרב ניגש אל השואל, אוחז בידיו,

ומסביר לו בפשטות, באורך רוח ובשמחה. מראה באצבעו על קשרי הציצית, כאילו לא נוצר העולם אלא בשביל שאלה זו.

שמואל

בזכות חיוך

כשהייתי צעיר הייתי הולך עם שיער ארוך ומכנסיים קצרים. גופיה במקום חולצה ועגילים פה ושם. ההורים שלי כל כך התביישו במראה שלי, אבל מה הם היו יכולים לעשות? הייתי בגיל של מרידה ועשיתי את זה עם כל ההידורים.

מה שהחזיר אותי אל הקב"ה היה הרב אליהו זצ"ל. בכל פעם שהרב היה חוזר מבית הכנסת בשבת, עם עשרות מלווים סביבו, הוא היה אומר לי שבת שלום במאור פנים מיוחד. מטבע הדברים הלבוש שלי לא היה הלבוש של כל המלווים של הרב. אבל הרב אף פעם לא הראה לי איזה קפידא או משהו דומה.

אני זוכר ששבת אחת הרב עזב את כל המלווים, התקרב אלי, לחץ את ידי בחום ואמר לי: 'שבת שלום'. כל כך התביישתי שהרב כל כך מכבד אותי ואני יודע את מקומי. באותו רגע גמלה בליבי החלטה להתחזק, אבל היה לי מאוד קשה להיפרד מהשיער הארוך שלי, שעליו הייתה גאוותי.

התחלתי להתחזק, ללכת עם ציצית ולשמור שבת, אבל הייתי עדיין עם שיערי הארוך. פעם אחת שאלתי את הרב האם זה טוב שיש לי שיער ארוך. והוא השיב לי: "זה לא טוב בשביל בחור. זה מושך דינים על האדם. לך תסתפר". ההחלטיות של הרב גמרה אצלי את כל הספקות. מיד הלכתי לספר ומאז ועד היום אני קשור לרב בכל נימי ליבי ונפשי.

מדי שנה, זמן מה לפני חג הסוכות, היו נערמים בלשכת הרב זצ"ל אתרוגים רבים אין ספור. כל אחד היה מבקש שמו"ר הרב יעיין באתרוגו במבטו האוהב וחד העין, ויאמר כי האתרוג שרכש מהודר הוא, או לפחות כשר. מו"ר הרב היה רואה מאות אתרוגים מדי יום אך למרות זאת לא כהתה עינו והוא זכר כל אתרוג ואתרוג ששזפה עינו, גם אם חזר אליו לאחר מספר ימים. חיבתו של מו"ר הרב לאתרוגים נודעה בסביבה, וכבר בתחילת חודש אלול היה שואל את תלמידיו בחיבה: נו, מתי כבר תבואו אלי עם האתרוגים? כל כך יקרה וחביבה הייתה בעיניו מצווה זו.

אתרוג שהוא כמעט מהודר

שנה אחת, סמוך לחג הסוכות, הגעתי אל הרב זצ"ל בעת שבדק אתרוגים. "זה כמעט מהודר" אמר לאחד, "זה קרוב למהודר" השיב לאחר, "זה קצת מהודר" אמר לאדם שלישי. תמהתי, כיוון שיודע אני שבהלכה יש אתרוג "כשר", "מהודר" או "פסול".

מעולם לא שמעתי על אתרוג שהוא כמעט מהודר, או מקצת מהודר, הלא מדובר באתרוג כשר וזהו. לאחר זמן מה במחיצת הרב הבנתי: אכן, האתרוגים אינם מהודרים, הם בסך הכל כשרים. אך הרב בחוכמתו לא רצה לאכזב את האנשים שטרחו, בחרו אתרוג והגיעו עד אליו. לכן הוא מעודד אותם ובמקום לומר על אתרוג בסתמיות שהוא "כשר", הוא נותן להם לטעום מעט מן ההרגשה שמה שבידיהם קרוב, ולו במשהו, להיות מהודר.
(הרב יעקב שיכנזי)

אין אתרוג פסול

כשהיינו בודקים אצלו אתרוגים, הרב זצ"ל לעולם לא היה אומר על אתרוג שהוא פסול. הוא היה אומר: תחפש לך אתרוג אחר, יש יותר טובים וכו'. היה קשה לו להוציא את המילה "פסול" מתוך פיו. אחרי שנים הבנתי שהוא כל כך אהב את המצוות עד כדי כך שלא היה יכול לומר "פסול". פעם שאלתי אותו על כך והוא נתן לי תשובה הלכתית. הוא אמר כי יש אתרוגים שלא טובים לברכה ליום הראשון אבל טובים לברכה ביום השני. איך אפשר לומר על אתרוג כזה "פסול"?
עוד אמר כי יש פוסקים שמכשירים אתרוגים כאלה גם ביום הראשון. אמנם לא פוסקים כמותם אבל יש פוסקים כאלה. אם מישהו יקח את האתרוג הזה ויברך עליו – בשמים יכולים להחשיב לו את המצווה למצווה לפי אותו פוסק. אבל אם כאן בארץ אנחנו נגיד על האתרוג פסול, "לא בשמים היא", והמצווה לא תחשב לו כמצווה.

"שלום, מדבר מרדכי"

יום אחד התקשר מו"ר הרב זצ"ל אל הלשכה. כשעניתי הוא הציג את עצמו כ'מרדכי' וביקש שאתן לו מספר של אדם מסוים. כיוון שהייתי חדשה במקום, לא הכרתי את אותו אדם שהרב חיפש, ואמרתי לו שאין פה אחד כזה. מובן שלא חשדתי לרגע שהאדם שנמצא על הקו הוא הרב בכבודו ובעצמו. הרב צלצל שנית וביקש שאעביר אותו למזכירה השנייה במקום. רק אז הבנתי שזה הרב שהתקשר. נתמלאתי בושה ולמחרת בבוקר ניגשתי אליו וביקשתי את סליחתו. אמר לי הרב: "אני הוא זה שצריך לבקש את סליחתך, על כך שגרמתי לך עוגמת נפש".
(מזכירה בלשכת הרב)

ואתם עדיי?

פעם כשערך מו"ר הרב זצ"ל חופה, ראה והנה העדים, אחד מהם נראה בר אוריין, אך השני הוא שופט חשוב שלא כשר לעדות. מה יעשה כדי שלא יפגע בו מצד אחד ושלא יעבור על הלכה מצד שני?

פנה הרב לעד הראשון, ואמר לו: "הרי קרוב אתה למשפחה, ואינך יכול להעידו!". בטרם יצא העד ממבוכתו להסביר שהוא לא קרוב משפחה, הוסיף הרב ואמר: "ולפי ההלכה, עדות שבטלה מקצתה – בטלה כולה, ויש להביא שני עדים אחרים...".
בהזדמנות אחרת, נשאל העד לפני החופה, אם קרוב הוא. העד היה קרוב רחוק, עד שהתקשה להגדיר קרבה זו. הרב ביקש שלא לקבלו, אך נזהר בלשונו, שלא יישמע חלילה כפוסלו, וכך אמר לו: "עד כשר אתה לכל חתונה, אך מחמירים אנו שלא יעידו קרובים כלל".
(הרב גבריאל סוראני, רב המועצה האזורית חוף הכרמל)
היזהרו בכבודם של ילדים

דרכי הרב בחינוך

מו"ר הרב זצ"ל שימש מורה כ-5 שנים. בתקופה זו, הרב אף פעם לא נכנס בהפסקות לחדר המורים, אלא תמיד נשאר בכיתה או בחצר, כדי לשוחח עם תלמידים או ללמוד משניות.
פעם אחת נישק תושב צפת את ידו של בן הרב, הרב שמואל שליט"א. במהלך השיחה ביניהם סיפר לו האיש שלפני שנים רבות הוא היה תלמיד של אביו והגיעה לו כנראה נזיפה קשה, אך הרב ספק סטר לו, ספק ליטף אותו וצירף, דווקא באותו הרגע, סוכרייה. אמר אותו אדם: "קיבלתי הרבה מכות בימי חיי. אף פעם לא קיבלתי נזיפה בכל כך הרבה אהבה כמו בפעם הזאת. היא השפיעה עלי לכל ימי חיי".
כשמו"ר הרב לא הסתדר עם תלמיד מסוים והקשר ביניהם לא היה מספיק נכון וטוב בעיניו, הוא היה מתפלל על אותו תלמיד.
ואם נוכח לראות שהתפילה לא מספיקה, אזי היה צם עבור אותו תלמיד (הנהגה ברוכה שלמד מהרב צדקה זצ"ל).
(אברהם ליפשיץ, ראש מינהל החינוך הדתי)

רגיש ללב של ילד קטן

כשהייתי תלמיד בתלמוד תורה, מו"ר הרב זצ"ל היה צריך לבחון את התלמידים על שמונה דפים בגמרא. שמתי לב מהנבחנים הקודמים שהרב לא מעביר שאלה ממי שלא ידע לזה שאחריו, אלא היה שואל את הבא אחריו שאלה אחרת. לא רצה שאחד יענה על שאלה שמישהו אחר לא ידע את התשובה עליה כדי שהקודם לא יתבייש. אבל זה היה נדיר שמישהו אצלו לא ידע את התשובה כי כשמישהו נשאל והיה מגמגם היה הרב מחזק אותו ועוזר לו ומדריך אותו שלא ייכשל.

בכל זאת, כשהרב שאל אותי לא ידעתי כלום. הוא ניסה לעזור לי ואולי הפחד מהמעמד הגדול סגר את פי. ואז הרב אמר: "יש לי טעות. כנראה שהשאלה ששאלתי אותך היא לא מהדפים שאתה נבחן עליהם. סליחה". כך קיבלתי קצת ביטחון והוא שאל שאלה אחרת. הפעם הרגשתי שהרב הוא בצד שלי, לא נגדי. קיבלתי ביטחון ועניתי תשובה נכונה. אחרי המבחן רצתי לפתוח את הגמרא לראות האם באמת השאלה הראשונה הייתה בדפי המבחן, והסתבר לי שהיא הייתה בחומר המבחן. שאלתי את עצמי: "האם הרב באמת לא ידע את הדפים שבהם הייתה השאלה?"

אחרי שנים רבות למדתי בכולל של הרב בירושלים. ושם ראיתי שהרב מכיר את כל התלמוד כולו בעל פה. כל שאלה ששאלנו הוא היה יודע את מקומה בגמרא, גם בדף וגם במקום המדויק בדף, באיזה שורה זה נמצא. כך גם ברש"י וגם בתוספות – פלא עצום של זכרון. כל מה שקרה שם זה פשוט היה כבוד לילד קטן.

הסיפור הזה שמלווה אותי כל השנים הוא בעיניי פלא גדול. כי הרב עם כל גדלותו בתורה היה כל כך רגיש ללב של ילד קטן, כפי שהייתי באותה שעה. כל כך הרבה חיזוק קיבלתי מהרב. מי יודע, אולי הבטחון שהוא נתן לי באותה שעה נתן לי את האומץ להמשיך וללמוד תורה עד היום.

(הרב מרדכי מוצפי)

לא לזרוק תלמידים – לרפא אותם

כשהיה רואה הרב זצ"ל שבחור ישיבה מגיע אצלו, מיד היה מתחיל ללמוד איתו, לעורר אותו. היה יושב איתו ומסביר לו הכל לפרטי פרטים. היו באים אליו בחורים צעירים בכל ערב פסח כי היו רוצים לעשות סיום מסכת כדי שלא לצום "תענית בכורות". כל הבחורים היו באים אצלו בערב פסח ולמרות שהזמן היה קצר הוא היה נותן לכל הבחורים לעשות סיום מסכת, כדי למשוך את לבבם ולעודד אותם שילמדו תורה. הוא היה מקרב את הבחורים בחוכמה נפלאה ודואג להם כדי להשאיר אותם בישיבות ולעזור להם לעמוד בניסיונות.

פעם אמר לי: 'ישיבה זה כמו בית חולים, צריך לקחת את הבחור ולרפא אותו. אנחנו מרפאים את הבחורים ומלמדים אותם תורה, מידות טובות ודרך ארץ. זו העבודה של הרבנים - לא לקחת את הבחור ואם רואים שלא מצליחים איתו אז להוציא אותו מהישיבה, אלא להיפך. החוכמה היא להתמודד, לקרב אותו, לעשות כל מה שאפשר כדי שילמד תורה'. הייתה לו אהבה גדולה לתלמידים.

(הרב בניהו שמואלי, ראש ישיבת המקובלים 'נהר שלום')

שהפקידים יחכו

עבור מו"ר הרב זצ"ל, כל יהודי ויהודי היה לו כבן והוא דאג לכל אחד ואחד מהם כמו היה אביו.

פעם הוזמן הרב לטבריה, בעת כהונתו כרב ראשי, כדי להשתתף בשרשרת אירועים צפופה ביום אחד, הכוללת אירועים חגיגיים באולמות העירייה. על הלו"ז הצפוף נמנו גם ביקורים במספר תלמודי תורה ובתי ספר.

כאשר נכנס הרב אל שערי העיר הודיעה המשטרה כי מסיבות ביטחוניות יש לוותר על חלק מהאירועים. ראש העיר ביקש שלאור ההתפתחויות, ידלג הרב על הביקורים בתלמודי התורה.

אך הרב סירב ואמר: הילדים המתינו לי תחת השמש הקופחת במשך שעות ארוכות, והפקידים ונציגי העירייה ציפו לי במשרדיהם הממוזגים, לכן אני חייב קודם כל לילדים. (הרב יהודה מוצפי, מזכיר הרב. ראש ישיבת 'מנחת יהודה')

מו"ר הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו כמחנך גדול

למעלה מעשרים שנה זכינו שתלמידי כתה א' של בית ספרנו, ממ"ד תורני הר-נוף בירושלים, קיבלו את הסידור או את החומש מידיו של הרב, בטקס מרגש ורב רושם.

שנה אחת, הגענו ל"היכל שלמה", בית הרבנות הראשית, בזמן. התלמידים והוריהם נכנסו נרגשים לבית הכנסת שבמקום, והמתינו לרב. אני עליתי לקומה השלישית, ללשכת הרב, כדי להודיע לראש לשכתו, הרב שמואל זעפרני, שהגענו, ואנו מוכנים לקבל את פניו של הרב. בהגיעי ללשכה חשכו עיני. במקום המתינו רבנים רבים, רבני ערים, ראשי ישיבות ועוד, שבאו לשאול ולהתייעץ עם הרב. תהיתי בליבי, ברור שהרב יקבל את כל הרבנים ורק אחר כך הוא ירד אלינו, אך זה ייקח זמן רב והילדים הקטנים לא יחזיקו מעמד, מה יהיה? הודעתי על בואנו לראש הלשכה, ובייאושי התכוונתי לרדת, אך לפתע ראש הלשכה יוצא ומודיע לי - הרב מייד יורד אליכם! הייתי מופתע ומאושר. רצתי וירדתי במדרגות והרב ירד במעלית. כמובן הילדים וההורים קיבלו את פניו בהתרגשות רבה בעמידה ובשירת "שאו שערים". רבים הצליחו לנשק את ידו. הרב התיישב במקום שהכנתי לו. עליתי לבימה והודעתי להורים ולתלמידים, שהפעם אני לא אפתח את הטקס בברכה ובדברי תורה שלי, אלא ברצוני להזמין מייד את הרב כי הוא מאוד ממהר, כפי שראיתי במו עיני, שרבנים רבים ממתינים לו. תגובת הרב הייתה מיידית - מי אמר לך שאני ממהר? והוסיף - דבר אתה! אחרי שסיימתי לדבר, עלה הרב וברך את התלמידים. הוא תיבל את דבריו במדרשים וסיפורים שריתקו את התלמידים

וגם את הוריהם וביקש מהם לא לגנוז את הסידור או את החומש גם אם הוא יתבלה, אלא לשומרו כדי להראותו לנכדים. אחרי סיום דבריו, רצינו להתחיל בחלוקת החומשים. שוב התנצלתי בפני התלמידים וההורים, שהפעם עלינו להזדרז, חלוקת החומש מידי הרב והצילומים יתנהלו במהירות יתירה, כי הרב ממהר לשוב ללשכתו. שוב תגובתו הייתה - מי אמר לך שאני ממהר!

החלוקה התנהלה בניחותא כאילו לרב יש את כל הזמן שבעולם. הוא הגיש בסבלנות את החומש לכל תלמיד, ביקש ממנו שינשק אותו, הניח את ידו על ראשו ובירך אותו, לחץ את ידו, ואח"כ המתין בסבלנות רבה עד שכל תלמיד ותלמיד הצטלם איתו למזכרת. ומדוע הוא באמת נהג כך? נדמה לי, שהוא הבין היטב שיש להשקיע בצעירי הצאן, כך הוא הכין את הדור הבא. קשה לתאר ולהסביר מה ילד בכתה א' מקבל לכל החיים, מחוויה מרגשת בראותו את הופעתו האצילית והמרשימה של הרב בגלימה ובכובע המיוחד של הראשון לציון.

באמת היינו כיתומים, כולנו מרגישים כבניו ונכדיו ולאור גדולתו בתורה ובמידות נחנך את תלמידנו.

(הרב שמואל כ"ץ, רב בי"ס ממ"ד הר נוף ורב אולפנת חורב)

שקט גמור בדרשת הרב

היכרותי עם מו"ר הרב זצ"ל החלה בעת שהייתי ראש עיריית טבריה. הזמנתי אותו לתת שיעורים בבתי הספר. הכנתי סדר יום עמוס במיוחד, מעשר בבוקר עד עשר בלילה. הרב עבד קשה מאד, הוא לא אכל כל היום ונדד מבית ספר לבית ספר. כשהבאתי אותו לתיכון הכללי לשיעור, היו לי ספקות איך התלמידים החילוניים יגיבו, האם יפריעו לו? היו שם 1000 תלמידים, אבל כשהרב דיבר השתרר שקט גמור. הוא הצליח לרתק את כולם.

(ח"כ לשעבר יגאל ביבי)

רוב תשובה – כתשובה מלאה

בחידון שערכנו ידע אחד מהתלמידים שני חלקים של השאלה מתוך שלושה שבהם נשאל. אני חשבתי לתת לו 4 נקודות מתוך 6, אך מו"ר הרב זצ"ל קבע: 6 נק'. כשפניתי אליו לשאול מדוע, ענה לי: "רובו ככולו". זאת הייתה דרכו הנפלאה של הרב לקרב ולעודד תלמידים.

(אוריאל לוי)

כשהרב בוכה עם התינוק בברית

העיקר אצל מו"ר הרב זצ"ל היה בין אדם לחברו. לפני מספר שנים ניגשה אלי אישה שהודיעו לה שהילד שלה יהיה עיוור. היה זה בנה הבכור, והשבר היה נורא. היא פנתה אלי על מנת שאמצא רב גדול לסנדקאות, שיברך את הילד. ביקשתי מהרב, והוא כמובן הסכים מיד. נסענו יחד לבית החולים 'ביקור חולים', שם נערכה שמחת הברית.

מיד לאחר שהתיישב על כסא הסנדקאות, הרב פרץ בבכי נורא. הוא התעטף בטלית ונראה ממש כמלאך ה'. ניסיתי לצלם אותו, אבל המצלמה לא עבדה. גם מצלמת הוידאו של צלם האירוע - נשברה בעת שניסה לצלם. זה היה מחזה מבהיל לראות את הרב בבכיו ובדבקותו. הוא כל כך הצטער על הילד ועל ההורים, שהדמעות פשוט הציפו אותו. זה מראה שאני לא אשכח לעולם.

(הרב מאיר רוזנטל)

בחיק המשפחה

מראה מול החלון

הרגישות של מו"ר אבא זצ"ל הכ"מ לרבנית הייתה גדולה מאוד. כשהייתה אמי הרבנית שתחיה בשמירת הריון ולא הייתה יכולה לזוז מהמיטה, מו"ר אבא תלה לה מראות גדולות מהמיטה המשקיפות לחלון, על מנת שתוכל לראות את הרחוב ולא תפסיד את השלג.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

בדיקת החמץ של סבא

אני זוכרת את בדיקת החמץ בערב פסח. אנחנו היינו מחביאים את עשרת פתיתי החמץ וסבא זצ"ל היה משתף איתנו פעולה בחיפוש. כשהיינו קטנים, סבא היה עושה את זה כמו משחק, כך כולנו היינו שותפים במצווה והכל היה בדרך של כיף. במהלך הבדיקה סבא לא היה מדבר והיה עושה לכל דבר סימון "אהמ" - שפירושו: לשים בצד, "אהמ-אהמ" - פירושו: לקרוא לסבתא. תנועת ידיים עם חיוך ענק - פירושה: "איפה החתיכה שהחבאתם כל כך טוב, ואני לא מצליח למוצאה?"

אני יודעת שבשביל כל עם ישראל הוא היה רב, מנהיג, דמות אוהבת ומוערצת, דמות מאחדת את עם ישראל. איש שמחבר את ארץ ישראל עם תורת ישראל. אבל בשבילי הוא היה סבא שמבין אותי למרות שהייתי ילדה קטנה.

הייתה לו אהבה לכל אחד, חיוך המיוחד לכל אחד. דאגה ותשומת לב לכל נכד כאילו הוא הנכד היחיד בעולם. ואני יודעת שכל התלמידים שלו גם הרגישו כמו בנים שלו, כמו בנים יחידים. אני זוכרת את השמחה, הקבלה והאהבה כלפי כל אחד, כאילו "בשבילו נברא העולם", גם אם היה שונה או קצת מיוחד.

כשהיינו ילדים היינו באים אליו כל יום שישי, יושבים לידו ושומעים סיפורי צדיקים. כשהתבגרנו לא היינו מוותרים על השעה הזאת ביום שישי. אחותי, אחרי שהתחתנה, היתה מביאה בכל פעם את בעלה לשמוע את הסיפורים של יום שישי, שכל כך הרבה חכמת חיים יש בהם.

(יעל בן אליהו – נכדת הרב)

כרוב או כרובית?

בביקורים חשובים של אנשי ציבור רמי מעלה לא היה זז מו"ר הרב זצ"ל ללא אשתו הרבנית שתחיה, והיה נותן לה את כל הכבוד הראוי לה. "אל תיתן לאשתך לחכות, אישה נפגעת, אישה צריך להיזהר בכבודה" היה אומר הרב.

"אם בעל מדבר עם המזכירה שלו ואשתו מתקשרת, הבעל צריך לענות לאשתו ולא לתת לה לחכות, אלא אם כן הוא יושב למשל ליד הרב. אז הוא יכול להגיד לה שהוא יושב ליד הרב והיא כבר תבין. אבל אם הוא יושב בעבודה והיא רוצה לשאול אותו אם לקנות כרוב או כרובית, פול או שעועית - שיענה לה קודם".

תראה איזה ציור יפה!

בשבע הברכות שלנו, כשנכנסתי עם מו"ר הרב זצ"ל לבית של מירב, שם התקיימה הסעודה, הרב פתח לכבודי, החתן, את הדלת. הנכדים הקטנים רצו אלי בקריאות צהלה: "תראה איזה ציורים עשינו בשבילך!". אני זוכר שעמדתי נבוך - מימיני גדול הדור, ומשמאלי שרבוט ילדים.

מו"ר סבא התפעל ואמר: "אוהו, תראה איזה יופי של ציורים הם עשו בשבילך!", והצביע על כל מיני נקודות ראויות לציון בציורים הללו, שקשה היה להבחין מה בדיוק יש בהם. רק כשראה שהילדים באו על סיפוקם – נכנס אל תוך הבית.

(בצלאל בזק, חתן נכדת הרב)

איך נרגיע את הרבנית?

לרבנית שתחיה היו הריונות קשים. רוב ההריון היא היתה בשמירת הריון וכמעט שהיה אסור לה לקום מהמיטה. באחד ההריונות, הרבנית היתה מאושפזת בביה"ח והבנים הגדולים נשארו עם מו"ר אבא זצ"ל הכ"מ. היה זה בחורף והילדים הצטננו וחלו. הרב

לא רצה לספר זאת לרבנית, מחשש שתקום ממיטתה ותרוץ לטפל בילדים החולים. אולם, אחת השכנות שהלכה לבקר את הרבנית סיפרה לה בתמימות שילדיה בבית עם חום. הרבנית דאגה מאוד וכשהרב הגיע לבקר דרשה ממנו שיחזיר אותה לבית. הרב ידע שמסוכן מאוד שהיא תקום ממטתה וניסה להניאה ולשכנעה שהילדים מרגישים טוב. אך הרבנית לא השתכנעה ורצתה לראות את הילדים. לבסוף, הציע הרב לרבנית שהוא יביא אליה לביה"ח את הילדים וכך תוכל לראות שהילדים מרגישים טוב.

הרב חזר לבית, הזמין מונית והעלה עליה את הילדים. כשהגיעו לביה"ח ביקש הרב מנהג המונית שיחנה מול חלון חדרה של הרבנית. לילדים אמר שיישארו במונית וכשיראו את חלון החדר נפתח, ינופפו שלום מחלון המונית.

הרב עלה לחדרה של הרבנית וכשהרבנית ראתה אותו עולה ללא הילדים אמרה לו: "ידעתי שהילדים חולים. השארת אותם בבית כיון שלא רצית שאראה אותם". הרב אמר לה שהוא כן הביא אותם והם נמצאים במונית שעומדת מול החלון אולם כיוון שמאוד קר בחוץ הוא חושש שאם הוא יוציא את הילדים מהמונית הם יצטננו... הרב פתח את חלון החדר והילדים במונית התחילו מנופפים בידיהם לאמא. כשהרבנית ראתה את הילדים שמחים ו"בריאים", נרגעה והסכימה להישאר בביה"ח. כשהרב סיים לספר לי את הסיפור הזה הוא שאל אותי, האם לדעתי צריכה השכנה, שסיפרה לרבנית על מחלת הילדים, לשלם לו את המונית?

זריזות

זריזות – חצי מזל

הגמרא במסכת ברכות (דף ט' ע"ב) אומרת על תפילת שחרית וקריאת שמע של שחרית: "אמר רבי יוחנן: ותיקין היו גומרין אותה עם הנץ החמה". והסביר רש"י: "ותיקין - אנשים ענווים ומחבבין מצווה". התוספות מפרשים "ותיקין" במובן של זריז ומשובח (ראש השנה ל"ב:). מו"ר הרב אליהו זצ"ל היה מתפלל בכל בוקר עם הנץ החמה. גם אם הרב היה חוזר לביתו בשתים אחר חצות הוא היה מגיע לתפילה עם הנץ החמה. לשם בטחון שיקום, למרות שהיה ישן מאוחר, היה בא באופן קבוע שלום כהן להעיר את הרב כל בוקר לתפילה, ומסיע אותו עם אוטו שהרב לעולם לא הסכים להחליף אפילו אם מישהו היה בא עם אוטו פאר אחר.

הרב גם היה מקפיד לקום כל בוקר לסליחות בכל חודש אלול ובעשרת ימי תשובה. בחודש זה היה הרב מסתובב ברחבי הארץ לשיחות התעוררות, ופעמים רבות היה הרב מגיע לביתו בשעות מאוחרות, ובכל זאת לא הסכים לוותר אפילו פעם אחת על סליחות. גם בשאר המצוות היה הרב זריז. היה רגיל על לשונו לומר מה ששמע מפי הרב יהודה צדקה ז"ל: "זריזות - חצי מזל". את הנרות של שבת היה מכין הרב לאשתו כבר בשעות הבוקר. ולפלא היה שנרות אלו, שהשקיעו בהם כל כך הרבה אהבה, היו לפעמים דולקים כמו הנרות של בית המקדש, כמעט עד צאת השבת. ואלו היו צלוחיות רגילות ופתילות רגילות והכל רגיל, רק האהבה אחרת.

הפריחה מהפריחה - פרחה

מו"ר הרב זצ"ל היה רגיל לברך בראש חודש ניסן את "ברכת האילנות" בבית משפחת הלוי בקרית משה בירושלים. המשפחה שלנו לא מוכרת את הבית רק בגלל אותו יום בשנה שהרב בא לברך אצלנו "ברכת האילנות".

פעם אחת התאחר החורף והאילנות לא פרחו. באתי אל הרב ואמרתי לו כי אולי השנה לא יברכו אצלנו "ברכת האילנות". אבל הרב הרגיע אותי ואמר לי לא לחשוש. ובאמת ביום ראש חודש ניסן כל האילנות פרחו.

הרבה אנשים באו איתו ל"ברכת האילנות". אחד האנשים שבא לברכה היה עם אלרגיה חריפה לפריחה של אילנות, בכל זאת הוא הגיע עם הרב לברכה. הפריחה הרבה שהייתה שם גרמה לו סבל קשה, ואחרי הברכה על האילנות הוא בא אל הרב ואמר לו: קשה לי עם הפריחה. הרב לקח כוס יין מהשולחן, בירך עליה את ברכת הגפן, שתה מעט ונתן לו. הבחור שתה את היין וכל הפריחה עברה לו.

בימי השבעה בא אותו בחור וסיפר כי כבר כמה שנים עברו מאז ועדיין אין לו שום אלרגיה לפריחה, מאז ששתה את היין שנתן לו הרב.

(הרב יוסף הלוי, ר"מ בישיבת מצפה יריחו)

כמו אברהם ושרה

מו"ר הרב זצ"ל סיפר על הרה"ג עובדיה הדאיה זצ"ל, שהיה ראש המקובלים בדור האחרון, שימש כחבר ביה"ד הגדול לערעורים וחיבר כמה וכמה ספרי שו"ת בהלכה וכן בקבלה. גם בעולמות עליונים ונסתרים וגם בעולם הזה היה "סולם מוצב ארצה וראשו מגיעה השמימה". מו"ר הרב זצ"ל למד ממנו הרבה ושימש אותו שנים רבות. הוא נפטר ביום שבת קודש פרשת יתרו כ' שבט תשכ"ט.

סיפר הרב כי בצעירותו היה רגיל ללמוד עמו באותו בית הכנסת בליל שבועות ובליל הושענא רבא, והיה רגיל לילך למקווה שעה קודם עמוד השחר.

"פעם אחת ביקש ממני לילך עימו. ובאותו זמן הייתי בן שלושים והוא בן שמונים. וכיוון שאסור לרחוץ עם רבו בבית המרחץ (יו"ד רמ"ב סע' ט"ז), טבלתי בחדר אחר, ועד שסיימתי להתפשט, הרב סיים כבר לטבול ולצאת ולא רצה להשאירני לבדי, ולכן חכה עד שאסיים.

זמן מעט אחר כך ביקשוהו לילך לאיזה שמחה והוא סירב באומרו שיש שם מדרגות והוא זקן וכו'. ושאלתי אותו: כיצד כבודו אומר "זקן אני", והרי במקווה כבודו עלה וירד את מדרגות המקווה בזריזות. וענה לי שמשום צניעות הוא לא הולך לאותה שמחה. אמרתי לו שזה מה שכתוב בגמרא (בבא קמא צ"ז:) "ת"ר: איזהו מטבע של אברהם אבינו? זקן וזקנה מצד אחד, ובחור ובתולה מצד אחר", ופירש תוספות: "לא שהיה בו צורת זקן וזקנה מכאן, בחור ובחורה מכאן, דאסור לעשות צורת אדם, אלא כך היה כתוב מצד אחד זקן וזקינה ומצד אחר בחור ובתולה". וכל זה מחמת הנהגתם פעם כצעירים לצורך מצוות "וישכם אברהם", ופעם כזקנים כנגד יצר הרע "ואברם כבד".

כשאמרתי לו זאת, הקפיד ואמר: "את זה תאמר בהספד!".

אחר שנים נפטר הרב ואני שכחתי מאותה אמירה. ובהספדו לא הזכרתי את הסיפור הזה. אחר כמה ימים בא אלי אחד מבני משפחתו וסיפר לי שהרב בא אליו בחלום ושאל: מפני מה הרב אליהו לא מספיד אותו? והתפלא כיוון שהספדתי אותו בהלוויה. אני חככתי בדעתי אולי לא הספדתי אותו כראוי ונזכרתי באותו מעשה. באזכרת השבעה שלו סיפרתי את אותו מעשה. וכל זה כיוון שחכמינו אומרים שהנפטר שומע מה שמספידים עליו "דהתם קאימנא". למחרת בא אלי בנו ואמר לי שהחכם בא אליו בחלום ואמר לו שחכם מרדכי הספיד אותו כראוי.

קופץ מהחלון

באחד מבתי הכנסת בירושלים הלך לבית עולמו אדם שהיה מקובל ואהוד על כל המתפללים. זמן קצר לפני פטירתו, עלה בידי המנוח לקיים בעצמו מצוות עשה של כתיבת ספר תורה, וזאת למרות שלא עסק בסת"ם מימיו. בספר היו שגיאות רבות, ואף על פי כן, החליטו הקהל כי עד תום שנת האבל ישמש ס"ת זה כספר העיקרי לקריאה בתורה.

אחד מן המתפללים, אשר חשש כי אי אפשר לצאת בספר זה ידי חובת הקריאה, פנה לרב ז"ק בבקשה לעזרה, ויחדיו הלכו למרן הרב אליהו זצ"ל שיפסוק להם בנדון. השעה

הייתה אחרי 23:00 בלילה ובכל זאת קיבל אותם הרב במאור פנים והאזין בסבלנות לדבריהם. "אתם כאן עם רכב?" שאל הרב "אם כן, בואו וניסע לבית הכנסת".
כך, באמצע הלילה, נסעו עם הרב לבדוק את רמת הכשרות של ספר התורה. משהגיעו לבית הכנסת, גילו שהוא נעול וכבר חשבו להחזיר את הרב לביתו, אך להפתעתם הורה להם הרב לבדוק האם יש חלון לא נעול. בדיקה קצרה גילתה חלון אחד שאכן היה פתוח. "הבה ניכנס" אמר הרב וקפץ פנימה מבעד לחלון. הרב עבר על הספר וראה כי אכן רבו בו השגיאות, "לכבודו של המנוח ראוי להגיה את הספר, אולם לעת עתה אין לקרוא בו". לקח הרב פתק ורשם: "אין לקרוא בספר זה עד אשר יעבור הגהה מראשו ועד סופו, מרדכי אליהו". את הפתק הוא חיבר באטבים אל הספר. למחרת, כאשר פתחו הציבור את ספר התורה וראו את דברי הרב, קיבלו על עצמם בו במקום לשלוח את הספר להגהה.
(הרב אליהו פרג'ון)

כל רגע מנוצל

פעמים רבות ליוויתי את הרב זצ"ל לחו"ל, במסגרת כהונתו כרב ראשי. לא אחת, היינו חוזרים למלון בשעה אחת בלילה ואפילו לאחר מכן, לאחר סידרת שיעורים שמסר הרב. היו אלה ימים מתישים, מלאים בנסיעות ארוכות ובשיעורים מפרכים. תמיד לפני שנפרדנו, היה מבקש ממני הרב: 'כשאתה מתעורר, תעבור דרכי לראות שאני ער'.
לא היתה פעם אחת שלא מצאתי אותו כבר בשעות הבוקר המוקדמות, כשהוא שקוע בלימודו.
מה שאזכור מהרב לנצח זו יכולת ההתמדה, ניצול הזמן. כל דקה אצלו נוצלה על מלוא 60 שניותיה. כל עיתותיו הוקדשו ללימוד התורה. היינו נוסעים בכל רחבי הארץ ובמשך כל הנסיעות הללו הוא היה שקוע בלימוד. לא היה אצלו מושג של לנוח או לשמוע חדשות. כל רגע נוצל.
(הרב אליהו בן דהן, ראש לשכת הרב לשעבר ומנהל בתי הדין הרבניים)

כמה אפשר להספיק עד שבע בבוקר

על אף עיסוקיו הרבים והמענה האדיב והמיידי עד השעות הקטנות של הלילה, הרב זצ"ל היה מתפלל במנין עם הנץ החמה, בקיץ ובחורף. ואדרבה, אם הוא לא היה מגיע למנין הוותיקין הייתה זו סיבה לדאגה.
פעם גונב לאוזניי שהזמן המתאים ביותר "לתפוס" את הרב בלי הרבה המתנה זה בזמן שהוא מסיים את התפילה במנין הנץ החמה ויוצא לביתו. ואכן, פעם כשהייתי צריך

לעצתו בדחיפות יצאתי מבעוד לילה מהשכונה לבית הכנסת שבמרכז הרוחני "היכל יעקב" שבנשיאותו וחיכיתי לסיום התפילה. שמחתי שהפעם לא אצטרך לחכות זמן רב כדי לשאול לעצתו אבל קצת התבדיתי. הרב ענה לשאלות של כ-18 שואלים שונים מרגע יציאתו מבית הכנסת ועד לכניסה לרכבו, כשכל אחד מהם קיבל תשומת לב ותשובה מהירה ופסקנית, וכל זאת 'על הבוקר', עוד לפני השעה 6!

כשראה הרב שלא יוכל להתפנות אלי לפני שיעלה לרכב, אמר לי לבוא אליו מיד לביתו וכך אכן עשיתי. בהגיעי לבית הרב, הכניס אותי והושיב אותי בסלון וכבר חיכו לו שם יותר מ-10 שאלות בהלכות נידה, שכידוע, גם בתחום זה היה בקי במיוחד.

לאחר מכן התפנה לשמוע אותי. דיברתי איתו כמה דקות אשר נקטעו מספר פעמים ע"י שיחות טלפון של אנשים הנזקקים לברכה כמוני, לעצה או לברכה מפיו, וכל זה עוד לפני 7 בבוקר! כאשר כל אחד זכה למענה ולמילה טובה. את שמותיהם של חלק מהזקוקים לברכה הרב אף רשם בדף ששם בכיסו, כדי להמשיך ולהתפלל עליהם גם במשך היום.

את כוס השתיה הראשון שלו היה הרב מקבל מאוחר יותר, לאחר שהיה מקבל עוד לא מעט אנשים, וכל זה כשגילו מעל 70.

בבוקר זה אכן לא "חסכתי" את זמן ההמתנה אבל זכיתי לשיעור מאלף על מסירות נפש לכל אחד, גדול כקטן, הזקוק לעזרתו והכל מתוך מאור פנים וסבלנות. וגם למדתי כמה אפשר להספיק עד השעה שבע בבוקר.

(הרב דוד שלם, מורה הוראה)

50 דפי גמרא בפחות מחמש שעות

זמן קצר לאחר שהתבשר הרב זעפרני על בחירתו לתפקיד ראש לשכתו של מרן הראשון לציון מו"ר הרב מרדכי אליהו זצ"ל, מצא עצמו מתלווה לרב בטיסה לצרפת לאירוע השנתי 'יום שכולו תורה', שהתקיים במסגרת הסלון האווירי בלה-בורז'ה. וכך הוא מספר:

ישבתי ליד הרב אליהו במטוס והוצאתי מסכת בבא בתרא. הרב הוציא את מסכת בכורות ושנינו התחלנו ללמוד. בזווית העין אני קולט שהוא מסיים את הדפים במהירות, תוך שהוא לומד לא רק את הגמרא אלא גם את פירושי רש"י ותוספות. אחרי כשעתיים הוא כבר היה בדף כ"ח, ואני עדיין בדף הראשון, נרגש כולי מהטיסה. לפתע הרב עצר ואמר לי: 'יש לי קושיה, אבל מכיוון שאנחנו לא לומדים את אותה מסכת, תן לי לפרוש בפניך את הסוגיה'. הוא העלה את קושייתו, ואני ניסיתי לתת לו תירוצים, אבל הרב

דחה אותם. בסוף שאלתי: 'אז מה באמת התשובה?' והוא אמר בחיוך: 'לא סתם שאלתי אותך. אין לי תשובה'.

עד תום הטיסה, שנמשכה פחות מחמש שעות, הרב הספיק לסיים חמישים דפי גמרא. נחתנו בצרפת והוא החל בסדרת שיעורים והרצאות שנמשכה עד חצות הלילה, ללא כל הפסקה לאכילה או מנוחה. בחצות הגענו מותשים למלון ונשאר לנו מעט מאד זמן לישון, כי הרב היה צריך לקום בשלוש וחצי לפנות בוקר כדי להתארגן לתפילה עם הנץ החמה, כפי שהקפיד בכל יום ובכל מקום.

בשעה שתים עשרה וחצי בלילה קיבלתי טלפון מהלובי: הגיע יהודי שרוצה להיפגש עם הרב. חשבתי שבשעה כה מאוחרת זה לא שייך, אבל התברר לי שזה לא סתם יהודי. באותה תקופה רצו להרוס חלקת קברים יהודיים במצרים כדי לסלול כביש מהיר. הרב אליהו שכנע את המצרים לבנות גשר מעל הקברים, והיהודי הזה תרם כסף לבניית הגשר. כשהרב אליהו שמע שאותו אדם בקש להיפגש איתו, הוא הסכים מיד.

אותו יהודי ביקש לתת לרב סכום אגדי ואני כבר התחלתי לחלק את הכסף בראש. אמרתי לעצמי שעשרה אחוזים בטח יוכלו להגיע לישיבה בה לימדתי. כשהגשתי לרב את הצ'ק, הוא אמר לי מבלי להתבלבל לרגע: 'חס ושלום! תחזיר לו את זה מיד'. לא הבנתי את הסירוב וגם טענתי שהיהודי עלול להיפגע. אמרתי לרב: 'הרי הכסף הוא לא בשבילך, הוא בשביל הישיבות, אז מדוע יש פה בעיה?'. הרב ענה לי: 'בני, עוד ירדפו אחריך הרבה אנשים עם הרבה כספים. אנחנו לא נוגעים בכסף. במקום שיש כסף יש לכלוך. מי שרוצה לתרום כסף לישיבות, שיעביר אותם אליהן באופן ישיר'.

לאחר אותה פגישה, נותרו לרב כשעתיים בלבד לישון. בשעה שלוש וחצי הגעתי לחדרו ומצאתי את המיטה מוצעת כפי שהייתה בערב, ואת הרב רכון על גבי ספר ושקוע בלימודו. מיד לאחר התפילה החל יום נוסף של לימודים והרצאות, ובסופו חזרנו ארצה. הרב נאסף על ידי מונית לירושלים, ואני, שעדיין התגוררתי בחדרה, המתנתי לאוטובוס שייקח אותי לביתי. לאחר כרבע שעה פתאום חוזר הרכב של הרב ונעצר לידי. הרב קורא לי להיכנס ואומר לי בחיוך: "זוכר את הקושיה שדיברנו עליה אתמול בטיסה? עכשיו מצאתי את פתרונה".

ביממה הזאת הכרתי לראשונה את ההשקעה של הרב בלימוד, את הענווה ואת התנאים הבלתי נתפסים שבהם הוא חי, כמעט ללא אכילה ושינה.

(הרב שמואל זעפרני, ראש לשכת הרב)

חצי דקה מספיקה

אשה שילדה תאומים פגים, הקטן ביניהם במשקל 600 גרם, צלצלה אלי מבית החולים ושאלתה בפיה: אצל הפג הקטן נתגלה איזה סיבוך במעיים. הפרופסור חושד במשהו. לשם כך עליו לערוך בדיקה מסוימת, ע"י החדרת חומר מסוים לתוך גופו של הפג. אם אכן צודק הוא בהשערתו, יש לנתח מיד את הפג. לכן דורש הוא מראש את חתימת ההורים ואישורם לערוך את הבדיקה ואת הניתוח אם יזדקקו לו.

ביקשתי מהיולדת להעביר אלי בפקס' את הדברים כדי שאוכל להציגו בפני מו"ר הרב זצ"ל. ואכן כך עשתה – פירטה את המצב בפרוטרוט על גבי דף. ניגשתי עם הדף אל לשכת הרב זצ"ל והמתנתי ליד דלתו. כעבור זמן מה נפתחה הדלת, הרב לבוש היה במעילו ועמד לצאת אל עבר ביתו. ביקשתי את סליחתו ואמרתי שיש משהו דחוף. הגשתי לרב זצ"ל את הדף והוא החל לקראו.

כעבור כחצי דקה ראיתי את עיניו מסתכלות בתחתית העמוד. סברתי שהוא רוצה לראות את החתימה, כלומר מי הוא שולח המכתב, אך למעשה הוא כבר הספיק לסיים לקרוא את הדף ואמר לי רק: בהצלחה. לא הבנתי ושאלתי: מה? והרב ענה לי: הניתוח.

כל זה ארך לא יותר משתי דקות. הרב פנה לדרכו ואני התקשיתי לעכל, הלא מדובר בגורל הפג. בכל אופן, צלצלתי אל היולדת בביה"ח ומסרתי לה את התשובה. ההורים חתמו ונערכה הבדיקה. אכן התברר שיש לנתח. הניתוח עבר בהצלחה. אז אמר הפרופסור שהיומיים הבאים הם קריטיים לחייו של הפג. אמרתי זאת למו"ר הרב והוא פטרני בחיוך. חלפו היומיים ואכן הכל עבר בשלום.

(הרב זאב נוימן)

כמה זמן לוקח ללמוד ספר קבלה עמוק?

אחי, הרב מרדכי עטייה ראש ישיבת המקובלים "החיים והשלום", כתב ספר עמוק בקבלה. הוא ביקש ממני שאביא לרב את הספר. הייתי אצל הרב בשעה מאוחרת בלילה ובצאתי מבית הרב לקראת חצות הלילה נתתי לרב את הספר של אחי. למחרת, אחרי תפילת ותיקין, הייתי שוב אצל הרב. הפתיע אותי הרב: תגיד לאחיך שעברתי על כל הספר והוא מצויין.

(רפאל עטייה)

יתגבר יותר מארי

שתיים וחצי לפנות בוקר. הרב זצ"ל מתעורר בחדרו שבטיפול נמרץ בבית החולים 'שערי צדק'. מצבו קשה וכאבים עזים הוא סובל כבר חודשים ארוכים. מבעד למכשירים

המלפפים את קלסתרו האצילי הוא מברר: "מה השעה?" ואחר כך ישאל: "מתי הנץ?". הנץ החמה מנצח את המורפיום. "הנץ בחמש וארבעים", עונה המקורב. "תעירו אותי שעה וחצי לפני כן" מבקש הרב, כמו מתחנן על נפשו.

"אבל הרב צריך לנוח, מספיק שעה", התחנן רבי חיים סויסה, המשמש הנאמן, על נפשו של הרב. "לא, שעה וחצי. שעה זה מעט מדי. יש תיקון חצות ולהתכונן לתפילה, כתוב להתגבר כארי", לוחש האריה בהתאמצות. אך הרב סויסה מתעקש: "אריה שהיה עובר את מה שהרב עובר ועוד תחת מורפיום, היה ישן שבוע שלם", אמר.

מבעד למסכת החמצן הנודניקית נשמע חיוך של לוחם. "בשביל זה נאמר 'כארי' ולא אריה ממש. צריך להתגבר יותר מאריה", אומר הרב ונרדם לעוד כשלושים דקות. אחריהן הוא שוב יקיץ, ישאל מה השעה ויבקש שוב להעיר אותו שעה וחצי לפני הנץ... (יוסי אליטוב)

מרן הרב זצ"ל היה כותב על הזריזות: "אדם צריך להתחיל את היום בצד ימין. כל מלבושיו ילבש ימין תחילה. וכשקם בבוקר יקום בזריזות, כי אם יתחיל כבר בבוקר להיכנע ליצר הרע - כל היום הוא ייכנע לפניו. אבל אם בבוקר יקום בזריזות וינצחנו - כל היום ינצחנו, כדברי הטור: בחורף יאמר בחוץ קר ובקיץ יאמר ישנת מעט, המשך לישון! ואפילו בלעם הרשע מתפעל מהזריזות של עם ישראל הקם בבוקר לתפילה: "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא" (במדבר פרק כ"ג פסוק כ"ד), ומסביר רש"י שם: "כשהן עומדים משנתם שחרית, הן מתגברין כלביא וכארי לחטוף את המצות, ללבוש טלית, לקרוא את שמע ולהניח תפילין". והביא הגר"א (או"ח סי' א' סע' א') גירסא אחרת: "עומדים משנתם עומדים כאריות, חוטפים קריאת שמע וממליכים לקב"ה ומעשיהן כאריות". ואומר הרמ"א: "ומיד כשיעור משנתו יקום בזריזות לעבודת בוראו יתברך ויתעלה". ומסבירים המפרשים שכשיקום ישהה מעט כמו דקה או שתים שלא ינזק מקפיצה מהירה, כמו שאומרת הגמרא בגיטין (דף ע') שזה קרוב למיתה יותר מן החיים".

זריזות להציל עגונה

פעם אחת היה בעל סרבן גט שברח להולנד. שם תפסו אותו ושכנעו אותו לתת גט בשליחות. הבעל מינה שליח לתת את הגט ואחרי שהשליחים יצאו מאיתו לתת את הגט לאשה הוא אסף שני עדים והודיע בפניהם שהוא מבטל את הגט.

ההלכה אומרת שאם הבעל ביטל את הגט עוד לפני שהוא הגיע לידי האשה, למעשה הוא מפקיע את כוחו של השליח לתת את הגט. במקרה זה צריך להפעיל את תקנת חכמים של הפקעת הקידושין, שהוא מהלך חריג ולא בכל מקרה מפעילים אותו.
אחרי שהבעל ביטל את הגט הוא לא הסכים לתת גט נוסף וכל השיכנועים היו לשווא. התקווה של האשה הייתה שהגט הזה יוכשר, וכשהוא הגיע לפני הדיינים בבית הדין הגדול הם הסתפקו בהלכה זו ושלחו את השאלה למו"ר הרב אליהו, דרך הרב אליהו בן דהן, שהיה אז מזכיר הרב.
הרב אליהו זצ"ל אמר שדעתו היא להתיר את האשה אבל הוא ביקש לשמוע גם את דעתו של הרב שלום משאש ע"ה שהיה רבה של ירושלים והיה דיין ובקי גדול בהלכה. מספר הרב אליהו בן דהן: "הלכתי אל הרב משאש, והוא שאל מה דעתו של הרב אליהו. אמרתי לו. והוא אמר לי: בסדר, אני אעיין בסוגייה זו. למחרת בבוקר בשעה שמונה אני מקבל ממנו טלפון שאבוא לקחת את פסק הדין. מיד נסעתי אליו והוא הביא לי פסק דין כתוב בכתב ידו שהיה כתב פנינים ובו שמונה עמודים מנומקים היטב למה להתיר את האשה. שאלתי אותו מתי הוא הספיק לכתוב את הפסק הדין הזה, והוא אמר לי שכל הלילה לא ישן וכתב את פסק הדין הזה להתיר עגונה. לקחתי את פסק הדין של הרב משאש ונסעתי אל הרב מרדכי אליהו. הוא קרא את פסק הדין של הרב משאש, ואמר לי: אני חושב להתיר מטעם אחר. שב!
ישבתי לפניו והוא התחיל במקום לכתוב את פסק הדין שלו. בין שורה לשורה היה שולח אותי להביא ספרים כדרכו: לך לארון השלישי, בעמודה הרביעית במדף החמישי יש ספר ששמו כך וכך. תפתח בעמוד פלוני ותתחיל לקרוא בשורה החמישית. כך הייתי קורא לפניו והוא היה כותב את פסק הדין. בינתיים השולחן התמלא בספרים שהרב השתמש בהם לצורך פסק הדין של התרת העגונה. בצהריים כבר היו בידי שני פסקי דין. הבאתי את שני פסקי הדין המנומקים והארוכים לפני בית הדין הגדול, ועוד באותו היום התירו את אותה אשה עגונה.
(הרב אליהו בן דהן, מזכיר הרב לשעבר ומנהל בתי הדין הרבניים)

נקיות

זריזות להציל עגונה

מורנו ורבנו הרה"ג רבי עזרא עטייה זצ"ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף', היה מספר:

פעם היה לש"ך משפט עם בן אחותו בעניין ירושה, ורצו לדון בפני בית דין שבעיר וילנא. אמר לו בן אחותו: כאן כולם מכירים אותך ובוודאי יפסקו לטובתך, ואינני רוצה לדון כאן, אלא נלך לכפר נידח ונבקש מרב קטן שלא מכיר אותך, ומה שיפסוק לנו נקבל. אמר הש"ך: אני מסכים. הגיעו שניהם לאחד הכפרים ובקשו מהרב המקומי שיפסוק להם. התחיל הש"ך לטעון את טענותיו והביא ראיות מהגמרא בבבא קמא ובבא מציעא ועוד ועוד. לעומתו, בן אחותו אמר: כבוד הרב, אני לא יודע לטעון, והרב יפסוק את הדין. אמר הרב: אני צריך לעיין וכבר אני חוזר. כשחזר הרב לחדר פסק שהש"ך חייב. אמר הש"ך: אם כן, אני משלם, אבל מהיכן כבודו פסק זאת? אמר לו הרב: אתמול הייתי בוילנא וראיתי ספר של הש"ך ובסימן פ"ה כתב שאתה חייב. אמר הש"ך: כשכתבתי את הש"ך לא הייתי נוגע בדבר וכתבתי כדין, וכעת כשאני נוגע בדבר כל ההוכחות שהבאתי הם לטובתי. ומכאן שצריך כל אדם לבדוק שאינו נוגע בדבר.

כל מי שיש בו יראת שמים - דבריו נשמעים

פעם שהה מו"ר הרב זצ"ל בארצות הברית וביקר את אחד מראשי הקהילה, שהקדיש הרבה מזמנו למען הציבור. האיש היה עשיר ביותר והיה תורם הרבה מכספו למען הציבור. בבוא הרב לביתו הוא מצא את העשיר כשפניו נפולות. שאל אותו הרב לפשר הדבר והעשיר אמר כי כל העושר הגדול שלו הולך לאבדון. "יש לי בן יחיד והוא מסתובב עם גויה. כל נכדיי יהיו גויים ובכל רכושי הרב שאספתי ישלטו גויים" סיפר בכאב.

"האם שלחת אנשים לדבר איתו?" שאל הרב.

"בוודאי" השיב העשיר. "כל מי שהיה יכול לדבר כבר דיבר איתו והוא בשלו, רוצה את הגויה".

תוך כדי דיבור ביניהם, נכנס הבן עם חברתו הנוכריה לבית, אמר שלום רפוי ונכנס עם חברתו לחדר.

האב המסכן פלט אנחה כבדה ודמעות נקוו בעיניו. "אני מיואש".

"תאמר לבן שלך שאני רוצה לדבר איתו חמש דקות" אמר הרב.

הלך העשיר לחדר של בנו ואמר לו כי הרב רוצה לדבר איתו רק חמש דקות. "נמאס לי מכל הרבנים" אמר בנו של העשיר הגדול. "כבר שלחת אלי את כל הרבנים של הקהילה ולא שכנעו אותי. מה יוסיף לך עוד רב אחד?".

"רק חמש דקות" התחנן האב על נפשו.

"רק חמש דקות ואל תשלח יותר שום רב" הסכים הבן.

יצא הבן מחדרו ואמר לחברתו שהוא חוזר בעוד חמש דקות, ונכנס לחדר העבודה של האבא לדבר עם הרב ביחידות. אחרי חמש דקות אף אחד לא יצא. עברו עשר דקות והשיחה התמשכה. לאחר עשרים דקות יצא הבן של העשיר מהחדר, ניגש לאבא שלו, נישק את ידו ואמר לו שהוא עוזב את הבחורה ולא ילך נגד אביו בבחירת האישה. האב המאושר לא ידע את נפשו מרוב אושר. בינתיים ניגש הבחור אל חדרו ואמר לבחורה שעכשיו לא מתאים להם להפגש. הוא ביקש ממנה ללכת כעת ואחר כך הוא ידבר איתה בצורה יותר ברורה.

כשהרב יצא מהחדר ניגש אליו העשיר וכולו אומר תודה. "לא יודע איך להודות לך, הצלת את חיי" אמר העשיר. "מה אתן לך?".

"כלום" אמר הרב.

בכל זאת ביקש העשיר להודות, והוציא את ספר הצ'קים מכיסו. כתב צ'ק של מיליון דולר ונתן לרב. "בשביל הילדים" אמר, "כדי שתוכל לחתן אותם בשמחה כמו שאני אחתן את הבן שלי".

"אין צורך" אמר הרב. "יש לי מספיק משלי. יש לי משכורת מסודרת ואין לי צורך בכספך".

התחנן העשיר לרב שיקח את התשורה הקטנה שהוא יכול לתת לו בתמורה לחסד הענק שהרב עשה עמו, אך הרב סירב. "אולי תיקח את הכסף ותתן לישיבה בירושלים. איזה ישיבה שאתה רוצה" ניסה.

"קח אתה את הכסף ותן אותו אתה לישיבה" אמר הרב לעשיר.

סיפר הרב זעפרני, מזכיר הרב שהיה נוכח באירוע, שהוא כל הזמן קיווה שהרב יקח את התרומה. "יש כל כך הרבה ישיבות בארץ שצריכות את הכסף הזה. כל כך הרבה דברים טובים אפשר לעשות בו. למה הרב לא לוקח?". אבל הרב בשלו, לא מוכן לקחת את הכסף.

אחרי שיצאו מבית העשיר אמר הרב למזכיר, דע לך כי מי שלוקח כסף יש לו נגיעה. וכשלאדם יש נגיעה כלשהיא – הדברים שלו לא נקיים ולא נכנסים אל הלב של השומע.

הרב הביא סיפור שהיה בימי הבן איש חי. היה תלמיד חכם אחד שלמד עד שעה מאוחרת בלילה בבית המדרש, ואחר שגמר לימודו בשעה מאוחרת חזר לביתו כשכל העיר חשוכה. לפתע הוא רואה בית אחד מואר וחשב בליבו אולי יש שם אדם חולה. ניגש לבית במהירות, דפק בדלת ונכנס והנה הוא רואה את עשירי הקהל יושבים סביב שולחן ומשחקים קלפים. "סליחה" אמר התלמיד חכם. "מצטער שאני מפריע אבל לא

מתאים לכם להתעסק בזה. מחילה שאני מעיר לכם, אבל בשעה כזאת הנשים שלכם מחכות לכם". כך הוא דיבר, והעשירים הללו התביישו ממנו וחיפשו דרך להימלט מתוכחתו.

לפתע קם אחד העשירים ואמר: "אנחנו באמצע המשחק ולא ברור למי הולך הכסף שנמצא כאן במרכז השולחן. כיוון שאתה תלמיד חכם ועני, אנחנו ניתן לך את הכסף ונתפזר לביתנו". הסכימו בני החבורה וכך עשו.

אחרי כמה חודשים אזל הכסף של אותו תלמיד חכם ואשתו ביקשה ממנו לחפש מקורות הכנסה. הוא לא מצא אבל חשב בליבו, מי יודע אולי נעשה כמו בפעם הקודמת שנתנו לי העשירים כסף רב.

שוב נשאר אותו תלמיד חכם ללמוד עד שעה מאוחרת בבית המדרש, וכשחזר לביתו שוב הוא רואה באותו בית אור. חשב בליבו אולי יש שם חולים וכו', כמו בפעם הקודמת. נכנס אל הבית ושוב הוא רואה את אותם אנשים משחקים שוב בקלפים. חזר אותו עני על דבריו שאמר בפעם הקודמת, בדיוק מילה במילה, רק שהפעם העשירים הרימו את קולם, גערו בו וגירשוהו מהבית בבושת פנים. אותו תלמיד חכם נעלב בכל ליבו ונפשו ולא הבין למה בפעם הקודמת כיבדוהו כל כך ונתנו לו כסף רב, ואילו בפעם הזאת אותם אנשים באותו הבית ואותן המילים גרמו את ההיפך הגמור.

הלך אל בעל הבן איש חי ונפשו בשאלתו. הסביר לו הרב בעל הבן איש חי את סוד הנקיות: תלוי מה המניע שלך, האם המצווה או הכסף. אם המצווה היא המניע – כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים. אבל בפעם השניה המניע שלך היה באמת הכסף, לכן דבריך לא נשמעו.

אחרי הסיפור הזה הבין המזכיר למה דבריו של הרב עשו רושם במקום שבו לא הצליחו רבנים אחרים.

זהירות מנגיעה בדין

הרב זצ"ל, שהיה דיין שנים רבות, נזהר מאוד מלהיות נוגע בדין. כמה פעמים ניסו רבנים לדבר איתו על פסקי דין שהוא ישב בהם והוא לא הסכים לשמוע אותם כלל. במקרים שבהם היה מדובר באנשים חשובים הוא היה שם את השפופרת של הטלפון על ברכיו כדי לא לנתק לאדם את הטלפון, אבל לא היה שומע את הדברים שלא ליפול באיסור תורה של "שמוע בין אחיכם".

כמה פעמים פסל הרב את עצמו כאשר דיברו איתו אנשים במסווה של דברי תורה ואחר כך הסתבר שהם שלוחים של בעלי הדינים להשפיע על גזר הדין.

תכינו את הפנסים

הנקיות של הרב זצ"ל הכ"מ הייתה גם בדברים הגדולים וגם בדברים הקטנים ביותר. כשהייתי ילד והיה מו"ר אבא לוקח אותי ואת אחי לסליחות, היה מכין אותנו לילה קודם לכן להכין פנסים וכדו', כדי שנתרגל למחשבה של הסליחות כבר לפני השינה. וכך בבוקר היינו קמים באשמורת הבוקר ביתר קלות. וכשהיינו קמים היה מעיר אותנו בלחש כדי שאמא לא תתעורר ולא יהיה גזל שינה חלילה ויצא שכרנו בהפסדנו.

וכך הייתה כל הדרך אל הסליחות בלחש גמור, לא לטרוק את הדלת של הבית שלא יתעוררו השכנים. ולא לדבר בקול בחדר המדרגות שלא להפריע את מנוחתם. וכך כל הדרך לבית הכנסת, הכל כדי להזהר מגזל שינה, שלא ניתן להשיבו.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

תוכל לשמור לי על הספר?

זכינו לקחת את בננו שילה, בגיל 3, לחלק'ה אצל מו"ר הרב זצ"ל. ידענו מתחילה, וכך גם נמסר מהלשכה בשם הרב, כי למרות העומס העצום של הפונים לרב, שימלאו את המדרגות והרחבה כולה, הרי ברגע שנגיע עם הילד, הרב יקדים לקבל אותנו בשמחה. ואכן כך היה. הרב קיבל אותנו בשמחה, במאור פניו הקדושות, שמח אותנו במשמעות מנהג החלק'ה, בירך את כל המשפחה ואת הבן, ובעדינות רבה גזר תלתל מאחורי הראש מבלי שהבן ירגיש.

במהלך המעמד, הרב פתח עם בננו הקטן בשיחה על מבטא האות ב' בלי דגש, כאשר בננו, בהגייה תימנית, מתעקש לומר בית רפויה, ולא בית דגושה. הרב מאוד נהנה מהשיח עם הבן, ועשה זאת בפנים שמחות ומחייכות. ביקשנו להעניק לרב "מתנה", למרות שידענו מראש כי הרב לא לוקח מאומה משום אדם בעולם!

ובכל זאת, מאוד רצינו להוקיר תודה. עטפנו בבית את הספר "אנציקלופדייה לחכמי תימן" שיצאה באותם הימים, בתקווה שייתכן ועדיין הספר אינו נמצא בספריית הרב. מסרנו את הספר העטוף בידי הבן הקטן, והוא הגישו בשמחה לרב.

והרב – זרח מאושר לפנינו, נטל את הספר בידיו, הביע תודה רבה ואמר שאכן הוא מאוד אוהב ספרי לימוד וישמח בספר הזה. הוא לא רצה לפגוע בבן, ולכן הוא אמר לו: "בקשה קטנה יש לי, שהבן ישמור לו את הספר בבית, ותמיד כשאצטרך אותו אבוא אליכם ואשתמש בספר".

עד היום הספר מונח שמור אצלנו. ואנחנו, מה נעשה, עודנו מצפים בתחינה לזכות לזיו פניו הקדושות שיבוא ויעיין בספר, וספרו שלו עודנו זכות רבה עבורנו בהיותו מונח בביתנו.
(הרב משה עמיאל, בנימינה)

כשרות בהשגחת הרב זה גם בין אדם לחבירו

לפני כשמונה שנים, עוד בטרם הייתה כשרות ''ישא ברכה'' של מרן הרב, סוחר בבשר קיבל על עצמו את כל הידורי הכשרות של הרב מרדכי אליהו, ומו''ר הרב זצ''ל ניאות לתת לו הכשר בשלושה תנאים נוספים:
א. מחיר הבשר יהיה שווה לכל נפש כך שגם אברכים יוכלו לרכוש בשר לשבת ולחג.
ב. אין להזריק מים בבשר.
ג. אין להוסיף שומן צמחי לבשר.
הבשר יצא לשוק בהצלחה, אנשים נהנו מכשרות מיוחדת, עם הידורים רבים שהרב וצוות הכשרות שבהנהגתו הנהיגו, וגם מאיכות בשר טובה במיוחד.
לאחר תקופה בה איש העסקים שיווק את הבשר, הוא סיפר לי שהוא עומד לסגור את העסק כי המתחרים שלו בהכשרים האחרים גובים מחיר יקר הרבה יותר וגם מוסיפים מים וסויה (שומן צמחי) בבשר ולכן לא משתלם לו להמשיך. הוא ביקש מהרב שיתיר לו להוסיף מים ושומן צמחי, ואף התחייב בפני הרב לציין כמקובל על גבי האריזה שיש תוספת של 10% מים וכן שומן צמחי. אך הרב לא הסכים להתיר לו, וגם לאחר שהוא הודיע לרב כי הוא ייאלץ לסגור את העסק, הרב אמר לו שאם הוא לא יכול לעמוד כלכלית בזה אז הוא יכול לסגור את העסק.
הלכתי בעצמי לרב על מנת לשאול אותו: מדוע הרב אוסר?
השיב לי הרב: בוא נאמר שאתיר לו להוסיף מים ונחייב אותו לציין זאת בצורה בולטת על האריזה שיש תוספת של 10% מים. אך מה יקרה אם המכונה לא תדייק ותוסיף 12% מים במקום 10%? חתימת הכשרות שלנו תהיה על גזל? לזה אני לא מוכן...
(הרב דוד לחיאני, צפת)

ביומו תיתן שכרו

בחסדי ה', שנים ארוכות זכיתי להדפיס את שיעורי 'קול צופיך' של מורנו ורבנו הרב מרדכי אליהו זצוק''ל. מו''ר הרב היה מקפיד לשלם לי בעצמו, מיד כשסיימנו את כל ההגהות על השיעור ובירכנו על המוגמר, והיה רגיל לומר לפני התשלום: 'הריני בא לקיים מצוות ביומו תתן שכרו'.

בשנת תשס"ד בשבוע פרשת ויקהל-פקודי (גליון 259) שהה כבוד הרב בחוץ-לארץ, וביום שני של השיעור השבועי, שידרו את השיעור מחו"ל, השיעור עסק בדיני 'חודש ניסן וברכת האילנות'.

אני, כרגיל, הדפסתי את השיעור באותו הלילה, ושלחתי אותו בפקס' למספר שמסרו לי אנשי לשכת הרב מראש.

למחרת, התקשר אל ביתי אחד מאנשי הלשכה שליוו את הרב לחו"ל, וציינתי בפניו שיש לי כמה שאלות לרב על השיעור, והאם אוכל לדבר עימו. לאחר מספר רגעים, שוחחתי עם כבוד הרב והוא ענה לכל שאלותיי, ובסיום השיחה נפרדנו לשלום.

הנחתי את שפופרת הטלפון מידי, ואמרתי לאשתי שישבה לידי: "עוד כמה שניות, הרב יתקשר אלי בחזרה!"

ואכן כך היה - הטלפון צלצל. וכששאלתי: "מי זה", ענה הקול: "מדבר מרדכי".

לא ידעתי מה לומר, והרב פתח ואמר: "היום אני לא יכול לשלם לך, ואני מבקש מחילה על 'ביומו תתן שכרו'".

לא ידעתי את נפשי, מי אני ומה חיי, ואמרתי לרב: "בוודאי שאני מוחל, הרי הרב בחו"ל..."

זו היתה מעלתו וענוותנותו.

(נעם הלוי, מדפיס שיעורי 'קול צופיך' של מו"ר הרב)

מה לעשות עם 3 מיליון פראנקים?

מסופר על עשיר גדול מאוד שרצה לתרום כסף רב לתלמידי חכמים, אלא שביקש לעשות זאת בדרך של השקעה בבנק והרווח ינתן לצדיק. הגיע אל הבבא סאלי זצ"ל והציע לו את ההצעה הבאה: "אפקיד עבורך שלושה מיליון פראנקים בבנק בתוכנית חסכון ותהנה אתה מרווחי הריבית מידי חודש".

מיד כשהלך העשיר, שלח הבבא סאלי את שמשו אל הגר"מ אליהו זצ"ל ובפיו שאלה האם מותר ליהנות מהריבית. אחר עיון בשאלה, השיב מו"ר הרב: "יש מקום להקל, אבל הבבא סאלי לא יסכים".

חזר השמש לבבא סאלי ואמר לו: "חכם מרדכי עיין באריכות ובסוף פסק: מותר".

"וחוץ מזה", שאל הבבא סאלי, "מה עוד אמר לך?"

אמר השמש: "הוא סיים ואמר שכבודו לא יסכים".

"אהה", אמר הבבא סאלי. "אכן כך, אין דעתי נוחה מזה".

למחרת, כשחזר העשיר אמר לו הבבא סאלי: "אני לא מסכים". העשיר התפלא והלך לשמשו לשאול אותו לסיבת הדבר. סיפר לו השמש שאמש היה אצל הרב מרדכי אליהו שפסק שמעיקר הדין אין בעיה, אבל הבבא סאלי לא יסכים. מיד לקח העשיר את כתובתו של הרב אליהו ונסע אליו. מיד כשנכנס לביתו שאל: "אתה חכם מרדכי? אתה, אתה, אתה תגיד לבבא סאלי מה לעשות?"

"אני?" השיבו הרב אליהו, "אני עפר ואפר תחת רגליו של הבבא סאלי!" או אז סיפר לרב אליהו שהוא העשיר שבא לבבא סאלי.

כשסיים, העמידו הרב אליהו במקומו: "אתה! אתה! אתה תגיד לבבא סאלי מה לעשות?" העשיר נדהם. "אני עשיר", אמר בגאווה "אף אחד לא מדבר איתי ככה!"

אמר לו הרב: "גם אני עשיר". נרגע העשיר ושמע את עצת הרב.

חזר העשיר אל הבבא סאלי ונתן לו את הכסף, הפעם ללא תנאים.

"כבוד הרב יעשה בכסף כטוב בעיניו", אמר בענווה.

הביט בו הבבא סאלי כשחיוך בעיניו. "היית אצל חכם מרדכי, הא? לולא חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי". לקח הבבא סאלי את הכסף ומייד חילקו לעניים.

פרישות

סיפור האורז והיין

פעם ישבתי עם מו"ר הרב זצ"ל הכ"מ בעת שהגישו לו אורז לאכול. הרב לא רצה לאכול, למרות שהפצירו בו רבות. כששאלתי אותו מדוע אינו אוכל, הוא הסתכל עלי, לקח את המזלג ביד וחצה את האורז שהיה על הצלחת לשנים. בין שני החלקים היתה תולעת. כששאלתי אותו איך הוא ידע שיש שם תולעת, אמר לי: כתוב שהקב"ה לא נותן לאנשים להיכשל באוכל לא כשר. במיוחד אם אדם נזהר מלמטה – אזי מזהירים אותו מלמעלה. שאלתי אותו: איך מזהירים? הרב אמר לי שיש כמה דרכים. אחת מהן היא שהאדם מתאווה מאוד לאותו אוכל. זה יכול להיות סימן בדוק שיש באוכל הזה דבר איסור. היצר הרע משתדל מאוד להכשילו.

פעם היינו בביקור ביקב מאוד חשוב יחד עם עוד רבנים אחרים. בכניסתנו הגיש לנו רב היקב מיץ ענבים לשתייה. כולם שתו מידו של רב היקב והרב אליהו לא שתה. למרות כל ההפצרות – הרב לא הגיש את היין אל פיו.

אחרי הכיבוד הראשוני ניגשו כל הרבנים לביקור ביקב לראות את כל הנהלים של הכשרות המהודרת. בסיום הסיור שאל הרב היכן מעשרים את היין. השיב לו רב היקב: אנחנו מעשרים את היין רק אחרי שהוא מוכנס לתוך הבקבוקים.

''ואיפה הבקבוקים המעושרים ואיפה הלא מעושרים?'' המשיך הרב.

רב היקב הצביע על המקום של המעושרים והלא מעושרים. ''ומאיפה הבאת לנו מיץ ענבים לשתות בתחילת הביקור שלנו?'' שאל הרב את רב היקב.

רב היקב נאלם דום, והרב המשיך בסיור כאילו לא קרה כלום. רב היקב עמד נדהם ולא היה יכול לזוז. ''יש לרב הזה רוח הקודש. איך הוא ידע לפני שלוש שעות שמיץ הענבים שהגשתי לו היה טבל?''

שאלתי את הרב והוא אמר לי: לא רוח ולא קודש, רק קצת זהירות. למה לעשר את המיץ כשהוא בבקבוק? חכמינו אמרו לא להשאיר בבית פרי או יין לא מעושר כדי שלא ייכשלו בו. מי שמשאיר יין לא מעושר על מנת לעשר אותו רק בסוף - סופו שייכשל בו, כי עבר על תקנת חכמים.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

חדש או ישן?

כשמו''ר הרב אליהו זצ''ל הכ''מ ביקר בארצות הברית בפעם הראשונה הוא ראה שלא נזהרים שם מאיסור תבואה חדשה. כל הלחם שהיה שם היה מתבואה חדשה והרב לא אכל לחם בארצות הברית. ובחו''ל הבעיה היא הרבה יותר חמורה מהארץ, כיוון שהחיטה נקצרת שם בחודש תשרי, לעומת זאת בארץ ישראל כמעט ואין בעיה.

סיפר מו''ר הרב: ''כשהייתי באמריקה, הגישו לפניי כמה מאכלים והערתי את תשומת ליבם לאיסור חדש ולא הבינו על מה אני מדבר. וכאשר עמדתי לדרוש שם הצגתי בפניהם את האיסור של תבואה חדשה, וירדו לעומק דעתי. עד שאמרו: זה רב ישן (שאוכל ישן) ומדבר חדש. כיום ברוך ה' מקפידים בכל אמריקה באיסור זה, ועל הרבה מוצרים כתוב אם נעשה מקמח ישן''.

אמנם כל עוד לא למדו הקהילות שם להקפיד על איסור חדש, היה הרב בביקורו אוכל רק קרקרים יבשים שאשתו הרבנית שתחי' הביאה מהארץ.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

הרב לא אוכל גם בכנסים של רבנים

הרב זצ''ל לא אכל בשר והיה פרוש מאוד באכילה. היינו מבשלים אצלנו בבית, וגם כשהיינו עושים אזכרות, ורבי מרדכי תמיד השתתף, אנחנו ידענו כי חכם מרדכי לא

אוכל. גם בכנסים של רבנים ידעו כולם שרבי מרדכי לא אוכל, רק ממה שאשתו הרבנית הייתה מכינה עבורו.
(הרב דוד צדקה, בן דוד הרב, בנו של הרב יהודא צדקה ע"ה)
אחת מגדולותיו המיוחדות של מו"ר זצ"ל הרב הייתה שהיה מקפיד על עצמו ביותר, בחומרות רבות, אך עם זאת, כשהיה צריך לפסוק לאדם פרטי, בכל נושא שהוא, היה משתדל ומתאמץ להקל עמו כמה שיותר.

הנהגות מיוחדות באכילה

בהלכות שבת ובמאכלות אסורות הייתה למו"ר הרב זצ"ל דקדקנות מיוחדת. באחת הנסיעות המשותפות שלנו הגענו לצרפת. כשהגענו למלון גילינו ששכחנו את הכף החשמלית, שנועדה להכין לרב קפה, בארץ. במשך יום שלם לא הכניס הרב כל מזון לפיו. רק בשעות הערב, כשהגענו לבית שהוא סמך על הבעלים במאת האחוזים, הוא שתה משקה חם. לאכול מחוץ לבית? לא היה אצלו דבר כזה. היה לו שוחט בשם הרב יהודה גיאת ששחט במיוחד עבורו, ורק את הבשר הזה הוא היה אוכל.
פעם נוספת ששהינו בחו"ל, הוא לא אכל במשך יומיים, למרות שהיה לנו אוכל מהדרין, כי הוא לא סמך על הכשרות. כשמצאנו מאפייה יהודית, בדק אותה הרב, רק אז הסכים לטעום מהפיתות שהם ייצרו.
היה אירוע שהגישו לרב כוס תה בשיעור. שלוש פעמים נפלה הכוס והתנפצה, עוד בטרם הגיעה לשולחנו של הרב. הרב, שהבחין במבוכת האורחים, שאל את המארחים: מי הכין את התה? וכשאמרו לו שהכין את זה יהודי, שאל: האם בישל בכלי הזה פועל ערבי אוכל אחר? אמרו לו: כן. אמר להם שמשמיים לא נתנו לו להיכשל, כיוון שהוא מקפיד על בישול עכו"ם ולפי השו"ע אם נכרי בישל בכלי של ישראל אפילו אם בישל אוכל כשר, הכלי צריך הכשרה מחדש כמו כלי טרף.
סיפור נוסף שקרה לי איתו היה כשנסענו לשבת להתארח בגוש קטיף. הרב הביא איתו אמגזית, עליה הניח את החמין אותו ייעד לארוחת השבת, כיוון שלא אבה להשתמש בפלטת שבת. את האמגזית שם בחדרו האישי בכדי שאף אחד לא ייגע בסיר וייכשל באיסור מגיס. בלילה, נפתחה הדלת, ורוח פרצים כיבתה את האש של האמגזית. הרב לא אכל במשך כל אותה שבת, למרות שהיה לנו אוכל למהדרין. הוא היה מחמיר בכל מה שנוגע אליו בצורה שאי אפשר לתאר.
(הרב מאיר רוזנטל)

הגר"מ אליהו זצ"ל הטביע חותם כרב נמרץ הקשור לכל הנושאים המונחים לפתחה של הרבנות הראשית, אולם בעיקר השפיע בתחום הכשרות. הוא פיתח בהרבה מובנים את מוסד הרבנות – אולם הכשרות הייתה גולת הכותרת. למשל, הוא ייסד מחלקה מיוחדת לכשרות לדעת מרן הבית יוסף, בנושאי בישול עכו"ם, דבר שלא היה מקובל עד אז. הוא הקפיד מאד על פיקוח הייבוא, וגם לשם כך ייסד מחלקה מיוחדת. הוא לא נשא פנים לאיש, הוא היה איש הלכה.

(הגאון רבי אליהו בקשי דורון, הראשון לציון, מספיד את מו"ר הרב)

תסתכלו באותיות הקטנות

מגיל אחד עשרה לא הכניס הרב זצ"ל לפיו בשר בקר. רק אם בדק את סכין השחיטה או אז יאות לטעום מבשר העוף. מה הפלא, אם כן, שמתוך ערפילי חולשתו התנגד הרב בכל תוקף להיות ניזון מהזונדה שיש בה מרכיבים של חלב עכו"ם. רק בצאת השבת אמר למשמשו כי יש בזה חלב עכו"ם. המשמש התעקש, שהרי בבית חולים דתי עסקינן והאוכל כשר למהדרין.

"תסתכל באותיות הקטנות", הורה לו הרב שכמובן צדק, "מה, אתם לא רואים?" התפלא הרב.

שלוש פעמים ביום תרוץ הרבנית לביתה כדי להביא לרב את המאכלים העשויים על פי חומרותיו הקפדניות.

(יוסי אליטוב)

אפילו לא טיפת מים

גם כשהיה רב ראשי לישראל והסתובב בעולם, לא נגע מעולם במאכלים שלא בישלה לו אשתו הרבנית שתחיה. היה נוסע ימים שלמים ואוכל רק לחם יבש כי באותה תקופה בחו"ל לא הקפידו על חדש, והיה נזהר שלא לאכול אפילו חביתה כי לא הקפידו על בישול עכו"ם, וכך היה אוכל רק פת במלח ומים במשורה.

סיפר אחד מרבני צרפת, כי הוא היה צריך פעם ללוות את הרב זצ"ל הכ"מ בעת שהגיע לצרפת לשיחה לפני תשעים אלף איש, והוא היה צריך להיות המתורגמן של הרב. הוא סיפר כי היה זה ביום חם והרב הגיע אחרי טיסה שבה לא אכל כלום. כשהגיע למלון בצרפת מו"ר הרב ביקש לשתות מים. מיד הביאו קנקן וכוסות מים של המלון, שכמובן לא היה כשר, אך הרב לא רצה לשתות מכוסות אלו של המלון וביקש כוס פלסטיק. במלון לא היו כוסות כאלו, ובאותו היום כל החנויות באזור ההוא היו סגורות בהיותו

אזור יוקרה ולא נמצא בכל אזור המלון כוסות פלסטיק. בלית ברירה נסעו לכינוס, כשהרב לא שתה כלל, אפילו לא טיפת מים.
בדרך ראה המתרגם כי אישה אחת הולכת עם בקבוק מים וכוסות פלסטיק בידה, מיד רץ אליה וביקש את המים בשביל מו"ר הרב. כמובן שהאישה שמחה לתת את המים אבל זה היה כבר בדרך והרב לא שתה מהמים בדרך, כמו שכותב הרמב"ם בהלכות דעות (פרק ה' ב'): "כשהחכם אוכל מעט זה הראוי לו, לא יאכלנו אלא בביתו על שולחנו ולא יאכל בחנות ולא בשוק אלא מפני צורך גדול" וכו'. בקיצור, לא שתה הרב את המים הפשוטים הללו, רק אחרי שהרב סיים לדבר בפני כל הקהל הגדול, ורק אחרי שדיברו איתו כל האנשים וישב בחדרו לנוח. ועל כל זה נאמר: "אשריך בעולם הזה" כי מו"ר הרב היה תמיד מאיר פנים לאנשים, למרות שהיה אוכל פת במלח ומים במשורה.
(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

מה זה פיצה?

פעם אחד ממשמשי הרב הביא מגש פיצה לבית הרב. לקחתי משולש פיצה ואמרתי לו: 'הרב, תאכל'. הוא שאל אותי: 'מה זה?' אמרתי לו: 'פיצה', והוא אמר לי: "אני לא יודע מה זה פיצה".
(ד"ר אפרים שמבה, רופאו האישי של הרב)

טהרה

מה זה פיצה?

טהרה לפי מסילת ישרים היא טהרת הלב. אבל גם טהרת הגוף היא חלק ממצוות הטהרה כי כשאדם מטהר את גופו הוא מטהר גם את נפשו.
מו"ר הרב אליהו זצ"ל היה מקפיד בכל יום שישי אחר חצות ללכת למקווה. וכשהיתה לו אפשרות לטבול גם בימי השבוע - היה טובל.

לבדוק את המקווה בכל בוקר

כשהיה מו"ר הרב זצ"ל דיין בבית הדין בבאר שבע הלך פעם בדרך וראה את המקווה של העדה החרדית פתוח והבלן היה עומד בפתח המקווה. לרב היה זמן לפני תחילת הדיון בבית הדין והוא ביקש מהבלן, שלא הכיר אותו, לטבול. הסכים הבלן ונתן לו לטבול במקווה.
הרב התבונן במים של המקווה וראה שהמים נחסרים והולכים בעת שהוא טובל שם, זאת אומרת, שיש במקווה נזילה וזה פוסל את המקווה. כשיצא הרב שאל את הבלן

האם במקווה הזה טובלות לפעמים גם נשים. אמר לו הבלן: כן. אמר לו הרב: תגיד לרב שלך כי המקווה הזה פסול, וכי אסור לנשים לטבול שם. אם תרצה, קוראים לי מרדכי אליהו ואני נמצא בבית הדין.

נבהל הבלן והלך לספר את המקרה לרב העדה החרדית במקום. והוא שלח מיד את שמש הקהילה החרדית להודיע לרב אליהו בבית הדין שהוא גוזר עליו שלא להוציא לעז על המקווה שלהם כי הוא כשר בתכלית הכשרות. אמר לו הרב אליהו: תאמר לרב שלך שאני אבוא אליו לביתו אחרי הדיונים בבית הדין.

עם תום הדיונים בבית הדין הגיע הרב אליהו לביתו של רב העדה החרדית בבאר שבע ואמר לו שוב כי המקווה פסול. הרב לא קיבל את דבריו של הרב אליהו ז"ל, כי לא הכירו, ואמר לו שוב: אני אוסר עליך להוציא לעז על המקווה שלנו. שאלו הרב אליהו: אמור לי מי הרב שלך, ואני אדבר איתו. אמר לו: הרב יונגרייז של העדה החרדית בירושלים. אמר לו הרב אליהו: אמור לו כי אני אמרתי לך כך, או שתחכה ליום שלישי שאני אהיה בירושלים וניפגש שם.

לא הסכים רב העדה החרדית לחכות ונסע עוד באותו היום לירושלים לשאול את הרב יונגרייז בעניין ולספר לו כי הוציאו לעז על המקווה שלו. שאל הרב יונגרייז את הרב של העדה החרדית שם, מהו שמו של הרב שפסל את המקווה, ואמר לו: מרדכי אליהו. הרב יונגרייז הכיר את מו"ר הרב מאז שלמד בירושלים, ולמרות גילו הצעיר הכירוהו כל גאוני ירושלים וחכמיה. שמע כך הרב יונגרייז, ואמר לו: אם הרב אליהו אמר לך פסול, אז פסול, אל תתן לשום אישה לטבול במקווה, ותתקן אותה ככל אשר יאמר לך הרב אליהו.

חזר הרב לבאר שבע באותו היום וקרא לרב אליהו לבוא אליו לביתו. חבריו הדיינים של הרב אליהו בבית הדין אמרו לו: אל תלך אליו, כבוד התורה הוא שהוא יבוא אליך. אך אמר להם הרב: למען המקווה והטהרה מוכן אני ללכת אליו, העיקר שתהיה טהרה לבנות ישראל ולא ייכשלו.

הלך אליו הרב אליהו, וסיפר לו הרב של העדה את מה שנאמר על ידי הרב יונגרייז זצ"ל. והסכים מו"ר הרב לפקח על אטימת המקווה. אחרי העבודות בדק הרב את המקווה וראה שאין בו נזילה. שאל הרב החרדי את מו"ר הרב האם המקווה כשר. אמר לו הרב אליהו: את התשובה תקבל מהרב יונגרייז, אני נוסע היום לירושלים ואתן לך את התשובה.

בירושלים נפגשו הרב אליהו, הרב יונגרייז והרב של העדה החרדית בבאר שבע, ושאל הרב יונגרייז את הרב אליהו האם המקווה כשר.
אמר לו הרב אליהו: עכשיו המקווה כשר, אבל צריך לבדוק אותו בכל בוקר שאין נזילה.
חייך הרב יונגרייז ואמר לרב של המקווה: תן לרב אליהו מפתח שיוכל לטבול כל בוקר.
וכך באו הדברים על מקומם בשלום.

המקווה של רבי אלעזר פאפו

פעם שמעתי סיפור ממו"ר אבא זצ"ל הכ"מ סיפור בעניין תפילת הגשם של יהודי פשוט.
הרב היה בביקור ליד קברו של רבי אלעזר פאפו זצוק"ל, בעל הפלא יועץ, וחיפש מקווה לטבול בו. לפי דעת הפלא יועץ צריך אדם לטבול לפני שהולך לקברי צדיקים. שאל את אנשי המקום ואמרו לו שיש מקווה במרחק של כמה עשרות קילומטרים משם. שאל אותם הרב: למה לא תעשו מקווה אצלכם? אמרו לו: זה מסובך ביותר. אמר להם הרב: לא מסובך. תמצאו בור ריק, תיצקו בתוכו בטון שיכיל בערך קוב מים, לידו תעשו עוד בור אחד שיהיה להשקה ולזריעה.
יהודי אחד מבני המקום היה שם ואמר לרב: בשבילך זה פשוט, כבוד הרב, אבל לנו זה מסובך. אני מוכן לעשות הכל מיד עכשיו, ובלבד שתעמוד לידי ותראה לי בדיוק איך עושים. הסכים מו"ר הרב. מיד הביא אותו יהודי פועלים וכלי עבודה. בנו תבנית מקרשים, יצקו בטון והכל בפיקוח הרב ובהנחייתו.
כשסיימו את המלאכה, רצה אותו האיש להביא צינור מים ולמלא את המקווה, אך הסביר לו הרב שצריך למלא מקווה במי גשמים או במי מעיין. התעצב האיש אל ליבו ואמר: עד שיבואו גשמים למלא מקווה יקח כמה חודשים, חשבתי שנוכל לטבול היום.
אמר לו הרב: נתפלל. אתה עשית את שלך – תן להקב"ה שיעשה את שלו. עמד אותו יהודי ואמר: "רבינו אלעזר פאפו! עשינו את המקווה הזה לכבודך, לפי הפסק הלכה שלך. תבקש מהקב"ה שיוריד לנו גשם כדי שיתמלא המקווה שבנינו".
והוסיף אותו יהודי פשוט: "אנא ה', אבינו שבשמים, בנינו מקווה לכבוד הצדיק. אנחנו עשינו את שלנו מיד כשביקש מאיתנו הרב. בבקשה תעשה את שלך, ותן לנו גשמי ברכה למלא את המקווה הזה". שמעתי ממו"ר אבא שהוא היה נוכח שם וראה את הפלא. מיד אחרי התפילה של אותו יהודי פשוט, נתקשרו שמיים בעבים והחל לרדת גשם כבד עד שהמקווה התמלא על כל גדותיו.
(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

דרכי טהרה

מו"ר הרב זצ"ל סיפר לי: באחד הביקורים של הרב בארה"ב, ביקש לטבול במקווה ביום שישי. לכבודו, פתחו את המקווה של סאטמר. כשהרב נכנס למקווה הרגיש ש"אין ריח של מקווה". בדק וראה שהמים זוחלים. אמר להם: המקווה פסול. אנשי סאטמר התרגזו, איך יכול להיות שהרב יגיד להם שהמקווה פסול? השמועה עשתה לה כנפיים ותהום כל העיר.

התקשרו החסידים להרה"ג משה פיינשטיין זצ"ל לשאול מה לעשות. והוא שאל אותם מי הרב שפסל את המקווה? כששמע שזה היה מו"ר זצ"ל, אמר להם שאם הרב אליהו פסל את המקווה – הוא פסול, אתם חייבים לתקן את המקווה. רק אחרי שהרב אליהו יכשיר את המקווה – הוא יהיה בסדר.

בינתיים נסע מו"ר זצ"ל למקום אחר, ושם חיפשו מקווה ומצאו בביתו של אחד האדמו"רים. אותו אדמו"ר שמח מאוד שמו"ר יטבול בביתו אך התנה זאת בשני תנאים: שהרב ישתה איתו כוס תה והוא יוכל לטבול אחרי הרב. אחרי שמו"ר טבל, ישבו לשתות כוס תה, והאדמו"ר אומר לו: בוא ואספר לך מדוע ביקשתי ממך את שני הדברים. זה עשרות שנים שיש לי קושיה ולא מצאתי לה תירוץ. כל הרבנים ששאלתי - לא ידעו לענות לי. אתמול בערב, שמעתי את כבודו נותן שיעור ובמהלכו פתר לי את הקושיה בקלות רבה.

כיצד הכיר הרה"ג משה פיינשטיין זצ"ל את הרב אליהו זצ"ל?

אחד מהרבנים בברית המועצות, התייעץ עם הרב (בחשאיות) איך לבנות אצלם מקווה, דבר שהיה אסור לפי חוקי המדינה באותם ימים. הרב יעץ לו עצה מקורית לבנות את המקווה בבית שהיה סמוך לנהר ולמשוך מים מהנהר למקווה באמצעות צינור. לאחר זמן, הגיע לשם רב מארצות הברית ובראותו את המקווה אמר שהוא פסול. לאחר שראה שדבר זה גורם צער גדול ליהודי המקום, התקשר אותו רב לרב משה פיינשטיין וסיפר לו על המקווה ושלדעתו הוא פסול. הרב פיינשטיין אמר לו: אני הייתי ברוסיה ויודע את הקשיים עד שמצליחים לבנות מקווה, ואיך אתה מרהיב עוז בדעתך לפסול אותו? לעצם הענין, שאל לפרטי השאלה, ולאחר ששמע את פרטי המקווה אמר שזה כשר. תוך כדי בירור הדברים נודע לו שמו"ר הוא זה שנתן את העצה איך לבנות את המקווה, וכך הכיר בגדלותו ובידיעתו בדיני מקוואות.

(רפאל עטייה)

כל התמונות נשרפו לי

בעת שביקר מו"ר הרב זצ"ל בקהילות היהודיות בקנדה סיפרו לו הרבנים כי במחוז קיובק נמצאים היהודים בבעיה גדולה בעניין המקווה. יש בעיר מקווה מהודר וכשר אבל המפתחות של המקווה נמצאים בידי הרב הרפורמי שממש לא מאמין בענין של טהרה וטומאה, ולכן הוא פותח את המקווה רק פעם אחת בשבוע. הפתיחה הקצרה גורמת צער להרבה נשים שלא יכולות להיטהר כשהן צריכות לכך, ולפעמים ממתינות שבוע או יותר לפי קשיות ליבו של הרב הרפורמי, שהמפתחות בידו.

לשאלת מו"ר הרב היאך הגיעו המפתחות לידו, השיבו הרבנים כי המקווה הזה נבנה בעזרת הרשות המקומית והרב הרפורמי מקורב הוא לשלטון. הוא הציג את עצמו כנציג היהודים במקום ולכן הוא קיבל מהם את המפתחות והרשות להפעיל את המקום.

קרא הרב אליהו לרב הרפורמי ואמר לו: ממילא אינך מאמין במקווה הזה – תן את המפתחות לרבנים האורתודוקסים והם יפעילו את המקווה יום יום. אמר לו הרפורמי: בזכות זה שהמפתחות אצלי והמקווה בידי, הם צריכים לי ומכבדים אותי וחבל לי להניח מידי את הכוח הזה.

אמר לו הרב אליהו: או שתפתח את המקווה יום יום או שאלך אל ראש העיר ואומר להם בסמכותי כרב ראשי לישראל שאתה לא רב אלא סתם מתחזה. כמו כן אבקש ממנו שיעביר את המפתחות לידי הרבנים הרגילים שיפעילו את המקווה כרגיל.

נבהל הרפורמי אך לא יכל לסגת בקלות, ואמר: אם כן, יבוא הרב אליהו לבקר אותי בביתי ואתן לו שם את המפתחות. אמר לו הרב אליהו: בסדר.

אחרי שיצא הרפורמי, אמרו לו הרבנים וראשי הקהל שזה עלול להיות בזיון קשה לרב אליהו שיצלמו אותו מבקר בבית של רב רפורמי ואף חולק לו כבוד בביקורו. למחרת יפרסם אותו רפורמי בכל העיתונות את התמונות שבהם הרב אליהו מכבד רב רפורמי וכדי בזיון וקצף. חייך הרב ואמר: אנחנו עושים לשם מצווה, לשם טהרת בנות ישראל, ושלוחי מצווה אינם ניזוקים.

וכך היה. למחרת הלך הרב אליהו לבית הרפורמי, ובפתח ביתו עמד צלם העיתונות המפורסם והידוע ביותר בקנדה. שלוש מצלמות היו תלויות לו על צווארו והוא צילם את הרב מכל זוית אפשרית יחד עם הרב הרפורמי. קיבל הרב אליהו את צרור מפתחות המקווה לידיו ונתן אותו לקהילה שישתמשו בו לטובת הנשים של הקהילה ולטהרתן.

אחר כך אמר הרב אליהו לרב סבח, שהיה רב הקהילה שם במונטריאול: "לך לצלם וקנה ממנו את כל התמונות שצילם, אפילו במחיר גבוה, כדי שלא יעשו חילול השם

עם התמונות בבית של הרפורמי". הלך הרב סבח לצלם והוא אמר לרב שהתמונות הן של הרב הרפורמי, אבל הוא מוכן למכור אותן למרבה במחיר, כשיהיו מוכנות.
למחרת בא הרב סבח אל הצלם וראה אותו כועס כולו: 'הרב שלכם הוא איש מכשף. כל התמונות נשרפו לי, בכל שלוש המצלמות. לא קרה לי דבר כזה כל החיים שלי. הפסדתי את כל מה שרציתי להרוויח משניכם!'.
כשסיפרו את זה לרב אליהו הוא חייך ואמר: מכאן תבינו עד כמה חשובה לפני הקב"ה מצוות הטהרה.

אף אחת לא צריכה טבילה

זהו אחד הסיפורים המופלאים ביותר שאפשר לספר על מו"ר הרב אליהו זצ"ל. המקרה הזה קרה בתקופת ההקפאה של יצחק רבין, שאסר לבנות ביהודה ושומרון שום מבנה ציבור. והיה ישוב צעיר שעוד לא נבנה בו מקווה. ראש המועצה הדתית במקום פנה אל הרב אליהו, ואמר לו: אנו מוכרחים מקווה בישוב ויש הקפאה ואיסור על בנייה, מה נעשה?
ענה לו הרב: "בישוב זה לא צריכים עכשיו מקווה". לתמיהת ראש המועצה הדתית, הסביר הרב כי כל הנשים עכשיו בהריון או שיהיו בקרוב. בינתיים, הוסיף הרב, תפנה לקציון הבכיר במקום ותסביר לו את הבעיה ויהיה לך פתרון.
ראש המועצה הדתית פנה לרב הישוב ואמר לו: דע לך שהרב אליהו אמר שכל הנשים בישוב הן כעת בהריון או שיהיו בהריון בקרוב, כך שאין דחיפות למקווה כעת. ובעניין הבנייה אמר לי ללכת למפקד הצבאי האחראי על איסור הבנייה במקום ולהסביר לו.
רב הישוב התפלא על התשובה של הרב אליהו, אבל אמר לאשתו לבדוק בעדינות אם אכן המצב של כל הנשים בישוב הוא כזה. היא חזרה אליו מופתעת, ואמרה לו: אכן, כל הנשים בישוב בהריון, לא צריכות מקווה.
בינתיים הלך ראש המועצה הדתית למפקד הצבאי באזור והסביר לו את חשיבות העניין, וגם סיפר לו את מה שאמר הרב אליהו ומה שקרה. אמר לו הקצין: תבנו במהירות את המקווה. בתקופה הזאת אני לא אבדוק מה קורה אצלכם בישוב, וכשתגמור לצקת את הגג, תודיע לי ואני אבוא לצעוק עליכם, ובזה נגמור את הענין.
אחרי שיצקו את הגג – הודיע ראש המועצה הדתית לקצין שנגמרה הבנייה של המקווה. הוא בא באותו יום עם שיירה של ג'יפים וראה את המקווה בנוי. מיד הוא עשה במקום הצגה של צעקות וטלפונים ויצא מדעתו מרוב כעס. אבל אחר כך הוא אמר: כבר גמרתם ואין ברירה, לא אהרוס לכם את המקווה.

אחרי שנבנה המקווה בא ראש המועצה הדתית לרב אליהו, ואמר לו: דרכו של הריון שהוא נגמר אחרי תשעה חודשים בלידה, עוד מעט צריכים מקווה. עכשיו חודש אלול ומה יהיה על המים, האם נמלא את המקווה באמצעות קרח? אמר לו הרב אליהו: חכה כמה ימים.

בכ"ה אלול הרב אליהו היה בערב שנעשה לכבוד ישיבת ההסדר בצפת. הוא היה באותו יום בכמה מקומות בצפון ודיבר בהם על תשובה והתחזקות, ולא הספיק להתפלל ערבית עד אחרי הארוע בצפת. כשסיים הרב אליהו לדבר בצפת לפני כל הקהל, הלך להתפלל ערבית בציון של הרשב"י. אחרי התפילה הוא אמר למשמשו, הרב זעפרני: תתקשר עכשיו לנתן נתנזון ותאמר לו שלא ימלאו את המקווה במי קרח כי זה לא הכי מהודר. עד סוכות המקווה שלהם יהיה מלא במים על כל גדותיו.

אמר לו נתן נתנזון כי האיזור הוא לא איזור של גשמים והתקופה היא גם כן לא תקופה של גשמים ומקווה צריך כמה וכמה ימי גשמים בכדי להתמלא. אמר לו הרב: אף על פי כן, עוד לפני ראש השנה יתחילו הגשמים ועד סוכות המקווה יתמלא.

בערב ראש השנה נפתחו ארובות השמים וגשם עז ניתך באותו אזור. ועד סוכות המקוואות והאוצרות של המקוואות נתמלאו כולם, והמקווה היה פתוח לנשים היולדות.

(הרב מרדכי נגארי, רב העיר מעלה אדומים)

להרבות טהרה בישראל

אישה אחת היתה נוהגת לבוא אל הרב זצ"ל ופונה אליו בלשון חברית, כאשר הסובבים את הרב תמהים על כך. כאשר זכתה להכיר את הבחור עמו עמדה להקים את ביתה, באה אל הרב והוא הפנה אותה לבוא וללמוד עם אשתי שתחי'. אמנם הזהירוה לבוא אלינו בלבוש שונה מזה בו היתה נוהגת ללכת... היא היתה מגדירה עצמה מסורתית ואילו ארוסה חילוני. ואכן היתה באה ולומדת לקראת חתונתה.

כאשר שמעתי שהרב זצ"ל יערוך לה את חופתה לא מצא חן הדבר בעיניי, שכן באותה תקופה עמדה להתחתן בזיווג שני, בחורה שחזרה בתשובה שהיתה מקפידה על קלה כבחמורה, וכאשר באתי ללשכת הרב לבקש עבורה שהרב יערוך את חופתה, אמרו לי: למה אתה מטריח את הרב? הרי אתה יודע שהוא יבוא רק לכבודך, והוא כל-כך עמוס. על-כן ויתרתי. והנה לזאת, שאף על לבושה אינה מקפידה לילך בצניעות, יבוא הרב ויערוך את חופתה? ענו לי: הרב יודע מה הוא עושה.

ואכן הרב ערך את החופה. הכלה היתה באה אל המקווה בשכונתנו. כעבור זמן מה סיפרה לנו שהיא הצליחה לשכנע ארבע נשים חילוניות העובדות עמה ללכת למקווה. יתר על כן, אחותה, שהתחתנה שנים לפניה ולא זכתה להפקד, הסכימה ללכת למקווה. לאחר טבילה ראשונה, נפקדה אותה אחות. אכן, הרב יודע מה הוא עושה...
(הרב זאב נוימן)

עניתי כבר לפני שנה

כזה היה הרב זצ"ל. צדיק ענק עם גישה חמה ויחס של חשיבות לעניין או בעיה של כל אחד ואחד, לא משנה מי הוא. מתוקף תפקידנו ניסינו בדרך מכובדת להגן על הרב, על זמנו, על כבודו – בדרך כלל אנשים הבינו אך לא תמיד. היו ויכוחים, אנשים רטנו, ואנחנו השתדלנו לעשות את מלאכתנו נאמנה, תוך כדי כך שמשתדלים להבין ולא לשפוט. ומה יכולנו לעשות כאשר הרב זצ"ל עצמו מחל על כבודו והשתדל לעזור ולשמוע כל אחד? כאשר אני מדברת דווקא לא על אלה שכל אחד מתייחס אליהם, אלא על ה"עמך" הפשוטים שצריכים אותו ואין לו מי שיעזור לו. אלה שידעו להידחף ובחוסר טקט, מתוך הדוחק של מצבם, לפרוץ, והרב זצ"ל היה עומד ושומע ועונה בסבלנות, למרות קוצר הזמן, למרות אנשים "חשובים יותר" שהמתינו לו.
מרתק היה לראות איך הרב זצ"ל היה עונה במשך שעות ארוכות על מכתבים שנשלחו אליו, איך היה מרוכז כל כולו בעניין של השולח. וכאשר היה קורה והיו מפריעים לו באמצע עם שאלה שלא סבלה דיחוי, היה עונה וחוזר מיד למקום במכתב, בלי להתבלבל או להתחיל שוב מתחילה. התשובות היו קצרות, מדויקות להפליא. אנשים השתוקקו לפירוט של התשובה, להבנת הוראתו של הרב זצ"ל, אך בסופו של דבר נאלצו להודות שהמילים הבודדות קלעו למטרה ולא היה צורך להוסיף.
קרה פעם שקבלנו מכתב בפקס', והשולחת התקשרה כל יום מפאת דחיפות הענין. שוב ושוב הוכנס מכתבה לרב, וכל פעם המכתב יצא ללא תשובה. יום אחד הרב לא הגיע למשרד ושלחתי את המכתב לבית הרב בפקס'. הרב זצ"ל הסתכל על המכתב ואמר: "עניתי כבר".
כשהשולחת התקשרה לשאול מה קורה עם התשובה שלה, לרגע לא ידעתי מה לומר לה. וכי אגיד לה שהרב ענה לה, כאשר ידוע לי בפירוש כי הרב לא כתב תשובה על מכתבה? אך מיד התעשתתי, ואמרתי לה בפשטות: "הרב כבר ענה לך". פחדתי שהיא תצעק עלי כמו שעשתה בימים האחרונים, אך לא. היא מיד אמרה: "אני לא מאמינה. איך זה יכול להיות? הרב צדיק, צדיק עצום".

היא המשיכה להסביר כי "אכן, שלחתי את המכתב הזה בדיוק כמו שהוא לפני יותר משנה. הרב ענה לי, אך לא רציתי לקבל את תשובתו, ולא עשיתי את מה שאמר לי. כעת, חשבתי לשאול שוב דרך אותו המכתב, ולראות אולי שינה את דעתו! אז לא סתם שלא קיבלתם תשובה שוב ושוב".
(נעמי קנובל, מזכירה בלשכת הרב)

חסידות

עניתי כבר לפני שנה

כתב הרמח"ל בשער החסידות: כתוב בתנא דבי אליהו: "כל חכם וחכם מישראל שיש בו דברי תורה לאמיתו, ומתאנח על כבודו של הקב"ה ועל כבודן של ישראל כל ימיו, ומחמד ומתאווה ומצפה על כבוד ירושלים ועל בית המקדש ועל הישועה שתצמיח בקרוב בימינו ועל כינוס גליות - מיד שורה רוח הקודש בקרבו". נמצאת למד שזאת היא הכוונה המעולה שהיא רחוקה לגמרי מכל הנאת עצמו, ואינה אלא לכבודו של מקום ולקידוש שמו יתברך המתקדש בבריותיו בשעה שעושים רצונו, ועל זה אמרו (זהר כי תצא): "איזהו חסיד? המתחסד עם קונו".

לוחם בעוז ובתעצומות

הגר"מ אליהו זצ"ל קיבל את כולם בסבר פנים יפות. עוד כחבר בית הדין הגדול, כולם מצאו אצלו אוזן קשבת, מענה רך משיב חימה. זה היה מיוחד וזה בלט אצלו. תמיד הוא לימד תורה, נתן הוראות על פי התורה, תמיד היה לו את הקו של ארץ ישראל השלמה. בעניין ארץ ישראל הוא לא וויתר בשום אופן. כל זה בא מאהבת ארץ הקודש ולא בשל דעות מדיניות כאלה ואחרות.
כאשר גורלה של ארץ ישראל עמד על הפרק, הא לוחם בעוז ובתעצומות. הדוגמא הכי בולטת היא תוכנית ההתנתקות. בתקופת פינוי גוש קטיף, כולנו ראינו אותו איך הוא צעק, בכה והתפלל, ואף התקיף, שלא כדרכו הרגילה. כל זה היה מרוב אהבת התורה, אהבת ארץ ישראל ואהבת היהודים שיישבו את הארץ ועתה הונפה מעליהם חרב העקירה.
כאשר הוא ראה את הסכנה הזאת הוא זעק בכל ליבו, ראינו את זה גם בתפילות שהוא ערך למען הכלל. הייתי איתו כמה פעמים בקברי האבות בחברון, וראיתי איך הוא מתפלל מעמקי ליבו למען עם ישראל. ההשתדלות שלו למען עם ישראל הייתה מיוחדת במינה.

(הגאון רבי שלמה משה עמאר שליט"א, הראשון לציון)
הרב זצ"ל היה עורך תפילות פעמים רבות על כלל ישראל. כל פעם שהוא היה רואה שיש איזו גזירה על עם ישראל מיד היה קורא את הציבור לתפילה. והיה מביא את דברי הרמב"ם שכתב כי מי שלא צועק אל ה' בשעה שיש גזרות - הוא אכזרי. כי לפעמים מטרת הצרות לעורר אותנו לתשובה ובאדישותו הוא גורם ליותר צרות. ועוד כתב הרמב"ם שאחד הדברים שצועקים עליהן אל ה' הוא כשיבואו לקחת את ארץ ישראל מידינו, וכשנצעק ישמע ה' לתפילתינו - ומחשבתם הרעה לא תצא לפועל. כך יש לעשות היום שרוצים למסור חלקי ארץ ישראל בידי נכרים, להתפלל ולזעוק אל ה'.
וכמה פעמים נפגש עם ראשי הממשלה ושריה להזהירם על החזרת שטחי ארץ ישראל, והיה מחזק את ידי המפקדים הבכירים שהיו באים אליו לשמור על חיי עם ישראל בלי שום מורא ופחד כלל. וכשהיו מהומות בהר הבית ונהרגו שם כמה וכמה מתפרעים ערבים מירי כוחות הבטחון, נעשתה סערה בתקשורת. קרא הרב אליו את מפקד הכוח בהר, חיזק אותו ובירך אותו להמשיך בדרכו ולא לפחד כלל.

עבד לעם ה'

כתב הרמח"ל על החסידות, שעיקרה הוא לחשוב כל הזמן על "טובת הדור, שהנה ראוי לכל חסיד שיתכוין במעשיו לטובת דורו כולו, לזכות אותם ולהגן עליהם. והוא ענין הכתוב (ישעיה ג'): 'אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו', שכל הדור אוכל מפירותיו. וכן אמרו חז"ל (ב"ב ט"ו): היש בה עץ - אם יש מי שמגין על דורו כעץ. ותראה שזהו רצונו של מקום שיהיו חסידי ישראל מזכים ומכפרים על כל שאר המדרגות שבהם...
שאין הקב"ה חפץ באבדן הרשעים, אלא מצוה מוטלת על החסידים להשתדל לזכותם ולכפר עליהם. וזה צריך שיעשה בכונת עבודתו, וגם בתפלתו בפועל, דהיינו שיתפלל על דורו לכפר על מי שצריך כפרה, ולהשיב בתשובה מי שצריך לה, וללמד סניגוריא על הדור כולו".
אנשים חושבים שהרב זצ"ל היה מברך ובדרך טבעית הברכה הייתה מתקיימת, אבל רק אנחנו ידענו כמה כוחות נפש וגוף הרב השקיע בתפילותיו ובברכותיו. עד היכן הגיעה מסירות נפשו כאשר הבטיח ישועה, ועד כמה קשה היה לו להגיע לדרגתו: "כצדיק מושל ביראת אלוקים".
לא אחת קרה שהוא היה עייף ומותש עד כלות מיום גדוש בעבודת ה', כאשר הגיעה בקשה דחופה לישועה, אבל הוא לא עשה כל חשבון לעצמו. היינו מקבלים טלפונים

באופן קבוע בשעות הקטנות של הלילה וההיענות במאור פנים אמיתית נתנה למבקשינו את התחושה שאצל הרב מדובר בשעת בוקר שלווה ורגועה.
(אשת הרב, הרבנית צביה חנה אליהו תליט"א)
הרב זצ"ל עזר לכולם ולא בדק בציציותיו של איש אם הוא חרדי, דתי או לא. כל אדם שבא אליו להתייעץ, ללמוד או להתברך, קיבל את התשובה שהתאימה לו לפי דעת תורתו של הרב. הוא פשוט לא עשה הבחנות בין אנשים.
מבט חטוף בציבור הענק שהשתתף בהלוויתו של הרב מראה כי אכן אין מכנה משותף מובהק בין תלמידיו, מלבד דרישת תורה ודעת שבקרבם. כתף אל כתף עמדו ודמעו לבושי שחורים ונעולי סנדלים, חובשי מגבעות לצד עוטי חולצות קצרות, כשדמעה בדמעה מתערבבת, אל מול מיטתו של רבם האהוב.
(ר' חיים סויסה, מזכיר הרב)
כמי שקרוב לרב מעל 30 שנה ידעתי שהמציאות בבית הרב היא שיום אחר יום, שעה אחר שעה, עשרות פעמים ביום ואולי אף יותר אנשים מגיעים לשאול שאלות, לקבל עצות או לבקש תפילות וברכות.
(הרב דוד לחיאני, צפת)

לנסוע בלי ברכת הרב

ישנה אשת עסקים שנוסעת הרבה מאוד לחו"ל, וכבר שנים רבות לא נסעה ללא קבלת ברכת הצלחה מהרב זצ"ל. בנוסף, הייתה גם שואלת את הרב על התאריכים האפשריים, והרב היה קובע עבורה מתי כדאי שתיסע. קרה פעם שהרב היה חולה באותו שבוע, ולא הצלחנו לקבל את ברכת ההצלחה, אך משום שכבר קבעה לה את התאריך, היא נסעה, אך לא לפני שהתחננה שלא נשכח לקבל את ברכת הרב. מפאת מחלתו לא יכולנו לבקש באופן אישי, וכך שלחנו את הבקשה לרב בפקס. לאחר כמה ימים, נודע לנו כי הפקס בבית הרב לא היה תקין, וכי המכתב מעולם לא הגיע לרב. בינתיים, האשה חזרה מאוכזבת ביותר ואמרה שמעולם לא היתה לה נסיעה שכל-כך לא הצליחה בה בעסקים כמו אותה נסיעה. רק אז סיפרנו לה מה שקרה, ומיד היא אמרה שהבינה מדוע לא היתה לה הפעם סייעתא דשמיא כלל.

כמו אבא טוב

אנשים היו מגיעים לחוצים ועצבניים, נכנסים אל הרב זצ"ל ויוצאים כמו אנשים אחרים. אנשים סמכו לגמרי על הרב כדי להחליט מיידית על דברים שהתלבטו עליהם ימים ארוכים, ואז הכל היה מתבהר. בפעמים המעטות יחסית שאנשים התקשרו להודות

לרב בעקבות שראו ישועה בעצת הרב, או שנתבשרו למזל טוב לאחר ברכתו, אי אפשר לתאר את האור על פניו של הרב ושמחתו לשמוע את הבשורה. כמו אבא היה עבור כל אחד ואחד.

כשהרב נרדם

פעם הרב זצ"ל קרא מכתבים, והיה נראה לי קצת עייף. ישבתי ליד השולחן ועבדנו על ארגון היומן. פתאום שמנו לב שהרב נרדם. אף אחד מהנוכחים לא זז. פשוט קפאנו על מקומנו לדקות ארוכות, מאחר ולא רצינו להפריע או להעיר אותו. פתאום פתח את עיניו וחזר עם מבטו בחזרה לאמצע המכתב והמשיך לקרוא. לאחר שהגיע הביתה, הרבנית תליט"א התקשרה, ואמרה בפליאה גדולה: "מה אתכם? לא שמתם לב שהרב לא הרגיש טוב? יש לו חום גבוה!". ובאמת אי אפשר היה לדעת. אותו ריכוז, אותם חיוכים. רק היה נראה "קצת עייף"...

כולם היו בניו

האהבה והאהדה שסובבו את הרב זצ"ל היה דבר שלא ניתן לתאר. כל אחד, לא משנה איזה סגנון, מה חבש על ראשו, דתי, חרדי, חילוני או מסורתי, אשכנזי, ספרדי, חסידי או ליטאי - כולם כולם היו כאן. כולם באו לקבל את עצת הרב, את פסיקתו, את ברכתו, על דברים גדולים מאוד ועל דברים קטנים מאוד... הכל קיבלו מענה, כולם הרגישו מקובלים, אהובים, רצויים.

כמה אנשים קראו לעצמם "תלמיד מובהק של הרב" או "מקורב" או "מבאי ביתו - בני בית"? פעם חשבתי שכנראה כולם הוזים, עד שתפסתי שבאמת כל אחד מרגיש כך, וזה בגלל יחסו המיוחד והאבהי של הרב זצ"ל.

(נעמי קנובל, מזכירה בלשכת הרב)

בוכה על הפיגוע ב'מרכז הרב' – עוד בטרם התרחש

סיפר אחד מראשי ישיבת 'אור שמח' כי הזמין את מו"ר הרב זצ"ל להכנסת ספר תורה, שבוע ימים לפני הפיגוע שהיה בישיבת 'מרכז הרב'. ברגע שהרב שמע על ההזמנה, התחיל לבכות בכי תמרורים. המזמין התפלא על התגובה של מו"ר הרב, ושאל מה קרה. אמר לו מרן הרב זצ"ל: "ולוואי שבאותו לילה ירד שלג". גם המשפט הזה היה פלא בעיניו למשך שבוע.

באותו יום של הפיגוע ביקש מו"ר הרב לארגן תפילה בכותל המערבי, ואף אחד לא הבין על מה ולמה הרב ביקש לבוא לתפילה. הרבה בחורים מישיבת 'מרכז הרב' הגיעו לתפילה. הרב התפלל עם הציבור בכותל וביקש למשוך את התפילה עוד ועוד. בסופו

של דבר הסתיימה התפילה ובשעה שבחורי הישיבה נסעו חזרה מהכותל לישיבה נכנס המחבל הארור והרג שמונה בחורים, מהצעירים של הישיבה, שנשארו בספרייה ללמוד תורה. האוטובוסים שהחזירו את התלמידים הבוגרים מהכותל נתקלו בחזרתם במחסומים של המשטרה שהוצבו ברחוב הישיבה.

אהבת ישראל

גיסי, הרב יצחק הלוי, הרב של קרני שומרון, הוכנס לבדיקת לב ובמהלך הבדיקה נאלצו לבצע צינתור. אחותי התקשרה אלי וביקשה שאבקש ברכה מהרב זצ"ל. באותה שעה, כבר התחיל הרב לתת את השיעור של קול צופיך. בגמר השיעור, רציתי לגשת אליו אבל אנשים רבים הקיפו אותו ולא יכולתי לגשת. משראיתי כך, כתבתי את השם על פתק ובקשתי מאחד האנשים שהיו קרובים לרב למסור לו את הפתק (לא כתבתי עליו את שמי). למחרת בבוקר, באתי אל הרב וסיפרתי לו שהגיס מרגיש טוב יותר. הרב אמר לי: אתמול, מיד כשבאתי הביתה, עשיתי לו פדיון נפש (דבר שלוקח כמעט חצי שעה). (רפאל עטייה)

פעם בשבוע לבוא לבנק

מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל ליווה את עובדי הבנק ומנהליו במשך מספר שנים בעצה ובברכה ובעידוד בענייני מורשת ישראל. בעידודו של הרב זצ"ל החלו לפני חמש עשרה שנים טיולי המורשת לקברות צדיקים ואתרים יהודים הסטוריים.

לפני כשמונה שנים כיבד מרן זצ"ל את עובדי הבנק וגמלאיו בנוכחותו, בעצרת התעוררות במלון הולידיי-אין לזכרה של עובדת הבנק אסתר גאליה הי"ד, בהשתתפות נגיד בנק ישראל דאז ד"ר דוד קליין והמפקח על הבנקים דאז יואב ליימן.

לפני כשלש שנים כיבד אותנו הרב בהכנסת ספר תורה לבית הכנסת שבבנק ישראל. הטקס היה במעמד קהל רב ובהשתתפות נגיד בנק ישראל פרופסור סטנלי פישר. הנגיד נשא אז דברים מרגשים והודה לרב על שכיבד אותנו בנוכחותו. הוא אמר ששנתיים שהוא בתפקיד, ולא ראה את העובדים שמחים כל כך כמו היום. הנגיד הביע משאלה, לו יכול כבוד הרב להגיע פעם בשבוע לבנק...

בהמלצת הרב נערכה בדיקה כללית של המזוזות שבבנייני הבנק שבירושלים ובתל אביב. מתוך כשש מאות מזוזות, מאה וחמישים נמצאו פסולות. לשאלתנו הורה הרב שיש לבדוק שוב אחת לשלש שנים.

לפני קרוב לשנתיים התקיים בלשכת הנגיד טקס כתיבת שטר פרוזבול, במעמד נגיד הבנק פרופסור סטנלי פישר והמפקח על הבנקים רוני חזקיהו. השטר נכתב בהדרכת בנו של הרב וראש כולל האברכים 'דרכי הוראה לרבנים' הרב יוסף אליהו שליט"א. בנושאים פרטיים של העובדים סייע מרן הרב זצ"ל רבות באמצעות לשכתו, ובמקרים דחופים באמצעות הרבנית תליט"א.

דוגמא אחת מיני רבות, בבחינת צדיק גוזר והקב"ה מקיים, לפני כשש שנים בן של עובדת הבנק היה מחוסר הכרה עקב תאונת דרכים קשה. המשפחה פנתה אלי כחבר הועד וכמקורב למרן שאקשר אותם לרב בדחיפות. הרב הורה לי ולאבי הילד לעשות מיד כפרות מעל ראשו, בסכום כסף של ח"י שקלים לפחות, ולאחר מכן לשים את הכסף בקופת הצדקה שבבית החולים. כעבור מספר דקות הילד הזיז את רגליו. הרופאים סברו שזהו פירפור שלפני המוות ח"ו. חזרנו לבית הרב, והוא הורה לנו לעשות כפרות מעל בגד של הילד כמו סמוך ליום כיפור - בתרנגול, אותו שחט השוחט המומחה הרב יהודה גיאת. הרב בירך את האב שכל פעם שהוא יכנס לבקר את בנו הוא יבחין בשיפור במצבו. כעבור שעות ספורות הילד שב להכרתו. תוך זמן נוסף הילד הועבר לשיקום, והשתחרר בתום זמן קצר מהמשוער.

(דוד וזנה, יו"ר ועד עובדי בנק ישראל בירושלים, וחבר ועד בית הכנסת שע"י הבנק)

עוד תראה את כוחה של התפילה

כך סיפר הרב אלישע וישליצקי בשבעת ימי האבלות: ימים מספר לפני מבצע 'חומת מגן' היו אירועים קשים של טרור בארץ והאוירה הייתה אוירת נכאים. היה זה ממש לפני חג הפסח וקשה היה להכנס לחג מתוך אווירה של פחד ועצבות. ביקש הרב אלישע וישליצקי לארגן יום תפילה והתעוררות בבנייני האומה. הוא פנה אל מו"ר הרב זצ"ל ששמח לבוא לתפילה הזו, שהייתה מעמד מרגש של קידוש ה', תפילה והתעוררות. למחרת, התפלל הרב אלישע בבית הכנסת של הרב בתפילת ותיקין, ובסיום התפילה קורא לו הרב ומחזק, ואומר לו: דע לך שהתפילה הזו ביטלה הרבה גזירות ועשתה הרבה ישועות בשמים. בעוד מספר ימים תדע על מה אני מדבר.

ימים מספר לאחר מכן, התהפכה הקערה על פיה בכל נושאי הבטחון ביהודה ושומרון, כשצה"ל לוקח את האחריות הבטחונית על יהודה ושומרון, תוך כדי מבצע 'חומת מגן'. כמות הפיגועים שיצאה מהשטחים של המחבלים הללו פחתה בעשרות אחוזים בבת אחת.

"אין הקב"ה אוהב אלא למי שאוהב את ישראל. וכל מה שאדם מגדיל אהבתו לישראל, גם הקב"ה מגדיל עליו. ואלה הם הרועים האמיתיים של ישראל שהקב"ה חפץ בהם הרבה, שמוסרים עצמם על צאנו, ודורשים ומשתדלים על שלומם וטובתם בכל הדרכים, ועומדים תמיד בפרץ להתפלל עליהם לבטל הגזירות הקשות, ולפתוח עליהם שערי הברכה. הא למה זה דומה? לאב שאינו אוהב שום אדם יותר ממי שהוא רואה שאוהב את בניו אהבה נאמנת, והוא דבר שהטבע יעיד עליו. והוא ענין כהן גדול שאמרו עליו (מכות י"א): שהיה להם לבקש רחמים על דורם ולא בקשו. וכן אמרו (שם): ההוא גברא דאכליה אריא ברחוק תלתא פרסי מיניה דריב"ל, ולא אשתעי אליהו בהדיה תלתא יומי. הרי לך החובה המוטלת על החסידים לבקש ולהשתדל על בני דורם".

עולמו של כל נדכא דיבר אליו. כשבא יתום להניח אצלו תפילין - הושיבו הרב זצ"ל על ברכיו ואמר לו: 'גם אני התייתמתי בגיל 11, אב אחד בשמיים לי ולך הדואג לשנינו. כשהגיעו אליו עם חולה שאין לו מכר וקרוב, ושמזניחים את הטיפול בעניינו עקב כך שאין לו מכר וגואל - דאג הרב לצלצל למנהל המחלקה ולומר לו שידיד נפשו שוכב בבית החולים ושידאג לטפל בו כפי שצריך. הוא דאג אף לבקרו באותו שבוע פעמיים, וזאת למרות שלא הכירו מעולם. גם עניינו של פולארד דיבר אליו, אסיר שעשה כה רבות למען עם ישראל ואין איש דואג לו... הוא החליט לקחת את ה'תיק' של פולארד לטיפול אישי, והורה לי לנסות לארגן ביקור שלו, כל השאר היסטוריה. פרשת יונתן פולארד הייתה אחת הסוגיות הראשונות שבהן החל הרב לטפל עם הכתרתו לרב ראשי לישראל. (הרב שמואל זעפרני, ראש לשכת הרב)

הביקור הראשון אצל פולארד

בביקורו הראשון אצל יונתן פולארד בכלא מרילנד, הרב זצ"ל נכנס לכלא, הישיר מבט לעבר יהונתן, ואמר לו: 'יהונתן בני היקר, אתה צריך לדעת שאחד מאבותינו הראשונים שישב בכלא שמו היה יוסף הצדיק. אני רואה בך יוסף של הדור, תזכור, יוסף יצא בן רגע מהכלא ישר למלוכה. בהתחשב בכל מה שעשית, ואני יודע כל מה שעשית, אני בטוח שהקב"ה יוציא אותך מכאן כמו יוסף ואתה תגיע הישר למלוכה כמו יוסף'. יהונתן התרגש ונישק את ידו של הרב.

רוב השיחות שניהל הרב עם יהונתן היו על דברי תורה, על נביאים ועל מנהיגים שעשו למען עם ישראל וסבלו על כך. הרב עודד את יהונתן בכך, הם שוחחו על פרקים נבחרים בתנ"ך. באחת הפגישות שם הרב לב שסוכנת הבטחון האמריקאית שישבה בפגישה מבינה כל דבר מבלי להמתין לתרגום, הוא רק לא היה בטוח, אז הוא החליט לנסות

אותה וסיפר משהו מצחיק. הוא הבחין כי היא מחייכת מיד לעצמה ולא מחכה לתרגום. כך הוא הבין כי היא אכן מבינה עברית, היא הקשיבה ברוב קשב. לאחר 3 שעות היה אמור הביקור להסתיים, אך סוכנת האפ.בי.איי קמה ואמרה נרגשת: 'אני נוצרייה פרוטסטנטית, למדנו רבות תנ"ך אך מעולם לא שמעתי דברים חכמים כאלה על התנ"ך. אני מבקשת מכבוד הרב להאריך את הביקור, אני רוצה לשמוע עוד'. לצערנו, היינו חייבים להספיק את הטיסה ולא יכולנו להאריך את הביקור.
(הרב שמואל זעפרני, ראש לשכת הרב)

הרב לקח על עצמו מהייסורים של יונתן

לפני ארבע שנים נכנסתי למשרדו של הרב זצ"ל ואמרתי לו שהמצב הרפואי של יהונתן מתדרדר, אמרתי לו שאני מפחדת על חייו. "יונתן הוא בן בית אצלך ואתה בן בית אצל הקב"ה. אתה חייב לעשות בשבילו משהו. דבר שהוא מעבר לגדר הרגיל, תנצל את זה שאתה בן בית למעלה. אני מרגישה שהוא הולך למות", התחננתי. הרב שמע את תחינתי, אמר לי שהוא מקבל את הדברים והוא יעשה משהו. עדכנו את יונתן, והיינו בטוחים שהמצב הרפואי הקשה מאחוריו. חשבנו שהרב יעתיר בתפילה מיוחדת לרפואתו של יונתן, הרי הוא היה מגדולי המקובלים בארץ.
מתברר שטעינו. שבועיים לאחר מכן, ביקשתי להיכנס אל הרב, ואמרו לי שהוא לא מרגיש טוב, זה היה משהו נדיר. תמיד הוא היה מקבל אותי כמעט מיד. יום אחר יום הודיעו לי מלשכתו שהוא לא חש בטוב. הוא סבל כאבים נוראים בגב, עד שהיו צריכים להחליף לו את המכונית, כדי שלא ייאלץ להתכופף.
כעבור חודשיים קראו לי אל הרב. נכנסתי אל החדר וראיתי שהוא סובל סבל נוראי. הוא התקשה לדבר, הכאב היה חד. הבנתי שהוא לקח את המחלה של יונתן על עצמו. אמרתי לו שיש לי מסר מיונתן שביקש להבהיר כי הוא לא מוכן שהרב יסבול בגללו. הרב חייך אלי בחיוך שדומה לחיוך של אבא שהבן שלו 'תפס' אותו שעשה בשבילו משהו מיוחד. ניסיתי לשכנע את הרב אבל העיניים שלו שידרו לי להפסיק. הוא החליט לקחת את המחלה על עצמו. מאותו הזמן, לא היה לו יום בריא אחד. המצב הרפואי שלו הלך והתדרדר. הוא סבל ארבע שנים. ואני בטוחה שהוא עשה את זה בשביל יונתן.
(אסתר פולארד, אשתו של יהונתן פולארד)

ענווה

נשמה גדולה כזו לא היתה בעולם

סיפר מורנו ורבינו הרב זצ"ל: מו"ר אבי ע"ה, הריני כפרת משכבו, כשהיה יושב ולומד בבית הכנסת עוד בבגדאד היה קם בפני כל אדם, הן קטנים והן גדולים והן עמי ארצות. וכששאלוהו לפשר הענין, ענה להם: קטן – עשה פחות עוונות ממני, וזקן - עשה יותר מצוות ממני. בתקופה ההיא הוא היה בעל תשובה שרק התחיל את לימודו.

בגלל המעלה הזאת הוא זכה לברכה מיוחדת מבעל הבן איש חי זיע"א שאמר עליו: אם סלמאן נוהג כן - ודאי יהיה בסוף ירא שמים גדול, שהרי כתוב: 'מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלוקיך', הוא יזכה בסוף לדרגה גבוהה של יראת שמים. עוד אמר עליו בעל הבן איש חי: "נשמה כזו לא היתה בעולם".

כשעלה לארץ והתעלה בתורה ובחכמת הקבלה, היה ממשיך להחזיק במנהגו לכבד כל אדם, קטון כגדול, ולהאיר פנים לכל. נשמה גדולה.

לכבוד תורתו של הרב עובדיה

במלואת ימי האבל לגר"ש משאש, מזקני יהדות מרוקו ורבה של ירושלים, נערכה עצרת זיכרון לזכרו בישיבת 'פורת יוסף'. היו שם הגר"מ אליהו זצ"ל וייבדלו לחיים ארוכים הגר"א בקשי דורון ואני.

כבוד הרב אליהו עמד ודרש ברבים, כשלפתע, בתוך הדרשה, נכנס ייבדל לחיים ארוכים מרן הרב עובדיה יוסף. הגר"מ שראה את הרב עובדיה בכניסתו, עצר דרשתו וירד מהבמה לכבודו של מרן הרב עובדיה. אמרתי לו שבינתיים, עד שהרב עובדיה ינוח מעט, ימשיך כבודו לומר דברי תורה. הגר"מ אליהו סירב ואמר לי: "צריך לכבד את כבוד תורתו של הרב עובדיה יוסף". הוא לא הסכים לדבר בפניו. זה לא היה מזמן, בערך לפני שלוש או ארבע שנים. ראיתי איך הוא נהג בו כבוד.

(הראשון לציון, הרב שלמה משה עמאר)

מרדכי אליהו העובד בבית הדפוס

ביום שמרן הרב אליהו זצ"ל הפסיק את כהונתו כרב ראשי לישראל, הוא עשה מסיבת הודיה, "ויום טוב היה עושה לאוהביו בצאתו בשלום את הקודש", כמו כהן גדול שעושה מסיבה שיוצא מקודש הקדשים.

באותו מעמד סיפרו הרבה שבחים על מרן הרב והוא היה כל הזמן מחייך. אחרי שבירכו כל המברכים, מרן הרב סיפר סיפור: אתם יודעים שיש כאלה שקוראים לי "מרדכי

אליהו'' ויש קוראים לי בשם ''מרדכי בן אליהו''. בספר טלפונים אני מופיע בשם השני. אבל ביום יום כולם קוראים לי בשם הראשון.

יש יהודי שעובד בבית דפוס בירושלים שקוראים לו מרדכי אליהו. כשאנשים פותחים את ספר הטלפונים הם מוצאים אותו, ופעם אחת פגשתי אותו והוא סיפר לי שיש לו חיים מאוד קשים. אנשים מתקשרים אליו ושואלים שאלות, והוא אומר להם: ''אני לא רב, אני רק אדם פשוט''. והם אומרים לו: ''אנחנו יודעים שכבודו עניו, בבקשה תענה לנו על השאלה''. והדפס הזה מסביר להם שהוא באמת לא הרב, ולוקח להם זמן להבין את זה.

אמר לו הרב: אם כן, תעשה לעצמך מספר חסוי. ''חס ושלום'' ענה אותו יהודי, ''אני בסופו של דבר נותן להם את המספר שלך, וזו זכות גדולה בשבילי לעזור לאנשים לקבל תשובה הלכתית מסודרת''.

סיים הרב: כשאתם סיפרתם את כל השבחים אמרתי בליבי, הרי אני יודע שהשבחים שאמרתם הם מוגזמים. חשבתי בליבי למה לי להעיר לכם, בוודאי אתם מתכוונים על מרדכי אליהו השני.

חליפה = בגדי עבודה

לפני שהרב נבחר להיות רב ראשי לישראל הוא היה הולך ביום חול עם חליפה ארוכה של דיינים וביום שבת עם חליפה קצרה. שאלו אותו כמה רבנים: מדוע כבודו לא הולך בשבת עם חליפה יותר מכובדת?

אמר להם: החליפה המכובדת היא בגדי עבודה. ביום שבת לא לובשים בגדי עבודה.

ילכלכו את הגלימה – בשביל זה יש מכבסה

מו''ר אבא זצ''ל הכ''מ היה מדבר עם ילדים כאילו הוא בגילם ובשפה שלהם. כך הוא היה מדבר עם כולם. פעם אחת, במהלך ביקור בבית סוהר ברמלה, ראה ילדים אחרי הגדר. הוא שאל את מנהל בית הסוהר: מי אלה? והמנהל עונה לו: זה אגף הילדים בבית הסוהר. אמר הרב למנהל: אני רוצה ללכת לשם לדבר איתם. אומר המנהל: אי אפשר, הם יתפרעו ויפריעו ויזרקו עליך ביצים על הגלימה המכובדת שלך.

אומר לו הרב: אם יזרקו ביצים - בשביל זה יש מכבסה, אני לא עוזב את בית הסוהר מבלי לדבר עם הילדים האסירים.

ברגע שהודיעו לאסירים הצעירים שהרב בא לבקר אותם, התארגנו המדריכים שלהם ועזרו להם לפרוץ את מחסן הביצים והעגבניות כדי שלכל אחד יהיה מה לזרוק על הרב.

הגיע הרב לבית הסוהר של הצעירים וכל הנערים ישבו ועשו מהומה גדולה. הסתכל הרב וראה נער בן ארבע עשרה שהרב זיהה אותו כמנהיג שלהם. קרא לו הרב, ושאל אותו: מתי יהיה פה שקט? שלוש דקות, הבטיח הבחור, ואכן לאחר שלוש דקות בדיוק הבחור הרים את ידו והשתרר שקט מוחלט.

ואז הרב התחיל לדבר איתם מליבו באהבה רבה במשך כמעט שעה. אמר להם: אתם לא אסירים! כל החיים לפניכם, אתם יכולים לחזור לחיים בריאים. תצאו מפה ותבואו אלי. בינתיים שלח הרב את המזכיר שלו שיקנה להם מחוץ לבית הסוהר ממתקים ושאר דברים שלא נמצאים בתוך הכלא. כשהמוכר שמע למי מיועדים הממתקים הוא רצה לשלם מכיסו אך הרב לא הסכים. הוא אמר לו: בפעם הבאה תשלם מכיסך, הפעם זו המצווה שלי.

כשנגמרה השיחה באו כל האסירים הצעירים ונעמדו בשורה ישרה כדי לקבל ברכה מהרב. הרב ברך אותם אחד אחד, עם דמעות כאילו היה אבא שלהם. בסוף הברכות עמד הבחור שארגן גם את המהומה וגם את השקט, ושאל את הרב: יש לנו בתוך הכיסים ביצים ועגבניות. אנחנו רוצים לזרוק אותם על המדריכים שלנו שהם עודדו אותנו לזרוק אותם עליך, הרב. האם זה מותר לנו? ענה לו הרב: בשום פנים ואופן אל תזרקו על המדריכים, גם הם יהודים וגם אותם צריך לקרב, גם הם צריכים לחזור בתשובה.

למו"ר אבא היתה היכולת הנדירה הזו להיות גם בעומקה של ההלכה וגם בחושן משפט ובעומק הקבלה. גם עם מתיישבים, גם עם ילדים שמקבלים חומש וגם עם אסירים בכלא, ועם כולם לדבר בגובה הלב והעיניים.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

ברוך שחלק מחוכמתו ליראיו

לפני כשנתיים נסעתי ליד בית המדרש של הרב זצ"ל וזיהיתי תכונה רבה במקום. הייתי זקוק אז לברכה עבור חבר ולכן עצרתי את הרכב והמתנתי למו"ר הרב. אחרי זמן מה הגיע הרב, כולו הוד והדר, יצא מהרכב ועלה במדרגות לכיוון בית המדרש. מרוב שמחה ברכתי בשם ומלכות: "שחלק מחוכמתו ליראיו". הרב קפא לרגע על מקומו, ענה אמן, הישיר בי מבט ואמר: "ברכה לבטלה". הזדעזעתי ונחרדתי אך מיד התעשתתי, ושאלתי את הרב: למה?

הרב ענה לי ואמר: את זה מברכים כשרואים רב חשוב או אדמו"ר ולא אותי.

(מיכאל נחמן, מבשרת ציון)

כבר הורה זקן

באחד מן הביקורים המשותפים של מו"ר אבי זצ"ל והרב אליהו זצ"ל בארה"ב סיירו הרבנים במוסדות החינוך, ועמד שם אחד התלמידים וברך: 'שחלק מחוכמתו ליראיו'. אמו"ר זצ"ל אמר מיד כי זוהי ברכה לבטלה. עמד הגר"מ אליהו זצ"ל ואמר: אם ברכתם על הרב שפירא – אין זו ברכה לבטלה.

לעומת זאת, באחד מביקוריו של הגר"מ אליהו במוסד חינוכי גדול בארץ, שאל ראש המוסד את אמו"ר זצ"ל האם לברך 'שחלק מחכמתו' על הרב אליהו, וענה לו: בהחלט כן. כשנודע לר"מ אליהו על כך, ענה: כבר הורה זקן.

(הרב יעקב שפירא שליט"א, ראש ישיבת 'מרכז הרב')

חתן נחשב למלך

מי שהכיר את ביתו של כבוד הרב זצ"ל יודע שהכניסה לחדר הלימוד שלו עוברת דרך מסדרון ארוך. כמובן שכשהייתי בא לביתו מדי שבוע להדפיס את השיעור 'קול צופיך' או לעשות הגהות על השיעור, תמיד הלכתי אחרי הרב.

בשבוע של 'שבע הברכות' שלי, באתי לביתו של הרב מספר פעמים בשאלות הלכתיות. כשהגענו למסדרון המוביל לחדר הלימוד שלו, הרב נעצר וסימן לי בידו ללכת לפניו. אמרתי לו: "כבוד הרב, אני אחריו", אך הרב לא וויתר, ואמר: "חתן כמלך!". "אבל הרב..." ניסיתי לשכנעו, אך הוא לא זז ממקומו עד שהלכתי לפניו והוא אחרי. באותם רגעים רציתי לקבור את עצמי באדמה מרוב בושה, אך ידעתי שעלי לקיים את הציווי של "ועשית ככל אשר יורוך".

(נעם הלוי, מדפיס שיעורי 'קול צופיך' של הרב)

תזרקי עלי עגבניות

הסיפור הזה נכנס לספר רק ברגע האחרון. מה שקורה הוא שבכל יום אנחנו פוגשים אנשים שמספרים לנו בהתרגשות על עוד דבר מפתיע. לא מדובר בסיפורי פלא, מדובר באיש פלא. והפלא הגדול הוא שמרוב פשטות לא ידענו עד כמה הוא היה גדול.

אחד הסיפורים היותר מפתיעים על פשטות שמענו אחרי שכבר נסגר הספר, סיפור שקרה לפני הרבה שנים. בעת שהרב ז"ל היה דיין בבית הדין הרבני בבאר שבע. הוא לא סיפר לנו את הסיפור הזה, האנשים שהיו מעורבים בכך סיפרו לנו את הסיפור ואנחנו מספרים לכם:

יום אחד מגיע לפניו מישהו מכובד ורוצה להגיש תביעת גירושין נגד אשתו. הרב קרא לו לשיחה ושאל מה הביא אותו להגיש את התביעה. והאיש אומר שהוא התברך בשפע

כלכלי, אבל אשתו היא חסכנית גדולה, היא קונה בגדים זולים ומוצרים זולים וחיה חיים כל כך פשוטים שהוא מרגיש לא נעים לחיות איתה ורוצה להתגרש. זה היה קצת חריג כי בדרך כלל תביעות הגירושין היו על רקע הפוך.

אמר לו הרב: בוא מחר עם אשתך בתשע בבוקר. אחרי שנגמרו הדיונים בבית הדין הלך הרב ז"ל לשוק של באר שבע וקנה פירות וירקות מהסוג היותר גרוע שיש בשוק, אלה שלא נמכרים מחמת צורתם ויושנם, והביא אותם למחרת לבית הדין. אחר כך הוא קרא לאחת המזכירות, שהייתה מתאימה לכך, וביקש ממנה ללבוש מטפחת כמו אשה נשואה ולזרוק עליו את העגבניות כשיגיעו בני הזוג הרוצים להתגרש.

כשנכנסו בני הזוג לרב, נכנסה אשה לחדר הדיונים עם הסל בידיה, ושאלה את הרב בעזות: "מה קנית? – לא מצאת זבל אחר לקנות, את כל הזבל שיש בשוק אתה רוצה להביא הביתה". לא נרגעה האשה עד שלקחה את הפירות שהיו בסל, זרקה אותם על הרב, ויצאה בכעס מלשכת הדיינים.

"אל תשימו לב" ביקש הרב מבני הזוג ההמומים. "היא קצת כועסת, ובצדק. תגידו את טענותיכם" אומר הרב כשהוא מנקה את החליפה שלו משיירי הפירות הרקובים.

הבעל שרצה לתבוע גירושין ניסה להתחיל להרצות את טענותיו והמילים נעתקו לו מהפה. הוא ניסה לומר משהו ויצא לו משהו מגומגם. "לכו עכשיו, בואו בפעם אחרת אם תרצו" אמר הרב. מיותר לספר שבני הזוג הזה לא חזרו לעולם על רעיון האיוולת של הגירושין.

כשיצאו בני הזוג הוציא הרב חליפה נקיה משקית שהביא איתו מביתו. המזכירה שהתחפשה לאשה הוציאה את המטפחת ונכנסה לחדר לבקש סליחה על כך שהיא מילאה את תפקידה בהידור רב. "אל תדאגי" אמר הרב "זכית להיות שותפה בשלום בית, יהי רצון שתזכי לבנות בית נאמן בישראל" ברך הרב. ובודאי ברכתו מתקיימת. תהי נשמתו צרורה בצרור החיים.

רב רבנן

בהיותי רב במושב דנו אודות שימוש בממטרות בשבת. כאשר משקים על ידי ממטרות בשבת ופותחים את ברזי המים הגדולים בבית, יורד טווח הפיזור של מי ההשקיה, וכאשר סוגרים עולה טווח ההשקיה, ונשאלה השאלה: מה דינם בשבת? הרב זצ"ל אסר ואני לתומי חשבתי שאפשר להתיר (עיין ספר מנוחה נכונה בשם החזו"א).

כאשר שאלתי את הרב זצ"ל מה אעשה כעת וכיצד להורות ביישוב, אמר לי ברוב ענוותנותו: אמור לבני היישוב כי הרב עמיחי סובר כך ואילו הרב אליהו סובר אחרת,

והם כבר יבחרו. שאלתי: האם אפשר לומר קודם הרב אליהו ואח"כ הרב עמיחי? והרב חייך את חיוכו האבהי ולא ענה.
(הרב יהודה הלוי עמיחי, מכון התורה והארץ)

אתה תברך אותי!

מעשה היה שאחד האנשים שעוסקים בהפצת יהדות היה אצל מו"ר אבא זצ"ל הכ"מ וביקש ברכה. שאל אותו מו"ר אבא במה הוא עוסק, וענה לו אותו יהודי שהוא עוסק בקירוב יהודים ליהדות. אמר לו הרב: אתה תברך אותי. הגמרא אומרת עליך שאתה יכול לבטל גזירות - "כָּל הַמְלַמֵּד אֶת בֶּן עַם הָאָרֶץ תּוֹרָה אֲפִלּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר גְּזֵרָה מְבַטְּלָהּ בִּשְׁבִילוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וְאִם תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל, כְּפִי תִּהְיֶה'". אותו אחד נבהל לברך את הרב, אבל הרב לא ויתר לו, ובסוף הוא אכן בירך אותו.
סיפר לי אותו יהודי כי לאחר כמה זמן הוא פגש בחור חילוני לגמרי שסיפר לו כי שנים ארוכות הוא ואשתו לא זוכים לילדים. דיבר איתו אותו חבר על יהדות ונרות שבת וכו' ובסופם סיפר לו את הסיפור שהיה לו אצל הרב אבא, ואף בירך אותו בילדים. לאחר כמה חודשים הוא פוגש שוב את אותו בחור חילוני שהחל להתחזק מאוד מאד, והלה סיפר לו כי ממש באותו היום שהוא קיבל ממנו את הברכה אשתו נפקדה לחיים טובים ולשלום.
(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

אני היום ילדתיך

יום אחד היה אצל מו"ר הרב זצ"ל רב בית כנסת צעיר, תלמיד לתלמידיו, וביקש ברכה ליום הולדתו. הרב זצ"ל ברכו, ואח"כ אמר לו: "יום הולדתך היום, ברכני אתה!". הרב הצעיר נבוך. איפה הוא, עם כל סגולת היום, לעומת הרב! אלא שהרב עמד על בקשתו, וחזקו עליו דברי חז"ל: "אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך". והוא עמד, התאמץ, פתח את פיו, ואיחל לרב מה שאיחל.
(הרב גבריאל סוראני)

"וכי רק אני קיבלתי את התורה מסיני?"

נפסקה הלכה: הַשּׁוֹאֵל חָכָם וְאָסַר - לֹא יֵלֵךְ לִשְׁאֹל חָכָם אַחֵר בְּתִקְוָה שֶׁהַשֵּׁנִי יַתִּיר. וְכֵן הַשּׁוֹאֵל לְחָכָם וְטִמֵּא - לֹא יֵלֵךְ לְחָכָם אַחֵר שֶׁיְּטַהֵר. אמנם אם אומר השואל מראש לרב שבכוונתו לשאול רב נוסף - מותר הדבר.
פעם שאלתי את מו"ר הרב זצ"ל: וכי אחרי שהרב יפסוק, האם יש אפשרות שרב אחר יפסוק אחרת? וענה לי: וכי רק אני קיבלתי את התורה מסיני? אדרבה, שילכו לשאול.

(הרב זאב נוימן)

רב שיודע לצחוק

כאשר הייתי עדיין בחור ישיבה בישיבת מעלות הביאו פעם את חכם אליהו זצ"ל לחנוך כמה מקוואות בישובים חילוניים באיזור. בגלל שמדובר היה ביישובים חילוניים ביקשו מאיתנו, בחורי הישיבה, לבוא ולהיות הקהל בחנוכת המקוואות וגם לקבל את פני הרב בשירה ובכבוד.

כך נדדנו מיישוב אחד לשני, קצת לפני שהגיע הרב, ובכל מקום היינו הקהל, שרנו ורקדנו יחד עם הציבור המקומי שהגיע. חכם אליהו, כמובן, שם לב כבר ביישוב השלישי שבעצם מדובר באותם האנשים. ראיתי אותו מתכופף למזכירו, הרב זעפרני, מצביע עלינו ושואל שאלה בחיוך. הרב זעפרני השיב וניכר היה ברב שהתשובה שעשעה אותו מאוד. הוא חייך אלינו והיה מבודח מהעניין במשך דקות ארוכות. כך המשכנו מיישוב ליישוב. אני זוכר שבתור בחור ישיבה צעיר הדבר עשה עלי רושם גדול, לראות פתאום גדול דור שיודע לחייך, זה היה חידוש גדול. אפשר לחיות ולחייך ולהיות גדול דור!

אולם היה בזה יותר מכך. הרב יכול היה לתרץ לעצמו שמדובר בכבוד תורה, שבעצם זה הגיוני שיסעו איתו מלווים ממקום למקום. אולם הוא התייחס לכבוד בשעשוע, בחיוך ובאווירה קלילה. הוא אפילו לא טרח להגיד: "לא צריך, תחזרו לישיבה..." או משהו מעין זה, אלא פשוט חייך והגיב לכבוד בקלילות גדולה.

(הרב יניב חניא)

איש הלכה וענווה

בדרך כלל, בשיעוריו לכלל הציבור, להבדיל משיעוריו בכולל שלו, היה מו"ר הרב זצ"ל מקפיד לדבר בשפה ברורה דברים פשוטים ונעימים, על מנת שכולם יבינו. אבל פעם בשנה, בי"ג באלול שהוא יום השנה לפטירת מורו ורבו בעל ה"בן איש חי", היה הרב מעביר שיעור בבית הכנסת הסמוך לשוק "מחנה יהודה". שיעור שהיה גדוש בחריפות ובקיאות גדולה. 'מראי המקומות' לשיעור היו רשימה ארוכה, מהגמרות ועד לתשובות האחרונים.

פעם אחת זכיתי להשתתף במעמד עצום זה של כבוד תורה, ולא אשכחנו. וזה גם מלמד כמה היה צריך מורנו זצ"ל למידת הצניעות כדי להסתיר רוב הזמן את כח תורתו, כשעיקר עמלו עם פשוטי העם החפצים בתורה.

איני יודע

זכורני שמו"ר הרב זצ"ל הגיע פעם לחידון תורני שהתקיים בעיר צפת.
הבחורים נשאלו בשלב הפומבי שאלות בעניין החידון, ולאחר שנקבעו הזוכים עלה מורנו הרב לדבר. המפתיע היה שלא דיבר כל כך בשבח הזוכים, אלא בעיקר דיבר בהתפעלות רבה על כך שאחד מן המתמודדים קיבל שאלה, חשב מעט וענה בפשטות: "איני יודע", מבלי לנסות לענות בכל זאת איזה משהו, אלא לא בוש לומר ברבים בפשטות: "איני יודע", ודווקא מזה מורנו התפעל מאד.

קודם כל משפחה

בברית של התאומים שלי, רציתי שהרב זצ"ל יהיה הסנדק אך הוא סירב. ניסיתי להתחנן, אבל הוא פסק: קודם תתן לחותנ שלך ולאבא שלך, משפחה זה קודם לכל. בכדי להרגיע אותי הוא אמר לי: 'אל דאגה, אני אבוא לברית מתחילה ועד סוף, אבל סנדק נותנים קודם למשפחה', וכך היה. הרב הגיע לברית, והיה ה'קוואטר' ונשאר עד לסיום הסעודה. לעומת אחרים שלא מגיעים לברית בלי שנותנים להם סנדקאות, דמותו של הרב בולטת אף יותר.
(הרב מאיר רוזנטל)

מי כאן הלל?

יהודי שלא הקפיד על שמירת התורה ומצוותיה בהידור, שמע את הסיפור על הלל הזקן, כיצד אחד התערב עם חברו שיצליח להרגיז את הלל, הוא הגיע אליו בערב שבת כשהלל התרחץ, והפריע לו בשאלות טיפשיות. למרות זאת הלל לא כעס כלל. ביקש שומע הסיפור לדעת אם לרבנים של היום ישנה אותה סבלנות. הוא חשב לעצמו:
"הרי הם וודאי מכירים את המעשה, ואולי אף משתמשים בו בדרשותיהם. רצוני לבדוק אם הם אכן מקיימים את הנאמר: 'נאה דורש ונאה מקיים'".
הוא הכין רשימה טלפונית של כמה רבנים מוכרים. בשעה שתיים לפנות בוקר התקשר לאחד הרבנים, ושאל שאלה תמימה: "מה מברכים על תפוח מצופה בסוכר?" התגובה של הרב ניתנה באופן מיידי: "האם אינך יכול להתקשר בשעה יותר נורמלית, כדי לשאול שאלות כאלו???", והשפופרת נטרקה.
מיודענו המשיך להתקשר לרב אחרי רב. לכולם היה מכנה משותף: כעס על כך שמעירים אותם באמצע הלילה בשביל דבר כזה.
בשעה שלוש לפנות בוקר חייג לרב מרדכי אליהו זצ"ל. כאשר הרים הרב את השפופרת, שאל האיש: "האם אני יכול לשאול שאלה?"

''בבקשה'', ענה הרב, ''רק תאמר לי האם השאלה סובלת דיחוי עד שאטול את ידי?'' הבחור הסכים, ולאחר זמן קצר נשמע קולו של הרב אליהו בטלפון: ''כן, אני מוכן לשמוע!''

כאשר הציג את שאלתו בעניין התפוח המצופה בסוכר, ענה הרב אליהו תשובה מפורטת ולבסוף הפטיר: ''אתה יכול להתקשר אלי ולשאול כל שאלה שתרצה, ומתי שתרצה!''

(הרב טוביה ליצמן, מתוך הספר: ''סיפורים שאהבתי לספר'')

"כבר אז ידעתי שתהיה רב ראשי"

כאשר הגיע בני הגדול לגיל 3, לפני כ-25 שנים, באתי עם אשתי שתחי' ואבי ז''ל, אל בית הרב זצ''ל כדי לערוך לו ''חלאקה''. הרב קיבלנו במאור פנים וישב עמנו זמן רב. הרבנית שתחי' הביאה סוכריות ומאוד נהנינו מהביקור. כאשר יצאנו מן הבית אמר לי אבי ז''ל: 'איזה רב עניו!' היתה זו הפעם הראשונה בה פגש אבי ברב זצ''ל.

כעבור שנים ספורות, כאשר נבחר הרב לתפקידו כ''ראשון לציון'' והרב הראשי לישראל, שמח אבי ז''ל עד מאוד ואמר: 'כבר באותו ביקור ידעתי שהרב יהיה הרב הראשי'.

חלפו שנים ואבי נסתלק לבית עולמו. ליום השלושים לפטירתו זכיתי להוציא לאור חוברת העוסקת בבנין בית בישראל, כאשר היא מעוטרת במכתב ברכתו של הרב זצ''ל. כאשר הגיעו לידי החוברות מבית הדפוס, הלכתי אל הרב כדי לתת לו את החוברת הראשונה. סיפרתי לו אז על פגישתו הראשונה של אבי עם הרב ועל דבריו אח''כ בעת בחירתו לתפקידו הרם.

סיפר לי הרב זצ''ל על אשר אירע עמו בעת היותו רב צעיר: בעת לכתו בשכונת נחלאות, חלף הרב זצ''ל ליד אחד מבתי הכנסיות והנה שמע קולות מריבה. יצאו אליו שני אנשים ובקשוהו לסייע בידם. האחד מהם היה שמש בית הכנסת ורעהו הגבאי. התברר שבבית הכנסת הותקן אז לוח ובו ''שויתי ד' לנגדי תמיד'' שהיה מואר במנורה. כאשר נסתיימה התפילה והמתפללים פנו לדרכם, ביקש הגבאי מן השמש שיכבה את המנורה. אולם זה סירב, מפני שאין ברצונו למחוק שם ד'! על כך נסוב הויכוח ביניהם. ענה להם הרב את אשר ענה ושמח על כי אלו מריבותיהם של ישראל.

חלפו שנים רבות והרב נתמנה ל''ראשון לציון'' והרב הראשי לישראל, ובמסגרת שיעוריו הגיע לבית כנסת בנחלאות. בתוך שיעורו סיפר לנוכחים את אותו ויכוח לו היה עֵד לפני שנים רבות. לפתע נזדעק זקן אחד וקרא: אתה? אתה הוא זה? כבר אז ידעתי שתהיה רב ראשי!

(הרב זאב נוימן)

לאן הרב הולך ביום שישי אחר הצהריים?

בכל יום שישי אחר הצהרים היה מו"ר אבי זצ"ל הכ"מ עוזב את הבית למטרה לא ידועה. אף אחד מבני הבית לא ידע את סיבת היעדרו, והדבר עורר סקרנות בקרב כולם, וכך גם אצלי. כשהייתי בן שבע גמרתי אומר בלבי שביום שישי הקרוב אלך אחרי אבי, מבלי שיראה, ואבדוק את סיבת היעדרו, ואכן כך עשיתי.

ביום שישי הצטרפתי אל אבי, בלי ידיעתו, ליציאתו הקבועה לפני השבת. הלך אבי ברחובות ירושלים, חצה את רחוב יפו, ונכנס לבניין. אף אני נכנסתי אחריו אל הבניין, והמשכתי במשימה שנטלתי על עצמי, וכך ראיתי: התכסה הרב בבגדי לבן, לבש מגפיים ונכנס למקום שנכנס. עקבתי אחריו פנימה אל החדר, לא ראיתי דבר פרט למיטה, ואשר עליה מכוסה סדין לבן.

בשלב זה נתפסתי על ידי אבי, ששאל אותי למעשיי, והוציא אותי אל מחוץ לחדר. כשיצא מהחדר, שאלתיו למעשיו ואמר לי: יהודים רבים מתים סמוך לכניסת השבת, ואין מי שיעשה להם 'טהרה', את זאת אני עושה.

רק אחרי זמן הבנתי שהרב עסק בטהרתם כדי שיוכלו להקבר עוד באותו יום.

(ר' שלומי בן אליהו, בן הרב)

מתנות לאביונים כבר נתת?

גדלותו של הרב זצ"ל הייתה גם בכך שתמיד התייחס לכל אדם בצורה יפה. היה אדם אחד שבמשך שנים היה ניגש בכל פעם אל הרב לאחר התפילה ומציע לו לקנות דברים שמכר: כל מיני עטים, עפרונות ושאר מטעמים. הרב היה מתייחס אליו כל הזמן בצורה יפה ומכובדת, למרות שלכל היה ברור שאדם זה אינו בריא בנפשו. שנה אחת, ביום הפורים, ניגש האיש כהרגלו אל הרב והפעם התעכב הרב ובחן את מרכולתו של האיש במשך דקות ארוכות. לאחר מכן קנה ממנו הרב כמה מהעטים ומהעפרונות שהציע. כשנשאל על ידי אחד התלמידים מדוע הרב מתעכב בעניין זה כל כך הרבה זמן, ענה לו הרב: מתנות לאביונים כבר נתת?

לילות כימים

סיפר פעם הרב פרופסור יגאל שפרן כי הייתה לו שאלה קשה בהלכה שהייתה צריכה תשובה דחופה, והשעה הייתה אחת אחר חצות. השאלה הייתה שאלה כבדה שרק הרב אליהו זצ"ל יכול היה לענות עליה. והוא לא ידע מה לעשות, האם להתקשר בשעה כל כך מאוחרת.

לבסוף גברה הדחיפות והוא התקשר למו"ר הרב. להפתעתו של הרב שפרן הטלפון היה תפוס. מישהו אחר שאל באותה שעה את הרב שאלה, והוא חיכה בסבלנות עד שהקו יתפנה ושאל את שאלתו.

יראת חטא

לילות כימים

הרמח"ל בספרו מסילת ישרים מסביר כי "יראה" היא ההכרה התמידית כי האדם נמצא מול ה', כמו שכתוב בספר דברים (פרק י"ד כ"ג) כי אדם עולה לירושלים לקנות את מידת היראה: "לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים". כמו שהיה לאברהם אבינו שהיה בהר המוריה לאחר העקידה: "עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה" ולכן אברהם קובע את שם המקום כן: "וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא ה' יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר ה' יֵרָאֶה".

ה' איתו

אני מורה בבית ספר חילוני ועד שהכרתי את הרב זצ"ל לא כל כך האמנתי שיש אלוקים או השגחה פרטית. הפגישה שלי עם הרב לימדה אותי שיש בעולם איש אלוקים. הגעתי אליו בעקבות בעיה שהייתה לי. הייתי בת שלושים וארבע ולא זכיתי להיכנס להריון. הרבה טיפולים עברתי והרבה רופאים עברתי ושום פתרון לא נראה באופק.

יום אחד הציעו לי ללכת לקבל ברכה מהרב, ולמרות שלא הייתי במקום הזה של ללכת ולשאול רבנים הלכתי אל הרב, אמרתי לעצמי שאולי משם תצמח לי ישועה.

חיכיתי בתור עם עוד הרבה אנשים וכשהגיע תורי נכנסתי אל הרב וראיתי איש אלוקים. הוא שמע על הבעיה שלי, הסתובב לרגע אל הספרים שלו, חזר אלי ואמר לי: בעזרת ה' בקרוב יהיו לך בשורות טובות. בדקות המעטות שהייתי שם הרגשתי שזה המקום, שאלוקים איתו. יצאתי משם עם הרגשה מאוד טובה וממש מיד אחר כך ראיתי את הישועה. זכיתי להיכנס להריון בערך חודש או חודשיים אחרי הברכה.

המפגש שלי איתו הפגיש אותי עם האלוקים. התחלתי להסתכל על העולם בעיניים אחרות. ספר התהילים כבר לא היה זר לי. הסידור של אבא שלי התחיל ללוות אותי. התחלתי להרגיש את אלוקים בכל מקום.

אחרי הסיפור הזה באתי אל הרב אולי שמונה פעמים. בכל פעם הרגשתי שהוא איש קדוש, איש שאלוקים איתו, שה' שומע אל בקשותיו. בכל פעם יצאתי משם עם הברכה שלו. ברכה שנשמעה בשמיים.

סיפרתי לחברותיי על הפלא הזה, על איש האלוקים הזה. סיפרתי להן שהמפגש איתו שינה לי את החיים והצעתי להן לגשת אליו עם הבעיות שלהן. כולן חזרו באותה תחושה כמו שלי - איש האלוקים.

אורית

הרב זצ"ל כיהן כדיין שנים רבות, מגיל עשרים ושבע ועד גיל שבעים. בתחילה הוא היה דיין בבית הדין הרבני בבאר שבע. אחר כך הוא היה דיין בבית הדין הרבני בירושלים ואחר כך בבית הדין הגדול, בית הדין הממונה על שאר בתי הדינים שבארץ. גם אחרי שהרב פרש מכס הרבנות הראשית לישראל הוא היה משמש כדיין בבית דין זה.

בכל אותן שנים לא סמך הרב על פיקחותו וידיעותיו הרבות. תמיד היה רואה את השכינה כנגדו. תמיד תמיד הוא היה מתפלל לפני הדיון על כך שלא תצא תקלה מתחת ידו.

שתהא אהבתנו חקוקה בליבם

תפילה זו נמצאה על ידי הבנים שלו בארנקו, מיד לאחר פטירתו. את התפילה כתב הרב זצ"ל כשהיה עוד דיין צעיר והיא הייתה בכיסו עד ליום פטירתו.

"ריבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שלא על דעתי עמדתי לשרת עם קדושיך, לדון ולהורות. ידעתי מיעוט ערכי - מך שבערכין. לא ביקשתי נפלאות ממני, אך כך הורו לי רבותיי וכך גלגלת כל הגלגולים, וסיבבת כל הסיבות. הקימות מעפר דל ותעש לי שם כשם הגדולים. גזרה חוכמתו, יתברך ויתעלה שמו, לשרת עם קודש, להורות ולדון, ועל הכל יתברך שמו ויתעלה.

אך רעדה אחזתני, יראה ורעד יבוא בי, על הסכנה הנוראה העומדת עליי, ופי תהום הפעור לנגדי וברעות נפשי לקטלא נפיק. כי בער אני ולא אדע על כן זחלתי ואירא. אנא אפנה לעזרה ואנא אברח. אבל בטחתי ברוב חסדך ומפיל תחנתי לפניך כי אתה שומע תפילה. אנא השם, אלוהי הרוחות, חוס ורחם על כל יושבי כיסאות למשפט, ובפרט עלי, אני עבדך בן אמתך, מרדכי בן מזל. רחם עליי ותן לי לב שומע ודעת להבין לשפוט את עמך.

חוננו חוכמה בינה דעת והשכל. שלא נאמר על טהור - טמא, ועל טמא - טהור, על מותר - אסור, ועל אסור - מותר. על זכאי - חייב, ועל חייב - זכאי. ותצילנו מכל שגיאות וטעויות, ויהא ליבי חזק ואיתן להוכיח כל עושי עוול ולהציל עשוק מיד עושקו. ואל ישיאנו יצרנו להעלים עין, חס וחלילה, ותזכנו לגדור פרצות ולהתקין תקנות ולהרביץ תורה, ושיהא שם שמיים מתקדש על ידינו. ותהא אימתנו מוטלת על הבריות ואהבתנו

חקוקה בלבם ונתרחק מן הגאווה והכעס והקפדנות. ותאזרנו חיל לסבול את עמך. גל עיניי ואביטה נפלאות מתורתיך".
בתפילה של הרב כתוב: "ותהא אימתנו מוטלת על הבריות ואהבתנו חקוקה בליבם". ובכמה מקומות נכתב בטעות: "ותהא אימתנו מוטלת על הבריות ותורתנו חקוקה בליבם". למרות שגם זה נכון, אבל הרב ראה לנכון להרבות אהבה, יחד עם האימה שחייבת להיות לכל דיין על הנדונים בפניו.

אלוקים ניצב בעדת א-ל

כאמור, הרב זצ"ל היה מקפיד להתפלל תמיד לפני כל דיון כי הוא חש בפועל ממש כי שכינה כנגדו, ש"אלוקים נצב בעדת א-ל" זה לא רק מילים אלא מציאות. הרב סיפר שפעם אחת שאלו אותו דיינים שהיו בבית הדין מהי התפילה שהוא נושא לפני כל דיון. הסביר להם הרב את מחשבתו על "אלוקים ניצב בעדת א-ל". שמעו את דבריו ומשכו בכתפיהם.
אחר כך היה דיון ארוך, הרב אמר דעה אחת והדיינים האחרים חלקו עליו ואמרו דעה שניה. כך נשאר הרב בדעת יחיד, ועל פי ההלכה הלכה נקבעת בדעת הרוב. אמר להם הרב: בוקרא ("מחר" - בערבית), "דינו לבוקר משפט" – בואו נתיישב בדין ונפסוק את הדין למחר. "למה?" תמהו הדיינים. "כי צריך פה עוד עיון" השיב.
למחרת, חזרו שני הדיינים לבית הדין ואמרו שהרהרו בדין והם חוזרים בהם מדעתם ומצטרפים לדעת הרב. הם הסבירו כי הם עיינו שוב בהלכה וראו שפשוט טעו אתמול בדבר כל כך פשוט ולכן הם חוזרים בהם. "מודים דרבנן - היינו שבחייהו".
אחר כך הם שאלו את הרב: איך שמת לב לטעות הזו כבר אתמול, הרי הטעות שלנו הייתה טעות דקה מן הדקה, ואנחנו שנינו לא שמנו לב ואתה שמת לב אתמול?
אמר להם הרב: זה לא ששמתי לב יותר מכם, זה פשוט הכוח של התפילה.

מה הכתם אומר על הנפש?

מו"ר הרב מרדכי אליהו זצ"ל היה מעמיד תלמידים בוגרים הרבה ומלמד אותם לפסוק הלכות. במיוחד היה מפורסם הרב במומחיות שלו בהלכות כתמים. סיפר פעם הרב בני אלון, שהיה רב באחד הקיבוצים בבקעת הירדן ואחר כך חבר כנסת ושר:
יש הרבה סיפורי פלאים על הרב אליהו. אבל לי יש סיפור פלא פלאים. בהיותי רב בקיבוץ היו מביאים לי פעמים רבות כתמים לבדוק. הייתי הולך אל הרב להתייעץ בכל פעם שהיה לי כתם קשה, שלא ידעתי פתרונו.

פעם באתי אל הרב והראיתי לו כתם של אשה. הוא אמר לי: "האישה הזאת היא בבעיה נפשית קשה. תגיד לבעלה בעדינות שהוא צריך לטפל בה בזהירות ואולי כדאי שתלך לטיפול מקצועי". נבהלתי מהאבחנה הזאת ושאלתי אותו: איך הרב קובע על סמך הכתם כי האשה צריכה טיפול נפשי? הוא הסביר לי בזהירות על פי מה הוא קובע. יצאתי משם נפעם.

כמובן שעשיתי כדבריו ודיברתי עם הבעל. הוא אכן אישר לי כי אשתו נמצאת בטיפול נפשי שלא ידעתי עליו. הוא גם אמר לי שהוא שוקל לאשפז אותה בבית חולים בגין מצבה הבריאותי, אבל הוא חשש מכך. כשסיפרתי לו מה שאמר הרב זה היה לו לפלא.

מאיפה הדם הזה?

סיפר פעם הרב שמואל אליהו שליט"א, בנו של מו"ר הרב: פעם אחת שאלו תלמידים את מו"ר אביו על מראות דמים, והוא היה פוסק להם ומראה להם את ההלכה. באחת הפעמים הביאו לו דם של פצע מהרגל ורצו לראות מה הרב יפסוק להם. הרב אליהו הסתכל על הכתם, ואמר להם: מישהו מכם פצע את הרגל שלו וזה הדם של הכתם הזה. כולם התפלאו על הקביעה שזהו לא דם נידה, ועוד יותר על הקביעה שזה דווקא פצע מהרגל, אולי הוא ממקום אחר? אותו התלמיד שפצע את הרגל שלו מיד הרים את המכנס כדי להראות לרב את הפצע. אחרי שהתלמידים הלכו שאלתי אותו: מי אמר לך שזה פצע מהרגל?

אמר לי כי בכל פעם ששואלים אותו שאלה הלכתית אמיתית, מיד יש סייעתא דשמייא לפסוק את ההלכה על אמת. אך כשהשאלה לא אמיתית אין סייעתא דשמיא. כשהם הביאו את הכתם הזה הרגשתי שאין פה שום סייעתא דשמיא. הבנתי שהם הביאו לי דם שאינו דם נדה.

אמרתי לעצמי, הדם הזה הוא דם טרי, זה בוודאי מאחד התלמידים שנמצאים פה. הסתכלתי על הידים שלהם ולא ראיתי שום פצע, אם כן, זה בוודאי מהרגל. לכן אמרתי להם שזהו דם מהרגל.

חמץ בפסח

סיפרה הרבנית תליט"א: כמה חודשים לפני פסח הייתי מנקה היטב את הבית כדי שלא יהיה בו שום פירור של חמץ. הרב זצ"ל עצמו היה בודק בדיקת חמץ במשך כמה שעות את כל הפינות של הבית כדי שלא יהיה בו שמץ של חמץ.

פעם אחת בליל הסדר הוא לא היה יכול לישון. הוא אמר לי: חלמתי שיש בבית חמץ. אמרתי לו: אם כן, אני לא ישנה בבית אפילו לא רגע אחד. אך זה לא יכול להיות כי

ניקיתי את כל הבית ולא היתה פינה שלא בדקת אותה. ביקשתי ממנו שיגיד לי איפה בדיוק זה נמצא, והוא אמר לי: צריך לבדוק!
שוב בדקתי את כל הבית ולא מצאתי כלום. חזרתי אליו וביקשתי שיעשה שאלת חלום. אמר לי: פתחי את הספר. הוא נתן בידי ספר תנ"ך ואמר לי לספור כמה דפים. ספרתי ודפדפתי ואחר כך אמר לי לספור כמה שורות, וספרתי. ואחר כך אמר לי לספור כמה מילים, וספרתי. שאל אותי: איזו מילה יש שם?. ואמרתי לו: רפואות.
"לכי לארון התרופות" אמר לי.
הלכתי לארון ומצאתי שם שמן חיטה שרופא הביא לי ביום ערב פסח לתרופה שביקשתי ממנו לטיפול באחד הילדים. הוא הביא את התרופה אחרי בדיקת החמץ ולא חשב שיש בזה בעיה של חמץ, ושמתי את התרופה בארון התרופות. ואילולי החלום של הרב, לא הייתי יודעת שיש לי חמץ בבית.
(הרבנית צביה חנה אליהו תליט"א, אשת הרב)

הראנו נפלאות!

סיפר בנו הרב יוסף אליהו שליט"א: מו"ר אבי זצ"ל הכ"מ נכנס לראשונה לבית החולים בליל שביעי של פסח. באותו יום הרב התפלל בבית הכנסת 'היכל יעקב' שבו הוא מתפלל תמיד, ובדרשתו הוא דיבר הרבה על דברי חז"ל שאמרו כי הגאולה העתידה תהיה כימי צאתנו מארץ מצרים ויותר מזה, כמו שכתוב בספר מיכה (פרק ז' ט"ו): "כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת". ודרשו חז"ל: "עשה פלא עם אבות ועתיד לעשות עם בנים, שנאמר: 'כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות'. אראנו מה שלא הראיתי לאבות. שהרי נסים ונפלאות שאני עתיד לעשות עם הבנים יותר מהפלא ונפלאות מה שעשיתי עם אבות". הדברים נאמרו בהתרגשות גדולה ובלתי מצויה, והוא סיים את דרשתו בשאגת ארי – 'הראנו נפלאות! הראנו נפלאות!'. כמו ביקש להפוך את דברי התורה לתפילה ולזעקה גדולה.
נצרתי את הדברים בלבי, שהרי מו"ר אבא אינו נוהג להתבטא על הגאולה בגלוי גדול כל כך. בסעודת החג הוא שוחח הרבה עם הנכדים על הניסים של קריעת ים סוף ועל מדרשי חז"ל. הלימוד בבית הכנסת נקבע לשלוש לפנות בוקר, ואבא נשאר ער. בשעה שתיים לפנות בוקר אמר לאמא שאינו חש בטוב ויש להזעיק עזרה. הוזעק אמבולנס ואחי שלמה שגר בסמיכות הצטרף אליהם לבית החולים. צוות האמבולנס שטיפל בו נחרד מהמצב הרפואי שהוא גילה. הם אמרו לנו: "ל'הדסה עין כרם' הוא לא יגיע חי, ניסע ל'שערי צדק'".

הרב הוכנס לצינתור ואח"כ לניתוח מעקפים מורכב. בצהריים, כשהתעורר מהתרדמה של הניתוח, רמז בידיו לימין ולשמאל. אני מתקרב למיטתו, אבל האחות אומרת לי: 'אתם זקוקים להרבה הרבה ניסים. אל תתרשם מהתנועות, זה רפלקסים'. אך אני ראיתי שוב שמו"ר אבא מסמן לי בתנועות שבידיו. התקרבתי שנית ושוב האחות אומרת לי: 'אל תדבר איתו, הוא לא יכול כעת להבין כלום'.

התעלמתי ושאלתי: 'אבא, להביא לך נטילת ידיים?' אבי הנהן בראשו בחוזקה. האחות סירבה להאמין ולאשר. חכינו לאחות הראשית לקבל אישור, ואז נטלנו את ידיו הקדושות. התנועות של ה'רפלקסים' פסקו...

(הרב יוסף אליהו, בן הרב)

סלסלה ותרוממך

שורה של חיילים חמורי סבר קדמה את פני המשלחת הישראלית. כליהם של חברי המשלחת נבדקו בקפידה והמתח חתך את האויר. לא בכל יום נכנסים אנשים כאלה לארמונו של הנשיא באותה מדינה דרום-אמריקאית שעליה אנו מספרים. הנשיא היה ידוע בעריצותו הרבה כלפי כל אזרחיו, והתבלט גם ביחסו העוין ליהודים. לא עבר יום שבו לא נזרקו אנשים לכלא על לא-עוול בכפם, לא היה שבוע שלא נעלמו בו אזרחים תמימים לבלי שוב. אם היה מעז אדם להראות סימן קטן, שאפשר לפרשו כזלזול כלשהו בנשיא ובמשטרו, וכל שכן אם היה מהין לחשוב על פגיעה בו - אחת דתו להמית. פחד ואימה שלטו במדינה, והארמון הזה שידר יותר מכל את העוצמה השלטונית.

במהלך הביקור הופיע הרב עם הנשיא לפני נכבדי הקהילה ואליהם נילוו שגריר ישראל והמתורגמן של הנשיא. לאחר דברי הרב, הושיט הרב אליהו את מתנתו לכבוד הנשיא - ספר פרקי אבות מתורגם לספרדית. הנשיא עלעל קלות בספר, הודה בנימוס והניח את הספר על השולחן.

תוך כדי השיחה שלף הנשיא סיגר והחל לעשן. את המאפרה הניח על הספר. הרב אליהו ראה את המאפרה המונחת על ספר הקודש, ובאופן טבעי הושיט את ידו, הזיז את המאפרה מהספר והניחה על השולחן.

כל היושבים בחדר נאלמו דום לשניה ונדהמו מ"חוצפתו" של הרב. השגריר נעשה לבן כסיד, חברי המשלחת פכרו אצבעותיהם, ושומרי הנשיא כבר התכוננו בלבם לביצוע פקודת הגרוש. הנשיא עצמו לא אמר דבר, אך השיב את המאפרה למקומה הקודם על הספר.

"אמור לנשיא שיזיז בבקשה את המאפרה. לא מניחים מאפרה על ספר קודש!" לחש הרב לשגריר היושב לצדו. "זה... זה... אי אפשר. זה לא בדיוק שייך לומר לו הערות כאלו... הוא ממש לא 'אוהב' שמעירים לו הערות כלשהן..." גמגם השגריר. "ובכל זאת - אמור לו שלא יניח את המאפרה. זה ספר קודש!" התעקש הרב אליהו.

הנשיא קלט את ההתלחשות ודרש מהשגריר לדעת מה אמר הרב. השגריר גמגם משהו, ולא ענה תשובה ברורה. הנשיא דרש מהמתורגמן שיסביר לו את הנאמר. המתורגמן נאלץ לחזור על דברי הרב, וגם הרב הסביר למתורגמן שלא מניחים מאפרה על ספר קודש, ותוך כדי ההסבר הוא הוריד שוב את המאפרה מעל הספר והניחה על השולחן. אחרי ההסבר הזה הנשיא כבר לא העיז להחזיר את המאפרה על ספר הקודש, אך בזאת לא תם הספור. עם סיום הפגישה קם הנשיא ממקומו, תפס את הרב בידו והחל מלווהו החוצה. איש לא הבין את פשר הדבר, ומה טומן בחובו הצעד הזה. האם מתכוון הוא לגררו אישית אל הכלא? או שמא למוסרו לידי הקלגסים הממתינים דרך קבע מחוץ לארמון?

אך - מה זה? מהו השטיח האדום הזה שנפרש לרגליהם? ומה פשר משמר הכבוד? עבור מי זה? האם באמת רק לכבוד הרב נעשה כל הכבוד הזה? עד מהרה התברר שהיתה זו פקודתו המפורשת של הנשיא - לארגן את המשמר במהירות, לפרוש את השטיח האדום השמור לראשי מדינות ואנשים נכבדים במיוחד, ולהפרד מהרב בצורה המכובדת ביותר. הנשיא בכבודו ובעצמו ליווה את הרב עד לרכבו, הוא פתח את דלת המכונית של הרב ונפרד ממנו בקידה קלה. לפני שנפרדו בקש ממנו לבוא אליו לפגישה נוספת בטרם ישוב ארצה.

כעבור ימים אחדים התקיימה הפגישה השניה. הפעם דרש הנשיא שתהיה זו פגישה בארבע עינים בלבד. לפגישה לא נכנסו לא אנשיו של הנשיא, וגם לא הנציגים הישראלים - רק הנשיא והרב מרדכי אליהו. אפילו המתורגמן נשאר בחוץ, והשנים נאלצו להסתדר איכשהו בכחות עצמם. זמן מה הסתגרו השנים בחדר, ויצאו משם בפנים חתומות. לא הנשיא ולא הרב הסכימו לגלות דבר מה מהנאמר שם, והם נפרדו בלבביות והלכו איש לדרכו.

רק לאחר שנים הסכים הרב אליהו לספר לבני ביתו מה היה באותה פגישה סודית. האמת היא שזה לא היה בגללי. אני לא הייתי מעז לשאול. אבל הילדים שלי, הנכדים של הרב, שאלו אותו: סבא מה היה שם? והוא סיפר להם בחיוכו הרחב את הסיפור.

"ברגע שנסגרה הדלת מאחורינו, בעודי תוהה מה מטרת הפגישה, ומדוע נותרנו לבדנו, הפתיע אותי הנשיא. הנשיא המכובד, שכל הארץ רעדה רק לשמע שמו, ירד על ארבע, כרע ברך לפני ונשק את ברכי! הוא לא הסתפק בזאת, אלא כפף את ראשו ובקש שאברך אותו. לפני שברכתי, שאלתי אותו במה יוכל לעזור לעם ישראל. הוא חשב מעט ואמר שיוכל למכור נפט בזול למדינת ישראל. בקשתי עזרה נוספת, והוא הבטיח שבכלל ינהג בהגינות כלפי נתיניו היהודים, ויכבד אותם, את דתם ואת אורחות חייהם. משמעתי זאת, הנחתי ידי על ראשו וברכתי אותו שיזכה להיות טוב ולהועיל לעם ישראל. הנשיא נרגש מהברכה ונפרדנו לשלום".

כששאל השגריר את הרב במה זכה לכבוד גדול שכזה מהנשיא, הידוע כקמצן גדול בעניני מחוות וכבוד לאחרים - לא התרגש הרב אליהו. הוא ענה בפשטות: "הרי כתוב הדבר בפסוק: 'סלסלה ותרוממך' - כלומר: אם תכבד את התורה יכבדו גם אותך. אני לא זכיתי לכבוד כאדם פרטי. אני דאגתי לכבודה של תורה, והאדם העומד מולי ידע להעריך זאת וכבד אף הוא את התורה ואת נושאיה...".

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

למדתי מהבבא סאלי רק לברך ולא לקלל

סיפר מו"ר הרב זצ"ל בעצמו:

פעם ערכתי חופה וקידושין בחתונה של אחינו האשכנזים, ובין הנוכחים היו כמה אדמו"רים ורבנים, וזרקו שם חיטים על החתן והכלה וגם עלי זרקו. חיטה אחת נפלה לתוך הקפלים שבכובע שעל ראשי. מיד הוצאתי אותה, שכן כך כתוב בהלכה, ששלושים יום לפני הפסח שואלים ודורשים בהלכות הפסח. ובימים אלו צריך לא להניח חמץ במקום שעלול לשכוח אותו, לכן צריך כבר עכשיו להוציא את החיטים הללו מהמקום שאליו הם נפלו.

אמרתי לאדמו"רים שנכחו שם שבערב פסח יבדקו את השטריימל שלהם מחמץ, שמא נפלו בתוכו חיטים. אדמו"ר אחד לא שמע לדבריי וחשב שהם חומרה מיותרת. בליל פסח בעודו יושב ליד השולחן, מתנענע ואומר: "מה נשתנה הלילה הזה", נפלה חיטה אחת מהשטריימל שעל ראשו על השולחן, הישר אל תוך צלחת המרק שאכל ממנה.

הזדעזע האדמו"ר מהחמץ שעל שולחנו, ואמר: "זוהי הקללה של הרב מרדכי אליהו שקילל אותי". באו אלי חסידי אותו אדמו"ר וסיפרו לי מה אירע, כביכול, מהקללה שלי. אמרתי להם: אני למדתי מהבבא סאלי זיע"א רק לברך ולא לקלל. התקלה הזאת צריכה ללמד את כולנו לקיים את ההלכה שכתובה בשולחן ערוך, בלי הנחות.

קדושה

קדושה – תחילתה השתדלות וסופה מתנה

מו"ר הרב זצ"ל היה מקפיד מאוד על צניעות וקדושה. הוא היה משתמש במשקפיים שמספרם קטן בשני מספרים מהמספר שקבע לו האופטיקאי כי "לא כל דבר צריך לראות".

כמו כן, הרב הקפיד שלא לשמוע שירים שלא חוברו על ידי מנגן כשר והיה מאוד מקפיד על עבודת ה' בשמחה. עם זאת, הוא מעולם לא שמע קול של אשה שרה, גם לא בהקלטה או ברדיו, למרות שיש מי שמתיר.

שיעור נשים

לפני יותר משלושים שנה, העביר הרב זצ"ל בביתו הישן שברחוב בן ציון שיעורים לנשים בדיני טהרת המשפחה, שיעורים שסיכם מאוחר יותר בספרו 'דרכי טהרה'. ישבנו בסלון הקטן, שורות שורות, נשים על ספסלים, והרב ליד השולחן הקטן, עם גבו לספרייה, לא הרים את עיניו מן המפה אפילו פעם אחת בגלל שמירת עיניים. גם אם מישהי שאלה אותו שאלה, הרב לא הרים את עיניו והיה עונה כשהוא מביט כלפי מטה.

(רבקה שמעון)

מעולם לא התבונן

שנים רבות עבדתי עם הרב שעות ארוכות, מאות פגישות. הרב היה נפגש עם הרבה אנשים וגם נשים. הוא כמובן היה אומר שלום לכולם, מכבד את כולם, אך אני יכול להעיד שבכל השנים האלה, במאות הפגישות שהיו לו, הוא מעולם לא התבונן בפנים של אשה.

(בשם הרב איתן אייזמן, לשעבר מנכ"ל הרבנות הראשית)

מרדכי, הגענו. צריך לרדת

פעם אחת נסע מו"ר הרב זצ"ל באוטובוס והתיישבה לידו אישה. הרב לא רצה לפגוע בה ולקום, ואולי הוא כלל לא שם לב שאישה ישבה לידו. בכל מקרה, הוא המשיך לשבת ולעסוק בלימודו. כשהאוטובוס הגיע לתחנה בה הרב היה צריך לרדת, נגעה האישה קלות בכתפו, ואמרה לו: "מרדכי, הגענו. צריך לרדת". לפתע גילה הרב כי הייתה זו אשתו.

קדושה = ברכה

מו"ר הרב זצ"ל סיפר כי פעם הוא היה צמא והלך לשתות סודה בקיוסק. האישה שמכרה בקיוסק לא הייתה לבושה כל צרכה. ובלשון הרב: היא הייתה ענייה ולא היה לה מספיק כסף לקנות בגדים ארוכים. הסתובב הרב לברך שלא מול האשה המוכרת. סיפר הרב שאמרה לו המוכרת: אם אתה לא רוצה לראות נשים לא צנועות - אל תסתובב, שם יש נשים יותר לא צנועות ממני.

מרן הרב סיפר כי פעם בא אליו מישהו עם בעיות קשות של פרנסה. הרב חשב והתבונן ואז שאל אותו: האם אתה עושה קידוש בליל שבת? כן, ענה אותו איש. אם כן, שאל הרב, איני מבין למה אין לך ברכה. הרי קידוש של ליל שבת הוא מקור של ברכה. שבת היא מקור הברכה. "וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ" (בראשית פרק ב' ג'). ברכה וקדושה באים יחד כמו בבית המקדש.

חשב הרב והמשיך לשאול: האם אשתך לבושה בצניעות בעת שאתה עושה את הקידוש? הרכין האיש את ראשו ואמר: לא. אמר לו הרב: אם אתה רוצה ברכה, תגיד לאשתך שהברכה בבית נובעת מהאשה. אם היא תקפיד על צניעות, ובעיקר בשבת בעת הקידוש, תבוא לך הברכה.

הלך האיש לאשתו ואמר לה את דברי הרב. קיבלה האשה על עצמה ללכת עם כיסוי ראש בקידוש ובכל השבוע כולו. חזר האיש וסיפר לרב את מה שאשתו קיבלה על עצמה. אמר לו הרב: מעכשיו ירדוף אחריך העושר. וכך היה. אותו אדם הוא היום אחד מהעשירים הגדולים. וגם הוא וגם אשתו זוכרים מאיפה הגיעה אליהם הברכה הזו.

צניעות - סנגוריה

למרות שהרב זצ"ל היה מאוד רוצה ללמד זכות על ישראל, הוא היה מקפיד מאוד על עניני צניעות וקדושה שיהיו כראוי. פעם אחת הוא הלך לציון של מו"ר אביו, הרב סלמאן אליהו זצ"ל, וראה שם אישה אחת הולכת עם כיסוי ראש, אך בלי שרוולים ועם מכנסיים קצרים. ובלשון הרב: בלי ידיים ובלי רגליים. אמר לה הרב שאם היא רוצה שתתקבל תפילתה, הרי היא צריכה להקפיד על צניעות. אמרה לו: אינך רואה ששמתי מטפחת על הראש? אמר הרב לריבונו של עולם: רואה אתה שיהודים רוצים להקפיד על צניעות וקדושה, הנה תראה את האישה היהודיה הזו, אבל היא לא ידעה שצריך להקפיד על צניעות גם בידיים וברגליים.

קדושים תהיו

הרב שמואל כ"ץ חיבר את הספר "קדושים תהיו", העוסק בהלכות צניעות בחברה מעורבת שיש בה בנים ובנות. ספר שנועד לחזק את הקדושה והצניעות וללמד את הגדרים הנכונים שצריכים להיות ביחסים בין בנים לבנות. כך הוא מספר:

"באתי אל מו"ר הרב זצ"ל עם הדפים של הספר שהתכוונתי להדפיס לספר "קדושים תהיו" והתכוונתי לשאול כמה שאלות. בדחילו ורחימו דפקתי על הדלת. מו"ר הרב פתח את הדלת והושיב אותי מולו. סיפרתי לו על הספר שאני רוצה לכתוב, במטרה להרבות יותר קדושה וצניעות בתנועות הנוער ובכלל. הרב שמע כמה שאלות ואז לקח את הדפים של הספר מידיי ועבר על הדפים אחד אחד. הוא ביקש ממני רשות לכתוב הערות על הספר, וכך הוא הגיה דף דף, עד שנגמרו הדפים. "יש לך עוד?" הוא שאל. אמרתי לו שהחלקים הבאים של הספר הם בהכנה. והוא אמר לי: "כשיהיו לך הדפים הבאים מוכנים – תבוא אלי".

כך הרב עבר איתי על הספר דף דף, הלכה הלכה, ודיבר איתי בכל הסוגיות ההלכתיות כאילו אני שווה לו בלימוד. הוא התייחס לכל מה שכתבתי ועודד אותי להדפיס את הספר ולהפיץ אותו בכל סניפי בני עקיבא ועזרא, להרבות צניעות וקדושה במקומות הללו. גם בבתי ספר הממ"ד שהיו ברובם מעורבים בעת ההיא הפצתי את הספר. לשמחת כולנו, התחילה בעת ההיא התחזקות גדולה בבתי הספר ובתנועות הנוער המעורבות. לאט לאט החלו להפריד בנים מבנות בבתי ספר ובתנועות הנוער.

הקדושה שהרב דיבר עליה בכל מיני הזדמנויות פעלה את פעולתה, עם התלמידים ועם המורים, עם המנהלים ועם הנהלת החינוך הדתי. בכל מקום דיבר הרב על קדושה. כנראה שזאת הסיבה שהרב השקיע כל כך הרבה בספר "קדושים תהיו", כי הוא ראה בו כלי חשוב ללמד את נושא הטהרה והצניעות בציבור הדתי לאומי. ברוך ה', כבר רואים פירות גדולים לעמלנו, שכיום רוב הנשים מכסות את ראשן, רוב הבנות הולכות עם שמלות ארוכות. במקומות שהיו רגילים להקל בגדרי הצניעות החלו לנהוג על פי ההלכה, וציבור שלם התחזק בשמירת גדרי הקדושה והצניעות באופן שלא יתואר.

סיפר לי פעם אחד מראשי החמ"ד ואמר לי כי אם בתחילה היו תשעים אחוז מבתי הספר של הממלכתי דתי מעורבים ורק עשרה אחוז נפרדים בנים מבנות, היום המצב התהפך ותשעים אחוז נפרדים ורק עשרה אחוז מהם מעורבים. גם בתנועות הנוער יש התחזקות גדולה של צניעות בלבוש והפרדה בסניפים רבים בין בנים לבנות.

(הרב שמואל כ"ץ, מחבר הספר 'קדושים תהיו')

המשנה במסכת תענית אומרת: "וּבְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם יוֹצְאוֹת וְחוֹלוֹת בַּכְּרָמִים. וּמַה הֵן אוֹמְרוֹת: בָּחוּר, שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מָה אַתָּה בוֹרֵר לָךְ. אַל תִּתֵּן עֵינֶיךָ בְּנוֹי, תֵּן עֵינֶיךָ בַּמִּשְׁפָּחָה. (משלי לא) "שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי, אִשָּׁה יִרְאַת ה' הִיא תִּתְהַלָּל", וְאוֹמֵר (שם): "תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וִיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ".

ובגמרא: "וּמַה הֵן אוֹמְרוֹת? תְּנוּ רַבָּנָן, יְפֵיפִיּוֹת שֶׁבָּהֶן אוֹמְרוֹת: תְּנוּ עֵינֵיכֶם בַּיּוֹפִי, שֶׁאֵין אִשָּׁה אֶלָּא לְיוֹפִי. מְיוּחָסוֹת שֶׁבָּהֶן אוֹמְרוֹת: תְּנוּ עֵינֵיכֶם בַּמִּשְׁפָּחָה, לְפִי שֶׁאֵין אִשָּׁה אֶלָּא לְבָנִים. עֲשִׁירוֹת שֶׁבָּהֶן אוֹמְרוֹת: תְּנוּ עֵינֵיכֶם בְּבַעֲלֵי מָמוֹן. בֵּינוֹנִיּוֹת וַעֲנִיּוֹת שֶׁבָּהֶן אוֹמְרוֹת: קְחוּ מִקְּחֵכֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם, וּבִלְבָד שֶׁתַּעֲטִרוּנוּ בְזֵהוּבִים".

אמר מו"ר הרב זצ"ל בשם אחיו הרה"ג נעים אליהו - שישלח לו הקב"ה רפואה שלימה, כי מכאן ניתן ללמוד על צניעות בחורי ישראל שהיו הולכים ועיניהם מושפלות שלא להביט בנשים והיו צריכים לבקש מהם להרים את העיניים. ואע"פ שהגמרא אומרת: "אמר רב יהודה אמר רב: אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו, ורחמנא אמר: 'ואהבת לרעך כמוך'". עם זאת הם היו מהדרין לא להתבונן יותר מידי והיו צריכות הבנות לומר להם: "בָּחוּר! שָׂא נָא עֵינֶיךָ!"

מדוע רקד הקצין הנוצרי?

פקידי כלא מרילנד עיגלו עיניים משתאות במבוכה, תקלה כזאת לא התרחשה אצלם מעולם: הראשון לציון הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל עבר בשער גלאי מתכות המשוכלל ביותר בעולם, המוביל לכלא השמור ביותר בעולם, כשרוכסן מתכת בכיסו - והשער ממאן לצפצף כאילו אחז אותו שיתוק! הקצין בשער לא התאפק מלהזעיק את מנהל הכלא בעצמו. לא בכל יום שובת גלאי החשמלי שעובד באפס תקלות יומם ולילה, ועוד בלא התרעה מוקדמת.

בהתחשב בכבודו של הרב אליהו, כשהתקרבו אל השער, הקדים קצין הביטחון אזהרה: "זהו השער הרגיש ביותר בעולם. במחילה מכבוד הרב הראשי, אבל אם יש למישהו בכיס מתכת, אם מישהו עבר אפילו ניתוח ויש לו מתכת בגופו, עליו להודיע לי כאן ועכשיו כי אחרת השער יצפצף. קודם לכן", סיפר להם הקצין, "עבר שם נציג משרד החוץ, אך אחרי שהתפשט מכל מתכותיו צפצף השער עקב אבזם מיותר בנעלו". גם כשעבר שם הרב שמואל זעפרני, צפצף השער עקב סלילי המתכת ביומן העבודה שלו. ואילו לנוכח הגר"מ אליהו שעבר עם גלימתו המקושטת, המאובזרת ברוכסן מתכתי - נאלם השער דום. הקצין האחראי הצביע ביד רועדת על הרוכסן של הרב אליהו. "מה הוא רוצה?" התעניין הגר"מ, והרב זעפרני הסביר לו על המבוכה בשער. הגר"מ חייך:

''רק זה מדאיג אותו?'', שאל. הוא פתח את הרוכסן ולנגד עיניהם הנדהמות של כל קציני הביטחון נגלו העט המוכסף שהיה בכיסו, השעון שעל ידו והחפתים שעל חולצתו. השער היה אמור לזעוק חמס, אבל הוא נאלם דום לנוכח קדושת הרב.

''לא ייתכן, האם השער מקולקל?'' השתאה מפקד הכלא. מעולם זה לא קרה לו. הוא לקח את העט מידיו של הרב, עבר בשער, השער צפצף. המנהל הנדהם מסר את העט שוב לידיו של הרב, הרב עבר בשער, והשער הפך להיות אילם.

''יחד איתנו'', מספר הרב שמואל זעפרני ''היה גם קצין הדת של הכלא. הוא היה נוצרי והחל לשיר ולרקוד. שאלתי אותו מדוע הוא רוקד וצוהל''.

''אתה לא יהודי?'' התפלא קצין הדת ''הרי כשלעם ישראל נעשה קריעת ים סוף – הם שרו ורקדו. ואני, 25 שנה אני עובד כאן ומעולם לא קרה שהשער לא צפצף. אז אני, שראיתי את נס קריעת השער, ראיתי נס בעיניים, לא ארקוד?!''

(אהרון גרנביץ' – גרנות)

שתי וערב - א

מרן הרב זצ''ל מקפיד היה מאוד על כל צורה של שתי וערב שלא תהיה על שום דבר. גם דבר שהיה נראה בקושי כמו שתי וערב הוא היה מוציא מביתו. פעם הדפיסו את סידור 'קול אליהו' ועל הכריכה היה ציור שבקושי רב היה נראה כמו שתי וערב, והרב ביקש לגנוז את הספרים הללו.

פעם אחת בא אליו בן אדם שגר בשכונת הקטמונים וסיפר לו כי מאז שהוא עבר דירה רודפות אחריו צרות. ''בדקתי את כל המזוזות, עשיתי חנוכת בית. בדקתי גם תפילין. מה לעשות?''. הרב חשב מעט ושאל אותו: האם יש לך בביתך צורה של שתי וערב? משהו שדומה לצלב?

האיש התפלא על השאלה, ואמר: אין.

''תחשוב טוב'' האיץ הרב.

עבר האיש במחשבתו על כל הבית ולא מצא שום דבר שמתקרב לצורה של צלב. ''אין'' חזר האיש ביתר בטחון.

''סליחה, אבא'' פנה אליו בנו הקטן שעמד לצידו. ''יש בחוץ על הבית צורה ענקית של צלב חקוקה באבן של הבית. לא רואים אותו מרחוק כי הוא מטושטש, אבל יש שם צורה של צלב''.

מיהר האיש לביתו להרוס את צורת הצלב שעיטרה את ביתו. וכבר אחר כך פסקו ממנו כל אותן בעיות שפקדוהו.

שתי וערב – ב

כשהרב זצ"ל היה בבית החולים הייתה תקופה שהוא לא היה יכול לדבר כי היה מונשם. במקרים אלו היה מדבר הרב באמצעות הפתקים. כשהתעורר הרב מההרדמה, אחרי הצנתור, עמד לצדו הרב שמואל זעפרני, ראש לשכתו, והוא ביקש ליטול את ידיו ונייר לכתוב עליו דבר מה. על הנייר הוא כתב: "הביאו לכאן כיסוי בצבע לבן, כיסוי של טלית", הרב זעפרני סימן שאינו מבין מה הרב מתכוון. הרב בחולשתו מותח קו מתחת למילה 'כאן' ומוסיף "האם ראית אותו?" הרב זעפרני מסמן שלא ירד לעומק דעתו של הרב.

"יש בו הרבה צלבים", מוסיף הרב ומשרבט במאמץ רב. העוזר הנאמן נבוך, מסביר שלא הבין עדיין. "לפני חמש דקות", כותב הרב. הרב זעפרני יושב על מקומו כעשר דקות, מהרהר בניסיון לפענח. הרב מסמן לו באצבעו לעבר הווילון.

הרב זעפרני ניגש אל האחות ומבקש לדעת האם מאושפז במחלקה אדם עם צלבים. האחות אומרת שלא. הרב זעפרני מברר מי מאושפז מעבר לווילון. האחות אומרת שיש שם ערבייה. "ומי נמצא איתה?" מברר הרב זעפרני. "איזו מכשפה שבאה להיפרד ממנה", משיבה האחות. "הרב אומר שיש לה צלבים". מסביר הרב זעפרני.

"זה לא נשמע לי", עונה האחות. "הרב יודע מה שהוא אומר", מתעקש הרב זעפרני.

השניים נגשו אל מעבר לווילון ולאחר מספר שאלות גילו שהמבקרת באה מצוידת בתיק מלא בצלבים. שאלו אותה אם אכפת לה להוציא את הצלבים מהחדר כי נוכחותם מפריעה למי שרואה מבעד לכל מחיצה.

אחר כך הסביר הרב זעפרני כי כנראה ש'טלית לבנה', זו ההגדרה בקבלה לאישה. הרב זעפרני אץ אל מיטת הרב לבשר שהצלבים הוצאו. יודע שמיותר לבשר על כך למי שיודע טוב יותר ממנו מה קורה.

אחר כך, כששאלנו את הרב על המקרה הזה הוא עשה את עצמו כאילו אינו מבין על מה אנחנו מדברים. אבל הפתק היה בידינו והבנו שהרב, כדרכו, מסתיר את עצמו.

(יוסי אליטוב)

שתי וערב - ג

באחד הלילות שישנתי אצל סבא זצ"ל וסבתא שתחיה שמעתי באמצע הלילה דיבורים ביניהם. הדיבורים נמשכו כמה דקות ואז הרבנית קראה לי. באתי לחדרם ואז הרבנית מצביעה על הסדין ושואלת אותי האם הצורות שיש על הסדין דומות לצלב. לא הבנתי למה חשוב לברר זאת באמצע הלילה. הרב כנראה שם לב לתמיהתי, והסביר: "נכנסתי

למיטה, ניסיתי לישון ולא הצלחתי להירדם. התחלתי לבדוק למה אני לא נרדם: אולי אני חייב כסף ולא שילמתי? אולי העלבתי אדם ולא ריציתי אותו? אולי עשיתי איזו עבירה ולא חזרתי עליה בתשובה? חיפשתי וחיפשתי ולא עלה במוחי שום רעיון. ואז הסתכלתי על הסדינים וראיתי את הצורה הזאת והבנתי שבגלל הצלבים שעל הסדין אינני מצליח להרדם".

לא ידעתי מה לענות. ברור היה לי שהרב לא צריך את אישורי על מנת להחליט אם יש צלב או לא. מצד שני, אני לא יכול לסתור את דברי הרבנית.

כדי להתחמק מהכרעה אמרתי שחלק מהצורות דומות לצלב וחלק לא. תשובה זו הספיקה לרב, והוא אמר: מספיק שצורה אחת תהיה דומה לצלב, זה כבר מפריע לי לישון. הוא קם מהמיטה, הוריד ממיטתו את הסדין והציפיות, וחזר לישון (הוא לא נתן לרבנית להציע לו את המיטה באמצע הלילה).

(הרב אלעד אליהו, נכד הרב)

בזכות חמש דקות עם הרב

בעת שישבנו שבעה סיפר לנו אחד המלמדים בישיבות כי הוא עוסק עם נוער נושר שצריך הרבה חיזוק רוחני, והוא היה מביאם אל מו"ר הרב זצ"ל הכ"מ באופן קבוע. כל קבוצה הייתה מגיעה אל הרב פעם בשנה. פעם אחת הם איחרו לפגישה והרב היה ממהר לצאת אך בכל זאת לא הסכים הרב לוותר על שיחה עימהם, וישב איתם איזה זמן ורק אחר כך הלך לשיעור, מאחר שכבר חיכו לו אנשים.

לאחר מספר שנים אותו המלמד פוגש את אחד החניכים שלו, כשהוא לומד בישיבה, עולה על דרך המלך ושמח מאוד. שאל אותו: תגיד לי, מה היה המהפך שלך שגרם לך לנטוש את דרך הפשע והסמים וללכת לעסוק ביישובו של עולם?

השיב לו תלמידו לשעבר: אותן חמש דקות שהייתי אצל מו"ר הרב זצ"ל הם אלו שהפכו אותי לגמרי. לא הבנתי מילה אחת ממה שהרב אמר אז אבל אור פניו, האהבה שהוא אהב אותנו, האור הזה החזירני למוטב.

(בשם הרב יוסי מיכור)

חינוך בקדושה

בתנו, דליה ז"ל, נולדה עם תסמונת דאון. לאחר מספר שנים בבית הספר היסודי, היינו צריכים לחפש בעבורה מסגרת להמשך הלימודים. חיפשנו מקום שיהיה מצויין מבחינה דתית וגם מבחינה מקצועית, וגם שיהיה קרוב לביתינו. אחרי חיפושים רבים, מצאנו בית ספר קרוב יחסית, מעולה מבחינת מקצועית אך לא דתי. אחרי התלבטויות

רבות, פנינו אל הרב בשאלה מה לעשות. הרב אמר להמשיך לחפש. אמרתי לו שכבר חיפשנו הרבה ולא מצאנו, אך הוא אמר שוב: חפשו שוב עד שתמצאו. ואכן, אחרי זמן קצר מצאנו את המסגרת האידיאלית מכל הבחינות.
לאחר מספר שנים, שוב היינו באותה דילמה. אמרתי לבעלי: הרי יש לנו כבר ברכה מהרב ויהי רצון שתפעל גם הפעם. ואכן, שוב מצאנו מה שחפשנו.
(מזל הלוי)

רוח הקודש

חינוך בקדושה

פרק הקדושה הוא הפרק האחרון של מסילת ישרים. למרות שבברייתא של רבי פנחס בן יאיר יש עוד שתי מדרגות: "קדושה מביאה לידי רוח הקודש ורוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים", בכל זאת אין במסילת ישרים "שער רוח הקודש" ו"שער תחיית המתים".
מסביר הרמח"ל: "ענין הקדושה כפול הוא, דהיינו: תחילתו עבודה וסופו גמול, תחילתו השתדלות וסופו מתנה. והיינו: שתחילתו הוא מה שהאדם מקדש עצמו, וסופו מה שמקדשים אותו. והוא מה שאמרו חז"ל (יומא ל"א): 'אדם מקדש עצמו מעט - מקדשים אותו הרבה. מקדש את עצמו מלמטה - מקדשים אותו מלמעלה'".

גם צדיקים מפורסמים יכולים להיות צדיקים נסתרים

כל כך הרבה מקרים ששמענו לימדו אותנו דבר שלא העזנו לבטא בפינו כל ימי חיים חיותו של הרב מו"ר אבא זצ"ל הכ"מ - הייתה לו רוח הקודש והוא הסתיר אותה. מתוך דברים שהוא אמר על רבותיו אנו יודעים שהיום מותר לנו לומר שהייתה לו רוח הקודש. עשרות ומאות אנשים באו וסיפרו לנו כל מיני מעשים שהיו להם עם הרב, שמשמעותם היחידה היא רוח הקודש. אבל הרב כל כך הסתיר את המעשים הללו עד שאפילו בני ביתו לא העלו בדעתם לומר שיש לו רוח הקודש.
בגמרא במסכת תענית (כ"ג:) משמע שאפילו צדיקים מפורסמים יכולים להיות צדיקים נסתרים. כך אומרת הגמרא שם: "אָמַר לֵיהּ רַבִּי זְרִיקָא לְרַב סָפְרָא: תָּא חֲזֵי מַה בֵּין תַּקִּיפֵי אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, לְחַסִּידֵי דְּבָבֶל. חַסִּידֵי דְּבָבֶל רָב הוּנָא וְרַב חִסְדָּא, כִּי הָווּ מִיצְטָרְיךְ עָלְמָא לְמִיטְרָא, הָווּ אָמְרִי לֵיהּ חַד לְחַבְרֵיהּ: לִיכְנוֹף לְגַבֵּי הָהֵדֵי וְלִיבְעֵי רַחֲמֵי, אֶפְשָׁר דְּמִתְרַצֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאָתָא מִיטְרָא. תַּקִּיפֵי דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, כְּגוֹן רַבִּי יוֹנָה אֲבוּהָ דְּרַבִּי מָנִי, כִּי הָווּ מִצְטָרְיךְ עָלְמָא לְמִיטְרָא, שְׁקֵיל גּוּלְקָא וְאָמַר לְאִינָשֵׁי בֵּיתֵיהּ: אֵיזִיל וְאֵיתֵי בְּזוּזָא

עִיבּוּרָא. אַזַיל וְקָאֵי בְּדוּכְתָּא עַמִּיקְתָּא, דִּכְתִיב (תהלים ק"ל): 'מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה", וְקָאֵי בְּדוּכְתָּא צָנִיעָא, וַהֲוָה מְכַסֵּי שָׁקָא, וּבַעֵי רַחֲמֵי וְאַתֵי מִיטָרָא. כִּי הֲוָה אֲתָא לְבֵיתֵיהּ, אָמְרֵי לֵיהּ: אַיְתִי מַר עִיבּוּרָא? אָמַר לְהוּ: אַמִינָא, הוֹאִיל וַאֲתָא מִיטָרָא, רָוַח עָלְמָא".

תרגום: בוא וראה מה בין התקיפים של ארץ ישראל לחסידים של בבל. שכשהיה בצורת בבבל היו חסידי בבל - רב הונא ורב חסדא אומרים אחד לחברו: בוא נתפלל ביחד ונבקש רחמים אולי הקב"ה יתרצה לנו ויביא גשם. לעומתם התקיפים של ארץ ישראל - רבי יונה אבוה דרבי מני, כשהיה העולם צריך לגשם היה אומר לאנשי ביתו: אקח את המעיל ואביא תבואה בדינר. והיה הולך למקום עמוק ומוסתר להתפלל. ומתכסה בשק ומבקש רחמים והיה בא גשם. כשהיה חוזר לביתו בלי תבואה היה אומר להם: ראיתי שבא הגשם ובוודאי מחיר התבואה ירד, לכן לא קניתי.

הסיפור הזה מלמד שגם תקיף ארץ ישראל, שהיה מפורסם כרב חשוב, לא גילה שהקב"ה נענה לתפילותיו, אפילו לא לבני ביתו. כל כך היה מסתיר את עצמו, חוץ משניים שהיו חסידי בבל והיו לכל הפחות יודעים אחד על חבירו. אצל תקיפי ארעא דישראל – אף אדם לא היה יודע מתפילתו, אפילו לא אשתו.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

למה את דואגת?

כמה פעמים אמרו לנו אנשים שהרב זצ"ל ענה להם תשובה עוד לפני שהספיקו לשאול את השאלה? כמה פעמים היה הרב אומר משהו שהשואל לא היה מבין את הקשר לשאלתו, ורק אחר זמן מה היה מתקשר ומתרגש כי פתאום הענין התבהר לו והדברים התגלגלו בדיוק כפי שאמר הרב? פעמים אינספור.

פעם ביקשתי ברכה עבור בת משפחתי שהיתה בעיצומם של טיפולים. הרב זצ"ל בירך ואמר שבעז"ה יהיו בשורות טובות. לאחר כשעתיים של עבודה, הייתי שוב בחדרו והייתי עסוקה עם מסמכים שונים, כאשר פתאום הרים את מבטו אלי, ואמר לי: "למה את דואגת? אמרתי לך שיהיה בסדר!". וזאת היתה רק פעם אחת מתוך המון פעמים שקלט על מה אני חושבת, ואמר את מה שאמר מבלי שדיברתי כלל.

(נעמי קנובל, מזכירה בלשכת הרב)

בעולם הבא אין גאווה

כך סיפר מורנו ורבנו הרב זצ"ל: "כשנפטר מורנו ורבנו הגאון הרב עזרא עטייה ע"ה - ראש ישיבת פורת יוסף, ביקשו ממני להכין את נוסח המודעה, וכתבתי 'רב רבנן', כלומר הרב של כל הרבנים הספרדים בארץ ובעולם. משראה זאת חכם נתן סלם זצ"ל,

שהיה גיסו, אמר לי: האם בחיים חיותו הוא היה מסכים שיכתבו עליו כך? אמרתי לו: בחיים לא היה מסכים, אבל אחר מיתה ודאי יסכים. אמר לי: מהיכן יש לך חידוש זה? באותו רגע נכנסו דודי, ראש הישיבה הגאון הרב יהודה צדקה זצ"ל, והרב בן ציון אבא שאול זצ"ל, ואמרתי להם: תגידו, מה אמר הרב כשהיינו במקום כזה וכזה, ואיך הוא פסק את ההלכה. ואמרו לי: כשנפטר מורו ורבו חכם אברהם עדס שהיה בעל רוח הקדש, רצה הרה"ג עזרא עטייה להספידו ולומר עליו 'בעל רוח הקדש' וכו' ואח"כ אמר לעצמו הכיצד אספיד עליו כך, הרי בחיים חיותו אם הייתי אומר עליו כך, היה כועס עלי. אח"כ הוא רואה בהקיץ את רבי אברהם עדס עומד מול עיניו ואומר לו: תגיד מה שאתה רוצה. בשמיים אין גאוה".

אמר להם הרב אליהו: כמו שהרב עזרא עטייה אמר על רבי אברהם עדס את האמת כך אנחנו יכולים לומר עליו את האמת ואין חשש לגאוה.

מפחדים לספר על רוח הקודש

האמת היא שאנחנו מפחדים לספר על רוח הקודש של הרב זצ"ל כי ישנם כל כך הרבה מקרים ואנחנו יודעים שלא נוכל לספר אפילו לא מקצת קצהו של הסיפורים שהרב הסתיר אותם בחכמתו, ובכל זאת בעקבות מה שלימד אותנו הרב זצ"ל על כי "בעולם הבא אין גאווה" אנחנו מספרים לפי מיעוט הכרתנו.

כשהרב זצ"ל היה חולה בבית החולים בקומה העשירית היו באים אליו בבקשה שיתפלל על חולים. פעם אחת היה חולה בקומה שמונה, באותו בית החולים, ובאו קרוביו של אותו חולה לבקש מהרב שיתפלל עליו. הם עלו רק שתי קומות ובאו ליד מיטתו של הרב, והרב סימן להם שהוא כבר נפטר.

"איך נפטר?" הם שאלו, "הרי לפני שתי דקות ראינו אותו שהוא חי". והרב, שלא היה יכול לדבר כי היה מונשם דרך צינור ההנשמה, סימן בידו כי אין מה לעשות.

הם ירדו במהירות לקומה שמינית ובאמת ראו כי החולה שהם השאירוהו בחיים כבר מסר את נשמתו לבוראו.

גם הרבנית סיפרה אותו דבר על אחותה אורה ז"ל כי קודם שהרופאים ידעו על מחלתה סיפר לה הרב מהי המחלה של אחותה. וכך באמת התברר אחר כך. לימים, שלחו אותה לאנגליה לניתוח מיוחד שרק שם היה נערך. יומיים לפני הניתוח בא הרב אל הרבנית, תבדל לחיים ארוכים, בזמן שעבדה במטבח, ואמר לה: "תפסיקי לעבוד. את כעת אבלה".

הרבנית שאלה: "למה? האם הניתוח לא הצליח? הרי הוא צריך להיות רק בעוד יומיים". הרב הסב את פניו, והרבנית הבינה שכבר נגזרה הגזירה. אחרי שעה הגיעה ההודעה מאנגליה שחלה החמרה פתאומית במצבה של האחות והיא השיבה את נשמתה לבוראה.

התפילה של רבי חנניא בן דוסא

פעם שאלתי את מו"ר אבא זצ"ל הכ"מ למה כשבאים אליו עם שמות לברכה על חולה הוא עונה כל פעם בצורה אחרת. פעם הוא אומר תעשו כפרה ולפעמים הוא אומר אין שום בעיה. הסתכל עלי בתמיהה, ואמר לי: זו גמרא מפורשת. והזכיר לי את המשנה בברכות (דף ל"ד:) שאומרת: "המתפלל וטעה - סימן רע לו, ואם שליח צבור הוא - סימן רע לשולחיו, מפני ששלוחו של אדם כמותו. אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא שהיה מתפלל על החולים, ואומר: זה חי, וזה מת. אמרו לו: מנין אתה יודע? אמר להם: אם שגורה תפלתי בפי - יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו - יודע אני שהוא מטורף".

וממשיכה הגמרא ומספרת: "תנו רבנן מעשה שחלה בנו של רבן גמליאל. שגר שני תלמידי חכמים אצל רבי חנינא בן דוסא לבקש עליו רחמים. כיון שראה אותם עלה לעלייה ובקש עליו רחמים. בירידתו אמר להם: לכו, שחלצתו חמה (אין לו יותר חום). אמרו לו: וכי נביא אתה? אמר להן: לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא כך מקובלני: אם שגורה תפלתי בפי - יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו - יודע אני שהוא מטורף. ישבו וכתבו וכוונו אותה שעה, וכשבאו אצל רבן גמליאל, אמר להן: העבודה, לא חסרתם ולא הותרתם, אלא כך היה מעשה, באותה שעה חלצתו חמה ושאל לנו מים לשתות. ושוב מעשה ברבי חנינא בן דוסא שהלך ללמוד תורה אצל רבי יוחנן בן זכאי. וחלה בנו של רבי יוחנן בן זכאי. אמר לו: חנינא בני, בקש עליו רחמים ויחיה. הניח ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים, וחיה. אמר רבי יוחנן בן זכאי: אלמלי הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כולו לא היו משגיחים עליו. אמרה לו אשתו: וכי חנינא גדול ממך? אמר לה: לאו, אלא הוא דומה כעבד לפני המלך, ואני דומה כשר לפני המלך".

אמר לי מו"ר הרב זצוק"ל – הריני כפרת משכבו: אם המשנה והגמרא מספרות לנו את המעשה הזה – זה לא בשביל לספר לנו סיפורים, אלא ללמד אותנו מה לעשות. וכמו שכל אחד רואה, יש פה שני סיפורים, לא רק לדעת מה קורה עם החולה אלא גם לשנות את מצבו, להעלות אותו מכף חובה לכף זכות.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

לא מצליח לזכור את שמו

שמעתי לפני הרבה שנים סיפור מזעזע מהרבנית שתחיה. יהודי אחד מחוצה לארץ היה במצב קשה ובני המשפחה שהכירו את הרב זצ"ל ביקשו שיתפלל בעדו. היות והיה מצבו קשה מאוד, ביקשה הרבנית שתחיה מהרב שילך במיוחד לכותל ויתפלל עליו.

חלף היום והרב לא היה בכותל. ביקשה הרבנית: מחר תלך. והנה עבר היום, וכששאלה הרבנית אם הרב התפלל עליו בכותל, ענה לה שהיה לחץ בבית הדין. אמרה לו: מחר תלך. אך עבר היום השלישי והרב עדיין לא הלך. אמרה הרבנית לרב: למה אתה לא הולך? הרי אתה יודע שהמצב קשה.

אמר לה הרב: זה כבר נגמר. שאלה הרבנית: למה אתה מדבר ככה?

ענה לה הרב: את חושבת שיש מישהו שמבקשים שאתפלל עליו ואיני מתפלל? כבר שלושה ימים אני מנסה להעלות את שמו על שפתיי ואיני מצליח...

(הרב יוסף אלנקווה)

הרב יודע מי לחיים ומי ל

אני לא אוהב לספר על מופתים כי הרב זצ"ל היה הרבה מעבר לכך, אבל יש לא מעט סיפורים שבדידי הווה עובדא: פעם נכנסתי אל הרב עם בן אדם שאביו שכב בבית החולים במצב קריטי. הרופאים דיברו על שעות ספורות שנותרו בחייו. נכנסנו ביחד אל הרב, ולאחר שבירר את השם ושם האם, הרב אמר לאותו יהודי: 'אתה יכול ללכת הביתה בשמחה. הכל יהיה בסדר'.

כשיצאנו מהחדר, היהודי לא האמין. הוא אמר לי: איך זה יכול להיות? הרי הרופאים אומרים שנותרו לאבא שעות ספורות. כעבור שעתיים הוא מחייג אליי ואומר לי שהרופאים ביצעו בדיקה מחודשת, ואומרים שזוהי רק בעיה קטנה והאבא יכול להשתחרר מבית החולים עוד באותו יום.

אלא שכאן הסיפור עדיין לא נגמר: אחרי עוד שעתיים חייג אלי אותו יהודי, ואמר לי שהוא רוצה להכנס בשנית אל הרב. 'אמא לא חשה בטוב. היא סובלת מכאבי ראש ואני לא רגוע', אמר לי בטלפון. נכנסנו שוב אל הרב, ואמרנו את השם. הרב קימט את מצחו בדאגה, ואמר: 'צריך לעשות פדיון כפרות ולעורר הרבה רחמי שמיים'. אחרי שבועיים האימא נפטרה. אלו היו מעשים שבכל יום.

(הרב מאיר רוזנטל)

רוח טומאה מרחפת על המסמכים

הרב עמרם אדרעי היה ממונה על הכשרות בלשכה של מרן הרב זצ"ל בעת שהיה רב ראשי לישראל. בתקופה ההיא היו צריכים שני הרבנים הראשיים לחתום על אישור כשרות למוצר מיובא לפני שמשחררים אותו מהמכס. הרב עמרם אדרעי היה בודק את כל המרכיבים של המוצר ואת כל אישורי הכשרות שלו, ואחר כך הוא היה מביאם לפני הרב לחתימה. וכך הוא מספר:

בכל פעם היה הרב זצ"ל חותם עוד באותו יום, כדי שלא לעכב את היבואן, שכל יום של עיכוב בנמל גורם ליבואן הפסד ממון גדול. עשרות פעמים, אם לא מאות, הבאתי לרב מסמכים לחתימה וחתם באותו יום. פעם אחת הבאתי לו מסמכים של מוצר יבוא לאישור והוא לא חתם באותו יום. חיכיתי למחר ובאתי אליו ושוב לא חתם. בינתיים, החל היבואן להתקשר ולשאול, בתחילה בנועם ואחר כך בתקיפות, למה המוצר שלו לא מאושר. לא הייתה לי תשובה עבורו ואמרתי לו שהמוצר על שולחנו של הרב והוא בוודאי יחתום תוך יום יומיים, כדרכו. בכל פעם הייתי נכנס אל הרב לחתימה אך הרב לא היה חותם.

התפלאתי אבל הכרתי את הרב ואת דרכו הרוחנית ולכן לא לחצתי, אלא רק שאלתי דבר יום ביומו. כל יום הרב היה דוחה אותי ואני הייתי ממשיך בדרכי. לאחר שבועיים של דחיות אני מקבל טלפון בהול מרב חשוב בגרמניה שהיה חתום על אחד המרכיבים של אותו מוצר שהיה על שולחנו של הרב. הוא אומר לי בבהילות כי יש טעות בתעודת הכשרות שלו, ואם שיחררנו את המוצר יש חובה לאסוף אותו מן החנויות כיוון שהוא טרף גמור. אותו רב לא ידע את נפשו מרוב צער על התקלה שנגרמה בגלל הטעות שלו. והוא שאל האם הרב חתם על התעודה של שחרור המוצר מן המכס.

אמרתי לו שיש לו מזל כי הרב הראשי לישראל הוא בעל רוח הקודש. סיפרתי לו את המעשה המוזר שהיה עם התעודה שלו, דבר שלא קרה לי מעולם. סיפרתי לו שהרב לא חתם על התעודה יותר משבועיים בלי שום סיבה נראית לעין, בשונה ממאות פעמים אחרות שבהן הוא חתם באותו יום על התעודה.

כל כך התרגשתי לראות רוח הקודש מול עיני בפעולה שמצילה אלפים ורבבות מעם ישראל מתקלה בכשרות, והלכתי לחדרו של הרב. התעודה הייתה עוד מונחת על השולחן, לא חתומה. סיפרתי לרב על מה שקרה, והרב אמר: 'בסדר', הזיז אותה לצד והמשיך בעבודתו כאילו לא קרה דבר.

(הרב עמרם אדרעי, הממונה על הכשרות בלשכת הרב)

הרב לומד עם בניהו בן יהוידע

סיפרה אשתו שתחיה של הרב כדורי זצ"ל שיום אחד היא הגיעה לרב אליהו זצ"ל וראתה שהוא לומד עם אדם בעל מראה מרשים עד מאוד, הלבוש בלבן. מכיוון שלא רצתה להפריע להם בלימודם, החליטה לשוב ביום למחרת. משבאה למחרת היום, סיפרה לרב שהיא הגיעה אמש אך מכיוון שלא רצתה להפריע לו ללמוד עם מי שהיה איתו בחדר החליטה לחזור למחרת.

תמה הרב ושאל אותה: "האם ראית אותו?" והיא ענתה: "כן. מדוע הרב מתפלא?" "אם כך" אמר לה הרב, "זכית לראות את בניהו בן יהוידע!"

יצחק

טוב שלא נסעת

לאישה אחת היו בעיות קשות עם הבת שלה. בסופו של דבר בתה עברה ללמוד בחו"ל. לאחר כמה חודשים של ניתוק חשבה האמא לבקר את הבת שלה בהפתעה. היא הגיעה אל הרב זצ"ל כדי לקבל את ברכת הדרך, והרב אמר לה: "אין צורך שתסעי, ולה יהיה שמחה וטוב לבב". האישה התפלאה ושאלה: "מה, לא לנסוע?" הרב נענע לשלילה בראשו. היא לא הבינה, אך הקשיבה ולא נסעה.

כעבור חצי שנה באה האישה שנית לקבל ברכה לנסיעה והרב בירך אותה לנסיעה טובה. כאשר האמא הגיעה לחו"ל היא דיברה עם היועצת החינוכית של בתה, וסיפרה לה בדרך אגב שחשבה לבקר אותה לפני חצי שנה אך הדבר לא עלה בידה.

אמרה לה היועצת: "אוי לא! טוב מאוד שלא הגעת לפני חצי שנה. בתך עוד לא היתה מוכנה לזה נפשית, זה היה מזיק, וזה הדבר הכי נכון שלא הגעת!".

(נעמי קנובל, מזכירה בלשכת הרב)

עוד ישלמו לך

לאורך כל התקופה שהרב זצ"ל הכ"מ היה חולה שמענו מאנשים רבים סיפורים אין ספור על הרב, על פלאים שהרב עשה, על תפילות שהרב התפלל ונענו, על התנהגות מיוחדת של הרב שעשתה עליהם רושם. אם נספר את כל הסיפורים – יכלה הזמן והמה לא יכלו. ובכל זאת נספר מעט.

אחרי ה'שבעה' יצאנו מהבית וירדנו למכונית והנה המכונית חסומה על ידי מישהו שחנה לזמן קצר. חיכינו לו שיחזור וכשהוא בא, ביקש לספר לנו סיפור:

כיום יש לי עסק מצליח לדשא מלאכותי, אך בתחילת העסק שלי הייתי בקשיים כמו כל עסק מתחיל. והנה יום אחד אני מקבל הודעה ממס הכנסה שאני צריך לבוא לשלם

להם שלושים אלף שקל, שזה היה אז סכום עצום בשבילי שלא יכולתי לעמוד בו. אם הייתי צריך לשלם אותו באמת – הייתי צריך לסגור את העסק ואולי הייתי היום מובטל. הלכתי לרב זצ"ל וביקשתי ברכה.

הרב אמר לי: "לא אתה חייב להם שלושים אלף שקל אלא הם חייבים לך שלושים אלף שקל". שמחתי לשמוע את הדברים הללו מפי הרב והלכתי מעודד לפגישה עם פקיד השומה של מס ההכנסה. וזאת צריך לדעת, שפקיד שומה הוא כמו שופט, מה שהוא קובע אתה חייב לשלם.

באתי אליו והוא הסביר לי מדוע לפי דעתו אני חייב להם שלושים אלף שקל. אחרי שהוא אמר את דברו, אמרתי לו: "לפי החשבונות שלי אתם חייבים לי שלושים אלף שקל. תבדוק בחשבונות שלך!" במקום לזרוק אותי מכל המדרגות הוא החל לבדוק את הדפים שלו והחשבונות שלו, ולאחר עיון מדוקדק הוא אמר לי: אתה צודק, איך אתה יודע? אמרתי לו: כך אמר לי הרב אליהו!

הפקיד נבהל מעוצמת הידיעה של הרב, וכך גם אני.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

עוד יורידו לך מהשכירות

לאחר נישואינו, גרנו אני ואשתי כמה בתים מביתו של הרב זצ"ל, ברחוב 'ימין אבות'. דירה זו היתה שייכת לאנשי חסד, הגב' רבקה ז"ל ואדון יוסף ז"ל, שניהם כבר אז עברו את גיל 90 שנה. לכל אחד מהם נפטר בן הזוג, והם, שהכירו משכבר הימים, החליטו בערך בגיל 60 לפתוח בפרק ב' של חייהם.

הדירה ברחוב 'ימין אבות' היתה שייכת לבעלה המנוח של רבקה. והיא, לאחר נישואיה השניים, הלכה וגרה בביתו של יוסף בשכונת 'קרית יובל' בירושלים. באחד הימים התקשר אלינו אדון יוסף ואמר: "אנו צריכים לחדש את חוזה השכירות ואני רוצה להעלות לכם את שכר הדירה בעוד 50$".

אמרתי לו שניפגש בע"ה בערב ונדבר, וקבענו לבוא לביתו. אמרתי בליבי: 'אני אברך בכולל, אשתי עוד לא עובדת, בע"ה הקב"ה יעזור'. באותו היום נפגשתי עם הרב מרדכי אליהו זצ"ל וסיפרתי לו את דבר השיחה עם בעל הדירה. הרב הקשיב לדבריי, ואז אמר: "הרי אתה אברך, אל תדאג, הוא עוד יוריד לכם מגובה השכירות!"

באותו הערב נסענו אשתי ואני לביתו של אדון יוסף. ישבנו בסלון ביתו מסביב לשולחן, ושוחחנו בינינו. לבסוף הגיע שלב החתימה על חידוש חוזה השכירות, והוא אומר

לנו שברצונו להעלות לנו את תשלום שכירות הדירה בעוד 50$ כי הדירה טובה וכו'.
כששמעתי זאת שתקתי והמתנתי לראות איך יפול דבר.
לא עברו מספר רגעים ואשתו רבקה נכנסה לחדר, ואמרה לו בזו הלשון: ''יוסף, הדירה הזו שלי, מבעלי! אני אוהבת את הזוג הזה, ואני מורידה להם מהסכום העכשווי 50$''.
ואדון יוסף, ישב וכתב איתנו חידוש חוזה שכירות בדיוק כפי שאמרה לו אשתו.
זהו שאמרו חז''ל: ''צדיק גוזר והקב''ה מקיים''.
(נועם הלוי, מדפיס שיעורי 'קול צופיך' של הרב)

מה עושה הרב כשהדף ריק?

פעמים רבות היה מו''ר הרב זצ''ל הכ''מ עונה על שאלות בבית הכנסת או בלשכה והיו מצטופפים הרבה אנשים בתור ארוך ובשאלות מורכבות לכבוד הרב. לעיתים, היו אנשים כותבים את שאלותיהם על מנת לחסוך בזמן ההסבר לרב, גם חששו שמא ישכחו איזה פרט.
פעם אחת, מישהו לקח דף נייר, קיפל אותו לשניים וכתב את השאלה שלו על חצי מהדף. תלש את החצי הכתוב ובטעות נתן לרב את החצי הריק.
הרב לקח את הנייר הריק ועשה עצמו כאילו הוא קורא בעיון רב את הנייר, כדי שהשואל לא יתבייש. אחרי מספר שניות, הרב כותב לו תשובה על הנייר שנתן לו, נייר ריק בלי שאלה.
השואל לקח את התשובה והנה הוא רואה שבטעות הוא נתן לרב את הנייר הלא כתוב והשאלה נשארה בכיסו. הוא התפלא מנין הרב ידע את השאלה שבליבו.
במקרה הייתי באותו היום בבית הכנסת והאיש ניגש אלי עם השאלה המוזרה הזו. ראיתי את הנייר עם התשובה שקיבל מהרב, ואת הנייר עם השאלה שהשאיר בידו והתפלאתי כמוהו.
אחרי שהרב חזר לבית מבית הכנסת שאלתי אותו איך ידע מה שאל אותו אדם. אמר לי הרב: כשהוא כתב את השאלה הוא היה מרוגש וכתב בחוזק על החצי הראשון. העט לחץ חזק והכתב נחרט גם בנייר שתחתיו, ומשם קראתי את השאלה ונתתי לו תשובה.
(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

מצת מצווה של הרב

היה זה באחד הערבים לפני חג הפסח, ואשתי אמרה לי: 'למה שלא תלך ותאפה מצות עם הרב?' אמרתי לה: 'מי אני שאלך, וגם אין זה טבעי להידחף, ולא נעים לי'...

כיוון שהיו הרבה אנשים שידעו שאני מדפיס את שיעורו של הרב זצ"ל 'קול צופיך', היו שולחים דרכי שמות לברכה לחולים, ליולדות או שאלות להתייעצות עם הרב. באותו ערב פסח התקשרה אחותי, שגרה באחד היישובים, וביקשה ממני ללכת לבית הרב עם שֵם של חולה שצריך לעבור ניתוח ולבקש ברכה כי מצבו קשה מאוד.

הלכתי לביתו של הרב, היה זה כבר מספר שעות לפני כניסת החג. דפקתי על הדלת והנה הרב פותח את הדלת. נישקתי את ידו ביראת כבוד וביקשתי למסור לו שם לברכה. הרב נטל את הפתק ובירך. נישקתי שוב את ידו, אמרתי 'שלום' ויצאתי והדלת נסגרה אחרי.

לא עברו מספר שניות והרב פותח את הדלת וקורא לי: 'נועם בוא תכנס, תמתין רגע'! הרב נכנס לאחד החדרים וחוזר אלי ובידו חבילה עטופה בנייר לבן, ואומר לי: 'זה בשבילך מהמצות שלנו'!

ליבי דפק בחוזקה והרגשתי מיעוט ערכי, מי אני ומה חיי שאזכה לכך, אך בודאי שזו זכותה של אשתי 'מנשים באוהל תבורך'. אמרתי לרב: 'תודה רבה', נישקתי את ידו והלכתי.

כשירדתי במדרגות הלכתי בזהירות כדי שלא יישברו המצות. אבל כשיצאתי מהבניין, לא הלכתי, אלא דילגתי וקפצתי משמחה. הגעתי במהירות לביתי, פתחתי את הדלת ואמרתי לאשתי בקול רם: 'הנה המצות שלך'! אין לי ספק כי הרב היה בעל רוח הקודש, צופה למרחוק.

(נועם הלוי, מדפיס שיעורי 'קול צופיך' של הרב)

מי טבל ומי לא, מי התפלל ומי לא

העיד הרב אריאל אליהו שליט"א, נכדו של הרב זצ"ל:

סבא היה יודע להבחין מי טבל באותו בוקר ומי לא. זה היה כל כך ברור. בתחילה חשבתי שזה מקרה, אבל הייתה תקופה שהייתי מתפלל כל בוקר ותיקין עם סבא וראיתי שזה ממש כך. הוא כמובן לא היה אומר לי דבר כדי שלא להעליב או לפגוע, אבל במבט של עיניו הייתי רואה את ההבדל. בצורת ה"בוקר טוב" שלו.

סיפר רוני הנהג, שהרב אמר לו פעם כי לפני תפילה לא אומרים "בוקר טוב" אלא רק "צפרא טבא" ביום חול או "שבתא טבא" ביום שבת. סיפר רוני, שהוא לפעמים היה חוזר מאוחר בלילה מעצרות וכנסי תורה ולא היה מספיק לקום לותיקין. לפעמים הרב היה צריך לצאת מוקדם בבוקר עם האוטו. תמיד תמיד כשאני הייתי לפני התפילה הוא

היה מברך אותי ''צפרא טבא'', למרות שהוא לא היה אמור לדעת אם כבר התפללתי או לא. ואם הייתי אחרי התפילה אז הוא היה מברך אותי ''בוקר טוב''.
האמת היא שיש לי כל כך הרבה סיפורים לספר על רוח הקודש של הרב, שאי אפשר לספרם מרוב וגם מחמת הצניעות. הסיפורים ממש מבהילים. הפלא הגדול שלהם הוא לא רוח הקודש של הרב, שאותה אנחנו כבר מכירים, אלא הרגישות שלו. כשהוא היה יודע שמשהו לא בסדר איתי, הוא לעולם לא היה מעיר ופוגע. הוא היה מספר לי סיפור כאילו באופן אקראי על הדבר שאני הייתי צריך לשמוע.
(הרב אריאל אליהו שליט''א, נכד הרב)

הרב יודע האם העובר בריא

לפני שנים רבות בא אלי זוג, מהמקורבים לרב זצ''ל, שהאשה ההרה נתבשרה ע''י הרופאים כי יש חשש שהעובר סובל מתסמונת כל שהיא. לאחר שלא הצלחתי להרגיעה, הלכנו שלושתנו אל הרב. כאשר שמע מה בפינו הרגיע הרב את האשה. אך היא שאלה: ומה יהיה אם באמת יוולד לי כזה ילד? ענה הרב קצרות: לא יהיה. חזרה האישה שוב על שאלתה, והשיב לה הרב את אותה התשובה. כאשר חזרה האישה בשלישית על שאלתה, דפק הרב על שולחנו (לא בכעס אלא בתקיפות), וענה שוב: לא יהיה.
האשה יצאה רגועה. למותר לציין שאכן נולד בן בריא ושלם.
(הרב זאב נוימן)

יש קברים מתחת לדירה

אדם נכה שחולה במחלת הפוליו רצה לקנות דירת קרקע שנוחה לו למגורים. הרב זצ''ל אמר לו לא לקנות את אותה הדירה, והמליץ בפניו על הצעה אחרת שהגיש הבחור, דירה בקומה יותר גבוהה. הבחור התעקש ושאל שוב: הרי הדירה בקומת הקרקע היא הרבה יותר נוחה עבורי. אך הרב אמר לו שוב ושוב: אל תקנה את הדירה הזאת בקומת הקרקע. אם תרצה – קנה דירה אחרת בקומת קרקע.
לאחר זמן עשו חפירות באותו המקום והתברר שהבניין הזה עומד במקום שהיה בו בית קברות, ואותה דירת הקרקע הייתה ממש על קברים.
(מאיר עוזיאל)

המיטות לא מכוונות

זוג שלא זכה להיפקד ניסה להיכנס לרב זצ''ל ולהתברך. כאשר לא עלה הדבר בידו להיכנס אל הרב הם חיכו לו בכניסה של הבית ליד המכונית.

כאשר הגיע הרב הם פנו אליו בשאלתם ובקשתם שהם רוצים ילדים. הסתכל בהם הרב, ואמר להם: "מיטותיכם לא מכוונות כהלכה". בתחילה הם לא הבינו, אך שבו לביתם ובדקו ונוכחו לראות שאכן כך הוא. שינו את כיוון המיטות וזכו להיפקד.
(הרב זאב נוימן)

מוצא שפתיך תשמור

לפני כ-7 שנים ילדתי בת לאחר שני בנים. ההתרגשות הייתה רבה והתחילה ההתלבטות איזה שם לתת לבת. גיסי (בעלה של אחותי) ביקש ממני לקרוא לה בשם "אבישג", אך אני סירבתי ואמרתי לו: "תיקרא אתה לבת שתיוולד לך אבישג", והוא עונה: "כן אני אקרא לבת שתהיה לי אבישג" (אחותי עדיין לא הייתה בהריון).
לאחר כשנה וחצי אחותי ילדה בת, כאשר במשך כל ההריון גיסי אומר לה שהוא יקרא לבת אבישג, ואחותי מסרבת. לאחר הלידה אחותי מודיעה לגיסי שהיא תעביר לרב מרדכי אליהו זצ"ל מספר שמות והרב יחליט איך ייקרא שמה.
אחותי כאמור, מעבירה 5 שמות והרב מחזיר תשובה שאף שם לא מתאים לילדה והיא מתבקשת להעביר שמות נוספים. שוב אחותי מעבירה 5 שמות ושוב אותה תשובה מהרב, "אף שם לא מתאים". בפעם השלישית, גיסי שואל את אחותי: "הכנסת את השם אבישג?" ואחותי עונה: "לא, אני לא רוצה בשם הזה". כשאחותי הבינה שאין לה ברירה וגיסי מתעקש שתכניס את השם, היא אכן עשתה זאת. לאחר זמן קצר הרב מחזיר תשובה שהשם שמתאים לבתה הוא "אבישג". כולם הופתעו ואני נזכרתי שלמעשה הרב דאג שגיסי יקיים את הנדר שהוא נדר כשבתי שלי נולדה.

חגית

הדירה שלך

לאחר נישואיי, קניתי דירה קטנה בשכונת קריית משה. הדירה נהייתה קטנה ביחס למשפחה שגדלה, וקיבלתי הצעה לרכישת דירה רחבת ידיים בשכונת הר נוף. נכנסתי אל הרב זצ"ל ושאלתי אותו מה לעשות. הרב אמר לי מיד: הדירה הזאת שלך. לאחר כמה שעות אני מקבל טלפון מהמתווך שמבשר לי שהדירה כבר נמכרה למישהו אחר. נכנסתי לרב בשנית, והוא חזר ואמר לי: הדירה שלך. לא הבנתי למה הוא מתכוון, הרי הדירה נמכרה. אחרי חודש קיבלתי טלפון מהמתווך שהודיע לי: 'הקונים התחרטו, והמחיר של הדירה ירד'. כמובן שקניתי את הדירה.

מתי את רוצה להתחתן?

כשהתחלתי לצאת בקשרי השידוכין, יצאתי עם בחורה טובה מאוד בחודשי הקיץ, כ-3 חודשים, עד כמעט ראש חודש חשוון, אבל כשדיברתי איתה באופן רציני על חתונה, היא היתה לא החלטית.

לא ידעתי את נפשי. אך כיוון שמדי שבוע הייתי אצל מו"ר הרב זצ"ל, אמרתי אשאלה ממנו מענה לשון.

כשסיפרתי לרב את אשר על ליבי, אמר לי הרב בהחלטיות: "תשאל אותה שאלה אחת, מתי את רוצה להתחתן? ואם היא תגמגם - זה לא הזיווג שלך! ואתה תמצא אותו בקרוב!" כך סתם ולא פירש.

באותו היום קבעתי פגישה עם אותה בחורה, דיברנו בינינו, ובין לבין שאלתי אותה כפי שאמר לי הרב: "מתי את רוצה להתחתן"? והיא - התחילה לגמגם ואמרה שהיא צריכה עוד זמן לחשוב. אמרתי לה: 'אם כך, אני לא חושב להמשיך, כי אני יוצא למטרה רצינית'. נפרדנו בברכה והלכנו לדרכנו.

באותו השבוע - הכירו לי את אשתי שתחי'.

לאחר תקופה קצרה, לקחתי את אשתי לעתיד לבית הרב שיברך אותנו, ובאותו לילה החלטנו על אירוסינו.

בשעה טובה בנר שמיני של חנוכה - התארסנו. יום לפני האירוסין הייתי בביתו של כבוד הרב, ואמרתי לו: "מחר אני מתארס". והוא שאל אותי בפשטות: "היכן זה יהיה, איזה רחוב" וכו'. אמרתי לו את שם הרחוב בשכונת 'גבעת שאול', מס' בית כך וכך, קומה כך וכך, בשעה פלונית.

למחרת, ערב האירוסין בבית משפחת אשתי בגבעת שאול, רק המשפחה הקרובה נמצאת, אבי מורי שיבדל"א אומר דברי תורה, והנה דפיקות בדלת, ומי שם? כבוד מורנו ורבנו הרב מרדכי אליהו זצ"ל. אי אפשר לתאר איזו זכות נפלה בחלקנו, ואיזו שמחה גדולה היתה לכולנו, ובייחוד לחמי וחמותי שלביתם נכנסה ברכת אליהו. הרב ישב עמנו, דיבר דברי תורה ובירך אותנו.

כשרצינו לקבוע את מועד החתונה, הורי אשתי רצו אחרי ל"ג בעומר, והוריי רצו מקסימום בראש חודש ניסן.

באתי לפני הרב והתייעצתי עמו כדת מה לעשות. שאל אותי הרב: "מתי אתם רוצים להתחתן?" כשהדגיש בקולו את המילה "אתם". אמרתי לו: "כמה שיותר מוקדם". הרב הרהר מעט, דפק על השולחן בידו, ואמר: "עוד לפני פורים אתה תתחתן!" וסימן בידו

כלפי מעלה. החתונה התקיימה בכ"ז שבט באותה השנה, וכמובן שעורך החופה היה מורנו ורבנו זיע"א.
(נועם הלוי, מדפיס שיעורי 'קול צופיך' של הרב)

את תלדי בכ"ה באב!

בגיל 41 הייתי בהריון השביעי שלי. היות וההריונות הקודמים היו קשים לי מאוד וכן הבדיקות של הרופאים, באתי אל הרב זצ"ל ואמרתי לו שאני לא רוצה לעשות שום בדיקות רפואיות, ובמקום זה אבוא לקבל מהרב ברכות. ואכן הרב נתן את ברכתו להחלטתי.
וכך באמת היה, לא עשיתי שום בדיקה. תאריך הלידה ששיערתי לי היה כ"ה תמוז. ומשלא ילדתי בראש חודש אב, באתי אל הרב ואמרתי לו שכבר הייתי צריכה ללדת. הרב שאל שאלה או שתיים ואז עשה חישוב ואמר לי: "את תלדי בכ"ה באב". בכל חודש אב היו לי צירים ובבוקר כ"ה אב הלכתי לבית החולים. הרופאים לא ידעו מה לעשות איתי כי לא היו לי בדיקות כלל ולא תאריך משוער (מלבד מה שנתן לי הרב) ואפילו לא סימנים ברורים של לידה. בשעה 14:30 רצו לעשות לי זירוז לידה אך סירבתי. אמרו לי שבלי זה אני אלד רק אחרי חצות הלילה (היינו כ"ו אב) אבל כמובן שהשערותיהם היו מוטעות. בשעה 15:00 נכנסתי לחדר לידה והלידה היתה הכי טובה שאפשר, בדיוק רבע שעה לפני השקיעה, בכ"ה באב, כמו שהרב אמר.

תוך שנה יהיה לכם בן

אחרי שאחותי התחתנה היא גרה תקופה מסוימת בקרוואן בישוב מצפה יריחו. מיד אחרי החתונה נכנסו היא ובעלה לביתם הצנוע ועשו כמובן את חנוכת הבית. ביום הראשון לכניסתם הגיע סבא זצ"ל לביתם ובירכם ושמח שמחה גדולה.
בצאתו מהבית חיכה לו בחוץ אברך מהישיבה שלא זכה שנים רבות לפרי בטן. הוא עמד בחוץ עצוב מטעמים מובנים וביקש ברכה מהרב. הרב אמר לו: תוך שנה אשתך תלד בן בע"ה.
כמה חודשים אחר כך אשתו זכתה להיכנס להריון. ובדיוק ביום שבו נשלמה שנה להבטחה של הרב, אשתו של אותו אברך ילדה בן בריא ושלם.
(ינון אליהו, נכד הרב, מצפה יריחו)

תחיית המתים

תוך שנה יהיה לכם בן

פרק זה הוא הפרק האחרון שבספר. המדרגה האחרונה על פי ספר מסילת ישרים. מסתבר שאדם שעלה את שאר המדרגות בהצלחה, יכול גם לחולל ניסים ולהחיות מתים. בפרק זה לא נספר על מתים שקמו לתחיה, אך כן נביא מעט מסיפורי הניסים שהתרחשו בכוח גדולתו של מו"ר הרב זצ"ל, והחיו אנשים רבים.

בזכות ריבת האתרוגים

האמת היא שיש עשרות, אם לא מאות, סיפורים על עקרות שנפקדו בעקבות ברכות של הרב שניתנו עם אתרוג או בלי אתרוג. אנו מביאים כאן מקבץ קטן של סיפורים אבל כמותם יש רבים.

מספר אליהו הלוי: 8 שנים חלפו מאז נישאתי לבת זוגתי, זהבה מב"ת, ועדיין לא זכינו להיפקד בזרע של קיימא.

זכורני כמה בכיות, כמה תפילות היינו מתפללים לקב"ה שניפקד בכלל כל חשוכי בנים בזרע חי וקיים.

יום אחד, בהיותי בקשר עם משרדו של כבוד הראשל"צ זצ"ל, הציעה לי המזכירה, גברת נעמי מב"ת, שאפנה לרבנית צביה אליהו שתחיה, והיא תכניס אותי אל הרב, ותתן לי ולאשתי ריבת אתרוגים מהאתרוג שהרב מברך עליו בסוכות.

וכן היה. התקשרתי לרבנית ושטחתי בפניה את כאבי. היא אמרה שהרב צריך לצאת בתשע בבוקר מהבית, ולכן כדאי שנצא מהר מבני ברק ונגיע לביתם בירושלים לפני כן. בסיעתא דשמיא הספקנו להגיע בזמן. הרבנית הכניסה אותנו במאור פנים אל הרב ונתנה לאשתי מריבת האתרוגים, והרב בירך אותנו בזרע של קיימא.

ברוך ה' כעבור חודשיים, לשמחת כל המשפחה, נפקדה אשתי בבן זכר, ולאחר מכן גם בבת. צדיק גוזר והקב"ה מקיים.

(אליהו הלוי, רכז 'קול צופיך' בבני ברק)

כפי חתיכות האתרוג – כן מספר הילדים

אבנר בביוף סיפר בליל י"ד אייר בציון של רבי יהודה בר אלעאי על פלא גדול שהיה לו עם מו"ר אבא זצ"ל הכ"מ. הוא סיפר כי הוא פנה אל הרב אליהו וביקש על שתי כלותיו שייפקדו. הרב נתן לו שלוש חתיכות מהאתרוג שבירך עליו בסוכות. לקח האיש את האתרוג ונתן שתי חתיכות לאחת הכלות שהייתה יותר זקוקה, וחתיכה אחת של

אתרוג נתן לכלה השנייה. בתוך אותה השנה נפקדו שתי הכלות - הראשונה בתאומים והשנייה בבן אחד.
(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

גם אם אין רחם – יש רחמים

לא מזמן היה לנו אדם שבגלל מחלה מסתורית היה חסר זרע לחלוטין. הרופאים אמרו לו שאין מה לעשות ושאין לו סיכוי להביא ילדים לעולם. אפילו ניתוח הם אמרו שלא יעזור במקרה קשה זה. אך למרות זאת, הורה לו הרב זצ"ל לעבור ניתוח וכיום יש לאיש שני ילדים.
במקרה אחר, הייתה לנו אישה בלי רחם, שאף אחד לא רצה להתחתן איתה. הרב התיר לה לא לספר לפני השידוך על הבעיה, אלא רק בפגישה הראשונה. היא נפגשה עם בחור ואמרה לו שיש לה בעיה ושהיא תספר לו עליה בעתיד. כשסיפרה לו על בעייתה, אמר לה הבחור שהוא מוכן להתחתן איתה, ובתנאי שהרב יברך אותו שבתוך שנתיים יהיה לו ילד ראשון. הרב התפלל עליו וכך באמת היה.
(הרב מנחם בורשטיין, ראש מכון פוע"ה)

האישה נפקדה כבר באותו היום

לפני קצת למעלה משנתיים, בנסיבות מסוימות, הגיע מו"ר הרב אליהו זצ"ל לביתי בגבעת שמואל, וישב בסלון ביתי קרוב לשעה. דומני שבאותה שעה לא רק כל בני ביתי רעדו מהתרגשות על הזכות הגדולה, אלא שגם קירות הבית רעדו. שוחחנו ביחידות על מספר נושאים אישיים וציבוריים וכרגיל - בקושי הצלחתי לנשום מגודל האיש, המעמד והדברים שאמר לי.
לקראת סיום הפגישה, נכנסה אישה אחת ששמעה שהרב אליהו נמצא בביתי. היא ביקשה להיכנס ולבקש מהרב משהו דחוף. היא חיכתה ליד הדלת וכשהרב עמד לצאת, היא ניגשה אליו בבכי ובדמעות, וביקשה ממנו על עניין משפחתי מסוים הקשור לבת שלה, ולענייני הריון לא פשוטים. היא עמדה דומעת לפני הרב, סיפרה לו במה העניין, וביקשה ממנו ברכה לבתה. הרב שמע, עצם את עיניו, שאל אותה לשמות הבת, בעלה וההורים, עצם את עיניו לכמה שניות, ואז אמר – 'בן זכר בקרוב', ויצא מהבית.
לא חלפו ימים רבים, ואותה האישה נכנסה להריון, ולאחר תשעה חודשים נולד לה בן זכר בריא ושמח. לימים, לאחר שסופר לאם על ברכתו של הרב, היא בדקה לאחור וגילתה שהיא הרתה באותו הלילה בו ביקר הרב בביתנו ובירך אותה.
(הרב אבי רט)

בזכות שלוש חתיכות מהאתרוג – נולדה שלישייה

לרבינו זצ"ל היתה חיבה לכל מצווה ומצווה, וחיבה יתירה הייתה לו למצוות ארבעת המינים ולאתרוג.

כשהיה הרב עובר על מאות אתרוגים והיה בוחן אותם בעין של אהבה, מלווה בזכוכית מגדלת שהיו לו הרבה כאלו ובשפע, ראית אשרי איש ששמח במצוותיו של השם יתברך.

לפני הרבה שנים באתי לאחר חג סוכות לכתוב את דברי התורה של הרב, שהיה מכתיב לי בכל שבוע, וביקשתי ממנו את האתרוג שבירך עליו הרב.

שאלני: מה תעשה בו? ועניתי שאעשה ריבת סגולת "פוקד עקרות". חייך הרב ואמר: לך ובכחך עשה. וכך, כמה שנים עשינו כך עד אשר הרבנית שתחיה ראתה כמה וכמה בקשות יש והיתה מכינה ריבות הרבה ומחלקת לנשים הנצרכות.

שמעו בני זוג מקרית מלאכי כי הרב מברך על פקידת עקרות ונסעו לירושלים. כיוון שהגיעו לפתח ביתו נמסר להם שיש לרב שיעור. חשב האיש לשוב לביתו אך אמרה לו אשתו: באתי עד לירושלים, איני יוצאת מכאן עד שהרב יברך אותנו.

המתינו זמן מה והבעל מאיץ באישה ללכת אך היא ממאנת. האישה זעקה מלבה שהם ללא ילדים ורוצים את ברכת הרב, והרב שמע רחש מהמדרגות.

שאל את הרבנית שתחיה מי שם והיא סיפרה לו עליהם, והרב נתן להם שלוש חתיכות מהאתרוג שבירך עליו.

לקחו את שלוש החתיכות והאישה נפקדה בשלישייה. אמר להם הרופא שידללו את ההריון וישאירו רק עובר אחד אך הם שאלו את הרב, והוא אמר להם: אל תגעו בהם.

וברוך השם נולדו שלושה לתפארת.

(הרב יוסף אלנקווה)

אני לא נביא, אני מתחנן בפני ה'

באחת ממאות הישיבות המשותפות שזכיתי לשבת בהן עם כבוד הרב זצ"ל הצגתי לפניו מקרה של זוג חשוך ילדים ופירטתי את הבעיה הרפואית-הלכתית של הזוג. לאחר שקיבלתי תשובה מנומקת ופסקנית. הוספתי שהזוג מבקש שהרב יבטיח להם שיהיו להם ילדים.

הרב הישיר אליי מבט, ואמר לי: "תגיד לי אתה, אני יכול להבטיח? אני נביא? אין אפשרות להבטיח". אזרתי אומץ, ואמרתי לרב: "אני יודע על מקרה שבאופן ברור הרב הבטיח, וברוך ה' הדבר התקיים".

הרב הוריד את עיניו, השתהה מעט, ואמר לי בהצטדקות: "אני לא יכול להבטיח, אבל פעם באה אישה שעשתה את כל המאמצים בתפילה ובתחנונים לקב"ה, פרצה בבכי

והתחננה שאבטיח לה שהטיפול יצליח. היה לי קשה מאוד לעמוד בפני תחנוניה ולבה הכואב אז הבטחתי לה. מיד כשיצאה מהחדר פניתי לריבונו של עולם ואמרתי לו: 'תציל אותי. הבטחתי לאישה, תעזור שהדבר יתקיים'. זיכני הקב"ה ונעשה לה נס".
(הרב מנחם בורשטיין, ראש מכון פוע"ה)

למה דווקא 27?

באלול תשס"ח נולד בני, אילי דוד. לאחר כ-4 שעות גילו אצלו חיידק אלים בדם. בעקבות החיידק קרסו מערכות רבות בגופו של הרך הנולד. מיד הובהל הפעוט למחלקת טיפול נמרץ וחובר מיידית למכונת הנשמה ולמכשירים רבים. מצבו של בני לא היה מעודד בכלל. למעשה, התינוק נשם בכוחות עצמו רק בכ-15 אחוזים. את שאר העבודה עשתה מכונת ההנשמה. הבשורות לא היו קלות עבורנו. הרופא שניגש אליי אמר שהוא חייב לומר את האמת, והסיכוי שהילד יצא חי מוערך רק בכ-20 אחוזים, ולמעשה הימים הבאים יקבעו את מצב הפג לשבט או לחסד.
במשך תקופה של שבועיים המצב לא השתפר. הגוף הקטן לא הצליח להתגבר על החיידק האלים. חששתי מהגרוע מכל.
במר לבי, כשירדתי לאכול בקפיטריה, הבחנתי ברבנית שתחיה, שבאותו רגע נכנסה לבית החולים. רצתי לעברה והתחננתי שתכניס אותי אצל הרב זצ"ל. בתחילה היא סירבה בשל מצבו הבריאותי של הרב. לאחר מכן הסכימה ואמרה: 'בוא איתי'. הלכתי עימה ועברתי את כל המחסומים עד לחדר בו הרב מאושפז. היא ביקשה ממני להמתין בזמן שהיא תשוחח עם הרב. המתנתי כעשר דקות - שנדמו לי כנצח. כשחזרה, אמרה לי כי הרב בירך את התינוק, וביקש ממני לקרוא משהו מסוים בחדרו של התינוק, ולאחר מכן עליי לקחת 27 ש"ח לצורך פדיון, להשימם בצדקה ולבחור שם לתינוק (למרות שעדיין לא נערכה הברית).
ניסיתי לבחון את פשר המספר 27. מדוע נקט הרב במספר זה? התקשרתי לדודי, שהוא רב, ושאלתי אותו אודות משמעות המספר. דודי לא הצליח לרדת לפשר המספר, אולם אם הרב אמר - עליי לקיים זאת כפשוטו. קראתי שוב את מה שהרב ציווה ולאחר מכן החלטתי לשים את הכסף בקופת הצדקה של בית-הכנסת. הגעתי לשם וכאשר פתחתי את הארנק, גיליתי לתדהמתי שאין לי אפילו שקל אחד! התחלתי לבדוק את כל הכיסים של מכנסי הדגמ"ח שלי. בכיס אחד מצאתי חמישה שקלים, בכיס שני 10 שקלים. רוקנתי את כל הכיסים.

לתדהמתי המרובה מצאתי, שלאחר שהפכתי את כל הכיסים, יש לי בדיוק 27 ש"ח!. ראיתי עין בעין כיצד רוח הקודש בוקעת מפי הרב. לאחר התפילה חזרתי לחדרו של בני בבית החולים והרגשה טובה מילאה אותי. לאחר דקות אחדות, אחת האחיות החלה לעבור בין חדרי מחלקת טיפול נמרץ ולבחון את מצב התינוקות. כאשר האחות הגיעה לחדר בו שהה בני, היא התבוננה ובחנה את הנתונים אותם המכשיר מציג. והנה היא מורידה את אחוז הנשימה של המכונה בכ-5 אחוזים ואומרת שחל שיפור וכעת התינוק יכול לנשום בכוחות עצמו בכחמישה אחוזים נוספים. מיד ראינו ישועות ושיפור במצבו. בסיכומו של עניין, תוך שבוע לאחר מכן יצאנו מבית החולים לביתנו, כאשר הילד בריא לחלוטין.

התינוק שחזר לחיים

החודש התשיעי הלך והתקדם, ימי תמוז הסתיימו, נכנסנו לחודש אב, והלידה מתמהמהת. החודש הזה לווה בתחושות של חשש פנימי לא ברור, בצורך להיאחז בספר תהילים, להרבות במעשים טובים, בצדקה, ביותר תפילות. היתה לי תחושה לא טובה, לכאורה בלי סיבה. ואני, שמורגלת ללידות שמחות, מלאות קדושה, שירה וריקודים, לא מבינה את החשש הפעם.

הדבר אותו הכי לא רציתי, זה להכנס לשבוע שחל בו ט' באב, משום היותו שבוע של ימים מלאי סכנה, בנוסף לסכנת הלידה. באותה שנה חל ט' באב ביום חמישי, כך שהיה לפניי שבוע שלם לעבור...

ביום ראשון בבוקר, ה' באב, יום פטירתו של האר"י הקדוש, החלו הצירים. משונים, לא מובנים.

נוסעים באמבולנס לחדר הלידה בביה"ח זיו בצפת. בדרך, באמבולנס, אומר לי אישי: "תזכרי שהיום יום פטירתו של האר"י הקדוש". ממשיכים בדרך, והוא אומר לי שוב: "אם תצטרכי תגידי 'אלוה דמאיר ענני'". הדבר היה משונה בעיניי עד מאוד, מדוע הוא מוצא לנכון להזכיר זאת?

אנו מגיעים לחדר הלידה ומסתבר לנו שהתינוק שלנו מונח לרוחב הרחם, דבר שמחייב ניתוח קיסרי. אנו מבקשים התיעצות שנייה, וראש המחלקה מאשרת את דברי הרופא: ניתוח קיסרי. הלב לא היה שקט, וביקשתי רשות, אם אין מצב חרום, להתיעץ עם רבנו, מו"ר הרב אליהו זצ"ל. "אין שום בעיה, קחו חצי שעה" אמרה הרופאה.

אישי הלך להתקשר עם הרבנית טובה אליהו מצפת כדי שתעזור לנו ליצור קשר עם הרב בעצמו. וכך אמר הרב באותה השיחה: "יש להמתין חצי שעה, בזמן הזה שהבעל יגיד

את ספר 'יונה' ואחרי חצי שעה להתקשר אליו שנית". קיבלנו חדר, אישי אמר בקול רם את ספר 'יונה', ואני וחברתי קראנו את מזמור כ' 12 פעמים – סגולה לשעת צרה.
לאחר חצי שעה, הרופאה החליטה שלפני שניגשים להתקשר לרב זצ"ל, בודקים באולטרא-סאונד מה מצבו של העובר. והנה, הפלא ופלא, התינוק התהפך, למרות הצירים, ולמרות שבשלב כזה תינוק כמעט ואינו יכול להתהפך, וראשו מונח למטה.
אישי יוצא להתקשר שנית לרבנית טובה אליהו ודרכה לרב אליהו. בינתיים, בודקים את שלומו של העובר בבדיקת מוניטור. לאורך כל הבדיקה, כל פעם שהיה ציר, המוניטור הראה שיש מצוקה עוברית קשה.
ברגע שניתקו אותי מהמכשיר, אמר הרופא שאם יש מצוקה גדולה של העובר, ובלאו הכי הוא למטה עם הראש, אז אולי נפקע את שק מי השפיר כדי לזרז את יציאת התינוק.
באותו רגע נכנס אישי ובפיו התשובה של הרב: "שעת הסכנה חלפה, תעשו ניתוח".
בעלי שאל את הרבנית טובה: 'אם הסכנה חלפה - למה לעשות ניתוח?' אך הרבנית טובה אמרה: לא יודעת, כך הרב אליהו אמר.
הרופא החליט שאין צורך בניתוח, די בכך שהוא יפקע את מי השפיר. אבל מסתבר שהרב אליהו שהיה בירושלים ידע יותר טוב מהרופא שהיה לידי בצפת. לפתע צנח חבל הטבור והייתה סכנה של חנק ודאי לעובר. הצלתו יכולה להיות רק בניתוח חירום.
באותו רגע הפך חדר הלידה לחדר מלחמה ממש. הנס הראשון אירע כאשר מעלית ביה"ח ממש "המתינה" פתוחה לאישי שרץ לתפוס אותה, בעוד מיטת הניתוח מתגלגלת בדרך אליה. בדקות הללו, מרגע שנודע לנו על התקלה שאירעה לרופא, לא הפסיקו שפתיי לדובב תפילה. נזכרתי שהיום הוא יום פטירתו של האר"י ז"ל, אמרתי: 'אלוה דמאיר עננ', ופניתי לסבתי ע"ה, שתתפלל עבורי שהתינוק יוולד לשעה טובה ובריאה.
בחדר הניתוח, לאחר הרדמה מלאה, נולד התינוק שלנו ללא רוח חיים (וזה הסתבר לנו רק למחרת כאשר ראש המחלקה ניגשה לשמוע את הסיפור שלנו, ואת דבריו של הרב אליהו – כי נס כזה היא לא ראתה). לאחר פעולות החייאה מהירות, שב התינוק והתאושש, ונשלח מיד למחלקת טיפול-נמרץ-יילודים כדי לעבור את כל הבדיקות האפשריות על מנת לברר את שלומו והאם נגרם לו נזק ובאיזו מידה.
כל הזמן הזה, אישי המתין מחוץ לחדר ניתוח לקבל את בשורת הלידה, אך היא בוששה לבוא. לאחר למעלה משעה, הוא מצא את התינוק בטיפול נמרץ, ושם בפתח המתין לו סגן מנהל המחלקה עם אזהרות למצבו החמור והקשה של התינוק לאחר הלידה הטראומטית שהוא עבר.

בינתיים, הרבנית טובה אליהו, שראתה שאינה מקבלת מאיתנו טלפון, הגיעה לחדר הלידה לשמוע מה קורה, ושם פגשה את אישי עם "פנים של ט' באב", והוא סיפר לה את כל הסיפור.
בעצתה החכמה היא ביקשה שהוא ימתין עם בשורת הלידה ולא יגיד לי דבר, עד שהיא תדבר עם הרב בפעם השלישית היום.
בינתיים, הוצאתי מחדר ההתאוששות, ופגשתי את פניהם חמורי הסבר ונטולי החיוך, עם ברכת 'מזל טוב' רפה על השפתיים. בשל האילחוש לא יכולתי לדבר ולשאול כלום ונותרתי עם סימני השאלה בראשי.
מיטתי הועברה למחלקת יולדות, ותוך כדי שמארגנים אותי בחדרי, ראיתי בקצה העין איך הרבנית טובה יוצאת ונכנסת שוב ושוב, עד שלפתע היא נכנסה עם חיוך גדול על השפתיים, עם אמירת "מזל-טוב" לבבית ואמרה: "הרב מוסר שהתינוק בסדר גמור. תגידי להורים שלא ידאגו, התינוק בסדר גמור". דמעות של שמחה פרצו מעיני כולנו, וכך התמלא הלב ביטחון ושקט, ואמרתי לאישי באותו רגע: "תראה שמיד בתום צום ט' באב ישחררו אותו ממחלקת טיפול נמרץ" – וצדקתי.
כאשר שבנו הביתה מבית החולים, התקשרנו לרב לספר לו ולהתייעץ על שמו של התינוק שבחרנו עבורו – אלישמע – הרב אישר את השם, ובירך את התינוק ואמר שוב שהכל בסדר איתו, וביקש שבזמן סעודת הברית, נספר לכולם את הנס הגדול שקרה לנו. מאז, מדי שנה, בערב יום הולדתו של בננו אלישמע, אני מדליקה נרות שמן זית לזכות הצדיקים שעזרו לי ולו. והשנה, שהוא בן 11 שנים, בעזרת ה' אוסיף נר נוסף לזכותו של מורנו ורבנו הרב מרדכי אליהו זצוק"ל.
(עדה גיל, מושב קשת. מנחה סדנה לנשים בהריון, "דבש מסלע")

הנני מבקש שיסייעו בעדי מן השמיים

לקרובי משפחתי נולדה תינוקת עם בעיה בדרכי הנשימה, ומיד עם הולדת הבת הבכורה להוריה הצעירים אמרו להם הרופאים שיש בעיה קשה, ויש להם חצי שעה להחליט אם הם מוכנים שיעשו לילדה ניתוח. עוד הסבירו להורים המבוהלים שאם יעשו - יש סכנה, ואם לא יעשו - יש סכנה.
התקשרתי לפני זמן הנץ לרב זצ"ל, והרב אמר שיעשו ניתוח וביך את הילדה.
הניתוח עבר בהצלחה וההורים הלכו לרב כדי להודות לו וביקשו שימשיך להתפלל על הילדה.
הרב הנחה אותם שבכל יום מיד כשהילדה תתעורר – יעשו לה נטילת ידיים.

יום אחד הילדה התעוררה והייתה כמה שעות נסערת ולא רגועה, לפתע נזכרה האם שהיא לא עשתה לילדה נטילת ידיים, ואמרה: לפחות עכשיו אעשה. נטלה לילדה את הידיים, כפי שהרב הנחה אותם והנה הילדה נרגעה כמו לא קרה דבר.
כשסיפרו לי את הסיפור סיפרתי לרב, והוא בענוותנותו התייחס לזה כאילו לא היה כאן משהו שנוגע אליו. הרהבתי עוז ושאלתי את הרב: היכן כתובה סגולה זו.
ואז הרב ענה לי תשובה שכנראה לא אשכחנה מעולם והיא בשבילי נקודת התמצית המעידה על גדלותו וענוותנותו.
לפעמים, אמר לי הרב, אני עושה וממליץ לעשות דברים שראיתי בספרים ולפעמים אני נותן עצה מלבי ומבקש שהקדוש ברוך הוא יסכים איתי.
(הרב יוסף אלנקווה)

הרב מוסר שיעור בירושלים ומציל ילד בצפת

שמי אייל ואני תלמיד בישיבה בצפת. אבי ע"ה התגורר בקרית משה בירושלים, באותה שכונה בה התגורר הרב אליהו זצ"ל.
היה זה לפני 12 שנה, בשבת אחה"צ נהגתי ללכת לשיעור של הרב ע"פ הבן איש חי. באמצע השיעור הרב הפסיק ועבר לדבר על הלכות מעקה (מה שכלל לא היה מדיני אותה שבת). הרב הסביר ואמר שיש אנשים רבים שלא מקפידים לשים מעקה בביתם וסורגים בקומות הגבוהות, ושיש לנהוג משנה זהירות בעניין.
ביום ראשון שלאחר אותה שבת חזרתי לישיבה והרב בן אבו, אחד האברכים מהישיבה, הזמין אותנו לסעודת הודיה. "מה קרה?" שאלתי, "תבוא ותשמע" אמר והלך.
וזהו סיפור המעשה:
לאחר סעודה שלישית, אחותו של בעל הנס שהתארחה אצלם בצפת בשבת פינתה את הכלים, ובמקום ללכת ישירות למטבח עשתה סיבוב דרך הסלון. לפתע ראתה את התינוק, בן המשפחה, על אדן החלון (הם גרים בקומה שניה). היא הניחה מידיה את הכלים במהירות ורצה לתפוס את הילד. היא עוד הספיקה לתפוס ברגלו כשכל גופו כבר היה באוויר.
כשבדקנו באיזה שעה אירע הנס גילינו שזה היה בדיוק בזמן שהרב עבר לדבר על הלכות מעקה!

לא סתם סבא!

הסיפור שלי התחיל בשבת, כשהייתי בת ארבעה חודשים בלבד. הרגשתי לא טוב, היה לי חום גבוה וסבלתי מהקאות. כשהוריי ראו שממש אינני רגועה הם החליטו לקחת

אותי לרופא, עוד במהלך אותה שבת. הרופא בדק, אמר שאין מה לדאוג וזו כנראה דלקת.
במוצאי השבת מצבי החמיר ולקראת הבוקר הייתי כבר די אפאטית. רופא המשפחה בדק ואמר שיש לי דלקת ריאות או חסימה במעיים ושעלינו ליסוע מיד לבית החולים.
הוריי לקחו אותי מיד לסבא שלי. לא סתם סבא, הרה"ג רבי מרדכי אליהו זצ"ל. וסבא, שהבין את חומרת המצב, אמר להם: "אני אתפלל ובע"ה אתם תצאו מזה".
משם נסענו לביה"ח. מצבי היה חמור מאוד, אובחן אצלי נמק במעי והייתי ממש בסכנת חיים.
מיד עם הגיעי לשם, הוכנסתי לשני ניתוחים מורכבים וקשים שארכו כחמש וחצי שעות. בינתיים, סבא קרע את השמים בתפילות ועשה לי פדיון נפש. כל המשפחה התפללה לקב"ה שאעבור בשלום את הניתוח. והנה יצא המנתח מן החדר, ואמר: "יד ה' כיוונה אותי. הניתוח עבר בהצלחה ברוך ה'".
אני מרגישה קשר מיוחד לסבי ע"ה שבזכותו אני כאן בריאה ושלמה ויכולה לכתוב דברים אלו.
(תמר ברכה אליהו, נכדת הרב)

ה' שפתיי תפתח

בני הגיע כבר לגיל שלוש ועדיין לא דיבר. לקחנו אותו לטובי המומחים אך לא היה בידם פיתרון למצוקתנו. החלטתי להגיע לרב אליהו זצ"ל ולבקש את ברכתו.
כיוון שאני מרגיש קרוב מאד לרב, הרשיתי לעצמי להיות קצת "חוצפן": לקחתי את בני הקטן, הושבתי אותו על ברכי הרב, ואמרתי לרב: הרב, הילד שלי לא יוצא מכאן, עד שהוא לומד לדבר.
הרב חייך אל בני, שם את אצבעו על שפתיו, ואמר לו: "ה' שפתיי תפתח ופי יגיד תהילתך".
בני בן השלוש יצא מהרב מדבר.
(הרב אליהו שרים, ראש ישיבת 'תורה והוראה', תל אביב)

כי עין בעין יראו

לאחייני, יוסף חיים, היתה דלקת עיניים רצינית במשך תקופה ארוכה ולא הועילה לו כל רפואה. זמן קצר אחר כך, בחגיגת ה"חלאקה" לאחיו הקטן של יוסף חיים, הלך אביו אל הרב זצ"ל וביקש ברכה גם עבור יוסף חיים, שיירפא מדלקת העיניים הטורדנית.
הרב הביט בעיניו של יוסף חיים, חייך אליו, ואמר לו: "כי עין בעין יראו". אמו של

יוסף חיים מעט התאכזבה שהרב לא בירך ברכה ארוכה יותר ואף לא שם ידיו על ראשו של הילד.

והנה, למחרת היום, בעת שבאו לאסוף את יוסף חיים מהגן, שאלה הגננת את אמו בפליאה: "איזו תרופה נתתם לו? עברה לו לגמרי הדלקת". ואילו אמו הביטה בהשתאות על בנה והתפעלה - עד היכן מגיעה ברכתו של צדיק.

ישלח דברו וירפאם

בזמן שהיה צריך בננו היקר אליהו נ"י לעבור ניתוח ראש מסובך, שמנו פעמינו מבית החולים איכילוב ת"א לירושלים, לראות פני שכינה ולראות את פני רבינו זצ"ל ולקבל ברכה. רבנו פתח את הדלת לפנינו בסבר פנים יפות, הכניסנו הוא עצמו לחדרו ושוחח שעה ארוכה עם בננו שיחיה, כאילו היה חברו משכבר הימים, ומספר עמו מימי ילדותו ועד סבתו. ואנו ההורים עומדים ומתבוננים בפליאה כיצד גדול הדור יושב ומשוחח ומספר סיפורים של ילדות וסיורי רבנות עם ידידו, נער בן 15, מעודד ותומך ומסלק כל דאגה.

ועת יצאנו מחדרו, אני בקול ענות חלושה שואל ומבקש: "הרופאים אומרים שהניתוח מסוכן ואפשר גם שיביא לתוצאות חמורות". והרב בפסקנותו הידועה אומר: "ישלח דברו וירפאם", ללא כל ספק. ואני עוד מקשה: "אבל...". והוא עונה: "הם יעשו עבודתם – ואנחנו נעשה עבודתנו". כך יצאנו ממו"ר הרב, כשאנחנו באמונה שאם הרב עושה עבודתו – עבודה שהיא תפילה, וכידוע שאין תפילת צדיק חוזרת ריקם וצדיק גוזר והקב"ה מקיים, אין כל סיבה לדאגה. ותהילה לאל, על כל הטובה אשר גמלנו, וב"ה הבן חזר לאיתנו ונתקיימו בו דברי רבנו: "ישלח דברו וירפאם".

הרב מברך והגוש נעלם כלא היה

לפני 12 שנים הגיע אלי ילד בן 7 עם גוש גדול בצוואר וחום גבוה. כרופא, כשרואים גוש כזה, נכנסים ללחץ. מה גם שאחיו נפטר שנתיים קודם מגידול בבלוטות הלימפה. האבא הגיע בדקנו, צילמנו, עשינו הדמיות כאלה ואחרות, והסיפור נמשך במשך מספר שבועות ללא שינוי. אחרי כל הבדיקות אמרתי לאבא: 'תשמע: צריך לקחת ביופסיה לילד'. אמר לי האבא: 'כל זמן שכל הבדיקות היו לא פולשניות הלכתי איתך יד ביד אך ברגע שצריך לעשות לבן שלי בדיקה פולשנית אני רוצה את אישורו של הרב אליהו'. אמרתי לו: "בשמחה, אני בא איתך". הלכנו יחד לביתו של הרב, והאבא סיפר למו"ר הרב זצ"ל את כל העניין, ואמר: 'הרופאים' והצביע עליי 'רוצים לעשות ביופסיה של הגוש'.

הרב בחיוך גדול קורא לילד שיבוא אליו, מחבק אותו, שם יד על הגוש בצוואר, עוצם עיניים, מהרהר ולאחר מכן מצביע על הגוש, ואומר לאבא: "זה שום דבר". אחר כך הוא הצביע עלי, ואמר: 'הרופאים רוצים לעשות ביופסיה - שיעשו'.

יצאנו החוצה מהחדר והבנו שעושים את הבדיקה. למחרת הגיע הילד לבית החולים עם הפניה ממני. רופאת הרנטגן מתקשרת אליי, ושואלת: "שמבה, למה שלחת אלי את הילד?" עניתי לה: "מה זאת אומרת למה? יש לך מכתב, וחוץ מזה יש לו גוש בצוואר בגודל של מנדרינה".

והיא אומרת: "תראה, אני בעין לא רואה שום גוש וגם לא באולטרא סאונד. אני לא יודעת על מה אתה מדבר". ושלחה את הילד בריא, שמח וטוב לב.

(ד"ר אפרים שמבה, רופאו האישי של הרב)

גם השיתוק נעלם

בתי קיבלה שיתוק בחצי מהפנים, עקב לחץ שהיה לה על אחד העצבים. אחרי כשבועיים של התייעצויות עם רופאים, שלחו אותנו לרופאה מומחית. כשהגענו אליה, ביום שישי בצהריים, קבעה שעלינו לגשת מיד לאישפוז בבית החולים ואף התקשרה לבית החולים לתאם הגעתנו. כשיצאנו ממנה, התקשרתי אל הרב זצ"ל והרבנית ענתה. משמעה במה מדובר אמרה לי שנבוא מיד לרב. כשהגענו הרב אמר שלא כדאי עכשיו ללכת לבית החולים כי אצלם כבר נוהל שבת, לא יטפלו בנו במיוחד ורק עלול להיגרם חילול שבת. בינתיים, נתן הרב לבתנו שמן מיוחד למרוח על מקום השיתוק.

מיד במוצאי שבת, בעוד אנו תוהים מה עלינו לעשות עכשיו, מתקשרת הרבנית, שואלת מה שלום הבת, ואומרת שהרב והיא דאגו בשבת לשלומה ושהרב אומר שעכשיו כדאי לגשת לבית החולים. עשינו כדבריו.

לאחר מספר ימים, אחרי שהרופאים כבר הבהילו אותנו בתחזיותיהם, בוקר אחד, פשוט נעלם השיתוק וגם מקורו. נעלם ואיננו. מאחת העובדות בבית החולים נודע לנו שכל עובדי בית החולים דיברו על החולה שהבריאה באופן פלאי.

(רפאל עטייה)

הקול חזר בזכות ברכת הרב

המקרה אירע בשנת תשס"ה, היה זה בתקופת אלול-תשרי, לאחר תקופת הסליחות. אבא, שנוהג לקחת חלק בתפילות כשליח ציבור, דיבורו נחלש מאוד לאורך תקופה די ארוכה עד כדי כך שלא היה יכול לדבר אלא לכתוב בלבד. הוא הלך להתייעץ עם רופא

אף-אוזן-גרון. הרופא ביקש ממנו לקחת ביופסיה תחת הרדמה מלאה בבית החולים הדסה.
בהתייעצות עם אמא, החליטו לקבוע פגישה וללכת לרב זצ"ל לשאול בעצתו. הרב כמובן הכיר את אבא ולאחר חילופי ברכות, זיהה הרב את הקושי בדיבור אצל אבא. אבא סיפר לו מה אמר הרופא ושצריך לעשות ניתוח. אמר הרב: "לא ניתוח ולא בְּטִיחַ. תלך הביתה". ואכן למחרת בבוקר הקול של אבא חזר להיות כרגיל ולא היה צריך שום טיפול ושום התערבות.
(עדה גיל, מושב קשת. מנחה תוכנית לנשים בהריון, "דבש מסלע")

גם בבית דין של מעלה

אחד מהתושבים בעיר, ניצול שואה, שהיה קצין במנהל האזרחי והיתה לו זכות לקחת חלק בהקמת יישובים, לקה בליבו. הוא היה במצב קשה. כשהלכתי לבקר אותו בבית חולים, לאחר ניתוח מעקפים שעבר, הוא סיפר לי בבכי על חווית המוות הקליני שעבר. בחלומו היו שלושה רבנים - אחד עם כיפה סרוגה, אחד חרדי והשלישי, היחידי שזיהה, היה הרב מרדכי אליהו זצ"ל. הרב מרדכי אליהו עמד ואמר שיתנו לו להישאר בחיים, כיוון שיש לו זכות גדולה בבניין הארץ. ואכן כך היה ואותו אדם חזר לחיים.
(הרב מרדכי נגארי, רב העיר מעלה אדומים)

סגולה ליוצאים לשידוכים

פעם אחת הגעתי יחד עם חברתי לבית הרב. הרב זצ"ל שאל: "אתן יחד?" והשבנו לו שיש לנו את אותה הבעייה. שתינו לא מצליחות להתחתן. הרב ישב והקשיב לנו במאור פנים. הוא שאל שאלות הנוגעות לחיינו, כגון במה אנחנו עובדות. השבתי שאני מורה למוזיקה וחברתי אחות בבית החולים. הרב אמר: "אתן עובדות קשה מדי". השבנו שאנחנו עובדות רק בחצי משרה. אז אמר הרב: יש לי עצה בשבילכן, כשאתן יוצאות לשידוך תאמרו לפני כן תפילה קצרה: "את הטוב תקרב, את הרע תרחיק והטוב בעיניך עשה". וכך היה. שתינו התחתנו מספר חודשים לאחר מכן.

תדוני את עצמך לכף זכות

אני בעלת תשובה כבר 18 שנה. לפני 6 שנים ניגשתי לרב זצ"ל כי היו לי המון פחדים מכל השינויים שעשיתי, והרב כתב לי לקרוא פרקי תהילים ושהכל בסדר איתי, העיקר שלא לחשוב מחשבות רעות על עצמי. בכל זאת הייתי מודאגת, והרב יצא ואמר לי בעצמו לא לדאוג ורק לומר תהילים, והכל יהיה בסדר. שאלתי מתי אזכה להתחתן,

והרב אמר לי: אל דאגה, זה קרוב. וב"ה זמן קצר אח"כ נישאתי, וכיום אני אמא לשלושה ילדים, שיהיו בריאים.

בתקופה האחרונה התפללתי לזכות לבן. והנה בערב שבת קודש, יומיים לפני שהרב הסתלק מן העולם חלמתי עליו. הרב היה שרוי בשמחה גדולה, יושב בשולחן ארוך עם אנשים טובים והוא בקצה השורה משמאל. פתאום הוא קם, ואמר לי: בע"ה יהיה לך בן זכר והכל יהיה בסדר, אל תדאגי. ועכשיו אני צריך ללכת מכאן ולא אוכל יותר לעזור לך, את צריכה להסתדר בעצמך ולחשוב רק מחשבות טובות על עצמך.

גילה

ברכה בטיפול נמרץ

גיסי אושפז בבית החולים ושכב שלושה ימים ללא הכרה. ביום השלישי החלטנו ללכת למורנו ורבנו זצ"ל ולבקש ממנו ברכה לרפואה. הגעתי לבית החולים, הרב שכב מונשם ומחובר לצינורות שונים של תרופות. וכשנכנסתי לחדרו הוא קרא לי להתקרב. התקרבתי וסיפרתי לו את מצבו של גיסי.

חזרתי על השם של גיסי מספר פעמים והרב החזיק את היד שלי חזק. לאחר זמן פקח את עיניו וסימן לי בידו. חזרתי על השם פעם נוספת, והוא סימן לי בידיו ובעיניו שהכל בסדר. לאחר מספר דקות יצאתי והתקשרתי לאחותי לשאול מה נשמע. אחותי מסרה לי כי כמה דקות קודם לכן גיסי התעורר. בקול רועד ובעיניים דומעות סיפרתי לה כי לפני כמה דקות יצאתי ממורנו ורבנו והוא ברך את בעלה. אחותי החלה לבכות וסיפרה כי המילים הראשונות של בעלה היו כשהתעורר: "הרב אליהו ברך אותי, הרב אליהו ברך אותי".

(עוזי ברנע, גבאי בית הכנסת 'היכל יעקב')

שליחה של אלוקים

הכל התחיל בנסיעה רגילה עם זוג דתיים נחמד. הנסיעה אומנם הייתה רגילה, אך היה איזשהו עצב בעיני הזוג, ואיזושהי תחושה שלא הכול כשורה. דיברתי איתם קצת והתברר שהם נשואים כבר מספר רב של שנים, אך מעולם לא זכו לילדים. השיחה התפתחה, והזוג אף סיפר שהם ניסו כמעט הכול אך ללא הועיל.

הרגשתי שאין לי מה להפסיד, והצעתי שהם ילכו לרב אליהו זצ"ל, לקבל ברכה וחתיכה מ"אתרוג הברכות" המפורסם. לא ציפיתי לתשובה העצובה שקיבלתי - שהם לא יודעים איך להגיע אליו.

הרגשתי כאילו יד מכוונת שלחה אותי דווקא לנסוע איתם. הם לא ידעו שאני הנכדה של הרב. סיפרתי להם, וגם הצעתי לעזור. תוך כדי נסיעה התקשרתי לסבתא שתחיה והיא קיבלה אותנו בברכה. סבא זצ"ל קיבל אותם בברכה, נתן להם חתיכה מהאתרוג ואינסוף עידודים ודברי חיזוק. ראיתי שהם התרגשו ובכו, ואנחנו התרגשנו ביחד איתם. ביקשתי מסבתא שתזכור את הזוג ותספר לי מה שלומם בעוד מספר חודשים. לי נשאר רק לקוות שהתפילות והברכות יעזרו.

כשבאתי לאחר מספר חודשים לבקר את סבא וסבתא שמעתי מסבתא שהזוג הזה חזר עם אור בעיניים ועם בשורה טובה של הריון.

אין לי מילים לתאר את מה שהרגשתי – את השמחה הענקית שמילאה אותי. הרגשתי שזכיתי להיות חלק מנס, להיות שליחה של אלוקים ושל סבא גם יחד.

(יעל בן אליהו, נכדת הרב)

העלאת עצמות החיד"א זיע"א

ביום י"א באדר שנת תקס"ו, ליל שבת קודש זכור, בהיותו בן פ"ג שנים, נתבקש החיד"א לישיבה של מעלה. במוצאי שבת קודש פרשת זכור נקבר החיד"א בליוורנו שבאיטליה. בשנת תש"א, פונה בית העלמין היהודי שבו היה קבור החיד"א לחלקה מיוחדת בבית עלמין חדש שהוקצה לכך. כעשרים שנה לאחר מכן, מאה חמישים וארבע שנים לאחר פטירתו, בכ' באייר, ה'תש"ך, הועלו עצמותיו לארץ ישראל. העלאת העצמות הייתה בלי הסכמה מפורשת של ממשלת איטליה. הם בודאי חשבו שהקבר שלו אולי עשוי לשרת את התיירות שלהם. אבל העצמות הועלו לישראל על ידי ד"ר שלמה אומברטו נכון, שהיה רופא איטלקי בעל לב נפלא.

בישראל טיפלה בקבורה של העצמות משלחת של כמה רבנים חשובים. ביניהם היו הרב לניאדו, ורבי יצחק אבוחצירא, ועוד כמה רבנים שהלכו לנמל התעופה לוד לקחת את הארון.

לפני שהגיע ארונו של החיד"א לארץ, ביקש ממני הראשון לציון הרב יצחק ניסים זצ"ל לטפל בקבורה. בבוקר שבו הגיע הארון, טבלתי בירושלים, ולאחר מכן נסענו באוטובוס לשדה התעופה. שם חיכו לנו הרבנים שמונו לטפל בקבורה.

משנחת המטוס, עלינו לקחת את הארון ולא ראינו שום ארון. שאלנו את ד"ר נכון: 'איפה החיד"א?' הוא הראה לנו ארון עץ קטן בגודל 50 על 60 ס"מ. ואמר: 'הנהו לפניך, בארון'.

נזדעזעתי: 'החיד"א בארון הזה?!'

'כן', השיב, 'העצמות מלוקטות'.

תמהתי: החיד"א לא היה שלד שלם?! איפה הראש, איפה הרגליים? אמרו לי: יש סימן וי על כל ארון, וכך תדע איפה הראש, איפה הרגליים. הוצאנו אותו משדה התעופה לאיזה חדר מיוחד, להרכיב אותו בארון.

אמרתי לרבנים: נלך למקווה. איפה יש כאן מקווה? אומר לי הרב אבוחצירא: המקווה סגור, והנה המפתח בכיסי. אמרתי לו: תביא לי את המפתח, אני הולך. חכו עד שאני חוזר.

הארון היה סגור עם ברגי פיליפס, לא ידעתי איזה מברג יתאים להם לכן נכנסתי לאחר הטבילה במקווה לחנות כלי עבודה, פניתי אל המוכר וביקשתי: 'תן לי את כל מברגי הפיליפס שיש לך'. ומשם חזרתי מייד למקום שבו היה הארון.

אמרתי לרבנים: אנחנו לא נמשיך את ההלויה בארון כזה קטן, זה לא כבוד לרב החיד"א ככה. אני אפרק את הברגים של הארון מלמעלה, והעצמות ירדו לארון גדול שנמצא מתחתיו.

התקרבנו כולם יחד אל הארון הגדול. על פניהם של כל הנוכחים סביב הארון הייתה הבעת מתח, והזמן כאילו עמד מלכת. כולם עקבו בדומיה, בפחד, בחרדה ובקדושה, ואין זה פלא, שכן מולם בתוך הארון טמונות עצמותיו הקדושות של החיד"א.

זיהיתי את המברג בעל הגודל המתאים והתחלתי לפתוח את הבורג הראשון מלמעלה. מייד החל בוקע רעש מתוך הארון. כולם סביב נבהלו ונבעתו, הרב אבוחצירא התעלף. אני עמדתי. אמרתי: 'הרב חיד"א, אני באתי לטפל בך, כתוב בספר שלך שצריך לקבור את הנפטר בצורה מכובדת שהעצמות לא יהיו מגולגלות. אני לא יודע איפה הראש, איפה הרגליים. תסדר את עצמך".

"המשכתי לפתוח את הארון, והנה הרעש בוקע שוב, אך הפעם בעוצמה מוגברת. שוב זעקתי: 'הרב החיד"א! אתה כתבת כך וכך ואני עשיתי בדיוק כדבריך'! בפתח הארון, הנחתי את ידי על עצמות החיד"א, ובנשימה עצורה ביקשתי מהחיד"א שיסתדרו העצמות מאליהן. פתאום חשתי שידי זזות על פני כל הארון עד שהעצמות המלוקטות התחברו לכדי שלד שלם.

סגרתי מיד, הברגתי, כיסיתי וקראתי לרבנים שחזרו ובאו לטפל ברב הקדוש הזה. לקחנו אותו. בירושלים שמו מודעות בשם הרבנות הראשית והרב נסים, כדי שיצאו להלוויה. היו כאלה שלא רצו ללכת להלויה מסיבות פוליטיות. היה שם נכד אחד של החיד"א, משפחה אשכנזית חרדית, וסיפרתי לו מה שקרה עם הארון. הוא שאל: מי אמר שזו אמת? אמרתי לו: הנה עדים.

שאל אותם, לקח אותם לבית הדין של העדה החרדית והם ספרו את המעשה. הלכו דייני העדה והוציאו מודעות מכיוון שהשלד שלו קיים, כולם חייבים ללכת להלוויה.
כמו כן עשיתי חור בארון מלמטה, כמו שכותב בספריו, כדי שינק מעפר של ארץ ישראל, וב"ה בא על מנוחתו בכבוד. ושנת מנוחתו כבוד. יהי רצון שזכותו תעמוד לנו ולכל ישראל.
(דברי מו"ר הרב זצ"ל לאחר עריכה)

מתי תבוא הגאולה?

זהו סיפור שהנוגעים בדבר ביקשו לא לגלותו. אך כעת, כשלצערנו, מו"ר הרב זצ"ל עלה לישיבה של מעלה, כבר יש לנו רשות לספרו.
לפני שנים רבות, כינס חכם ישועה בן שושן שליט"א מספר מקובלים גדולים ויחד הם הקימו בית דין. בבית דין זה הם דנו בענייני גאולה ולאחר דין ודברים וסנגוריא גדולה על עם ישראל פסקו כי עם ישראל כבר ראוי לקבלת משיח צדקנו.
מו"ר הרב מרדכי אליהו זצ"ל כיהן כדיין באותו בית דין של אהבת ישראל, שהרי, מי מתאים יותר ממנו ללמד סנגוריא כזו על כלל ישראל?
בית דין זה התכנס כמעט מדי שנה בשנה, ערך דיונים רציניים, והיה פוסק, שוב ושוב, כי עם ישראל אכן מוכן לגאולה.
בליל ההלוויה של מו"ר הרב זצ"ל, מספר שעות לאחר היוודע הבשורה המרה, ניגש חכם ישועה בן שושן שליט"א, אל בני משפחת אליהו וסיפר להם את הסיפור.
בפיו הייתה בקשה אחת: שמו"ר הרב ייטמן עם אותו גזר הדין שפסק בית דינו. בני המשפחה הסכימו לכך, ומי שהסתכל היטב בהלוויה, מבעד לדמעות, יכל להבחין שבתוך התכריכים מבצבץ לו קלסר גדוש דפים. היה זה אותו קלסר בהם תייקו הדיינים הצדיקים את דיוניהם ופסיקתם שהגאולה צריכה להגיע.
"תיקח את זה איתך ותראה לבית דין של מעלה את הנימוקים שלנו כאן למטה" ביקש חכם ישועה ממו"ר הרב, "תאמר להם שעם ישראל, שעבר את כל גזירות השמד של הגויים ועדיין נשאר יהודי, כבר ראוי! תאמר להם שהגיע זמן הגאולה!"
גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם
במקום סיכום
הרבה סיפורים סופרו על כוח התפילה של מרן הרב זצ"ל. האדמו"ר מבעלז הזקן היה רגיל לומר כי מי שבחייו היה "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמיימה", מחובר לעליונים ומחובר לתחתונים – גם אחרי פטירתו הוא מחבר שמים וארץ, נמצא בשמים

ומשפיע טוב על הארץ. מאז פטירת מורנו הרב זצ"ל עולים רבים לקברו, הצמוד לציון של החיד"א, שהרב זצ"ל טיפל בהעלאת עצמותיו לירושלים.
אנו רוצים לספר שני מעשים על כוחו של הרב לאחר פטירתו.

כהרף עין

הסיפור הראשון הוא של הרב אליהו כהן שליט"א - מנכ"ל ומייסד מוסדות "אור לאה", מוסדות שמחזיקים משפחות רבות בגמ"ח לפני החגים ולא רק בקמחא דפסחא אלא בכל השנה כולה. פעמים רבות היה מרן הרב זצ"ל טורח לסייע ל"אור לאה", לחזק את התורמים שמסייעים דרכם למשפחות נזקקות רבות דרך "אור לאה".
הרב אליהו כהן מחזיק גם כולל של אברכים חשובים ליד מוסדות "אור לאה", וכמו כל כולל הם מקבלים חלק מהתמיכה דרך משרד הדתות. המפקחים של המשרד עורכים מדי פעם ביקורים על מנת לראות אם התלמידים הרשומים אכן נמצאים, ומאשרים או לא מאשרים את הכולל. שתי ביקורות צריך לעבור כל כולל לפני שהוא מקבל את התקצוב הראשוני שנותנת המדינה לאברכים.
הרב כהן חיכה במשך שנה לשתי הביקורות הראשונות שיאשרו את הכולל, ביקורות שבהן תלויה ההקצאה של המדינה למי שמחזיק תלמידים שלומדים תורה. פעמים רבות הוא פנה לפקידים שיבואו לעשות את הביקורת, אך לשווא.
אחרי פטירתו של מורנו הרב זצ"ל הוא הלך לבכות על קברו שיסייע לו ממרום לגמור את הסחבת, "לך ושוב" של הפקידים, שיבואו לאשר את הכולל והתלמידים יוכלו לקבל את התקציב שהמדינה נותנת, כדי להרבות תורה. בבוקר אחרי התפילה הלך רבי אליהו כהן לקברו של הרב זצ"ל להתפלל על כך, ומיד אחר כך הלך לכולל לראות שהתלמידים הגיעו ללמוד בזמן. להפתעתו הוא רואה את חוליית הביקורת של המשרד נמצאת בכולל שלו. הוא לא האמין שכל כך מהר תתקבל התפילה שלו והרב יפעל למענו ממרומים כמו שפעל בחיים חיותו. הביקורת העלתה שהכל תקין. ועכשיו צריך לחכות רק לביקורת השנייה. האם גם עכשיו הוא יצטרך לחכות שנה?
מצויד בניסיון קודם החליט הרב אליהו כהן ללכת עוד פעם לציון של הרב זצ"ל על מנת לבקש שגם הביקורת השניה תגיע בהקדם. ושוב חוזר הסיפור על עצמו. מהתפילה בציון של הרב זצ"ל הולך הרב אליהו כהן לכולל ושם הוא מוצא את המבקרים באים לביקורת שניה, שגם היא, כמו הראשונה, עלתה יפה.

התינוק שהבריא

בנו בן השנתיים של עו"ד ידוע המקורב אל מו"ר הרב זצ"ל, נולד עם בעיות בריאות רבות. הוא לא יכול היה לאכול כמו ילד רגיל והיו מאכילים אותו דרך צינורית שהוחדרה לגופו דרך האף (זונדה). אבל זו הייתה רק הבעיה הקטנה. הכל התחיל מזיהום חמור שהיה בדמו של התינוק, זיהום שבגינו החלו כל הבעיות.

התינוק המסכן קיבל הרבה תרופות ועירויים שונים וכל גופו הקטן היה מנוקב מהטיפולים השונים שטיפלו בו הרופאים והאחיות. אך לא הייתה שום התקדמות במצבו של התינוק המסכן.

האב הכואב, שלא היה יכול לכאוב את היסורים של בנו הקטן, הלך לציון של מו"ר הרב זצ"ל והתפלל שם בדמעות שליש שהרב שכל כך אהב כל יהודי יתפלל על בנו הקטן שיבריא.

בלילה חולם האבא את מורנו הרב זצ"ל שאומר לו: "רפואה שלימה" שלוש פעמים. ואומר לו לא לדאוג, עם תנועת היד המפורסמת של הרב, תנועה של ביטול.

למחרת קם האבא ממיטתו עם זכרון החלום בראשו והולך לבית החולים מלא תקווה. בבית החולים הוא התקבל על ידי הרופאים והאחיות שבישרו לו כי חל מהפך במצב של בנו. בדיקות הדם הראו בפעם הראשונה על שיפור גדול במצבו, והם שוקלים להסיר את הזונדה, ולנסות לראות האם הילד יכול לאכול בכוחות עצמו.

הניסוי של הרופאים הצליח מעבר למשוער. בפעם הראשונה מאז היוולדו אכל התינוק אוכל רגיל והרופאים כבר החלו לחשוב על שיחרורו מבית החולים.

אכן, גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם.

הספדים

קשה סילוקם של צדיקים כשריפת בית המקדש

הרב חיים כהן שליט"א - החלבן

מי אני הקטן שאני יכול להספיד רב גדול כזה בישראל, אבל המומים ומזועזעים אנחנו בהסתלקותו של מורינו ורבינו ועטרת ראשנו הגאון הצדיק והקדוש המקובל האלקי הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זכותו יגן עלינו אמן!

צדיקים בחינת בית המקדש

סילוק צדיקים כמו חורבן בית המקדש. הלב פצוע והכאב עמוק מאד. "כי גדול כים שברך" (איכה ב', י"ג). חז"ל מלמדים אותנו ש"קשה מיתתם של צדיקים לפני הקדוש

ברוך הוא יותר מחורבן בית המקדש". וכן אומר השל"ה הקדוש: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (שמות כ"ה, ח') הצדיקים הם הבתי מקדשות על כן לא אמר בתוכו, רק בתוכם. אמרו רז"ל מסכת ראש השנה: "כה אמר ה' צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי" זה צום גדליה, ללמדך ששקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלוקינו.

סילוק צדיקים יותר מחורבן בית המקדש. ובאיכה רבתי מצינו "שסילוקם של צדיקים קשה לפני הקב"ה יותר ממאה תוכחות חסר שתיים שבמשנה תורה, ומחורבן בית המקדש. בתוכחות כתיב: 'והפלא ה' את מכותיך' ובחורבן בית המקדש כתיב: 'ותרד פלאים' אבל בסילוקם של צדיקים כתיב ביחזקאל (ב', ח'): 'לכן כה אמר ה' הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא' וכל כך למה? 'ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו תסתתר' עכ"ל.

הנה בתוכחות לא כתיב רק פלא אחד, ובחורבן בית המקדש שתיים כי פלאים - תרתי, משמע, ובסילוקן של צדיקים כתיב שלוש פלאות, ואין זה סותר למה שאמרנו לעיל "ששקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלוקינו", ובמדרש זה משמע שהוא ביותר. כי הנה הצדיק הוא גם כן בית המקדש ממש, כמו שנאמר בשמות: "ושכנתי בתוכם". כי הנה היו שני מקדשות שחרבו וכל אחד הוסיף יגון ואנחה, כי לאחר חורבן בית שני נסתלקה שכינה ביותר למעלה, ואין לנו אלא התורה הזאת. וסילוק הצדיק הוא חורבן שלישי. וזהו עניין שתי פלאות במקדשות כי היו שתים, ובצדיק שלוש, כי הוא חורבן השלישי.

צדיקים – נוכחות השכינה בתוכנו. צריכים אנו להבין עד כמה השבר הוא גדול. הצדיקים, הם הם בית המקדש של הדור, הצדיקים הם הנוכחות של השכינה הקדושה בקרבנו. הצדיקים, זככו את עצמם בטהרה ובקדושה, מסרו נפשם על התורה ועל התפילה ועל עם ישראל. וזכו ששכינה תהיה שוכנת בתוך לבבם, ומתוך לבבם תאיר היא את אורה הגדול על כלל עם ישראל. ביתה ומקומה של השכינה הקדושה הוא בלב הצדיקים, אוהבי עם ישראל המוסרים עצמם למען עם ישראל, למען תורת ישראל, למען ארץ ישראל.

אין השכינה העליונה שורה אלא במקום הראוי לה. ומקום זה הוא בקרב ליבם של קדושי ישראל, שרידי קודש אשר התקדשו לעילא לעילא בתורה, בטהרה עד שכל חדרי לבבם נעשה בית קיבול אל ההארה האלקית העליונה. אותה שכינה קדושה, נשמת החיים של עם ישראל, נשמת האומה. השכינה אשר שרתה בבית קודש הקדשים באהבה ובחיבור,

היא היא השוכנת בתוך ראשי העם, גדולי הדור אנשי קודש, אנשי אצילות עליונה, ודרכם היא מפַּכָּה לכל העולם כולו, ומברכת לכולם בשפע גדול.

צדיקים – צנורות השפע. כלל גדול הוא: אין האור האלקי מתגלה בעולם, אלא אם יש לו בית קיבול לשרות בו. אכן השכינה שורה על כלל עם ישראל בכללותו ובית הקיבול אל השכינה הוא כלל עם ישראל, לכן אפילו הצדיק הגדול ביותר איננו יכול להגיד קדיש וקדושה אלא בעשרה בישראל שדווקא אז שכינה שרייא. אלא שהצדיקים הם הם מרכזי החיים של עם ישראל. הצדיקים דומים לצינורות הראשיים דרכם זורמת שפעת הקודש אל כל פלגות האומה. הצדיקים מגלים את השכינה השורה בציבור, את הקדושה העליונה שהיא שורש החיים של עם ישראל.

כך כותב רבינו ניסים מגרונדי בספרו: "אין ספק שראוי, ושנאמין, שכמו שבזמן שבית המקדש קיים היה המעון ההוא המקודש מקום מוכן לחוּל שפע הנבואה והחכמה עד שבאמצעותו, המקום ההוא היה שופע על כל ישראל, כן ראוי שיהיו הנביאים והחסידים מוכנים לקבל שפע החכמה והנבואה, עד שבאמצעותם יושפע השפע ההוא על כל המוכנים לכל בני דורם, גם אם לא ישתתפו עמהם, אבל מצד הימצאם בדורם שהם עצמם כמו המקדש המקודש".

צדיקים – מעון לשכינה. והרמב"ן ז"ל כתב: "ויתכן באנשי זאת המעלה שתהיה נפשם גם בחייהם צרורה בצרור החיים כי הם בעצמם מעון לשכינה כאשר רמזו בעל ספר הכוזרי ואפשר שנתכוון גם לזה. לפיכך בהימצא הנביאים החסידים בדורות, יהיה השפע השופע עליהם ובאמצעותם אפשר שיהיה שופע על כל המוכנים בבני דורם. לכן כ"ש לאותם המתקרבים עמהם ולאותם המשתתפים עימהם.

ולא מחייהם בלבד, כי גם אחרי מותם, מקומות קברותיהם ראויים להימצא השפע שם בצד מן הצדדים. כי עצמותיהם אשר כבר היו כלים לחוּל עליהם השפע האלקי עדיין נשאר בהם מן המעלה והכבוד שיספיק לכיוצא בזה. ומפני זה אמרו רבותינו שראוי להשתטח על קברי הצדיקים ולהתפלל שם כי התפילה במקום ההוא תהיה רצויה יותר, להימצא שם גופות אשר חל עליהם כבר שפע האלקי."

בדומה לזה מתאר בלשונו: "הם ישרי לב וצדיקים עליונים, שהם הינם צינורות שפע החיים ליקום כולו. מרגישים הם את גלי ההשפעה של הטוב שיורד עליהם ועל ידם בעולם והרגשתם זאת מלבשתם ענווה ויראה ומביאתם להיתלות תמיד בזוהר השכל, ביקר התכונות".

בכל דור יש צדיקים שהם בחינת ראש ומוח. וכן הוסיף בעל התניא (ספר של בינוניים פרק ב'), וזה לשונו: "ואף שיש רבבות מיני חלוקי מדרגות בנשמות, גבוה מעל גבוה לאין קץ, כמו גודל מעלת נשמות האבות ומשה רבינו עליו השלום על נשמות דורותינו אלה דעקבי משיחא, שהם בחינת עקבים ממש לגבי המוח והראש. וכן בכל דור ודור יש ראשי אלפי ישראל, שנשמותיהם הם בחינת ראש ומוח לגבי נשמות ההמון ועמי הארץ... כי יניקת וחיות נפש רוח ונשמה של עמי הארץ הוא מנפש רוח ונשמה של הצדיקים והחכמים ראשי בני ישראל שבדורם.

ובזה יובן מאמר רז"ל על פסוק (דברים י"א, כ"ב): 'ולדבקה בו', שכל הדבק בתלמיד חכם, מעלה עליו הכתוב כאלו נדבק בשכינה ממש. כי על ידי דביקה בתלמידי חכמים, קשורות נפש רוח הנשמה של עמי הארץ ומיוחדות במהותן הראשון ושורשם שבחכמה עילאה" עכ"ל.

רואים אנו שהשכינה שורה על ראשי אלפי ישראל אנשי קודש היושבים בסתר עליון, המה צינורות השפע לעם כולו, המה המכוונים ומחברים את נשמות ישראל למקורם העליון, הם, הם בית המקדש של הדור. על צדיקים כאלה נאמר: "כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני". הם השביל והשפע לכל העולם כולו, לכל המציאות כולה.

הכיסופים של השכינה לשכון בתוך בני ישראל

צער השכינה. צריכים אנו לדעת, עיקר תאוותה וחשקה של השכינה הוא להתגלות בעולם הזה, בשביל זה ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו - "נתאווה הקדוש ברוך הוא לעשות לו דירה בתחתונים". השכינה מלאה בכיסופים עמוקים ובתשוקה עזה לשרות ולשכון בקרב ישראל בניה אהוביה - "והיו עיני וליבי שם כל הימים" (מ"א ט', ג'), כל זאת לגודל אהבת ה' יתברך אותנו, אנחנו עמו וצאן מרעיתו, אנחנו בנו יחידו, אהובים עליו מאד מאד, "הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאום ה'" (ירמיה ל"א, י"ט).

אי אפשר לתאר את גודל המאוויים של הקב"ה ושכינת עוזו להיות שוכנים באהבה בקרב ישראל, הגעגועים הנוראיים של השכינה אל עמה ונחלתה הם אדירים מאד מאד, כ"כ גדולים הם עד שבזמן החורבן מבקש מאיתנו ירמיהו הנביא לעודד ולנחם את השכינה, את ירושלים, על שברה הגדול של הסתלקותה מנחלת ה' על שברון בניה וגלותם - "דברו על לב ירושלים וקראו אליה". לדבר על ליבה של השכינה, להשתתף בצערה על כאב הפרידה מבניה בזמן החורבן. אכן עזים הם כיסופי השכינה אל בניה, אדירים הם געגועיה.

הצדיקים שמוסרים נפשם למען השכינה. הנה באים הם הבנים האהובים, הבנים הנבחרים, שרי הקודש טהורי הלב, ובכל עוז ובכל כח מוסרים נפשם למען השראת השכינה, יודעים הם כי השכינה צריכה היא בית קיבול, השכינה צריכה היא מדור ראוי וכשר, כלי שרת, טהור ומקודש שיכול להיות המכון להשראת השכינה והתגלותה. ועולים הם בקדושה, מטהרים עצמם בתורה ובתפילה, מייחדים הם את ליבם אך ורק למען השכינה, מתוך אהבה עזה ואדירה לעם ישראל. מתוך שהם בכל ימיהם מחמדים ומתאווים ומייחלים מתי יעשה שלום בין ישראל לאביהם שבשמיים, ומתי ישכון האור בקרב ישראל.

הצדיקים הנבחרים הללו, שמזניחים לגמרי את חייהם הפרטיים, ואין להם בליבם אלא בקשת השכינה, ובקשת הטובה לכלל עם ישראל. הם שליבם טהור ככסף צרוף, שנפשם זכה כספירים, "בני ציון היקרים המסולאים בפז" (איכה ד', ב') הם אשר סילקו מלבבם כל נדנוד של מחשבה אישית וטובה פרטית, הם הבנים הנבחרים אשר האם רובצת עליהם, שוכנת בתוך פנימיות לבבם, ודרכם שוכנת בקרב ישראל.

דרך הצדיקים שוכנת השכינה בישראל. השכינה עומדת היא במרומים, מחפשת היא: היכן ישנו לב טהור? היכן ישנו צדיק וחסיד, ישר ונאמן, אהוב ואוהב? מבקשת היא למצוא אותו כי מבקשת היא מנוח לכף רגלה, מבקשת היא מקום לשכון בו, לירד באמצעותו, לדוֹר קרוב קרוב לישראל בניה בני בְּחוּניה. והנה, רואה היא צדיק, איש קדוש, איש תורה וטהרה, ומתמלאת היא שמחה וגיל כרביבים, כטל יחיה, יורדת היא ושוכנת בו בבחיר ה', דרה היא בתוך לבבו שהוא קודש קדשים. מה קודש הקדשים אינו מלא אלא באהבת הכרובים, בייחוד קודשא בריך הוא וכנסת ישראל, אף צדיק זה אין בליבו אלא שני הכרובים, ייחוד הדוד והרעיה, חיבור השכינה הקדושה עם אבינו מלכנו.

צדיקים – שושבינין דמטרוניתא. הצדיקים הקדושים בחירי ה' הם הם העושים נחת ליוצרם, הם הגורמים לרוח האלקית לנוח ולשרות בעולם, הם עושים נחת לרוח, מניחים ומשַכְּנים אותה כאן, עלי אדמות. עד כמה משמחים הם את השכינה, עד כמה אהובים הם לבוראם, דומים הם לשושבינים, שושבינין דמטרוניתא, המקרבים בינה ובין בניה, בינה ובין דודהּ - קודשא בריך הוא. הם המרווים את הצימאון הנורא, הם הנותנים מענה לגעגועים העזים של השכינה אל עם ישראל, שכן הם המשרים אור השכינה בעולם ומחברים בסוד בין האב האוהב ובין הבן היקיר - "הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים" (ירמיה ל"א, י"ט).

כך יורדת היא השכינה ושוכנת בלבבות הצדיקים, בדרכה מברכת היא את כל בית ישראל. הלא כל מקור ההצלחה ברוחניות ובגשמיות הוא מכוח הארת השכינה אור האלוקות המחיה את הכל. ומירידת השכינה לארץ הכל מתברך, כשפע טל מתברכים הם הנפשות בשמחה ובאורה מתמלאים נחמה ומרגוע.

הברכה הרוחנית שורה על לומדי התורה והברכה הגשמית בעסקים וביתר תחומי החיים, חולים מתחזקים, קשיי יום מוצאים נחמה, וישראל עושה חיל. כל זאת מפני שהשכינה שורה במקומה, מקור הברכה משפיע הוא את שפעו, והכל מכח הצדיקים מדורי השכינה. "כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני". והם חסידי ה' בחינת "חנינא בני, די לו בקב חרובים". אין להם שום מחשבות על עצמם אלא אך ורק מחשבות על הדור, על העם, על הגאולה והישועה השלימה. כדברים המרטיטים של רבינו הרמח"ל על מידת החסידות.

הצדיקים שמקבלים יסורים למען הכלל. דברים אלו נותנים לנו צוהר וחלון קטן להציץ דרכו על מה שמתרחש בפנימיות הלב של החסידים הקדושים ראשי אלפי ישראל ובכללם להציץ מעט על מה שהתרחש בלבבו הטהור והקדוש, הלב שהיה משכן אדיר לשכינה, הלב שנשא על גביו את סבלות צאנו של הקב"ה, הלב שבכל עת לחם, איש מלחמות, על גאולת ישראל וישועת עולמים, הלב שקיבל על עצמו ייסורים גדולים ונוראים למען עם ישראל! כמשה רבינו שאמר לה': "אם תישא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת". הוא הוא אותו הלב שנדם אתמול, ליבו של רבינו הצדיק המנוח הרב מרדכי אליהו זצ"ל.

שער החסידות - הרב אליהו זצ"ל

צדיקים שלא מחכים לגמול. וזה לשון הרמח"ל: "הנה ביארנו עד הנה החסידות, מה שתלוי במעשה ובאופן העשייה, נבאר עתה התלויה בכוונה, וכבר דברנו גם כן למעלה מעניין לשמה ושלא לשמה למדרגותיהם, אמנם ודאי שמי שמתכוין בעבודתו לטהר נפשו לפני בוראו, למען תזכה לשבת את פניו בכלל הישרים והחסידים, לחזות בנועם ה' לבקר בהיכלו, ולקבל הגמול אשר בעוה"ב לא נוכל לומר שתהיה כונה זו רעה, אכן לא נוכל לומר גם כן שתהיה היותר טובה, כי עד שהאדם מתכוין לטובת עצמו, סוף סוף עבודתו לצורך עצמו.

אך הכוונה האמתית המצויה בחסידים אשר טרחו והשתדלו להשיגה, הוא שיהיה האדם עובד רק למען אשר כבודו של האדון ב"ה יגדל וירבה, וזה יהיה אחר שהתגבר באהבה אליו יתברך, ויהיה חומד ומתאווה אל הגדלת כבודו ומצטער על כל שימעט

ממנו, כי אז יעבוד עבודתו לתכלית זה, שלפחות מצדו, יהיה כבודו יתברך מתגדל. ויתאווה, שכל שאר בני האדם יהיו כמו כן, ויצטער ויתאנח על מה שממעטים שאר בני האדם, וכל שכן על מה שממעט הוא עצמו בשוגג או באונס או בחולשת הטבע, אשר קשה לו לישמר מן החטאים בכל עת, כעניין הכתוב (קהלת ז'): 'כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא'.

ודבר זה ביארוהו בתנא דבי אליהו: 'כל חכם וחכם מישראל שיש בו דברי תורה לאמתו, ומתאנח על כבודו של הקב"ה ועל כבודן של ישראל כל ימיו. ומחמד ומתאוה ומצפה על כבוד ירושלים ועל בית המקדש ועל הישועה שתצמיח בקרוב בימינו ועל כינוס גליות - מיד שורה רוח הקודש בקרבו'.

נמצאת למד שזאת היא הכוונה המעולה שהיא רחוקה לגמרי מכל הנאת עצמו, ואינה אלא לכבודו של מקום ולקידוש שמו יתברך המתקדש בבריותיו בשעה שעושים רצונו, ועל זה אמרו (זהר כי תצא): איזהו חסיד? המתחסד עם קונו.

צדיקים – להקים שכינתא מעפרא. והנה החסיד כזה מלבד העבודה שהוא עובד במעשה מצותיו על הכונה הזאת, הנה ודאי צריך שיצטער תמיד צער ממש על הגלות ועל החורבן, מצד מה שזה גורם מיעוט כביכול לכבודו ית', ויתאווה לגאולה לפי שבה יהיה עילוי לכבוד השם יתברך, והוא מה שכתב התדב"א שהבאנו למעלה, ומתאווה ומיצר לכבוד ירושלים וכו', ויתפלל תמיד על גאולת בני ישראל והשבת כבוד שמים לעילוי.

ואם יאמר אדם: מי אני, ומה אני ספון שאתפלל על הגלות ועל ירושלים, המפני תפילתי יכונסו הגלויות ותצמח הישועה? תשובתו בצדו, כאותה ששנינו (סנהדרין ל"ז): לפיכך נברא אדם יחידי כדי שכל אחד יאמר בשבילי נברא העולם, וכבר נחת רוח הוא לפניו יתברך שיהיו בניו מבקשים ומתפללים על זאת, ואף שלא תעשה בקשתם מפני שלא הגיע הזמן או מאיזה טעם שיהיה, הנה הם עשו את שלהם והקב"ה שמח בזה.

חסרון הגאולה – מפני שלא מתפללים מספיק על הגאולה. ועל העדר זה הדבר התרעם הנביא (ישעיה נ"ט): 'וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע', ואמר (שם ס"ג): 'ואביט ואין עוזר ואשתומם ואין סומך', ואמר (ירמיה ל'): 'ציון היא דורש אין לה', ופי' ז"ל (סוכה מ"א): מכלל דבעיא דרישה. הרי כאן שחייבים אנחנו בזה, ואין לנו ליפטר מפני מיעוט כחנו, כי על כיוצא בזה שנינו (אבות פ"ב): לא עליך המלאכה לגמור ואי אתה בן חורין ליבטל הימנה.

ואמר עוד הנביא (ישעיה נ"א): 'אין מנהל לה מכל בנים ילדה ואין מחזיק בידה מכל בנים גדלה'. ואמר (שם מ'): 'כל הבשר חציר וכל חסדו כציץ השדה', ופי' ז"ל (תיקונים):

שכל חסד שעושים לעצמם הם עושים לטובת נפשם ולהנאתם, ואינם מתכוונים לכוונה השלימה הזאת, ולא מבקשים על עילוי הכבוד וגאולתן של ישראל, שהרי אי אפשר לכבוד העליון להתרבות אלא בגאולתן של ישראל ובריבוי כבודם שזה תלוי בזה באמת, וכמו שכתב בתנא דבי אליהו שהזכרתי: ומתאנח על כבודו של הקב"ה ועל כבודן של ישראל. נמצאת למד שב' דברים יש בעניין זה, אחד, הכוונה בכל מצווה ועבודה שתהיה לעילוי כבודו של מקום במה שבריותיו עושים נחת רוח לפניו, ועוד, הצער והבקשה על עילוי הכבוד הזה, שיעשה בשלמות בעילוי כבודן של ישראל ושלוותן.

צדיק - עושה מעשיו לטובת הדור. ואמנם עוד עיקר שני יש בכוונת החסידות, והוא טובת הדור, שהנה ראוי לכל חסיד שיתכוין במעשיו לטובת דורו כולו, לזכות אותם ולהגן עליהם. והוא ענין הכתוב (ישעיה ג'): 'אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו', שכל הדור אוכל מפירותיו, וכן אמרו חז"ל (ב"ב ט"ו): 'היש בה עץ' - אם יש מי שמגן על דורו כעץ.

ותראה שזהו רצונו של מקום שיהיו חסידי ישראל מזכים ומכפרים על כל שאר המדרגות שבהם, והוא מה שאמרו ז"ל בלולב ומיניו (ויקרא רבה ל'): יבואו אלה ויכפרו על אלה, שאין הקב"ה חפץ באבדן הרשעים, אלא מצווה מוטלת על החסידים להשתדל לזכותם ולכפר עליהם, וזה צריך שיעשה בכוונת עבודתו, וגם בתפלתו בפועל דהיינו שיתפלל על דורו לכפר על מי שצריך כפרה ולהשיב בתשובה מי שצריך לה, וללמד סניגוריא על הדור כולו.

צדיק – מלמד סנגוריה על הדור. וכבר אמרו ז"ל (יומא ע"ז): על הפסוק: 'ואני באתי בדבריך' שלא חזר גבריאל ונכנס לפנים מן הפרגוד אלא כשלימד סניגוריא על ישראל, וגדעון נאמר לו (שופטים ו'): 'לך בכחך זה', לפי שלמד סניגוריא על ישראל, כי אין הקב"ה אוהב, אלא למי שאוהב את ישראל! וכל מה שאדם מגדיל אהבתו לישראל, גם הקב"ה מגדיל עליו.

ואלה הם הרועים האמיתיים של ישראל שהקב"ה חפץ בהם הרבה, שמוסרים עצמם על צאנו, ודורשים ומשתדלים על שלומם וטובתם בכל הדרכים, ועומדים תמיד בפרץ להתפלל עליהם ולבטל הגזירות הקשות ולפתוח עליהם שערי הברכה. הא למה זה דומה? לאב שאינו אוהב שום אדם יותר ממי שהוא רואה שאוהב את בניו אהבה נאמנת והוא דבר שהטבע יעיד עליו.

צדיק – מתפלל על הדור. והוא עניין כהן גדול שאמרו עליו (מכות י"א): שהיה להם לבקש רחמים על דורם ולא בקשו. וכן אמרו (שם): ההוא גברא דאכליה אריא ברחוק

תלת פרסי מיניה דריב"ל ולא אשתעי אליהו בהדיה תלתא יומי. הרי לך החובה המוטלת על החסידים לבקש ולהשתדל על בני דורם. והנה כבר בארנו חלקי החסידות הראשיים ופרטיהם מסורים לכל בר שכל ולכל לב טהור להתנהג בהם בדרך הישר לפי השורשים האלה כל דבר בעתו.

הרב אליהו זצ"ל – צדיק וחסיד

ייחד עצמו בחד קיטרא עם קודשא בריך הוא. הרב המנוח, כל חייו היו התגלמות של דברים האלה. כל חייו היו משובצים ביהלומי חן של חסידות ואהבת ישראל. זיו השכינה שהיה שפוך עליו נבע מכח לבבו הטהור שייחד עצמו בחד קיטרא עם קודשא בריך הוא, ומאווי ליבו היו תשועתם של ישראל, של שלימות ארץ חיינו הקדושה, ביד משיח צדקנו במהרה.

היסורין נוראין – כמו קרבן ציבור מכפר על הדור. וכך בשנותיו האחרונות כהמשך של כל מסכת חייו האדירה הרצופה מסירות נפש למען עם ישראל, מסר עצמו לייסורים גדולים ונוראים למען עם ישראל. כמו קורבן ציבור, הקריב את כל גופו, הקריב את כל אבריו וגידיו לסבול ייסורים נוראים כדי לבטל גזירות קשות מעל ישראל כדי להביא גאולה שלימה. לא היה אבר ואבר וגיד וגיד בגופו שלא עברה עליו מסכת הייסורים. בחייו היה ממליך את הקב"ה על כל אבר ואבר וגיד וגיד מרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, ובאחרית ימיו הקדיש את האברים האלו שהיו ספוגים מלכות ה' קדושה ושכינה, ומסרם כקורבן לייסורים נוראים למען עם ישראל.

זה הוא, והתקיימו בו כל דברי הרמח"ל בעניין זה (דרך ה' ב', ג') וז"ל: "ואמנם על פי שורש זה נסדר, שיגיעו צרות וייסורין לאיש צדיק, ויהיה זה לכפרת דורו. והנה מחיוב הצדיק הוא, לקבל באהבה הייסורין שיזדמנו לו לתועלת דורו, כמו שהיה מקבל באהבה הייסורין שהיו ראויים לו מצד עצמו. ובמעשה הזה מטיב לדורו, שמכפר עליו, והוא עצמו מתעלה עילוי גדול, שנעשה מן הראשים בקיבוץ בני העולם הבא וכמו שביארתי. ואולם מזה הסוג עצמו ימצא עוד מין אחר יותר גבוה במעלתו מאותו שזכרנו. וזה כי מה שזכרנו, הוא שילקה הצדיק על בני דורו שהיו ראויים לעונש גדול מאוד וקרובים לכליה או לאבדון, והוא בייסוריו מכפר עליהם ומצילם בעולם הזה ומועיל להם גם לעולם הבא. יסורין – להביא גאולה. אמנם יש עוד ייסורין שנותנים לחסידים היותר גדולים המושלמים כבר בעצמם, והם לעזור למה שצריך לכלל גלגולי ההנהגה שיגיעו אל הסוף שהוא השלמות. ופירוש העניין, כי הנה מצד הסדר הראשון שהוסדר להנהגת

העולם וגלגוליו, כבר היה צריך לאדם שיסבול קצת צער, לשיגיע הוא וכל העולם עמו אל השלמות.

והוא מה שהיה מתיילד ונמשך מהעלם אורו יתברך והסתר פניו, שהושם לאחד מיסודות ענייני מצבו של אדם כמו שכתבתי למעלה. וכל שכן אחרי שרבו הקלקולים בעולם, מצד חטאים, על חטאים גדולים ועצומים שנעשו בו, הנה נתרבה יותר ההסתר ונעלם הטוב, ונמצא העולם ובריותיו במצב שפל ורע. וצריך על כל פנים, שעל ידי גלגולים שתגלגל חכמתו הנפלאה בעולם, יגיעו הדברים אל תיקון.

ומעיקרם של גלגולים הוא, שיקבלו בני האדם עונשים כדי רשעתם, עד שתמצא מדת הדין מפויסת. ואולם סידר האדון, ברוך הוא, שהשלמים והחשובים יוכלו לתקן בעד אחרים וכמו שביארתי, ותיפגע בהם מדת הדין, תחת פוגעה בכלל העולם.

יסורין שלהם – מכפרים על צרות גדולות. ואמנם כיוון שהם בעצמם שלמים וראויים לטוב, ושהם מתייסרים רק בעבור האחרים, ודאי שתתפייס מדת הדין במועט בהם, כבמרובה בחוטאים עצמם. ולא עוד, אלא שעל ידי זה זכותם נוסף וכוחם מתחזק, וכל שכן שיכולים לתקן את אשר עיוותו האחרים. והיינו, כי לא די שיתקנו למה שבבני דורם, אלא גם לעניין כל מה שנתקלקל העולם מאז נהיו בו חטאים ועד עתה. ובודאי שאלה יהיו אחר כך בקיבוץ השלמים, ראשי הראשנים והיותר קרובים אליו יתברך שמו" (דרך ה' פ"ג).

אלו הם החסידים, שבזכותם השכינה שורה על ישראל ומוצאת היא נחת רוח ושעשועים עם בניה אוהביה. הנה בא סער נורא, קרע איום ופוצע, הוא הוא סילוקו של צדיק, קשה סילוקן של צדיקים כשריפת בית אלוקינו.

קשה סילוק צדיקים – כי הם מחברים את העולם הזה לעולם הבא. צדיק בעודו חי בעוה"ז, בשעה ששכנה נשמתו האצילית בתוך גופו הקדוש ככלי שרת היה, הוא מַשְׁרה את השכינה בעולם ככלי קדוש, כמלאך משרת היה עומד בעולם הזה ומחברו לעילא לעילא אל העולמות העליונים. דווקא בזכותו, בהיותו מלובש בגוף בעולם הזה יכלה השכינה להתלבש בו ובאמצעותו לשרות בתוך העולם הזה ממש. וכך כמו שריפת בית המקדש - שנשרף ביתו של הקב"ה קשה הוא הסתלקותו של הצדיק, קשה וכואבת מאד! השכינה איננה מוצאת שום מנוחה כפי שהייתה לה בחיים חיותו, כְּיוֹנה שעפה וחגה סביב בניה, ואינה מוצאת מנוח לכף רגלה. הסתלקות הצדיק היא התנתקות השכינה מבניה אהוביה, והכאב נורא ועמוק מאד.

צדיקים במיתתם קרויים חיים. אמנם הצדיקים במיתתם קרויים חיים, ובוודאי שהארת הנשמה מתפשטת הרבה מאד אחר הפטירה. בעוד הצדיק בחיים הייתה הנשמה מצמצמת עצמה אל הגוף, אל העולם הזה. אבל אחר הפטירה מתפשטת הארתה בכל העולמות כולם. מאירה היא בתועפות עוזה מכוח כל המצוות והמעשים הטובים שעשתה בחיים חיותה.

ובוודאי עומד הרב כמלאך במרומים וממשיך להתפלל ולדבר טוב על ישראל, אלא שסילוקו קשה עבורנו, אנחנו המצויים בעולם הזה. דומה הדבר אל האור האלקי, אכן האור האלקי ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ומתפשט בכל ההויה כולה. אמנם אנו בעולם הזה רוצים לראות את מלכנו, אנו מייחלים לא רק להתפשטות אור אין סוף, אלא דווקא להצטמצמות, אותה ההצטמצמות שיהא מצמצם עצמו אל בין שני הבדים, אל בין שני הכרובים, חשקה היא בכם.

ואף שאורו ממלא את כל העולם "השמיים ושמי השמיים לא יכלכלוך", הנה האהבה דוחקת ומצמצמת את האור אל בין הבדים. וכך הגוף שמצמצם את הנשמה, אמנם גורם לה דחיקה וצמצום, אך צמצום זה מאפשר לה להיות שוכנת בעולם הזה, מאפשרת לבני העולם להיפגש עם הצדיק, להיות מושפעים מאוד מאורו ומטהרתו.

וכעת, הדבר איננו, כלי שרת, כלי קודש נשבר, והאורות המרובים הסתלקו והתפשטו להם לרום שמיא. קשה סילוקם של צדיקים כשריפת בית המקדש.

להמשיך את דרכיו הקדושות

החיים בעולם הזה – חייבים להמשיך במידותיו. כעת לאחר סילוקו יכולים ומחויבים אנו להמשיך! אנו נותרנו בעולם הזה, אנו בעלי גוף, ביכולתנו להמשיך השכינה ארצה, צריכים אנחנו להתחזק! ללכת בדרכיו הקדושות, לייחד את עצמנו למען השראת השכינה בעם ישראל, וזאת ע"י התורה והמצוות. להרבות אהבה ומסירות נפש לעם ישראל, לדקדק בקיום המצוות, לקבוע עיתים לתורה, להרבות אהבה ושלום בינינו.

כל אלה המעשים הטובים הם הם ממשיכים את השראת השכינה ארצה. חלל גדול נותר, בור עמוק נפער ואנו הקטנים כולנו צריכים להתאזר עוז ולהשלים ולמלא את החלל. ובוודאי שהיה הרב המנוח מצווה אותנו להתחזק ולשמוח, לחזק עצמנו בתורה המנחמת את הלב השבור, לאמן את עצמנו בדביקות ובשמחה אל המצוות, להתפלל בכל לבבנו לישועתם של ישראל שתבוא במהרה!

צריכים אנו לדעת, לא אלמן ישראל! כמו שאומרים אנו ב'אנשי אמונה אבדו' אם תרופה לא מצאנו, הרי "ששבנו אליך בבושת פנינו לשחרך אל בעת צרותינו". אבינו שבשמיים

דיבר טוב על ישראל הוא חושב מחשבות "כי בלתי ידח ממנו נידח". צריכים אנו לחזק ביטחוננו בקב"ה ובישועתו להתחזק בתשובה שלימה מעומקא דליבא, ובע"ה נראה ישועות ונחמות בבניין בית חיינו בעגלא ובזמן קריב!

רב ומנהיג בקודש הקודשים

הרב יונה מצגר שליט"א - הרב הראשי לישראל

חז"ל מספרים כי "צנצנת המן... ומקלו של אהרן שקדיה ופרחיה, וארגז שהשיבו פלשתים כבוד לאלקי ישראל היו כולם בבית קדש הקדשים" (יומא, י"ג ע"ב. וכן במסכת כריתות, ה' ע"ב). הנה כי כן, שלושה דברים עמדו בקודש הקודשים: ארון הברית, מטה אהרון וצנצנת המן. למה דווקא שלושת הדברים הללו נבחרו לעמוד במקום הכי קדוש לעם ישראל?

יש המסבירים, שיש לכך מסר לתכונתו של רב ומנהיג. קודש הקודשים - הוא סמל לתכונת הקודש, לדמותו של רב, כמו הגאון הרב מרדכי אליהו זצ"ל. שלושת הדברים שעמדו בקודש הקודשים הם הדברים שעומדים בתכליתו של האדם, והם שלושת הדברים שצריכים להנחות את חייו:

ארון הברית - זהו סמל לקיום תורה ומצוות. אך לא רק קיום התורה באופן אישי, אלא כמורה הוראה לרבים, בבחינת "אדם לעמל יולד" - 'לעמ"ל' - ראשי תיבות: ללמוד על מנת ללמד. את הוראת ולימוד התורה לרבים, קיים הגר"מ אליהו בהידור רב, בהרבצת תורה בכל רחבי הארץ, אם באופן אישי, ואם באופן תקשורתי - בשיעוריו אשר שודרו באמצעות הלוויין והביאו את דבריו לרבבות בתים בישראל, ומאות אלפי יהודים היו משומעי לקחו ולמדו ממנו תורה וקיום מצוות.

מטה אהרון - מסמל את מידתו של אהרון הכהן, "אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". הרב אליהו הצטיין באהבת הבריות שלו באופן ייחודי, היה לו חן לכל אדם, כפי שנאמר: "ומרדכי רצוי לרוב אחיו, דורש טוב לעמו, ודובר שלום לכל זרעו". הוא אחז בעבותות של אהבה במטהו של אהרון והצליח במטה המיוחד שלו להקסים את כל סובביו – בחן, בבהירות שלו. אנשים, מכל שכבות העם, שבאו מדוכאים ללשכתו - יצאו מבורכים, מעודדים, מאמינים ומחויכים.

צנצנת המן - מסמלת את הדאגה לפרנסתם של האנשים ועידודם של אנשים קשיי יום. כמה קרנות צדקה וגמילות חסדים היו בנשיאותו, בעידודו ובדרבונו, גם בארץ וגם בתפוצות. מאתיים אברכים למדו בבית המדרש להוראה של הרב אליהו, וכל אחד מהם

קיבל 'מלבושי כבוד' - מכובע ועד נעליים, מכף רגל ועד ראש. ולא רק לבני התורה דאג, אלא גם להמון העם.

סופר עליו שכאשר הגיע לוונצואלה, נועד עם הנשיא והעניק לו שי: ספר 'פרקי אבות'. תוך כדי המפגש, הנשיא הצית סיגר ואת המאפרה הניח על הספר הקדוש. הרב אליהו הוריד בעדינות את המאפרה מעל הספר. אך בהמשך השיחה, שב נשיא ונצואלה והניח את המאפרה על הספר. הרב אליהו ביקש מהשגריר הישראלי, שנלווה לביקור, להעיר את תשומת לבו של הנשיא לכך שמדובר בספר קדוש שאסור להניח עליו חפצים, אך השגריר חשש מתקיפותו של הנשיא ומתגובתו, ולא אמר דבר. עוד הם מתלחשים, והנשיא חש שמשהו מפריע לרב, ושאל את המתורגמן מהו הדבר, והוא ענה לו שהרב ביקש שלא לשים שום דבר על הספר, כי הוא קדוש. הנשיא התרשם מהדברים והסיר מיד את המאפרה מעל ה'פרקי אבות'. בתום הפגישה ביקש הנשיא להישאר לבד עם הרב, הגיף את הדלתות ונעל אותן. הנשיא התיישב על הרצפה, כרע ברך, נישק את נעליו של הרב אליהו, וביקש ממנו ברכה. הרב ענה לו, כי יברך אותו - אם יעזור למדינת ישראל. נשיא ונצואלה ענה לרב אליהו כי ברשותו שפע של דלק וכי הוא יכול למכור למדינת ישראל כמויות גדולות של דלק במחירים זולים ביותר. ענה לו הרב: אם כך תעשה תהיה מבורך, ובירך את הנשיא. ללמדך שהרב היה צנצנת המן גם לפרט וגם למדינה כולה.

בית של קדושה - הרב מרדכי אליהו גדל בבית של קדושה. הוא התייתם בגיל צעיר מאביו שהיה מקובל, וכאשר היה לדיין צעיר בבאר-שבע נקשרה נפשו בעבותות של אהבה לבבא סאלי, וספג ממנו הרבה מתורת הנסתר, שליוותה אותו עד סוף חייו. רבים הם הסיפורים שסופרו ושיסופרו על הניסים והנפלאות שאפפו את חייו. המכנה המשותף בין כולם – הענווה שלו, הפשטות שלו, הצניעות שלו, וקדושת החיים שהוא חי בה. כשהוא הלך לבית הכנסת - לעולם לא הלך לבד, תמיד קהל ליווה אותו. מאוד התחשב בכל אחד. כשהתמניתי לתפקידי, סמוך לחג הפסח, ההזמנה הראשונה בה הוזמנתי כרב ראשי לישראל, לקהילה ספרדית, היתה לקהילה של הרב אליהו, על פי בקשתו האישית, לדרוש לקראת הפסח. הגר"מ אליהו התייחס בחשיבות יתר לכבוד הרבנות הראשית לישראל שהוא היה מעמודי התווך של כל דורותיה.

גאון בתורה - הוא היה גאון בתורה, גאון בחסד, גאון במידות. אהבת הארץ שלו היתה מן המפורסמות והכאב שלו בתקופת ה'התנתקות' היה בולט מאוד מכולם. ביתו היה

שוקק חיים לכל דכפין, כל בוקר עמדו בתור עשרות יהודים לקבל עצה וברכה - והוא נענה ברצון לכל פנייה, והיה לעזר ולתושייה לכל פונה ומבקש.

קדושה - פעם באתי עליו בהיותי רב צעיר וראיתי בבית שני חסידים. שאלתי אותם: מה לחסידים, שיש להם אדמו"ר חי, בבית הראשון לציון? ענו לי השניים: 'אם היית יודע באיזה קדושה וטהרה גדל הרב'..! אחד מהם שאל אותי: 'כמה זמן כבודו אומר קידוש בליל שבת? הרב מרדכי אליהו שמע בבית אביו בכל שבת קידוש חצי שעה"!

תורת הסוד - המשפחה כולה גדלה על תורת הסוד, והרב זצ"ל גדל והתעלה והפך להיות הדיין הצעיר במדינת ישראל. הוא ישב ולמד, לבד, בחדר סגור שבוע שלם בבאר שבע, ומאחר ולא רק בתורת הנגלה חשקה נפשו, היה גם מסתופף בחדרו של הבבא סאלי ועל כן קיבל ממנו הרבה מתורת הנסתר. עד שהפך לגאון בישראל.

הארת פנים - הגמרא מספרת על רבי אלעזר שאמר לרבי יוחנן: על היופי הזה שיתבלה באדמה אני בוכה. שואל המהרש"א: מדוע לבכות על יופי שיתבלה בדרך הטבע? אלא לא על היופי החיצוני הוא מתכוון. רבי יוחנן העיד על עצמו שהוא משיירי יפי ירושלים, משיירי המשובחים שבירושלים.

קשור כל הציבור - הגאון הרב מרדכי אליהו משיירי יפי ירושלים. אנו קוראים על מטה אהרון: "ויפרח פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים". שואל הרב אליהו בספריו: בדרך הטבע קודם יוצאים הפרחים, לאחר מכן הציצים ולאחר מכן הפרחים. מדוע כאן היו כולם בבת אחת? אלא שאהרון היה אוהב שלום ורודף שלום, והיה מקובל על כל שכבות הציבור, מקטנם ועד גדולם. "פרח" זה הילדים, פעמים רבות באו ילדים לשמוע את דרשותיו של הרב אליהו לפני החגים, והוא ידע לדבר אל כל ילד.

"שקד" - אותיות קדש, רבנים חשובים. מי לא זוכר את השיחה הארוכה שלו עם הרבי מליובאוויטש? מי לא יודע שהוא דאג לכל יהודי, אם זה אסיר בכלא הישראלי ואם זה יהונתן פולארד שאסור בכלא באמריקה. הרב זצ"ל היה הרב הראשי הראשון שבא לכלא לבקר אותו, עודד אותו, וכתב לו מכתבים. כשאני בתור רב ראשי באתי לבקר את יהונתן פולארד, השאלה הראשונה שנשאלתי היא: מה שלום הרב מרדכי אליהו?

אהבתו לארץ ישראל – איזו אהבה! האהבה לקדושת ארץ ישראל, לשלמות ארץ ישראל. הרב זצ"ל המשיך לחיות כל כך הרבה זמן. מעשה אלוקים! ומי שעזר לנס הזה לקרות זה הרבנית. עם התפילות שלה, העידוד שלה, העזרה שלה. חלל גדול נוצר בהעדרו. חכמתו בתורה ובחיי היום-יום יחסרו לכולנו. הוא הרב של כולם.

יהי רצון שיהיה מליץ יושר על כל בית ישראל, על כל בני התורה, מכל המגזרים, חסידים, ליטאים, מתנחלים. שנזכה לשמור על ארצנו ועל עיר אלוקינו בחוסן, בתבונה ובסיעתא דשמיא.

אהוב למעלה ונחמד למטה
הרב מאיר מאזוז שליט"א - ראש ישיבת כסא רחמים
הגיעתנו השמועה הרעה - מחלה ונועה,
ואני בתוך הגולה - מסתובב מקהילה לקהילה,
על פטירת צדיק חי,
עמוד צלותהון דישראל - אלוף מגדיאל
- רב פעלים מקבציאל,
הגאון הגדול - מעוז ומגדול,
הראשון לציון - מקדש ואפריון,
אהוב למעלה ונחמד למטה
- הרעשת ארץ פצמתה - רְפָא שבריה כי מָטָה,
הלא הוא ידיד נפש חמדת כל ישראל,
מרן הגאון רבי מרדכי צמח אליהו בן מזל,
אשר כיהן עשר שנים כראשון לציון והרב הראשי לישראל,
מיום ר"ח ניסן שנת ראשו"ן לציו"ן (תשמ"ג לפ"ק), עד ניסן התשנ"ג,
והיה אהוב על כל העדות והחוגים - זהב מזוקק בלי סיגים,
עד אשר מצ"א טוב - בעולם שכלו טוב,
ותנח נפשו בצל שדי - הוא יאמר לצרות עמו ישראל די.
תהא נשמתו צרורה בצרור החיים וזכותו תגן עלינו, אמן.
אין בפינו מלים לנחם - ובפרט בעת יַחֵם
- רק המרחם הוא ירחם,
על עמו הגולה והנרדף - וּמַהֵר לגבעה נהדף - כקול עלה נדף,
וזכות הגאון המנוח תעמוד למשפחתו ולבניו היקרים
- מאירים כספירים,
ולכל עם ישראל שהעתירו לרפואתו במשך שנים
- שיהיו דשנים ורעננים,
והקב"ה ינחמנו בכפליים - בבנין ציון וירושלים
- ואור החמה שבעתיים,

במהרה בימינו, אמן.

גאון, פוסק, חכם אמיתי

הרב חיים דרוקמן שליט"א - ראש ישיבת 'אור עציון' וראש ישיבות 'בני עקיבא'

ענק בתורה - רבי מאיר אומר במסכת אבות, ריש פרק שישי: "כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה" – ומכאן הייתה גדלותו של מרן הרב אליהו זצ"ל. הוא היה שר-התורה ששלט בכל תחומיה. בראש ובראשונה הוא היה ענק בתורה בכל מקצועותיה – בנגלה ובנסתר. לפני כל התארים והסיפורים – הכול מגיע מהעובדה הזאת!

פוסק - הרב אליהו היה "פוסק" במובן הגדול והמשמעותי ביותר של המושג הזה. הוא היה פוסק מהשורה הראשונה – לא רק בדור שלנו, אלא פוסק שמזכיר פוסקים גדולים מהדורות הקודמים. הוא היה יכול לפסוק הן בהלכות יחיד והן בהלכות ציבור. על כל שאלה, גם בתחומי הפרט וגם בתחומי הכלל, הוא ענה במקום.

גדלותו לא החלה בזמן שנבחר, אלא עוד הרבה קודם. הוא היה ראשון-לציון עוד לפני שנבחר להיות ראשון לציון, והיה רב ראשי עוד לפני שהוא נבחר להיות הרב הראשי לישראל. לא התפקיד עשה את גדלותו. הוא היה גדול אמיתי, ומתוך גדלותו הוא קבל את התפקידים.

שקידה בתורה - והגדלות הזאת, באה מתוך שקידה מרובה בתורה. הוא סיפר לי, שכאשר הוא נסע ממקום למקום, הוא פשוט לקח אתו דפי גמרא. פעם לא היו מהדורות הכיס למיניהן, אז כדי ללמוד בדרכים, הרב אליהו פשוט לקח אתו דפים מתוך גמרות ישנות. זו שקידה בתורה. כך הוא נהיה ענק בתורה.

חכם אמיתי - לרב אליהו הייתה מתנת שמים אדירה, שהוא היה חכם אמיתי. הוא היה כזה לא רק בתואר, לא רק בגלל שהספרדים קוראים לרב בשם 'חכם', אלא הוא היה חכם ופיקח בצורה בלתי רגילה, עם חכמת חיים אדירה. הפקחות הזו אפשרה לו לפשט את העניינים והסוגיות הכי סבוכות, שעליהם אנשים היו באים להתייעץ אתו, באופן כזה שהאנשים שנכנסו אליו יצאו ממנו תמיד במאור פנים. היכולת הזאת לפשט מצבים סבוכים, היא פקחות יוצאת דופן, והיא היתה לרב אליהו.

רב של כולם - ראית את כל האנשים שבאו לשמוע לעצתו, בין אם זה בעניינים פרטיים ובין אם זה בעניינים כלליים. אנשים באו לשמוע את הדרכתו לא רק בענייני הלכה, אלא בשל חכמתו ועצותיו הטובות. הוא ידע לדבר עם כל אחד בשפתו. ראית איך הוא מקבל כל אדם, ומדבר איתו בשפתו, מהתלמידי החכמים הגדולים ועד לאנשים הפשוטים.

אני זוכר שאחרי שהוא נבחר להיות רב ראשי, הוא המשיך וקיבל יומיים בשבוע אנשים שבאו לביתו לשאלות אישיות. זה היה מחזה מדהים, משהו בלתי רגיל. אלפים שחרו לפתחו, היו מוכנים לעמוד שעות עד שיגיע תורם להיכנס. הרב לא עזב עד שקיבל את כולם. וכל אחד קיבל יחס אישי, גם בבעיות הכי פשוטות וקטנות. לכולם הוא השיב, וכולם יצאו ממנו במאור פנים ובשביעות רצון.

מאחד ספרדים ואשכנזים - אנו מנסים להבין, איך הוא הצליח בכך. הרי ברור שהדבר קשור בקשר הדוק עם המבט הכלל-ישראלי שהיה לו, ולא עזב אותו בשום מצב. גם בפסיקה שלו ראינו את זה, כאשר את כל פסיקותיו בכל סוגיה הוא נתן לכל העדות, גם לספרדים וגם לאשכנזים. רואים את זה בספר 'הלכות-חגים', שבו הרב חיבר פסקי הלכה המותאמים לכל העדות. הוא זה שהוציא את ה'קיצור שולחן ערוך' של הרב גאנצפריד עם הערות למנהגי הספרדים. הוא תמיד השתדל לעשות אחדות. הכול היה אצלו מתוך אותו מבט כלל-ישראלי.

כלל – הוא שלימות. ושלימות היתה נר לרגליו בכל התחומים. הוא פעל למען השלימות הזאת כל חייו: שלימות עם ישראל כולו, שלימות תורת ישראל על כל חלקיה ורבדיה, וכמובן שלימות ארץ ישראל. אלו הם שלושת היסודות המהווים את אותה קדושה משולשת.

איך הוא הצליח לאחד? כולם מנסים להבין: כיצד הצליח הרב אליהו לאחד תחתיו כל כך הרבה גוונים וזרמים? כיצד בעידן שבו כולנו מנסים, בלי הצלחה, לאחד ולהתאחד – אצלו זה פשוט קרה? הדבר קשור לדעתי בשלושה דברים: ראשית – הגודל התורני שלו, רק ענק אמיתי יכול להכיל תחתיו כל כך הרבה. שנית – היותו איש אמת. שלישית – הוא עצמו היה מכיל את כולם, ולכן כולם הרגישו אצלו שייכים, ולא באופן חיצוני, אלא מתוך נקודת האמת שלו.

אוהב ומנהיג - כאשר אליהו הנביא עלה השמיימה, זעק הנביא אלישע ואמר: "אבי, אבי, רכב ישראל ופרשיו". מצד אחד, "רכב ישראל ופרשיו" - המנהיג של כלל ישראל. ומצד שני, "אבי, אבי" – ההתייחסות האישית לכל פרט ופרט. כזה בדיוק היה הרב אליהו זכר צדיק לברכה.

הרב אליהו היה האיש המתאים ביותר להיות מנהיגם של ישראל. הוא היה גדול וענק, והבחירה בו הייתה כל כך טבעית. לא היה מתאים ממנו לתפקיד העמידה בראש הרבנות הראשית. דווקא הוא היה זה שצריך לעמוד בראש הרבנות הראשית הממלכתית, כי היה לו מבט כלל ישראלי ולא מבט מצומצם.

הלכות ארץ ישראל היו בשביל הרב אליהו מעבר לפוליטיקה. כי ארץ ישראל הייתה בשבילו הלכה, אמונה, קדושה ותורה. לא עניין של ימין או שמאל אלא תורה.
מי לא ראה בו את רבו? הוא היה הרב של כולם! הוא הכיל את כולם, אהב את כולם, וכולם אהבו אותו. כולם חשו אהבה מיוחדת והרגשה מיוחדת לאישיותו.
דמותו של הרב אליהו חינכה לשלימות. הוא עצמו היה יהודי שלם. והוא תבע את השלימות: שלימות עם ישראל כולו, שלא מוותרים לעולם על אף יהודי. שלימות התורה, על כל פרטיה ודקדוקיה. ושלימות הארץ על כל חלקיה.
הרבה עלינו ללמוד מהדמות הענקית הזאת, כדי להמשיך את דרכו, כדי להמשיך את המשימות החשובות שעומדות בפנינו. זכותו תגן עלינו. אמן.

מנהיג של דור לדורות

הרב דוב ליאור שליט"א - רב העיר קרית־ארבע־חברון וראש ישיבת 'ניר'

פרשת 'קורח' הסמוכה לפטירת הרב, עוסקת באחת מהמחלוקות הקשות שהיו בעמנו בעבר הרחוק - מחלוקת קורח ועדתו על משה רבנו.
לפי חז"ל, המניע העיקרי למחלוקת נבעה מתוך נגיעה של רדיפת כבוד, ובדורות ההם, שהשאיפה לכהונה ולקרבת אלוקים יקדו בלב - הם רצו להידבק באלוקים לא בדרכים שקבעה תורתנו.
יתירה מזאת, הייתה שם קריאת תיגר על משה רבנו אדון הנביאים, שכאילו הוא ממנה אנשים לא בגלל ציווי מלמעלה, אלא מתוך נגיעה אישית. חשד זה חותר על עצם מעמדו של משה רבנו, שכביכול עושה דברים שבדה מלבו, וממילא כל התורה שנתן הומצאה על ידו. חז"ל אמרו (בבא בתרא ע"ד) שבלועי קורח אומרים: "משה ותורתו אמת והן בדאין". כלומר, כתוצאה מתוך אותה פרשה עגומה וקשה, משה רבנו ומעמד הכהונה וישראל - יצאו מחוזקים וממוסדים, שמשה הוא נביא התורה לנצח ואין עוד דוגמתו, ואהרון הוא שנבחר לכהונה לפי שורש נשמתו ורק הוא מתאים לזה ולא אף אחד אחר. גדולי ישראל במשך הדורות קיבלו תורה ממשה רבנו, כפי שפותחת 'מסכת אבות', והמשיכו את דרך הקבלה מדור לדור עד עצם היום הזה.
נסתלק מאיתנו אחד מגדולי הדור, הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצ"ל. הרב, שמלבד גדלותו בתורה ויראת שמים, היה לו כושר הנהגה בכל תחומי החיים, מקובל על חלקי הציבור לכל רובדיהם ומחלקותיהם, וידע כיצד לנווט את ספינת ההנהגה בתוך גלי הים הסוער.

הייתה לו ראייה רחבה להכיר את גודל גילויי ההשגחה העליונה, במה שנוגע בשיבת עם ישראל לארצו. כל האירועים הקשים שפקדו את עמנו, לא ערערו בנפשו את עצם ההתבוננות המעמיקה בתהליך הגאולה, עם כל המורכבויות שמתלוות אליה. הוא ראה את המהלכים כתהליך הגאולה וכקיום הבטחת נביאי ישראל, ראה את החיוב והאור למרות שישנם גם עניינים שהעיבו על שמי היהדות. השפעתו על החיים במדינת ישראל ועל העולם היהודי בכלל, איננה מצטמצמת רק לדור הזה אלא ישפיעו גם לדורות הבאים.

נאסף אור גדול, ושומה עלינו, על בני המשפחה הקרובים והידידים וכל תלמידי חכמים שבדור, להמשיך את המורשת שלו, "דבריהם של גדולי ישראל הם הם זיכרונם" (רש"י בראשית ו').

תהי נשמתו צרורה בצרור החיים ויקום לגורלו לקץ הימין.

דמות דיוקנו של אב

הרב יעקב שפירא שליט"א - ראש ישיבת 'מרכז הרב' ירושלים

זכיתי לקרבה אל מו"ר הגר"מ אליהו זצ"ל, הן מפאת זכות אבות, והן בהיותי שכן, באותו בניין, למעלה משני עשורים. הרבה הנהגות אישיות וציבוריות היו לו, אך העולה על כולנה היא ההסתכלות התורנית שבאה לו מתוך דביקות בתורה. רבים טועים וחושבים כי מלבד עיסוקו בהלכה עסק בעניינים שהם לדעתם לא תורניים כל כך, ענייני ציבור וכדו', ואינם יודעים כי הדרכותיו היו במשקפיים של תורה ומתוך דאגה לדרכה של תורה.

גם בנסיעותיו לחו"ל לא שינה מהליכותיו. הייתי לידו באחד המלונות בחו"ל, ושמתי לב כי לא אכל כל דבר מבושל מלבד פרי או ירק. זהירותו במאכל ומשתה ובענייני קדושה היתה מופלגת מאוד. לא רבים יודעים כי היו לו משקפיים מיוחדות עם מספר עדשה קטן יותר, אותם הרכיב ביחוד כשהופיע בפני ציבור נשים. מסורות רבות היו לו ממשפחת הרב בן איש חי, גם בענייני קדושת הבית.

אחד הדברים הראשונים שעשו הרבנים עם בחירתו כראשון לציון, יחד עם אמו"ר זצ"ל - שבכל לשכה יהיו שני כיסאות זה לצד זה לפגישות המשותפות שהיו בכל שבוע ושבוע, בעניין מגוון הנושאים שעל הפרק ברבנות הראשית. וידוע לכל, שקרבה זו נמשכה גם לאחר תום תקופת הרבנות, בכוחות משותפים לניווט הספינה, ובמאבק הצודק מאין כמוהו על שלימות הארץ, בעצה אחת, ובפגישות אין סופיות אשר השרו את האווירה לגיבוש כל הציבור לדעת-תורה הצרופה.

באחד מן הביקורים המשותפים בארה''ב סיירו הרבנים במוסדות החינוך, ועמד שם אחד התלמידים ובירך 'שחלק מחכמתו ליראיו'. אמו''ר זצ''ל אמר מיד כי זו ברכה לבטלה. עמד הגר''מ אליהו זצ''ל, ואמר: אם ברכתם על הרב שפירא - אין זה ברכה לבטלה!

לעומת זאת, באחד מביקוריו של הגר''מ אליהו זצ''ל במוסד חינוכי גדול בארץ, שאל ראש המוסד את אמו''ר זצ''ל האם לברך 'שחלק מחכמתו' על הרב האורח, וענה לו: בהחלט כן. כשנודע לגר''מ אליהו על כך, ענה: כבר הורה זקן.

דאגה מרובה היתה לו על כבודה של תורה, לא רק במובן האישי הפרטי, אלא על כל השלכותיה. אמר לי פעם הגר''ש ישראלי זצ''ל כי יש בו ברב אליהו זצ''ל - הנהגה אצילית ומלכותית, הנהגה של מלכות התורה ללא חת. ועם כל עדינותו, ידע לעמוד בפרץ. פעם, יהודי מסוים, שפגע בכבוד הרבנות, הגיע לאחר זמן אל בית הרב והתלבט מה לעשות. תוך כדי כך אמר לו הרב: היכנס ושב בריחוק ד' אמות ממני...

השילוב של כוח ההוראה - כרב, וכוח חיבור הדין - כדיין, ואהבת ישראל שבו, היה הנקודה שאינה כל כך מצויה ושמתוך קסמה נהרו רבים לפתחו. ולא רק לפתחו, אלא כל מדרגה בחדר המדרגות היתה 'היכי-תמצי' לעוד שאלה, לעוד תשובה, לעוד בקשה ותפילה. אשרי עין ראתה כל זאת.

בזמן הפיגוע בישיבה, בר''ח אדר תשס''ח, הייתי בחדר המדרגות ואז קיבלתי הודעה על הנעשה בישיבה. נכנסתי מיד לביתו של הרב, היה זה עם שובו מתפילת רבים בכותל המערבי. סיפרתי לרב וביקשתי שיתפלל. הרב זצ''ל נבהל מאוד. לאחר כשנה אמרה לי הרבנית, שתחיה לאורך ימים טובים, כי הרב לא התאושש מאז הפיגוע, ומי יודע אם לא השפיע על בריאותו. בזמן ההלוויה של שמונת הקדושים הי''ד לא יכול היה הרב אליהו זצ''ל להספידם, מרוב צערו.

ידידות גדולה ומיוחדת היתה לו לגר''מ אליהו זצ''ל עם הישיבה הקדושה ונושאי דגלה, שמח בשמחתה והשתתף בצערה. זכינו ממנו לעצה ותושייה לרוב. זכינו לקרבה גדולה. רבים מן התלמידים קיבלו עצתו, ומתוך כך גם היה הקשר המיוחד עם רבני ההתיישבות בכל רחבי הארץ, שזכו לביקוריו ולהיותו נושא בעול יחד עמם. שבת משוש ליבנו! כל שומעי לקחו הרגישו לא רק את חוכמתו הגדולה, אלא גם את עוצמת הדברים שנטעו ביטחון מלא בעצותיו והדרכותיו ללא גמגום.

''אשריך ר' עקיבא, שגופך טהור בכל מיני טהרה''. הגר''מ אליהו זצ''ל נסרק במסרקות של ברזל, הניתוחים בגופו, רחמנא לצלן, וגופו נתייסר כמגן לכל בית ישראל. ''גופך

טהור בכל מיני טהרה'' - הכוונה היא שידוע כי התורה מטהרת, מקווה מטהר וייסורים מטהרים. היה מושלם בכל מיני טהרה.

''אבל יחיד עשי לך''. נסתלקה מאיתנו דמות דיוקנו של אב, קשה לשרטט את דמותו במלואה. ''הלא תדעו כי שר וגדול נפל בישראל'' – 'תדעו' לשון עתיד. ה' ירפא את שברוננו. כשמת יעקב אבינו, נטלו כל מלכי האומות כתריהם והקיפו בהם את מיטתו של יעקב, כל ''מלכי-רבנן'' מניחים היום את כתריהם.

הולך הוא הגר''מ אליהו זצ''ל למקום בו יושבים צדיקים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה. זכותו תגן עלינו. אמן.

בקומה זקופה

הרב שבתאי סבתו שליט''א - ראש ישיבות 'נתיבות יוסף' מצפה יריחו

בלילה האחרון ישבתי כשעתיים, בשעות הלילה המאוחרות, וצפיתי שוב ושוב במרן הרב זצ''ל, כפי שהוא הגיע להשתתף בסיומי הש''ס במצפה יריחו. ושמעתי את עוצמת הקול, שמעתי את פנימיות הקול, שמעתי את הלב, שמעתי את הרגש, ועם המטען הזה אני בא.

זקיפות הקומה - כשאני יושב וחושב מה אני רואה בדמותו של מרן הרב, עשרות שנים, הרב היה רבן של כלל ישראל, ושל כל אחד מזוית הראיה הקטנה שלו, מהמקום שהוא נגע בו. וגם אני אגיד על המקום שהרב נגע בי, ומה אני יכול לסכם בשתי מילים על דמותו של הרב. שתי המילים הללו: בקומה זקופה. מרן הראשל''צ זקף את קומתם של תלמידי חכמים בדור, זקף את קומתם של המתיישבים ביהודה ושומרון, זקף את קומתם של פשוטי 'עמך ישראל', זקף את קומתו של כל עם ישראל כולו!

הארת פנים - בכל מקום בו הוא דיבר, היה מקרין אור עצום שפרץ מתוך נשמתו. עוצמת אור אדירה, קרני אור. אני לא יודע מהו באמת, אני יודע מה אנחנו הרגשנו. ואנחנו חשנו את אור הפנים, את האהבה, את השמחה, את הכח, ובמיוחד את העוז לעמוד ולדבר בשם ה'. החיות שהיתה בו, החיוניות שהיתה בו, כוח חיים אדיר ממקור שאינני יודע מה הוא. מניין הכוח הזה? הנשמה הגדולה - אם היה יכול לפרוש את ידיו ולחבק את כולם – היה עושה זאת.

לימוד תורה - הרב ליוה אותי אישית מילדותי, וליוה את הישיבה מילדותה. אחת מהמחשבות הראשונות, החל מן הרעיונות הראשונים על המחשבות לגבי העתיד – הוא שעודד והוא שהדריך והוא שדחף והוא שנתן את הכח. והוא גם ראה את הפירות, פעם אחר פעם, כשהייתי מזמין אותו לסיומי הש''ס בישיבה. והשמחה שלו היתה מעל לכל

גבול. מבחינתו אין דבר יותר חשוב אצל הקב"ה יותר מאשר ללמד תורה לעמו ישראל, להפיץ את אהבת ה', להאיר את אור התורה. זו עוצמה בהיקף שאין כדוגמתה.
מעודד ומגדל את תלמידי החכמים - הרב הגיע אלינו בפעם הראשונה לבחון את התלמידים, זה היה לפני כעשרים ושתיים שנים, ולאחרונה צפיתי במבחן הזה שהוא ערך. ישבו תלמידים רבים, בני שלוש-עשרה וחצי, מחזור ראשון בישיבה. זה היה בעיר העתיקה, עוד לפני שעברנו למצפה יריחו. רק הרב נכנס, הרגשנו מן יראת כבוד שלא יכולנו לפתוח את הפה. הרגשתי שהייתי צריך לבקש עוד פעם ועוד פעם רשות מהרב שאני אפתח ואבחן את התלמידים לפני שהרב יבחן, כדי לתת להם קצת אומץ. זה היה מסכת 'ראש השנה'. כאשר הגיע תור הרב לדבר, אז הוא קם לבחון את התלמידים, והוא שאל שאלות מהירות, מאירות וחריפות. ואני עמדתי כולי נרעש, אמרתי: "הרב, הם למדו מסכת 'ראש השנה', אבל הם לא דיינים עדיין", אבל הוא לא הרפה. אמר: "הם לומדים את הש"ס - אז הם צריכים לדעת". והוא שאל שאלות דקות מן הדקות, שאלות חריפות. ואנחנו התפתלנו, והילדים התפתלו. אבל לאט לאט התחילו התלמידים להרים את האצבעות והתחילו לדבר. ואז הוא דחק בהם: "כן, כן, תמשיך, אמרת נכון". ולאט לאט ראיתי איך שהמעיינות נפתחים, ותשובות שלא הייתי מאמין שהילדים יכולים להוציא – הרב הצליח לדלות מפיהם.
יראה ואהבה - בכל פעם שהייתי מגיע לפניו, הייתי מתיירא ממנו. והפחד שלי היה מפני העומק והחריפות. אבל הוא, בטוב הלב והאהבה שהיתה בו, הוא ידע גם להוביל ביד בטוחה.
נשבר ליבו על עם ישראל - הרב היה משתתף עמנו בכל הסיומים. והיה בא בסערה ובסופה. והנה, בסיום האחרון, הרב רצה להגיע, כי חשקה נפשו להגיע. הוא אמר שהוא לא יכול לוותר על זה, זה סיום של ש"ס, אבל הכאבים גברו עליו והוא נשאר בביתו, ואז שמענו את קולו דרך הטלפון, כאשר הקרַנו את דמותו על המסך ושמענו את קולו דרך הטלפון. וכך כולם שמעו את הרב. ואז אמרתי לעצמי – מה קרה, למה הרב לא יכול להגיע? זה היה אחר חורבן גוש-קטיף, כאשר הוא זקף את קומתם של ישראל. וכאשר קומתם של ישראל הושפלה – גם ליבו נשבר. ואז גם הכוח שהחזיק את האיברים – נחלש במקצת, ואז גם הכאבים גברו, מה שלא היה מרגיש בהם קודם.
התפילות - וכך, אנו התפללנו, והתפילות בקעו שערי שמים, והרב חי בנס כשנה ותשעה חודשים, שנה וחצי. ובכל פעם, כפי שכולנו יודעים, בשעה שהתפילות גברו - אז הוא

היה קצת נרגע. וכל פעם היו נזעקים מכל הישיבות לכותל המערבי. וכל אותם מאות אלפים שהגיעו בליל עליית נשמתו השמיימה.

אבל באיזה שהוא מקום בלב, היה גם קושי להתפלל, כי ידענו שהרב סובל. אולי הסבל הגדול ביותר היה – שלא היה יכול לעמוד לפני עם ישראל ולהמשיך את מפעל חייו, להרים את קרן ישראל ואת קרן התורה. ומה שעבר על הרב בגילו המופלג - גם אדם צעיר לימים לא יכול לעבור. ככל שמצבו החמיר – כך התפילות הלכו ונחלשו. לא מפני שלא יכולנו להתפלל, אלא מפני שידענו שהתפילות מחזיקות אותו בחיים, אבל במצב של סבל איום, שהוא מנת חלקו יום יום ושעה שעה.

כאשר הגיעו תפילות ישראל לנקודת האיזון, בין הרצון להתפלל על גדול הדור – שיחיה, לבין הידיעה שאנחנו לא רוצים שהרב יצטער ויסבול, כאשר התפילות מגיעות לנקודת איזון כזו – אז הן נחלשות, ואז גם קול נפץ של כד – משתקות את החכמים. ואז עולה נשמתו השמימה. וכנראה שנשמה לא יכולה לעלות לשמים, אם עם ישראל לא רוצה. באיזה שהוא מקום צריכה להיות איזו שהיא השלמה שאכן הגיעה העת.

כך היה עם משה רבינו, כך היה עם דוד המלך – שהנשמה לא רוצה להיפרד מהגוף. הנשמה טהורה, הגוף הזה הוא לא כמותה, אך לא רק מן הגוף היא לא רוצה להיפרד, אלא גם מן הלב. ולא מן הלב שניתחו אותו בבית החולים, אלא הלב של מאות אלפי ישראל שעומדים בתפילה על הרב. לא יכלה הנשמה לעלות.

הרב הכין אותנו לעזיבתו - כיוון שדמותו של הרב בעיניי היתה דמותו הזקופה של עם ישראל כשהוא עומד ונואם בדרשות חוצבי להבות, דברים מן התורה לנביאים ומן הנביאים לכתובים ומן הכתובים לגמרא, למדרש, להלכה ולזוהר, ל'אור-החיים' הקדוש, ל'בן איש חי' ולחיד"א, ולא מפסיק לרגע. והכל התחדש, והכל מאיר. והעומד כך אין יכול לראות אותו שוכב חסר אונים על המיטה, זה לא הרב! למעשה, הרב הסתלק מאיתנו לא היום, אלא למעלה משנה. וגם אם היו אומרים לנו לפני שנה וחצי שנשמתו של הרב נסתלקה – לא היינו מאמינים. הוא לא כאן - אבל הוא שם, הוא נמצא. היה צריך שנה וחצי של הכנה. להתרגל לכך שנשמתו של הרב צריכה לעלות לשמיים – גם שם יש לה תפקיד. אם היה מרן הרב נפטר לבית עולמו לפני כשנה ומשהו – לא היינו מאמינים שהרב נפטר, איש לא היה מאמין, כי העוצמה והרוח החיה במפעלים היתה בלתי רגילה. ואף על פי שאחרי חורבן גוש קטיף נתמעטו כנפי החיות, והכנפיים אומרות שירה, אליהו לא כאן, נשאתהו רוח ה' והוא שם. הרב עשה איתנו חסד והכין

אותנו לאט לאט, כדי שלא נישבר, כדי שנוכל להתחזק, כדי שנוכל להכין כוחות, ולהמשיך את מפעל חייו.

אוי לספינה שאבד קברניטה

הרב דב ביגון שליט"א - ראש מוסדות "מכון מאיר"

אוי לנו כי הושברנו. נפלה עטרת ראשנו. נשבה ארון האלקים, בהסתלקותו לגנזי מרומים של מו"ר הרב הגאון הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצ"ל, אוהב ישראל, אוהב תורת ישראל, וארץ ישראל, אשר היה לנו כאב אוהב, ומורה דרך במשך עשרות שנים, רבים השיב מעוון וקירבם לאבינו שבשמים באהבה. מסר את נפשו על כבודם של ישראל ועל כבודה של ארץ ישראל.

החסיד רבי משה חיים לוצאטו זצ"ל, בבואו לתאר את עבודת החסיד האוהב את ה' יתברך וישראל עמו, מחלק את עבודתו לשלושה חלקים: בעשייה, באופן העשייה, ובכוונת החסיד. נכון לעכשיו, מו"ר הראשון לציון הרב מרדכי אליהו, זכר צדיק וקדוש לברכה, התקיימו בו דברי הרמח"ל על החסיד במעשיו לטובת הכלל והפרט, באופן העשייה ביראה ובאהבה, ובכוונתו להגדיל את כבודו של הקב"ה על העולם על ידי כבודן של ישראל וארץ ישראל, בהליכותיו ובמידותיו האציליות.

עליו אפשר לומר את דברי חז"ל: "כשמת, אומרים לו: אי עניו אי חסיד מתלמידיו של אברהם אבינו" (ברכות ו' ע"ב). הוא בבחינת קברניט המנהיג את הספינה בסערות הים, כפי שנאמר על אברהם אבינו - "אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה, ואמרו: אוי לו לעולם שאבד מנהיגו, ואוי לה לספינה שאבד קברניטה" (בבא בתרא צ' ע"ב). בחכמתו ובתבונתו הנהיג והדריך את הציבור בסערות הימים שעברו עלינו בגירוש מגוש קטיף, חיזק ועודד את הכלל ואת הפרט, וכל זאת מתוך ענווה ומתוך יראה ואהבה גדולה.

גם 'מכון מאיר' זכה במשך עשרות שנים להדרכתו ועצתו לקירוב רחוקים באהבה, ורבים השיב מעוון וקירב לאבינו שבשמים, פשוטו כמשמעו. חבל על דאבדין ולא משתכחין – זכותו תגן עלינו, על משפחתו החשובה, ועל כלל ישראל. בנחמת ציון וירושלים ינוחמו. מהמצפה לישועה השלמה.

הצדיק פוטר את מידת הדין, כיצד? בזכות שסובל את כל עוונותיהם הוא פוטרן מן הדין (עיין סוכה מ"ה ע"ב, ברש"י שם). הראשון לציון הרב מרדכי אליהו, זכר צדיק וקדוש לברכה, על ידי אהבתו הגדולה לה' יתברך, לתורת ישראל, לעם ישראל ולארץ ישראל – זיכה את הדור והגן עליו בתורתו, בתפילותיו, בפועלו ובמסירות הנפש הגדולה על

הכלל והפרט, ובייסורים הרבים שנתייסר בערוב ימיו. גם בפטירתו זכה הרב מרדכי אליהו זצ"ל לכפר על רבבות ישראל שבכו והתאבלו על הסתלקותו לשמי מרומים, כפי שנאמר על ידי חז"ל שכל הבוכה ומתאבל על אדם כשר מוחלים לו על כל עוונותיו (מועד קטן).

מסורת בידנו, שעם הסתלקותו של הצדיק לגנזי מרומים מוטלת עלינו החובה והזכות להרבות במעשים טובים, בלימוד תורה, בקיום מצוות, בתיקון המידות, וכל זאת באהבה - על מנת להמשיך את אורו המתוק שהאיר לבית ישראל. וזכות זאת תעמוד לעם ישראל ולארץ ישראל, ונזכה לישועה שלימה ולנחמה שלימה במהרה בימינו, אמן. תהי נשמתו של הרב מרדכי אליהו זצ"ל צרורה בצרור החיים.

מוסר נפשו על עם-ישראל כולו

הרב צבי קוסטינר שליט"א - ראש ישיבת ההסדר במצפה רמון

בשעה זו הלב דואב והידיים רפות על האֲבֵידה הגדולה, ועדיין איננו יודעים להעריך את גודלה. קשה לכתוב באופן ממצה על כל תלמיד חכם, וקל וחומר על תלמיד חכם ענק כמרן הגאון הראשון לציון הרב מרדכי אליהו, הריני כפרת משכבו. אי-אפשר לכתוב בצורה שתבטא את עוצם גדולתו, אבל מחויבים אנו בכבודה של תורה, כדברי הגמרא (מגילה ג') שכבוד התורה גדול יותר מלימוד תורה. לכן נזכיר נקודות אחדות שעלו במחשבה ראשונה.

יסוד גדלותו בתורה של הרב, היה מתוך שקידתו והתמדתו הבלתי פוסקת, שנמשכה גם בתקופות שהיה מוטל עליו עול הציבור. בעת שהיינו לומדים לפניו והיה נדרש להפסיק, משום צרכי ציבור, או פיקוח נפש, היה מבקשנו להמתין לו בחדרו, מזדרז לסיים את העניין שטיפל בו, והיה חוזר ללימוד ומוסיף ואומר לנו שהעיקר הוא לימוד התורה. הרב היה בקי בכל חדרי התורה ממש, בנגלה ובנסתר. היו מופנות אליו שאלות בהלכה, בכל תחומי התורה, ולכולם היה משיב מתוך שֶׁכל התורה הייתה פרושה לפניו.

כל ימיו של הרב הייתה יראתו על פניו. כבר מגיל צעיר נהג הרב בטהרה ובפרישות, דקדק בכל פרט והיה מחמיר לעצמו בעניינים שונים, כגון בזהירות במאכלים. היה משכים בכל יום ומתפלל כותיקין. תמיד נזהר והזהיר על עניינים של צניעות, הרחקה בין גברים לנשים וזהירות מופלגת מראיות אסורות.

היה מיוחד ומופלא במידת הענווה שבו. היה מקבל כל אדם בסבר פנים יפות, ולכל הפונים אליו, גדולים כקטנים, היה משיב במאור פנים. גם לבחורים צעירים וילדים היה מאיר פנים ומשיב בהרחבה ובנחת, אפילו אם לעתים לא ידעו לנהוג בו בכבוד הראוי.

היה מכבד מאוד תלמידי חכמים, גם צעירים וקטנים ממנו, היה מקפיד לקרוא להם "הרב", מושיבם לידו ונוהג בהם בכבוד רב.

אהבת ארץ ישראל בערה ברבנו. מיום שחרור חבלי ארץ ישראל וירושלים במלחמת ששת הימים, הרב היה מראשי העוזרים, המחזקים והמעודדים להתיישבות בחברון, ביהודה ושומרון, בחבל עזה וברמת הגולן. הרב היה מגיע לישובים לחזק ולעודד, ואנשי הישובים היו פונים אליו לעצה ולהדרכה בכל עניין. הרב עמד על החומרה והסכנות שבהסכמים המדיניים לשלומה של ארץ ישראל ולשלומם של התושבים, ונלחם בכל תוקף על שלימות אחיזתנו בארץ ישראל.

הרב עמד יחד עם הרב שפירא זצ"ל, בחזית המאבק נגד גזירת הגירוש מחבל עזה בעצה ובמעשה, חיזק ועודד את רוח התושבים וכלל הציבור, יזם עצרות תפילה למען ארץ ישראל ועם ישראל, והשתתף בהן ולעיתים אף היה מתענה באותם ימים. גם אחרי שלדאבון הלב יצאה הגזירה אל הפועל, עמל הרב לסייע למגורשים וחיזק ועודד מתוך בטחון מוחלט שנשוב לשלוט ולשבת בכל ארץ ישראל.

כבר מצעירותו, בתקופת העליות שלאחר קום המדינה, פעל הרב בעצמו לקרב את ישראל לאביהם שבשמים, ללמד, להדריך ולהחזיר בתשובה. כששימש כדיין בבאר שבע היה עוסק בלימוד תורה והפצתה באזור הנגב, וגם אחר-כך, כשכיהן כרב הראשי לישראל - היה מכתת רגליו ונוסע למקומות מרוחקים בארץ במסירות נפש, על מנת להרבות תורה. והיה קורא לרבנים בכל מקום לפעול בקרב הציבור לקרבם לתורה ולמצוות.

הרב, הריני כפרת משכבו, היה איש הלכה מובהק. הדגיש את חשיבות לימוד ההלכה והירבה ללמד הלכה. הרב, שהיה בקי בכל חדרי התורה, פסק הלכה ליחיד ולציבור בכל חלקי התורה. יש לציין את נושא טהרת המשפחה בו הרב היה חד בדרא. הרב ראה שההלכות בנושא זה אינן בהירות ואין הציבור יודע כיצד לנהוג, ומתוך כך הירבה בשיעורים בנושא, וכך נולד הספר "דרכי טהרה" שהיה פריצת דרך בתחומו, ספר מסודר של הלכות מעשיות בתחום חשוב וחמור זה.

הרב סיפר, שכאשר הביא את ספרו לרב שלמה זלמן אויערבך זצ"ל [שהיה מהראשונים שעמדו על גדולתו של הרב עוד בצעירותו והיה ידיד אמת של הרב], שיבח הרב אויערבך את הספר בגלל חשיבותו ופסיקותיו.

אנו נדרשים להמשיך את דרכו של הרב. הרב לימד אותנו מסירות נפש על עם ישראל כולו. ועל כל אחד ואחד מישראל - להגדיל תורה, להפיץ תורה ולקרב את ישראל

לאביהם שבשמים, לחזק את אחיזתנו בארץ ישראל ולהעביר לדורות הבאים את מסורת הדור.
יהי רצון שנזכה לעשות את המוטל עלינו, והקב"ה יראנו בביאת הגואל ובבנין אריאל.
"אנו חשים יתומים ושבורי לב"

יהונתן פולארד - אסיר ציון

ברוך דיין האמת, מאז פטירת האמהות שלנו לא חווינו אבדן כה עמוק ובלתי נסבל. אנו חשים שבורי לב ושכולים. אנו יתומים במובן העמוק ביותר של המילה. הרב השאיר לנו אחריו מורשת נפלאה, וזהו הדבר החשוב ביותר שעלינו להתמקד בו. במשך כל השנים שבהן זכינו להיות חלק מחייו, היה זה הרב שנתן לנו כח, הוא נתן לנו הכוונה, הוא נתן לנו תקווה.
הרב הראה לכל עם ישראל 'מודל' כיצד יהודי אמיתי צריך להיות. הרב לא ידע פחד מהו, הוא היה חזק, הוא היה פיקח, הוא היה מהימן, הוא היה מסור. הוא היה יציב במסירותו לארץ ולעם ישראל. הוא היה עובד השם אמיתי. הוא לא פחד מאיש - רק מה'.
זהו ה'מודל' שהוא נתן לנו וזהו ה'מודל' שימשיך לעורר אותנו. זהו ה'מודל' של התקווה ששווה לחיות למענה.
ברוך ה', יש לנו עושר עצום של זכרונות מהזמן שזכינו לשהות במחיצתו של הרב. עם איזו רוח טובה, חום, תבונה וחביבות הוא המשיך שוב ושוב לברך אותנו! כמה עשירים אנחנו בכך שהיתה לנו הזכות להיות ילדיו ולהיות נתונים תחת השפעתו!
יהי רצון שזכרונו של רבנו האהוב יביא לברכה לכל עם ישראל.

ככהן המשרת וכמלאך ה'

הרב חיים אמסלם שליט"א - מח"ס 'זרע ישראל' וח"כ מטעם תנועת ש"ס
הוכינו בהלם יחד עם כל בית ישראל, בהסתלקותו של הגאון הגדול המקובל הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, בנו של המקובל הגדול הרב סלמאן אליהו זצוק"ל.
כמי שהכיר את הגר"מ אליהו למעלה מ-30 שנה, מעת ששימשתי כרב מושב, זכיתי לראות את מידותיו ותכונותיו המיוחדות. אני מרגיש רגש של חסרון ויתמות, בהסתלקה של אחת מדמויות ההוד והפאר של היהדות הספרדית. רב ראשי, מנהיג, דיין, איש פיקח מאוד, אמיץ ועקבי בדעותיו, שגילם בתוכו תקיפות וענווה, עסק בתורת הסוד עם העמקה בתלמוד ובפסיקת ההלכה.
הגר"מ אליהו זצ"ל, היה בן בית אצל דודנו הגדול קדוש ישראל סידנא הבבא סאלי, רבי ישראל אבוחצירא זצוק"ל, שקרב אותו במאוד ואהב אותו.

בתקופה ששימש הגר"מ אליהו כדיין בבאר שבע, אף זכה לראות נס גלוי מהבבא סאלי ובמשך כל שנות חייו שמר אמונים לבית צדיקי אבוחצירא, ובמיוחד לבנו יבדל"ח האדמו"ר רבי ברוך שליט"א. רבים הם הסיפורים שנקשרו למערכת היחסים ביניהם.
פסיקתו היתה לאור פסיקתם של המקובלים ובמיוחד ה"בן איש חי", רבם של יהודי בבל, ולמרות שבדרך כלל גישתו היתה מחמירה, בכל זאת להמוני העם ידע להקל במקום הצורך.
האמירה השגורה בפיו היתה: המחמיר לעצמו - תבוא עליו ברכה, אבל לכלל - "כוח דהיתרא עדיף". כך נהג ופעל למעשה בכל ימי רבנותו. הנהגתו האישית היתה בתכלית החסידות. מה נורא ויפה היה מראהו במועדים, עת היה לבוש כולו בגדים לבנים ככהן המשרת וכמלאך ה'.
תפילותיו וברכותיו היו לשם דבר. 'ועלית על כולנה' אחרית ימיו, עת נזדכך ביסורים, ובקדושה ובטהרה השיב את נשמתו לבוראו.
הגר"מ אליהו התעלה מעל לכל המחלוקות הפוליטיות, אהב והוקיר תלמידי חכמים מכל הזרמים, סרוגים כשחורים, ספרדים כאשכנזים, חב"דניקים, חסידים וליטאים. את כולם הוקיר, וכל העת חיפש רק את הטוב שבכל זרם ובכל קבוצה ומגזר.
ואף בדידי הוה עובדא, שלמרות שידע על הערצתי וקירבתי למרן גאון עוזנו ותפארתנו, גאון ישראל הראש"ל יבל"ח רבי עובדיה יוסף שליט"א, יחסו אלי תמיד היה יחס של כבוד והארת פנים.
הפוליטיקה וההשתייכות המפלגתית לא שיחקו תפקיד. כך זכיתי, והסכמתו התנוססה לתפארת על ספרי. אהבתי במיוחד את הענווה שלו, ועליו יאות לאמור: 'וי דחסרא ארעא דישראל גברא רבא' (מגילה כ"ח ע"ב). עם הסתלקותו נתייתם עולם הרבנות והדיינות ונדבך נוסף התערער. יהי זכרו ברוך וזכותו תהיה מגן וצינה בעדנו. אמן.

החכם הכולל

הרב יהושע שפירא שליט"א - ראש ישיבת רמת גן

עודנו נמצאים בתוך שלושים ימי אבלות על מורנו ורבנו, מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל, הראשון לציון והרב הראשי לישראל לשעבר. נאד הדמעות של הכאב והאבל על לכתו של אותו גאון וצדיק מאתנו כבר מלא וגדוש, ואין בדברי אלא כדי להוסיף עליו דמעה אחת.
בימינו, מפַנה המומחיות הייחודית, מקום גדל והולך לאישיות רב-תחומית. רבים עוסקים בתחומים מגוונים ומצליחים ליצור הפריה והשלמה בין מקצועות שונים,

ולכאורה נראה שהיכולת המצוינת בכותרת הדברים – 'החכם הכולל' – אינה בגדר חידוש עוד. אף-על-פי-כן, בכמה מובנים היה מרן הרב אליהו זצ"ל דמות כוללת באופן יוצא דופן, שיחסר לנו ביותר.

ראשית, קשה מאוד למצוא בדורנו דיין ש'נחית לעומקא דדינא' בכל חלקי השולחן-ערוך, ובייחוד בהלכות החמורות של 'אבן-העזר' ו'חושן-משפט', ויחד עם זאת שיזכה להיות מקובל אלוקי אשר כל רז לא אניס ליה והוא שרוי בעליונים לא פחות מאשר בסוגיות המורכבות של עולם ההלכה. אדרבה, בנושא זה נדמה שבדורנו נתפרדה החבילה - הדיינים מתרחקים באופיים ובהתנהלותם מן החלק הפנימי של התורה, והמקובלים למיניהם עסוקים בעולמות אחרים ואינם נוטים לשאת על שכמם את עבודת הקודש של הכרעות בדם שפיר ושליא ובפרטי ההלכות בכלל.

דברים אלו נכונים לא רק בנוגע לתחום העיסוק, אלא גם ביחס לדמות ולעמדה הפנימית. מצאנו גאונים גדולים ששכלם חד והם מחדשים ומפלפלים בתורה, ולעומתם מצאנו קדושים שמצויים בספֵרות עליונות ואינם משועבדים לחיזו דהאי עלמא. אבל חכם כולל שכזה, גדול כמרן הרב אליהו זצ"ל – שהיה גאון וקדוש, גאונותו לא האפילה על קדושתו וקדושתו לא האפילה על גאונותו – אינו חזון נפרץ בדורנו.

הפרידה ממרן הרב אליהו זצ"ל כרוכה באבל כבד, לא רק על הגאונות או על הקדושה, אלא בעיקר על אבדן הדמות שהעניקה לנו את החיבור והאיחוד שבין שמים וארץ. על כך ראוי להתאבל מרה ולהספיד בבכי תמרורים. מורנו הרב צבי-יהודה זצ"ל היה נוהג לומר על הפסוק: "תורת ה' תמימה משיבת נפש" - שכשהיא 'תמימה' אז היא 'משיבת נפש'. תמימותה של תורה נלקחה מאיתנו, וממילא חסר לנו משיב נפש.

מצד אחר, נדמה שלציונות הדתית אבד אחרון הצדיקים שהיה לגשר ממשי בינה לבין כלל ישראל, לא רק משום שעסק בפועל בחיבור עם קהלים נוספים, אלא משום שהיה רב לכלל ישראל – ואהב וכלל בהגות רוחו את כל חלקי האומה. בהלווייתו, כמו בחייו, התגלתה מנהיגותו כמורה דרך שלא הצטמצם לגבולות הציונות הדתית. רבים מאחינו החרדים ראו בו את מורה דרכם, כיוון שהיתה בו היכולת לכלול באישיותו את החיבור לאותו ציבור שהסתגר בדל"ת אמות של הלכה ואיוה למושב לו את שקידת התורה ודקדוק המצוות, בדרך שבה הלכו ישראל בכל ימי גלותם, יחד עם הציבור המסור לחידוש התורה בארץ-ישראל כתורת חיים שלימה שהולכת ומצמיחה את הגאולה השלמה.

הנהגה מעין זו, שעיקרה שתולה באדמת ארץ-ישראל ובתורתה, והיא ממזגת רבנות כלל-ישראלית (כנושא בעול הרבנות הראשית שענייני השעה והאומה כולה מגיעים לפתחו תדיר) יחד עם מסירות להוראת דרכם של החרדים לדבר ה', לא מצינו בדורנו אלא במרן הרב אליהו זצ"ל. נדמה לי שעצם מציאותה של נשמה כנשמתו, המחברת בגאונות ובקדושה זרמים שונים בכלל ישראל, היא רפואה יקרה למחלות עומק רבות של דורנו ומשום כך תחסר לנו ביותר. מעבר לגדלות האישית, איבדנו גדלות ציבורית, גדלות כלל-ישראלית.

בטוחים אנו במְקבץ נדחי ישראל - שמתוך החסר הזה יצמיח לנו מהרה את גאולת התורה והארץ, ויאחד את כל ישראל להיות להם לב אחד לאביהם שבשמים, ובזאת ננוחם.

האי מאן דבעי למהוי חסידא

הרב יוסף אלנקווה שליט"א

וזרח השמש ובא השמש. שמש מיוחדת מאירה ומשמחת זרחה והאירה עלי-אדמה, עד יום חמשה ועשרים בסיוון התש"ע, יום העלותו לגנזי מרומים.

בבואנו לומר משהו, מקצת מן המקצת, על אור השמש שזרחה בארצנו הקדושה והאירה את כל העולם למעלה משמונים שנה, על ידי האי חסידא קדישא ופרישא מרן החסיד החכם השלם רבינו מרדכי אליהו זיע"א, נדרשים אנו להתבונן בדברי הראשונים חכמי התלמוד על האדם החכם השלם כי רבינו ידע את דברי רבותינו שהיו מונחים לפניו בעל פה, ולא זו בלבד, אלא קיים כל דבר ודבר שלמד.

רבותינו זכרונם לברכה העמידו את החסידות על שלושה תחומים, שהם שלוש השתלמויות, אשר האדם צריך להשלים עצמו בהן: "אמר רב יהודה: האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנזיקין. רבא אמר: מילי דאבות. ואמרי לה: מילי דברכות" (ב"ק ל' ע"א).

רבינו זצוק"ל קיים בראש ובראשונה את השאיפה והרצון, "מאן דבעי". הרבה אנשים שואלים ומבקשים להגיע להישגים רוחניים וגשמיים כאלו או אחרים, והרב מילדותו כבר ביקש להגיע למדרגת החסיד, וכל השנים שבאו אחריהן היו מקושרות עם עצם הרצון הזה להיות חסיד.

באומנות נפלאה, שאי אפשר להבין עד כמה היתה שקולה ומדודה ובנויה בבנין שלם, בנה רבינו את בנין האישיות התורנית הענקית שלו, אריח על גבי לבינה, שורה שורה.

כאשר אנו עוברים ורואים את עקבי צעדיו, הרינו מבינים שזו המטרה שהרב הבטיח לעצמו ועל פיה פעל כל ימיו.
לא היה רב וחכם בחכמת התלמוד, הפסיקה וההלכה, או מקובל שהיה בקי ברזי דרזין בחכמת האמת, שרבינו לא נקשר עמו ולא למד ממנו אורחות חיים.
שמושה של תורה שהיתה ברבינו, היתה למעלה מהשגת אנוש, אבל יותר ממה שהתלמיד שימש את רבותיו, כבדוהו והעריכוהו בצורה מדהימה, עוד קודם שהיה לבר מצוה. מדהים!
ראש הישיבה, רב רבנן, חכם עזרא עטייה זצוק''ל, שלח אליו אנשים שיענה להם בהלכה, והוא כבן שלוש עשרה. ראש ישיבת 'מרכז הרב' - הרב צבי-יהודה הכהן קוק זיע''א, שלח אליו אנשים להתייעצות. ה'חזון איש' היה קורא לו הר''ם במזל [הרב מרדכי בן מזל], ככינוי שנתן ה'מאירי' לרמב''ם.
כל סיפור וסיפור שמספרים על הרב, מה שאנשים ראו בעיניהם, מחבר אותנו להבין מקצת מן המקצת משבחו של אותו צדיק שאנו עסוקים בהספדו. יותר ממה שרוח הקודש שרתה עליו, ראינו זאת עין בעין, שהיו המידות, הבנויות וסדורות בקודש, מדהימות - איך אדם מגיע לדרגה של שלמות, טוב לבריות, טוב לשמים וטוב לעצמו!
באחת הפעמים שהגיע אליו חתן נרגש וביקש הדרכה לבנין שלם, ענה לו הרב: ''שיהיה שמח בכל מעשה המצוות שלו''! ומי כמו בני ביתו, יוצאי חלציו, היכולים להעיד על השמחה שהיתה לאביהם, בהגיע מצוה זו או אחרת, לכלל או לפרט. וכך שמענו מבנו של הרב, יבדלחט''א הרה''ג יוסף אליהו שליט''א, היאך היתה כל מצוה ומצוה בשביל רבינו - מאירה ומשמחת. וכמה היתה יקרה עבורו שמחת עניים לפני כל חג וחג, ובייחוד לפני ליל הסדר.
על מצוות נסתרות שמענו עדות מדהימה מבנו בכורו של הרב, ר' שלמה שליט''א, שסיפר היאך רדף אחרי אבא ביום שישי לראות לאן הוא נעלם ומצאו מטהר מתים, ומסביר לילד שאנשי החברא קדישא עסוקים ביום שישי בהכנות לשבת והוא עוזר להם.
ומרבה של צפת ת''ו, הרה''ג חכם שמואל שליט''א, שמענו היאך היה הרב מרביץ תורה לילדי ישראל ומשמח לב ילדים ודוחה פגישות חשובות עם אנשי ציבור - עד שהילדים ילדי בתי הספר יקבלו סידור וחומש כי להם משפט הבכורה.
אלה אזכרה ימים מקדם, מה פעל הרב למען אנשי ארץ ישראל בכללות ואנשי גוש קטיף בפרט, אי אפשר להעריך כמה היתה מלחמת הרב, נגד העקירה, והיא זו שהעמידה את האנשים על מקומם, ויעידו הימים והלילות שרבינו שם נפשו בכפו למען שלימות הארץ.

עשרות של עצרות-תפילה בכותל המערבי ובקבר רחל, במערת המכפלה ובקבר יוסף הצדיק, אצל הרשב"י ואצל רבי עקיבא ורבי מאיר בעל הנס, אצל הבבא סאלי ובגוש קטיף, בנווה דקלים תובב"א. ובטיסת מסוקים ומטוסים מעל שמי הגולן ויהודה ושומרון וחבל עזה. כל אלו פעל וחיזק ועודד ותמך, בעצה ובממון. וכמה צער היה לו כאשר גלינו וגורשנו מעל אדמתנו.

מי יכול לתאר כמה היה רבינו טוב לבריות. אינני יודע אם ישנה משפחה אחת בארץ ישראל, לרבות בקהילות ישראל שבגולה, שלא התיעצה, או שאלה, או ביקשה - ברכה מרבינו, לפחות פעם אחת בחייה!

ידוע, שקשר מיוחד היה לו לרבינו עם האדמו"ר הבבא סאלי, עליו השלום. על אהבתו והערכתו לרב, תעיד העובדה, שסיפרה לי אשת-חבר שתחיה ותאריך ימים - כבוד הרבנית צביה, מנשים באוהל תבורך, שפעם נסעה לנתיבות לקבל מהרב ברכה. אמר לה הבבא סאלי: יש לך את בעלך בבית ואת באה אלי?

לרבינו הגדול היתה דרך, היתה שיטה, עליה יושלכו דברי חז"ל: "רוני רוני השיטה". גדולי עולם, גאוני עולם, חסידי עולם, מקובלי הדורות, יצאו לעומת רבינו ו"שלום בואך" יאמרו. עד עכשיו מהדהדת בי אמירת 'שיר השירים', אשר אמרנוהו בבית המדרש 'היכל יעקב', בשעה ש'מיטתו שלְשלמה' היתה מונחת בבית מדרשו, לפני מסע הארון ושירת "לך א-לי תשוקתי". כאשר עיניים דמעו, ולב המה, בראותנו את עמוד האש - אשר מעל המיטה, וכבר עכשיו, רבים רבים מספרים על התעוררות רגשי התשובה שאחזה בכל אחד ממאות אלפי האנשים שהיו בהלויה ואף בכל אלו שלא יכלו להגיע.

קברניטה של אומה נסתלק לשמי מרומים, בגנזי קדושי עליון וחסידי רום. תעתיר נשמתו על הרבנית שתחיה ועל יוצאי חלציו שיחיו, ועל כללות ישראל - שפעת קדושה וברכה – מ'אבי אבי רכב ישראל ופרשיו', הלא הוא רבינו מרדכי, עמוד צלותהון דישראל.

דיבורו – מהלב אל הלב

הרב מישאל רובין שליט"א - ר"מ בישיבת 'שבי חברון'

לפני כעשרים שנה, כשהייתי בשירות מילואים, התעוררו אצלי כמה שאלות הלכתיות הקשורות לשירות הצבאי, שלא מצאתי עליהן תשובות ברורות. דיברתי עם אחד מבני הרב ואמרתי לו, שאני מרגיש כי יש לחיילים צורך גדול בספר הלכתי מסודר, שירכז את פסקי ההלכה בנושא השאלות ההלכתיות העולות בצבא. בנו הציע: "אולי תדבר על-כך עם אבא". ואכן דיברתי עם הרב מרדכי אליהו, אותו הכרתי כפוסק גדול עוד לפני שהפך לרב ראשי, והרב הסכים לכך.

הרב ביקש ממני לרכז שאלות שקשורות לענייני צבא, קבענו זמן, הייתי מגיע אליו מידי פעם באופן קבוע, והתחלנו לברר את הדברים. צורת הבירור ההלכתית של הרב, הייתה מחוברת מאוד למציאות, הוא היה שואל שאלות ומאוד מתחשב במצב המציאותי, בודק בספרים, מנהל דו-שיח הלכתי ופוסק. הרב ראה חשיבות עליונה ומאוד שמח בהוצאת הספר "המורים בקשת", שהיה בו כדי להקל על החיילים.

עבודה נוספת עם הרב, היתה על הספר "צרור החיים", שמרכז את הלכות אבלות. לרב היה חשוב שבספר יהיו פסקי הלכה ברורים המיועדים לכלל ישראל, ולא הבאת דעות שונות מתוך מחלוקת, ואפילו ביקש שלא יהיו בספר מקורות, כדי שאדם בשעת צערו ידע בבירור מה עליו לעשות.

הנקודה שבלטה לעין-כל אצל הרב, היתה הקדושה שלו, שהיתה מקרינה החוצה. אנשים שנכנסו אליו היו שואלים שאלות רציניות, שנגעו לתחומים הכי חשובים בחייהם, והרב היה פוסק להם בצורה חדה, והם היו מקבלים את פסיקתו גם בלי שהכירו אותו.

זכורני מקרה, של שני בני-זוג, שהסתפקו זמן רב אם להינשא. באו לרב, הוא הכריע להם להינשא והם קיבלו זאת מיידית. שאלתי אותם לאחר-מכן: כמה זמן התלבטו בשאלה? והם השיבו: תקופה ארוכה. אז הבנתי שאנשים מקבלים את תשובתו בגלל הקדושה שלו, שהיא מעבר למסכי השכל, בגלל הדיבור שלו שהיה מהלב אל הלב. אני רואה בכך משהו הרבה יותר גדול מרוח הקודש, זו ודאות שאדם מרגיש שדבר ה' מתגלה אליו ומתוך-כך פועל על-פיו.

וי, חסרא ארעא דישראל גברא רבה

הרב אמיר בן דוד שליט"א

יחיד בדורו היה מורנו ורבנו ועטרת ראשנו, הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצוק"ל. ברוך ה' שדורנו זכה להרבה תלמידי חכמים, גדולים בהלכה, גדולים בקבלה ובסוד, וגדולים בעיון. אך מו"ר הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, היה גדול בכל חלקי התורה הקדושה. גדלות בפסיקת הלכה, יכולת ניתוח המציאות ואבחנה מדויקת בתכלית. דיוק ודקדוק בהלכה, עד שנראה היה כאילו הרב מחמיר בפסיקת ההלכה. אך לא היא. יכולת האבחנה והדקדוק בהלכה היו לפלא. "סכינא חריפתא", "קולע לשערה ולא יחטיא".

את גדלותו בקבלה היה מסתיר מעיני העם, אך גדולי המקובלים היו לומדים עמו בסתר. כל שאלה קשה שהייתה להם, ידעו כי תהיה להם תשובה מהרב. חידושי תורתו הרבים

- משלבים חדש וישן, חידושים שלו יחד עם חידושי תורה של גדולי הדור הקודם. הרב למד ושימש את כל גדולי הדור הקודם, הספרדים והאשכנזים, בנגלה ובנסתר, ונזכיר רק כמה מהם: הרב עזרא עטייה זצ''ל, הרב יהודה צדקה זצ''ל, ה''חזון איש'' זצ''ל, הבבא סאלי זיע''א, ועוד.

פסיקתו לא היתה חדשנית, אלא כמו שהורו רבותיו, מרן ה''בן איש חי'' וגדולי הדור הקודם. בזה הרב המשיך את שרשרת הפסיקה העוברת מדור לדור מרב לתלמיד. כל אלה עשו את הרב יחיד בדורנו, כלול ובלול מכל. על כן, דעתו היתה דעת תורה, אשר נבעה מהיקף ידע אדיר בעומק וברוחב בכל חלקי התורה ובכל רבדיה, שבזה אין שני לו. כעת, נשארנו דור יתום ללא מנהיג כמוהו, ללא רועה כמוהו. אין לו תחליף, אין מי שימלא את מקומו. על כל אלה, נוסיף את גדלותו בענווה, שככל שגדול היה בתורה - היה ענוותן גדול, כהלל הזקן, מקבל כל אדם בסבר פנים יפות, ללא הבדל אם היה עשיר או רש. אהבתו לכל יהודי היתה עצומה ללא גבול, כן גם גדלותו באמונה ובטחון בה' יתברך וקדושתו הרבה ללא שיעור.

כל אלה לא באו לו במתנה, הם באו מתוך מסירות נפש עצומה, מסירות נפש על התורה - הן בלימוד - למרות דוחק הפרנסה, והן במניעת שינה - שהיה טובל רגליו בקרח על מנת שלא ירדם בלימוד בלילה. מסירות נפש על הצניעות והקדושה בעם ישראל - במאבקו נגד גיוס בנות לצבא (וזו רק דוגמא). מסירות נפש על ארץ ישראל, מסירות נפש על עם ישראל ומסירות נפש למען גאולת עם ישראל. ציפייה עצומה לגילוי משיח, ומעורר היה את כולם בכל הזדמנות לציפייה למשיח.

מחובר היה לכל חלקי עם ישראל, מכל העדות והגוונים. למרות שהיה ידוע כרב ומנהיג לציונות הדתית, לא ראה עצמו הרב כמנהיג של קבוצה מסוימת, אלא של כלל ישראל, ואכן היה כתובת לכל אחד, לכל עדה ולכל מנהג, בין דתיים ובין חילוניים. ידע להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד. ידע מה לומר לו ובאיזו דרך יתקבלו הדברים.

חרד היה הרב בכל דרכיו והוראותיו, כדי שחס ושלום, לא יהיה חילול ה' - אלא רק קידוש ה'. רבים נושעו מברכותיו ועצותיו, והיה בבחינת ''צדיק גוזר והקב''ה מקיים''.

לנס ולמופת היו יחסיו עם הרב אברהם כהנא שפירא זצוק''ל, יחדיו כיהנו כרבנים הראשיים לישראל מעל עשור שנים. ההערכה והכבוד, שיתוף הפעולה והאחדות ששררו ביניהם הם לאות ולמופת. ''הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו''. כיצד גדולי תורה ענקיים פועלים יחד ומכבדים זה את זה!

הרב התרחק מהמחלוקת בתכלית, ובכל הוראותיו ועצותיו - הצריך והורה להתרחק מהמחלוקת. וי, חסרא ארעא דישראל גברא רבה (מגילה כ"ח ע"ב)! נשארנו יתומים. מה עלינו לעשות? אין ספק כוחנו הוא באחדותנו! אחדות בין הרבנים, אחדות בתוך כל קהילה, אחדות בתוך המשפחה, אחדות בין איש ואשה.

מורנו ורבנו הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, נסתלק מאיתנו ונותרנו ללא רועה, כולנו, כל עם ישראל. אך בטוחים אנו, שכשם שפעל ללא לאות כאן למען גאולת עם ישראל, כן פועל הוא כבר עתה לגילוי משיח צדקנו, הרועה הנאמן, שיתגלה במהרה וברחמים.

הספד לרב מרדכי אליהו זצ"ל

הרב שמעון כהן שליט"א - ראש מוסדות 'בית מוריה' באר-שבע

כל בית ישראל חש תחושת אובדנות, אובדנות של גדול הדור שאבד, צדיק הדור שהלך, "פסקן של הדור" שנסתלק (כדברי הרה"ג יעקב יוסף שליט"א בלוויה), מרן הרשל"צ רבנו האהוב הרב מרדכי אליהו זצוק"ל.

האם ראוי שהנני הדל אכתוב דבר לזכרו של ענק בענקים?! באמת אי אפשר והקולמוס ממאן לכתוב, אולם חש אני שמתוך הכרת גודל הטובה שהרעיף, חיזק, תמך ועודד במשך עשרות שנים ובפרט ב-20 שנים האחרונות שבהן יצאתי בהוראתו ובשליחותו לישוב אבן-שמואל ולמוסדות 'בית מוריה', איני יכול לחשות. ובהרהורי אני תוהה על מה אכתוב, על איזו דמות מהדמויות הרבות שהיו ברב?!

שמא על ילדותו בבית אביו המקובל האלוקי רבי סלמאן אליהו זצוק"ל, ארי במסתרים, בקי בכל סתרי סתרים, ממשיך תורת גדולי המקובלים, בית הספוג בקדושה וטהרה מיוחדת, וכעדותו של בן דודתה של אימי תחי', הרב יעקב סודרי זצ"ל, שהיה רב בכפר סבא וחיפה - שבהיותם נערים בישיבת 'פורת יוסף', היה הילד מרדכי אליהו, בנו של החכם סלמאן אליהו, מסתופף ורץ ביניהם כדרך כל הילדים, וניכרים היו ניצני אהבת התורה והזריזות לכל דבר שבקדושה, עד שפתחו ואמרו כל יושבי בית המדרש: "זה חכם מרדכי (בן 7!), זה הקטן גדול יהיה, צדיק יהיה, פוסק יהיה", ודברי הלומדים בבית המדרש נחתמו כפסק הלכה שגזרו שזה הקטן גדול ישראל וקודשו יהיה. ואולי זה הבית וזו ברכת וגזירת החכמים שגרמו.

ואולי לא על ילדותו נדבר, כי אם על בחרותו כנער העומד לפני נגידים, בגזירת עירין של ראש הישיבה רבי עזרא עטייה זצוק"ל, או "רב רבנן" כפי שהיה מכונה בפיו של רבינו, הכ"מ, וכבחיר התלמידים בבית המדרש היה עומד להשיב על כל שאלה

וקושיה, וכדברי ראש הישיבה - "רב רבנן", הקשו קושיה ושאלו שאלה בכל הש"ס כולו ראשונים ואחרונים - וסברתו של הבחור הרב מרדכי אליהו, היה כאחד הגדולים, עד שגדל לתפארת ישראל.

או שמא נכתוב על הרה"ג רבי מרדכי אליהו, צעיר הדיינים בכל הזמנים, שבגיל כ"ח שמו גדולי החכמים את עיניהם עליו, לגדלו ולהושיבו על מדין להיות דן דין אמת לאמיתו, וכפי שהיה רבנו משיח פעמים רבות כשעמד בפני החכמים האשכנזים: "והיו הם שואלים על זה ואני אומר להם כך וכך ומקשה כך וכך ומתרץ כך וכך", עד שהיו משתאים מהחכם הספרדי רך השנים וחכמתו כי רבה.

או שמא נדבר על הרה"ג הצדיק מרדכי אליהו, שבשליחות רבה הראשי של ארץ ישראל, הראשון לציון הגאון יצחק ניסים זצ"ל, נשלח בחרדת קודש לטפל בעצמותיו הקדושות של איש האלוקים - הוא הרב החיד"א, ודאג לקבורתו.

או שמא נכתוב על ההערכה וההערצה שהעריצוהו גדולי וחכמי הדור, כבבא סאלי והרב משאש, מחכמי מרוקו. רבי צדקה חוצין ורבי סלמן חוגי עבודי, יחד עם הרב סלמאן מוצפי, הבבליים. רבי עזרא עטייה ורבי עובדיה הדאיה מחאלב. החזון-איש והרבנים שפירא ושאולי האשכנזים. ר' שלמה זלמן אוירבך וחכם מנצור בן שמעון מגדולי ירושלים. חכם יהודה צדקה, הלא הוא דודו, וחכם בן ציון אבא שאול, ראשי הישיבה. הרב מרדכי שרעבי וחכם מרדכי עטייה, יחד עם חכם יצחק כדורי המקובלים על כל הדעות. ועוד רבים וגדולים מכל העדות ודעות. כולם העריצוהו ונתנו מקומו בכותל המזרח של עולם התורה. הערצה על גודל שקידתו ועמקותו, הערצה על כח סברתו, הערצה על עומק בינתו, הערצה על פיקחותו שידע בכל עת ובכל מצב - כדת מה לעשות.

או שמא נכתוב על הדיין המצוין, שבמשך עשרות שנים ישב על מדין ודן דין אמת לאמיתו, ובפקחותו יותר עושה שלום מכותב גיטין, שאף שתורת משה שגורה על לשונו בפסיקתו החדה והפסקנית כפי שכל שואל בכל התורה היה עולה משאול הספקות והתהיות, לבהירות ושמחה שאין לך שמחה כהתרת הספקות. ופקחותו, שידע בכל דין ועניין, קשה ומסובך - למצוא פתרון, הן בהלכה והן באורחות חיים. ויחד עם תורת משה, אחז מעשה אהרון: "כשהיה רואה שני בני אדם מתקוטטים, היה הולך לכל אחד מהם שלא מדעת חברו ואומר לו: ראה חברך - איך הוא מתחרט ומכה את עצמו על שחטא לך, והוא אמר לי שאבא אליך שתמחול לו, ומתוך כך, כשהיו פוגעים זה בזה - היו מנשקים זה את זה. וכיצד היה מקרב את הבריות לתורה - כשהיה יודע באדם שעבר עבירה, היה מתחבר עמו ומראה לו פנים צהובות, והיה אותו אדם מתבייש ואומר: אילו

היה יודע צדיק זה מעשיי הרעים כמה היה מתרחק ממני, ומתוך כך היה חוזר למוטב. הוא שהנביא מעיד עליו (מלאכי ב'): 'בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון', ועושה שלום בין איש לאשתו'' (ר''ע מברטנורא, אבות א', י''ב).

ואולי נכתוב על תורת הנסתר. היה תלמידם של גדולי המקובלים. אבל מי יודע מה רבה חוכמתו וכוונתו במסתרים.

או שמא נכתוב על רב הקהילה בבית כנסת הקטן 'מעשה ניסים', בפינת הרחובות הרצל והרב צבי יהודה, ובית הכנסת 'מדרש משה' שליד 'מכון מאיר', עת שחזינו את הדרשן חורז ומטעים לבעלי בתים דברי אגדה והלכה מתורת גאון עוזנו רבנו הבן איש חי זצוק''ל, איש רב פעלים, ומוסיף אהבת תורה ויראת שמים. בענוה גדולה מקשיב לכל שואל מבעלי הבתים, כאילו שאלו והקשו קושיית בעלי התוספות. ולכולם היה עונה בדרך העולה מבית הכנסת לביתו, כאילו היה מסובב בגדולי הדורות, ובחֵן ובסבר פנים יפות עם בת צחוק - משמח אלוקים ואנשים.

או שמא נדבר על הגאון הצדיק והדרשן, הרב הראשי לישראל, מרן הראשון לציון, הוא הנבחר להמשיך שושלת רבת שנים של גדולי החכמים הספרדים, הראשונים לציון (והוא חכם מיוחד שאף רבים מהאשכנזים רואים בו את רבם הנערץ, משל היה אדמו''ר לעדת חסידיו). וכעת, בשבתו על כסאו הרם, יחד עם הכהן הגדול מאחיו, הגאון רבנו אברהם שפירא זצוק''ל הרב הראשי וראש ישיבת מרכז הרב, גידלו ורוממו לגאון ותפארה את מוסד הרבנות הראשית, עד שכל באי עולם ידעו שמציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים, בעמידתם האיתנה לכבודה של תורה וארץ ישראל. ורבינו שקיים כבר בעצמו ''יורו משפטיך ליעקב'', תורה של שאלות, לכל אדם, בארבעת חלקי שולחן-ערוך, ב'אורח חיים', באיסור והיתר, ב'אבן העזר' ו'חושן משפט', כעת הוא פוסק הדור ופוסק בכל הלכות ציבור ומדינה, עומד בתקיפות נגד מלכים ורוזנים, ולא בוש, ובקידוש ה' בהיותו עומד מול ידה המושטת של ''הוד מלכותה'' מלכת אנגליה, וידה נשארת תלויה ועומדת, וגם כשכל המדינה רעשה וגעשה מהתקרית הדיפלומטית החמורה, רבינו לא הניד עפעף עד שקיבל את מכתב התנצלותה על שפגעה בכללי הטקס - שלרב יהודי לא תושיט את ידה. וכך גם בכל עת וזמן שהעם וראשי האומה צריכים להתחזק בעד עמנו וערי אלוקינו, עומד רבינו מחזק ותומך לבל תיפול רוחם.

או שמא נכתוב לא על תורתו, אלא על מידותיו הנעלות, כמידת זריזותו ועינו הטובה לכל דבר שבקדושה ומצוה. אשרי עין ראתה את רבינו אופה מצות, ונזהר על כל פירור,

ואפילו קודם הפסח, לבל יתערב ח''ו. או שמא גרגיר קמח, שבלתי נראה, לא נילוש בתוך הבצק. ורבינו מתבונן בכל מצה ומצה לראות האם ח''ו גרגיר אחד שלא נילוש כהלכה. ומה נדבר על חיבתו ועינו הטובה, אשר היה שם על ארבעת המינים, כאילו היה נוגע במרגליות ואבנים טובות, ומתבונן ורואה שאין בו מתום פצע וחבורה, לא מראה שחור ולא חסר ולא שינוי צורה.

ואיזו חיבה לאותיות הקודש הנכתבות בקדושה, בספרי תורה, תפילין ומזוזות. ולהורות על איזו אות כתובה כהלכה בכתיבה תמה, או שמא חסרה איבר, ורבינו בקי הוא בכל סוגי הכתיבה אם בבלי או תימני, ב''י ואר''י וכתיבה ואלי''ש כמנהג השבים מארצות צפון אפריקה.

ואין לדיין אלא מה שעיניו רואות, אם דם טוהר או דם נידה. ועוסק בשפיר ושיליא כדוד המלך - מתעדן הוא לפני כל שואל ושואלת ויודע כמה הרגשות וחרדות, הן במראה והן בשואל - והכל עושה בשפה ברורה ובנעימה קדושה, ופעמים אף יורה מסוד ה' אל יראיו.

ואם נרצה, נכביר ונכתוב בכל מצוה ומצוה מתרי''ג מצוות, עד אשר הדיו יכלה והיריעה לא תכיל.

או שמא נכתוב על טהרה - טהרת החיים והמתים. לטהר אישה ויולדת לבעלה בשמחה. ולהבדיל, לטהר בדמעות, אשר אינם בין החיים. איך כל חכמי וגדולי ירושלים היו מתאווים שידיו הטהורות של רבינו תעסוקנה בטהרתם, וכולם בודאי נאספים יחד להקביל פניו בעולם של אמת. גדולי וצדיקי הדור כחיד''א, רבי שאול שרהבני, רבי בן ציון אבא שאול, רבה של ירושלים הרב משאש, ורב הכותל הרב יהודה גץ, ועוד רבים וגדולים, כולם זכר צדיקים וקדושים לברכה, בהם התעסק רבנו זצ''ל בקדושה וטהרה.

מה נאמר ומה נדבר על עמוד התפילה אשר אבד, שליחם הקבוע של הציבור לעמוד בתפילה. תפילה של הורים כואבים. נער ונערה המבקשים זיווג הגון. תפילה למקשה ללדת וציריה מכאיבים. תפילה לחולה ולמי שנפל למשכב. ואלה השוכבים על ערש דווי. תפילה למבקשים פרנסה טובה ותפילה לבנים צדיקים, ותפילה על לימוד התורה ותפילה על כל דבר ועניין, ורבים רבים נושעו בנוראות תפילותיו. ורבינו עומד בתפילה על היחידים, ולמעלה בקודש תפילת צרתם של רבים, כמה פעמים קרא לעצרת וכנס את הציבור להתפלל על שפך חללי בת עמי ביד אויב אכזרי. או ח''ו בעת שרוחות רעות מנשבות, ומחשבת אוון של מנהיגים חסרי אמונה, הפושטים ידם על חבלי ארץ קדושה,

והרב עומד וזועק ומריע לבטל הגזירה, בתפילות נוסח הרש"ש והחיד"א והר"י פתיא, ואף תפילות שכתב וחיבר הוא עצמו בעת צרה.

ואיזו קדושה היתה בכל הנהגותיו - קדושה בכל המובנים, קדושה של 'קדושים תהיו', פרושים תהיו, קדושת המאכלים הנכנסים לפיו של רבינו. וכמה פעמים נתקיים בו - שאין הקב"ה מביא תקלה ומכשלה ע"י צדיקים, וצדיקים עצמם מכל שכן. וקדושת היוצא מהפה - כמה זהירות והקפדה יתירה הקפיד על עצמו, כל מה שלא ידע להקפיד על אחרים - הוסיף על עצמו הקפדה על הקפדה שלא יצא דבר איסור מפיו. איך כל מה שנחשב אצל אחרים חומרה ומנהג חסידות אצל רבינו היה מעיקר הדין.

ולמעלה בקודש, מידה שאין דומה לה - מידת הענווה - הי חסיד הי עניו תלמידו של הלל. כיצד הטה אוזן לכל חלכאים ונדכאים, ממש היו בעיניו בניו של מלך, שכן יהודים הם בני מלכים, בניו של אברהם אבינו ע"ה. והוא, רבנו, עומד מקשיב לנערים וסבים, תומך ומעודד, כאילו עומדים בפניו גדולי הדור. מעשים רבים המלמדים על גודל ענוותנותו. כל הבריות, גדולים וקטנים, רבנים ובעלי בתים, אנשי מעלה ופשוטי הקהל, אשר כולם יחד מציינים במיוחד מעלת ענוותנותו.

ומשהו בנימה אישית. בזמן שהיה צריך בננו היקר אליהו שיחי' לעבור ניתוח ראש מסובך, שמנו פעמינו מבית החולים איכילוב בתל-אביב לירושלים, לראות פני השכינה ולראות את פני רבינו זצ"ל ולקבל ברכה. רבינו שפתח את דלתו לפנינו בסבר פנים יפות, הכניסנו הוא עצמו לחדרו והיה כמשיח שעה ארוכה עם בננו שיחיה, כאילו היה חברו משכבר הימים. ומספר עמו מימי ילדותו ועד סבתו, ואנו ההורים עומדים ומתבוננים בפליאה - כיצד עומד גדול הדור, שכל שעה בלימוד ותפילה של צדיק, שעליהם נאמר: "טוב לי יום בחצריך מאלף", והוא יושב ומשוחח ומספר סיפורים של ילדות וסיפורי רבנות עם ידידו - נער בן 15(!), מעודד ותומך ומסלק כל דאגה. ועת יצאנו מחדרו, ואני בקול ענות חלושה שואל ומבקש: "הרופאים אומרים שהניתוח מסוכן ואפשר גם לתוצאות חמורות", והוא בפסיקתו הידועה אומר: "ישלח דברו וירפאם!" ללא כל ספק. ואני עוד מקשה: "אבל...", והוא עונה: "הם יעשו עבודתם - ואנחנו נעשה עבודתנו". כך יצאנו, שאנחנו יודעים באמונה שאם הרב עושה עבודתו - עבודה שהיא תפילה, וכידוע, שאין תפילת צדיק חוזרת ריקם, וצדיק גוזר והקב"ה מקיים. ותהילה לאל, על כל הטובה אשר גמלנו, וברוך ה', הבן חזר לאיתנו ונתקיימו בו דברי רבינו, הכ"מ: "ישלח דברו וירפאם".

ואולי ראוי לכתוב מידת ערבותו לכלל ישראל, ולקיחת אחריותו לרומם קרן ישראל. כמה תבע מאיתנו ללמד תורה ברשות הרבים, לעסוק בחינוך ילדי ישראל, לעבור מבית כנסת לבית כנסת ולדרוש וללמד תורה ואמונה בהלכה ובאגדה, לא לוותר על שום תלמיד, להיזהר בבני עניים ועמי ארצות - שמהם תצא תורה. כמה פעל ודחף את הקמתם של הגרעינים התורניים בכל רחבי הארץ, וכל סיפור על ילד ומשפחה שהתחזקו בתורה ויראת שמים - גרם לו לשמחה ונחת רוח.

ומה עם תפילותיו ומעשיו, אשר פעל לרומם קרן משיח צדקנו. כמה נלחם על ישועת כלל ישראל, וציפייתו הגדולה שתוושע יהודה וירושלים, ישועת עולמים. ויסוריו האחרונים ומסירת נפשו למען טובת כלל ישראל, צדיק הדור המגן על דורו כדברי החסיד במסילת ישרים (פרק י"ט).

או שמא נכתוב על כוח מנהיגותו המאחד את כל כלל עם ישראל. כיצד ראו בו הספרדים - רבם המובהק, ואף האשכנזים - היו בטוחים שכל פסיקותיו והנהגותיו - מבית מדרשם של רבותינו חכמי אשכנז. כיצד עמדו בתור חובשי הכיפות השונות, כיפות סרוגות של ציבור הציונות הדתית, יחד עם כיפות שחורות מבד ומקטיפה של ליטאים וחסידים, כיפות סרוגות בחוט עבה המכסות את כל הראש, כמנהג המכונים "הגבעונים", וכיפות סרוגות בחוט לבן עבה של חסידים שונים, ואפילו רבים מאלו שכיפת שמים לראשם. גם בעלי מגבעות-דיינים ובעלי כובעי קסקט של בעלי-בתים, קנאים וממלכתיים. כולם רבבות אלפי בית ישראל, הרגישו שהוא אביהם והוא רבם, רבם ואביהם של ישראל.

"והנה אלוקים מצא את עוון עבדיך". אם ח"ו לא נדע על מה וכמה, ואיך נכתוב? ואם ח"ו נכתוב הספד שלא כהלכה? ואני בער לא אדע מה אעשה, אם לא אצליח לכתוב על כל דמותו, ואם אכתוב אולי אגרע - ועל כן עמד קנה אבל לא נדמו הרהורי הלב.

רק זאת נאמר - יתומים היינו ואין אב ומי יתן לנו נחמה, מי יעוץ לנו עצה, וידי מי תחזקנו תושיה. על כל אלה עיני בוכיה.

ויחד עם בכייתנו ודמעותינו, אנו מלאי אמונה שמיתת צדיקים מכפרת, ומצמיחה כוחות רעננים של גדולי אמונה, הנושאים על ליבם את חובת מילוי החלל הגדול שנוצר, ומחייבת כל אחד מנאמני דרכו של רבנו זצ"ל להוסיף חיילים לתורה תעודה ואמונה, ולהמשיך תורתו כולנו יחד ביתר שאת וביתר עוז באחריות למען כלל ישראל וארץ ישראל לתשועת עולמים.

איש קדוש שכולו תורה ואהבה גדולה

אל"מ במיל' גבע ראפ

קודם כל אני חש זכות גדולה, שזכינו, שהקב"ה שתל אותנו בקרבת הרב, בדור הזה, ולהתבסם מדמותו, וממה שליווה אותנו במצבים שונים וחשובים – בתהליך התשובה, בחיים עצמם, בצבא, ולבסוף – עם המהלך הכללי של "פנים-אל-פנים".

התחושה, בבואי לנסות ולומר דברים על הרב, שאין בכוח המילים לתאר את עוצמת המפגש החי. זכינו קצת לראות בעין את מקצת מהליכותיו של הרב, את עוצמתו, וננסה בע"ה לשתף בזה את הקוראים, אם כי זה באמת קשה.

בהמשך לסוגיה שכבר נידונה רבות, שאוי לו למתעצל בהספדו של תלמיד חכם, במה שחלילה לא יורד לעומק הכרת עוצם אישיותו המיוחדת, וגודל תורתו וקדושתו, ולא מבאר מה מן האוצר הגנוז שבנפש החכם ומסגולתו המקודשת אשר פועלת - גם בהצנע ובסתר - על איכות כל פעולותיו הניגלות לעין, הרי שאני חש שקטונתי מלעסוק בהספד על הרב, אלא רק קצת לשתף את כולנו במה שזכינו, שהתבסמנו ושהוצמחנו, במגענו עם הדמות הענקית הזו של הרב.

אנסה בראש וראשונה, ברשותכם, לעמוד על מרכז עניינו של הרב: לנגד עיני עומדת דמות שכולה תורה ואהבת ה', ומתוך כך - אהבה עצומה לדור, אהבת ישראל גדולה, ואמונה עצומה בדור הזה שלנו. ניתן היה לתמוה, איך זה יתכן שהרב אוהב כל כך כל אחד ואחד. והרי מטבע האדם הוא – שיש מי שאוהב חכמים, או אנשי מלאכה, או עולים, או ותיקים או כל מיני גוונים מוגדרים, והנה ראינו בעין, איך שהרב אהב את כולם ממש. הכיצד? אין זאת כי אם, שהרב אהב את כל הדור כולו, אהבה כלל-ישראלית, אהבת ישראל, אשר ממילא הלכה והאירה במפגשו עם כל פרט מן הדור הנפלא הזה.

ביררנו במשפחתנו, מתוך הכאב עם הסתלקותו של הרב, איך זה שאף פעם הרב לא היה לחוץ. והרי אנשים באו אליו בהמוניהם, השכם והערב, יום יום. החל מסיומה של תפילת שחרית בנץ החמה, "ותיקין". וכך – בבית, ובדרך, ועד הלילה. והרב אף פעם לא לחוץ. הכיצד? 'לחוץ' זה מהמילה 'חוץ'. מתי אדם לחוץ? כאשר דברים באים אליו מן החוץ, מחוצה לו, מחוץ לעצמיותו, עד שהוא חש שמאבד עצמו. אצל הרב – לא כך היו פני הדברים. כל ישראל היו ממש בו, עצם מעצמו, כך שבפוגשו כל אדם מישראל, ואף ילדים, שרבים מהם היו באים אל הרב לקבל ברכה, וכמו שסיפר לי בני הקטן, איך הצליח פעם להגיע עד הרב ולזכות בברכה, ואז חשקה נפשו בעוד ברכה, והסתיר פניו שהרב לא יזהה אותו, ובשמחת ניצחון בישר לי, שאכן – קיבל עוד ברכה. בכולם פגש הרב את עצמו, וממילא תמיד בשמחה, באהבה ובנחת.

וכן – גדולה הייתה אמונת הרב בדור הזה. כולם ידעו שקבלה היתה מהבבא סאלי זצ"ל, שהרב יזכה לקבל פני משיח. שעון היה לרב שהורה '2 דקות ל-12'. והנה, משיח כדברי הרמב"ם, אינו תופעה של ניסים ושינוי סדרי עולם וטבע – אלא מלך בשר ודם, בדור שמתאים לקבלו. וכי שמענו שהרב מחה? או העיר? או תמה חלילה – הכיצד יבוא משיח בדור הזה? לא ולא! הרב האמין בדור הזה ממש, בכוחו ובזכותו להיות הדור הראוי לקבל פני משיח. אור החיים של הרב, היה האמונה הגדולה בדורנו, כמו שהוא. כמו שאומר המדרש: "אם אינכם מאמינים (בעצמכם, שהרי כבר בא משיח וכבר נבנה המקדש) – ראו באורי שזורח עליכם". והרב ראה את האור האלוקי הזה, הזורח עלינו, וחי את זה ממש, במפגשו עם כל דבר מדברי התורה, ועם כל אחד ואחד.

פעם, כשאחד הקנאים, מאלה שמחו על אהבת ישראל הגדולה של הרב קוק, קירב איזה קרוב שלו, ומשנשאל למה הוא מקרבו ואינו מוחה נגדו, ענה - שהוא קרוב משפחה. הסבירו לו: "אתה מבין, אצל הרב קוק כל עם ישראל קרובי משפחה שלו!". אמרו את זה על הרב קוק, ואפשר לומר את זה על הרב מרדכי אליהו, זכר צדיק וקדוש לברכה, שכולם היו קרוביו-אהוביו, ולכן קירב את כולם.

בשנה האחרונה, הרב אהב מאוד את השיר "והיא שעמדה", וביקש שישירו אותו שוב ושוב. והרב הסביר: "שלא אחד בלבד עמד עלינו...", היינו – רק כש'לא אחד', רק כשעם-ישראל 'לא אחד' ומאוחד, יכולים לחשוב עלינו כך. באחדות ובאהבת ישראל עוצמתנו-עמידתנו ואז מי יכול עלינו.

זכיתי שהרב ליוה אותי בתהליכי הלימוד במכון מאיר, בתהליך התשובה. זכינו להדרכה מדהימה של הרב, שמאמר החיים שלה הוא נחת, ענווה, איזון, מתינות. שום שכל. שהרי ידוע, שתהליך התשובה עלול ליצור מצבים של יציאה מאיזון, עקב המפגש העצום עם האור הגדול של עולם התורה והקודש, עם שינוי גדול בחיים, עם שינוי מרכז הכובד של החיים. הנה ריש לקיש, בגמרא, רק קיבל על עצמו תשובה וכבר תש כוחו מלשוב לגדה השנייה של הירדן. והרב הדריכנו בהמון חכמה, צעד צעד. אפשר לזקוף לזכותו – עם הרב ביגון, שיבדל לחיים ארוכים וטובים, את העובדה, שעם הורי ז"ל נישמר ברוך ה' קשר טוב, לאורך כל התהליך, מתוך מניעת הקצנה, לא לבוא 'נגד', לבוא עם המון אהבה וכבוד, וקמעא-קמעא, צעד צעד, והכול מתוך איזון.

לגבי הצבא: קודם כל, אם הייתי מתבקש לתאר את הרב במילה אחת, אז יש צדדים ששמענו על האהבה והחסד והתורה. אבל, אני הייתי קודם כל אומר: מצביא! כמו שבנוסח 'אשכנז', בתפילת 'מראה כהן' של יום הכיפורים, מראה כהן גדול מתגלה

כשר-צבא העומד בראש עם-קודש. והרב היה שר-צבא בראש העם הקדוש. אחת מהופעות השיא של המצביאות שלו - היתה בהקפות השניות של שמחת-תורה. עומד הרב בהקפות שניות על במת בית הכנסת, ואתה רואה לנגד עיניך משוח-מלחמה העומד בראש האומה, ובתנועת היד הנחרצת שלו, אפשר לומר בכל תנועותיו ובכל האומר שלו - הוא מוביל את ישראל למלחמה ולשלום: "יום תשועה לישראל ויום תבוסה לישמעאל"! ראית שהמילים שיוצאות מפיו של הרב, הן עכשיו משנות את המהלך של כדור הארץ, והן מובילות את ישראל קדימה. מובן, שלא במעשה ניסים מדובר, אלא מכוח אותה עוצמה של הרב. אחרי זה מופיעה האהבה האדירה של הרב למדינה הזאת. מדגל-ישראל הענק שמתנוסס לאורך כל בית-המדרש החדש, ועד לאהבת החיילים, הצבאיות, הצבא. ואיזה קשב!

כן אפשר לומר, שבתנועות היד שלו, בעוז של תנועת ידו, היתה בזה הפחת רוח-לחימה בגייסות. ממש כוח של מחיה המתים, כמאמר הברייתא (ע"ז כ' ע"ב): "וקדושה מביאה לידי רוח הקודש, ורוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים". וכשהיה צריך לבטל דברים, שהם מפריעים או מעכבים - הייתה לרב תנועת יד שכזו, שמנפנפת כל דבר שראוי לבטל אותו.

הרב לא רק אוהב צה"ל היה, אלא לוחם היה. כמובן - בשנתיים האחרונות, בהן נאבק בגבורה בייסוריו, כאשר כל כוונותיו להגן על עמו מצרותיו – כלוחם עז, הנכון למסור נפשו במלחמות ישראל. ושמענו מהרבנית שתחיה, שהרב היה גם ממש לוחם, במלחמת ששת הימים, בהיותו כבן ארבעים ושש. מיד כששמע שפרצה מלחמה, מיד עזב את בית-דינו ואת ביתו, השאיר את הרבנית עם שלושה ילדים קטנים, ויצא להצטרף. אמרה לי הרבנית, שכאשר ביקשוהו להיות רב ראשי לישראל, ביקש הרב הסכמתה, והמתין לתשובתה. הרי שכאן, בעת מלחמה – הוא רץ מיד, ובעודו יורד במדרגות הבניין עידכן אותה, לא שאל ולא חיכה לאישורה.

עוד כשהייתי קצין צעיר ומתחיל, ובאתי לשאול שאלות את הרב, תמיד בבואי, חדר ההמתנה מלא בשואלים, מכל המעלות ומכל הגילאים, מי מרחוק ומי מקרוב. והרב היה עושה תנועה עם היד, סימן מחדרו: "קודם כל תיכנס אתה"! ואני, באופן אישי, הרגשתי נבוך. פעם, נכנסתי בחשאי, מבלי לעבור מול החריץ בדלת של הרב, והתיישבתי שם בצד. אבל הרב קולט הכול. ומאז תידרך את הרב יהודה, שהיה שם המוציא והמביא: "כל פעם שתראה את הקצין, תקרא לו". ואמנם, מאז, משהיה רואה אותי ממתין, מיד

היה קורא לי: ''הרב אמר שתכנס עכשיו''. מכאן ניתן ללמוד את יחסו המיוחד של הרב אל הצבא ואל עוסקיו.

איזה כבוד ואהבה הקרין הרב. כבוד ואהבה גדולים מאוד, שהפכו את עצם הפגישה עם הרב למעמד מחזק. כי בעצם פגישתו, פגשת את דבר-ה', את מה שהתורה אומרת פה! התורה אומרת פה: ''יישר כוחכם!'' התורה אומרת לך: ''חזק ואמץ!'', התורה אומרת לך: ''אתה בצבא - אני איתך!''. מדובר על לפני כמה עשורים, שהמאזנים של תורה-וצבא בדורנו, עוד לא היו הכי בהירים. והיו הרבה גילויים של דתיות חצויה. כל מיני חבר'ה בצבא, ששירותם בצבא היה מתוך קונפליקט של ''אני דתי - ואני בצבא'', והיו באים לכל מיני סיבוכים ועימותים – ביחידות ועם עצמם. אצל הרב הייתה ניכרת אחדות! מבט אחדותי! דרך התורה והצבא, והם שניהם אחד! מהלך אחד של תחיית האומה והופעת שכינה, פה בארץ.

לאור זה, גם היו פסיקות של הרב, שמאוד הבהירו את העניין הזה. למשל – הרב פסק לְצוער שלי, שקבע לעצמו ללמוד תורה בשבתות, שעליו לעסוק תחילה בחומר המקצועי שלא הספיק ללמוד בקורס הקצינים, וזאת, אף אם יתבטל מלימודו כליל. הרב, מתוך מבטו הכללי, פסק ואמר בצורה ודאית ומוחלטת: ''הוא לא למד את הוראות הבטיחות? אז שילמד בטיחות''! עכשיו הוא קצין בצבא, וזה לפני דפי הגמרא שהוא לומד.

פעם, בהיותי מג''ד (מפקד גדוד), התחבטתי באשר לצדקתה של הוראה שנתתי בגדוד, והלכתי לשאול את הרב, אם הוריתי בדיעבד נכון או לא נכון. תגובתו הראשונה הייתה: ''כבר אמרת''! כלומר, אתה המפקד! אתה פסקת! לך עם זה קדימה! אמרתי לרב, שבכוחי לשנות דברי, ואז אישר ואמר: ''כן, צדקת''! למדתי אז מהרב מהי אמירה של מג''ד. כמוה כפסיקה של מרא-דאתרא. לימדני הרב פרק נוסף בכבודו האמיתי של המפקד בצה''ל.

ערב היציאה למבצע ''עופרת יצוקה'' בעזה – היתה זו ההזדמנות הכמעט אחרונה, בה זכיתי לשמוע את הרב. מוצאי שבת, חיל האוויר תקף בשבת, ואני כבר עם המדים, עובר כמובן דרך בית הרב, וזוכה לפגוש את הרב בדרך ליציאה. אני אומר לו: ''הרב, הייתה הפצצה של חיל האוויר, מאתיים, המכונים שוטרים - נהרגו שם''. הפציצו מסדר שלהם. הכול התחיל במאתיים מחבלים שנהרגו. ואז הרב אומר לי בעוצמה של וודאות: ''האלף לך שלמה ומאתים לנוטרים את פריו''! ואכן, כך נגמר המבצע, באלף ומאתיים... מעבר למילים שהרב אמר, זאת הרוח הגדולה שפיעמה בו. וברוך ה', בכל הגייסות של צה''ל.

מעשה שהיה, בקבר רחל, לפני כמה שנים, ומלמד על רוח הלחימה העזה והמפוקחת של רבנו. בביקור שם, פגש את אל"ם מ', המח"ט (מפקד החטיבה). היה זה אחר נטישת קבר יוסף. אמר המח"ט: "הרב, אני מבטיח, שבקברה של רחל זה לא יקרה. אם צריך – אמסור פה את חַיַי ואת חַיֵי חייליך!". ענה לו הרב בעוז: "את חייך תמסור?! את חיי חייליך תמסור?! לא ולא! את חייהם תמסור" הצביע הרב אל עבר השכונה הערבית, ממנה עלול להתפתח האיום, וחזר שנית על דבריו: "את חייהם תימסור"!

לסיום הדברים, קצת על יחס הרב ל"פנים אל פנים", תנועה ארצית שקמה על מנת להעמיק את החיבור והאחדות בישראל, ולהביא תורה ואמונה להיכן שרק אפשר ברחבי הארץ, בצבא, בבתי ספר, בערים, בקיבוצים, מהלך שברוך ה' כבר מלאו לו כמה שנים. אין ספק, שאת הרב זה מילא שמחה גדולה, והשתתפות עצומה. אצל הרב – שמחה והשתתפות אינן רק עניין לאמירת 'חזק וברוך' ואינה רק עניין לתפילה ולברכה, אלא הרב נחלץ לכל עשייה נדרשת – אם זה מכתב בחתימתו לעודד תומכים ותורמים – בארץ ובעולם. ברכה לכל מצטרף ועוזר. והרב גם מתקשר! לאחרונה, בא לארץ תורם גדול מחו"ל, ולאחר שנים של ניסיון לקשר עימו, הנה פגש אותנו וברוך ה', החליט לסייע. ואז, קם בהתרגשות הרב שלו, ויד ימינו, ומספר שבזאת נסגר מעגל חשוב, שהרי לפני כשנתיים וחצי, הוא לפתע מקבל טלפון מהארץ, ועל הקו, תארו לכם – הרב. והרב מצווהו אישית לעודד התמיכה במהלך של "פנים-אל-פנים". והנה הם זוכים לקיים הוראתו. פעם נפגשנו בכותל עם הרב, ומגיע תורם גדול וחשוב, וכולם מכבדים אותו, את העשיר, וקמים לכבודו. והרב, בפוגשו אותו, מייד, כמפקד הפונה אל עושה-דברו – מעודד אותו להצטרף למהלכנו: "אתה צריך לעזור להם"! – באמירה חזקה ונחרצת.

השיא היה לפני כשנה – הרב היה בבית, לאחר כשנה של טיפול נמרץ ואירועי לב ומוח, ובאנו אליו ביום שישי, עם הרב הראשי לצה"ל – הרב אביחי רונסקי, ועם אברכים הנותנים שיעורים בצה"ל – לקבל בירכתו. ידענו שהרב חלש מאוד. קיוינו לברכה, והערכנו – שההתעכבות בביתו תארך כשלוש דקות. אולם – הרב כה התלהב מן המהלך כולו, שזכינו לשעה ורבע, הרצופה ברכות, דברי תורה, סיפורים, שמחה גדולה. שיעור מופלא! אמר לי הרופא של הרב, בצאתנו: "מה שראיתם פה, לא היה שיעור. זה היה נס...". ואני אמרתי בליבי – אהבת התורה והצבא של הרב ניפגשות כאן יחד, והן לו - טבע ממש. טבע ולא נס.

הייתי רוצה לומר עוד דבר, להבנת דמותו. ברוך ה' אנו זוכים בגאולתנו זו לתקן את שני גורמי הגלות – "על מה אבדה הארץ? ...שלא ברכו בתורה תחילה" – לימדונו רבותינו

שזו הגישה אל התורה – מתוך, ולשם ההוויה האדירה הזו של כלל-ישראל, אשר בחר בנו מכל העמים. וסיבה שנייה – "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב, מרוב כל", ומצאנו, שקשורות הן זו בזו: הכלליות, אהבת ישראל, והשמחה. ובאמת – את שני התיקונים האלה, הבאים כאחד, פגשנו בדמותו הנפלאה של מורנו ורבנו, את הכלליות ואת השמחה הגדולה שלו, שבאות ביחד. המפגש עם הרב היה מפגש עם דמות אדירה כזו, שמקרינה על כולנו, שהכל מכירים בו, שטל תורה מחייהו! אור כזה, שממלא את כולנו שמחה.

בתחושת היתמות הזו, שחש כל הדור עתה, נכון לסיים במילים של התורה: "ויהס כלב את העם אל משה", כפי שמסביר ה'משך חכמה' - שהחולשה שבעם בחטא-המרגלים נבעה מתחושתם שבלי משה זה לא ילך, שבלעדיו אינם ראויים ואינם יכולים לנחול את הארץ. וכלב משתיק אותם, ומכריז, ומרומם, ואומר: אינכם מבינים נכון את העניין! – לא אתם נוחלים בזכות משה, אלא משה בזכות עם-ישראל – קם. בעלייתם – עולה, ובירידתם – "לך רד" נאמר לו. ובכן - אתם הנפלאים, אתם הראויים. וכפירושו של 'אור החיים' הקדוש על הפסוק: "לא קם בישראל כמשה" – שכל קימתו של משה, בשביל ישראל הייתה.

ונאמר לעצמנו, לדורנו – זה הדור הראוי, רם הקומה והמעלה – שאליו הרב נשלח, ומתוכו זכה הרב לצמוח ולהופיע. זהו דור גדול וחשוב. ועתה, מכוח אורו הגדול של הרב - הבה נאמר 'חזק', איש איש לעצמו ולרעהו, איש איש כמעלתו וכיכולתו – להמשיך ולהוסיף ולהגדיל את האור הזה של רבנו – באהבת התורה, באהבת האומה, באהבת הגאולה, באהבת המדינה, באהבת צבאה, באהבת הארץ הטובה.

כמידת יכולתנו, בעזרת ה'!

הרב, אבא שלי

א. ב. ש.

הרב, אבא שלי, איך אפשר להפרד ממך? איך נוכל לחיות בלעדיך? איך? הרב, געגועי כבר מעתה. זה הרבה יותר מגעגועים, זה ממש נוגע בעצם החיים. הרב, ליווית אותנו כל חיינו. בכל שלב ושלב, בכל צעד מכריע, ובכל צעד קטן. ינקנו ממך חיות, כשם שתינוק יונק מאימו. התרפקנו על מציאותך, נעמת לנו עד מאד.

הרב, מצד אחד אני קוראת לך 'אבא', אבל כשאני מתקרבת, אני רואה פתאום שאתה בעצם מלך! ממש מלך עם כל גינוני הנימוסין. אצילות אלוקית על פניך. אור, שאין מילים להסבירו. חדות ובהירות וקדושה. אבא שלי, הרב, איך נוכל, איך נוכל בלעדיך?

ממתינים מאחורי הדלת בחיל וברעדה, מקישים ונרתעים לאחור. כשהדלת נפתחת נמלאים אימה, ויחד איתה יראת הרוממות. הרי באנו לשאול, להתיעץ, לבקש, ממש כמו ילדים שבאים לאבא. על מה שלא שאלנו – השבת. אף פעם לא דחית. אף פעם לא אמרת – 'הגזמתם! עד היכן תטריחו אותי?!' אף פעם לא אמרת - 'גם בשביל שטויות שכאלה, אתם משחרים לפתחי?'

קראת כל שאלה בריכוז, בענין, גם אם כבר היית עייף מיום שכולו ארוך. התרכזת, חשבת, ובחדות אין קץ השבת תשובה בהירה, קצרה וקולעת. איך זה הולך ביחד? איך ההחלטיות והחדות באה ביחד עם הרוך והחום. העינים המשתתפות. הלב המאזין. איזו סבלנות אינסופית היתה לך? איזו ענווה? מה שתרצו – הרי אני כאן בשבילכם.

הרב, ים אינסופי של תורה. לא היתה שאלה הלכתית קטנה או גדולה שלא השבת עליה מיד. הכל נהיר ברור ושטוח לפניך. מן הקצה עד הקצה בשלימות. אי אפשר היה לומר שישנו תחום שהוא שלך ושיש שאינו. בהכל! אפשר היה לשאול אותך שאלה מכל חלקי התורה, אפילו כאלה, שכמעט לא נתקלים בהן. והרב? הרב! הרב, מה נעשה? את מי נשאל? אנא נלך?

הרב, אבא שלנו, לילד יש אבא אחד ואמא אחת. אין לזה תחליף. ולנו? הרב אתה אבא שלנו. אין לזה תחליף! מצד אחד כשנכנסים אליך – כזו יראה. מצד שני, אני כותבת אליך – מכל הלב. כמו בת שיודעת שאבא שלה דואג לה. מה לא ביקשתי ממך? כמה ישועות, כמה פעמים! אף פעם לא אמרת לי 'רב לך!' לי? לכל יהודי באשר הוא. לכל עמך ישראל.

מעגלים אינסופיים של אנשים שבאו איש ושאלתו עמו. כן. גם כשכבר היית חולה מאד. גם כשכבר סבלת. גם אז המשיכו עמך ישראל לשלוח שמות לרפואה. לשאול איזה שם לקרוא לילדה, לבקש... על מה לא? גם שאלות קשות וסבוכות בהלכה.

הרב, התפילה שלך, בשקט. כמו מלך. עומד במקום, בריכוז, בקדושה, בדבקות. מקפיד לא לבלוט ושלא יחכו רק לך. אחרי התפילה הפתקים עם השאלות. אחד ועוד אחד ועוד אחד... כך מידי יום, אח"כ מלווים אותך החוצה. אני רואה אותך בעיניי, יורד במדרגות באצילות. מקפל את המעיל ונכנס למכונית. איזה הדר! איזה מלך יש שיורד כך לצרכי כל פרט ופרט? דאגת ליהודים בכל רחבי העולם. היית נוסע לקהילות שונות לעוררם, לקרבם, לשמור על קשר יהודי חם עם יהודי התפוצות. בשביל פולארד נסעת לקצה העולם. הרב, בשביל יהודי אחד נסעת עד קצה העולם, ועכשיו עזבת אותנו כך?

הרב, אין מספר לאלפי היהודים שנעזרו בך. שבאו לשאול. איש איש מעלה זכרונו, ונזכר ברגע שבו התלבט, סבל, התקשה, הסתבך ואתה התרת! בררת! הארת! פשוט, הארת את חיינו. נגעת בנקודה הפנימית של אלפים רבים מישראל. היית לנו אבא בכל תחומי החיים. אמרת פעם שצריך ללכת אל הרב לפני שהולכים לרופא, וכך עשינו אבל כך עשו אלפים. על כל שאלה בחייהם. אם היינו שומרים את כל מכתבי השאלות, אפשר היה לפתוח מוזיאון רב תחומי.

הרב, קראת את כל הצרות של עם-ישראל. סיפורי מצוקות קשים שבאו לפניך לברכה או שאלה. את כולם קראת, לכולם ענית. אבל אף פעם לא נראית עצוב או נשבר. אהבת שמחה, שירה וריקודים. בשמחת תורה – הרקדת את כל בית הכנסת. עמדת במרכז, שרת, קפצת, רקדת, מחאת כפים, הורית מה לשיר, למי לשיר, ניהלת את השמחה שעות רבות, בלילה וביום ובלילה שלאחריו. גם כשכבר היית חולה, אבל עוד היית בבית, באו להתפלל מנחה ומעריב, ואתה עודדת לשיר ושוב לשיר ושוב. כמה סבלת ורצית שישמחו, שישירו לה'.

קבלות הקהל במועדים. שעות שבהן ישבת ואלפים רבים עברו לפניך. באו לכבוד הרגל. בכמה בריתות היית סנדק? לכמה יולדות נתת את תיק הטלית כדי שתקל לידתן? וכמה ישועות פעלת? אינסוף לסיפורי הישועות, לאנשים שבאו לבקש ויצאו עם נס. אין מספר! וכמה הסתרת? אף פעם לא הראית את גודלך. לא נתת שיחושו ברוח קדשך. תמיד החבאת. כמעט הכל היה עטוף. מכוסה ונסתר. בכלל, אף אחד לא היה קרוב אליך ממש. גם מי שהיה קרוב ביותר, עדיין היה רחוק. הרב, כל-כך רחוק! היית רחוק וקרוב. יכולנו לגשת, אבל עד אליך. להציץ יותר לעומק – לא יכולנו. ועתה?

הכל הכל, לא מתחיל להתקרב לתכלית הכאב. הרב, מי יקרבנו לאבינו שבשמים? מי יהיה השליח של הקב"ה בעולם? מי יהיה הבשר ודם שהוא קרוב קרבת אלוקים? "ואני קרבת אלוקים לי טוב". הרב, היית לנו קרבת אלוקים. צינור השפע גם בגשמיות, אבל בעיקר ברוחניות. צינור האהבה והיראה לה'. צינור הדבקות בה'. צינור הטהרה. צינור השמחה, צינור הקדושה, צינור הענווה, צינור האצילות. הרב, מי יובילנו מכאן והלאה? מי ינחה אותנו? מי יורה לנו את הדרך? מי יחבר אותנו לאבינו שבשמים?

הרב, איך היית ילד אהוב על כל גדולי ישראל של הדור הקודם. כמה סיפורים סיפרת עליהם בדרשותיך, כמה החיית אותם בעיני הדור הבא, שלא זכה להכירם. שמותיהם חולפים בראשי, כולם בודאי יצאו לקראתך. ציפו לבואך. אהבו אותך כשהיית ילד צעיר ואהבו אותך עוד יותר כשנגלית אליהם אחרי שנות פרידה. כמה החיית את התורה?

כמה החיית את מדרשי חז"ל? כמה חיות ושמחה היה בכל מה שלימדת? הכל היה ציורי לנגד העיניים.

הרב, כמה נזהרת שלא לפגוע באיש. אף פעם לא הערת לאנשים גם כשמעשיהם פגעו בך. את הכל היית מחליק ומעביר, לא נותן שיעשו מהענין עסק גדול. היית גדול המבליגים וגדול הרואים בעין טובה. לפעמים רצינו שתעיר כדי שנתקן, כדי שנלמד. אף פעם לא בדרך של הערות. מישהו שמע פעם הערה מהרב? איזו עדינות! איזו חביבות. לא בגלל שלא ידעת מה אתה רוצה. היית ברור והחלטי, אבל יודע למחול ולוותר כדי שלא לצער. לא דיברת על קהלים שונים בישראל, לא עסקת בלהבהיר מדוע אחרים טועים, מדוע אינם עושים כהוגן. ואם כן – אך ורק ברמז. כל יהודי באשר הוא יהודי – קיבלת, עזרת, ענית, התעניינת. אף פעם לא אמרת 'מה לי וליהודי זה'?! רבים מאיתנו היו כך מגיבים, כשאנשים זרים היו מבקשים טובתם, אבל הרב, אתה דאגת לנו יותר ממה שאבא דואג לבניו. דאגת לכל עם ישראל, אהבת כל יהודי. לא סתם אהבה, אלא אהבה שדורשת השקעה ומאמץ.

הרב, תנועות ידיך עומדות לנגד עינינו. עיניך הנעוצות בנו, השואלות, מנסות להבין מה חפצנו. פעם בגלימה עם כובע הראשון לציון, פעם במגבעת שחורה רגילה, ופעם עם כיפה שחורה וזקן לבן ארוך. ביתי כזה, משפחתי. רך.

הרב, כל כך הרבה הפכים שילבת. אהבת התורה שלך, והצמאון ללמוד וללמד היו אינסופיים. בכל חדרי התורה, בכל הסגנונות, מכל הזרמים, בכל חלקי התורה. איך הצלחת להתגבר על הרצון ללמוד ולפנות עצמך לצורכי עמך? איך נשאת בעול הצבור בסבלנות אין קץ?

הרב, שילבת גאונות מחשבתית עם שקידת התורה, עם זכרון אדיר, וכל זה - עם מעשיות. ידעת לרדת לפרטי הפרטים המעשיים, של - איך לעשות מה בכל תחום. חיברת את התורה למציאות, לפרטי החיים, לפרטי המכשירים, המכונות והמפעלים העדכניים ביותר. ידעת להסביר איך כל דבר עובד ומה אומרת ההלכה לכל מקרה ומקרה. הרב, הסידורים שלך, עם ההלכות הכתובות ליד כל ברכה ומצווה. המחזורים של החגים.

הרב, מה נאמר ומה נצטדק? נמצאנו אשמים. לא זכינו!

קווה קיווינו לנס. ראינו לנגד עינינו ניסים גלויים. הקב"ה הצילך כמה פעמים. חשבנו שגם הפעם. אומנם, התייסרת ביסורים נוראיים, אבל ראינו בהם חבלי משיח ממש!

הרב, שמך כולו, שם של גאולה. חשבנו, בסתר הלב, ממש בפנים, שאתה תהיה הגואל. נשאת בעול ישראל ממש כמו משה ודוד, שהקב"ה בחר בהם להנהיג את עמו. חשבנו

שכשם שכתוב על משיח שהוא מתיר וחובש את פצעיו הנוראים - כך אתה סובל ומתייסר עד שיקרה נס, עד שפתאום תבריא, ורוח ממרום תמלא אותך בישע וגבורה להנהיג את עמו ישראל. מרדכי הציל את ישראל וגאלם מיד המן הרשע. צמח הוא שמו של משיח ואליהו, אליהו הנביא זכור לטוב, מבשר הגאולה.

מורנו ורבנו, אבינו מלכנו, נותרנו המומים וכואבים עד בלי די. אַיכה?

חשך העולם בעדנו. קדרו השמים. אין מי שיאיר את אפלת העולם הזה, ברגעי המצוקה, בימים של החושך שלפני הגאולה. היית האור שהחזיקנו, ואבדת.

אבא שלנו, הרב, אַיכה?

כרם היה לשלמה

משורשא קדישא ומגזעא דקשוט, נולדת

כרם היה לשלמה, בו נטעת

משאר 'בן איש חי' 'רב פעלים', שם חוברת

בעיר האלוקים עוז לנו, גדלת

בתורה, עמלת עסקת ויגעת

בטרם בר מצווה, נתייתמת

מים ולחם במשורה, אכלת

שאריות שעווה, אספת

בחשכת לילה, לעסוק בתורה ישבת

בכל אות בה דקדקת, עלית ונעלית

כתר תורה נחלת, ועליו שם טוב קנית

בתוך אבני אש, התהלכת

צדיקים וחסידים, אותם שמשת

גאונים ורבנים, על ידם מים יצקת

אהבוך וחיבבוך, איש סודם היית

הורוך ולימדוך, ועל ידם נסמכת

ידעו גדולתך, נשמתך וקדושתך, בביתם ישבת

לה' אלוקי ישראל, קנא קנאת

ולא יפחידוך, בשבט בו יוסרת

חסידא קדישא, היית

ובפרישות יתרה, נתקדשת

באצבע קטנה, מהעולם לא נהנית

ובסדר יראה, טבילה ונקיות, נטהרת
לעלות בשבת תחכמוני, עלית
כסאות למשפט לך כוננו, שם עמדת
לעומקא דדינא, ירדת
וכל עמום וסתום, פתרת
חבל עגונות, התרת
ושלום איש ואישה, הרבית
בהשגחה נפלאה, משמיא נסתייעת
לדון דין אמת, בצדק ובמשפט כוננת
כשמואל הרמתי, תורה הפצת
ולכל אתר נידח, להאיר הלכת
ללמוד תורה ויראה, נסעת
לילה כאורה, לך שמת
נשמות נדחות וכבויות, הדלקת
ככהן גדול את הנרות, ערכת
לכל גדול וקטן כתובת, היית
ולכל שאלה בהלכה, ענית
בכל נושא ובכל זמן, השבת
משנתך ערוכה וסדורה, למדת
וכחיצי גיבור שנונים, קלעת
דרכת קשתך, ולא החטאת
את כולם, כאב אהבת
וכרועה נאמן, צאנך רעית
בלבבות כולם, נגעת
ובמאור פנים, להם חייכת
מהברכה השורה עליך, השפעת
ישועות רבות בקרב הארץ, פעלת
מרכבה לשכינה, צדיק יסוד עולם היית
ויקם לך אומר, אשר גזרת
בעלות השחר, בטלית ותפילין נתעטרת
בעמדך בתפילה, יראה לבשת

כעבד לפני אדונו, זעת
קהל עדתך, לפני ההיכל ברכת
ולפני ספר התורה, כרעת
הלכות בכל יום, להם שיננת
ידיך הקדושות, על ראשם הנחת
וכל ברכה וטוב, עליהם הרעפת
לכל שואל ומבקש, נמצאת
חופה וקידושין, לצאנך ערכת
סנדק לבניהם, כקטורת הקטרת
חלאקה לראשונה, להם גזרת
למשמרת להם, בנייר עטפת
בר יוחאי, לשמחם שוררת
כל נשבר ועצוב, שמחת עודדת
יראת ה', לליבותם יצקת
תורה מצוות והלכות, להם דרשת
תקנות לשמרם מכל רע, תקנת
ובפרץ בתפילה, עמדת
לכותל המערבי אספת, ותפילה לא-ל נשאת
גזירת שמים, קיבלת
עת למשכב, נפלת
מתומתך וטהרתך, לא סרת
בחולאים נוראים, דוכאת
וטעם אלפי מיתות, טעמת
לתהומות היסורים, ירדת
ובפלאי פלאים, נתרוממת, ניצלת
בדומיה ובשתיקה, סבלת
ובעץ החיים, אחזת
לחסדי שמיים, ייחלת
ואין עוד מלבדו, הודעת
מתוך ים של כאבים, חייכת ועודדת
לשיר ולפאר לאל, בחרת

בידך הנטויה, שמחה הדלקת
לאין קץ ותכלית, נזדככת
ומי ידע, ממה אותנו הצלת
לבדך, הכל נשאת
על אוהביך ומשפחתך, הבטת
לחדרי לבותם, ירדת
מן המצר, י-ה קראת
ודמעה על לחייך, הזלת
אוי לנו, שבכל נחלת
מחבלי מוות ושאול, עלית
ובחדשים וקשים, מהם באת
עדי בחד קטירא, אתקטרת
ובהיכל קודש קדשים, באת
בצרור החיים, נקשרת
לחזות בנועם ה', נתעלית
בשכינה שעליך, דבקת
חיים עד העולם
אהבת עולם אהבה רבה
כבוד הרב,
מי יספר גדולתך ותפארתך
אמונתך ובטחונך
יראתך ואהבתך
טהרתך וקדושתך
תורתך וחידושיך
פסקיך ודרשותיך
ענוותנותך ומידותיך
חסידותך וצידקותך
סברותיך וחילוקיך
הוראותיך ועצותיך
כאברהם אבינו בבורא יתברך ויתעלה, אמונתך
כיצחק בגבורה נעקד, מסירות נפשך

כיעקב יושב אהלים, שלימה משנתך
כמשה רועה נאמן, לימדתנו מתורתך
כאהרון הכהן, על עמך ברכותיך
כיוסף הצדיק, נאמנת בקדושתך
כדוד מאן מלכי רבנן, עלינו מלכותך
מי ידע, גדולתך ולימודך
בכל תיבה ברש"י וברמב"ם, דיוקיך
ב'בית יוסף', לימודך. וב'רב פעלים', עיניך
באור החיים הקדוש, שעשועיך
'חקרי לב' ו'שדי חמד', באהבתך
'ברכי יוסף' ו'מחזיק ברכה', על ידיך
ב'ארץ החיים' מנהגי אבות, הליכותיך
עמקו ונאמנו, חידושיך וחילוקיך
על אדני פז, עמדו דבריך
סולת נקייה ומנופה, כל פסקיך
מדבש ונופת צופים, מתוקים אמרותיך
רזין דאורייתא, בחדרי סתריך
צדיקי עולם, חיבבוך
את זכור לטוב, ראו עיניך
אף נשמות מעדן, בחיים חיותך
נופל וכואב, חסו בענפיך
וכל רבנים וחכמים, אכלו מפירותיך
שטחו ספקותם, לפתרוניך
כאורים ותומים, לכל עמך
אהבה רבה ואהבת עולם, אהבנוך
ממרחק באנו, לשחר פניך
תשובה ווידוי, אמרנו על דלתיך
אימה ויראה, בעומדנו לפניך
עונג שמחה ואושר, במחיצתך
בתורה ובהלכה, כל היום שיחתך
בכל מקום ובכל זמן, מונחת בידיך

שכינה לראשך, קרנו מאור פניך
נשקנו ידיך, ועל ראשנו ברכותיך
ענוה, עטרה לכתרך
מעולם לא השבת ריקם, מבקשיך
מעוררי לבבות, מוסריך
ומקיצי נרדמים, סיפוריך
לקדושת ישראל, קנאתך
לשלימות הארץ, מלחמותיך
מְקדש גאולה ובן דוד, ציפייתך
מחכה ומבקש, כל ימיך ורגעיך
כרבי אלעזר וכרבינו הקדוש, ייסוריך
קדחו וכאבו, בכל איבריך וגידיך
עינוך אפפוך, וחטאת עמך
אוי לנו, שבכך ראינוך
נחמץ לבבנו ותדמע עיננו, על משבריך
בכל יום ויום תפילותינו, עליך
מקוים מייחלים ומתאוים, רפואתך
שואלים ומתחננים, ארוכה לכאביך
באהבה קבלת, ודומיה בשפתיך
ומבעד לעננ‌י הסבל, הארת פניך
תקווה נסכת, בתנועות ידיך
לא ידע איש, סודותיך
זאת חוקת התורה, לימודך
אין לנו חליפתך
אין לנו תמורתך
ומי ימלא חסרונך
מי ילמדנו תורה
ומי ידרוש באגדה
מי יפסוק הלכה
ומי יתקן בעצה
מי יתן ברכה

ומי ישא תפילה
מי יהא למגן וצינה
ומי ישיב מלחמה
הרב... הרב....

ההספד - שבחו של צדיק

הרב שמואל אליהו שליט"א - בנו של מרן הרב זצ"ל ורבה הראשי של צפת

מקור ההספד

בספר מלכים (ב ב', ט'-י"ב) מסופר על הסתלקות אליהו: "וַיְהִי כְעָבְרָם וְאֵלִיָּהוּ אָמַר אֶל אֱלִישָׁע שְׁאַל מָה אֶעֱשֶׂה לְךָ בְּטֶרֶם אֶלָּקַח מֵעִמָּךְ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע וִיהִי נָא פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחֲךָ אֵלָי: וַיֹּאמֶר הִקְשִׁיתָ לִשְׁאוֹל אִם תִּרְאֶה אֹתִי לֻקַּח מֵאִתְּךָ - יְהִי לְךָ כֵן. וְאִם אַיִן - לֹא יִהְיֶה: וַיְהִי הֵמָּה הֹלְכִים הָלוֹךְ וְדַבֵּר וְהִנֵּה רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ וַיַּפְרִדוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסַּעֲרָה הַשָּׁמָיִם: וֶאֱלִישָׁע רֹאֶה וְהוּא מְצַעֵק אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו וְלֹא רָאָהוּ עוֹד וַיַּחֲזֵק בִּבְגָדָיו וַיִּקְרָעֵם לִשְׁנַיִם קְרָעִים".

מכאן לומדת הגמרא (מועד קטן ט"ו ע"א) כמה הלכות חשובות של קריעה על הורים ועל תלמיד חכם שמסתלק. וניתן ללמוד מכאן גם על מעלת ההספד, כפי שמקשה רבי אלעזר בזוהר הקדוש (חלק א' דף קצ"א ע"ב), ושואל: וכי בידו של אליהו הנביא להבטיח פי שנים ברוחו לאלישע? ועוד, מה הוא התנאי שעשה אליהו הנביא שיזכה לפי שנים רק אם יראה את רבו נלקח מעימו?

ועונה הזוהר שאצל הצדיקים מצינו שהקב"ה עושה את רצונם תדיר, דכתיב (תהלים קמ"ה, י"ט): "רצון יראיו יעשה", ובמיוחד כשמדובר בתלמידו של אליהו שנמשח תחתיו. והוא לא קיבל פי שניים רוח מאליהו אלא את אותה הרוח של אליהו, רק שהוא עושה בה כפליים ניסים מרבו. ומה שאמר לו "אם תראה אותי" פירושו אם תוכל להכיר ולהבין את שורש הרוח שממנה עשה אליהו הנביא את כל הניסים, יהי לך כן. שכשעומדים על עיקר רוחו של אליהו - רואים את אליהו בעצמו. וזה סוד מה שנאמר ביוסף שראה דמות דיוקנו של אביו וניצול מהחטא של אשת פוטיפר.

בכיות ההספד - פתיחת השפע הרוחני

בספר 'מגיד מישרים' למרן רבי יוסף קארו זצוק"ל מובא (בפרשת ראה) בשם המגיד, כי זה הסוד שבזכות משה היו הנשים יולדות ששה בכרס אחת, ובזכות שמואל הרמתי היו נביאים בכל אתר ואתר ואילו לפניו לא היו נביאים הרבה בישראל, כי הצדיק מביא איתו רוח של קדושה והיא מתחלקת בכל ישראל. "כד אתי צדיקא להאי עלמא - מייתי

עמיה כמה נשמתין דאתיין לאלוואה יתיה וליקרא ליה''. וכשהצדיק מסתלק מהעולם ועולה למעלה, כל השפע הרוחני והנשמות ''דלא זכו למיעל לגנתא'', הכל יורד למטה ונבנה בתוך גופות חדשים, וכל זה קורה בזכות הדמעות שפותחות את השערים. וזה סוד מה שנאמר במיתת בני אהרון (ויקרא י', ו'): ''וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן וּלְאֶלְעָזָר וּלְאִיתָמָר בָּנָיו רָאשֵׁיכֶם אַל תִּפְרָעוּ וּבִגְדֵיכֶם לֹא תִפְרֹמוּ וְלֹא תָמֻתוּ וְעַל כָּל הָעֵדָה יִקְצֹף וַאֲחֵיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכּוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה'''. על זה אומר הזוהר כי מפסוק זה אתה למד שאם לא יבכו - על כל העדה יקצוף, כמו שאמרה להם בת קול בעת ההספד של רבה בר נחמני.

השפע הרוחני של מרן רבי יוסף קארו ז''ל

להבין משהו על השפע הרוחני הזה שמובא ב'מגיד מישרים', סיפר פעם מרן הרב זצ''ל, הריני כפרת משכבו, כי מרן רבי יוסף קארו זצוק''ל היה עוסק בשאלה הלכתית כבדת משקל, והביא את שאלתו לפני התלמידים בבית המדרש, שם ישבו טובי החכמים של עם ישראל, תלמידיו של מרן, וישבו ועסקו יום שלם בבעיה שהעלה על שולחנם. הבעיה הייתה באמת קשה, וההתעסקות לקחה יום שלם, רק בסופו של יום, אחרי מאמץ משותף של כולם, נמצאה התשובה, ורבי יוסף קארו הלך שמח לביתו.

למחרת בא רבי יוסף קארו לבית המדרש, ושמע שיחה בין שני תלמידים, כשהאחד מספר לחברו כי חבל שלא היה אתמול בבית-המדרש, כי עלתה שאלה שדנו בה כל היום ורק בסוף היום נמצא הפתרון. החבר שלא היה יום קודם, שאל: מה היתה הבעיה שהתעסקתם בה יום שלם? סיפר לו. חשב התלמיד מעט ומיד השיב את התשובה כלאחר יד, כאילו זה הדבר הפשוט ביותר בעולם.

רבי יוסף קארו כששמע את שיחת התלמיד הזה התפלא, היתכן שצעיר התלמידים משיב בלי כל מאמץ - תשובה שהם עמלו עליה יום שלם? איך דבר כזה קורה? יצא רבי יוסף קארו מבית המדרש נסער, והנה פגש את מורנו האר''י ז''ל.

אמר לו האר''י: אל תתפלא. אתמול כשאתם עסקתם בתורה, הצלחתם לפרוץ דרך חדשה, הצלחתם להביא לעולם תשובה שהייתה גנוזה בעולמות הרוחניים דורי דורות. זה לא קל להביא דבר חדש, ''בעצב תלדי בנים''. אבל אחרי שהתשובה כבר בעולם הזה, כל אחד יכול ללכת בדרך אשר אותה כבשתם ולמצוא אותה בנקל.

כך אנו אומרים, כי אחרי שילדה שרה את יצחק אבינו היה העולם בשמחה, ''כל השומע - יצחק לי''. שואל המדרש: ''שרה נפקדה, אחרים מה איכפת להם? אלא בשעה שנפקדה אמנו שרה - הרבה עקרות נפקדו עמה, הרבה חרשים נתפקחו, הרבה סומים נפתחו,

הרבה שוטים נשתפו''. ביחד עם אברהם אבינו פותחת שרה דרך חדשה של רפואה, באותה דרך שהיא ואברהם פותחים, עוברים רבים אחרים, לכן אנו מתפללים בסליחות: עננו בזכות אברהם, עננו בזכות יצחק, ''דעני לאליהו בהר הכרמל, דעני ליונה במעי הדגה'' וכו', כל זאת בכדי ללכת בערוצים שאותם אנשים פתחו לדורי דורות, שבילים חדשים שהם פתחו בתפילתם.

הבוכה בהספד - מוחלין כל עוונותיו

מכאן נבין למה הגמרא (שבת ק''ה ע''ב) אומרת ש''כל הבוכה על אדם כשר - מוחלין לו על כל עונותיו''. ואם מדובר בחכם - כולם כמו קרוביו ''הכל קורעין עליו, הכל חולצין עליו, הכל מברין עליו ברחבה''.

הספדו של רבה בר נחמני - שבוע שלם

בגמרא (בבא מציעא פ''ו ע''א) מסופר בעניין פטירתו של רבה בר נחמני, כי נפלה פתקה מהרקיע בעיר פומבדיתא: 'רבה בר נחמני נתבקש בישיבה של מעלה'. יצאו אביי ורבא בראש כל החכמים והספידו אותו שלושה ימים ושלושה לילות ורצו להפסיק בגלל ביטול תורה או מאימת המלכות, שרבה היה בורח ממנה. נפלה פתקה מן השמים: 'כל הפורש יהא בנידוי', שאין בהספד של שלושה ימים ולילות להספיק להבין את החיסרון של אדם ענק כזה. הספידו אותו שבעה ימים - נפלה פתקה משמים לחכמים: 'לכו לביתכם לשלום'.

הספד - שלושים יום וגם שנה שלימה

בגמרא (כתובות ק''ג ע''א) מובא, כי ''בשעת פטירתו של רבי קרא לחכמי ישראל ונכנסו אצלו, אמר להן: אל תספדוני בעיירות, והושיבו ישיבה לאחר שלשים יום''. ומסבירה הגמרא כי בהספד בעיירות קטנות, הציבור המתאסף הוא קטן, ולמספידים קשה לעורר את הציבור להבין את גודל האבידה של חכם שמת, אבל בכרכים שהם גדולים מן העיירות - ההספד ברוב עם, עושה את שלו, והציבור בוכה ומתעורר להשלים בתוכו את החיסרון שבא לעולם בעקבות מותו של רבי יהודה הנשיא.

עוד מסבירה שם הגמרא, שרבי ציווה ללמוד בישיבה אחרי שלושים יום, כיון שלמד ממשה רבינו שכתוב עליו: ''ויבכו בני ישראל את משה בערבות מואב שלשים יום'' - שבאותם שלושים יום הספידו אותו ביום ובלילה. מכאן ואילך עד סוף השנה הראשונה, היו מספידים ביום ולומדים בלילה או מספידים בלילה ולומדים ביום.

הנמצא בהספד של רבי - מזומן לחיי העולם הבא

מספרת הגמרא, כמה גדולה המעלה של ההספד והבכי של רבי. "ההוא יומא דאשכבתיה דרבי נפקא בת קלא ואמרה: כל דהוה באשכבתיה דרבי מזומן הוא לחיי העוה"ב. ההוא כובס כל יומא הוה אתי קמיה, ההוא יומא לא אתא. כיון דשמע הכי, סליק לאיגרא ונפל לארעא ומית. יצתה בת קול ואמרה: אף ההוא כובס מזומן הוא לחיי העולם הבא".

תרגום: ביום האשכבה של רבי יצאה בת קול, ואמרה: כל מי שהיה באשכבה של רבי - מזומן לחיי העולם הבא. היה כובס אחד שהיה מגיע כל יום לאשכבה ובאותו יום לא בא. כיוון ששמע מה אמרה הבת קול - כל כך הצטער עד שעלה לגג וקפץ ומת. "יצתה בת קול ואמרה: אף ההוא כובס מזומן הוא לחיי העולם הבא".

על שלא הספידוּ כראוי

הגמרא (שבת ק"ה ע"ב) אומרת ש"כל הבוכה על אדם כשר - מוחלין לו על כל עונותיו". וזו מעלה גדולה בלי ספק.

לעומת זאת, אומרת הגמרא: "אמר רב יהודה אמר רב: כל המתעצל בהספדו של חכם - ראוי לקוברו בחייו", שנאמר (על פטירתו של יהושע בן נון): 'וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּגְבוּל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת סֶרַח אֲשֶׁר בְּהַר אֶפְרַיִם מִצְּפוֹן לְהַר גָּעַשׁ' (יהושע כ"ד, ל'). למה מוזכר כאן הר הגעש? אומרת הגמרא: מלמד שרגש עליהן הר (הגעש) להורגן. ודרכו של הר געש שכשהוא מתפרץ - הוא קובר את האנשים בחיים. ובאמת, מנין לחז"ל לדעת שהם התעצלו בהספדו, ושהם עמדו בסכנה כל כך גדולה, הרי בפסוק עצמו אין רמז להתעצלות בהספד? ואולי, חכמינו למדו זאת ממה שלא כתוב. דהיינו שלא כתוב - ויבכו כל בני ישראל את יהושע, כמו שכתוב "ויבכו ישראל את משה", או כמו שכתוב על אהרון שבכו עליו כל בית ישראל. ממה שלא כתוב - אתה למד שהם לא הספידוהו כראוי.

אחרי משה – נמשכה עבודת ה', אחרי יהושע - לא

האמת היא שהפסוק עצמו מספר, כי אחרי דורו של יהושע התחילו המשברים הרוחניים הגדולים. מיד אחרי הפסוק על ההספד כתוב (יהושע כ"ד, ל"א): "וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל אֶת ה' כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יְמֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הֶאֱרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ וַאֲשֶׁר יָדְעוּ אֵת כָּל מַעֲשֵׂה ה' אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל". אבל מיד אחר כך היה משבר גדול, כמו שמובא בספר שופטים. הסמיכות של הפסוקים מלמדת, שהחיסרון בהספד על יהושע היה חלק מהגורמים לנפילה הרוחנית שבאה אחר כך.

כך גם בספר שופטים (פרק ב'), מובא אחרי התיאור של קבורת יהושע, כי הסתיים דור אחד: "וַיָּקָם דּוֹר אַחֵר אַחֲרֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ אֶת ה' וְגַם אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָרַע בְּעֵינֵי ה' וַיַּעַבְדוּ אֶת הַבְּעָלִים: וַיַּעַזְבוּ אֶת ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם הַמּוֹצִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וַיַּכְעִסוּ אֶת ה': וַיַּעַזְבוּ אֶת ה' וַיַּעַבְדוּ לַבַּעַל וְלָעַשְׁתָּרוֹת".

למה אחרי דורו של משה המשיכו בני ישראל לעבוד את ה', ואילו אחרי דורו של יהושע הכל נשבר? התשובה היא בהספד. את משה, בכו "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעַרְבֹת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמוּ יְמֵי בְכִי אֵבֶל מֹשֶׁה" (דברים ל"ד, ח'). הם מבינים את החיסרון, ומנסים להשלים אותו לפי כוחם. כל העוצמה הרוחנית עוברת מדור לדור. "פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה". יהושע הוא המשמש של משה, ומקבל את אורו כמו שלבנה מקבלת את אורה של החמה. משה מעביר תורה שלימה ליהושע – אחר כך התורה מתפצלת לחלקים.

זה מה שנאמר במשנה במסכת אבות: "מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים, וּזְקֵנִים לִנְבִיאִים, וּנְבִיאִים מְסָרוּהָ לְאַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה". מסביר האר"י ז"ל, כי משה ידע את כל התורה כולה, והוריש את הידיעה הזו ליהושע. אבל אחרי יהושע, לא היה אדם שיכול להכיל את כל התורה כולה. לכן הוא הוריש את התורה חלקים חלקים. כל זקן, קיבל חלק אחד של התורה. כך הזקנים העבירו לנביאים, לכל אחד חלק וביחד את הכל. אחר כך העבירו הנביאים בתורם את התורה לאנשי כנסת הגדולה. כל החבורות הללו הם רבים, שביחד נושאים את המשא. אבל לפני כן, היה משה שמסר ליהושע את כל התורה כולה. הכוח הזה נשבר כשלא הספידו את יהושע כמו שצריך, ולא העבירו את התורה של יהושע כמו שצריך ליורשיו.

מה זאת אומרת 'התעצלו בהספדו'?

מלשון הכתוב 'התעצלו בהספדו', אתה למד שהם הספידו אותו, אבל התעצלו בהספדו. מה פירוש התעצלו? בדרך כלל משמעות הדברים, שהם עשו עבודה קלה לעצמם, ולא העמיקו להבין את המהות של יהושע עד תומה.

מן הסתם, סיפרו את הניסים הגדולים שהיו ליהושע – שעמדה החמה בשבילו, ואת זה ראו כל העולם כולו. בודאי זה נאמר בהספדים, כמה וכמה פעמים. וכן כל הניסים האחרים שאירעו על ידי יהושע. כך מדייק הרד"ק שבספר שופטים כתוב שקברו אותו "בתמנת חרס", ובסוף ספר יהושע כתוב שקברו אותו "בְּתִמְנַת סֶרַח". לכאורה, זה רק חילופי אותיות? אבל מתחת לחילופין הללו, מסתתרת איזו משמעות. "חרס" הוא כינוי

לשמש. והכוונה שבודאי כל הספדנים הזכירו את העובדה שהוא העמיד את השמש, וזה בודאי פלא מאוד מרשים. אבל זו עצלות להסתכל רק על הדברים מבחוץ. וזה רמוז במילה "סרח" שמשהו פה לא מריח טוב.

הספדנים שהתעצלו סיפרו על הנפלאות של העמדת השמש, ולא סיפרו מנין היה לו כוח להעמיד שמש, מהן התכונות הרוחניות שבזכותן אדם יכול להעמיד שמש, מהן התכונות הנדרשות לכבוש את הארץ. הם התעצלו, וסיפרו רק את המופתים. והתוצאה היא, שאחרי יהושע לא קם מישהו שיודע איך מגיעים למדרגה רוחנית כזו, ואין מישהו ממשיך לדרגות הרוחניות של משה ויהושע.

יש להספיד את החכם משורש כוחותיו

המסקנה היא שצריך להספיד בלי להתעצל. לא רק בכמות של הספדים, אלא בעיקר באיכות. לא לספר רק את המעשים, אלא לספר את שורשי המעשים. מתקיים בהם מה שנאמר באליהו הנביא: "אִם תִּרְאֶה אֹתִי לֻקַּח מֵאִתָּךְ - יְהִי לְךָ כֵּן. וְאִם אַיִן - לֹא יִהְיֶה". כמו שמסביר הזוהר (חלק א', קצ"א): "אם תיכול למיקם על עקרא דרוחא דשבקנא לך בשעתא דאתנסיבנא מינך, יהא לך כדין". תרגום: אם תוכל לעמוד על עיקר הרוח שהשארתי לך בשעה שאלקח ממך – יהיה לך כן. אם תוכל להכיר ולהבין את שורש הרוח שממנה עשה אליהו הנביא את כל הניסים - יהיה לך כן. שכשעומדים על עיקר רוחו של אליהו – רואים את אליהו בעצמו.

לכן אחרי דורו של משה, עוברת ההנהגה הרוחנית ליהושע. משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע, אבל אחרי יהושע לא בוכים, לא מבינים את החיסרון של הסתלקותו, וממילא לא יכולים להמשיך אותו אחריהם.

מדוע ראוי 'לקבור בחיים' את שאינו מספיד טוב?

מכאן נוכל להבין, למה ההספד כל כך חשוב, ולמה "מי שמתעצל בהספדו של חכם ראוי לקברו בחייו", כי כיוון שהצפינו המספידים את עיקר הגדולה הנפשית שלו שממנה נבעו הדברים הללו, גם הם צריכים להיות מוצפנים. האנשים שלא אמרו בהספד את הדברים החשובים והצפינו אותם, גם הם - מידה כנגד מידה - יוצפנו מתחת להר הגעש. "מְצָפוֹן לְהַר גָּעַשׁ". במקום צפון. במקום מוסתר שגרם להר לרגוש ולגעוש עליהם.

פעם כזקן ופעם כצעיר

על מעלת ההספד ניתן ללמוד מסיפור של הרה"ג עובדיה הדאיה זצוק"ל, שהיה ראש המקובלים בדור האחרון, גם בעולמות עליונים ונסתרים וגם בעולם הזה, "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", חבר ביה"ד הגדול לערעורים, חיבר כמה וכמה ספרי

שו''ת בהלכה וכן בקבלה. מרן הרב זצ''ל למד ממנו הרבה ושימש אותו שנים רבות. הוא נפטר ביום שבת קודש, פרשת יתרו, כ' שבט תשכ''ט.

סיפר מרן הרב זצ''ל, כי בצעירותו היה רגיל ללמוד עמו באותו בית כנסת בליל שבועות והושענא רבא, והיה רגיל לילך למקווה שעה קודם עמוד השחר. ''פעם אחת ביקש ממני לילך עמו. ובאותו זמן הייתי בן שלושים והוא בן שמונים. וכיון שאסור לרחוץ עם רבו בבית המרחץ (יו''ד רמ''ב סע' ט''ז), טבלתי בחדר אחר, ועד שסיימתי להתפשט, הרב סיים כבר לטבול ולצאת, ולא רצה להשאירני לבדי וחיכה עד שאסיים.

זמן מעט אחר כך, ביקשוהו לילך לאיזו שמחה והוא סירב באומרו: יש שם מדרגות ואני זקן וכו'. ושאלתי אותו: כיצד כבודו אומר ''זקן אני'', והרי במקווה כבודו עלה וירד את מדרגות המקווה בזריזות? וענה לי, שמשום צניעות הוא לא הולך לאותה שמחה. אמרתי לו שזה מה שכתוב בגמרא (בבא קמא צ''ז ע''ב): ''ת''ר: איזהו מטבע של אברהם אבינו? זקן וזקנה מצד אחד, ובחור ובתולה מצד אחר''. ופירש תוספות: ''לא שהיה בו צורת זקן וזקנה מכאן, בחור ובחורה מכאן, דאסור לעשות צורת אדם, אלא כך היה כתוב: מצד אחד - זקן וזקנה ומצד אחר - בחור ובתולה''. וכל זה מחמת הנהגתם, פעם כצעירים - לצורך מצוות ''וישכם אברהם'', ופעם כזקנים - כנגד יצר הרע ''ואברם כבד''. כשאמרתי לו, הקפיד ואמר: ''את זה תאמר בהספד''!!

אחר שנים, נפטר הרב ואני שכחתי מאותה אמירה. ובהספדו לא הזכרתי את הסיפור הזה. אחר כמה ימים בא אלי אחד מבני משפחתו וסיפר לי שהרב בא אליו בחלום, ושאל: מפני מה הרב אליהו לא מספיד אותי? והתפלא, כיון שהספדתי אותו בהלוויה. אני חככתי בדעתי, אולי לא הספדתי אותו כראוי, ונזכרתי באותו מעשה. באזכרת השבעה שלו סיפרתי את אותו מעשה. וכל זה כיון שחכמינו אומרים שהנפטר שומע מה שמספידים עליו ''דהתם קאימנא''. למחרת בא אלי בנו, ואמר לי, שהחכם בא אליו בחלום ואמר לו, שחכם מרדכי הספיד אותו כראוי.

כך היה מורנו מרן הרב זצ''ל

מורנו ורבינו אבינו, אביהם של ישראל, מרן הרב זצ''ל, הריני כפרת משכבו, היה כמו רבו ממש, בעניין זה. גם זקן ויושב בישיבה, גם מעביר שיעורי תורה, גם יושב בבית דין הגדול, וגם הולך עם הציבור כל אחד ואחד לפי מעלתו. במשך השבעה באו גדולי הדיינים וסיפרו איך היו מביאים אליו תיקים קשים, שלא היו יודעים איך להכריע בהם.

הספד הבבא סאלי - אבי אבי רכב ישראל ופרשיו

ביום פטירתו של הבבא סאלי, נסע אליו מרן הרב זצ"ל, כשעה לפני שהשיב את נשמתו לבוראו. מיד כשבא, החל מרן הרב זצ"ל לעסוק בטהרה של הצדיק המלומד בניסים, ונראו הדברים שהוא בא במיוחד לשם כך. אחר מעשה, נודע כי מרן הרב זצ"ל נפגש עם הבבא סאלי שלושה חודשים קודם לכן, ואמר לו אז הבבא-סאלי כי המלאך המגיד שלו אמר לו שיש גזירה קשה על ישראל, ואם הוא ימסור את עצמו - הוא יוכל לבטל אותה. וכך עשה.

מחמת המהירות של הלוויה, לא הספיקו הספדנים להספיד את הבבא סאלי. ורק מרן הרב זצ"ל הספיד את הבבא סאלי, וכך אמר: "הגמרא במסכת מועד קטן (כ"ו ע"א) אומרת שיש קרעים של אבלות שאסור לתקן אותם: "ואלו קרעין שאין מתאחין, הקורע על אביו ועל אמו, ועל רבו שלימדו תורה, ועל נשיא ועל אב בית דין, ועל שמועות הרעות ועל ברכת השם ועל ספר תורה שנשרף ועל ערי יהודה ועל המקדש ועל ירושלים וקורע על מקדש ומוסיף על ירושלים". מקשה הגמרא: מנין לומדים שאביו ואמו ורבו שלימדו תורה קורעים ולא מאחים? ועונה הגמרא: מאלישע, שכתוב עליו שהוא ראה את הלקחותו של אליהו הנביא: "והוא מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו". אומרת הגמרא: 'אבי אבי' - זה אביו ואמו, 'רכב ישראל ופרשיו' - זה רבו שלימדו תורה", ומנין לומדים שזה פירוש רכב ופרשים של ישראל? מתרגומו של רב יוסף שאמר: "רבי רבי, דטב להון לישראל בצלותיה מרתיכין ופרשין", רבי רבי, שטוב להם לישראל בתפילתו מרכב ופרשים.

אמר מרן הרב זצ"ל, כי כך היה הבבא סאלי בתפילתו על כלל ישראל. לא רק על פלוני ופלוני, אלא גם על כלל ישראל שלא יבואו עליהם גזירות. והביא על כך כמה דוגמאות.

בבחינת הספד

אנו מנסים בספר זה, שיהיה בבחינת הספד. לדבר בו על המעלות הרוחניות של מרן הרב זצ"ל שבגללן הוא נתעלה והגיע למדרגות הרוחניות הגדולות שהגיע. להבין למה נתקיים בו: "והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע". להבין, למה הקב"ה כל כך אהב אותו, עד שקיים את גזרותיו, בחינת "צדיק גוזר והקב"ה מקיים".

מעלת סיפור שבחי הצדיק

מה שכתב מרן הרב זצ"ל על סיפור בשבח צדיקים

מורנו ורבינו מרן הרב זצ"ל, הכ"מ, כתב בשנת ה'תשמ"ו, על שבח שיש בסיפורי צדיקים, שמקיים בנו ובדורות הבאים - 'זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור':

"כלומר, יש להתבונן במעשי האבות, ומשם להמשיך את מעשיהם הטובים מדור לדור. וכבר מילתי אמורה - גדולים מעשי צדיקים, והמספרים מעשיהם - יונקים קדושה מהם".
מרן הרב זצ"ל מביא את מה שכתוב בספר מלכים ב' (פרק ח') שביקש המלך מ"גֵּחֲזִי נַעַר אִישׁ הָאֱלֹהִים לֵאמֹר: סַפְּרָה נָּא לִי אֵת כָּל הַגְּדֹלוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלִישָׁע: וַיְהִי הוּא מְסַפֵּר לַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת הַמֵּת וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת בְּנָהּ צֹעֶקֶת אֶל הַמֶּלֶךְ עַל בֵּיתָהּ וְעַל שָׂדָהּ וַיֹּאמֶר גֵּחֲזִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ זֹאת הָאִשָּׁה וְזֶה בְּנָהּ אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֱלִישָׁע". פתאום מגיעה האשה שהנס קרה איתה ומספרת את המעשה בעצמה. והסיפור מסופר על ידה ולא על ידי גיחזי. "וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ לָאִשָּׁה וַתְּסַפֶּר לוֹ".
שאלו חז"ל במדרש: האם האשה הזאת הייתה מתחבאת אחרי השער, שמיד שגיחזי מספר את הסיפור כבר היא מגיעה לספר את הסיפור בעצמה למלך? - "רבנן אמרי: אפילו בסוף העולם - הסיטה הקב"ה והביאה, כדי שלא יספר אותו רשע בשבחו של הקב"ה" (מתוך הסכמת מרן הרב מרדכי אליהו זיע"א, לספר 'מלכי תרשיש' על רבני תוניס, י"ט אלול התשמ"ו).
סיפור שבח הצדיקים – הוא הוא הספדם
לפי האמור לעיל מובן למה כל כך חשוב לעסוק בסיפורי הצדיקים, שהם למעשה ההספד שלהם, שממשיך את כוחותיהם – וראוי שסיפורם יבוא על ידי צדיקים ולא על ידי רשעים, שנאמר (תהלים נ'): "ולרשע אמר אלהים: מה לך לספר חוקי?".

ממעלותיו של מרן הרב זצ"ל

דבריהם - הם הם זכרונם
בכדי שנוכל לעמוד על עיקר תורתו של מורנו מרן הרב זצ"ל – הבאנו את דבריו עצמו. כדברי הירושלמי במסכת שקלים, שאמר: "תַּנְיָא רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין עוֹשִׂין נְפָשׁוֹת לַצַּדִּיקִים, דִּבְרֵיהֶם הֶם זִכְרוֹנָם". הבאנו גם חלקים מדבריו של מרן הרב זצ"ל, שנאמרו בעת שהיה עצור, בהיותו בן עשרים ואחד, כאשר השתתף בפעולות מחאה נגד העברה על דת, שהיתה בשנים הראשונות של הקמת המדינה. הדברים שנביא לקמן הם חלק מהדברים שאמר לפני השופט קודם שגזר עליו תשעה חודשי מאסר בפועל.
כנבואתו של יעקב אבינו
יעקב שמתנבא על אחרית הימים, אומר (בראשית מ"ט, ט'-י'): "גּוּר אַרְיֵה יְהוּדָה מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ: לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה וְלוֹ יִקְּהַת עַמִּים". כל העמים בעולם ינהרו לבית ה' לירושלים, כמו בימי שלמה, ועוד יותר.

מרן הרב זצ"ל היה חוזר על המילים הללו של יעקב אבינו פעמים רבות, במיוחד על "כָּרַע רָבַץ כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ", שתרגם אונקלוס: "ינוח ישרי בתקוף כאריא וכליתא ולית מלכא דתזעזיניה", ינוח וישרה בתוקף כמו אריה ולביאה, ואין מלכות שתזעזע אותם. היותם של ישראל כמו גיבורים, כמו אריות ולביאות, מתגברים על החולשה של חטא המרגלים, שבה הם נראו כמו חגבים. גבורה זו היא ערובה להצלחתם של ישראל, היא הערובה להצלחתם ולשליטתם על העולם כולו. על זה אומר בלעם: "כל בני שת" - כל בני העולם. ויעקב אומר: "ולו יקהת עמים". כל העמים כולם.

כל זה מתחיל, מהבאר שעליה מתנבאים כל הנביאים באחרית הימים. הבאר שיוצאת מירושלים, וממלאת חיים את כל המציאות. והיא הבאר שהנשיאים מושכים ממנה מים במטותם, לכל השבטים כולם. כך ראה מרן הרב זצ"ל את תפקידו.

מבית האסורים יצא למלוך

שלמה המלך אומר בספר קהלת (ד', י"ג-י"ד): "טוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד: כִּי מִבֵּית הָסוּרִים יָצָא לִמְלֹךְ כִּי גַם בְּמַלְכוּתוֹ נוֹלַד רָשׁ". הכוונה היא כמובן על יוסף הצדיק שיצא למלוך מבית הסוהר. ואפשר לפרש אותם, גם על מורנו מרן הרב זצ"ל, שהיה בבית הסוהר תשעה חודשים בגלל מאבקו על הפצת התורה בישראל.

מרן הרב זצ"ל היה חלק מחבורה קטנה של תלמידי חכמים, שהיו מסתובבים במחנות העולים הרבים שהגיעו בתקופה ההיא למדינת ישראל המתחדשת. על אותה שעה נאמר: "חוצפא יסגי", החוצפה של המנהיגים החילוניים הגיעה עד כדי כך שהם היו גוזרים את פיאותיהם של העולים, ומנסים להעביר אותם על דת בעל כורחם.

הרב בדרשתו, כואב את המציאות הנוראה הזו, ושואל: "איפה כל לומדי התורה? האם הם לא למדו כמוני את הגמרא שאומרת 'כל ישראל ערבים זה בזה'?". מסירות נפש גדולה הייתה להם על הפצת התורה בכל ישראל, ובסופו של דבר הם תכננו להשליך לכנסת פצצת עשן ביום שבו תכנן בן-גוריון להעביר 'חוק גיוס חובה' לכל הבנות בעם ישראל, גם הדתיות וגם החילוניות. הם ראו בזה העברה של ממש על דת. אבל הם נתפסו. אחר כך הם ישבו בכלא תשעה חודשים.

יש לנו אחריות על עם ישראל – כמו כל אחד

מרן הרב זצ"ל, הכ"מ, אמר לפני השופט, שכל ישראל ערבים זה בזה, והוא לא יכול לשבת בשקט כשמעבירים את האחים שלו על דת. הוא לא מבין את לומדי התורה

האחרים, והוא מקווה שהמעשים שלהם לא יקטרגו עליהם שהם יושבים שקטים ושאננים:

"את השקפתי קניתי מהתורה שלמדתי בה, הכול כתוב בה בכתב אמת ברור ומפורש, ואם יש אנשים מאמינים, ובלמדם תורה זו וכל הכתוב בה ובעמדם על כל ציוויה, יש להם חשבונות רבים שבהם פוטרים הם את עצמם מלמלא אותם, מה פשעי ומה חטאתי, אני אם לא הצלחתי לעשות לי חשבונות רבים כאלה?"

"כולנו פה, הנאשמים, עסקנו ועוסקים בחנוך ובהדרכת הנוער זה כמה שנים. וגם שלא על מנת לקבל פרס. וכולנו נתקלנו בעבודתנו בבעיה כאובה, כשנשאלנו על-ידי חניכינו לתרץ את הסתירה הנוראה שבין אמרי פינו, ובין כל הנראה לעין מצד המחטיאים את הרבים, ובין השקט והשאננות במחנה היראים. לא ראינו איפוא דרך אחרת לפנינו, אלא לעשות דברים שיכריחו אותנו ואת החושבים כמונו, לצאת מן השאננות ולהעמיד את החרדים לדבר ה' ולגורל עמם, על הסכנה הצפויה לכולנו מהם."

"ועל האמת נודה כי לא פחדנו מן הסכנה, לא הרגשנו שום מורא ומוסר כליות מפני החוק הקיים, כי אמרנו, מה החוק האנגלו-עותומני-רומי-ברברי, מול חוקת הנצח של תורת ישראל, תורת החיים. מורא אחד היה בקרבנו והוא מורא שמים. חשבנו שמא זרה הדרך הזאת לרוח ישראל סבא, או שמא נשאר בודדים במערכה, והקהל החרדי ישאר שאנן ושקט גם אחרי כן, כמקודם לכן. ונמצאנו חייבים בזה, שהורדנו את קולר האחריות מצווארנו ותלינו אותו על צווארי הרבים, ונמצא שם שמים מחולל יותר".

לסיכום, אומר מרן הרב זצ"ל, כי הם חושבים שנכשלו במטרתם, והציבור לא התעורר. "חשבנו: יש עוד ניצוץ חי בקרב מחנה היראים והוא עלול להתלקח לשלהבת גדולה. זה לא קרה". ואף שאין לנו רשות ח"ו לחלוק על מרן הרב זצ"ל, הכ"מ, אבל אחרי המעשה הזה נרתע בן-גוריון, ועצר את 'חוק גיוס חובה' לבנות, חוק שהיה משלים את 'העברה על דת' שהייתה באותם ימים במחנות העולים על ידי שליחי בן-גוריון וחבריו.

מרן הרב זצ"ל, הכ"מ, אמר כי הם לא ראו בשיטה ההיא דרך חיים: "לא קבענו לעצמנו שיטה של כּחַ בתור שיטה שאין לזוז ממנה. אדרבא חיכינו תמיד שנוכל לשנות את הקו, לקו יוצר ומחנך לשיטה מועילה ובונה. לא להרס ח"ו פנינו, ובודאי שלא לאלימות. אדרבא, אמרנו, מי ייתן ויקדים אותו יום, שבו יבערו את נגע הכפייה האנטי-דתית, יאפשרו להורים דתיים לחנך את ילדיהם ברוחם הם, ואז לא יהא צורך להשתמש בדרכים נלוזות ומבחילות, המעוררות גועל וזרות לנו ולהם גם יחד".

"לא היינו בכל דרכנו זו, אלא ממשיכים בעבודת החינוך שלנו. אמרנו, יהא זה חנוך לעצמנו, שנדע כי אמנם אין התורה שלנו ראויה לעמוד בקרן זווית, וכדאית היא שנביא את עצמנו בסכנה עבורה".

בגלל שמסרו את נפשם וממונם על קדושת עם ישראל ועל קדושת ה' – התפילות שלהם היו נענות. את הגמרא הזו, הביא מרן הרב זצ"ל בטיעונים שלו בגיל עשרים ואחת בבית המשפט!

כיצד היו תפילותיו נענות

מי שרוצה להבין, איך התפילות של מרן הרב זצ"ל היו נענות - יש לו תשובה ממרן הרב זצ"ל בעצמו: להפיץ תורה בעם ישראל במסירות נפש! להרבות כבוד שמים!

כמו מה שאמר מו"ר מרן הרב זצ"ל, בהספדו על הבבא סאלי במעלת תפילותיו על כלל ישראל, כי לא התפלל רק על פלוני ופלוני, אלא גם על כלל ישראל שלא יבואו עליהם גזירות – כך היה גם מרן הרב זצ"ל.

סיפר אחד מראשי ישיבת 'אור שמח', כי הזמין את מו"ר מרן הרב זצ"ל להכנסת ספר תורה שבוע ימים לפני הפיגוע שהיה בישיבת 'מרכז הרב'. מרן הרב זצ"ל שמע על ההזמנה, והתחיל לבכות בכי תמרורים. הרב המזמין התפלא על התגובה של מרן הרב זצ"ל, ושאל" מה קרה? אמר לו מרן הרב זצ"ל: הלוואי שבאותו לילה ירד שלג. גם המשפט הזה היה פלא בעיני הרב המזמין, למשך שבוע. באותו יום של הפיגוע ביקש מרן הרב זצ"ל לארגן תפילה בכותל המערבי, ואף אחד לא הבין על מה ולמה מרן הרב זצ"ל ביקש לבוא לתפילה. הרבה בחורים מישיבת 'מרכז הרב' באו לתפילה. ומרן הרב זצ"ל התפלל עם הציבור בכותל, וביקש למשוך את התפילה עוד ועוד. בסופו של דבר הסתיימה התפילה ובשעה שבחורי הישיבה נסעו חזרה מהכותל לישיבה, נכנס המחבל ורצח שמונה בחורים, מהצעירים של הישיבה, שנשארו בספרייה ללמוד תורה. האוטובוסים שהחזירו את התלמידים הבוגרים מהכותל נתקלו בחזרתם במחסומים של המשטרה שהוצבו ברחוב הישיבה.

כך סיפר גם הרב אלישע וישליצקי בשבעת ימי האבלות: ימים מספר לפני מבצע 'חומת מגן' היו אירועים קשים של טרור בארץ, והאווירה הייתה אווירת נכאים. זה היה ממש לפני חג הפסח, וקשה היה להיכנס לחג מתוך אווירה של פחד ועצבות. ביקש הרב אלישע וישליצקי לארגן יום תפילה והתעוררות ב'בניני האומה'. הוא פנה אל מרן הרב זצ"ל ששמח לבוא לתפילה הזו, שהייתה מעמד מרגש של קידוש ה', תפילה והתעוררות. למחרת התפלל הרב אלישע בבית הכנסת של מרן הרב זצ"ל בתפילת ותיקין, ובסיום

התפילה קורא לו מרן הרב זצ"ל ומחזקו, ואומר לו: דע לך, שהתפילה הזו ביטלה הרבה גזירות ועשתה הרבה ישועות בשמים. בעוד מספר ימים תדע על מה אני מדבר.
מספר ימים אחר כך, התהפכה הקערה בכל נושאי הביטחון ביהודה ושומרון, כשצה"ל לוקח את האחריות הביטחונית על יהודה ושומרון, תוך כדי מבצע 'חומת מגן'. כמות הפיגועים שיצאה מהשטחים של המחבלים הללו פחתה בעשרות אחוזים בבת אחת!

תפילת רבי חנניא בן דוסא

פעם שאלתי את מרן הרב זצ"ל, הכ"מ, למה כשבאים אליו עם שמות לברכה על חולה הוא עונה כל פעם בצורה אחרת - פעם הוא אומר: 'תעשו כפרה', ולפעמים הוא אומר: 'אין שום בעיה'? הסתכל עלי בתמיהה ואמר לי: זו גמרא מפורשת, והזכיר לי את המשנה בברכות (ל"ד ע"ב) שאומרת: "המתפלל וטעה - סימן רע לו, ואם שליח ציבור הוא - סימן רע לשולחיו, מפני ששלוחו של אדם כמותו. אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא שהיה מתפלל על החולים, ואומר: זה חי וזה מת. אמרו לו: מנין אתה יודע? אמר להם: אם שגורה תפלתי בפי - יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו - יודע אני שהוא מטורף".
וממשיכה הגמרא ומספרת: "תנו רבנן מעשה שחלה בנו של רבן גמליאל. שגר שני תלמידי חכמים אצל רבי חנינא בן דוסא, לבקש עליו רחמים. כיון שראה אותם, עלה לעלייה ובקש עליו רחמים. בירידתו אמר להם: לכו, שחלצתו חמה (אין לו יותר חום). אמרו לו: וכי נביא אתה? אמר להן: לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא כך מקובלני - אם שגורה תפילתי בפי - יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו - יודע אני שהוא מטורף. ישבו וכתבו וכוונו אותה שעה. וכשבאו אצל רבן גמליאל, אמר להן: העבודה, לא חסרתם ולא הותרתם, אלא כך היה מעשה, באותה שעה חלצתו חמה, ושאל לנו מים לשתות. ושוב מעשה ברבי חנינא בן דוסא שהלך ללמוד תורה אצל רבי יוחנן בן זכאי, וחלה בנו של רבי יוחנן בן זכאי. אמר לו: חנינא בני, בקש עליו רחמים ויחיה. הניח ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים וחיה. אמר רבי יוחנן בן זכאי: אלמלי הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כולו, לא היו משגיחים עליו. אמרה לו אשתו: וכי חנינא גדול ממך? אמר לה: לאו, אלא הוא דומה כעבד לפני המלך, ואני דומה כשר לפני המלך".
אמר לי מרן הרב זצ"ל, הריני כפרת משכבו: אם המשנה והגמרא מספרות לנו את המעשה הזה - זה לא בשביל לספר לנו סיפורים, אלא ללמד אותנו מה לעשות. וכמו שכל אחד רואה - יש פה שני סיפורים, לא רק לדעת מה קורה עם החולה, אלא גם לשנות את מצבו, להעלות אותו מכף חובה לכף זכות. וכך היה מרן הרב זצ"ל נוהג בכמה וכמה

דרכים, כמו רבי חנינא בן דוסא, שלא היה אוכל כמעט כלום. "קב חרובין מערב שבת לערב שבת".

תפילה מתוך תורה

שואל המהרש"א על הגמרא דלעיל במועד קטן, שבה כתוב, כי על רבו צריך לקרוע את הבגד ולא לתקן אותו אחר כך כמו על אביו ואמו. והמקור הוא מהפסוק: "אבי אבי רכב ישראל ופרשיו", שהתרגום מסביר כי הוא מתכוון לאליהו הנביא, שבתפילתו הגן על ישראל יותר מרכב ופרשים. שואל המהרש"א על כך: לכאורה, מכאן לומדים שצריך לקרוע על בעל תפילה, ולא על רבו שלימדו תורה?

תירץ המהרש"א: כי אין כוח תפילה בלי כוח של תורה. "מסיר אוזנו משמוע תורה - גם תפילתו תועבה". ולכן אומרת הגמרא (בבא בתרא קט"ז ע"א): "דרש ר' פנחס בר חמא: כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, שנאמר: 'חמת מלך מלאכי מות - ואיש חכם יכפרנה'".

ובאמת מרן הרב זצ"ל היה גדול בתורה מקטנותו. הוא קיים בעצמו את המשנה במסכת אבות (פרק ו', ד'): "כַּךְ הִיא דַּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, פַּת בַּמֶּלַח תֹּאכֵל וּמַיִם בַּמְּשׂוּרָה תִּשְׁתֶּה וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל. אִם אַתָּה עֹשֶׂה כֵּן - אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ, אַשְׁרֶיךָ - בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָךְ - לָעוֹלָם הַבָּא".

כך הוא נהג בעצמו בעת צעירותו - שהיה לומד תורה בלילות תחת השולחן. וסיפרו עליו חבריו מילדות שהיה מסתובב בבתי הכנסיות ומלקט את השאריות של הנרות שדלקו שם, היה מתיך אותם ויוצק מהם נרות חדשים.

בקי בכל

בתור ילד, אני זוכר שהוא היה בקי בכל הספרייה בעל פה. בתור ילדים, הוא היה שולח אותנו להביא ספר מהספרייה, וכך היה אומר לנו: "בארון הספרים שבסלון, בעמודה השלישית, במדף החמישי, הספר השמיני - תביאו אותו. תפתחו בעמוד קל"ג בשורה החמישית, תתחילו לקרוא". והיינו קוראים ואם היינו טועים – הוא היה מתקן אותנו. פלא עצום!

מצד שני, הוא היה מדבר עם ילדים כאילו הוא בגילם ובשפה שלהם. הוא היה מדבר עם כולם. יש סיפור שהוא פעם אחת היה בביקור בבית-סוהר ברמלה, ובמהלך הסיור הוא רואה ילדים אחרי הגדר. הוא שאל את המנהל של בית-הסוהר: מי אלה? המנהל אומר לו: זה אגף הילדים בבית-הסוהר. אמר מרן הרב זצ"ל למנהל: אני רוצה ללכת לשם לדבר איתם. אומר המנהל: אי אפשר, הם יתפרעו ויפריעו ויזרקו עליך ביצים. אמר

לו מרן הרב זצ"ל: תקשיב! אני לא עוזב את בית הסוהר בלי לדבר איתם. יזרקו ביצים - יזרקו, בשביל זה יש מכבסה. יזרקו עגבניות - לא מתים מזה. אני הולך לשם.
הודיעו לאסירים הצעירים, שמרן הרב זצ"ל בא לבקר אותם. ואז התארגנו המדריכים שלהם, ועזרו להם לפרוץ את מחסן הביצים והעגבניות "כדי שלכל אחד יהיה מה לזרוק על הרב".
מרן הרב זצ"ל הגיע לבית הסוהר של הצעירים, וכל הנערים ישבו ועשו 'מהומת אלוקים'. הסתכל מרן הרב זצ"ל, וראה נער בן ארבע-עשרה וזיהה שהוא המנהיג שלהם. קרא לו מרן הרב זצ"ל, ושאל אותו: מתי יהיה פה שקט? הבחור אומר: שלוש דקות. אחרי שלוש דקות בדיוק, הבחור מרים את ידו - והשתרר שקט מוחלט.
התחיל אז מרן הרב זצ"ל לדבר איתם מלבו באהבה רבה, כמעט שעה. אמר להם: אתם לא אסירים, כל החיים לפניכם, אתם יכולים לחזור לחיים בריאים. תצאו מפה - תבואו אלי. בינתיים מרן הרב זצ"ל שלח את המזכיר שלו שיקנה להם מחוץ לבית-הסוהר ממתקים ושאר דברים שלא נמצאים בתוך הכלא. כשהמוכר שמע למי הממתקים מיועדים - הוא רצה לשלם מכיסו. מרן הרב זצ"ל לא הסכים. הוא אמר לו: בפעם הבאה תשלם מכיסך, הפעם זו המצווה שלי.
כשנגמרה השיחה, באו כל האסירים הצעירים ועמדו בשורה ישרה לקבל ברכה ממרן הרב זצ"ל. הוא בירך אותם אחד אחד, עם דמעות, כמו אבא. בסוף הברכות, עמד הבחור שארגן גם את המהומה וגם את השקט, ושאל את מרן הרב זצ"ל: יש לנו בתוך הכיסים ביצים ועגבניות. אנחנו רוצים לזרוק אותם על המדריכים שלנו שעודדו אותנו לזרוק אותם עליך, הרב. האם זה מותר לנו? מרן הרב זצ"ל ענה לו: בשום אופן אל תזרקו על המדריכים. גם הם יהודים, גם אותם צריך לקרב, גם הם צריכים לחזור בתשובה.
היכולת הזו, גם להיות בעומקה של הלכה, גם בחושן משפט, גם בעומק הקבלה, גם עם מתיישבים, גם עם ילדים שמקבלים חומש, גם עם אסירים בכלא. עם כולם מדבר בגובה הלב והעיניים, זה פלא עצום!

הרה"ג עזרא עטייה זצ"ל - "רב רבנן"

סיפר מורנו ורבנו מרן הרב זצ"ל: "כשנפטר מורנו ורבנו הגאון הרב עזרא עטייה ע"ה - ראש ישיבת פורת יוסף, ביקשו ממני להכין את נוסח המודעה, וכתבתי 'רב רבנן', כלומר הרב של כל הרבנים הספרדים בארץ ובעולם. משראה זאת חכם נתן סלם זצ"ל, שהיה גיסו, אמר לי: האם בחיים חיותו הוא היה מסכים שיכתבו עליו כך? אמרתי לו: בחיים לא היה מסכים, אבל אחר מיתה ודאי יסכים. אמר לי: מהיכן יש לך חידוש זה?

באותו רגע נכנסו דודי ראש הישיבה הגאון הרב יהודה צדקה זצ"ל, והרב בן ציון אבא שאול זצ"ל, ואמרתי להם: תגידו, מה אמר הרב כשהיינו במקום כזה וכזה, ואיך הוא פסק את ההלכה? ואמרו לי: כשנפטר מורו ורבו חכם אברהם הררי רפול (עדס) שהיה בעל רוח הקדש, רצה הרה"ג עזרא עטייה להספידו ולומר עליו: "בעל רוח הקודש" וכו', ואח"כ אמר לעצמו הכיצד אספיד עליו כך, הרי בחיים חיותו אם הייתי אומר עליו כך, היה כועס עלי. אחר כך הוא רואה בהקיץ את רבי אברהם עדס עומד מול עיניו, ואומר לו: תגיד מה שאתה רוצה. בשמים אין גאווה".

גם מורינו מרן הרב זצ"ל – "רב רבנן"

כך היה מורנו מרן הרב זצ"ל - רב רבנן. הרב של הרבנים! גדולי המקובלים היו שואלים אותו שאלות מורכבות בעולם הסוד, גדולי הדיינים היו מתייעצים איתו בכל התיקים הקשים של עגונות - והוא היה מכריע בשאלות המסובכות ביותר של עולם הדיינות. ראשי ישיבות היו מתייעצים איתו בשאלות של הנהגה וחינוך, רבני ערים היו לומדים אצלו איך להנהיג רבנות - והוא היה מדריך אותם איך לאהוב את הציבור, ולהתייחס לכל אחד ואחד כאשר ישא האומן את היונק.

כך היו באים לפניו שרי וראשי ממשלה להתייעצות. כך היו באים מנהלי בתי ספר, מורים וגם לילדים הוא היה עונה בכובד ראש - לא פחות מאשר לראש הממשלה. ההספד שמרן הרב זצ"ל הספיד בו את ראש הישיבה שלו רבי עזרא עטייה זצוק"ל - נכון גם עליו.

גם ההספד שהספיד את הבבא-סאלי, נכון לגביו. במשך ימי השבעה עברו אלפי-אלפים של אנשים, שרבים מהם סיפרו עליו סיפורים אישיים שאין להם שום פירוש אחר מלבד 'רוח הקודש'. גזירות שהוא עצמו גזר והתקיימו, עשרות סיפורים על נשים עקרות שגזר עליהם והתעברו, עוד מאות שהתפלל עליהן ונתן להן מהאתרוג שבירך עליו בסוכות ונפקדו.

היה מקרה של יהודי אחד שסיפר בליל י"ד אייר, בציון של רבי יהודה בר אלעאי זיע"א, פלא גדול שהיה לו עם מרן הרב זצ"ל. הוא פנה אל מרן הרב זצ"ל וביקש על שתי כלותיו שיפקדו, ומרן הרב זצ"ל נתן לו שלוש חתיכות מהאתרוג שבירך עליו בסוכות. לקח האיש את האתרוג, ונתן שתי חתיכות לאחת הכלות שהיתה יותר זקוקה, וחתיכה אחת של אתרוג נתן לכלה השנייה. בתוך אותה שנה נפקדו שתי הכלות, הראשונה בתאומים והשנייה בבן אחד.

קדושת פיו של מרן הרב זצ"ל

כבר מגיל צעיר לא אכל בשר, וכל מאכלו היה כמו דברי התנא במסכת אבות. גם כשהיה רב ראשי לישראל והסתובב בעולם, לא נגע מעולם במאכלים שלא בישלה לו אשתו הרבנית שתחיה. היה נוסע ימים שלמים ואוכל רק לחם יבש, כי באותה תקופה בחו"ל לא הקפידו על 'חדש'. והיה נזהר שלא לאכול אפילו חביתה, כי לא הקפידו על 'בישול עכו"ם'. ובודאי לא היה שותה חלב או מוצרי חלב, כי לא הקפידו על 'חלב עכו"ם'. וכך היה אוכל רק פת במלח ומים במשורה.

סיפר אחד מרבני צרפת, כי הוא היה צריך פעם ללוות את מרן הרב זצ"ל בעת שהגיע לצרפת לשיחה לפני תשעים אלף איש. והוא היה צריך להיות המתורגמן של מרן הרב זצ"ל. הוא סיפר כי זה היה ביום חם, ומרן הרב זצ"ל הגיע אחרי טיסה שבה לא אכל כלום במטוס. כשהגיע למלון בצרפת - מרן הרב זצ"ל ביקש לשתות מים. מיד הביאו קנקן וכוסות מים של המלון, שכמובן לא היה כשר. מרן הרב זצ"ל לא רצה לשתות מכוסות אלו של המלון, וביקש כוסות פלסטיק. במלון לא היו כוסות כאלו, ובאותו יום כל החנויות באזור ההוא היו סגורות, בהיותו אזור יוקרה, ולא נמצא בכל אזור המלון כוסות פלסטיק. בלית ברירה, נסעו לכינוס כשמרן הרב זצ"ל לא שתה כלל, אפילו לא טיפת מים. בדרך, ראה המתרגם, כי אשה אחת הולכת עם בקבוק מים וכוסות פלסטיק. מיד רץ אליה וביקש את המים בשביל מרן הרב זצ"ל. כמובן שהאשה שמחה לתת את המים, אבל זה היה כבר בדרך, ומרן הרב זצ"ל לא שתה מהמים, כמו שכותב הרמב"ם בהלכות דעות (פרק ה', ב'): "כשהחכם אוכל מעט זה הראוי לו, לא יאכלנו אלא בביתו על שולחנו, ולא יאכל בחנות ולא בשוק אלא מפני צורך גדול" וכו'.

בקיצור, לא שתה מרן הרב זצ"ל את המים הפשוטים הללו, אלא רק אחרי שדיבר לפני כל הקהל הגדול, ורק אחרי שדברו איתו כל האנשים וישבו בחדר לנוח. ועל כל זה נאמר: "אשריך בעולם הזה".

מאור הפנים של מרן הרב זצ"ל

מרן הרב זצ"ל היה תמיד מאיר פנים לאנשים, למרות שהיה אוכל פת במלח ומים במשורה.

כשבאו הרופאים והאחיות מבית-החולים, לנחם על פטירתו של מרן הרב זצ"ל, הם אמרו כל אחד בלשונו: כי מלבד הפלא הרפואי שלא נמצא כמותו בספרות הרפואית, הם ראו אדם שלעולם לא התלונן. גם כשכל גופו היה פצע וחבורה, וכולו היה ממש מיוסר בייסורין - הוא לעולם לא התלונן. ולהיפך, תמיד הוא האיר פנים. וזה ממש

הדהים את כל הצוות. שאל בשלומם, התעניין במצבם, וגם בירך את האנשים שהביאו את שמותם אליו.

סיפר לי אחד מהמקורבים אל מרן הרב זצ"ל, שגיסתו היתה חולה קשה, והוא בא אל מרן הרב זצ"ל בשעה שלא היה יכול יותר לדבר, כי היה מונשם. הוא סימן לו בידו להתקרב אליו. והאיש הראה לו פתק עם שמה של האשה החולה. מרן הרב זצ"ל הנהן בראשו, וסימן בידו כי הוא מברך אותה. והאיש יצא מהחדר. מיד כשהיה יכול, התקשר מבקש הברכה לבית החולים שבו היתה מאושפזת גיסתו כבר מספר ימים בלי הכרה, וסיפר כי הוא קיבל ברכה מהרב אליהו. שאלו אותו: מתי היתה הברכה? הוא אמר: לפני חמש דקות. אמרו לו: לפני חמש דקות בדיוק היא התעוררה.

מרת אמי שאלה אותו פעם, ואמרה לו: אם אתה מתפלל על כל כך הרבה אנשים כאן בבית החולים, למה לא תתפלל על עצמך? ואמר לה, שכח התפילה שיש לו הוא בשביל אחרים, לא בשביל עצמו.

המאור שבתורה מחזירן למוטב

בעת שישבנו בשבעה, סיפר לנו אחד המלמדים בישיבות, כי הוא עוסק עם נוער נושר, שצריך הרבה חיזוק רוחני. והוא היה מביאם אל מרן הרב זצ"ל באופן קבוע, כל קבוצה פעם בשנה. פעם אחת הם אחרו, ומרן הרב זצ"ל שהיה ממהר לצאת, לא הסכים לוותר על השיחה עמהם, וישב איתם איזה זמן, ורק אחר כך הלך לשיעור בו חיכו לו עוד אנשים.

אחרי מספר שנים, המלמד פוגש את אחד החניכים שלו כשהוא לומד בישיבה ועולה על דרך המלך, ושמח מאוד. שאל אותו: תגיד לי, מה היה המהפך שלך שגרם לך לנטוש את דרך הפשע והסמים וללכת לעסוק ביישובו של עולם? אמר לו: אותן חמש דקות שהייתי אצל הרב אליהו, הן אלו שהפכו אותי לגמרי. לא הבנתי מילה אחת ממה שהרב אמר, אבל אור פניו, האהבה שהוא אהב אותנו. האור הזה מחזירן למוטב. וזה אורה של ירושלים.

בבניין ירושלים ננוחם

ומי שרוצה לנחם את כל הבנים ואת עשרות אלפי התלמידים הקרויים 'בנים', ידע לו, כי אין נחמה אלא בבנין ציון וירושלים. והדרך המובילה לזה היא ללכת במידותיו של מרן הרב זצ"ל. כמו שהביא רבי חיים ויטאל בשם האר"י ז"ל, בהקדמה לספר 'עץ חיים' - כי בכך סוד הגאולה.

ויהי רצון שזכות מרן הרב זצ"ל תעמוד לנו להמשיך בדרכו באהבת ה', אהבת תורה ואהבת המצוות, אהבת הארץ ואהבת כל אחד ואחד מישראל כנפשו ומאודו. אמן. כן יהי רצון.

איך מכניסים סיפור של חיים לתוך ספר?

כשעלה רעיון לכתוב ספר על הרב הרגשנו רתיעה - איך אפשר לכתוב ספר על חיי הרב. הרי אם נרצה לכתוב את כל הסיפורים באמת גם עשרה כרכים לא יספיקו. רק הסיפורים שאנו יודעים עליהם ממה שאנשים סיפרו הם בכמות כל כך גדולה. וכל יום אנו פוגשים עוד אנשים שמספרים עוד ועוד סיפורים מופלאים. ובכלל למדנו במהלך השבעה כי מה שחשבנו שהכרנו את הרב היה רחוק מהאמת. לא ידענו עד כמה כוחו היה גדול. גם היום כשאנו כבר אחרי השבעה וההספדים – אנו יודעים שכל הכרתנו אותו היא כטיפה מן הים. לא רק בכמות אלא באיכות, כל מה שידענו לא היה אלא קצה של קרחון של אדם שהיה כל כך עובד ה'. אוהב ה' וקרוב אל ה'.

מהו הספד אמיתי?

עם זאת, החלטנו לכתוב את הדברים כדי שיהיו ספר לימוד לכולנו, בבחינת הספד של צדיק. שהרי את כל הצדיקים הגדולים הספידו וגם הם לא היו יכולים באמת להספידם כראוי לגודל מעלת נפשם וצדקתם. ואף על פי כן חכמינו כל כך הקפידו במעלת ההספד עד שאמרו כי כל מי שהיה בהספד של רבי – הריהו בן העולם הבא. וכל מי שמוריד דמעה על אדם כשר – נמחלים לו כל עוונותיו. וכן על זה הדרך. ומי שמתעצל בהספדו של חכם ראוי לקברו בחייו. ומקורם של חז"ל הוא מיהושע שנספד – אך לא נספד כהלכה. והגמרא מסבירה את מה שנאמר עליו שנקבר "מצפון להר געש" - כי כמעט שרגש הר הגעש לקברם כיוון שלא הספידו אותו כראוי.

כי בודאי כולם ידעו שהוא כבש את הארץ והעמיד חמה ולבנה - "שמש בגבעון דום וירח בעמק איילון", ומן הסתם סיפרו על כל זה ועל כל הניסים המוזכרים בספר יהושע. אבל את עיקר הגדולה הנפשית שלו שממנה נבעו הדברים לא אמרו בהספדו. הם נשארו צפונים וחתומים. דיברו רק על המופתים. על הדברים הגלויים. ולכן נאמר עליו שנקבר "מִצָּפוֹן לְהַר גָּעַשׁ" - במקום צפון. במקום מוסתר שגרם להר לרגוש ולגעוש עליהם.

חשיבות לספר את המופתים בצורה נכונה

עם זאת, אנו יודעים שיש עניין לספר גם את המופתים. מורנו ורבינו הרב זצ"ל כתב בשנת ה'תשמ"ו, בהסכמה לספר שעוסק בסיפורי צדיקים מרבני ג'רבה שהמספר מקיים

'זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור' - ''כלומר יש להתבונן במעשי האבות ומשם להמשיך את מעשיהם הטובים מדור לדור''.

הרב מביא את מה שכתוב בספר מלכים (ב' פרק ח') שביקש המלך מ''גֵּחֲזִי, נַעַר אִישׁ הָאֱלֹהִים לֵאמֹר: סַפְּרָה נָּא לִי אֵת כָּל הַגְּדֹלוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלִישָׁע: וַיְהִי הוּא מְסַפֵּר לַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת הַמֵּת וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת בְּנָהּ צֹעֶקֶת אֶל הַמֶּלֶךְ עַל בֵּיתָהּ וְעַל שָׂדָהּ וַיֹּאמֶר גֵּחֲזִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ זֹאת הָאִשָּׁה וְזֶה בְּנָהּ אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֱלִישָׁע''. פתאום מגיעה האשה שהנס קרה איתה ומספרת את המעשה בעצמה. והסיפור מסופר על ידה ולא על ידי גיחזי. ''וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ לָאִשָּׁה וַתְּסַפֶּר לוֹ''. חז''ל שאלו: האם האשה הזאת הייתה מתחבאת אחרי השער? איך היא מגיעה מיד? גיחזי לא מספיק לספר למלך את הסיפור וכבר היא מגיעה לספר את הסיפור בעצמה למלך? ''רבנן אמרי: אפילו בסוף העולם - הסיטה הקב''ה והביאה כדי שלא יספר אותו רשע בשבחו של הקב''ה'' (מתוך הסכמת מרן הרב מרדכי אליהו זיע''א, לספר 'מלכי תרשיש' על רבני תוניס, י''ט אלול התשמ''ו).

חשוב שסיפורי הצדיקים יבואו באופן אמיתי ולא חיצוני. לא סיפורי מופתים שאינם מקדמים את האדם לכלום. שהוא יכול להשאר גיחזי למרות שהוא יודע את כל המופתים שעשה אלישע. שהוא יכול להשאר חמדן ורק לספר סיפורים מרתקים ומעניינים למלך. להעביר את זמנו. לרתק את עיניו ולשעשע את ילדיו. חשוב שסיפורי הצדיקים יביאו אותנו להיות צדיקים בעצמינו. לגדל ילדים צדיקים לחנך ילדים צדיקים. להיות בעצמינו מאירי פנים. להיות בעצמינו אנשי מידות. להיות בעצמינו בעלי תפילה. בעלי תורה. בעלי יראת שמים. (תהלים נ') ''ולרשע אמר אלהים: מה לך לספר חקי?''.

ספר הדרכה מעשית

אנו ננסה לכתוב ספר זה שיקרב אותנו אל הרב. שנדע להתנהג כמוהו. נדבר בספר זה על המעלות הרוחניות של הרב שבגללם הוא נתעלה והגיע למדרגות הרוחניות הגדולות שהגיע. ננסה להבין למה נתקיים בו: ''והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע''. להבין למה הקב''ה כל כך אהב אותו עד שקיים את גזרותיו, בחינת ''צדיק גוזר והקב''ה מקיים''?.

ניסינו ללכת בספר זה בדרכם של חכמינו ז''ל שהראו לנו את הדרך להתעלות בעבודת ה'. המסילה שהרמח''ל בחר לכתוב את ספרו המפורסם 'מסילת ישרים' על פיה. הברייתא של רבי פינחס בן יאיר שמובאת בתחילת ספרו של הרמח''ל ועל פיה כתוב ומסודר כל ספרו: ''תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה לידי זריזות, זריזות מביאה לידי נקיות, נקיות מביאה לידי פרישות, פרישות מביאה לידי טהרה, טהרה מביאה לידי

חסידות, חסידות מביאה לידי ענוה, ענוה מביאה לידי יראת חטא, יראת חטא מביאה לידי קדושה, קדושה מביאה לידי רוח הקדש, רוח הקדש מביאה לידי תחית המתים".

הספדו של אליהו הנביא

בזוהר (חלק א' דף קצ"א/ב') שואל רבי אלעזר על מה שנאמר על ידי אליהו לאלישע: "אִם תִּרְאֶה אֹתִי לֻקַּח מֵאִתָּךְ - יְהִי לְךָ כֵּן. וְאִם אַיִן - לֹא יִהְיֶה". אם אלישע יראה את אליהו נלקח לעולם העליון – יהיה לאלישע פי שנים ברוחו של אליהו. ואם לא – לא. וכי בכוחם של צדיקים לתת מה שאין להם. ועוד - למה זה קשור לראיית אלישע את הסתלקות אליהו?

ועונה הזוהר כי לא נאמר "פי שנים מרוחך" אלא "פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחֲךָ אֵלָי" ללמדך שבאותה רוח של אליהו יכול אלישע לעשות פי שנים ניסים. וזה דווקא אם יראה את אליהו נלקח מעימו. מסביר הזוהר שהראייה הזו היא ללמוד את תורתו. להבין את עיקר כוחו - "אם תיכול למיקם על עקרא דרוחא דשבקנא לך בשעתא דאתנסיבנא מינך, יהא לך כדין" - אם תוכל לעמוד על עיקר הרוח שהשארתי לך בשעה שאלקח ממך – יהיה לך כן. אנו ננסה בספר זה לספר את המעשים ולנסות ללמוד את עיקרי הרוח שממנה נעשו כל המעשים הללו. "וַאֲחֵיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכּוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה'".

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֲרֵי אֲנַחְנוּ מוּכָנִים וּמְזֻמָּנִים לִזְכּוֹר בְּפִינוּ שֶׁבַח עַבְדְּךָ הַצַּדִּיק רַבִּי מרדכי בֶּן חכם סלימאן ומזל אֵלְיָהוּ ז"ל, כִּי יָדַעְנוּ שֶׁרְצוֹנְךָ הוּא לְסַפֵּר בְּשֶׁבַח הַצַּדִּיקִים, כִּי תְּהִלָּתָם הִיא תְּהִלָּתְךָ, וְתִפְאַרְתָּם הִיא תִּפְאַרְתְּךָ. וּתְזַכֵּנוּ בַּעֲבוּר זֹאת - שֶׁיְּמַשֵּׁךְ עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת עַבְדְּךָ הַצַּדִּיק מרדכי בֶּן חכם סלימאן ומזל אֵלְיָהוּ וּתְטַהֵר מַחְשַׁבְתֵּינוּ וְתַסִּיר מִמֶּנּוּ כָּל מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים וְרָעְיוֹנִים פְּגוּמִים, וּתְזַכֵּנוּ לְמוֹחִין דְּגַדְלוּת וּתְסַיְּעֵנוּ וְתַעֲזְרֵנוּ בְּכָל עֵת לַעֲלוֹת לְעוֹלָם הַמַּחְשָׁבָה הַקְּדוֹשָׁה וְלַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּתוֹרָתְךָ וַעֲבוֹדָתֶךָ וּבְגָדְלָתֶךָ, וּתְזַכֵּנוּ לְהִתְדַּבֵּק בְּךָ וּבְתוֹרָתְךָ תָּמִיד בְּמַחְשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת וּטְהוֹרוֹת, זַכּוֹת וּנְקִיּוֹת, וּתְזַכֵּנוּ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ כְּרָאוּי בְּכַוָּנַת הַלֵּב, וּתְזַכֵּנוּ לִלְמֹד וּלְלַמֵּד, לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה רַבָּה וּבִרְעוּתָא דְּלִבָּא. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ אֲ-דֹנָי צוּרִי וְגוֹאֲלִי. וִיהִי נֹעַם אֲ-דֹנָי אֱ-לֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ.

אביהם של ישראל ב'

במקום פתיחה

הרב לא נשאר חייב

אחד הסיפורים היותר מנחמים ששמענו היה סיפורו של אדם שהיה מקושר מאוד לרבי מחב"ד ע"ה. וכך הוא סיפר ב"שבעה": דעו לכם כי מאז שחזרתי בתשובה, כל צעד שעשיתי בחיים עשיתי בהתייעצות עם הרבי מחב"ד – הן בעניינים הפרטיים, הן בעניינים המשפחתיים והן בעניני העסקים שלי, שפרוסים על מדינות רבות.

כשהרבי מחב"ד נפטר, לא הסכמתי לקבל את העובדה הזאת ולא הלכתי לציון שלו בבית העלמין. לא האמנתי שייתכן שאיש כל כך קדוש ועליון, שמחבר שמים וארץ, ייפטר מן העולם ויעזוב אותנו לבד. מי יענה לנו ומי ידריך אותנו ומי יאיר לנו פנים?

הציעו לי ללכת לרב אליהו זצ"ל, שכן הוא היה הכי קרוב לרבי בחייו, והוא זה שיוכל להדריך אותי עכשיו בדרך הקרובה לדרך של הרבי מחב"ד. הלכתי לרב אליהו בפעם הראשונה בחיי. אמרתי לו שיש לי הרבה שאלות, אבל אין לי רב שאוכל להציע בפניו את השאלות. שאלתי אותו אם הוא מוכן להיות הרב שלי. הרב אמר לי: "שאל את שאלותיך".

שאלתי את השאלה הראשונה שלי, הרב עצם את עיניו ואמר לי: "אינני יכול לענות לך על השאלה הזו. אתה שאלת אותה את הרבי, והוא צריך לענות לך עליה".

"איך הוא יענה לי?" – שאלתי.

"הרבי לא נשאר חייב. אם שאלת אותו, הוא יענה לך. לך לציון שלו ותתפלל שם, תבקש תשובה וגם תקבל".

"איך אני אקבל תשובה?" – שאלתי ופרצתי בבכי.

"מה אכפת לך איך תקבל תשובה? העיקר שתקבל".

"אני לא הולך לציון של הרבי. לא הלכתי לשם מעולם ולא אלך לשם עכשיו" – אמרתי ויצאתי מהחדר של הרב אליהו, עדיין בוכה. לא הסכמתי לקבל את זה שיש ציון לרבי ולא הסכמתי ללכת לשם. לא הסכמתי לקבל את זה שהרבי עזב אותנו. כך עמדתי בלשכה החיצונית של הרב אליהו בוכה במר לבי. כשנרגעתי חזרתי לחדרו של הרב, שישב וחיכה לי, והוא אמר לי בנימה אבהית: "לך לציון של הרבי, לא תצטער".

הלכתי לציון של הרבי מחב"ד ובכניסתי לשם נטפל אלי איזה אדם והחל לסובב אותי בדברים. תוך כדי דבריו הוא הזכיר את הנושא שעלה בשאלה ששאלתי את הרבי,

וחשבתי לעצמי: הנה זה בא. אחר כך הוא גם הזכיר את התשובה שהייתי צריך לקבל. הבנתי שזו התשובה שהרבי שלח לי. פעלתי על פיה והצלחתי, כשם שהיה בכל העצות שהרבי נתן לי בחייו.

חזרתי אל הרב אליהו והוא קבלני ואמר לי: "זה נכון שהרבי לא נשאר חייב!"

האיש סיים את דבריו אלינו ואמר: לכולנו אבד אבא. אבל דעו לכם, הרב אליהו לא נשאר חייב.

והעמידו תלמידים הרבה

הרב אליהו העמיד תלמידים הרבה שיוכלו להמשיך את הדרך. כשהרב היה רוצה ללמד תלמיד-חכם כיצד לשמש ברבנות היה מושיב אותו בשעה שקיבל קהל להשיב על שאלותיהם כשפניו אל הרב, כך שלא יראה את פני השואל. כך גם היה מדריך רבנים בשנותיהם הראשונות ברבנות איך ליישם במציאות את מה שהם למדו בגמרא ובספרי הפוסקים. חלק גדול מהתלמידים למד גם את תחום הקדושה.

סיפר הרב איתן אייזמן, שהיה מנכ"ל הרבנות הראשית, כי מרן הרב מרדכי אליהו ז"ל אמר לו מדי פעם שיש דרך פסיקה על-פי רוח הקודש. כך אמר הרב אליהו ז"ל גם לרב בן ציון אלגזי, שהיה ר"מ בישיבת יבנה, וכך סיפרו גם רבנים אחרים.

סיפר פעם הרב עידו אלבה, כי הוא בא אל הרב עם שאלה על מראה דמים של אישה, ושאל האם המראה טהור או טמא. הסתכל הרב על המראה ואמר לו: "על-פי ההלכה הצבע טהור, על-פי רוח הקודש הוא טמא".

אם כן, מה לעשות? – שאל הרב עידו את הרב.

אנחנו פוסקים על-פי מראה העיניים – אמר הרב.

החזרתי את הבדיקה לבעל של אותה אישה ואמרתי לו: "טהור", כי כך אמר הרב, וציפיתי לראות מה יקרה. אמר לי הבעל של אותה אישה: האמת היא שאין לנו כל כך משמעות ל"טהור" הזה, כי המצב הוא "טמא". חזרתי ואמרתי לשואל את התשובה המלאה ששמעתי מהרב. השיב לי השואל: "לרב הזה באמת יש רוח הקודש".

לא פוסקים על-פי רוח הקודש

כשישבתי אצל הרב ללמוד איך להורות, הגיעה אליו שאלה של אישה מעוברת שהרופאים אמרו לה שעוברה לא חי והיא צריכה להפיל אותו. האם לעשות כן? האם להאמין להם?

הרב ביקש לשאול באיזה חודש להיריון האישה נמצאת ומתי נפטר הוולד לפי דעתם של הרופאים. נשארתי כמה רגעים לבד עם הרב אליהו, עד שיגיעו התשובות לשאלותיו, והוא אמר לי בלחישה: האישה בחודש הרביעי והעובר מת בחודש השלישי.
אחרי כמה דקות נכנס השואל ואמר כדברי הרב בדיוק: האישה בחודש הרביעי והעובר מת בחודש השלישי. ענה הרב ואמר: שישאלו עוד רופא, ואם גם הוא יאמר אותו דבר – שיעשו הפלה. העובר לא חי עוד.
אחרי שיצאו האנשים אמר לי הרב: ואם תשאל למה צריך עוד רופא, שהרי אנחנו יודעים את המציאות גם בלעדיהם? התשובה היא שאין פוסקים על-פי רוח הקודש, רק על-פי כללי ההלכה, דהיינו עדות של שני רופאים.
(הרב עזרא שיינברג, ראש ישיבת אורות האר"י, צפת)

במקום גדולים אל תעמוד

את הסיפור הזה ראיתי במו עיני, אבל הרב ממש אסר עלי לספר אותו בחיים חיותו. פעם באה אליו אישה שהיו לה הרבה צרות בחיים, מחלות, בעיות בשלום-בית וכדומה, והיא ביקשה ישועה. באותה שעה ישבתי אצל הרב מרדכי אליהו ז"ל, והרב שאל אותי: "מה אתה אומר לה?"
אמרתי לו: "במקום גדולים אל תעמוד".
הרב לחץ עלי לומר מה אני חושב. אמרתי: "אולי חסרה מזוזה".
ואז הרב עשה דבר מדהים – לקח נייר וצייר את צורת הבית של האישה עם החדרים וכו', הראה לי את פתח המטבח ואמר לי: "אתה מתכוון לפתח הזה?". הרב הכניס את האישה ושאל אותה האם זו צורת הבית והאם יש בפתחי המטבח מזוזה. היא אמרה שבאותו פתח באמת אין מזוזה, חשבה שלא צריך.
הרב ידע, אבל היה חשוב לו להסתיר את עצמו. כך הוא למד מרבותיו ובהם "הפחח", חכם מנחם מנשה, שהיה מסתיר את עצמו מאוד. כך למד הרב מחכם אברהם עדס, שלא היה מסכים שיאמרו עליו שיש לו רוח הקודש. מהסיפור הזה למדתי כמה דברים חשובים בהנהגת הרבנות. לפעמים היה הרב נאלץ לגלות טפח מדרכיו על-מנת להדריך רבנים ותלמידי חכמים בדרך האמת.
(הרב עזרא שיינברג, ראש ישיבת אורות האר"י, צפת)

החיד"א פועל לפתור החידה

סיפר הרב דוד שמחון, הרב של שכונת קרית-יובל בירושלים, את הסיפור על היעלמותה של הילדה הודיה קדם, ילדה כבת שלוש, בשבת בצהריים מבית אביה: המקרה הזה

הגיע לפני, כיוון שהיו חייבים לחפש את הילדה בעיצומה של השבת, והייתי צריך להורות לאנשים לחלל שבת לשם כך.

במהלך השבוע שאחרי ההיעלמות שוחחתי עם מרן הרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל ואמרתי לו שאנו רוצים לעשות יום תפילה גדול למציאת הילדה, במרכז הרוחני התורני "בית שלמה" בקרית-יובל, ביום שני. הרב אמר שנקבע את התפילה ליום שלישי אחה"צ, וביום שני אבוא אליו עם ההורים ב-23:30 בלילה. לא הבנתי למה הרב דוחה את הפגישה ואת התפילה, אבל קיבלתי את דבריו ובאנו אל הרב ביום שני עם ההורים ועם שוטר שליווה אותם.

הרב קיבל אותם בסלון ושוחח רק עם האם, מבלי להתייחס כלל אל האב, ואפילו לא הביט עליו. ניסיתי לרמוז לרב, כי הדבר גרם לי אי נעימות, אך הרב התעלם מהאב לגמרי. הפגישה נמשכה למעלה משעה, ובסיומה אמר לי הרב ביחידות: "המצב קשה". הוא ביקש ממני לקחת את הורי הילדה עוד באותה שעה לקברו של החיד"א והורה לי: "תדליק ארבעה נרות בארבע פינות הקבר של החיד"א, ותן לאב ולאם לקרוא את פסוקי שם הילדה על-פי תהילים החיד"א".

הוסיף הרב ואמר לי: "אתה לא תקרא תהילים, רק תעצום את עיניך ותקשיב. כשתשמע משהו – תבוא ותודיע לי". מכיוון שלא הבנתי למה הרב חותר ביקשתי הסבר, והוא חזר על מה שאמר בתחילה.

בקבר החיד"א הדלקתי את הנרות, פתחתי לאב ולאם את ספר התהילים והם התחילו לקרוא. עצמתי את עיני וכיוונתי לשמוע מה שהרב אומר לי לשמוע. והנה לאחר זמן שבו האב והאם אומרים בקול רם את התהילים, אני שומע את האם בוכה תוך כדי קריאת התהילים. אבל כששמעתי את האב קורא תהילים שמעתי רק מילים הקשורות לחטא, עוון, פשע ומוות.

בכל פעם שהאבא אמר מילה של עוון – הקול שלו הדהד באוזני. רק את המילים הללו שמעתי: "הֶרֵב כַּבְּסֵנִי מֵעֲוֹנִי וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי. כִּי פְּשָׁעַי אֲנִי אֵדָע וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָמִיד. לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ". כך זה קרה כל משך קריאת התהילים של ההורים. הבנתי שהאבא הוא חוטא ופושע, שכל הבכי שלו הוא מהשפה ולחוץ. הוא יודע בדיוק היכן הילדה, הוא גם יודע אם היא בחיים או לא, אולי הוא עצמו רצח אותה?

חזרתי מייד לבית הרב והודעתי לו מה ששמעתי, והוא אמר "שמעת נכון". שאלתי מה עושים עם הידיעה הזאת, והוא השיב: "בבוקר יהיו בשורות. התפללתם אצל החיד"א,

עכשיו החיד"א פועל". שאלתי אותו אם כן איפה הילדה נמצאת, והרב תיאר לי את המקום שבו היא נמצאת, ממש כמו שהתברר למחרת.

הצעתי לרב שנודיע על כך למשטרה, ועל כך אמר לי הרב: "אין צורך. התפללתם אצל החיד"א, עכשיו הוא פועל שהרוצח ייתפס". שאלתי אותו האם לבטל את התפילה שנקבעה ליום המחרת, והוא השיב לי: "הכול יתבטל מאליו. אל תדאג, הרוצח ייתפס הרבה יותר מהר ממה שאתה חושב".

למחרת ב-07:00 בבוקר נעצר האב כחשוד מרכזי ברצח בתו. התקשרתי לרב לאחר התפילה על-מנת להודיע לו כי האב הוא החשוד, והרב אמר לי: "עכשיו אתה מבין מדוע לא התייחסתי לאב כלל כשהיה בביתי? אסור להסתכל בפניו של עז פנים, וכל שכן בפניו של רוצח".

(הרב דוד שמחון, רב שכונת קרית-יובל בירושלים)

הבבא-סאלי היה בדורנו

הרב אליהו היה מרבה לספר סיפורים על צדיקים ששמע או שראה במו עיניו. כשהיה מספר על הבבא-סאלי היה רגיל לסיים את דבריו במילים: "הבבא-סאלי היה בדורנו. ראינו אותו במו עינינו, אלה לא סיפורים על אנשים בדור הקודם או בדור אחר. ראינו אותו בחוש ממש. איש אלוקים". כל המילים הללו של הרב ז"ל היו מיועדות לומר לנו: "לא בשמים היא ולא מעבר לים היא, כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו". אנו אומרים לעצמינו את כל הדברים הללו על הרב עצמו. ראינו בחוש ממש. אין כמעט יום שאנחנו לא פוגשים אנשים שמספרים לנו על מעשה פלא שהיו להם עם הרב. על כוח תפילה עצום שמתגשם. סיפורים של רוח הקודש או סיפורים של הנהגות שאותם אנחנו כל כך אוהבים.

אבל לא אנחנו בוחרים את הסיפורים. אנחנו רק המקשיבים והרושמים. הם מלמדים משהו חשוב, הם מביאים אמונה. הם מעודדים אותנו לאמץ את ההנהגות.

איך להיות בבא-סאלי?

פעם הרב זצ"ל היה באזכרה לבבא-סאלי עליו השלום והוא הגיע מאוחר כי היה בכמה מקומות אחרים קודם לכן. הוא הגיע בערך בשעה 23:00 לאולם שמחות בירושלים, שם נערכה ההילולה לבבא-סאלי. הרב פתח את דבריו ואמר: בוודאי סיפרו לכם על הנס שהיה לבבא-סאלי עם המקווה שירד גשם. ובוודאי סיפרו לכם על הנס שהיה כשהקים את הנכה מכיסא הגלגלים. ובוודאי סיפרו לכם על הנס, שעטף את בקבוק

הערק במגבת וכד השמן לא כלתה. וכך הרב עבר על כל מה שסיפרו להם באותו ערב הדוברים השונים.

אמר להם הרב: אני לא הולך לספר לכם סיפורי פלאות, למרות שאני יודע כמה מהם. אני הולך לספר לכם איך הבבא-סאלי הגיע למה שהגיע. התחיל הרב לספר להם על כך שהבבא-סאלי היה תלמיד חכם גדול, דיין בבית הדין של מרוקו, בקי בכל התורה כולה. הוא סיפר איך היה לומד בקדושה ובטהרה, איך היה מקפיד על טבילה כל יום במקווה, איך היה לומד בהתמדה מבוקר עד ערב, וכן על זה הדרך לימד אותם כיצד להיות בבא-סאלי.

הסיפור על מרן רבי יוסף קארו ז"ל

הרב ז"ל היה רגיל לספר את הסיפור על מרן רבי יוסף קארו ז"ל, שעסק בשאלה הלכתית כבדת משקל והביא את שאלתו לפני התלמידים בבית המדרש, שם ישבו טובי החכמים של עם ישראל ביחד עם מרן רבי יוסף קארו ועסקו יום שלם בבעיה שהרב העלה על שולחנם. הבעיה היתה באמת קשה, ובסופו של דבר, אחרי התעסקות שארכה יום שלם ובעקבות מאמץ משותף, נמצאה התשובה ורבי יוסף קארו הלך לביתו שמח.

למחרת בא רבי יוסף קארו לבית המדרש ושמע שיחה בין שני תלמידים. אומר תלמיד אחד לחברו: חבל שלא היית כאן אתמול, עלתה שאלה כבדה בבית המדרש, דנו בה כל היום ולבסוף נמצא הפתרון. החבר שלא היה ביום הקודם שאל את חברו מה היתה הבעיה שהתעסקו בה יום שלם, והחבר סיפר לו מה היתה השאלה. חשב התלמיד מעט ומייד השיב את התשובה כלאחר יד, אותה התשובה שהגיעו אליה בסוף היום הקודם. רבי יוסף קארו, ששמע את שיחתם, התפלא: הייתכן שצעיר התלמידים משיב בלי מאמץ תשובה שהם עמלו עליה יום שלם? איך דבר כזה קורה? יצא רבי יוסף קארו מבית המדרש ופגש את האר"י ז"ל. אמר האר"י לרבי יוסף קארו: אל תתפלא. אתמול כשאתם עסקתם בתורה, הצלחתם לפרוץ דרך חדשה. הצלחתם להביא לעולם תשובה שהיתה גנוזה בעולמות הרוחניים דורי דורות. זה לא קל להביא דבר חדש, "בעצב תלדי בנים". אבל אחרי שהתשובה כבר בעולם הזה, כל אחד יכול ללכת בדרך שאותה כבשתם ולמצוא אותה בנקל.

הרב פתח לנו דרך

המדרש בבראשית רבה אומר: "ותאמר שרה צחוק עשה לי אלוקים'. ר' ברכיה בר' יהודה ברבי סימון בשם רבי שמואל ברבי יצחק: ראובן בשמחה, שמעון מה איכפת ליה? כך שרה נפקדה, אחרים מה איכפת להם? אלא בשעה שנפקדה אמנו שרה הרבה עקרות

נפקדו עמה, הרבה חרשים נתפקחו, הרבה סומים נפתחו, הרבה שוטים נשתפו...'' שרה ואברהם מתפללים עשרות שנים לבן, ולבסוף היא זוכה ביחד עם אברהם ליצחק. אבל כל השומע – שמח וזוכה גם הוא לישועה. ''הרבה עקרות נפקדו עמה. הרבה חרשים נתפקחו. הרבה סומים נפתחו. הרבה שוטים נשתפו''. שרה פתחה דרך של רפואה, ובה עברו רבים אחרים.

כך נאמר על שרה וכך אנו מזכירים בסליחות על כל הצדיקים: ''מי שענה ליונה במעי הדגה'', ''מי שענה לחזקיה בחלותו''. כל דרך שנפתחה על-ידי הצדיקים בתפילה ובמאמץ – היא כבר פתוחה. הספר הזה מספר לנו על חלק מהדרכים שהרב פתח, הדרכים הללו פתוחות כעת לכולנו.

תורה

הרב פתח לנו דרך

לוּלֵי תוֹרָתְךָ, שַׁעֲשֻׁעָי

ראשון בין גדולים

לפני כשישים שנה מבחני הסמיכה לרבנות היו קשים מאוד. שלא כמו היום, שנבחנים רק צעירים, בימים ההם נבחנו גם גדולי הרבנים. השנים ההן היו שנות עלייה גדולה, והרבה רבנים הגיעו מכל רחבי העולם. לא ידעו מי מהם לובש גלימה סתם ומי מהם באמת תלמיד חכם. לא פעם מצאו תלמיד חכם עובד במפעל כפועל דחק, ולא פעם מצאו אדם שממלא תפקיד חשוב שלא למד הרבה תורה.

המבחנים היו בהתאם, ובכדי לעבור את המבחנים נדרשו התלמידים ללמוד לעומק, מהסוגיה ועד להלכה ולפוסקים האחרונים. במבחנים הללו נבחנו גדולים וקטנים, רבנים מכהנים ורבנים צעירים. הרב אליהו זצ''ל היה הצעיר מכל הנבחנים והצליח יותר מכולם, דבר שהיה עלול לבייש רבנים יותר מבוגרים ובעלי נסיון.

קרא לו הרב יצחק ניסים ז''ל, שהיה הרב הראשי לישראל, ואמר לו: דע לך כי אתה היית צריך להיות הראשון מכולם, לקבל ציון א''א. אבל זה ציון שאף אחד לא קיבל אותו. יש פה רבנים זקנים וחשובים שיושבים בישיבה, וזאת תהיה בושה בעבורם אם צעיר כמוך יזכה במקום הראשון. זה גם יעורר עליך קנאה. לכן אני נותן לך ציון א''ב למרות שמגיע לך א''א.

הרב זכה לדרגה הזאת בזכות הקדושה שלו, בזכות הפקחות שלו ובזכות אבותיו הקדושים. הרב עצמו ידע מזה אבל לא סמך על זה, הוא עמל ויגע בתורה באופן שלא היו

רבים כמוהו, גם בבחינת הזמן וגם בבחינת העמקות. היו לו מבט חד וקליטה מהירה. ואף-על-פי-כן הוא היה עמל בתורה בכל כוחו.
(הרב דוד צדקה, רב העיר פרדס-חנה)

לימוד תחת אש

היינו צעירים כשהיתה מלחמת העצמאות. ישבנו במקלטים ופחדנו, הערבים היו ידועים ברשעותם ובכל מקום שהיה ביכולתם הם טבחו בנשים ובילדים באכזריות גדולה. כך היה בחברון, כך בצפת, כך בכל מקום שבו הם היו יכולים לרצוח ולבזוז. כולם זכרו את מאורעות תרפ"ט והיינו בפחד גדול, כולם חששו.
במצב הזה לאף אחד לא היתה סבלנות ללמוד תורה במקלט. אם היו בכל זאת לומדים, זה היה מעט. בכל רגע היינו מרימים את הראש לשמוע מה קרה. לא היינו מרוכזים. כך כולם נהגו חוץ מחכם מרדכי אליהו, שהיה צעיר באותם ימים. הוא היה יושב בפינה שלו ולומד תורה בהתמדה, כאילו לא קורה דבר. לומד בלי הפסקה, ומבלי להרים את הראש. לומד בעיון עמוק ובלי להתערב בכל המהומה שהיתה סביבו במקלט.
כשחכם מרדכי ראה אותי עומד ומתבונן בו הוא האיר לי פנים ואמר לי: "בוא ונלמד ביחד". וכך למדנו הלכות ברכות בעיון גדול. עד היום אני זוכר את הלכות ברכות שלמדנו שם בשעה נוראה זו.
(הרה"ג משה צדקה, ראש ישיבת "פורת יוסף")

בגיל שבע-עשרה סיים ש"ס בפעם ראשונה

הרב צ"ל היה מתמיד גדול, ובעיקר מעיין גדול. ראש ישיבת "פורת יוסף", הגאון רבי עזרא עטיה, היה מעיד כי בישיבה שלו יש הרבה תלמידי חכמים שיודעים את כל התורה כולה, אבל מעיינים שיודעים לעיין היטב בהלכה יש לו רק אחד, הרב מרדכי אליהו. הרב עדס אמר: "דעו לכם שרבי מרדכי מעמיק יותר מכולנו. המחשבות שלו רצות כמה צעדים לפנינו". הדברים הללו נאמרו כשהרב עוד היה צעיר לימים. הפלא הגדול היה, שעם העיון הגדול של הרב, הוא היה מספיק ללמוד בהספק גדול כאילו הוא לומד בבקיאות.
את הש"ס הוא סיים לראשונה בגיל שבע-עשרה, ומאז ועד סוף ימיו הוא היה חוזר על הש"ס כסדר. כל מי שהכיר אותו היה יכול לראות אותו הולך לכל מקום עם גמרא. בתחילה הוא היה לוקח דפים מהגניזה, דפים שנפלו מגמרות שבלו, כדי ללמוד "בלכתך בדרך". לאחר מכן, כאשר הודפסו הגמרות הקטנות, הוא היה לוקח איתו גמרא קטנה

וכך היה הולך וחוזר על הש"ס בסבב – מסיימו ומתחילו שוב. כך הרב עשה עד יומו האחרון.
(הרב יעקב אביעזרי תופיק, רב העיר ביתר)

מעולם לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי

הגמרא מספרת על רבי יוסי שהעיד על עצמו: מעולם לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי. וזאת לא בגלל שלא היתה לו יכולת להודות בטעות, אלא בגלל שהוא לא היה אומר דבר מבלי לבדוק אותו חזור ובדוק מכל הכיוונים כמה וכמה פעמים. ורק אחרי שהיה בודק, היה אומר.

כך היה לימודו של הרב מרדכי אליהו זצ"ל. מי שקרא את פסקיו ראה שלעתים הוא היה פוסק פסק שנראה לכתחילה שונה ממה שמקובל בעיני אחרים. עם הזמן, כשהיו מתבוננים בפסק הזה פעם אחר פעם, היו רואים שהוא צדק מלכתחילה. אם תתבוננו תראו שלא היה פסק אחד של הרב אליהו, שהוא פסק ואחר כך היה צריך לחזור בו. וזהו פלא גדול. אבל כל זה בא לו בעקבות העיון העמוק שהיה לו.

הוא לא פסק שום דבר כבדרך אגב. כל פסיקה היתה רק אחרי לימוד מעמיק, ורק אחרי שהיה חוזר על התורה שלמד כמה וכמה פעמים. הוא לא היה סומך על כוח הזיכרון שלו, אלא היה חוזר על הגמרות פעם אחר פעם כל ימי חייו, כך שהדברים היו אצלו חיים כל הזמן כאילו הוא למד אותם בזה הרגע בעיון עמוק ביותר.
(הרב יעקב אביעזרי תופיק, רב העיר ביתר)

בארץ-ישראל יודעים ללמוד תורה?

פעם אחת הגיע לישיבת "פורת יוסף" אחד מגדולי ראשי הישיבות באמריקה. בימים ההם היחס מצד היהודים באמריקה כלפי היהודים בארץ-ישראל היה יחס של רחמנות, ומרן ראש הישיבה הרה"ג עזרא עטיה הרגיש שראש הישיבה הזה קצת מזלזל בלימוד התורה של ארץ-ישראל.

הוא קרא לשלושה מתלמידיו – הרב מרדכי אליהו, הרב ציון לוי והרב ציון אבא-שאול זכרונם לברכה – ואמר להם: "בדרך כלל כשמגיע אורח לישיבה, אני מבקש מכם לשתוק ולא להקשות עליו. אבל הפעם שמעתי שאותו ראש ישיבה חושב שלא יודעים בארץ-ישראל ללמוד תורה, לכן אני מבקש מכם שתקשו עליו קושיות בשיעור".

ואכן כך היה. אותו רב התחיל את השיעור. אחרי כחצי שעה של שיעור שבנוי להפליא מכמה שאלות ותשובה בסופן, הצביע הרב מרדכי אליהו זצ"ל, שהיה בימים ההם צנום ביותר. ראש הישיבה האורח הפטיר כלפיו כבדרך אגב: "מה שאלתך?"

''רש''י על הגמרא בזבחים, לא אומר כדבריך''.
השתרר שקט בבית המדרש. אם רש''י אומר הפוך ממה שראש הישיבה האורח אומר, כל השיעור לא עומד על רגליו. ובאמת הרבה לומדים לא בקיאים במסכת זבחים ובוודאי לא בכל רש''י ורש''י על המסכת.
''לא יכול להיות'' – אמר האורח מאמריקה.
הרב אליהו שתק.
הרב עזרא עטיה אמר: ''ניתי ספר ונחזי (נביא ספר ונראה). באיזה עמוד?'' הוא שאל את תלמידו הרב מרדכי.
הרב ציין את העמוד המדויק. הביאו את הספר ואכן, רש''י כותב במפורש דברים שראש הישיבה האורח לא קרא או לא ידע אותם. מה עושים כעת? כל השיעור נפל. כל הקושיות וכל התירוצים. מה יגיד כעת ראש הישיבה לפני התלמידים מארץ-ישראל? הוא לא הכין שיעור אחר.
גמגם ראש הישיבה מאמריקה ואמר לתלמידים: ''טוב, אז אני אומר את השיעור כאילו לא היה רש''י כזה בזבחים'' והמשיך. או אז סימן ר' עזרא עטיה לרב אליהו שזה מספיק. האורח כבר למד את מה שהיה צריך ללמוד. הוא לא יזלזל עוד בתורת ארץ-ישראל ובלומדיה.
(הרב חיים בן-שושן)

על חכמת הקבלה שהרב הסתיר

הרב זצ''ל מעולם לא סיפר על חכמת הקבלה שלמד. הוא לא סיפר ממי הוא למד, לא סיפר מתי למד ועם מי למד. רק בשנה האחרונה, לפני שנכנס לבית החולים, הוא סיפר לבני ביתו על חכם מנחם מנשה זצ''ל, שנקרא בפי כל ''הפחח''. הוא אמר עליו: ''האיש הזה היה אחד מל''ו צדיקים, אם לא הראשון שבהם''. וזה היה פלא גדול, כיוון שהרב היה נזהר מאוד בלשונו. היה קשה להוציא ממנו שיאמר על מישהו שהוא מל''ו צדיקים. הפלא הגדול הוא, שפתאום הוא סיפר על מישהו שהוא כנראה הראשון בל''ו צדיקים. אלה שעצרו בתפילתם את הצבאות של הרשעה הגרמנית בשעה שרצו להכנס לארץ דרך אל-עלמיין במצרים.
הוא סיפר כי הרה''ג יהודה צדקה עליו השלום, ראש הישיבה ב''פורת יוסף'', ביקש מ''הפחח'' ללמד בישיבה, ''הפחח'' סירב ואמר: מי אני? סך הכל פחח. באמת היתה לו נפחייה. אבל הרה''ג יהודה צדקה היה מבין גדול בתלמידים, ביותר היה מבין ברבנים ובצדיקים, והביא את ''הפחח'' ללמד בישיבה.

הרב אליהו ז"ל דיבר על "הפחח" בכבוד וביראה גדולה, ונראה שהיה חשוב לו שנדע את הסיפור הזה, סיפור שהסתיר כל ימי חייו. כשאחר כך קרה מה שקרה, הבנו שהוא הסתיר את הסיפור הזה עד לרגעים האחרונים שבהם הוא היה יכול לספר לנו את הסיפור החשוב הזה.

הרב סיפר ש"הפחח" היה מלמד אותם להפיץ תורה בעם ישראל, הוא היה מלמד אותם אהבת ישראל, מלמד אותם אחריות על עם ישראל. הרב ז"ל אמר עליו כי הוא מהאחראים היותר גדולים להפצת התורה שיש היום בעם ישראל. כל הלומדים בישיבה ב"פורת יוסף" באותן שנים הפכו לימים ראשי ישיבות גדולים. כל הדור הבא של התלמידים התחנך על ברכיהם. והוא, "הפחח", לקח את כל ראשי הישיבות העתידיים והטמיע בהם את החשיבות הגדולה של הפצת התורה.

"הפחח" הסתובב עם תלמידיו, ובהם הרב אליהו ז"ל, במחנות העולים ובשאר המקומות שבהם היו יהודים שצריכים לקבל את אור התורה. יש אומרים שאצלו למד הרב זצ"ל את חכמת הקבלה העליונה, וגם את הדרך להסתיר את הבקיאות וההבנה בחכמה המופלאה הזו.

מלמד את המלמדים

הרב הסתיר את עיסוקו בתורה כל כך, עד שבניו ובני ביתו מעידים כי מעולם הם לא ראו אותו לומד בספר של קבלה. לעומת זאת הם ראו את כל ראשי ישיבות המקובלים משחרים לפתחו ומציגים בפניו את שאלותיהם.

סיפר פעם הרב שלמה בן אליהו, הרב של מטה אשר, כי פעם אחת היה ויכוח בישיבה של הרב נעים אליהו, שהקב"ה ישלח לו רפואה שלמה, בפירוש בתורת האר"י ז"ל, ולא הצליחו להגיע להסכמה על הפירוש הנכון בדברים. שלחו את הרב שלמה בן אליהו אל הרב מרדכי אליהו שיכריע בין הפירושים השונים שהציעו החכמים על דברי האר"י ז"ל, והוא סיפר: הצעתי את הדברים בפני הרב מרדכי אליהו, והוא שמע וחייך ואמר לי שהפירוש לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא פירוש אחר שמייד הציג אותו בפני. חזרתי אל השואלים עם התשובה בידי, ואמרתי להם אותה ומייד נחה דעתם.

מי לימד אותם תורה?

משהו על לימוד הקבלה של מורנו ורבנו, הרב מרדכי אליהו זצ"ל, אפשר למצוא בסיפור הבא, שאם לא היתה עליו עדות ואישור של רבנו היינו מתקשים להאמין בו. הרב מעולם לא סיפר את הסיפור, אבל כשסיפרו אותו בפניו, הוא אישר את נכונותו.

באחד מימי ראש השנה ליווינו את הרב לבית הכנסת וביקשתי ממנו רשות לספר סיפור שסיפר לנו אחיו, הרב נעים, שקשור לרב ולבבא-סאלי זיע"א. הרב הסכים.
כשהרב מרדכי ואחיו נעים היו צעירים ולמדו בישיבת "פורת יוסף", הם שמעו שהבבא-סאלי המפורסם בקדושתו ובמופתיו הגיע ממרוקו לגור בשכונת קטמון בירושלים. בכל ליל שבת מתקיים בביתו שיעור, ובסוף השיעור הבבא-סאלי מברך את הנוכחים. החליטו הרב ואחיו לצעוד לשם בליל שבת לאחר הסעודה בישיבה כדי לראות מיהו הצדיק המדובר.
סיפר הרב נעים: למדנו עם הרב בבא-סאלי כמה שעות, ובסיום השיעור, כשכולם עוברים לפני הבבא-סאלי לקבל ברכה, הגיע תורי ותור אחי. אז הרים הבבא-סאלי את עיניו ואמר לי: "אתה – שבת שלום!" ומייד פנה למו"ר הרב זצ"ל ואמר: "ואתה נשאר פה אתי!".
סיפר הרב נעים שכך היה מאותה שבת ואילך – צועדים היו יחדיו לבית הבבא-סאלי. הרב נעים היה חוזר לבדו, והרב מרדכי היה נשאר ללמוד עם הבבא-סאלי כל ליל שבת עד אור הבוקר.
הסיפור הביך מאוד את הרב, אך הוא אישר את נכונותו. עוד המשכתי וסיפרתי שבאותו מעמד הרב נעים אמר שיש הרבה שיודעים קבלה בדור הזה, אך מי שמבין באמת את פנימיות הקבלה בדור הזה הוא הרב זצ"ל. הרב מייד אמר: "כך הוא אומר עלי בענווה שלו, אך האמת היא שמי שמבין את הקבלה ויודע ללמד זה הוא...".
ובאמת תמיד היה הרב אליהו אומר על אחיו הרב נעים שאחרי פטירת הרב כדורי ז"ל, אין גדול ממנו בקבלה. ולפי זה מותר לנו לשאול: מה למד הבבא-סאלי עם הרב אליהו באותה שעה? איש לא יודע, כי גם הרב וגם הבבא-סאלי לא סיפרו מעולם. בכל מקרה זה היה לימוד כזה שגם מקובלים גדולים כמו הרב נעים, לא היו לומדים אותו.
(הרב יגאל אבן דנאן, רב קהילה ברחובות)
מסירות נפש ללמד תורה

למה עמד הרב חרל"פ בפני הרב הצעיר?

הכרתי את כבוד מעלת הרב זצ"ל בשנת תש"י. אני למדתי אז בישיבת "קול תורה" והרב למד בישיבת "פורת יוסף". חבר ללימודים, שעבר מישיבת "קול תורה" ל"פורת יוסף" הכיר בינינו. ההיכרות הזאת נבעה מהפעולות שהיינו קשורים בהן. בתקופה ההיא הגיעו לארץ עשרות אלפי עולים מקצווי תבל, והממשלה פיזרה אותם במחנות עולים. מושלי הארץ ראו בהם כר פורה להופכם מאמונת אבותיהם לדרך חדשה. והארץ היתה שוממה ומעטים עשו לסייע לבאים לארץ הקודש, הן ברוחניות והן בגשמיות. צעירים

היינו ומלאי רצון לסייע, וכל אחד מאתנו עשה לבדו כפי יכולתו. אותו בחור חיבר ביניינו לעבודה משותפת.

היינו מסתובבים במחנות העולים ומלמדים אותם תורה בכל יכולתנו. אבל המעשה שאנחנו עשינו היה כמו טיפה בים. המערכת השלטונית הפעילה עליהם לחצים כלכליים בעבודה ובפרנסה, היא ניתקה ילדים מהוריהם והעבירה אותם לקיבוצים שלא היינו יכולים להגיע אליהם ונדרשה דרך פעולה ברמה ציבורית.

שנינו היינו מאוכזבים ממנהיגי ציבור שומרי התורה שלא עשו מה שביכולתם לעזור לעולים, במיוחד בכל מה שנוגע לחיי התורה שלהם. חיפשנו דרך מחאה מתאימה, גם אם היא לא עולה בקנה אחד עם חוקי המדינה.

פנינו בשאלות קשות לגדולי הרבנים. ביניהם פנה מורנו הצעיר למעלת הרב חרל"פ זצ"ל, והוא היה בן שבע-עשרה שנה וכמה חודשים. לאחר שפרס מורנו הרב את שאלותיו לפני הרה"ג חרל"פ זצ"ל, ענה לו הרב חרל"פ, ומורנו הצעיר נפרד מהרב על-מנת ללכת לדרכו. אז קם הרב חרל"פ והלך ללוותו בקושי רב. שאלוהו בני ביתו מדוע הוא הולך, כיוון שהיה זקן וחולני. אמר להם: זה תלמיד חכם וחייבים בכבודו.

(חברותא של הרב, למד עמו וישב עמו בכלא)

"הבחור הזה יהיה הרב הראשי לישראל"

פרט למורנו הרב זצ"ל, היו אתנו עוד תלמידי חכמים, והספקות היו קשים. מצד אחד ראינו איך מעבירים את העולים על דתם, וידענו את החובה של הערבות ההדדית של יהודים זה לזה. ומצד שני היינו צעירים ולא ידענו אם אנחנו מורשים לקחת את האחריות על כתפינו, והאם המעשים שאנחנו עושים הם נכונים.

הרב שלי, הרב אליהו כי-טוב ז"ל, היה גם הוא תלמיד-חכם וגם נשא עם הציבור בעול, איש ציבור. הוא כאב כמונו את מצבם הרוחני של העולים והשתדל רבות בשבילם. הכרתי בין הרב הצעיר לבין הרב אליהו כי-טוב, והם נפגשו פעמיים או שלוש בשבת אחרי הצהריים במרפסת ביתו של הרב כי-טוב ודנו בנושאים שהצנעה יפה להם.

הרב אליהו כי-טוב התפרסם לימים גם בזכות ספריו "התודעה" ו"איש וביתו", שתכליתם היתה אותן שיחות שהוא שוחח עם הרב ז"ל, להפיץ תורה בקרב הציבור. זכה הרב אליהו כי-טוב וספריו אלו נפוצו בעשרות אלפי עותקים. את הספרים הללו הגיהו לפני הפרסום שני אנשים: הרה"ג שלמה זלמן אוירבך זצוק"ל, שבימים ההם כבר היה ידוע כרב חשוב, והרב מרדכי אליהו זצוק"ל, שהיה בימים ההם בחור צעיר לימים.

הסיבה שבגללה ביקש הרב אליהו כי-טוב מהבחור הצעיר שיגיה את ספריו היתה ההתפעלות הגדולה שהיתה לו ממורנו הצעיר. הוא אמר לי באותם ימים: "הבחור הזה יהיה רב ראשי לישראל". שמעתי ושמרתי זאת לעצמי. לימים, כשהרב נבחר להיות הרב הראשי לישראל, סיפרתי לו מה שאמר עליו הרב אליהו כי-טוב, הרבה הרבה שנים קודם לכן.

(חברותא של הרב, למד עמו וישב עמו בכלא)

איך הוקם "חבר הפעילים"?

תחילת דרכנו היתה בפעילות למען העולים החדשים שהגיעו לארץ והורחקו מהתורה והמצוות, בדרך כלל בגלל הפעילות של המוסדות שניסו בכל דרך להעביר אותם על דתם. לאחר שראינו שכל אלו שפעלו במחנות השונים היו פועלים כל אחד לעצמו – התחלנו להקים גוף שיטפל ויגייס אנשים וכספים למען הפעילות והקמנו ביחד עם הרב את "יד לאחים", שנקרא בימים ההם "חבר הפעילים". ארגון זה עובד עד היום תחת השם "יד לאחים – חבר הפעילים", והוא עוסק בהצלה מיד המסיון והוצאת נשים יהודיות מכפרי ערבים.

(חברותא של הרב, למד עמו וישב עמו בכלא)

רבי אריה לוין בבית המשפט

אני נעצרתי ביחד עם הרב אליהו והתנהל כנגד ארבעה מאתנו משפט בגלל שפעלנו כנגד חוק גיוס בנות באופן לא חוקי. השופטים פנו במהלך המשפט לעורכי הדין שלנו ושאלו: למה הבחורים מסתתרים מאחורי גבם של עורכי הדין? ענה להם העורך דין שלנו: על-פי דין תורה, אין אדם משים עצמו כרשע.

בסופו של סיפור האשימו אותנו השופטים, אבל לא בסעיפי המרדה וניסיון לפוצץ את הכנסת, כמו שאמרו בתחילה, אלא בסעיפים קלים. כל זה היה אחרי התייעצות עם החזון אי"ש שבחכמתו ידע להדריך אותנו. כך יצאנו בעונשים קלים יחסית לגודל ההאשמות שהיו בתחילה ולגודל הפרסום והסערה שהפרשה גרמה במדינה.

כשהחלו הדיונים בקשר לעונש שצריך להטיל עלינו, הופיע בבית המשפט לא אחר מאשר הרב ר' אריה לוין זצ"ל. אנחנו היינו קשורים אליו מאוד מאוד. הופעתו בבית המשפט עשתה רושם רב על השופטים, כי הוא היה נחשב כצדיק הדור גם באותם ימים. וגם השופטים כיבדו אותו ביותר.

(חברותא של הרב, למד עמו וישב עמו בכלא)

מלמדים את האסירים תורה

לאחר שבית המשפט החליט שנשב תשעה חודשים במאסר, החלטנו שלא נבטל את זמננו לריק וקבענו סדר-יום בכלא. זכיתי והייתי לחברותא של הרב אליהו בסדר בוקר, ולמדנו מסכת גיטין. השנה היתה שנת שמיטה, והתירו לנו לקבל ארוחת צהריים ממוסד של בנות שהביאו מדי יום את האוכל בכדי שלא נאכל פירות שמיטה.

מרן הרב אליהו ז"ל העביר שיעור בין מנחה לערבית בבית הכנסת. שם הכרנו עולם חדש, ריכוז גבוה של אנשים שנפלו בהרבה נפילות. השתדלנו לטפל בעבריינים, להרחיקם מדרך הפשע ולקרבם לדרך התורה. שה' יעזרנו להחזיר כל הנכשלים.

זכינו יחד עם כל האסירים האחרים לביקורים של הרב אריה לוין ובנו הרב רפאל ז"ל. אינני מסוגל לתאר איך קיבלו העבריינים הפושעים והגזלנים את הרב אריה לוין. הם נישקו את נעליו. "הרבי הקדוש", קראו לו.

(חברותא של הרב, למד עמו וישב עמו בכלא)

הלכה למעשה

טעמו – וראו

התמניתי לרב היישוב מחולה בבקעת-הירדן. זה היה חדש בשבילי. לפני כן הייתי ראש ישיבה ועסקתי בחינוך. הכרתי את כל הגמרות והנושאים דרך הצד העיוני שלהם. עכשיו נכנסתי לרבנות מעשית והייתי צריך הדרכה של פסיקה. הרב מרדכי אליהו ז"ל עזר לי מאוד בתקופה ההיא.

היו לנו שאלות קשות של מראות דמים וכן בעיות בנושא חקלאות, כל מיני בעיות של יישובים שנמצאים על יד הגבול ורוצים לעשות כל מעשיהם על-פי ההלכה. הרב זצ"ל היה אומר לי לבוא אליו בבוקר מוקדם אחרי התפילה לפני שהוא הולך לבית הדין. אני הייתי בא בחשש, לא לגזול מזמנו, לא לגזול מזמן ארוחת הבוקר שלו שהיתה בדרך כלל בחיפזון גדול. אבל הוא היה מקבל את פני תמיד בשמחה.

כששאלתי אותו האם אני לא גוזל לו זמן מבית הדין, היה אומר לי שהשאלות של המתיישבים – זאת התורה. לעסוק ביישוב ארץ-ישראל על-פי התורה.

כמה פעמים נצרכנו לבדוק האם בפירות יש ערלה. הוא היה נוסע אתנו לראות בעיניו את המטעים בבקעת-הירדן. ואם היינו שואלים על כלאיים – הוא היה טועם את העלים לדעת אם זה סוג אחד או שני סוגים. פעם אחת הוא רצה לראות האם העלים הקטנים של העץ המורכב הם באותה צורה של העץ הרוכב. הוא זחל מתחת לעץ, לקח עלים

מהענפים של העץ הכנה והשווה אותה לעלים מהעץ העליון. למדתי ממנו איך עושים רבנות מעשית.
העיקר היה במראות דמים, שם ראו בחוש שהוא פוסק על-פי רוח הקודש. כששאלתי אותו פעם האם הוא פוסק על-פי רוח הקודש, הוא לא השיב לי. פעם השיב לי בבדיחות הדעת שכן. אחר מעשה למדתי שזה היה באמת כן, אלא שבצורה שהוא אמר את אותם הדברים באותה שעה נראה כאילו הוא אומר: לא.
(הרב איתן אייזמן, מנכ"ל מוסדות "צביה", מנכ"ל הרבנות הראשית ורב היישוב מחולה לשעבר)

איך מלמדים רבנים?

פעם הייתי בתוך קבוצת אברכים שלמדה מראות דמים. הרב נחשב מומחה בכל ירושלים במראות דמים, וכל מי שרצה ללמוד הוראה בתחום הזה היה בא ללמוד אצלו. מטבע הדברים היו שם גם רבנים בעלי שם וגם אברכים מתחילים כמוני.
הרגשתי לא נעים לעמוד במחיצתם וגם להתקרב לראות את מה שהרב מראה לכולם. הרב קלט את מבוכתי, וקירב אותי אליו שאראה את המראות כמו כולם. כל כך הוא היה מרגיש את האחר ואת צרכיו.
פעם נכנסתי אליו עם עוד רבנים אחרים ושאלנו אותו: לפעמים קורה שאנו שוגים ואומרים על טמא טהור ועל טהור טמא. האם מי ששאל אותנו וטעה בגללנו נקי מעוון, או שלא נקי מעוון?
הרב ישב אתנו למעלה מרבע שעה, פתח לנו ספרים לענות על שאלתנו, למרות שידע הכול בעל-פה, הראה לנו צדדים לכאן ולכאן ולא הכריע, אמר לנו: ההכרעה עוד תבוא. בחוץ חיכו כ-40 אנשים ולא הרגשתי נעים שהרב יושב אתנו רבע שעה. באיזשהו שלב אמרתי לו שלא נעים לנו, כי יש אנשים שמחכים בחוץ. הרב ענה: זה בסדר, יש זמן לכולם. המתינות שלו הדהימה אותי. כ-40 אנשים מחכים בחוץ, והוא מתייחס אל כל אחד מאתנו כמו בן יחיד.
באותה הפגישה סיפרנו לו על יהודי אחד שעשה עבירה והוא מתבייש לבוא לרב, לכן הוא שלח אותנו כשליחים לשאול מה התיקון על העבירה הזאת. הרב ענה: תגידו לו שיבוא בעצמו, הבושה היא חלק מהכפרה על העוון. שהוא יבוא.
(הרב יעקב שכנזי, מורה צדק בעדה החרדית)

כבוד מרא דאתרא

פעם ראיתי את הרב אליהו זצ"ל ואת המח"ט של חברון, דרור וינברג ז"ל, יושבים ומדברים על עניין כלשהו, וניגשתי לשאול שאלה שקשורה לשניהם: האם מותר יהיה השנה לישון בסוכה באזור חברון? השאלה היתה על רקע פיגועים קשים שהיו בתקופה ההיא באזור, וחשבתי שהיא תהיה שאלת רבים ותשובתה מורכבת מניתוח מצב צבאי ופסיקה הלכתית של הרב.

שאלתי והמח"ט סימן לי: שאל את הרב. הרב אמר לי: מה אתה חושב, שאתה תישן בסוכה ויותר חיילי מילואים יצטרכו לעזוב את ביתם כדי לשמור עליך, בגלל שאתה ישן בסוכה?

כשיצאתי משם אמר לי המח"ט: אני לא הולך לקחת על עצמי שכל יושבי האזור לא ישבו בסוכה בגללי. לא מבין איך אתה לוקח את השאלה הזאת על כתפיך. חשבתי שנית וחזרתי לשאול את הרב, שיצא בינתיים לכיוון רכבו, האם התשובה היא רק בשבילי או בשביל כל הרבנים באזור.

בוודאי היא רק בשבילך, השיב הרב. כל הרבנים בכל מקום הם האחראים על היישוב שלהם. להם אני לא פוסק, אלא אם כן רב של אחד היישובים או אחת הישיבות ישאל, ואז אשיב לו לפי הבנתי.

למחרת שמעתי שידור רדיו שבו הרב נשאל על-ידי אחד התושבים ביישובים האם לישון בסוכה בתקופת פיגועים. אמר לו הרב: לך לרב של היישוב שלך, הוא יענה לך, לא אני. השואל ניסה ללחוץ על הרב לקבל תשובה, והרב בשלו – הרב של כל יישוב יחליט על היישוב שלו לפי רמת הגידור ורמת המיגון ורמת הסכנה.

(הרב רא"ם הכהן, ראש ישיבת עתניאל)

כל פירור בהלכה חשוב

מי שלמד שיעורי תורה שנים רבות אצל הרב אליהו זצ"ל, למד שכל דבר נמדד אצלו על-פי ההלכה. אפילו דברים פשוטים של מה בכך. אם הרב פותח את הדלת לאנשים בלי חליפה ומגבעת, יש לזה משמעות הלכתית שהרב הסביר אותה בשיעור, משמעות שקשורה לברכת המזון. ההגדרה ההלכתית ל"לבוש מכובד" שנדרש לברכת המזון תלויה בהתנהגות האדם מול אנשים זרים. וכיוון שהרב היה מברך ברכת המזון רק עם חולצה וכיפה, הוא היה מקפיד לקבל אנשים באותה צורה ממש, לבטא את ההגדרה של "לבוש מכובד" אצלו בכל מצב.

כל סיפור, כל המצאה, כל דיון היה מגיע אצלו מייד לשיקול ההלכתי. אם אתה אוכל עוגה בראש השנה, הוא כבר חושב על פסח. שלא ייפלו פירורים על הספר שאתה אוכל בו. ואם נפלו – תנקה. הוא סיפר על מישהו ששמע את דבריו ואמר שפירור אינו חשוב, וגם אם יימצא לאחר זמן – לא ייאכל. עוד באותו שיעור "תפס" הרב את אותו אדם רגע לפני שהתכוון להכניס לפיו מבלי משים גרגר של שומשום שהיה בספר. הרב עצר אותו והראה לו את נכונות הדברים.

גם היחס לארץ-ישראל היה סיפור של הלכה. לא ימין או שמאל, לא ליכוד או עבודה. רק הלכה – האם מותר על-פי ההלכה למסור חלקים מארץ-ישראל לנוכרים? האם מותר להאמין להם? האם מותר לתת בידיהם נשק? כל השאלות הללו נדונו אצלו על-פי השולחן-ערוך ועל-פי הפוסקים האחרים, ועל-פי זה הוא קבע את עמדתו.

(משה כהן, בית-אל)

חינוך למבט הלכתי

כשמישהו בשיעור היה מספר שהוא הולך לבית-מלון, הרב היה מציף מייד את כל השאלות ההלכתיות שקשורות בכך – מעלית שבת, מצלמות, גלאי נפח, כרטיסים אלקטרוניים בחדרים, רישום שבת לתוספות. הוא היה אומר: שים לב לכל הפרטים ההלכתיים נוסף לכשרות. ובעניין הכשרות צריך לבדוק לא רק את הבשר, אלא גם בישול עכו"ם וירקות עלים, תנורי שבת ומעשרות. עיניים שרואות כל דבר במסגרת ההלכה. "כי עין בעין יראו" – כל דבר בעיניים של תורה.

כל חולצה חדשה עברה ביקורת לוודא שאין בה שתי-וערב. על כל חגורה נשאלו שאלות – האם חגורה זו מותרת לסגירה בשבת? האם מותר להאריך או לקצר אותה? כל כלי חשמלי חדש נבדק מבחינת טבילה – איך טובלים אותו? האם מפרקים אותו? הם אפשר להכשיר אותו מבשר לחלב? כל השיקולים ההלכתיים הקשורים למכשיר החדש הזה, וכל זה לפני שהרב התפעל מההמצאה החדשה של המכשיר החדש. חינוך למבט הלכתי.

(משה כהן, בית-אל)

יישום ההלכה

לרב היתה "פרקטיקה הלכתית", והוא ניסה להעביר אותה לתלמידים שלו, להיות "בעל-מעשים" כדבריו, לבדוק דברים כדי להכיר אותם – תלמד להרגיש ביד אם הלחם שאתה אוכל הוא כזית או פחות. תלמד לשקול אתרוג ביד לדעת אם הוא מספיק גדול לברכה. לא פעם מצאו אותו זוחל מתחת לעץ, לדעת אם מדובר בהרכבה עם עץ אחר

או לא, או טועם את העלים. לדעת אם דם זה פצע או צבע או סיב או משהו אחר. היו לו בחדר הלימוד סוגים שונים של זכוכית מגדלת מעבדתית לצרכים שונים. כך הוא היה בודק אתרוגים או כתמים, לולבים או מכשירי חשמל.

פעם הוא הורה לי לזחול מתחת לשולחן על-מנת שאראה מהו פין משוחרר שמותר להחזירו בשבת, כדי שהשיעור לא יהיה תיאוריה בלבד, שנדע כתלמידים מהו "תוקע" ומה נקרא משוחרר לגבי הלכות תיקון כלי בשבת.

(משה כהן, בית-אל)

מאיר פנים בהלכה

כשאתה שומע מרחוק על אדם שמתעסק בפרטים, אתה עלול לחשוב שמדובר בדקדקן וטרחן. אבל הרב היה בדיוק ההפך, מאור הפנים שלו וההבנה שלו לאנשים היו לשם דבר. ההבנה ההיקפית שלו, היכולת להסתכל על דברים מזווית הפרט ומזווית הכלל בעת ובעונה אחת. בסביבתו של רבנו תמיד היתה הארת פנים ושמחה, שלווה ורוגע מפתיעים, גם כשידענו שהוא מאוד ממהר, או שכבר עשרים-וארבע שעות לא ישן.

הרב הרגיל אותנו לחשוב מראש. "חכם עיניו בראשו" – להיות פיקח, לא להיכנס לבעיות הלכתיות. לא להיות רק חכם שמוצא להן פתרון. לחשוב מראש על המנין ועל הכשרות באולם, על מי שיהיה אתך ועל מה שמחכה לך בכל דבר כדי להערך מראש. למתבונן מהצד הכול נראה זרימה שוטפת, אבל באמת יש כאן חשיבה מדוקדקת, והכול בשמחה, במאור פנים ובחיבה גדולה.

(משה כהן, בית-אל)

עזות דקדושה

לרב היתה עזות דקדושה. כשהיה צריך לעשות משהו, היה אומר לנו: "תעשה. אתה מה אכפת לך?" עם זאת, היה רגיש מאוד לאנשים. אם היינו מלווים אותו בדרך רחוקה, הוא היה זוכר איפה גר כל אדם, וכשהיה מגיע לצומת שהוא צריך לפרוש בה היה הרב אומר לו למהר כדי שיגיע לביתו בזמן, שלא יחכו לו.

הרב כיבד מאוד את הרבנית שתחיה, ויחד עם זאת רצה מאוד להעביר את השיעור גם כשחזר מנסיעות ארוכות וכד'. כשהרב היה חוזר מחו"ל או מנסיעות ארוכות, היינו מחכים לתשובה האם יהיה השיעור או לא, והשיקול היה הרבנית. אם היא דואגת לרב – לא יהיה שיעור. כי אם היא לא תשמור על הבריאות שלו, מי ישמור? התלמידים היו שואלים את הרב שאלות בלי להתחשב בזמן שלו ובצורך שלו לאכול או לנוח.

כשהיינו הולכים עם הרב בעליות – התלמידים לא היו מפסיקים לשאול שאלות. והעוזרים, הרב מוצפי או רבי שלום קנוניאן הכהן, היו אומרים לנו לפעמים: תנו לרב לנשום בעלייה. תשאלו שאלות במישור או בירידות. אבל הרב תמיד היה עונה, בירידות או בעליות. לא משאירים שאלה הלכתית בלי תשובה.
(משה כהן, בית-אל)

לא תגורו מפני איש

במשך למעלה מ-20 שנה זכיתי לשמש את הרב מרדכי אליהו, בתחילה כדוברו, ובהמשך כאחרון תלמידיו המחזיק בשולי גלימתו. הוא היה גם רב גאוני וגם אדם פשוט. פוסק שלא פחד מכלום. "לא תגורו מפני איש" כהוראתה בהלכה, במיטבה.
עם כל הגאונות, הנחרצות והמעמד, הרב היה אדם שהקשיב לכל אחד, ללא הבדל מעמד, גיל או מין. כמה פעמים באתי אליו עם ראש הממשלה, שהייתי באותם ימים דוברו האישי, והוא קיבל אותו באותו מאור פנים שבו קיבל את אחרון הקבצנים.
עשרות תשובות לשאלות, אם לא למעלה מזה, רשומות במחברת ישנה שבביתי. למרות שרשמתי דבריו ותשובותיו במחשבים לדורותיהם, לא סמכתי עליהם, שהרי הם לפעמים נמחקים ומתבלבלים, ודבריו של הרב ופסקיו היו כל-כך ברורים שמתבקש ונדרש לכתוב אותם בבירור על נייר, במחברת פשוטה. כמוהו.
היתה לו יכולת נדירה לפסוק ולהכריע גם כשהיה ריבוי סברות ומחלוקות יסודיות בין הפוסקים. אחרי שהיה שומע את כל הצדדים, אחרי שהיה מעיין בכל הספרים הקשורים לעניין, הוא היה משעין את ראשו על אצבעותיו וחושב, ואומר תשובה ברורה.
היתה לו יכולת לראות דברים מרחוק. פעם אחת באתי אליו בשאלה קשה על חולה שהיה נשוי והיתה דילמה מה להעדיף, האם את טובתו שלו עצמו או את טובתה של אשתו. הרב הכריע ופסק מה שפסק, ואנחנו לא הבנו. רק אחרי שנים ארוכות הבנתי כמה הרב צדק.
אני גר באפרת שבגוש-עציון. יום אחד נרצחו שלושה תושבים על-ידי מרצחים ערבים והחלטנו לנקום את מותם על-ידי הצבת שלושה מבנים זמניים על גבעת התמר. באנו לשם ביום חמישי בלילה, ואחרי יום ולילה ארוכים ללא שינה באנו אל הרב לשאול האם צריך להתקין במקום "עירוב תחומין" לשבת.
שני רבנים תלמידי-חכמים ששאלתי במהלך הלילה הסתבכו והתלבטו בין המרחק האווירי למרחק בדרך הפיזית. לאחר זמן ודיון הלכתי ארוך, יצאתי מהם ללא תשובה ברורה. כשהגעתי לרב, הוא ביקש שאצייר לו את המצב הטופוגרפי, שאל סידרה של

שאלות, הורה לי לטפס ולהביא ספר ועוד ספר מספרייתו הענפה, וכעבור כמה דקות פסק: "לא צריך עירוב, לכו להתיישב, ברכה והצלחה!". כיום גרות שם ב"ה עשרות משפחות, כן ירבו.
(רמי סדן, דובר הרבנות הראשית לישראל לשעבר ותלמיד הרב)

שופט בחסד עליון

כאשר למדנו קורס לטוענים רבניים בשנת תשמ"ג ב"מכון אריאל", "תפרנו" לרב זצ"ל תיק על מקרה שלא היה וביקשנו את תשובתו ההלכתית.
מרכז הקורס, שהיה יועץ של משרד הדתות, פנה לרב לקבל את החלטתו. הרב שאל אותו: "זה תיק אמיתי או תיאורטי?"
"למה?" שאל המרכז.
"כי אין לי סיעתא דשמיא להחליט בתיק זה", השיב לו הרב.
פנה אליו אותו מרכז בהתרגשות ואמר לו: "כבוד הרב, אתה בין הבודדים שאכן רוח אלוקים בקרבו", ונישק את ידו.
(הרב מרדכי סינואני, טוען רבני, חדרה)
תורה שלמה

כל התורה כולה

תלמיד-חכם צריך להיות בקי בתורה כולה. הרב אליהו זצ"ל היה בקי בכל חלקי התורה. לא רק בפשט ובסוד, אלא גם בכל חלקי התורה. גם בחלקים שפחות מצויים בהם תלמידי-חכמים.
פעם שאלתי את הרה"ג שלמה זלמן אוירבך זצ"ל האם מותר להביא בשבת בגדים לחיילים שנמצאים במצב לחימה. לכאורה זה לא פיקוח-נפש, כי זה לא אוכל ולא דבר חיוני. הרב שלמה זלמן אוירבך עליו השלום, שהיה מסתפק במועט שבמועט, גער בי על שאלתי: איך אתה רוצה שחיילים יילחמו עם בגדים מלוכלכים ומיוזעים? לא משחקים בחיים של לוחמים.
הרבה זמן אחר כך עסקתי בסוגיה הזאת. מניין לרב שלמה זלמן להחשיב כל כך את הכביסה של החיילים? עד שמצאתי תוספתא במסכת בבא מציעא (פרק יא) שאומרת כי כשיש מעיין לבני העיר ואין מימיו מספיקים לכל, חיי בני העיר קודמים לאורחים שעוברים במקום. אם יש מספיק לחיי בני העיר ולא מספיק לכביסה שלהם, האם כביסתם קודמת או חיי אחרים קודמים? בתוספתא חולקים בזה התנאים. משמע מכאן שחכמים ראו בכביסת הבגדים צורך חיוני. כל השאלה היא רק בסדרי הקדימות.

הדיון הזה לא מופיע בספרי הפוסקים הרגילים. זו הלכה נדירה, שאפילו בשולחן ערוך לא מופיעה, כי לא חיו יהודים בארץ-ישראל, ושאלות על זכות קדימה במעיין לא היו מצויות ביניהם. אפילו הכי, כשבאתי אל הרב אליהו והצבתי בפניו את השאלה על הכביסה, מייד הוא ציין את התוספתא הנדירה הזו. הדבר הפליא אותי, איך הוא שולט בכל חלקי התורה, לגמרי, ממש כאילו מונחת לו בכיסו.

נזכרתי במדרש (משלי י) שאומר כי כל תלמיד חכם צריך לזכור את כל התורה כולה כאילו למד אותה ברגע זה. "אמר רבי ישמעאל: בא וראה כמה קשה יום הדין, שעתיד הקב"ה לדון את כל העולם כולו בעמק יהושפט. וכיוון שתלמיד חכם בא לפניו, אומר לו: כלום עסקת בתורה? אמר: הן. אומר לו הקב"ה: הואיל והודית אמור לפני מה שקרית ומה ששנית. מכאן אמרו: כל מה שקרא אדם יהא תפוס בידו, ומה ששנה תהא תפוס בידו, שלא תשיגהו בושה וכלימה ליום הדין".

ועוד אומר שם המדרש, שאדם צריך להיות בקי בכל התורה כולה. "היה רבי ישמעאל אומר: אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה. בא מי שיש בידו מקרא ואין בידו משנה. הקב"ה הופך את פניו ממנו. בא מי שיש בידו שני סדרים או שלשה. הקב"ה אומר לו: בני, כל ההלכות למה לא שנית אותם? בא מי שיש בידו הלכות. אומר לו: בני, תורת כהנים למה לא שנית, שיש בו טומאת שרצים, טומאה וטהרה, טומאת נגעים וטהרת נגעים, טומאת נתקים וטהרת נתקים, טומאת בתים וטהרת בתים, טומאת זבין וטהרת זבות, טומאת לידה וטהרת לידה, טומאת מצורע וטהרת מצורע, סדר וידוי של יום הכפורים, וגזירה שוה, ודיני ערכים, וכל דיני ישראל שהן דנין בתוכו? בא מי שיש בידו תורת כהנים. הקב"ה אומר לו: חמשה חומשי תורה למה לא שנית?" וכך ממשיך המדרש ואומר שתלמיד-חכם צריך לדעת את כל התורה כולה, כולל אגדה ודרשות. "שבשעה שהחכם יושב ודורש אני מוחל ומכפר עונותיהן של ישראל, ולא עוד, אלא שבשעה שהן עונין: 'אמן יהא שמיה רבה', אפילו אם נחתם גזר דינם אני מוחל להם ומכפר עונותיהן". וגם כולל כל תורת הסוד. "בא מי שיש בידו תלמוד. הקב"ה אומר לו: בני, הואיל ונתעסקת בתלמוד, צפית במרכבה?".

הרב אליהו זצ"ל היה בקי בכל חדרי התורה, גם בפשט וגם בסוד. וכולם היו מונחים לפניו כאילו למדם הרגע.

(הרב רא"ם הכהן, ראש ישיבת עתניאל)

דרך הפסיקה של הרב

כל שעה וההלכה שלה – מקובל היה בפיו של מו"ר הרב אליהו זצ"ל לומר כי לפעמים יכולה אישה לבוא אליו עם שאלה של עוף ביום חמישי ויאמר לה שהעוף טרף, ותבוא בערב שבת בין השמשות עם אותו עוף והתשובה תהיה שהעוף כשר. לא שיש פה קולא או ויתור על ההלכה, אלא שזאת ההלכה, לפסוק כך במקרה זה ולפסוק אחרת במקרה אחר.

כל שנה וההלכה שלה – פעם הוא נשאל על הופעה של בנות בפני הורים. בשנה הראשונה הוא אמר לראש האולפנא: "מעט מעט אגרשנו מפניך". אינך יכול בבת אחת להפסיק מנהג של שנים, אע"פ שיש בו חוסר צניעות, ויש על מי לסמוך באותה שנה. שנה אחר כך הוא אמר לו: עכשיו הגיע הזמן להפסיק.

כל תפקיד וההלכה שלו – כך הוא הורה לאותו ראש אולפנא, כי לו מותר להיות נוכח בעת שהבנות שרות שירי שבת בארוחות. האורחים ואנשי הצוות האחרים צריכים לצאת מהאולם בעת שהבנות שרות. זה לא שהוא הקל לו או החמיר להם, הוא אמר לכל אחד את ההלכה שמתאימה לו בדיוק.

לפסוק על-פי רוחה של תורה – יש חשיבות גדולה לדעת איך לפסוק על-פי רוחה של תורה. על זה נאמר: "אחרי ה' אלוקיכם תלכו" ללכת בדרכיו. זאת הסיבה שבגללה התורה לא מתחילה בספר שמות, אלא בספר בראשית. למרות שעיקר המצוות נמצאות אחרי "החודש הזה לכם". אם לא תכיר את ההבטחה והשבועה האלוקית על ירושת הארץ, אם לא תכיר את מי שאמר והיה העולם – אתה עלול לפסוק הלכות שהן נגד רצון ה', כפי שהוא מובע בתורה, בנביאים ובכתובים.

תורה של חיבור – אחת הדוגמאות לדרך ה' היא הפסקים של החיבור, לפסוק הלכות שיכולות לחבר בין קהילות ספרדיות לאשכנזיות. אם חכמנו עשו יום טוב בט"ו באב כי הותרו שבטים לבוא זה בזה, משמע שזה טוב שהשבטים יתחברו. האם מותר לספרדים לאכול בכלים שבהם אשכנזים בישלו בשר לא חלק? האם הכלים שלהם הם טרף בשביל הספרדים? האם ספרדים יוצאים ידי חובה בספר תורה או בתפילין ומזוזות של אשכנזים, ולהפך? האם מותר לאשכנזים לאכול בכלים של ספרדים בפסח, שהרי הם אוכלים קטניות ובישלו בכלים אלו קטניות? בכל המקרים הללו פסק הרב לחבר.

פעם הרב כתב ספר הלכה שלם על-פי הפסקים של הבן איש חי, וגנזו למרות שכבר יצא מבית הדפוס. אחר כך הדפיס הערות לפי מנהגי הספרדים על קיצור שולחן ערוך, כדי שיהיה ספר הלכה אחד לספרדים ולאשכנזים.

קבלה והלכה – מן המפורסמות היא שלרב אליהו ז"ל היתה יד בעולם הקבלה, אף שהוא היה איש הלכה. הוא המשיך את דרכם של הבן איש חי והחיד"א, שהיו פוסקים ושילבו את תורת האר"י בפסקיהם. הוא היה אומר: כך היה רשב"י וכך היה האר"י, שסברותיו ההלכתיות שולבו בספר ה"שיטה מקובצת". כך נהג גם רבי יוסף קארו בעריכת השולחן ערוך ששילב פסקים על-פי הזוהר הקדוש, ונתן להם מקום שווה לפסקים שנובעים מהתלמוד ומהפוסקים.

הרב סבר שבגלל המציאות שבה אנו חיים, יש מקום לשלב יותר את פסקי הקבלה בחיינו, גם בגלל שהם יותר מחברים בין ספרדים לאשכנזים, וגם בגלל שאנו בדור שלבו יותר פתוח לחכמה הפנימית של התורה. דור שמחפש את עץ החיים שבתורה, ולא מסתפק בעץ הדעת. צריך להעמיק את השילוב בדור שמחפש להתקרב אל ה', בדור של גאולה שאחד המאפיינים החשובים ביותר שלו הוא חיפוש החכמה הפנימית. פסקים שלא יתחשבו במציאות הזו יהיו מנותקים מהזמן ומהמציאות.

פסיקה על פי רוח הקודש – לא פעם היה הרב ז"ל מסביר כי כל פסיקה צריכה סיעתא דשמיא, לא במקום הלימוד, אלא עם הלימוד. כשם שהיה מלמד רבנים איך לפסוק בכתמים, כך היה מדריך את הרבנים הראויים לכך איך לפסוק על-פי רוח הקודש. היה רגיל לומר להם שאם יש סתירה בין רוח הקודש למסקנת ההלכה, צריך לפסוק על-פי ההלכה ולהמשיך לחתור אל האמת בכל מחיר. פעם סיפר לי רב שראוי לזה, כי הוא הביא לרב אליהו כתם, והרב אמר לו: על-פי ההלכה הכתם טהור, אבל באמת האישה טמאה. שאל הרב שהביא את השאלה מה לפסוק למעשה, והרב אמר לו: טהור, ותזכור גם את האמת. הלך אותו רב לבעלה של אותה אישה ואמר לו: הרב אמר טהור. השיב לו הבעל, שזה כבר לא משנה. והמבין יבין.

פעם היה צריך לפסוק הלכה במהירות לכהן שעבד במפעל "סוגת" ונקטעה ידו. מבית החולים אמרו לכהן לשים את הגדם בקרח ולהזדרז לבית החולים, אולי יצליחו לחבר. הכהן התקשר לרב לשאול האם מותר לו לנסוע עם הגדם באמבולנס, שהגדם מטמא והוא כהן. הרב אמר לו: מותר! סע מהר! כשהרב סיפר את המעשה הוא אמר: באותה שעה לא ידעתי למה זה באמת מותר, אבל אחר כך למדתי שזה טהור מהמקרה של בני ישראל שפרחה נשמתם במעמד הר סיני, והם לא נחשבו למתים שצריכים טבילה, בגלל שעתידים היו לחזור לחיים. כך הדין לגבי אותו גדם.

פעם הוא היה צריך לפסוק על אישה אחת שכל בניה ממזרים, כי כך הורו הנתונים שהיו לפניו. סיפר הרב שהתחנן לסיעתא דשמיא, למצוא איך להתיר אותה על-פי כללי

ההלכה. הסיעתא דשמיא באה לו על-ידי ספר שהגיע אליו באקראי מהספרייה ונפתח בדיוק במקום שגילה לו את סודו האפל של הבעל שרצה להכריז על ילדיו כממזרים בגלל סכסוך כספי עם אשתו.

סיפור זה הוא לא רק סיפור התפעלות מרב צדיק וגדול. הסיפור הזה והסיפורים האחרים על הרב הם הדרכה לכל רב במקומו, לדעת שה' איתו וכנגדו בכל עת שהוא פוסק הלכות. גם יראה גדולה וגם עוצמה גדולה. "אלוקים ניצב בעדת אל".

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

תורה בכל מצב

הגמרא אומרת (שבת פג ע"ב): אמר רבי יונתן: לעולם אל ימנע אדם את עצמו מבית המדרש ומדברי תורה ואפילו בשעת מיתה, שנאמר: "זאת התורה אדם כי ימות באהל" אפילו בשעת מיתה תהא עוסק בתורה. אמר ריש לקיש: אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר: "זאת התורה אדם כי ימות באהל".

מה יש לנו חוץ מתורה?

הגעתי לבית החולים להיות במשמרת עם סבא, כפי שעשו כל בני המשפחה האחרים, כל אחד בתורו. סבא היה תשוש מטיפולים קשים שעבר באותו יום, הוא עבר באותו יום ייסורים קשים, וסיים את הטיפולים כמה דקות לפני שבאתי. אני לא ידעתי את כל זה, ומייד כשבאתי אמרתי לו: "סבא מה שלומך? בוא נלמד משניות!"

העוזר שהיה ליד הרב במשמרת לפני, קפץ ממקומו, ואמר: "הרב נכנס רק עכשיו למנוחה אחרי יום של טיפולים קשים, עזוב אותו במנוחה, רק עכשיו הוא נח אחרי שעות של ייסורים".

נרתעתי לאחור. כאב לי הכאב של סבא. לא רציתי להפריע לו, אבל הרב מייד פקח את עיניו ואמר: "מה יש לנו אם לא תורה בעולם הזה? בוא נלמד משניות!"

(הרב אלעד אליהו, נכד הרב)

לא להפסיק ללמוד

באחת השבתות הייתי בתורנות ליד מיטת הרב בבית החולים והוא ביקש ממני ללמוד איתו גמרא. התחלתי ללמוד איתו מסכת ברכות. הרב סבל מאוד והיה מחובר לתרופות ולצינורות רבים. הוא גם היה מאוד חלש ועייף, ולכן אחרי כל דף שאלתי אותו האם להמשיך או שהרב כבר רוצה לנוח.

הרב סימן לי בידו להמשיך ולהמשיך, תוך שהוא מרוכז כל כולו בגמרא. קראתי לפני הרב כמה שעות עד שמיתרי הקול שלי נחלשו. ימים לאחר מכן עוד הייתי צרוד, אבל הרב עוד המשיך ללמוד תורה גם במצב הנורא הזה.
(הרב עמיחי אליהו, נכד הרב)

זאת התורה

בתקופה שהרב זצ"ל היה חולה ומאושפז בבית החולים, והרב לא היה יכול להרים ספר שלם מרוב חולשה, צילמתי דף אחד מהרמב"ם ועטפתי אותו בניילון כדי שיהיה קשיח והרב יוכל ללמוד בו כשירגיש טוב יותר.
הרב לקח את הדף והיה קורא בו מבעד למכשירים המחוברים אליו. אחרי שתי דקות הוא היה מזיע מרוב מאמץ, המשקפיים שלו היו מתמלאות לחות, אבל הרב לא היה עוזב את הדף. אנשים נכנסים ויוצאים מחדרו, והרב לא שם לב. כל כולו שקוע בלימוד של הרמב"ם.
(הרב חיים בן-שושן)

יתומים היינו ואין אב

היה אברך שהיה צריך לתת גט, ובכל פעם ברגע האחרון הוא הצליח להתחמק ולא לתת את הגט לאשתו. כך זה נמשך כמה שנים, והדיינים היו חסרי אונים.
הביאו אותו לרב אליהו, שהיה אז צעיר. הרב הפך את האדם הזה לחברו, היה לוקח אותו הביתה, והוא היה אוכל אצל הרב ומתקלח אצלו, עד שאחרי כמה חודשים הביא מעצמו את הגט לאשה.
מאז שהרב זצ"ל נפל למשכב, לפני כשנתיים, אני ודיינים אחרים כמוני נשארנו יתומים, אין מי שיפתור בעבורנו את הבעיות הסבוכות. הרב בצלאל ז'ולטי זצ"ל, שהיה הרב של ירושלים והיה אב בית-דין הרבה שנים, סיפר שכל זוג שהוא לא ידע איך לפסוק בענייננו – היה שולח לרב מרדכי אליהו ז"ל.
(הרב אליהו אברג'יל, אב"ד ירושלים)

זהירות
גשם של דמעות45
דמעות של יתומים46
גם לי יש אבא!47
שומע לב יתומים47
ראש וציפורן48

הרב מתקן חרב מפלסטיק49
זהירות! ילדים49
זה לולב!50
ילדים קודמים לסגן ראש הממשלה50
העיקר חסר מן הספר51
מהי המצווה הראשונה שקיימת?53
כשאגדל אני רוצה להיות כמו הרב53
לא מתכבד בקלון חברו54
כבוד לאחרים54
לא מרשה לך לקפל שטיחים55
קיבלת את המצות?55
שומע קול כלה נכה56
ושימח לב אמהות על בנים57
זכות קדימה לפשוטים57
מי הסנדק?58
איך אומרים סוכרייה?59
דבר אל הקירות60
מה אכלת במרוקו?60

מידת הזהירות היא גם במה שקשור לבין אדם למקום, וגם במה שקשור לבין אדם לחברו. מורנו הרב ז"ל היה מקפיד ביותר גם בזה וגם בזה. ולא היה זה על חשבון זה. והיה רגיל לומר שלכן נתן אליעזר לרבקה שני צמידים, לרמוז לה על שני הלוחות שצמודים זה לזה. לומר לה שהלוח הראשון העוסק בבין אדם למקום צמוד ללוח השני העוסק בבין אדם לחברו.

מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים – יחס הרב לילדים

גשם של דמעות

הרב היה זהיר גדול בכבודו של כל אדם, ובמיוחד בכבודם של ילדים. בזה עוסק הסיפור הבא שסיפר הנהג של הרב:

הרב הוזמן לבר-מצווה של ילד יתום, ואולם הרב לא יכול היה להשתתף בשמחה כי באותו הערב היה לו שיעור גדול בכנס רבנים שהיה באחד המלונות בים המלח. הרב נסע לכנס הרבנים, ובינתיים ירדו גשמי ברכה במרכז הארץ. כמות גדולה של גשמים

הציפה את כל הנחלים במדבר יהודה, והנחלים הציפו את הכבישים המוליכים למלונות בים המלח.

הדרך לבתי המלון היתה חסומה והרב נאלץ לחזור לירושלים. בדרך אמר לי הרב: "סע לבר המצווה. כל המים האלה הם הדמעות של הילד בר המצווה". לא ידעתי מנין לרב לדעת שהנער באמת בכה. חשבתי בלבי שאולי הרב מגזים קצת.

הגענו לבר המצווה, ובואו של הרב הפתיע את כולם, שכן הוא הודיע לבעלי השמחה מראש שלא יוכל להגיע לבר המצווה. וכשהגיע כולם שמחו, במיוחד שהרב שהה באולם יותר זמן מהמתוכנן ומהרגיל אצלו.

אחרי שהרב יצא מהאולם, ליווה אותנו נער בר המצווה וסיפר לי: "אחרי שהרב אמר לי שהוא לא יבוא לבר המצווה שלי, בכיתי כל הלילה. אני כל כך שמח שהרב הגיע לברך אותי". הרגשתי שכל הדיבור של נער הבר מצווה היה במיוחד בשבילי, שהייתי קצת קטן אמונה בכוח הראייה של הרב.

(רוני לוי, נהגו של הרב)

דמעות של יתומים

יום אחד הגעתי לבית מרן הרב זצ"ל בשעת לילה מאוחרת והרב היה לבדו בחדרו, בוכה בדמעות שאי-אפשר לתאר. שאלתי אותו מדוע הוא בוכה, אבל הרב לא יכול היה לדבר, הוא רק הראה לי דף שכתובות בו בכתב של ילד שלוש שאלות:

אבא, לאן הלכת?

אבא, למה הלכת?

אבא, מתי תחזור?

אבא, התגעגעתי אליך!

חיכיתי עד שהרב נרגע קצת ושאלתי אותו: מי כתב את זה? הוא אמר לי: היה אדם טוב בעיר העתיקה, שנפטר והשאיר אחריו אלמנה וילדים יתומים. הילדים שאלו את אמא שלהם את השאלות הללו, והיא לא יכלה להתמודד איתן. היא חשבה שאני אוכל לענות לילדים והביאה אותם אלי. אלה השאלות של הבן הקטן שלה.

הרהבתי עוז ושאלתי: ומה הרב ענה לו?

סיפר הרב: לקחתי את הילד, הושבתי אותו על הכיסא לידי ואמרתי לו: "אתה יודע, גם אני יתום כמוך. גם אותי אבא שלי עזב כשהייתי בגיל מאוד צעיר". סיפרתי לו על הקשיים שהיו לי בתור ילד יתום, סיפרתי לו על הילדות שהיתה לי בעיר העתיקה

בירושלים. סיפרתי לו איך מכרתי תורמוסין כדי שיהיה בבית מה לאכול. בסוף אמרתי לו בחיוך: "הנה, בסוף נהייתי רב ראשי לישראל".
גם אני יכול להיות רב ראשי? התלהב הילד.
בוודאי, אמרתי לו. תעשה כמוני, ותהיה גם אתה רב חשוב בישראל.
הילד חייך, וכך גם אני, סיים הרב את סיפורו בחיוך.
(הרב יוסף אלנקווה, רב נווה-דקלים לשעבר)

גם לי יש אבא!

פעם אחת כשהרב זצ"ל היה ילד קטן ב"תלמוד תורה" הגיע עשיר ל"תלמוד תורה" ורצה לתרום לילדים. העשיר אמר למלמד שלילדים יתומים שאין להם אבא, הוא ייתן פי שניים ממה שייתן לילדים האחרים.
המלמד ביקש מכל מי שיש לו אבא לעמוד בצד אחד, ומכל מי שאין לו אבא – שיעמוד בצד השני. כשהילדים התחלקו לקבוצות, והרב הלך לקבוצה של הילדים שיש להם אבא. המלמד הסתכל עליו בתמיהה וניגש להסביר לו את טעותו, אך הרב לא הסכים לעבור קבוצה.
לאחר שהעשיר הלך, פנה המלמד אל הרב ושאל אותו למה הלך לקבוצה של הילדים שיש להם אבא. ענה לו הרב: "כי יש לי אבא, אבא שבשמים!".

שומע לב יתומים

הרב זצ"ל השתתף בכנס שבו נכחו רבים שנדחקו ובאו לבקש ברכה מהרב עם הילדים שלהם. בין האנשים ראה הרב ילד קטן שבא לבדו לקבל ברכה. הרב רמז לילד להתקרב, ושאל אותו: איפה אבא שלך?
ענה לו הילד: אני יתום. מגיל אחת-עשרה אין לי אבא. אמר לו הרב: גם אני יתום מגיל אחת-עשרה. שנינו יתומים, אותו דבר, אז שב לידי. הושיב אותו הרב לידו עד שסיים לברך את כל האנשים במקום.
אחרי שכולם יצאו, אמר לו הרב: כשאבא שלי נפטר לא היה מי שידרבן אותי ללמוד תורה, אבל לא רציתי להיכשל ולכן למדתי תורה. וברוך ה' התקדמתי והגעתי לאן שהגעתי. גם אתה יכול להתקדם ולהצליח. נתן הרב לילד מספר טלפון ואמר לו: אני מבקש ממך שבכל פעם שתרצה לומר לי משהו, תתקשר אלי למספר הישיר שלי ואני אענה לך.
(הרב יעקב שכנזי, מורה צדק בעדה החרדית)

ראש וציפורן

אומרים שראשי התיבות של רב"י הוא: "ראש בני ישראל". מה עושה אדם שלמד תורה כדי שיוכל להיות "ראש בני ישראל"? להרגיש את כל חלקי הגוף, כי ראש מרגיש גם כשהציפורן הקטנה של הרגל כואבת. מרגיש ומטפל. כך היה הרב מרדכי אליהו ז"ל – הרגיש כל יהודי, אפילו ילד, אפילו קטן, אפילו רחוק, אפילו חוטא, גם החוטא הגדול ביותר.

כל כך הרבה פעמים הרב עזר ל"יד לאחים" כדי שנוכל לחלץ בנות מכפרים ערביים, בנות שהיו מרוחקות מתורה ומצוות. הוא סייע לנו בעצה וביותר מזה על-מנת שנוכל לחלץ אותן. כך היה גם בעניין בנות ובנים שנפלו למקומות רעים ומסוכנים, המקומות הרחוקים ביותר שיש. הוא הרגיש את כולם כאילו היו הבנים שלו.

(הרב שלום דב ליפשיץ, ראש ארגון "יד לאחים")

הרב מתקן חרב מפלסטיק

בליל פורים אחד הגיעו לבית אבא זצ"ל, הכ"מ, הרבה אנשים לשיר ולרקוד בשמחת הפורים. בשעת חצות הלילה רמזו בני הבית לאנשים כי מאוחר, והרי מחר צריך לקום להתפלל בהנץ החמה, וכולם התחילו להתפזר.

פתאום אבי מורי, הכ"מ, ראה ילד קטן כבן שבע, והוא בוכה. קרא לו אליו ושאל אותו: "למה אתה בוכה? פורים היום, צריך להיות שמח". השיב הילד לרב: "נשברה לי החרב של התחפושת". לקח אותו הרב למטבח ואמר לו: "אני אתקן לך את החרב".

הרב הדליק את האש, חימם את שני קצוות החרב, שם ביניהם סיכה מלובנת מברזל וחיבר את חרב הפלסטיק. בעשותו כך נראה הרב נינוח, למרות השעה המאוחרת ולמרות שההתעסקות עם החרב ארכה כרבע שעה. זה מה שאמר הרב שלום דב ליפשיץ שליט"א על הראש שמרגיש כל חלק וחלק בעם ישראל כאילו הוא חלק ממנו.

(הרב יוסף אליהו, בן הרב, בהספד ה"שלושים")

זהירות! ילדים

עבודת ה-O.U. בישראל היא עבודה חשובה, רחבת היקף, שכוללת מאות אנשים וסניפים ברחבי הארץ. פעם אחת, כשהיינו בפגישת עבודה חשובה עם הרב אליהו ז"ל, ניגש בני הקטן שהתלווה אלי וביקש ברכה מהרב. הוא ביקש שהשיניים שלו יגדלו ישר ולא עקום.

האמת היא שקצת התביישתי שהבן שלי עוסק בעניינים כל כך קטנים בשעה שאנחנו עוסקים בעניינים העומדים ברומו של עולם, אבל הרב התייחס אליו בכבוד ובתשומת

לב, ממש כשם שהתייחס לכל האנשים שהיו אתנו בפגישה, ובירך את הילד ששיניו יגדלו כשהן ישרות.
הרב כנראה בירך בכוונה, כיוון שמאותה שעה ואילך גדלו השיניים של הבן שלי כשהן ישרות, בלי שום גשרים, רק בכוחה של הברכה.
(הרב אבי ברמן, מנכ"ל ה-O.U. בישראל)

זה לולב!

הרב זצ"ל היה מקפיד לקנות לילדיו הקטנים לולבים כשרים ומהודרים, כי כך ההלכה. אבל לא כולם נהגו כך. פעם הגיע לבית הרב זצ"ל אדם ביחד עם בנו הקטן, לשאול על הלולב שלו.
גם לילד הקטן היה לולב, אבל לולב פסול שהאב קיבל בחינם מהמוכר. וכשהגיע תור האב לשאול את הרב על הלולב, החזיק לו בנו בלבושו ואמר: "אבא, גם אני רוצה לשאול את הרב על הלולב שלי". האב, שידע כי לבנו יש לולב פסול, ניסה לדחות את בנו. הרב ששם לב לילד קרא לו ואמר לו: "בוא, בוא תראה לי את הלולב שלך".
הגיש הילד את הלולב לרב, והרב הסתכל בו בעיון וברצינות, נענע אותו קצת ואמר בעוצמה: "זה לולב!". כך יצאו האב ובנו שמחים מביתו של הרב.
(הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת-גן)

ילדים קודמים לסגן ראש הממשלה

יחסו של הרב לילדים היה מיוחד במינו. הוא השקיע בהם זמן רב, שכן ראה בהם את דור העתיד של ישראל, ובעתיד צריך להשקיע. על כן הוא קבע כי גם בסדר היום העמוס ביותר הוא יקבל את ילדי כיתות א' למסיבת הסידור או החומש. "בשבילנו זה אירוע פשוט, בשבילם זה אירוע חשוב והוא ייחרט בלבם לטובה".
פעם אחת, בעת שהרב היה צריך ללכת לחלוקת סידורים באולמי "היכל שלמה", התקשר אל הרב סגן ראש הממשלה וביקש לשבת בדחיפות עם הרב לדיון בשליחותו של ראש הממשלה.
והנה, בדיוק כשירדנו למסיבת הסידור של הילדים, הגיע סגן ראש הממשלה. הרב ראה אותו ואמר לו: "בוא אתי, הילדים יזכו לברכה גם ממני וגם ממך". סגן ראש הממשלה ניסה לרמוז לרב כי העניין שלשמו הוא בא קצת דחוף, השרים בממשלה מחכים לתשובה, אבל הרב כאילו לא הבין את הרמז ואמר לו: "בוא אתי".

הלכו הרב הראשי לישראל וסגן ראש הממשלה למסיבת הסידור של הילדים, הרב חילק לכל ילד סידור, דיבר בפני הילדים וגם כיבד את סגן ראש הממשלה לדבר בפניהם. רק לאחר מכן נפנה הרב לדבר עם סגן ראש הממשלה.

כשהגענו הביתה, שאלתי את הרב: "מדוע לא פינית שתי דקות לסגן ראש הממשלה ורק אחר כך הלכת למסיבת הסידור של הילדים?". ענה לי הרב: "לתלמידים, מה שאני מדבר נכנס מאוזן אחת, ונשאר שם. ואילו אנשים אחרים..." אמר ברמיזה, "לכן, עדיף לדבר עם הילדים".

(ר' שלומי בן אליהו, בן הרב)

העיקר חסר מן הספר

למעלה מעשרים שנה זכינו שתלמידי כתה א' של בית ספרנו, ממ"ד תורני הר-נוף בירושלים, קיבלו את הסידור או את החומש מידיו של הרב זצ"ל, בטקס מרגש ורב רושם.

כאשר הרב סיים את תפקידו כרב ראשי, הוא המשיך לחלק לילדים את הסידור או את החומש בבית הכנסת "היכל יעקב" שבקרית-משה. בכ' באדר א' תשס"ח, עמדו תלמידינו מתלמוד תורה "נחלה" ממ"ד הר-נוף לקבל את הסידור מהרב. יום לפני החלוקה הודיעה לי מזכירתו שהרבנית, ששמרה מאוד על בריאות הרב, הודיעה לה שהטקס יתקיים כמתוכנן. למחרת בבוקר הגעתי לבית הכנסת לפני כולם כדי להכינו כראוי לטקס. עליתי ללשכת הרב, ולתדהמתי המזכירה בישרה לי, שהרבנית הודיעה לה זה עתה בצער, שהרב לא מרגיש טוב, ולכן הוא לא יוכל להגיע. לא ידעתי מה לעשות. איך אודיע על כך למנהל, לתלמידים ולהורים? ומי יחלק את הסידורים במקומו?

התלמידים והוריהם הגיעו בזמן לבית הכנסת, וההתרגשות של כולם היתה רבה. הם התיישבו במקומות והמתינו לכניסת הרב. בלית ברירה עליתי על הבימה שלפני ארון הקודש והודעתי להם בצער, שלפני רבע שעה קיבלנו הודעה שהרב לא יגיע. האכזבה היתה גדולה. שינינו את כל התוכנית ופתחנו בהופעה ובשירה של התלמידים.

לפתע ראיתי דרך החלונות את הרב! לא האמנתי למראה עיני. הודעתי מייד לכולם, שהבלתי יאומן מתרחש והרב בכל זאת מגיע. למרות חולשתו, הרב עלה על הבימה, וכהרגלו דיבר ובירך את התלמידים והוריהם.

גם הפעם הוא חילק את הסידור לכל תלמיד, והמתין בסבלנות עד שכל אחד יצטלם איתו למזכרת. לא ידעתי אז, שזו תהיה הפעם האחרונה שזכינו לטקס מיוחד זה. בשביעי של פסח באותה השנה הרב אושפז, וכנראה שהיינו בית הספר האחרון שזכה לטקס

מיוחד ומרגש זה. אנו מרגישים היום שברכותיו של הרב זצ"ל עומדות לנו בהצלחתנו החינוכית עם תלמידינו.
שוב למדתי על גדולתו והבנתו החינוכית. הרב לא רצה לאכזב את התלמידים שחיכו כל כך הרבה זמן לטקס מיוחד זה. אציין, שהרב חילק סידור או חומש גם לבנות, וזאת מתוך הערכה לתפקידן כאימהות לעתיד והיותן המחנכות של הדור הבא. המחזורים הבאים כבר לא זכו למעמד המיוחד הזה, ועבורנו מאז אותה שנה – העיקר חסר מן הספר. באמת היינו כיתומים, כולנו מרגישים כבניו ונכדיו. לאור גדולתו בתורה ומידותיו המיוחדות נחנך את תלמידנו.
(הרב שמואל כ"ץ, רב בית ספר ממ"ד תורני הר-נוף ואולפנת "חורב" בירושלים)

מהי המצווה הראשונה שקיימת?

מקרה שפעל עלי רבות עם הרב זצ"ל היה כאשר זכיתי להיכנס אל הרב ביום בר המצווה שלי. זה כשלעצמו הפליא אותי, לראות איך הראשון-לציון משקיע מזמנו עבור "סתם ילד", שאיננו "בן של.." ולא ממקורבי הרב.
זכורני שהתרגשתי מאוד, והלחץ כנראה ניכר עלי. קירבני מרן ושאל: "מה היתה המצווה הראשונה שקיימת בתור בר מצווה?". זכרתי ששמעתי שכולם עונים "תפילין", אבל אני השבתי: "קריאת שמע של ערבית". חייך מרן ושאלני: "וכי באותה שעה לא היית בארץ-ישראל?!", משהשבתי כי אכן הייתי, אמר לי: "אם כן, קיימת מייד מצוות יישוב הארץ!" כמובן שתשובה זו הביאה את כולנו לחייך ועזרה לי להרגיש נינוח אצל מרן.
(מאיר גואטה, בית-אל)

כשאגדל אני רוצה להיות כמו הרב

במשך שנים הלך בעלי בשבת בבוקר מבית הכרם עד לבית הכנסת "מעשה ניסים" כדי להתפלל עם הרב זצ"ל. בנינו, פנחס ואוריאל, שהיו מאוד קטנים, הצטרפו אליו. הרב נהג להושיב את פנחס על ברכיו, ועל אף גילו הקטן (שנתיים), הוא השיב על כל שאלותיו של הילד בגובה העיניים וברצינות רבה.
אנחנו כוהנים, וכשהיה פנחס כבן ארבע הוא שאל את הרב לפשר צורת הידיים בעת ברכת הכוהנים. הרב ענה לו ברצינות רבה תשובה שהתקבלה על לבו של הילד. ופנחס בני, שהיום ברוך ה' הוא כבר אב לשלושה ילדים בעצמו, זוכר עד היום מילה במילה את תשובת הרב. האהבה שהרב השקיע בילד היתה מאוד ניכרת. עד גיל די מבוגר היה אומר לי פנחס: "כשאגדל אני רוצה להיות כמו הרב".

ברוך ה', הוא היום בעצמו רב, ולי זה מאוד ברור שדרכו של הילד שלי בחיים התעצבה בזכות האהבה הגדולה והיחס שהרב השקיע בילד מקטנותו.
(חנה כהן)
וְלִי מַה יָּקְרוּ רֵעֶיךָ אֵל – זהירות בכבוד כל אדם

לא מתכבד בקלון חברו

בראש השנה היה הרב זצ"ל לאחר בר-מצווה שערך בבית כנסת "צופיוף" בירושלים, והזמינו לשם בעל תוקע מיוחד כדי לתקוע בשופר. אותו בעל תוקע הגיע, בירך את הברכות, אך אין קול ואין עונה – הוא לא מצליח לתקוע.
מייד שאלו: "נו.. נו.. מישהו יודע לתקוע?", ובמקום שאין איש השתדל להיות איש. הרב אליהו קם והתחיל לתקוע. ברוך ה', הרב תקע באופן מעולה כמה תקיעות, כדי שלא יהיה הפסק בין הברכה לתקיעה, ולאחר מכן הוא עשה את עצמו כאילו גם הוא לא מצליח לתקוע. הוא אמר בלבו: בעל התוקע יושב בוש ונכלם, אתן לו הרגשה טובה. ועכשיו, אחרי שנפתח הפתח והצלחתי לתקוע, אולי גם הוא יצליח לעשות כן.
הרב קרא לאותו בעל תוקע, שיעלה לנסות את כוחו, ואכן הפעם הוא הצליח.
(הרב חיים בן-שושן)

כבוד לאחרים

בשנתיים האחרונות, כידוע, הרב היה חולה מאוד והזדמן לי לבקרו. היה אפשר לראות עליו, שלמרות שהוא מתקשה לדבר הוא משתדל במאמץ גדול להודות על הביקור, אם בהבעה או בדיבור. כאילו אמר: "אני יודע שבאתם, תודה על המאמץ".
(הרב יעקב שכנזי, מורה צדק בעדה החרדית)

לא מרשה לך לקפל שטיחים

הייתי הנהג של הרב שבע-עשרה שנה, ותמיד ידעתי שהרב מקפיד מאוד על כבוד האנשים שעבדו איתו. תמיד היה מברך אותי בתחילת הנסיעה לשלום, אפילו הייתי מסיע את הרב כמה פעמים ביום. בכל פעם מחדש היה מודה לי בסוף הנסיעה. פעם ראיתי את הרב מגלגל ברגל בביתו מיכל מים כבד לשתייה. מייד רצתי לעזור לו, והוא אמר לי: אתה רואה שאני מסתדר לבד.
יום אחד ראיתי את הרבנית מקפלת שטיחים. ניגשתי לעזור לה, והרב ראה אותי ואמר לי: לא מרשה לך לקפל שטיחים.
פעם היינו צריכים לנסוע למקום כלשהו וקצת איחרתי. הרב הסתכל עלי ושאל: "האם אכלת? נראה לי שלא אכלת". אמרתי לו: "לא נורא. אני אוכל יותר מאוחר. עכשיו

מחכים לרב אנשים". אבל הרב התעקש שקודם אוכל ורק אחר כך ניסע. הוא לא היה יכול לסבול שמישהו סובל רעב בגללו.
(רוני לוי, נהגו של הרב)

קיבלת את המצות?

בכל שנה בערב חג הפסח הרב היה אופה מצות יד. מלבד זה שהמצות הללו היו טעימות, הרבה אנשים רצו לקבל מהן כי אמרו שיש בהן סגולה גדולה. פעם ביקשתי קילו מצות כאלו כדי להביאם להורי, שאיתם אני חוגג את ליל הסדר, אבל מי שהיה אחראי על הקמח לא הסכים. כנראה שלא היה לו מספיק קמח או מצות והוא נתן לי רק שלוש. הצטערתי שקיבלתי רק שלוש מצות, אבל הבנתי שזה מה שיש ושמתי אותן במקפיא. בצהריים באו בנות המשפחה לעזור לאשתי וניקו את המקרר. הן ראו את המצות, שנראות עבות יותר מהמצות הרגילות, וכיוון שחשבו שזה מאפה חמץ זרקו אותן לפח האשפה. כשראיתי מה שנעשה כבר היה מאוחר. לא היו לי כלל מצות לחג שמתקרב ובא.
לפני כניסת החג באתי לקבל ברכה מהרב. קיבלתי ברכה, ורגע לפני שאני יוצא, כשאני כבר עומד בדלת, קורא לי הרב ושואל: יש לך מצות לחג? גמגמתי משהו, והרב ביקש שאמתין וחזר כעבור רגע עם קילו מצות אפיית יד. לא היה לי נעים לקחת את המצות של הרב, אבל הרב עמד על דעתו. מיותר לתאר כמה שמחה הביאו המצות הללו לבית הורי. שנה אחר כך הרב רשם על שמי שלושה קילו מצות, הרבה לפני חג הפסח. ומאותה שנה שבה הצטערתי הוא היה שואל אותי בכל שנה האם יש לי מספיק מצות והאם אני מרוצה. גם בשנה האחרונה שאפינו מצות עם הרב, והרב כבר יושב על כיסא גלגלים, הוא לא שכח לרשום על שמי כמות מכובדת של מצות ולשאול אותי אחרי האפייה אם אכן קיבלתי את המצות.
(רוני לוי, נהגו של הרב)

שומע קול כלה נכה

פעם הגיעה לרב זצ"ל כלה נכה לפני חופתה, והרב היה עם כאבים עזים. הוא התבטא אז בפני משמשו, הרב יהודה מוצפי, ואמר לו: "הייתי מוכן להוריד את הרגליים, רק לא לסבול את הכאבים האלה. אבל מפני כבוד הבריות, שלא נוח להם לראות אותי כך, אז שיישארו הכאבים ויישארו הרגליים".

הכניסו את הכלה הנכה לרב ואמרו לו: "הרב, היא מתחתנת מחר ומבקשת ברכה". הרב במצבו יכול היה להסתפק בברכה או בהנהון, אך לא הוא. הרב התחיל למחוא לה כפיים ולשיר לה בשמחה: "עוד יישמע", וסימן לנו, שהיינו עמו, להצטרף לשירה ולשמחה.
(הרב חיים בן-שושן)

ושימח לב אמהות על בנים

פעם נכנסנו אל הרב זצ"ל, אמי ואני, ואמי ביקשה לספר לרב על משהו שכאב לה מאוד. מייד בכניסתה לחדרו היא פרצה בבכי. התבוננתי אז ברב ונדהמתי מתגובתו ומהבעת פניו המשתתפות בצער. על אף שידעתי שדמעות של אנשים הן מחזה יום-יומי אצל הרב, ניכר היה עד כמה הוא לקח ללב בכי של אישה שאינו מכיר.
בתקופה האחרונה אמי לא הצליחה ללכת על רגליה. יום אחד, כשהייתי בכולל, התקשרו ואמרו לי שאמי מחכה לי למטה. בעודי יוצא, פגשתי ברב זצ"ל וסיפרתי לו שלאמי, שמחכה לי בחוץ, יש בעיה ברגליה והיא לא יכולה ללכת. אמר לי הרב: "בוא, נלך אליה אנחנו".
אני ממש התביישתי שהרב טורח בשביל אמא שלי, אך הרב ירד עד אליה למכונית, התכופף לחלון הרכב שהיתה בו והחל לשוחח אתה ולספר לה על בנה שלומד בישיבה. התרגשתי לראות איך הרב טרח כדי לשמח אישה שקשה לה.
(הרב פנחס משה)

זכות קדימה לפשוטים

בימים העמוסים של חנוכת בית המדרש והלשכה החדשה, נערמו המכתבים של הפונים ללשכה ולא קיבלו מענה. כאב לי על כך מאוד והתקשרתי לרבנית לשאול אם ניתן בכל זאת למצוא זמן ולהכניס לרב כמה מכתבים מתוך המאות שהצטברו בלשכה. הרבנית שאלה את הרב זצ"ל, והוא אמר להגיד לי לבוא מייד כדי שנטפל במכתבים יחד.
זכיתי לשעתיים וחצי של עבודה עם הרב. במהלך העבודה התקבלו טלפונים דחופים ביותר, ולאחר מתן הפסק או העצה או הברכה, הרב חזר בדיוק לאותו המקום במכתב שהיה מרוכז בו קודם לכן. תוך כדי כך, נכנסה הרבנית והודיעה כי עלינו לסיים מאחר שהגיע רב חשוב עם פמלייתו והוא מבקש לשוחח עם הרב. הרב שאל את הרבנית אם אותו רב קבע פגישה, והרבנית השיבה שלא, הוא פשוט הגיע. אמר הרב: "יחכה".
התפלאתי, אך כמובן לא אמרתי דבר. כשהרבנית חזרה לאחר כמה דקות לשאול מה לעשות, כי לוחצים עליה, הרב ענה: "האנשים ששלחו מכתבים מחכים כבר זמן רב מאוד לתשובות. קודם אגמור כאן את העבודה, ואם הוא לא יכול להמתין, שיקבע זמן

אחר''. וכך היה. ישבנו עוד כ-45 דקות עם המכתבים, כאשר אנשי הרב שהגיע לוחצים על הרבנית להכניסם, והרבנית אומרת להם את דברי הרב.
(נעמי קנובל, מזכירה בלשכת הרב)

מי הסנדק?

הייתי בחדר לידה במשך כשלושה ימים בעקבות לידה מסובכת, והרבנית אליהו שתחיה כל כך דאגה לי, עד שהבאתי טלפון לחדר רק כדי שתוכל להיות איתי בקשר בזמן שתרצה מבלי להטריח אותה להתקשר דרך המרכזייה (היו אלה ימי טרום המצאת הטלפון הנייד). הרבנית שלחה לי כסגולה את הטלית הידועה של הרב זצ''ל, ששימשה שם לעזרה במשך הימים האלה להרבה מאוד נשים, וגם שמעתי אותה מבקשת מהרב כמה פעמים להתפלל עלי.
כשלבסוף הוחלט שיהיה ניתוח קיסרי, הרבנית הזעיקה בשבילי פרופסור שהיה בדרכו אל מחוץ לירושלים, אך כששמע שהרבנית מבקשת, הוא חזר והגיע מייד. שמעתי דרך הטלפון את הרב אומר לרבנית שאקבל את הגזירה על הניתוח, והוא מברך שההחלמה תהיה מהירה במיוחד.
אכן, חזרתי לעצמי מהר מאוד, ואת סעודת הברית הכנתי והגשתי בעצמי! כמובן שביקשנו מהרב לשמש כסנדק. אבל לי ולבעלי היתה דילמה, שכן לבעלי היה מאוד לא נעים מרב בית הכנסת שבו הוא מתפלל ובו קיימנו את הברית, ומצד שני, ברור היה שייחלנו מאוד שהרב יכבד אותנו ויהיה סנדק. כאשר הגיע הרב, בעלי ניגש אליו להזמינו לשבת כסנדק.
הרב הסתכל על בעלי ואמר לו: ''זה בסדר, אתה יכול לבקש ממי שאתה רוצה''. בעלי התבלבל, לא הבין, ושלוש פעמים בעלי היה צריך לבקש עד שהרב הסכים להתיישב על כיסא הסנדקאות, כפי שניתן לראות בסרט הווידיאו. רק אז שמתי לב שמישהו נתן לרב טלית – הוא אפילו לא הביא את הטלית שלו! למחרת ביררתי בלשכה, והתברר שביומנו של הרב נכתב שהרב אמור להגיע אלינו להיות סנדק.
ברור לי כי הרב ידע שלבעלי לא היה נעים שהוא לא כיבד את רב בית הכנסת, על כן הוא הגיע בלי טלית כי הוא לא תכנן לשמש סנדק – הכול כדי לא לפגוע ברב בית הכנסת.
וזאת למרות שביקשנו זאת ממנו מייד לאחר הלידה וגם כך היה רשום ביומנו!
(נעמי קנובל, מזכירה בלשכת הרב)

איך אומרים סוכרייה?

בבית הכנסת של הרב זצ"ל היה מתפלל שכל הזמן היה מתקן את הבעל קורא. מה הרב יעשה? כיצד ימנע ממנו לעשות כן, מבלי לפגוע בו?

יום אחד בתו של אותו מתפלל הגיעה לבית הכנסת ולא קיבלה סוכרייה כשחילקו לילדים. ניגשה הילדה לאביה ואמרה לו: "אבא, אוקיה!". הרב שמע את זה ושאל אותו: "מה היא רוצה?", השיב לו אותו אדם: "סוכרייה". אמר לו הרב: "שמעתי שאומרת אוקיה, מי אמר לך שזה סוכרייה?" אמר לו: "הרב, אני יודע. היא רוצה סוכרייה".

אמר לו הרב: "מי אמר לך? אולי כדאי לא לתת לה סוכרייה עד שתגיד סוכרייה כמו שצריך". אמר המתפלל: "מה זה חשוב מה היא אומרת? העיקר שאני מבין ואני רוצה לתת לה".

אמר לו הרב: "כך ממש זה בתפילה. אנחנו כמו הבנים שלו. אלוקים מבין אותנו אפילו אם אנחנו טועים".

(הרב חיים בן-שושן)

זהירות בהלכות

דבר אל הקירות

הייתי אברך צעיר והגעתי לבית הרב כדי לשאול על שני אנשים שהיו נראים כמו "מקובלים" – האם הם ראויים או לא? על אחד הרב אמר לי כן ועל השני הרב רמז בידו שלא ללכת אליו.

בתור אברך צעיר הרגשתי שליחות לפרסם שהשני הוא לא ראוי, שהרב יפעיל את השפעתו וימנע מאותו רב לקבל אנשים. המשכתי ואמרתי לרב: "אומרים שאותו רב...". לא הספקתי לסיים את המשפט והרב, שישב על כיסא מסתובב, סובב את עצמו כלפי הקיר, והפנה אלי את צדו, כשהוא מסתכל לקיר.

בתחילה חשבתי שהרב מחפש דבר מה להראות לי על-מנת לאשר את דברי, אך כשהרב המשיך לבהות בקיר הבנתי שהרב מסמן לי שכשמדובר בלשון הרע, אני יכול "לדבר אל הקירות" אבל הוא לא רוצה לשמוע. כמובן שמאוד נבוכתי וביקשתי סליחה. הרב מייד סובב את הכיסא חזרה אלי ושאל בנחת אם יש לי שאלות נוספות.

לאחר שיצאתי מהרב ועיכלתי את מה שהיה – מחד הרב לא מוכן לשמוע לשון הרע בשום אופן, גם על רב שהוא פוסלו, ומאידך הוא דואג לעשות זאת בצורה מכובדת, מבלי לפגוע במי שמדבר. החלטתי שמעתה הרב יהיה מורי ורבי בכל. כזה רב אני רוצה!

מה אכלת במרוקו?

הרב אליהו זצוק"ל למד אצל הרה"ג עזרא עטיה זצוק"ל ואצל מו"ר חמי הרה"ג יהודה צדקה זצוק"ל ששניהם היו ראשי ישיבת "פורת יוסף". הוא למד מהם את מידת האמת. פעם בא תלמיד למו"ר חמי זצוק"ל וביקש שיחתום לו על תעודה. מו"ר חמי לא הסכים לחתום. שאל אותו האברך: מדוע? הרי הרב בן ציון אבא שאול חתם, למה כבודו לא חותם? ענה לו הרב צדקה: התאריך הוא לא של היום, הוא של אתמול, וזה שקר. ועל שקר אני לא חותם.

מעשה דומה היה עם ראש הישיבה, הרה"ג עזרא עטיה זצוק"ל, שביקש ממנו אברך לחתום על תעודת הוראה והוא לא הסכים. שאל אותו האברך: מדוע? אמר לו הרב: כי כתוב כאן העיר העתיקה ואנחנו בעיר החדשה וזה שקר. אמר לו האברך: אבל זה ממש דחוף לי להיום. אמר לו הרב עזרא עטיה: אם זה דחוף, בוא עמי. נטל את גלימתו והלך עמו עקב בצד אגודל מהעיר החדשה עד לעיר העתיקה, למרות שהלך בכבדות, וחתם לו על התעודה בעיר העתיקה.

מרן הרב אליהו ז"ל היה אהוב על רבותיו, ובמיוחד על רב רבנן הרב עזרא עטיה ע"ה. היתה לו מידת האמת בדיוק כמו שהיתה לרבותיו והוא לא חת מפני איש. פעם נסע הרב לחוץ-לארץ וביקר בבית אבות שהמשגיח היה מזלזל בעבודתו. ניצל בעל הבית את חולשת המשגיח והיה מאכיל את דיירי בית האבות נבלות וטרפות.

בא הרב אליהו ז"ל לבית האבות וביקש מהמשגיח להתלוות אליו לסיור בין הדיירים של בית האבות. במהלך הסיבוב פגשו הרב והמשגיח יהודי מבוגר מדיירי בית האבות. שאל אותו הרב: "מהיכן אתה?" ענה הזקן: "ממרוקו". "במרוקו היית אוכל כשר?" שאל הרב. "בוודאי רבנו, הכול היה כשר, רבנים גדולים שחטו. כל הבשר היה חלק". "וכאן מה אתה אוכל?" שאל הרב. "אני לא יודע, יש המשגיח". ענה לו היהודי הזקן. והמשגיח שומע ושותק.

פנה הרב לאדם אחר שהגיע מאלג'יר ושאל אותו את אותן השאלות. והנה שומע המשגיח כי גם היהודי הזה הוא מקפיד מאוד על כשרות, אבל כאן הוא סומך על המשגיח ובעקבות רשלנותו הוא אוכל נבלות וטרפות.

הבין המשגיח לאן הסיור הזה חותר והפסיק אותו בתואנה שהוא ממהר. הרב לא נרתע וקרא לבעלי המקום כדי להודיע להם שכל המקום הוא טרף, שעליהם להכשיר את כל הכלים ולמנות משגיח אמיתי, ירא שמים.

המשגיח בחוצפתו התקשר אל הרב ואמר לו: "מה עשית לי? ביישת אותי! פגעת לי בפרנסה!" אמר לו הרב: "עודך עומד בשלך? אינך מתבייש? האכלת יהודים נבלות וטרפות, ובמקום שתברח אתה עוד רוטן?". מייד הבין המשגיח את טעותו וניתק את השיחה.

(הרב יעקב שכנזי, מורה צדק בעדה החרדית)

זריזות
ספרים לא לקישוט65
לימוד השולחן-ערוך בחודש אחד66
פתרון מהיר67
הֲוֵי מַקְדִּים בִּשְׁלוֹם כָּל אָדָם68
ומה עם תיקון חצות?69
לא מפסידים סליחות עם סבא69
זריזים מקדימים לתפילה70
ארון שנושא את נושאיו71
תפילה בשירה71
איזו מנוחה זו בלי תפילה?72
מקדים לנחם73
זריזים מקדימים לצדקה73
צדקה בלי להעליב75
צדקה תציל ממוות75
בוא ונהיה שותפים!76
כמה אפשר להספיק בחמש דקות76
זריזות חצי מזל

מרגלא בפומה של הרבנית מזל אליהו ז"ל, אמו של מרן, המשפט: "זריזות חצי מזל". אם אתה זריז – יש לך חצי מהמזל. כך היה אומר לתלמידיו אחיה של הרבנית מזל, הרב יהודה צדקה זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף" – "זריזות חצי מזל". זו היתה הדרך של המשפחה, וכמובן של רבנו ז"ל.

ספרים לא לקישוט

כשהתחלתי ללמוד בישיבה שאלתי את סבא פעמים רבות מהי הדרך הנכונה ביותר ללמוד גמרא והלכה, מה הסדר הנכון ובמה להשקיע יותר. באחת הפעמים שאלתי אותו: "סבא, איך אתה למדת את הטור?" הוא סיפר לי שבגיל עשרים וקצת, לא היו ספרי

הטור נפוצים ולא היה לו כסף לקנות אותם, לכן הוא שכר אותם מבעל חנות ספרים – גרוש אחד לכל שבוע. בימים ההם גרוש היה נחשב לכסף בעל משמעות, והוא שכר כל כרך של הטור לשבועיים.

"זה היה טור בהוצאה של שמונה כרכים. אני צריך לעבור על כל שמונה הכרכים. עשיתי חישוב שאם אני אתאמץ – אוכל לגמור כל כרך בשבועיים", אמר הרב.

"איך הספקת ללמוד כל כרך בשבועיים? הרי בדרך כלל לוקח ללמוד כל כרך חודשים רבים!" – שאלתי.

"ישבתי מהבוקר עד הלילה ולמדתי רק טור ובית יוסף".

"אם אני אשב מהבוקר עד הלילה, לא אצליח ללמוד כל כרך של הטור בשבועיים".

"זה לא היה לימוד ראשון של הנושאים הללו. כבר למדתי את הגמרות והראשונים, הרמב"ם והשו"ע. הלימוד של הטור היה רק סיכום הלימוד הקודם. התמקדתי בעיקר בתוספות של הטור על הלימוד הראשון. את זה הספקתי ללמוד בשבועיים".

אחר כך הוא המשיך וסיפר לי כי באחת הפעמים שהוא בא לחנות להחליף כרך של טור בכרך אחר, הוא אמר למוכר שאם מחיר הספרים לא היה גבוה הוא היה יכול להתאמץ לקנות את הספרים. הוא לא מבין למה המדפיסים קובעים מחיר גבוה לספרים. באותה שעה נכח בחנות במקרה אחד המדפיסים והוא ענה לרב במקום בעל החנות: "אין שום סיבה שלא נרוויח טוב. רוב בני האדם קונים ספרים בכדי לשים אותם בארון לקישוט. אם אדם מוכן לשלם על תמונה אומנותית סכום גבוה, שישלם גם על ספרים סכום בהתאם".

בשלב זה התערב בעל החנות וסיפר למדפיס על הסכם שכירות הספרים שיש לו עם הבחור הזה, עם הרב, ואמר לו: "הבחור הזה במקרה לא משתמש כלל בספרים לקישוט, רק ללימוד". שאל המדפיס את המוכר: "כמה הוא כבר שילם לך על שכירות ספרי הטור?" אמר המוכר למדפיס: "הבחור שכר עד היום שישה מספרי הטור, ושילם כבר שנים-עשר גרוש". אמר המדפיס לרב: "תשלם עוד עשרים גרוש ואתן לך את הספרים שיהיו שלך. זה מחיר ההדפסה". אמר לו הרב: "אתן לך את זה בתשלומים, כל שבוע גרוש". הסכים המדפיס ויצא מרוצה. ספרי הטורים הללו היו בחדרו של הרב עד סוף ימיו.

(הרב אלעד אליהו, נכד הרב)

לימוד השולחן-ערוך בחודש אחד

באחד הימים, כשהרב זצ"ל עוד היה בריא, ביקשה ממני הרבנית שתחיה שאגיע לסדר חלק מהספרים בחדרו של הרב. כשהגעתי, הרב ישב ולמד בחדרו. רציתי להגיד לרב שהגעתי ולקבל את ברכתו, אך כיוון שראיתי שהרב שקוע בלימוד החלטתי בינתיים להתחיל בעבודה בשקט, עד שהרב ישים לב לנוכחותי ואוכל לברכו לשלום ולקבל את ברכתו.

לאחר עבודה של כארבע שעות בחדרו של הרב, פנה אלי הרב ובירכני: "שלום אסף, ברוך הבא", כאילו זה עתה הבחין בי לראשונה. אמרתי לרב: "אני כאן כבר ארבע שעות". הוא שאל אותי מה עשיתי בזמן הזה, והשבתי לו כי סידרתי את הספרים שבחדר.

התנצל הרב ואמר לי: "מישהו שאל אותי שאלה בנושא שהרבה זמן לא עסקתי בו, ולא העזתי לפסוק לו בלי שאחזור על כל הסוגיה מחדש. חזרתי על כל הלימוד הזה ולכן לא כל כך שמתי לב שנכנסת לפה".

הרב פתח בדברים והרגשתי שאני יכול לשאול, ושאלתי: "אנשים שואלים בכל חלקי השולחן-ערוך יום-יום, אם כך הרב צריך לחזור על כל התורה כל פעם מחדש".

"אתה לא יודע שמרן בעל השולחן-ערוך כתב את השולחן-ערוך כדי שהלומדים יוכלו לחזור על כל התורה בחודש אחד?"

"הרב חוזר על כל השולחן-ערוך כל חודש?" שאלתי בפליאה.

"אם כך כתב השולחן-ערוך, כך צריך לעשות". ענה הרב.

(אסף אהרוני, עוזר הרב)

פתרון מהיר

הרב היה פוסק במהירות בכל שאלה, לא רק בשאלות של בשר וחלב או אורח חיים אלא גם בשאלות כבדות של יורה-דעה ואבן-העזר. הוא היה סוקר את כל השיטות והפסקים וגם רואה את כל התמונה מלמעלה, ופוסק.

פעם הגיע אליו אב בית-דין עם תיק מסובך בענין ממזרות שהוא ישב עליו חודשיים שלמים ולא הצליח להגיע לכדי הכרעה. זו היתה שאלה שחיים של אחרים תלויים בה, והיה חשוב לדקדק בה בכל הפרטים. הדיין פינה יום שלם בשביל לשבת עם הרב זצ"ל על כל הספקות שלו בתיק הזה.

הרב עבר על הדפים ותוך זמן קצר נתן את פסיקתו. הוא סיכם לפני הדיין את כל השיטות העיקריות, סידר אותן והכריע ביניהן. זו היתה גאונות יוצאת דופן – לראות

את כל השיטות, לא להתבלבל מרוב פרטים ולדעת גם לראות את כל התמונה הכוללת וההכרעה.
(הרב בניהו דיין, ר"מ ב"דרכי הוראה" לרבנים)

הֱוֵי מַקְדִּים בִּשְׁלוֹם כָּל אָדָם

גרתי בקרית-משה בירושלים, ובאותה תקופה התקרבתי לתורה ולמצוות. הייתי מאוד מחוברת לרב צבי יהודה זצ"ל, שהיה בשבילי מורה נבוכים. באחת השאלות ששאלתי אותו ענה לי הרב צבי יהודה: זאת שאלה הלכתית, אני איני פוסק הלכה. לכי לרב אליהו שיפסוק לך. כך קראו בשכונה לרב זצ"ל: "הרב אליהו".
הרב אמר וכך עשיתי. עליתי את המדרגות ברחוב בן ציון 2, וכשעמדתי לדפוק בדלת תפס אותי רעד קל. ידעתי שאני עומדת לפגוש אגדה רוחנית. היססתי וחשבתי שאולי זוהי לא שעה מתאימה וחזרתי לביתי. כך עשיתי שלוש פעמים. ביום שלפני השיעור שהיה לי אצל הרב צבי יהודה, לקחתי את עצמי בידיים והחלטתי שאני חייבת להעיז. התקרבתי לדלת והיא נפתחה עוד לפני שדפקתי. עמד שם הרב אליהו בכבודו ובעצמו. "למה חיכית?" שאל בחביבות ובמאור פנים. "אני נוהג לאכול רק כשר, עוד לא אכלתי אדם אחד בחיי". החביבות של הרב הרגיעה אותי. הרב הזמין אותי לשאול את שאלותיי, עם החיוך המוכר בפינת עיניו. עד היום אני לא יודעת איך קרה שהוא בעצמו, בדיוק ברגע הנכון, פתח את הדלת.
שאלתי את שאלתי ובמשפט אחד הרב פסק: כן! לא! בלי לפתוח ספרים, קצר ולעניין וברור. קבלת הפנים הלבבית בבית משפחת אליהו דרבנה אותי להתקרב ולהגיע מדי שבוע לשיעורים של הרב על שמירת השבת. דברים שנהגתי לקיים בלי ממש להבין קיבלו פתאום צורה ומשמעות. הרב נהג לדבר בשפה קצרה, מדויקת, ברורה והגיונית, כך שניתן היה להבין את תוכן המצוות – ומזה גם את כל החומרות לכל דורש.
בין שיעור לשיעור אספתי לעצמי שאלות שהתכוונתי לשאול את הרב בסוף השיעור, אך מלבד פעם אחת, בכל שיעור הרב דיבר בדיוק על הנושא שבו התלבטתי והרגשתי שרוח הקודש שורה עליו, בכך שידע מראש בדיוק על מה הוא נדרש לדבר, וזאת על אף שהרב לימד באופן שיטתי לפי הסדר. בשיחה עם נשים אחרות, הבנתי שכולן הרגישו כך, שהרב הבהיר בדיוק את הדברים שהטרידו והעסיקו אותן באותו שבוע.
(דורית לנג)
יתגבר כארי לקום בבוקר לעבוד עבודת בוראו

ומה עם תיקון חצות?

קרה שהייתי בביתו של הרב זצ"ל בשעה מאוחרת מאוד וישבו אצלו כמה רבנים חשובים לדון בענייני הלכה. כשהם יצאו אמרתי לרב כי נשארו לו עוד שלוש שעות לינה עד להנץ החמה.

הרב הסתכל עלי בפליאה ואמר לי: "ומה עם תיקון חצות? מה עם לימוד תורה? מה עם הכנה לתפילה?" אמרתי לרב כי אחרי החשבון הזה לא יישאר לרב כלל זמן לישון הלילה. השיב לי הרב: "מתי יש זמן לישון?"

(אסף אהרוני, עוזר הרב)

לא מפסידים סליחות עם סבא

תקופה קצרה גרתי בבית סבא וסבתא בעת שלמדתי במכללה. זה לא קל לקום לסליחות, ועוד פחות קל אם ישנת בלילה קודם בשעה מאוחרת. אבל סבא תמיד היה עירני, לא משנה באיזו שעה הלך לישון, תמיד הוא היה קם בשמחה, מוכן ומזומן לתפילה, כמו לפגישה עם מלך.

בבית היתה אווירה של רוממות ותחושה שהדבר הכי אהוב על סבא זה להתפלל, והוא עושה את זה בציפייה, כאילו לא עשה זאת גם אתמול. קשה היה שלא להידבק. ולכן לא היינו מפסידים סליחות עם סבא הרב ז"ל. והעיקר היה בעת שהיינו חוזרים מהתפילה. אווירה אחרת היתה בבית. שמחה אחרת. קשה להסביר.

עם כל החשיבות שסבא ראה בתפילה, הוא מעולם לא אמר למישהו ללכת לתפילה, הוא לא העיר למישהו שבחר להתעכב בבית ולא לקום לסליחות. תמיד הוא פנה בסגנון עדין של הצעה או שאלה, אף פעם לא בצורת הערה.

(רחל בזק, נכדתו של הרב)

זריזים מקדימים לתפילה

ראש השנה במחיצת הרב אליהו זצ"ל היתה חוויה של קדושה והתעלות. עיקר הזיכרון שלי מראש השנה בכל שנה הוא מסירות הנפש והגוף הבלתי נגמרת והבלתי מובנת של הרב. בלילה הראשון של החג היה הרב מתפלל ודורש בבית הכנסת שלו, "היכל יעקב" שבקרית-משה.

השכם בבוקר הגענו כדי לקחת את הרב לבית הכנסת שלו לתפילת ותיקין, במהלכה היה הרב מראה לתוקע את סדר התקיעות. לאחר התפילה, כשכולנו היינו הולכים לעשות קידוש ולנוח, הרב היה ממשיך מייד ללא קידוש ועולה לבית הכנסת העליון,

שהתפילה שם החלה בזמן הרגיל. שם היה הרב דורש וסומך לתוקע, והיה נשאר עמם עד לסיום התפילה בשעה 11:30 בערך.
הרב היה הולך לביתו לאכול ארוחת חג, שארכה פחות משעה, כיוון שבשעה 12:30 כבר הגענו לקחת את הרב להליכה רגלית בת כשעה לבית הכנסת של אחיו, הרה"ג נעים שליט"א, בשכונת הבוכרים.
לאורך כל הדרך ליוו את הרב אנשים רבים, בסבב הם היו עוברים ליד הרב ושואלים שאלות שהכינו מראש. הרב ענה לכל השואלים, למרות ההליכה המאומצת. השואלים מתחלפים והמשיב יחידי.
כשהגענו לבית הכנסת של הרב נעים היינו קוראים את כל ספר התהילים, מתפללים מנחה ותשליך, ומשם צועדים לרחוב רש"י לישיבת המקובלים "ניות ברמה" של המקובל הרה"ג דרזי זצוק"ל, שם התפלל הרב בסידור כוונות הרש"ש, יחד עם מנין מכוונים.
לאחר התפילה הארוכה צעדנו חזרה מותשים לכיוון קרית-משה, ושוב, מטר של שאלות בלתי פוסק היה מופנה לרב. כשלא היו שאלות היה הרב מנעים לנו את הדרך בסיפורים, שכל אחד מהם היה סיפור עם ערך.
כך היינו עושים גם ביום השני, אלא שביום זה היה הרב מתפלל מנחה בבית הכנסת "מוסיוף" ואחר כך נותן שם דרשה ברוב עם כשהוא לבוש בגלימתו הלבנה. לחבריי ולי נדרשו כמה ימי התאוששות אחרי ראש השנה מההליכה ומהתפילות, אבל הרב היה מגיע כבר ביום למחרת לבית הכנסת לסליחות ולתפילת ותיקין.
(הרב יגאל אבן דנאן, רב בית-כנסת ברחובות)

ארון שנושא את נושאיו

פעם ליווינו את הרב לתפילת ותיקין של בוקר שבת. היינו בדרכנו לבית הכנסת "אבוהב". אור היום עוד לא עלה ואבני הסמטאות בצפת היו עדיין רטובות וחלקלקות. לרגע חשבתי להושיט יד לרב ולסייע לו בהליכה הקשה במדרגות, אבל מייד נרתעתי מכך. ידעתי – חלילה לי מלטעות בטעות של עוזא הכהן, "הארון נושא את נושאיו!".
בהליכה לילית זו לוותיקין, צמוד לרב אליהו, כשעברנו בסמטת אבוהב, היתה לי תחושה עזה, שרבי יוסף קארו צועד על אבנים אלו בדיוק כמו לפני חמש-מאות שנה.
לאחר התפילה אמר הרב לאלו שהיו סביבו: "בשבילי רק ללכת על האבק שדרכו עליו רבי יוסף קארו והאר"י הקדוש, זו סיבה מספיקה לעלות עד צפת". הרגשתי שהתחושה שהיתה לי לפני התפילה התאמתה.

(הרב אייל יעקובוביץ', ראש ישיבת ההסדר בצפת)

תפילה בשירה

הרב ביקר בצפת אחרי האשפוז הראשון ולפני האשפוז השני. הוא בא לבר המצווה של נכדו ישי, והגיע לצפת כשהוא יושב על כיסא גלגלים.

כמנהגנו בישיבה, קיימנו תפילת קבלת שבת ברוב עם בכיכר המגינים, הכיכר המרכזית של העיר העתיקה בצפת. תלמידי הישיבה קיבלו שבת בשמחה ובשירה ובריקודים, והרב עודד אותם בידיו ובמאור פניו. לאחר הדרשה הוא שר כל קטע שאפשר היה לשיר בתפילת ערבית.

אחרי התפילה סיפר לנו הרב שמואל אליהו שליט"א, כי מאז שהרב חזר מבית החולים הוא עושה כן בכל תפילה שנערכת אצלו בבית, גם אם מצבו הרפואי הוא מאוד קשה. הוא סיפר לנו שהרב אמר כי אנו אומרים בתפילה: "וחייבים אנחנו לומר לפניך שירה בכל יום תמיד". וכי איפה מצאנו שאדם חייב לשיר כל יום? אלא כשם שיהודי בודק עצמו לפני שקיעת החמה אם כבר התפלל מנחה, ואם לא - ימהר להתפלל, כך יבדוק עצמו אם כבר אמר שירה לפני הקב"ה, ואם לא – מייד יגיד שירה.

(הרב אייל יעקובוביץ', ראש ישיבת ההסדר בצפת)

איזו מנוחה זו בלי תפילה?

באחד מלילות האשפוז ישבתי אצל הרב זצ"ל בבית החולים. הרב היה לאחר טיפול ארוך וקשה והיה מורדם.

לפתע, בשעה 02:30 בלילה, התעורר הרב וביקש דף. מייד הבאתי לרב דף והרב כתב עליו: "עוד לא התפללתי ערבית". אמרתי לרב שהרופא מבקש שהרב ינוח עוד קצת, כי הרב צריך לנוח מהטיפול, ואני אעיר את הרב להתפלל בעוד שעה.

כתב לי הרב: "איזו מנוחה זו בלי תפילה?"

מייד החל הרב להתפלל תפילת ערבית בכוונה. בבוקר שלאחר מכן, כשהרב מעט התחזק, הוא כתב לי על דף: "והסר השטן מלפנינו ומאחרינו – לפני התפילה יצר הרע אומר: איך תקום לתפילה ועכשיו חושך וקר וכו'... ואם קמת, אז אחרי התפילה הוא אומר: איזה צדיק אתה, קמת לתפילה, ומנסה לגרור אותך לגאווה. וזה מה שכתוב: והסר השטן מלפנינו ומאחרינו – לפני התפילה ואחרי התפילה".

רבנו זצ"ל, שכל כולו קודש, לא ויתר על תפילה בכל מצב, ולא משנה היכן היה נמצא, מה היתה השעה וכמה הכאבים היו חזקים.

(רענן כהן, עוזר הרב)

דֶּרֶךְ-מִצְוֹתֶיךָ אָרוּץ

מקדים לנחם

אבי ז"ל נפטר במוצ"ש. מייד בצאת השבת טלפנתי לרב כדי לומר לו שהמצב חמור והמערכות של אבי קורסות. מסרתי את ההודעה לאחד העוזרים, והנחתי את שפופרת הטלפון. בתוך כמה דקות טלפן אלי ר' ניסים לופס, העוזר של הרב, ואמר בבהלה: "מייד, מייד תעשי כפרות על ראש אביך".

התבלבלתי והתחלתי לשאול שאלות, אך הוא קטע אותי ואמר לי: "הרב אמר מייד, מייד" . מיהרתי למיטת אבי ועשיתי כפרות עם כסף על ראשו. מייד לאחר מכן אבי נפטר.

למחרת בבוקר, בסביבות השעה 07:00, בדיוק כשסיימתי לומר ברכות השחר, צלצל הטלפון. על הקו היה הרב זצ"ל, והוא ניחם אותי לפי הנוסח האשכנזי ואחר כך גם לפי הספרדי, וסיים את השיחה. נותרתי המומה. במהלך ה"שבעה" הרב הגיע לנחם, וזו היתה שעת השיא של ה"שבעה" בעבור כולנו. ביקשנו מהרב שיתפלל על אמי, שתתחזק ותחזיק מעמד. הרב אמר: "מי אני שאתפלל? אביכם נמצא ליד כיסא הכבוד – הוא יתפלל".

לא היה מי שניחם אותנו ונתן לנו הרגשה טובה, כמו הרב והרבנית שתחיה. לאחר מכן, כששאלתי את העוזרים מדוע הרב טלפן כל כך מוקדם בבוקר, תשובתם היתה: הרב היה צריך לעבור באותו היום בדיקות מסוימות בבית החולים, ודאג שמא לאחריהן לא ירגיש טוב ולא יוכל להתקשר, ולא רצה לדחות!

(נעמי קנובל, מזכירה בלשכת הרב)

זריזים מקדימים לצדקה

את הדבר שאני אספר כעת לא הייתי יכול לספר כל ימי חיים חיותו של הרב זצ"ל. הרב היה רגיל לשלוח אותי למשלוחים של מתן בסתר. הוא היה נותן לי מעטפות ובהן כסף והיה מבקש ממני שאשים את המעטפה הזאת בבית של פלוני ואת המעטפה האחרת בבית של אלמוני. "שים את המעטפות בשעות שבהן אף אחד לא יראה אותך", אמר לי. אני בטוח שעד היום האנשים שקיבלו את המעטפות לא יודעים מנין הגיע הכסף.

פעם הוא אמר לי שיש תלמיד-חכם שאין לו מה לאכול. באופן קבוע הוא היה שולח אותי לשים לו מעטפות בתיבת הדואר שבביתו. לימים, צמח וגדל אותו תלמיד-חכם והפך לראש ישיבה חשוב. אני מאמין שהרב ראה בעיני רוחו את היכולת של התלמיד

הזה עוד כשהיה צעיר, והתמיכה של הרב נתנה לו אפשרות להמשיך ללמוד ולהיות אחד ממורי ההוראה שיש כיום.

אבל לא רק לתלמידי-חכמים הוא היה שולח אותי. פעם אחת הוא שלח אותי לשכונת הבוכרים וביקש ממני: "לך חפש את פלונית וקח אותה לאטליז וקנה לה עופות ובשר ושלם עבורה". כך עשיתי. הבנתי שאין לתת לה כסף מזומן ביד, שמא ילך לדברים בטלים.

בפעם אחרת ביקש ממני הרב שאברר לו איזה סוג הכשר אוכל תלמיד-חכם מסוים, כדי שישלח לו ארגז של עופות ובשר לפי ההכשר שלו. לא שאלתי את הרב למה הוא לא שולח לו מההכשרים שהרב עצמו אוכל, כי ידעתי שהרב אף פעם לא אומר: "קבלו דעתי". וכשנותנים צדקה – נותנים לפי האדם המקבל. מה שטוב לו – נותנים לו. לא מחנכים אותו על-ידי הצדקה.

לבסוף, לא הצלחתי לברר איזה הכשר אותו תלמיד-חכם אוכל, אבל כבר למחרת בבוקר, בעת שהגעתי לקחת את הרב מביתו לבית הכנסת, ראיתי שהוא שמח במיוחד. הוא אמר לי: "הצלחתי לברר את ההכשר שהוא אוכל, עכשיו אפשר לשלוח לו בשר לשבת ולחגים".

(שלום קנוניאן כהן, נהג הותיקין של הרב)

צדקה בלי להעליב

פעם אחת קרא הרב לאדם אמיד ואמר לו: ישנו אדם דל אמצעים שאין לו כסף לצורכי שבת, ממש אין לו כלום. אבל אם תיתן לו אוכל הוא ייעלב. לך אליו ותאמר לו שהיתה אמורה להיות לך ברית מילה, אבל המוהל דחה את הברית ועכשיו אין לך מה לעשות עם כל האוכל שהזמנת. תביא לו את האוכל ותאמר לו שיחלק את האוכל למי שצריך. עשה האדם האמיד כמצוות הרב, הלך לקייטרינג, הזמין מנות כמספר תושבי הבית כפול ארבע בערך והביא את האוכל לאותו אדם דל אמצעים, וכך היה יכול לכבד את השבת במיני מטעמים בלי להעלב כלל.

(הרב יהודה מוצפי, עוזר הרב)

צדקה תציל ממוות

הרב היה גדול גם בצדקה. אני לא יודע אם אפילו הבנים שלו יודעים כמה הרב חילק צדקה. היה יהודי אחד מפנמה או מקסיקו שירד מנכסיו, והוא בא לרב לבקש ברכה. הרב בירך אותו והוא יצא.

הרב פנה לאחד מעוזריו וביקש שיאתר את אותו יהודי ויברר אם יש לו איפה לעשות את ליל הסדר. סיפר אותו עוזר שהוא התרוצץ וחיפש את היהודי העשיר לשעבר, עד שהוא מצא איפה הוא משתכן בחג. הוא לא דיבר איתו מאומה, רק חזר לרב ואמר לו שיש לאדם הזה איפה לעשות את החג.

הרב נתן לעוזר 2000 שקלים ואמר לו: לך ותקנה לו כל מה שצריך לחג. ואם חסר, תבוא אלי פעם נוספת ואתן לך עוד. סיפר אותו עוזר: כך היה, מילאתי את הרכב שלי בכל טוב לכבוד החג בהכשרים המהודרים ביותר והלכתי אליהם. דפקתי בדלת והם שאלו אותי: מי אתה? אמרתי להם: אני שליח, באתי להביא לכם מצרכי מזון. ראיתי איך האישה בוכה. אמרה לי: דע לך שאם לא היית מביא לנו את המצרכים לחג, לא היה לנו דבר.

בוא ונהיה שותפים!

פעם הגיע יהודי לרב זצ"ל ובכה בפניו: "כבוד הרב, הפרנסה קשה, אין לי איך לפרנס את הילדים שלי, מה אעשה?" "מה אתה יודע לעשות?" שאלו הרב, והוא השיב כי הוא יודע להתעסק עם פירות וירקות. הציע לו הרב: "מה דעתך, אם כן, לפתוח באסטה ונהיה שותפים?" אמר לו אותו יהודי: "בסדר". הרב שאל אותו כמה עולה לפתוח באסטה, ואותו יהודי השיב כי זה עולה כמה אלפי דולרים. הלך הרב, הוציא את הסכום ונתן לו. "קח, תפתח את הבאסטה ונהיה שותפים", אמר לו.

כעבור תקופה ארוכה התעניין הרב אצל אותו יהודי במצב העסק המשותף שלהם. "אני לא יודע מה לומר לרב", השיב, "יש לי לשלם חשמל, גז, מים וכו' והפרנסה עדיין דחוקה". אמר לו הרב: "אין בעיה. אנחנו שותפים לא רק כדי שאני ארוויח, אלא גם לשלם את החלק בחובות. כשתרוויח ותצליח לכסות את חובותיך, תבוא להחזיר לי את ההשקעה". ברוך ה', אותו אדם זכה להתעשר. לאחר שנים, כשהוא בא לתת לרב את חלקו ברווחים, אמר לו הרב: "תשכח מהכסף שאתה צריך להחזיר לי. הכול שלך".

(הרב יעקב שכנזי, מורה צדק בעדה החרדית)

כמה אפשר להספיק בחמש דקות

בעת שהיה הרב זצ"ל חולה, קרה לפעמים שהרב רצה לנוח מעט, אך היה מבקש מאתנו להעיר אותו אחרי חמש דקות ולא יותר. היינו מפצירים בו שינוח קצת יותר, לפחות עשר דקות או רבע שעה, כי המנוחה היתה חיונית מאוד להחלמתו, בפרט לאחר התקופה הממושכת של שהות הרב בבית החולים. אך הרב לא הסכים לכך.

הוא היה אומר לנו: "אתם יודעים כמה אפשר להספיק ללמוד בחמש דקות? ואני אבזבז אותן? לכן אבקש רק חמש דקות מנוחה ולא יותר".
(אסף אהרוני, עוזר הרב)
נקיות

צדק צדק תרדוף

צדק רודפים בצדק

היה אדם אחד שפעל בכל כוחו כנגד הרב מרדכי אליהו זצוק"ל במסדרונות הכנסת ובמפלגות הפוליטיות. כל זה קרה בעת שהרב אליהו סיים את תפקידו כרב ראשי לישראל, ואותו אדם טען שהרב אליהו לא יוכל להמשיך לכהן כדיין בבית הדין הרבני העליון. הוא טען כי בסיום כהונתו של הרב אליהו כרב ראשי לישראל הוא צריך לסיים גם את תפקידו כחבר בית הדין העליון.
הקב"ה מסבב הסיבות, ובדיוק בתקופה שהאיש הזה פעל כנגד הרב, הגיעה שאלה הלכתית לפני הרב על אישה שבגדה בבעלה עם גבר זר. הגבר הבוגדן הנואף היה לא אחר מאשר אותו אחד שפעל כנגד הרב והיה מצטייר בעיני אחרים כצדיק ותלמיד-חכם ר"ל.
אסף הרב אליהו ז"ל את אנשי לשכתו שידעו מהעניין ואמר להם: כולנו יודעים שאפשר להשתמש במידע על קלקולו של האיש הזה בכדי לעצור אותו במלחמתו האישית נגדי, אבל אסור לעשות זאת, זה חילול השם.
היה מי ששאל: האם לא שלחו את המידע המפליל הזה דווקא עכשיו משמים בכדי לעזור לנו? אמר להם הרב: התורה אמרה: "צדק צדק תרדוף" - צדק רודפים בצדק.
בסופו של דבר היועצים המשפטיים קבעו כי הרב ימשיך לכהן בתפקידו כדיין בבית הדין הרבני העליון, כיוון שהוא היה חבר בו לא בגלל כהונתו כרב ראשי לישראל אלא גם שנים רבות קודם לכן, והמזימה נפלה מאליה.
(חיים סויסה, עוזר הרב)

ממונם של בעלי הדין

הרב הקפיד מאוד שלא לבזבז את זמנם של אלה שהגיעו לפניו לדין. מיום שהיה לדיין הוא לא איחר לבית הדין אפילו פעם אחת. צדק רודפים בצדק.
צריך לזכור את סדר היום של הרב. היה קם לתפילה בנץ, אחרי התפילה היה מגיע הביתה והיה מקבל קהל עד 10:00 בבוקר. אחר כך הוא היה צריך לרוץ לבית הדין.

לשם, כאמור, לא איחר אפילו פעם אחת! תמיד הגיע חצי שעה לפני תחילת הדיון כדי שיספיק לעבור על התיק, שמא שכח פרטים מהדיון הקודם. ואם היה זה תיק חדש - כדי להיות בקי בכל הפרטים.

אפילו כשלא הרגיש טוב היה מקפיד להגיע תמיד, מתוך רגישות לממונם של באי בית הדין ששכרו עורך-דין והם משלמים לו כסף. שהרי גם אם הדיון היה מתבטל, הכסף בכל זאת ישולם לעורך הדין.

גם כשהיה חול, לקח שני כדורים ויצא לבית הדין, ובלבד שהמתדיינים לא יפסידו כספים לדיון נוסף ולא יהיה עינוי דין.

מבית הדין היה הולך ללשכה ב"היכל שלמה". משם חוזר הביתה, ספק אוכל ספק לא אוכל, ומתחיל עם הסבב שלו עד שמגיע חצות.

(הרב יהודה מוצפי, עוזר הרב)

אם דומה הרב למלאך ה' – יבקשו תורה מפיהו

פני מלאך

בשבת ה"שבעה" צעדתי מביתי בירושלים לבית הרב מרדכי אליהו זצ"ל, דרך שאותה עשיתי מאות פעמים. בחזור, עם צאת השבת, עצרתי מונית. הנהג אסף אותי ליד בית משפחת הרב אליהו ז"ל וראה את פני הנפולות, הוא שאל: "באת מה'שבעה' אצל חכם מרדכי?"

כן, עניתי לו. "ואללה, פני מלאך היו לרב שלך", אמר. "איזה עניו היה, כאילו היה נהג מונית. רק רב אחד כזה הכרתי קודם והייתי מסיעו כל יום – הרב אויערבך זצ"ל, גם לו היו פני מלאך". ואז כאילו הייתי אני הכותל המערבי, השתפך בסיפור על בעיה מאוד אישית שסבל ממנה שנים, והרב פתר לו אותה.

היתה תקופה שבה כיהנתי במשרדו של ראש הממשלה בנימין נתניהו. אני יכול להעיד שהרב קיבל כל אדם באותה סבלנות וכבוד שבהם הוא קיבל את ראש הממשלה. היה בו חיוך אמיתי ותשובה פשוטה וברורה לכל אדם, גדול כקטן.

זכיתי להארת פניו גם בעת שביקרתי אותו בבית החולים. גם בשעה שנאבק בייסורים קשים הוא לא שכח להשיב חיוך במאור-פנים לכולנו, גם לרופאים ולאחיות, שטיפוליהם לעתים ודאי הכאיבו לו. חיוך טהור, נקי וזך. חיוך של אהבה.

(רמי סדן, דובר הרבנות הראשית לישראל לשעבר ותלמיד הרב)

לא להטיל מורך בלבבות

בשיא ימי האינתיפאדה, הכביש לגוש-עציון היה נפתח ונסגר פעמים רבות. באחד מימי י"א בחשוון, יום פטירתה של רחל אמנו, קבענו עם הרב זצ"ל שיעור באפרת שבגוש-עציון. בחרנו לצורך כך את בית הכנסת הכי גדול והוא התמלא באנשים עד אפס מקום. אני באתי לקחת את הרב לשיעור.

באותם ימים היה לי רכב ממוגן ירי, שאז היה נחשב עדיין דבר נדיר מאוד, ונסעתי עם אותו הרכב. כשהגעתי לרב, פתחתי לו את דלת הרכב וביקשתי ממנו שייכנס. הרב ניסה למשוך קצת את הדלת והדלת היתה מאוד כבדה. הרב שאל: "של מי הרכב הזה?" עניתי לו: "שלי".

שאל אותי הרב: "באיזה רכב נוסעים הילדים שלך?" אמרתי: "ברכב ממוגן אבנים". הוסיף הרב לשאול: "ובאיזה רכבים נוסעים כל הילדים באפרת?" אמרתי לו: "ברכב ממוגן אבנים". אמר לי הרב: "אני בזה – לא נוסע!" באותו היום היה לי קשה מאוד להשיג אישור מיוחד כדי להביא את הרב, מכיוון שהכביש נסגר וכו'. בסופו של דבר, נסענו עם הרכב של הרב שלא היה ממוגן בכלל, וברוך ה' הצלחנו לעבור את הנסיעה הזאת בשלום, אחרי עיקופים שעשינו לצורך העניין.

לימים שאלתי את הרב: " מדוע הרב התעקש כל כך?"

ענה לי הרב: "ראשית, אני לא נוסע ברכב שהילדים שלך לא נוסעים בו. שנית, אם הייתי בא עם הרכב הזה, זה היה מטיל מורך בלבבות. לא לכל אחד יש רכב ממוגן – אז אני נוסע כמו כולם!"

(רמי סדן, דובר הרבנות הראשית לישראל לשעבר ותלמיד הרב)

מלאך ה' צבאות

הגמרא במסכת חגיגה (טו ע"ב) אומרת שאם הרב דומה למלאך ה' צבאות – ילמדו תורה מפיהו, ואם לאו – לא ילמדו תורה מפיהו. אבל איך נראה מלאך ה', שנדע אם הרב דומה לו או לא?

שמעתי פעם שאפשר לדעת איך צריך רב להראות ממה שכתוב בספר יהושע (ה', י"ג), שם מסופר על יהושע שהיה ביריחו: "וַיְהִי בִּהְיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אִישׁ עֹמֵד לְנֶגְדּוֹ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנוּ אַתָּה אִם לְצָרֵינוּ?" האם אתה משלנו או אויב שלנו?

התשובה היתה צריכה להיות: אני משלכם, או לא משלכם. והמלאך עונה: "וַיֹּאמֶר: לֹא, כִּי אֲנִי שַׂר צְבָא ה'". לכאורה אין פה תשובה לשאלה אם אתה לנו או לצרינו.

שמעתי עונים על השאלה הזו, כי באמת יש פה תשובה גדולה. מי שהוא שליח ה', הוא לא שייך לאחד הצדדים. הוא בא לעשות את שליחות ה'.

כך בדיוק היה מרן הרב אליהו ז"ל – שליח ה'. מלאך ה'. לא שייך לשום קבוצה או מפלגה. לא שייך לנו או לצרינו. הוא שייך לאלוקים. עליו נאמר בגמרא: "אם דומה הרב למלאך ה' צבאות – יבקשו תורה מפיהו. ואם לאו – אל יבקשו תורה מפיהו". אם הרב הוא שליח ה' לגמרי, בלי שום אינטרס של מפלגה או קבוצה מסוימת – הוא דומה למלאך וילמדו תורה מפיהו.

(הרב רא"ם הכהן, ראש ישיבת עתניאל)

נקי כפים ובר לבב

בשמים משלמים לי יותר

אישה חשובה אחת באה לרב זצ"ל על-מנת להעניק לו תשורה נאה על כך שהציל אותה ממוות פעמיים. הרב סירב לקחת את הכסף, כדרכו, ואילו האישה הוסיפה להתחנן על נפשה שייקח ושזוהי הכרת הטובה שלה לרב.

הרב אמר לה שישנם הרבה מקומות שהיא יכולה לתרום להם, אך האישה הפצירה ברב ללא הרף שיקבל ממנה את הכסף.

חשב לרגע הרב מה לעשות, ולאחר מכן שאל אותה: "כמה את רוצה לתת לי?" האירו פניה של האישה, הוציאה מארנקה חבילה הגונה של שטרות והראתה לרב. הרב הסתכל על השטרות שבידה ואמר בחוכמתו: "זהו? בשמים משלמים לי יותר". משמעה זאת האישה, נרגעה והלכה.

לא לוקח ממון

אצל הרב אליהו היה ניקיון כפיים לשם דבר. הוא התנזר לגמרי מלקיחת ממון. סיפר לי ראש כולל אחד, שפעם כשהיה אצל הרב הגיע עשיר גדול ורשם צ'ק עם סכום עתק. אמר לו הרב: "קח את זה מפה מייד".

הרב היה יכול לומר לעשיר שייתן את הכסף למזכירו, אבל הוא לא רצה להתקרב לכסף. הוא אמר שלמרות שכסף נראה יפה, בכסף יש הרבה לכלוך.

אני יודע על אחד מרבני הדור שסובל מכל מיני עניינים, וכשהוא היה מתקשר לרב אליהו ובוכה על צערו, הרב היה משיב לו: אמרתי לך לא לקחת כסף!

(הרב יעקב שכנזי, מורה צדק בעדה החרדית)

סמוך על גבאי הצדקה

פעם ראיתי את הרב זצ"ל יושב עם עשיר גדול, ואותו עשיר מספר לרב שהוא מעוניין לתרום סכום כסף רציני. "אז תתרום", אמר לו הרב מבלי להתרגש.

"כמה כסף?" שאל העשיר.

"כמה שאתה יכול", ענה הרב.

"אני אביא לך את הכסף בשבוע הבא", אמר העשיר.

"אל תביא לי", אמר הרב.

"אז למי אתרום?", שאל העשיר.

"תתייעץ עם אנשים שימליצו לך על מקום טוב לתרום לו, לאנשים נאמנים".

"אבל אני רוצה לתת לך דווקא", התעקש העשיר.

"לא ולא", אמר הרב. "יש אנשים נאמנים שממונים על קופות צדקה. חלק נותנים לעניים, חלק נותנים לחתנים וכלות, חלק לישיבות, חלק הלוואות לנצרכים, חלק מסייעים למי שצריך ריפוי בחו"ל. רובם אנשים נאמנים. תברר מי נאמן ולו תיתן. מה, אתה לא סומך על האנשים?"

(ישראל טויטו, אל"מ במילואים)

ברכת הרב לא עולה כסף אבל שווה זהב

פעם היתה בבית הכנסת שלנו הכנסת ספר תורה. בבוקר אותו יום הבאתי את הנדיבים אל הרב זצ"ל כדי שיברך אותם. אחד מהם הביא לרב 5,000 דולר.

הרב לא הסכים לקבל את הכסף בשום אופן. אבל כשראה שהעשיר קצת נבוך הוא שאל אותו: "בשביל מה באת אלי?" אמר העשיר: "לקבל ברכה".

אמר לו: "בשביל לקבל את הברכה שלי, אתה לא צריך להביא לי כסף".

(רב בית הכנסת "אהלי תורה")

כאשר הרבנים יהיו מאוחדים, החילונים ירצו להצטרף

פעם הגיע אל הרב זצ"ל תורם גדול מחו"ל, אדם שבקלות ובלי היסוס יכל לתרום לו עשרות מליוני דולרים. אני הייתי המתרגם. ישבתי אצל הרב עם הרב שמואל אליהו, עם התורם ועם עוזרי הרב. אותו תורם אמר שכל מה שהרב אליהו יגיד לו לעשות הוא יעשה, וכמה כסף שהרב יגיד לו לתרום הוא יתרום.

הרב הביט בו ואמר: "הכסף שיש לך הוא לא שלך!" התורם לא הבין למה הרב התכוון. פתח הרב ספר של האור החיים הקדוש והראה לו שרק המיטה, השולחן והאוכל שייכים לאדם, ואילו כל השאר זה פיקדון שה' נותן לו כדי לחלק.

התורם פנה לרב ושאלו להיכן לתרום. הרב שאל אותו למי הוא תורם היום כסף, ואותו תורם הוציא חוברת עבת כרס של כל הרבנים להם הוא תורם, וליד כל שם מופיע סכום התרומה, שנע בין מאות עד מיליוני דולרים לכל רב.

"מה הקשר שלך לכל הרבנים האלה?" שאלו הרב, והוא השיב כי יש לו עמם קשר טוב.

"אם תבקש מהם שיעשו לך טובה, הם יעשו?" שאל הרב, והלה ענה כי הוא מניח שכן.

"אם תבקש להיפגש אתם, הם ייפגשו?" המשיך הרב, והתורם השיב שכן.

"ואם תבקש שיבואו אליך הביתה, הם יבואו?"

"כן", ענה ללא היסוס.

"אם כן", ביקש ממנו הרב, "תזמין לביתך עשרה מן הרבנים להם אתה תורם, שישבו יחד במעגל ושכל אחד יסביר לך מהי הדרך שבה הוא דואג לאחד את עם ישראל. היום יש תורה וחסד יותר משהיו בכל ההיסטוריה היהודית", המשיך הרב, "אבל הדבר היחיד שחסר זה האחדות בינינו, וזה הדבר שמעכב את הגאולה".

"ומה עם החילונים?" שאל התורם.

השיב לו הרב: "כשכל הרבנים יהיו מאוחדים, כל החילונים ירצו להצטרף אלינו".

הרב לא לקח ממנו אפילו אגורה אחת, למרות רצונו של התורם, ועוד הוסיף ואמר לו: "תפקידך הוא להיות יד ה' בעניין האחדות של עם ישראל".

(הרב אבי ברמן, מנכ"ל ה-O.U. בישראל)

נקיות במצוות

למה השעון של הרב ביד ימין?

כל אחד יודע כי שעון עונדים ביד שמאל, כדי שיהיה נוח לכוון אותו ביד ימין. הרב היה עונד את השעון ביד ימין. פעם שאלתי אותו למה הוא עושה כן, והוא השיב לי: כדי לא להעליב אנשים.

לפעמים אתה מדבר בציבור ומישהו מסתכל בשעון. מה אתה חושב? שהשיחה שלך לא מעניינת אותו. אבל אולי הוא מסתכל בשעון בגלל סיבה אחרת. לפעמים הסתכלות בשעון עלולה להעליב אדם שמדבר אתך, כי הוא עלול לחשוב שאתה מחכה שהוא יסיים את דבריו. לכן היה הרב עונד את השעון ביד ימין כשהוא מכוון לפנים הגוף. כך הוא היה יכול להסתכל בשעון בלי להעליב את בן שיחו, אפילו לא במקצת.

עוד אמר לי הרב, שזה חוסך לו כל יום דקה קצרה של העברת השעון לפני התפילה מיד שמאל ליד ימין בשעת הנחת התפילין. זמן קצר זה יכול להצטרף לזמן רב אם מחשבים אותו בזמן ארוך. את הזמן הזה אפשר לנצל לדברים יותר מועילים.

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

לא כועס כלל

הרבה אנשים מספרים כי מעולם לא ראו את הרב אליהו זצ"ל כועס. כך מספרים כל בני ביתו, וכך מספרים כל אנשי לשכתו שעבדו איתו במשך שנים רבות. גם הדיינים והרבנים שעבדו עם הרב מספרים שהוא לא כעס אפילו פעם אחת במהלך עבודתו אתם.

פעם סיפר הרב בעצמו על האור החיים הקדוש סיפור שכנראה היה נר לרגליו.

הוא סיפר כי פעם הכעיס אדם אחד את רבי חיים בן עטר, האור החיים הקדוש. אחרי דקה בא אותו אדם שהכעיס וביקש מהרב אור החיים סליחה. אמר לו הרב: כבר מחלתי לך.

שאל אותו הלה: אימתי?

ענה לו האור החיים: כשהכעסתני, מייד מחלתי לך.

סיפור זה מובא ארבע פעמים באור החיים בגירסה: "מעשה בחסיד אחד". ואומר החיד"א שזה הרב אור החיים בעצמו. כתב החיד"א שהוא שאל את בעל אור החיים: כיצד ניתן למחול באותו רגע שמכעיסים אותך? וענה לו הרב אור החיים: כתוב "נושא עוון", אם אדם עושה עוון, כביכול הקב"ה נושא את העוון, ואני מרחם על הקב"ה ולכן אני מייד מוחל לאותו אדם, שלא יהא הקב"ה נושא את עוונו.

אל תיקח ללב, רק עד הכפתור

פעם הגיע בשעת לילה מאוחרת רב אחד אל הרב זצ"ל והתחיל לבכות שעושים לו צרות, צרות של רבנים. אמר לו הרב: "קח את הכול רק עד הכפתור. אל תיקח ללב". אותו הרב התחיל לבכות, אני לא יכול. ראש הקהילה פוגע בי. האנשים בקהילה לא שומעים לי. מדברים אחרי גבי.

או אז פתח הרב אליהו מגירה מיוחדת שהיתה שמורה אצלו במיוחד לדברים הללו, מגירה בצד ימין של השולחן, ואמר לאותו הרב: "יש פה כמה עיתונים שבהם כתבו עלי דברים כמו שכתבו עליך. אתה חושב שקראתי אותם? אני לא קורא".

"אז למה הרב שם את זה לידו?" שאל הרב המוטרד.

השיב לו הרב: "כדי שיהיה גם לי מוסר, ושאני אדע שעל כל אחד מדברים, וגם עלי". נקי בממון אחרים

בעל "אהלי יעקב" זוכה לגן-עדן בזכות הרב

במשך שנים רבות היה הרב אליהו זצ"ל מתפלל בימים נוראים בסידורו של רבי יעקב מדרבנד, "אהלי יעקב", שחיבר פירוש על התפילה ועל הסליחות בכללם בעומק גדול

על-פי הקבלה והמדרשים. הרב זצ"ל היה אומר עליו, שמתוך פירושו של הרב רבי יעקב ניכרת גדלותו העצומה בתורה בכל מקצועות התורה. פעם סיפר הרב מעשה פלא שקשור לרב עצמו עם הרב בעל "אהלי יעקב" ז"ל. סיפור שמעיד עד כמה צריך להיזהר בכספם של אחרים.

הרב אליהו בצעירותו היה מלמד בשכונות הבוכרים והיו באים הרבה בעלי-בתים לשיעור. תוך כדי הדברים הזכיר הרב כמה פירושים על התפילה של ימים נוראים מבעל "אהלי יעקב". ראה הרב שאחד מהשומעים של השיעור יהודי מבוגר ושמו יוחננוף הזדקף ונדרך לשמע שמו של רבי יעקב ז"ל.

אחר השיעור ניגש אותו אדם לרב ואמר לו: רבנו, אני הכרתי את הרב רבי יעקב ז"ל. ויש לי גם מזכרת ממנו. הוא היה שכן שלי, והיה עני מרוד, ופעם ביקש ממני הלוואה נתתי לו והוא כתב לי שטר עליה, כי אסור לתת הלוואה בלי שטר. לא עלינו נפטר אותו צדיק ולא הספיק לפרוע את השטר, ויש לי את השטר הזה למזכרת ממנו.

הרב אליהו שמע את הדברים ונזדעזע, מיד שאל את אותו עשיר: אני יכול לבקש ממך טובה? אמור בבקשה עכשיו שאתה מוחל לאותו צדיק על הלוואתו זו. כשתגיע לבית תכתוב על השטר: "פרוע" או "מחול". שאל אותו עשיר לרב: האם אני צריך לספר על כך לאשתי? אמר לו הרב: אין צורך לצער אותה.

סיפר הרב אליהו, שלמחרת בבוקר אחרי תפילת ותיקין הוא רואה את אשתו של אותו עשיר מחכה לו, עומדת בפתח בית הכנסת. כשיצא אמרה לו: חכם, יש לי בקשה קטנה. חלמתי את הרב רבי יעקב ז"ל בעל האהלים שהיה שכן שלנו. ראיתי אותו בחלום, ואמר לי שמאז פטירתו לא נותנים לו להכנס לגן-עדן. רק בלילה זה זכה להיכנס בזכות חכם מרדכי, והוא ביקש ממני שאגיד תודה לרב אליהו על החסד הגדול הזה.

הוסיפה ואמרה לו: חכם, אני לא יודעת האם החלום אמת או שקר. אני לא יודעת למה הוא אמר את זה דווקא לי. אני לא יודעת האם באמת הוא לא היה בגן-עדן עשרות שנים, ולא יודעת למה היה לו צער כל כך גדול. אבל הוא ביקש ממני, וכך עשיתי.

בינתיים יצא הבעל של אותה אישה מבית הכנסת, וכשראה את אשתו מדברת עם הרב, נעמד בצד כדי לא להפריע. סימן לו הרב שיתקרב. כשהתקרב אמר לרב כולו נרגש: רבנו, יש לי לספר לך חלום שחלמתי הלילה. סיפר אותו עשיר לרב שחלם את אותו החלום שחלמה אשתו, על הרב יעקב דרבנד ז"ל.

אמר לו הרב: ספר לאשתך מה היה אתמול בלילה אחרי השיעור. סיפר העשיר לאשתו על שטר ההלוואה שהוא קרע בליל אמש. התחילה אותה אישה לבכות ואמרה: אוי לנו שבגללנו היה אותו צדיק בצער כל כך גדול עשרות שנים.
אמר להם הרב: אשריכם. יש לכם זכות גדולה שהלוויתם כסף לאותו צדיק בשעת דחקו, ועכשיו בזכותכם זכה להכנס נקי לגן-עדן. אשריכם ואשרי חלקכם.
סיים הרב בצרי את סיפורו ואמר: כידוע שבשמים מדייקים מאוד בשמו של אדם. וכשהאישה אמרה לרב כי קראו לו בשמים "חכם מרדכי", הוא נזדעזע משני דברים – גם מהמעשה וגם מכך שקראו לו בשמים "חכם". אבל כשהרב אליהו היה מספר את הסיפור הזה, היה משמיט את המילים "חכם מרדכי" ולא היה מספרו כלל. והיה מספרו רק כדי ללמד את החשיבות להיזהר בממונם של אחרים.
(הרב דוד בצרי, ראש ישיבת המקובלים "נהר שלום")

פרישות

בעל "אהלי יעקב" זוכה לגן-עדן בזכות הרב

הִנֵּה, תַּאֲבְתִּי לְפִקֻּדֶיךָ

חסידא קדישא

זהירותו של הרב זצ"ל וקדושתו במאכל, היתה מופלגת ביותר. העיד הרב יהודה צדקה ע"ה, שהרב עזרא עטיה ע"ה, ראש ישיבת "פורת יוסף", קרא על אבא הרב זצ"ל, הכ"מ, עוד כאשר היה בגיל שלושים לערך, את התואר "חסידא קדישא"! והרב עטיה לא היה מוציא תארים מפיו כך סתם, כמו שמקובל היום.
אבא לא היה אוכל בחוץ שום דבר. היה נזהר בכך זהירות רבה. בשר לא היה נכנס כלל אל פיו, או בגלל דברי האר"י ז"ל או בגלל שהיה מחמיר על עצמו בשחיטה או בבדיקות הריאה. רק עופות היה מכניס, וגם אז היה מקפיד לבדוק את הסכין לפני השחיטה.
רק אחרי שבדק את הסכין, שחטו לו עוף בשביל שבת. אחרי השחיטה היו מביאים לפניו את הסכין לבדיקה פעם שנייה. רק אם הסכין עבר את שתי הבדיקות האלה, היה הרב מכניס את העוף אל הבית.
(הרב יוסף אליהו, בן הרב)

מדוע צעק הרב?

כפי שכולם יודעים, הרב זצ"ל היה נוהג בסבר פנים יפות, בנחת ובענווה עם כל אדם. אך כאשר היה צורך, ידע הרב לנהוג בתקיפות רבה וללא חת, על-מנת לעמוד על משמרת ההלכה.

פעם הגיעו אל הרב שני אנשים. באותה הפגישה לא נכחתי בחדר, אלא שהיתי בסמוך. והנה, לפתע אני שומע את הרב צועק בקול גדול על האנשים שבאו לפניו. היו אלו צעקות שכלל לא הכרנו ממנו. עשר שנים הייתי איתו לפני כן, ומעולם לא שמעתי אותו צועק. תמיד היה מדבר ברכות עם האנשים.

לאחר שהלכו אותם אנשים נכנסתי אליו, והבנתי את הסיבה לצעקות. אותם אנשים ניסו לכפות את דעתם על הרב, שייתן את "הסכמתו", בתור רב ראשי, לעניינים מסוימים בנושא כשרות, שאינם עולים בקנה אחד עם ההלכה. וכשראה הרב שיש צורך מיוחד לעמוד על הדברים בתוקף רב – הוא ידע לנהוג אתם בדרך הראויה להם.

(הרב בניהו דיין, ר"מ ב"דרכי הוראה" לרבנים)

אל תעיר ואל תעורר

הייתי עם הרב זצ"ל ביום עמוס במיוחד. כל היום נסענו בדרכים וביקרנו בקיבוצים. כיוון שהיה מדובר בקיבוצים שבהם האוכל לא כשר, לא יכולנו לאכול כלום, כך שבסוף היום כבר היינו מאוד רעבים.

הגענו למלון "כינר" אחרי חצות, על-מנת ללון שם את הלילה. מייד כשהגענו אמר הרב כי הוא עולה לישון, והזהיר אותי שלא להעיר אף אחד בשביל להביא אוכל. לאחר זמן קצר דפקתי על דלת חדרו והבאתי לו תרמוס עם מים חמים.

אמר לי הרב: אמרתי לך לא להעיר אף אחד. הרגעתי אותו: אל תדאג הרב, המים החמים היו ליד בית הכנסת, לטובת אורחי המלון.

רק אז לקח הרב את המים ושתה, אחרי יום שלם שבו לא אכל כלום.

(הרב יהודה מוצפי, עוזר הרב)

ארבע-עשרה שעות ללא אוכל

כשבע שנים לפני פטירתו, נסע הרב זצ"ל לחנוכת בית-ספר יהודי בבודפשט. שעות ספורות לפני הנסיעה נודע לי שבהמשך יגיע הרב גם לעיר פרשבורג, בה ישבו החת"ם סופר, ר' עקיבא איגר ועוד גדולי ישראל, וממנה גורש אבי שיחי' לאושוויץ. שאלתי מהרב רשות להצטרף אליו לנסיעה וזכיתי לחיוך גדול ולתשובה: "מה השאלה?!"

הרב נסע קודם לבודפשט ומשם המשיך לפרשבורג (כיום ברטיסלבה), לקברו של החת"ם סופר. אנו, בתי נעמה (שזכתה להתלוות לרבנית שתחי') ואני, התארגנו במהירות הבזק, סידרנו כרטיסי טיסה והזמנו רכב עם נהג שיסיענו לפרשבורג, נהיגה של חמש שעות בדרך מושלגת.

כשפגשנו את הרב זכינו להתפלל עמו ועם החבורה במקום הקבורה במערה מופלאה שניצלה מהנאצים. נודע לי שהרב היה לאחר לפחות שמונה שעות בדרך, ללא אכילה. מכיוון שהחבורה כולה נסעה ברכב מסחרי גדול, ואילו אנו הגענו עם רכב פרטי נוח ונהג, הצענו לרב שיחזור ברכב שלנו ואנו ניסע באוטובוס הקטן. ציינו בפניו גם שיש לנו אוכל כשר למהדרין מהארץ ואולי ירצה רבנו לטעום משהו, מזונות או פירות שהיו שם. הרב בצדקותו ובענוותנותו סירב לאכול, "כי כולם עוד לא אכלו", והתעקש לנסוע ברכב הנוח-פחות, שבו נוסעים כולם.

כל הפצרותינו שיעבור לרכב כראוי לו, בו יוכל לנוח ולטעום משהו ביחידות, וכן סיפורינו שאנחנו רוצים להיות עם החבורה, לא הועילו. הרב נסע עם כולם ולא אכל דבר עד שהגיע לפראג, שם הזדרז להכין לו במסירות משמשו, הרב חיים סויסה, כמה ירקות ופירות, שאותם טעם הרב אחרי ארבע-עשרה שעות בדרך...

(רמי סדן, דובר הרבנות הראשית לישראל לשעבר ותלמיד הרב)

רק מים של ארץ-ישראל

באחת הפעמים שהרב זצ"ל העביר שיעור, הביאו לרב בקבוק מים וכוס פלסטיק לידו. ארבעים-וחמש דקות הרב דיבר ולא שתה כלום. לאחר כעשרים דקות מישהו בא ומזג מים לרב – אך הרב עדיין לא שתה. בסוף הכנס ראיתי את הרב הולך לעוזר שלו ומבקש ממנו כוס מים. ניגשתי לאדם מקורב לרב שהיה שם ושאלתי אותו מדוע כך הרב עושה, והוא השיב לי: מה, אתה לא יודע? הרב לא שותה מים של חוץ-לארץ. אחר כך הלכתי לרב ושאלתי אותו מדוע, והוא אמר: "מים זה חיים, וחיים לא מקבלים מחו"ל".

בעוד חודש

באחד ממפגשיי עם הרב זצ"ל, הוא שאל אותי איזה בשר אנחנו אוכלים בבית. השבתי לרב כי אנחנו אוכלים בבית בשר גלאט למהדרין, ונקבתי בשם הכשרות, אך הרב אמר מייד: לא, אל תאכלו את הבשר הזה, הוא לא מספיק טוב.

אמרתי לו שחצי מעם ישראל אוכלים כשרות זו, אך הרב ענה לי בנחרצות כי מדובר בבשר לא טוב. "אל תאכלי בשר זה", אמר לי, "ותגידי גם לאמך שלא תקנה אותו. ואל תדאגי, היא לא תכעס. תגידי לה שחכם אליהו אמר לא לקנות את זה ומעתה תקנו

רק עוף מסוים (הרב נקב בשם הכשרות). אני מבטיח לאמא שלך שבעוד חודש כל המשפחה תאכל רק את מה שאמרתי".
אמא שתחיה קיבלה את הדברים ללא שום הסתייגות והחליפה את כשרות הבשר שהיינו קונים עד אז. כבר באותו החודש אחותי הכירה בחור, וכעבור זמן קצר התארסה והתחתנה עמו. ומאחר שהבחור היה חב"דניק, שידוע שהם מקפידים מאוד בענייני כשרות, הרי שכל הכשרות בבית הוחלפה לכשרות שהרב אמר כבר חודש קודם לכן...

תהילה

מידת הכשרות – לפי צניעות האישה

כרווקה הוזמנתי לעתים קרובות לסעודות שבת אצל אנשים שונים. שאלתי את הרב זצ"ל, האם ישנם סימנים שעל פיהם אוכל להחליט על מידת הכשרות בבית, והרב ענה: "לפי צניעות האישה ולבושה עלייך להחליט מתי את צמחונית, טבעונית, או מתי את נתקפת בדיוק בקלקול קיבה. אך בעזרת ה' בקרוב, את תהיי בבית שלך ותחליטי על סידורי הכשרות לפי רצונך".
יום אחד ביקשה הרבנית לברר עמי את התפריט בחתונה של רב חשוב שאליה הוזמן הרב לערוך חופה וקידושין. בחתונה הבחנתי שבשקט בשקט, מבלי שאיש ישים לב, הרבנית שמה אוכל שהביאה עמה מהבית על צלחת הרב. אז הבנתי שהרב לא אוכל בשום מקום מלבד אוכל שהרבנית בישלה. בדרך זו הוא לא נאלץ בכל מקום להעליב את בעלת הבית ולהיכנס למטבחה כדי לבדוק איך היא מבשלת ואז להחליט האם הוא באותו יום צמחוני, טבעוני או עם כאבי בטן...
אין אפשרות לדבר על הרב, ללא ציון הנשמה המחיה את כל הבית, הרבנית צביה אליהו שתחיה. ממש כפי שאומרים: "מאחורי כל אדם גדול יש אישה גדולה". למדתי מהרבנית כיצד לתמוך בבעל, בעל גדול, ענק, מבלי להיות באור הזרקורים, אלא תמיד מאחורי הקלעים, נוכחת בשקט, והרב, גם בלי לראות אותה ידע תמיד שהיא נמצאת לצדו.
ללא שיעורים, על-ידי התבוננות בלבד, למדתי כיצד לנהוג ליד בעל גדול ולתת לו תמיד את התמיכה ולכבדו. כשהרבנית ישבה "שבעה" על אביה, הרב היה שם בכל יום כמה פעמים, כאילו שהוא זקוק לתמיכה הזאת ומחכה שהיא תחזור הביתה.
הרבנית היא זאת שאפשרה לי להיות לצדו של בעלי, שגם הוא היה איש גדול וחשוב, בעולם קצת אחר.
(דורית לנג)

טהרה

מידת הכשרות – לפי צניעות האישה

לֵב טָהוֹר, בְּרָא-לִי אֱלֹהִים

הרב זצ"ל היה מספר תמיד על משה רבנו ע"ה שעיכב את כל ישראל יום שלם מלקבל את התורה כדי שיוסיפו טהרה וקדושה. אם יבוא היום רב כלשהו ויעכב את עם ישראל מללמוד תורה יום אחד, כולם יסקלו אותו. אבל משה רבנו עיכב את עם ישראל מללמוד תורה יום אחד כדי ללמד את ישראל שתורה חייבת לבוא עם טהרה. תורה בלי טהרה – איננה תורה.

על איזה חטא הרב עושה תיקון?

סיפר לי פעם הרב יעקב הלל, ראש ישיבת המקובלים, כי בכל השמחות שלו הרב זצ"ל היה נוכח ובירך, חוץ מפעם אחת.

באותה פעם הודיע לנו הרב כי הוא יגיע לבר המצווה של בננו חיים בשעה מאוד מאוחרת, סיפר הרב הלל. כששאלתי את הרב מדוע יגיע מאוחר, הוא אמר לי שזה תיקון על מה שהיה אתמול.

שאלתיו איזה תיקון הרב מתקן, איזה חטא, והוא סיפר לי כי אישה אחת אמרה לו באותו הבוקר שהיא ניסתה לשאול אותו שאלה פעמים רבות ולא הצליחה לתפוס את הרב. וכיוון שהיתה זו שאלה בענייני טהרה והרב לא היה בביתו, היא לא הלכה אל המקווה. אמר לי הרב: צריך לעשות תיקון על כך. לכן קיבלתי על עצמי בתקופה הקרובה לא לעזוב את הבית בשעות שבהן המקווה פתוח, שמא יהיו שאלות ולא יהיה מי שיענה עליהן.

לאחר כמה שנים הרב הכשיר כמה רבנים בשכונה, על-מנת שידעו לענות על שאלות בהלכות טהרה, וכך היה יכול לצאת מביתו לאירועים ולשמחות.

(יגאל קוטעי, חברון)

להתחזק בכיסוי הראש

לפני כחצי שנה, כשהייתי בהריון, התגלה אצלי גידול מתחת לבית השחי, גידול שהלך וגדל. כמובן שחששתי מאוד. הלכתי לרב זצ"ל והוא עודד אותי ואמר לי שזה לא מה שאני חוששת ממנו. עם זאת, הוא אמר לי ללכת לשני מומחים לגידולים מהסוג הזה. עוד הוא אמר לי לעשות כפרות וגם להתחזק בכיסוי הראש.

אורה בן-דוד היא בת בית בביתו של הרב אליהו, והיא חזרה ושאלה אותו בנוגע אלי. הרב חזר ואמר לה להגיד לי להתחזק בכיסוי הראש. אורה אמרה לו שאני הולכת כל

הזמן עם כיסוי ראש, והכול אצלי בסדר בנושא הזה, אבל הרב חזר ואמר: תגידי לה שתקפיד בכיסוי ראש.

הדברים היו קצת לא מובנים לאורה בן-דוד. כשהיא אמרה לי את דברי הרב היא התנצלה, כי היא ידעה שאני מקפידה בכיסוי ראש, ואני השבתי לה: לא לחינם הרב אמר את זה. בתקופה ההיא היתה אופנה של "בנדנות" ואני החלטתי ללכת עם "בנדנה", שהיא כיסוי ראש שלא מכסה את כל השיער שלי. קיצרתי קצת את השיער והחלטתי ללבוש את הכיסוי החלקי הזה. וממש לפני שהתחלתי באה האמירה של הרב "להתחזק בכיסוי הראש".

למה חיכה הרב במקווה חצי שעה?

פעם אחת הגיע הרב למקווה ב-04:00 בבוקר וראה שהמקווה פתוח. זה היה קצת מוזר, כיוון שבדרך כלל הרב היה פותח את המקווה ראשון בבוקר. נכנס הרב למקווה וראה שם מישהו ישן.

חשב הרב שמדובר במישהו שאולי רב עם אשתו, הלך לישון בבית הכנסת, מצא מקווה והלך לישון. או אולי הוא איש מוגבל בדעתו. מה לעשות? אם ידליק את האור – האיש יתעורר ויהיה נבוך. ואולי זה אדם שהוא קצת לא בסדר?

במהירות טבל הרב ויצא החוצה, חיכה חצי שעה בחוץ בגשם, שמא יבוא מישהו לטבול וייבהל מהאיש שבפנים.

אחרי למעלה מחצי שעה הגיע מישהו לטבול. הרב אמר לו שיש מישהו ישן בפנים, ושלח אותו לראות אם האיש הזה צריך עזרה. עוד אמר לו הרב: אם האיש הזה צריך עזרה – תגיד לי את הדבר בלי שאותו אדם ידע שאני יודע, כדי שלא ייפגע.

חזר אותו אדם ואמר שהאיש הזה מחכה במקווה, כי הוא רוצה לטבול בדיוק בדקה של הנץ. הרב קרא לו והסביר לו שבזמן הנץ מתפללים ואומרים "ה' שפתי תפתח" ולא טובלים.

(הרב יהודה מוצפי, עוזר הרב)

לעורר אחרים לטהרה

סבלנות ואחריות

סבלנותו של הרב זצ"ל לא ידעה קץ. אני זוכר שכשחיברתי את הספר "טהרת יעקב" בהלכות טהרת המשפחה, ספר שבנוי על פסקי ההלכה של הרב אליהו כפי שמופיעים בספר "דרכי טהרה", ביקשתי מהרב שיעבור איתי על הספר.

אני הייתי תמים, וחשבתי שהרב פנוי, שיש לו מספיק זמן. באתי אליו וראיתי איזה עומס גדול – כמה אנשים פונים, כמה טלפונים, כמה פקסים. אבל הוא ישב איתי על סעיף אחד במשך שעתיים, פתח ספרים ועיין בעומק רב. באתי עוד יום אחד לעבור על עוד סעיף וברחתי. לא היתה לי סבלנות לספר שלי. אמרתי לעצמי: אם כך הרב עובר על כל סעיף וסעיף – כמה זמן ייקח לעבור על כל הספר?

בינתיים למדתי ממנו מהי אחריות, ובזכותו עברתי על כל הספר פעם נוספת ושיניתי אותו.

(הרב יעקב שכנזי, מורה צדק בעדה החרדית)

ונפשו קשורה בנפשו

הרב זצוק"ל חיבר ספר בשם "דרכי טהרה", המבוסס על שיעורי נשים שנתן בעבר בביתו למדריכות כלות והצטרפו אליו גם נשים נוספות. השיעורים הללו היו כל כך מדויקים ומסודרים, והיו בשפה כל כך קולחת ופשוטה, עד שהסיכום שלהם היה יכול להיות ספר שהופץ אחר כך בעשרות אלפי עותקים.

הרב משה בן-טוב זצוק"ל, שרצה להפיץ את עניין הטהרה בעם ישראל, ביקש מהרב שיעשו קיצור מספרו כדי שיוכלו לתת אותו למי שבאה אליהם, גם אם לא מדובר באישה שגדלה בבית דתי או בסביבה דתית, וכך נכתב הספר "קיצור דרכי טהרה". הספר הזה תורגם להרבה שפות והופץ במאות אלפי עותקים בכל העולם.

חישבו כמה וכמה טהרה הפיץ הרב אליהו בעולם ביחד עם הרב בן-טוב, שהפיץ את הספרים הללו בכל העולם כולו.

ובאמת היה הרב בן-טוב אומר על הרב אליהו: "נפשו קשורה בנפשו", ורק בשעת פטירתו של הרב אליהו הבינו כולם עד כמה קשורה נפשו, לא רק בהפצת התורה בעולם הזה, אלא גם בעולם הבא. כי מייד אחרי שהרב אליהו ז"ל נלקח לבית עולמו, חלה הרב בן-טוב והיה בוכה יומם ולילה על הרב אליהו והיה אומר שאין אנו מבינים כלל איזה הפסד לעולם היה בפטירת הרב אליהו.

וכך היה בוכה הרב בן-טוב ארבעים יום, עד שנפטר לבית עולמו מתוך בכי וצער ארבעים יום אחרי שנפטר הרב אליהו. וכל זה בזכות המצווה ששניהם היו שותפים בה בהפצת הטהרה בעם ישראל.

בא לעולם בזכות הרב

היה אדם אחד שרצה לעשות הפלה מחמת שהיו לו הרבה ילדים ופרנסתו היתה דחוקה מאוד. כששמע זאת הרב זצ"ל, קרא לו מייד, ושאל אותו למה הוא רוצה להרוג את

הילד. האיש שטח את מצוקתו הכלכלית שהביאה אותו למחשבה הכואבת. שאל אותו הרב: כמה כסף אתה צריך? ענה אותו אדם: אני צריך כך וכך כסף בשביל מצרכים, כך וכך לילד לטיטולים וכו'.

חשב האיש שהרב ישלח אותו לארגון כלשהו, אבל לא. הוציא הרב מכיסו את פנקס הצ'קים האישיים שלו ונתן לאיש שנים-עשר צ'קים לשנים-עשר חודשים כדי שלא יעשו הפלה. אחר כך אמר הרב לאותו יהודי: אם תצטרך עוד כסף – תבוא, אל תתבייש.

אחרי כמה חודשים נולד הבן, והרב היה סנדק. מייד בתום הברית התחיל אבי הבן לבכות ואמר: אוי ואבוי לי. אני מתחרט. אני מתחרט. הבן הזה היה צריך להיות במקום אחר לגמרי. איזו בושה תהיה לי כשהילד הזה יגדל ויקרא לי "אבא" ויחשוב שבגללי הוא חי. הוא לא יודע שבזכות הרב אליהו הוא נמצא בעולם, לא בזכותי.

מי יודע כמה הפלות הרב מנע, ובזכותו הילדים הללו באו לעולם.

(הרב יעקב שכנזי, מורה צדק בעדה החרדית)

שותפות בהקמת אגודת "אפרת"

את מכון "אפרת" הקמתי בברכתו ובעידודו של הרב אליהו זצ"ל. הרב היה תומך שלנו מראשית הקמת המכון. הוא היה מתקשר בעצמו לתורמים על-מנת שיעזרו לנו לסייע לנשים ששוקלות להפיל את העובר שלהן, לרוב בגלל בעיות כלכליות.

הרב אליהו גם היה מדבר עם הנשים שצריך לחזק את רוחן, מדבר עם הבעלים, מחזק אותם ומסייע להם. לא פעם זה היה מכספו הפרטי. גם הרבנית שתחיה תמיד מסייעת לנו בכל מה שאפשר. אי-אפשר לתאר את הפעילות של "אפרת" בלי העזרה של הרב אליהו והרבנית שתחיה. זאת לא היתה עזרה מבחוץ, זאת שותפות בהקמה מההתחלה.

(ד"ר אלי שוסהיים, יו"ר אגודת "אפרת")

פלא בטהרת נפטרים

סיפור שהיה אסור לספר

היה יהודי אחד ירא-שמים ביותר, שהרבה שנים לא היו לו ילדים. הוא אהב מאוד את אשתו, אבל מאוד רצה ילדים, ואחרי עשר שנים שלא נפקדו החליט להתגרש מאשתו כדי להינשא לאישה אחרת.

בדיוק בשבוע של תאריך מסירת הגט לאשתו נפטר אביו של אותו אדם. היה זה מוצאי־שבת, ולא היה מי שיעשה טהרה לנפטר. הרב אליהו זצ"ל הפשיל את השרוולים והחל לטהר את גופו של הנפטר, על-מנת שיוכלו לקבור אותו בלילה ולא להלין אותו עד למחרת שיבואו המטהרים.

במהלך הטהרה סיפר לו מישהו שסייע לו בטהרה הזאת כי הבן של הנפטר עומד להתגרש מייד אחרי ה"שבעה" בגלל שאין לו ילדים מאישה זו כבר למעלה מעשר שנים. הרב לקח פתק ושם אותו בתוך התכריכים, מתחת לראשו של הנפטר. אחר כך אמר לנפטר: "כשאתה עולה לשמים לבית-דין של מעלה, תעמוד על כך שלבן שלך יהיו ילדים".

יצא הרב מחדר הטהרה ואמר לבן של הנפטר: "אל תתגרש, בתוך שנה יהיו לך ילדים". אחר כך אמר הרב לאיש שעמד איתו בטהרה: "מה שראית, אל תספר עד אחרי מאה-ועשרים שלי". הסיפור הזה אכן נשאר סגור ומכוסה עד ליום כ"ה בסיוון, שבו הרב השיב את נשמתו לבוראו. אחרי ה"שבעה" בא אלינו אותו אדם שהיה עם הרב בחדר הטהרה וסיפר לנו את הסיפור המופלא הזה.

מיותר לספר שכדברי הרב כך באמת היה. באותה שנה שבה נפטר אביו של אותו אדם – נולד לו הבן הראשון. אחר כך נולדו לו כמה ילדים, שנה אחרי שנה, ממש כציווי הרב לנפטר.

(חיים סויסה, עוזר הרב)

חסידות

עבד לעם קדוש – למען עם ישראל

כתב הרמח"ל במסילת ישרים בשער החסידות: "אין הקב"ה אוהב אלא למי שאוהב את ישראל, וכל מה שאדם מגדיל אהבתו לישראל – גם הקב"ה מגדיל עליו. ואלה הם הרועים האמיתיים של ישראל שהקב"ה חפץ בהם הרבה, שמוסרים עצמם על צאנו, ודורשים ומשתדלים על שלומם וטובתם בכל הדרכים, ועומדים תמיד בפרץ להתפלל עליהם ולבטל הגזירות הקשות ולפתוח עליהם שערי הברכה. הא למה זה דומה? לאב שאינו אוהב שום אדם יותר ממי שהוא רואה שאוהב את בניו אהבה נאמנת, והוא דבר שהטבע יעיד עליו".

מצטער בצערם של ישראל ושמח בשמחתם

בעיני ראיתי שהרבנית שתחיה מספרת לרבנו זצ"ל על חולה שביקשו שהרב יתפלל בעדו, והתרשמתי שהחולה איננו מכר או קרוב משפחה.

הרבנית תיארה את מחלתו של אותו אדם באופן כללי, ולאחר מכן החלה לפרט את פרטי מחלתו. לפתע הבחנתי שהרב לופת את ראשו בידיו מרוב צער, ממש היה נראה בעיני כאדם שחלילה מודיעים לו על סבלו של אחד מקרוביו.

מאידך, ראיתי שכאשר הרבנית סיפרה לרב שבשעה טובה נולד בן לזוג שחיכו לילד במשך שנים, הרב כל כך שמח ובירך, כאילו נולד לו בן או נכד חדש.

תהילה

איך אפשר לסגור את הדלת?

"את לא צריכה לסגור את דלת ביתכם", היתה אומרת שכנתה של הרבנית לרבנית שתחיה, כשנוכחה לראות באופן יום-יומי איך בבית הרב זצ"ל זה הולך וזה בא, כמעט מדי רגע. עם ישראל יוצא ונכנס, מבקש עצה, ברכה, או רק לחזות במאור פניו של הרב. כיוון שמדובר בעם ישראל, אהוביו, לא היתה מציאות שהרב היה מסרב להיענות לאדם שהגיע אליו. מעולם לא אמר: "לא עכשיו, השעה דוחקת, אני לא יכול, אין אפשרות". תמיד היה מסור לעם ישראל . תמיד יכלו לבוא אליו ולמצוא אצלו ישועה.

לילה אחד, בשעה 02:00 בלילה, דפקו על דלת ביתם. "לפתוח?" שאלה הרבנית, ענה לה הרב: "בטח לפתוח".

הדלת נפתחה ולבית הרב נכנסה אישה, בוכה במר נפשה, ושטחה בפני הרב את בקשתה: "אני צריכה לעבור ניתוח ואני לא מסכימה לעבור אותו בלי ברכה מהרב". כמובן שהרב עודד אותה וצייד אותה בברכתו.

כשיצאה אותה אישה, אמר הרב לרבנית: "את רואה? האם אפשר לסגור את הדלת?"

הרב ומפקד יחידת החיסול של המוסד

יש לי הרבה חברים מהצבא. לא כולם שומרים את כל תרי"ג המצוות. חלקם מהדרים במצוות כאלה וחלקם מהדרים במצוות אחרות. אחד מהם היה מפקד יחידת החיסול של המוסד, והוא הידר "למהדרין מן המהדרין" בכל מה שקשור להצלת יהודים על-ידי חיסול אויבים.

גדולי האויבים שבכל העולם מצאו את מותם מידו הארוכה. מי בתאונה ומי בהרעלה. מי בהצטננות ומי בפיצוץ שגרתי. בדרך כלל, הוא היה פועל בדרכים יצירתיות מאוד, יחד עם פיקודיו. חזק כמו עשרה אנשים ופיקח כמו עשרה מחשבים. אדם כזה לא היה קיים בשום מקום בספרים, אבל בהחלט קיים במציאות – "מפקד יחידת החיסול של המוסד".

יום אחד הוא התקשר אלי בבהילות. באתי אליו לרמת-אביב ג', בית שאי-אפשר לאכול בו דבר. אפילו מזוזה אין בו, ואני רואה אותו יושב על כיסא גלגלים. זה היה מפליא, כי זכרתי אותו כמו גיבור, ענק. פתאום אני רואה אותו והוא בקושי זז. הוא אמר לי: אין לי יותר כלום בחיים. אני הולך למות, כך אומרים לי הרופאים. הגרורות של הסרטן

התפשטו בכל הגוף, אין להם מה לעשות. פניתי אליך כי אתה מכיר רבנים. אני לא ראיתי כאלה בחיים שלי. שמעתי על אחד כזה, האם אתה יכול להפגיש אותי איתו? את מי אתה רוצה? שאלתי.

הוא הוציא פתק מהכיס וקרא: אחד, מרדכי אליהו. אמרו לי שאם אני מקבל ברכה ממנו – אני חוזר להיות בריא כמו שור. אתה מכיר אותו? אמרו לי שהוא סוף הדרך.

אמרתי לו שאני מכיר, בכל יום שישי אני מגיע לבית הרב לקבל ברכה. בוודאי מכיר. וגם מכיר את הפלאים שהרב מחולל באמצעות ברכותיו. אבל אמרתי לו שאני לא יודע איך אוכל להפגיש אותו עם הרב, כיוון שהוא אינו יכול לצאת מהבית, ואילו הרב גר בירושלים.

בכל מקרה, נסעתי ממנו היישר לבית הרב זצ"ל בירושלים וסיפרתי לרב שיש יהודי חולה, יהודי שהמדינה חייבת לו את החיים שלה. אדם שמסר את נפשו והציל הרבה יהודים. אין מבצע שיוצא לדרך בלעדיו.

הרב שמע את הדברים ומייד אמר: אם זה אדם שהציל כל כך הרבה חיים כמו שאתה מספר – מגיע לו שאגיע אליו עד הבית. הערב ב-19:00 אבוא לביתו ברמת-אביב לברך אותו. תיארתי לעצמי שהרב ביטל כמה וכמה אירועים שהיו לו באותו ערב, כנראה בגלל הזכויות של האדם הזה שהציל כל כך הרבה יהודים.

התקשרתי למפקד ואמרתי לו: הערב ב-19:00 הרב אצלך. הוא לא האמין שזה קורה לו ואמר לי, בשפתו: רציני הרב שלך, יצא גבר. ביקשתי ממנו שלא יעשה בושות, שידע שמדובר ברב ולא כך מדברים אל רב, אבל לא נראה לי שהוא כל כך הבין מה אמרתי לו.

הגעתי ב-18:45 לביתו של המפקד, ומכוניתו של הרב כבר היתה שם. עלינו לביתו של המפקד והנה, שוד ושבר, אשתו לא לבושה בצניעות, בלשון המעטה. ביקשתי ממנה שתלבש חולצה, כי נמצא כאן רב גדול, אבל היא הזעיפה אלי פנים ואמרה: בבית שלי לא יגידו לי איך להתלבש.

הרב אמר לי: אל תשים לב. תתמקד בעיקר. בעלה ישב בקצה הסלון על כיסא גלגלים, והרב ניגש אליו.

– מה יש לך? שואלו הרב. – סרטן בריאות, הוא משיב

– מי אמר לך? – הרופאים.

– תגיד דבר אחד שעשית לטובת עם ישראל. – לא יכול להגיד. אסור, אלה סודות מדינה.

– אם אתה רוצה להבריא אתה חייב לספר. שומעים אותך עכשיו בשמים.

הרב ביקש מכולנו לצאת מהחדר, גם אשתו יצאה, והרב הסתגר איתו למשך שעה ארוכה. אחר כך שניהם יצאו מהחדר והפנים של הגיבור הזה שטופות בדמעות. הדיבור היה קשה לו, והוא רק אמר לי: מאיפה הבאת את הרב המדהים הזה? יש לו כוחות פלא. הוא העביר את היד שלו מעל הגוף שלי פעמיים וניקה לי את כל הגוף. הוציא את כל המחלה.

באותה שעה לא הבנתי את מה שהוא אמר, רק מיהרתי ללוות את הרב למכונית. בדרך, הרב אמר לי: כל מה שסיפרת לי עליו זה כלום. אתה בעצמך לא יודע מה האיש הזה עשה למען עם ישראל. הזכויות שלו הגנו עליו. ברוך ה'.

בתמימותי שאלתי את הרב מה הוא סיפר לו, והרב השיב: מצטער, אי-אפשר לספר. הבטחתי לו.

חזרתי אל הבחור שלי היושב על כיסא הגלגלים. הוא לא יכול היה לדבר, רק פרץ בבכי אדיר. הבנתי שקרה ביניהם משהו שאני לעולם לא אדע אותו. הוא רק אמר לי: הרב הזה הוציא לי את כל הקישקע החוצה. אבל עדיין לא הבנתי במה דברים אמורים.

בפורים הייתי בבית הרב, ושאלתי אותו מה שלום החבר שלי. הוא אמר לי: הכול בסדר, אין צורך להתקשר. אחרי כמה דקות שאלתי שוב, ושוב הרב אמר: בשביל מה להתקשר? הכול בסדר.

סקרנותי גברה והתקשרתי מבית הרב לביתו של חברי. אשתו ענתה לי, ושאלתי אותה מה קורה עם בעלה, שלפי חוות דעת הרופאים היה צריך להיות בקבר כבר לפני שבועיים.

היא סיפרה לי שבעלה חזר לפעילות במוסד. היא לא מבינה איך הפלא הזה עבד, אבל בכל מקרה הוא נמצא כעת בגרמניה והיא לא יכולה למסור יותר פרטים.

הרב ראה אותי מדבר בטלפון וכנראה הבין עם מי אני מדבר. מייד הוא אמר לי: תסגור את הטלפון.

יש דברים שהרב לא רצה שנדע.

(ישראל טויטו, אל"מ במילואים)

לבלתי יידח ממנו נדח

בשנת תשל"ט, כששערי רוסיה היו סגורים ולא כל אחד היה יכול להיכנס לשם, ובוודאי לא לצאת, עמדתי לצאת לברית-המועצות לשליחות. המדובר היה בשליחות לא פשוטה וארוכה, בת שישה שבועות, בתקופת החגים, ל"ביקור" אצל יהודים – מסורבי עלייה, לומדי יהדות ומלמדי עברית, כשאני מחופשת לתיירת.

לשכת הקשר ששלחה אותנו אסרה עלינו לדבר עם איש על הנסיעה לפני כן. לכן כששאלו אותי איפה אהיה בחגים, עניתי לפלוני שאהיה אצל אלמוני, לאלמוני אצל ראובן, לראובן אצל שמעון וכן הלאה. אבל לטוס מבלי לקבל את ברכת הרב אליהו זצ"ל לא יכולתי, מה גם שהיו לי שאלות הלכתיות שהיה עלי לברר, כי ברור שלא יכולתי לקחת אתי לשם שום ספר או מחברת ולא יכולתי להתקשר טלפונית.

המסלול שלנו היה ארוך והוביל אותנו לערים שרק לעתים רחוקות ביותר מגיעים אליהן שליחים מישראל, והרבנים הדתיים העדיפו להישאר בערים גדולות כמו מוסקבה, לנינגרד וקיאב, שם הם גם הרגישו שכוחותיהם לא ילכו לאיבוד, וכן חשו יותר בטוחים. עולה חדש שעלה לא מכבר מאחת הערים הנידחות שיש בה רק מיליון וחצי תושבים ו-30,000 יהודים, ביקש ממני לומר להם איך בונים מקווה. בקיץ לא היתה בעיה, ונשים נסעו שעתיים או שלוש לים או לנהר גדול, אך בחורף במינוס 20 מעלות הסיפור היה קשה יותר, ואף בלתי אפשרי, מה גם שהשלטונות אסרו על בנייה לצורך "פולחן דתי", ולכן לא היתה לי ברירה אלא להטריד את הרב אליהו.

תשובתו הראשונה אלי היתה: "אלה לימודי גמרא, זה לא תפקיד של אישה". אך כשהסברתי שיכולים לעבור חודשים רבים עד ששוב שליח יהודי יגיע לערים אלה, ושייתכן שאותו שליח יהיה יותר ממושמע ממני ובאמת לא יתייעץ עם איש לפני הנסיעה, הקדיש הרב בימים המעטים שעוד נשארו לי שעות רבות לסוגיה זו ולבסוף אף בחן ובירך אותי.

לאחר שובי, דהרתי לבית הרב על-מנת לומר ברכת הגומל. באותה העת הרב העביר את השיעור השבועי שלו, ואחרי השיעור הוא שאל בצמאון: "מה שלום אחינו שם?" ראיתי את האהבה הגדולה שלו לאחינו המתעוררים ליהדות ברוסיה.

(דורית לנג)

יד לאחים

יום אחד הגיע יהודי אל הרב זצ"ל וביקש ממנו שיציל את הבת שלו מהתבוללות, בעוד שבוע היא מתעתדת להתאסלם ולהתחתן עם ערבי.

הרב שאל אצל מי היא מתאסלמת, ונענה שיש קאדי אחד שעתיד לאסלם אותה. הרב ביקש לקבוע פגישה עם הקאדי הזה, ובפגישה אמר לו הרב: "הבחורות האלה הולכות אחרי הבחורים שלכם ולוקחות להם את כל הכסף. הן מקלקלות את הבחורים הערבים הטובים". המשיך הרב לדבר עמו על זה הדרך וכך קנה אותו בדברים. "אני מזהיר אותך מהבנות הללו – אל תיתן להן להתאסלם. זה לטובתכם", סיים.

למחרת, כשהגיעה הבחורה עם חברה הערבי על-מנת להתאסלם אצל אותו קאדי, הצביע הקאדי על הבחור הערבי שהיה איתה ושאל אותה: "את מכירה אותו? את רוצה להתחתן איתו?" היא השיבה "כן".

"הוא קנה לך מתנות?" המשיך לשאול הקאדי, והבחורה בהתלהבות רבה עונה לו: "כן. איזה מתנות!" ומוציאה טבעת, שרשרת ועוד תכשיטים על-מנת להוכיח.

אמר לה אותו אדם: "לכי מפה. את רוצה לעשוק אותו, את תקחי לו את הכסף ותזרקי אותו. אני לא מאסלם אותך ולא מחתן אתכם".

(הרב חיים בן-שושן)

ללא משוא-פנים

בניסן תשס"ח התקיימה הכנסת ספר תורה בתרומת הנדיב רעננערט בישיבת "נתיב אריה" שברובע היהודי, לעילוי נשמת דודי המנוח, עמנואל מורנו הי"ד, ולעילוי נשמת הקדושים נרצחי הפיגוע ב"מרכז הרב". על כתיבת האותיות בספרים ניצח מו"ר הרב זצ"ל ועמו יבדל"א הרב הגאון רבי יעקב שפירא שליט"א.

עת החלו בכתיבת האותיות הגיע שר הביטחון לאיזור המכובדים, בשערו שכל הנוכחים יכבדוהו בכבוד גדול לפי רום משרתו. אך מו"ר הרב אליהו זצ"ל לא הרים עיניו מן הספר ונהג בו לפי מעשיו. הרב ראה בו אחראי לשרשרת הפיגועים שבה נהרגו תלמידי ישיבת "מרכז הרב" וראה זלזול בטיפול בפיגוע, שכמעט גבל בפשיעה.

הרב יעקב שפירא שליט"א, שישב לשמאלו של הרב, זז עם כיסאו שמאלה על-מנת לאפשר לשר הביטחון לשבת. אך הרב אליהו ז"ל אחז בכיסא ומשכו בחוזקה אליו באומרו: "אתה לא זז בשבילו".

בשעת כתיבת האותיות, הרב פנה כחבר אל כל אחד מהנוכחים באומרו: "כבודו יכתוב אות פלונית וכבודו יכתוב אות פלונית". אך בדברו על האות שיכתוב השר, לא פנה אליו ישירות אלא רק אמר: "אימרו לו שהוא יכתוב את האות הפלונית".

(עוז מורנו)

ה' אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ – למען ארץ-ישראל

אבן אל-פטמה – בחברון

אחרי מלחמת ששת-הימים הגיעו החיילים למערת המכפלה בחברון. צריך לזכור, כי למרות שבמערה הזאת קבורים האבות והאימהות, לא נתנו הערבים רשות ליהודים להיכנס למערה. הם אמרו שאברהם, יצחק ויעקב שייכים רק להם. ליהודים הם נתנו רשות לעלות רק עד המדרגה השביעית.

אחרי מלחמת ששת-הימים, כששחררנו את חברון, שלח הרב ניסים את הרב אליהו לטפל במערת המכפלה ובכותל ובקבר רחל. כשהיו במערה, נכנסו לשם החיילים בפעם הראשונה אחרי הקרבות. היו שם הרבה חיילים וגדולי המפקדים של צה"ל, ביניהם יצחק רבין ובר-לב ועוזי נרקיס, שהיה אלוף פיקוד מרכז. היו שם גם כמה רבנים חשובים.

החיילים היו חלקם פצועים וחלקם רעבים והרבה מהם עייפים אחרי כמה ימים של לחימה, והם ראו שם שטיחים וישנו עליהם. פתאום יוצא השייח של המערה, ששמו ג'עברי, ומתחיל לצעוק על המפקדים ועל החיילים.

הוא אמר להם: תצאו מהמערה הזאת. אתם לא מכבדים אותה. אנחנו המוסלמים, כשבאים לכאן, רוחצים את הידיים חמש פעמים. מורידים את הנעליים ומכבדים את המערה. ואתם לא מכבדים אותה בכלל. ישנים פה ואוכלים פה, ועולים על השטיחים עם הנעליים המלוכלכות שלכם. אין לכם כבוד למקום הקדוש הזה. צאו מהמערה!!

לכאורה הוא היה צודק. כולם שתקו, חוץ מאחד.

הרב אליהו, שהבין את השפה הערבית כמו שהבינו שם כמעט כל המפקדים הבכירים, אמר לו: תקשיב יא שייח!! אתה יודע שאם יבוא משרת לפני המלך עם בגדים מלוכלכים, ויגיש לו אוכל עם מגש מלוכלך לפני כל השרים ועבדי המלך, אחת דתו להמית. אבל אם הבן של המלך, שלא היה בבית אבא ואמא הרבה שנים, ואבא שלו דאג לו ואמא שלו בכתה עליו בלילות – אם הבן הזה יבוא אחרי עשרים שנה של נדודים בלי להזמין תור, ויבוא עם בגדים קרועים ומאובקים וייכנס לאמצע ישיבת השרים ויאמר: אבא, חזרתי!! יבוא לאמא שלו ויאמר לה: הנה אני, אמא, חזרתי הביתה – אבא ואמא שלו יחבקו אותו בכל לב, עם הבגדים הקרועים והמאובקים. זה הבן שלהם.

וכאן פנה הרב לשייח ואמר לו: תקשיב, יא שייח!! אברהם זה אבא שלנו. שרה זאת אמא שלנו. אנחנו מתנהגים פה כמו בבית. אתם בני אל-פטמה, בני השפחה, בני הגר. אתם מתנהגים כמו שראוי למשרת להתנהג, ואנחנו מתנהגים כמו שראוי לבנים להתנהג.

השייח של המערה האדים כולו מבושה. גם סתמו את פיו וגם קראו לו: "אבן אל-פטמה" – בן השפחה. הוא נעלב, הסתובב על מקומו וחזר לחדרו בכעס גדול. אותם קצינים בכירים שהיו שם פנו לרב מייד ואמרו לו: מה עשית? אנחנו רוצים דו-קיום עם הערבים בשלום. למה הרגזת אותו? אמר להם הרב: צריך לומר להם את האמת . רק כך הם מבינים!

כך נמשך הוויכוח כמה דקות, עד שהדלת של השייח נפתחה. הוא יצא מחדרו כפוף כולו וניגש לרב ואמר לו בחנפנות: "יא חכם, יא סידי, בבקשה. סליחה". הרב לא פנה אליו ולא ענה לו. הוא רק פנה לאותם מפקדים בכירים ואמר להם: אתם רואים איזו שפה הם מבינים? אני גדלתי ביניהם מאז היותי ילד בעיר העתיקה בירושלים. תאמר את האמת והם יבינו.

גזירת בית-דין של מטה

היה זה בעת שמזכיר המדינה האמריקנית הנרי קיסנג'ר היה בישראל ולחץ על הממשלה לסגת מרמת-הגולן למען הסורים. כל שרי הממשלה הבינו שמדובר בסכנה גדולה עבור ישראל, כפי שהתבררה אחר כך בוגדנותם של הסורים. אבל באותה שעה זה היה טוב לאינטרסים של האמריקנים, ולכן הם לחצו בכל דרך על ישראל, דרכו.

באותה שעה היו הפגנות קשות נגד מזכיר המדינה, והוא לחץ על ישראל לאסור את המפגינים. ואכן, המשטרה אסרה מפגינים עד לסוף הביקור שלו בישראל. בין האסורים היו הרב חנן פורת והרב יאיר אוריאל, שישבו בכלא אשקלון.

בתקופה ההיא הרב אליהו זצ"ל היה אב"ד בירושלים, ובאתי אליו ואמרתי לו שיש אסורים בכלא אשקלון וצריך לבקרם. אמר לי הרב: "תארגן רכב וניסע לבקרם". למרות שבאותם ימים לא היה לי כסף, שכרתי רכב קטן ונסענו לאשקלון. כשהגענו לכלא, ראינו את מנהל הכלא יוצא וכולו כועס וצועק: "אף אחד לא ייכנס יותר לאסירים הדתיים הללו, מספיק עם הביקורים". כך הוא נתן הוראה לסוהרים לחסום את כל המבקרים שלהם, ניגש לרכבו והניע אותו.

אני נלחצתי מאוד. כל הדרך הזאת שעשינו עם הרב ועכשיו הוא לא ייכנס? רצתי אחרי המפקד ואמרתי לו: "זה איש קדוש, אי-אפשר לעצור אותו". המפקד יצא מהרכב, ניגש אל הרב ושאל אותו לחפצו. הרב אמר לו שהוא צריך טלפון. מייד הוא נתן לו חדר וטלפון, ומשם הרב התקשר להרה"ג יוסף שרביט שליט"א וגם לרב של העיר באר-שבע ואמר להם לבוא אל הכלא.

בינתיים נתן הרב אליהו שיעור לאסירים הכלואים, עד שהגיעו הרבנים הנ"ל. כשהגיעו אמר להם הרב: "אנחנו שלושה, בואו נעשה בית-דין ונקבע שצריך לשחרר אותם". "אבל הם קיבלו צו לשבת בכלא עד סוף הביקור של קיסנג'ר", צעק מישהו. הרב התעלם ואמר לשלושת הדיינים: "הם נמצאים פה במסירות נפש על ארץ-ישראל, לא מגיע להם לשבת בכלא. יש להם דברים חשובים לעשות בחוץ. האם הם צריכים להיות בחוץ או בכלא?" שלושת הרבנים פסקו פה-אחד שהם צריכים לצאת לחופשי.

למחרת, בניגוד לכל הפסקים והנחיות המשטרה וכל הבכירים, שוחררו כל העצורים לביתם לשלום.
(יגאל קוטעי, חברון)

וכי יש מקום יותר בטוח מהבית?

בשנים שבהן הערבים היו יורים וזורקים אבנים על הנוסעים בכבישים, היו רבנים שפסקו כי אסור לנסוע למערת המכפלה ולחברון. אך הרב אליהו זצ"ל לא חשש והיה נוסע למערה באופן קבוע, בחודש אלול וגם בהזדמנויות אחרות.
פעם שאל אותו מישהו: "איך הרב נוסע לקברי אבות, למערת המכפלה? האם הרב לא חושש לפיקוח-נפש?" אנחנו, שעמדנו לצדו של הרב, חיכינו מאוד לראות איך ישיב הרב מבלי לפגוע ברבנים האחרים שפסקו שאסור לנסוע. אבל הרב לא התבלבל והשיב: "פה נמצאים האבות והאמהות שלנו. פה זה הבית שלנו. וכי יש מקום יותר בטוח מהבית?"
(הרב יגאל אבן-דנאן, רחובות)

לא יעבדו עלינו

הרב זצ"ל סיפר לי שכאשר היתה תוכנית של הממשלה לתת את אבו-דיס לערבים שיקימו שם את עיר הבירה שלהם, שלחו אליו שליחים ממעלה הראשונה כדי לשכנעו כמה רחוקה אבו-דיס מירושלים העתיקה. הביאו אליו מפה בקנה מידה גדול, שבה נראית אבו-דיס רחוקה מירושלים, ושפתם נטפה מי דבש כשהם אמרו: אתה רואה כמה מרחק יש בין אבו-דיס לירושלים. הרב אמר לי: נפגעתי שהם חושבים שרבנים לא מבינים במפות ובקנה מידה. זה כאב לי שרוצים לסובב אותי על האצבע שלהם, וכמובן ששלחתי את השליחים ריקם.
(חברותא של הרב, למד עמו וישב עמו בכלא)

מסבירים מעט, הרב מבין הרבה

באחת הפעמים שהלכתי לרב אליהו זצ"ל, הבעתי בפניו את רצוני לפתח את העיר כמה שיותר, ואף סיפרתי לו על כמה עמותות שהקמתי על-מנת לקדם את ירושלים עיר הקודש. הרב, כתגובה, פתח את הרמב"ם וביקש ממני לקרוא את שמונת המעלות של הנתינה. ועוד הסביר הרב, כי המעלה הגדולה ביותר של הנתינה, היא להוציא את האדם הנזקק מהצורך להזדקק לנתינה. לאו דווקא לעזור לו להתמודד עם מצבו, אלא גם ובעיקר לעזור לו לצאת מהצורך של להיות נזקק (אם באמצעות הלוואה או באמצעים אחרים). כך עיצב לי הרב את תפיסת עולמי גם באופן כללי, וגם לגבי ירושלים, באופן

פרטי. מאז, הבנתי שהמטרה היא לא רק לעזור לירושלים, אלא להוציא אותה בכלל מהצורך של לקבל צדקה.
הרב תמיד הבין לעומק. מהמעט שהסברתי לו על מה אני עושה, הוא הסביר לי לעומק יותר מה אני עושה. אז הבנתי שמדובר באדם גדול ומיוחד. בכל פעם שהגעתי אליו היינו יושבים למעלה משעה, כך גם אפילו תקופה קצרה לפני שהיה חולה. לפעמים, תוך כדי שיחה, הרב היה "זורק" איזו אמירה שלא היתה כל כך מובנת לי, אך הרב לא היה מסביר לי אותה, ובכך נתן לי להתמודד עם זה לבדי. זה נכנס לי עמוק ללב. עם אותה אמירה הייתי הולך ימים וחודשים, ועל פיה הייתי פועל.
(ניר ברקת, ראש עיריית ירושלים)

היה לא תהיה?

היתה ביקורת גדולה על הדרך של הרב בהתנתקות, שאמר: "היה לא תהיה". גדולי עולם אמרו שיהיה, והרב אליהו לא הסכים לשמוע.
פעם היה מקובל גדול אצל הרב חיים הכהן, ואמר לו: אנחנו יודעים שזה יהיה, ואני אמרתי לרב שגדולי עולם אומרים שיהיה, וגם הרב רואה שזה יהיה, ולמה הרב אומר הפוך?
אמר לי: מה החכמה לראות שזה יהיה? זו לא החכמה. העיקר הוא לעשות כל שביכולתנו על-מנת לבטל את הגזירה. ובאמת אם היו כולם פועלים באותו כוח של הרב אליהו – זה לא היה קורה. אבל רבים רבים, בעיקר בין הפוליטיקאים הדתיים, התייאשו מייד עם פרסום התוכנית של שרון ולא פעלו באמת על-מנת לעצור את הגירוש. ולכן זה קרה. אם היו מאמינים בזה – זה לא היה קורה.
(הרב עזרא שיינברג, ראש ישיבת אורות האר"י, צפת)
הרב ושדרות

אהבת הרב לשדרות

הרב זצ"ל אהב את הגרעינים התורניים בכל הארץ, שמפיצים תורה. אך אנחנו, חברי הגרעין התורני בשדרות, זכינו לאהבה כפולה. לרב היתה שמורה אהבה מיוחדת לאנשים שנמצאים על קו הגבול וסובלים למען עם ישראל. בתקופה ההיא, וגם לפניה ואחריה, שדרות היתה מצויה תחת מטר של קאסמים שנורו על-ידי הערבים מעבר לגבול, וחיינו היו באיום ובסכנה מתמדת.
היה זה בתקופה שבה הרב היה בביתו לאחר האשפוז הראשון, מצבו הבריאותי לא היה טוב, בקושי הוא היה יכול לדבר, ואנחנו ביקשנו רק ברכה קצרה. כשהרבנית שמעה

שמדובר באנשי שדרות היא הסכימה לברכה מיוחדת לכבודנו, ברכה של חמש עד עשר דקות.

הרב לבש לכבודנו את הגלימה והופיע כשהוא יושב בכיסא גלגלים. ישבנו בסלון ביתו והוא התחיל לברך אותנו ולומר לנו דברי תורה, ואף סיפר לנו מסיפוריו המיוחדים המחודדים, שמביאים את השומע לצחוק בפה מלא. הפתיע אותנו לראות אותו במצב-רוח כל כך טוב, כשהוא יושב בכיסא הגלגלים, סובל כאבים, ואנו יודעים שהוא לא יכול לדבר אתנו יותר מעשר דקות.

אחרי עשר דקות ראינו שהרב לא עוצר וממשיך לדבר אתנו ולעבור מעניין לעניין. וכשהרבנית סימנה לו לסיים, כי הוא חייב לנוח, הוא בירך אותנו, אבל לא יכול לעצור. האהבה שראינו בעינינו באותה שעה היתה ללא גבול. שמענו אחר כך מהמשמשים של הרב כי שום קבוצה לא התקבלה אצל הרב אחרי האשפוז הראשון שלו למשך שעה ורבע, הזמן שבסופו של דבר הקדיש הרב לאנשי שדרות.

גם אני זכיתי לישועה אישית באותה הפגישה. כשהרב סיים את דברי התורה באנו אליו כולם להתברך, והעוזרים האיצו בנו לצאת כי הרב היה חייב לחזור למיטתו אחרי זמן כה רב בלי טיפול רפואי דחוף. לאשתי היתה בעיה רפואית חמורה, והיינו צריכים מאוד את ברכת הרב. ניסיתי להתקרב אל הרב לברכה, אבל כשראיתי את המהירות שבה רוצים האנשים להוביל את הרב חזרה למיטתו, חזרתי לאחורי.

מרן הרב כנראה ראה את מצוקתי, וקרא לי: "בוא! מה הבעיה?" סיפרתי לו בקצרה רבה, והוא בירך אותי ואת אשתי, וברוך ה' ברכתו לא שבה ריקם. זו היתה הפעם האחרונה שבה ראינו את הרב. כואב לנו מאוד יחד עם כל בית ישראל, ואולי קצת יותר, לגודל אהבתו אלינו.

(אלון דוידי, חבר מועצת העיר שדרות)

לא ימאס תפילת רבים

בתקופה הקשה של העיר שדרות, שבמהלכה נפלו כל יום קאסמים על העיר, ביקשנו מהרב זצ"ל לחבר תפילה מיוחדת עבורנו, שנוכל להפיץ אותה בכל הארץ. רצינו שבכל בתי הכנסת יתפללו בשעת פתיחת ההיכל על תושבי שדרות, כי תפילת רבים לא שבה ריקם.

הפליאה אותנו מאוד המהירות שבה הדברים קרו. את הבקשה ביקשנו בתקופה שהרב כבר היה חולה. כבר באותו היום קיבלנו את התפילה שהרב חיבר. וכשראינו את

החשיבות שהרב מייחס לתפילת רבים, גם אנחנו הזדרזנו ובאותו היום הדפסנו את התפילה וחילקנו אותה ברחבי הארץ, כדי שבאותה שבת יתפללנו עלינו רבים.
ובאמת, חיינו בשדרות בניסים גלויים. לא יאומן כי יסופר. אין-ספור של ניסים גלויים קורים כאן, וממש רואים פה את יד ההשגחה. חיברנו ספר שלם עם מעשים על ניסים שבכל יום. בבחינת "שיחו בכל נפלאותיו".
פעם היתה הכנסת ספר תורה ברוב עם באחד מבתי הכנסת בעיר. ציבור גדול הגיע לבית הכנסת והשתתף בשמחה ובריקודים. מייד אחרי שאחרון האנשים עזב את האולם שבו נערכה הסעודה – נפל שם טיל קאסם. הפלא הוא שאף אחד לא נפגע גם בגלל שכולם עזבו את המקום דקות ספורות קודם לכן, וגם בגלל שהנשים שטפו את הרצפה, ולצורך הייבוש הן הניסו את כולם החוצה. החדר היה ריק לגמרי, והטיל נפל לתוכו וגרם רק נזק ברכוש.
כל מה שהיה בחדר עף והתרסק. רק התמונה של הרב מרדכי אליהו, שהיתה תלויה על הקיר, נשארה במקומה ולא נפלה מהמסמר הקטן שהיתה תלויה עליו. כאילו ביקש לומר לנו: אני פה בשבילכם.
(אלון דוידי, חבר מועצת העיר שדרות)
והאמת והשלום אהבו – למען עם ישראל
פגשתי אדם חרדי בהלוויה, ושאלתי אותו – מה מיוחד ברב זצ"ל? ענה לי אותו חרדי: הרב הצליח להכניס חרדיות בציונים.
פגשתי אדם דתי-לאומי, ושאלתי אותו: מה היה מיוחד כל כך ברב? ענה לי אותו איש: הרב הצליח להחדיר ציונות בחרדים.
זו היתה גדולתו של הרב, שידע להתחבר לכולם, ולתת לכל אחד ואחד את המקום שלו...
(ידידיה מאיר, עיתונאי)

קחי את התהילים שלי!

אחותי היתה צריכה לעבור ניתוח קשה מאוד בארצות-הברית. לפני הנסיעה, כשהגיעה לרב זצ"ל, אמר לה הרב: "קחי את ספר התהילים שלי ותתפללי מתוכו, וביום חתונתך תחזירי לי אותו".
כוונתו של הרב היתה לחזק אותה ולתת לה תחושת ביטחון, שתדע כי היא עוד תבריא ותזכה להתחתן. באמת, ברוך ה', היא זכתה לחזור מהניתוח בריאה ושלמה.
(הרב אלישיב הכהן, ראש ישיבת חדרה)

מדוע איחר הרב לחתונה?

לפני שהחלטנו להתחתן, רציתי לבוא עם אשתי לעתיד, לפגוש את סבא, הרב זצ"ל, ולקבל את ברכתו.

כשהגעתי אליו הביתה, ראיתי שהוא לבוש בבגדים חגיגיים, וממהר מאוד לצאת לחתונה. גם המזכיר שלו היה נראה לחוץ. הצטערתי על שלא אצליח לקיים את המפגש באותו הערב, אבל סבא ראה את צערי ולא ויתר. הוא ביקש שאכניס את אשתי לעתיד והתיישב עמנו. חשבתי שהוא יקדיש לנו שתי דקות, כדי לא להשיב את פנינו ריקם, ומיד ייצא, אך הרב ראה שאני לחוץ, ונשאר לשוחח אתנו בנחת, ואף הזמין את סבתא, הרבנית שתחיה, לשבת עמנו. המפגש נמשך כחצי שעה, אך לי, באותם רגעים, זה היה נראה כמו שעה ויותר...

רק כשסבא ראה שנחה דעתי, הוא הרשה לעצמו לצאת לחתונה, אליה מיהר קודם לכן. לחתונה שלי, אגב, הרב איחר בערך בשעה. באותם רגעים חשבתי לעצמי, שאם כאשר אני הייתי זקוק לו הוא התעכב בשבילי שעה שלמה, אז כעת אני אחכה בשמחה ובסבלנות, כיוון שהוא בוודאי עוזר למישהו אחר בשעה זו...

(הרב אריאל אליהו, נכד הרב)

כואב ומכיר טובה

יום אחד, במהלך תקופת אשפוזו של הרב זצ"ל בבית החולים, הוא נזקק לעבור טיפול כואב במיוחד. טיפול כזה היה נעשה בדרך כלל בהרדמה מלאה, כדי להפחית את הכאבים, אך עקב מצבו הבריאותי של הרב שהיה לא טוב, החליטו הרופאים שלא להרדימו, וביצעו את הטיפול כשהרב ער ומרגיש, ואני לידו.

כשסיימו הרופאים את הטיפול, שאל אותי הרב היכן הרופא. הרופא, שהיה מאחוריו, ניגש אליו, לא לפני שאמר לאחות שהיתה לידו שהרב בוודאי מבקש תרופה לשיכוך כאבים ויש להכין לו את התרופה. אבל הרב לא ביקש תרופה לשיכוך כאבים, אלא ביקש להגיד לרופא שטיפל בו: תודה רבה.

(אסף אהרוני, עוזר הרב)

ענווה

כואב ומכיר טובה

רָאוּ עֲנָוִים יִשְׂמָחוּ

כשהייתי מספיד את הרב זצ"ל בימי ה"שבעה" וה"שלושים", הייתי אומר כי ביום קבורת הרב קברנו בקבר אחד שבעה מגדולי ישראל – קברנו תלמיד-חכם עצום וגדול הדור; קברנו דיין בעל כוח הכרעה והבנה בלב שומע שאין כדוגמתו; קברנו צדיק יסוד עולם קדוש; קברנו בעל תפילה שמפתחות ושערי תפילה בפניו לא ננעלו; קברנו מקובל אלוקי נסתר ונעלם שראשו בשמים; קברנו יהודי בעל לב רחום וחנון, אבי יתומים ודיין אלמנות, שומע ומחזק כל אשר נמצא במחיצתו, וקברנו אדם קדוש בעל מאור פנים נשגב. ואנה אנו באים?!

(הרב בן ציון אלגזי, ראש מכון "צורבא מרבנן")

תשובה לכל שאלה

פעם ישבתי ליד סבא, הרב זצ"ל, בלשכה בזמן שענה על הרבה שאלות, ולתומי שאלתי אותו: "סבא, איך אתה יודע לענות תשובה לכל שאלה?"

סבא הרים את ראשו והשיב לי: "בכל בוקר אני מתפלל לה' שייתן לי תשובות נכונות כדי לעזור לצורכי עם ישראל – שהרי בניו הם, ואני שליח שלו".

היום אני מבינה שסבא הרב יכול היה לענות לי הרבה תשובות אחרות. אך בגודל ענוותנותו הוא ראה את עצמו רק כצינור לשפע האלוקי, מבלי לייחס לעצמו שום מעלה. והכול – הכול בשליחות למען בניו של ה', לא בשביל עצמו.

(רחל בזק, נכדתו של הרב)

סבא שוטף כלים

כשהייתי נער כבן שלוש-עשרה, הייתי בבית של סבא, הרב זצ"ל, ובכיור עמדה ערימה גדולה של כלים לשטיפה. סבא ראה שסבתא עייפה והוא קרא לי למטבח ואמר לי: "מה שאני עושה – תעשה אתה. מה שאומר – תאמר גם אתה".

נעמדתי לידו במטבח, הוא שטף את הכלים בכיור הבשרי ואני בכיור החלבי. כשנכנסה הרבנית שתחיה למטבח וראתה את כל הכלים בכיור כבר שטופים ומונחים על השיש, אמר לה הרב: כמה קשה פה לשטוף כלים, כל הכבוד לך. איך את עושה את זה כל פעם? מייד אמרתי אחרי סבא: כן, סבתא, זה ממש קשה, איך את יכולה?

(הרב עמיחי אליהו, נכד הרב)

הרב מתקן פנצ'רים

כשהרב זצ"ל היה דיין בבאר-שבע, הוא היה נוסע בדרך כלל במונית של חברת "יעל דרומה" שהיתה אוספת אותו מירושלים בימים ראשון ורביעי בבוקר ומחזירה אותו בימים שלישי וחמישי אחר הצהריים.

הנהגים הכירו את הרב היטב וידעו שהוא לא מדבר דברים בטלים ולא מבזבז את זמנו לשווא. כל זמן הנסיעה הוא ישב ולמד, והם ידעו לכבד את זה.
אחד הדיינים היה בעל רכב פרטי, והוא הציע לרב לעלות לרכבו ולנסוע יחדיו לבאר-שבע. באמצע הדרך אירעה תקלה – פנצ'ר לרכב, והרב, שהיה בעל חוש טכני טוב מאוד, ירד ותיקן את הפנצ'ר.
תוך כדי התיקון של הפנצ'ר עבר נהג המונית וראה את הרב מפרק את הגלגל ושם גלגל אחר. הוא עצר את המונית ואמר להנהג הדיין בכעס: "אם אתה לא יודע לתקן פנצ'רים, אל תיקח את הרב!"
(הרב חיים בן-שושן)

הנעלבים ואינם עולבים

כשסבא הרב זצ"ל הגיע לבאר-שבע לשמש כדיין, הוא היה מביא עמו את האוכל שסבתא הרבנית שתחיה הכינה לו בירושלים. פעם אחת הוא ראה מאפייה של פיתות, ובעל המאפייה נראה לו אדם ירא שמים. אמר בדעתו: למה להביא מירושלים לחם שמתייבש? מוטב אקנה כאן את הלחם שלי.
ליתר ביטחון הוא פנה לבעל המאפייה לוודא שהם מנפים היטב את הקמח ומפרישים חלה כדין. בעל המאפייה, שכנראה היה מסוכסך עם הרבנות, חשב שהרב אליהו הוא נציג הרבנות, והחל לצעוק עליו: "למה אתה בא? כבר שילמתי לכם מספיק כסף. מי אתם חושבים את עצמכם? למה אתה חושב שאתה מבין יותר ממני בכשרות?!" כך גירש בעל המאפייה את סבא הרב מהמאפייה.
באותו הערב, נתן סבא שיעור בבית הכנסת הסמוך לשוק וקהל גדול שמע את דבריו בשקיקה. רובם היו בעלי דוכנים שבשעת מנחה היו מניחים שק על הפירות והירקות שלהם והיו באים למנחה וערבית ושיעור קל ביניהם. קצת אחרי תחילת השיעור הגיע בעל המאפייה, שגם הוא היה סוגר את המאפייה שלו ובא להתפלל ולשמוע דברי תורה. כשראה בעל המאפייה את הרב שגורש בבוקר מהמאפייה דורש בבית הכנסת בין מנחה לערבית, חלשה דעתו והתעלף.
מייד חרדו אליו המתפללים וטיפלו בו, וכששב להכרתו החל להצטער צער אמיתי ולבקש מהרב מחילה על מה שקרה באותו בוקר. הרב הבטיח לו שהוא סולח לו, אבל האופה אמר: אדע כי סלחת לי רק אם תבוא מחר למאפייה, תבדוק את הפרשת החלה וניפוי הקמח ותאכל מלחם המאפייה. וכך היה – הרב בדק בעצמו את כל סידורי הכשרות של המאפייה ומצא אותם כשרים למהדרין מן המהדרין.

לימים, כשהרב של הקהילה החרדית בבאר-שבע סיפר לו כי הם מביאים לחם ממרחק בכשרות מהודרת והוא לעולם לא מגיע טרי, אמר לו הרב שיש בבאר-שבע מאפייה מהודרת בכל סידורי הכשרות שלה, והתכוון למאפייה הזו.
(רועי בן אליהו, נכד הרב)

מה עושים לעד מדינה?

על חסידותו של מרן הרב זצ"ל אפשר ללמוד מהמעשה הזה. לפני כשלושים-וחמש שנים התכבד רבנו להיות סנדק אצל אדם אשר למען בצע כסף מסר אותנו למשטרה. הרב מחק מלבו את הדבר, למרות שהיה מודע לכך. הוא נענה בלב חפץ לעשות את המצווה, ועשה רגליו כמזבח להחזיק את הרך בעת הכנסתו לברית אאע"ה.
(חברותא של הרב, למד עמו וישב עמו בכלא)

אולי נחפש לנו רב אחר?

כאשר הרב זצ"ל נבחר להיות הרב הראשי לישראל, חשבנו לעצמנו: "עד עכשיו דלתו של הרב היתה פתוחה לקהל, היה אפשר לגשת אליו מתי שרוצים, לשאול אותו, להתייעץ. אבל אחרי שהוא יהיה הרב הראשי – כבר לא יתאפשר להגיע אליו כמו פעם. אנחנו צריכים למצוא לנו כתובת אחרת לגשת אליה...".
אבל לא כך היה, גם אחרי שנבחר הרב להיות רב ראשי, תמיד הבית שלו היה פתוח. הוא עצמו היה פותח את הדלת, בכזו הארת פנים ובכזו שמחה!
כל אדם שהיה נכנס אליו, היה מתקבל בסבר פנים יפות. ואם תלמיד-חכם היה נכנס, קל וחומר שאז היה מכבד אותו ביותר.

רב-אלוף במניעת מחלוקות

הרב זצ"ל, כהרגלו בקודש, מעולם לא אמר על הכשר מסוים: "לא טוב" או "בעייתי", אלא תמיד בלשון חיובית: "יש הכשר אחר טוב".
פעם ניגש אל הרב בסיום תפילת שחרית אדם שהציג את עצמו כבעל מסעדה. הוא סיפר שלצורך עבודתו הוא צורך כמויות גדולות של צ'יפס ושמע שיש בעיות כשרות עם הצ'יפס שהוא קונה, הוא בא כעת לשאול את הרב האם אכן יש בעיה עם הכשר זה. הרב השיב: "יש הכשר אחר שהוא טוב". אותו אדם לא ירד לסוף דעתו של הרב ושאל שוב ושוב: "אבל ההכשר שאני משתמש הוא טוב או לא טוב?" והרב שוב ושוב לא פוסל את ההכשר, אלא מציע הכשר אחר. ניתן היה לראות שאותו אדם חושב שהרב לא הבינו אך נכנע, קיבל ברכה והלך.

למחרת חזר אותו אדם אל הרב והמתין בתור, כשהגיע תורו הציג את עצמו כמי שהיה אתמול, אך טען שהרב לא הבינו או שהוא לא הסביר טוב. להפתעת כולנו, הוציא האיש מתיקו עטיפה של חבילה ענקית של צ'יפס, הניח אותה על שולחנו של הרב והפעם שאל שוב, בקול ברור וחזק, כשהוא מצביע על ההכשר: "רבנו, ההכשר הזה, ההכשר הזה, זה ההכשר ששאלתי עליו אתמול – הוא טוב או לא טוב?"

קשה היה להתאפק מלצחוק נוכח המראה המיוחד – נועז ותמים כאחד, וגם הרב העלה חיוך אבהי חם כלפי אותו אדם ואמר לו: "יודע אני שזהו ההכשר ששאלת, אך אמרתי לך שיש הכשר טוב פלוני שכדאי לך לקנותו..." ואז נפל האסימון לאותו אדם והוא אמר בהתפעלות: "אה, אז ההכשר הזה לא טוב, למה לא אמרת לי את זה מהתחלה, רבנו?..."

פעמים רבות הרב נשאל מה דעתו להלכה, והיה משיב בשאלה לשואל: "ומה דעת המרא דאתרא אצלכם?", ולמרות שהיו עקשנים המנסים בכל כוח לשמוע את דעתו, הרב היה בשלו: "קודם יש לשאול את המרא דאתרא".

ואם היה השואל אומר שהמרא דאתרא מסופק בעניין וכד', היה הרב אומר: "טוב, אם הוא מסופק ורוצה לשאול – שיבוא לשאול בעצמו". בכך, הרב בגאונותו ותקיפותו מנע מחלוקות רבות.

כשרצינו להקים מרכז רוחני בנשיאות הרב בעיר ובאנו לשאול את דעתו, השיב הרב: "לשאול את המרא דאתרא להסכמתו, ואם הוא יסכים אז ברכה והצלחה".

כשהראיתי את תשובת הרב זצ"ל למרא דאתרא שליט"א, הוא אמר: אם כולם היו הולכים בדרכו של הרב כשהם משיבים, רוב המחלוקות היו נמנעות.

(עוזי ברנע, מגבאי בית הכנסת "היכל יעקב")

מכובד בכבוד

החברותא שלי בישיבת "כרם דיבנה" התחתן וביקש ממני להיות המנחה בחתונה שלו. תחת החופה היה מרן הרב אליהו ז"ל, שהיה שכנו, וראש ישיבת "כרם דיבנה" ששם למד החתן. כשראש הישיבה ראה שהרב אליהו נמצא במקום הוא אמר לחתן שיכבד את הרב אליהו בעריכת חופה וקידושין, כי הוא לא יכול לערוך חופה ליד רב כזה גדול. מרן הרב אליהו לקח מידי את הרמקול והכריז קבל עם ועולם באופן ברור, כי ראש הישיבה מכובד בעריכת חופה וקידושין בכבוד! בשקט הוא הוסיף לראש הישיבה הנבוך מהכבוד שכיבדו הרב: "התלמידים צריכים לדעת לכבד את ראש הישיבה שלהם".

(הרב בן ציון אלגזי, ראש מכון "צורבא מרבנן")

לא חיכינו

בחתונת בננו, הרב זצ"ל היה עורך הקידושין. לחתונה הוזמן גם האדמו"ר מסדיגורא, אך הוא התעכב. ביקשו מהרב שיתחיל בסדר הקידושין, על-מנת שלא יעכבוהו, אך הוא אמר בסבלנות: "לא, אנחנו נמתין".

כך המתינו כארבעים-וחמש דקות, ובינתיים הרב מלהיב את הקהל, משמח את החתן והכלה ושר שיר אחרי שיר. כשהאדמו"ר הגיע, הוא בא להתנצל בפני הרב על שחיכה לו. השיב לו הרב: "לא חיכינו, לא חיכינו, זה בסדר".

(משפחת לוין)

רוצים אותי או את הגלימה?

הרב זצ"ל היה נוסע בכל רחבי ארץ-ישראל על-מנת לחזק יהודים, אולם גם לחו"ל היה נוסע במסירות למען אותה המטרה. בשבת אחת בהיותו באנגלייה, היתה לרב הליכה רגלית של כארבעים דקות. כידוע, באנגלייה מזג האוויר אינו כל כך מתאים להליכה, ואכן גם באותה השבת ירד גשם.

לפני צאתם, אחד מגבאי הרב יעץ לרב שיוותר על לבישת הגלימה, שמא היא תיהרס בגשם, וילבש מעיל במקומה. אז אמר הרב בפשטות: "אתם חושבים שהם רוצים אותי? הם רוצים את הגלימה!".

מהרגע שיצא הרב מהבית, הגשם הפסיק לחלוטין. ומייד אחרי שנכנסנו לבית הכנסת, הגיעו אחרינו אנשים נוטפי מים...

(הרב יוסף דוד, רב הקהילה בלונדון)

שבגללי לא ירד גשם?

בליל שבת חורפי וסוער במיוחד, יצא הרב זצ"ל ל"שלום זכר" אצל אחת המשפחות בשכונת קרית-משה. לאחר שבירך את המשפחה, המשיך לבית הכנסת לתפילת הבקשות, כמנהג הספרדים בלילי השבת של החורף.

באותה שבת היה מאוד גשום. אנחנו ליווינו את הרב וראינו כי כל הזמן יורד גשם, פרט לשעה שבה הרב היה הולך ברחוב. באותן דקות שהרב היה הולך ממקום למקום, הגשם הפסיק. ברגע שהרב נכנס לתוך מבנה – הגשם הסוער התחדש.

כשיצאנו מהבקשות בבית הכנסת ראינו, כצפוי, שהגשם פוסק. לא התאפקתי ואמרתי לרב: "אומרים עליך, הרב, שבכל פעם שאתה הולך בחוץ, הגשם פוסק, וכאשר אתה בבית – הגשם מתחדש". הרב הזדעזע. מייד הוא אמר: "מה פתאום? בגללי הגשם פוסק? אם זה תלוי בי, אני גוזר עכשיו שירד גשם".

באותו הרגע שהרב סיים את דבריו קרה דבר פלא. גשם זלעפות שלא נראה במקומינו בדרך כלל החל לרדת. הרב, שהיה ללא מעיל, נרטב כולו עד לשד עצמותיו, ואני כל כך הצטערתי שגרמתי לצדיק צער. גם בגלל שנרטב בגללי, וגם בגלל שגילתי את סודו.
(הרב משה הררי, מחבר סדרת הספרים "מקראי קודש" על המועדים)

ענווה שמחה

הרב זצ"ל היה ענק בענווה שלו. ענווה אמיתית. לא כדי להשיג שום דבר לעצמו. כך סתם הוא היה מתנהג בפשטות גדולה. נוהג כבוד בכל בן-תורה, גם באברך הפשוט ביותר.
בגמרא כתוב (סנהדרין פח): "אֵי זֶהוּ בֶּן עוֹלָם הַבָּא? עֲנָוְתָן, וּשְׁפַל בֶּרֶךְ, שַׁיִּיף עַיִל, שַׁיִּיף וְנָפִיק, וְגָרִיס בְּאוֹרַיְתָא תְּדִירָא, וְלָא מַחֲזִיק טִיבוּתָא לְנַפְשֵׁיהּ". תרגום: נכנס בשקט ויוצא בשקט, ולומד תורה תמיד ולא מחזיק טובה לעצמו. מרן הרב משאש זצ"ל הסביר כי מה שכתוב: "שַׁיִּיף עַיִל, שַׁיִּיף וְנָפִיק" מתכוון להתנהגות בענווה של בן-אדם בביתו ושל בן-אדם מחוץ לביתו. כך הרב – גם כלפי בני ביתו וגם כלפי אנשים בחוץ.
ומהו "וְלָא מַחֲזִיק טִיבוּתָא לְנַפְשֵׁיהּ"? כשהיו באים להודות לו על הברכות שלו ולספר לו שהברכות שלו פעלו, הרב היה מבטל זאת, היה מחייך וצוחק כדי שלא יתלו בו את הישועה.
פעם מישהו אמר לכבוד הרב כי פלוני רוצה שהרב יהיה אצלו סנדק. זו היתה משפחה פשוטה, והרב הסכים. כך נסענו יחד במכונית שלי, כי לרב לא היתה מכונית בתקופה ההיא.
הרב הגיע לאולם הברית עטוף בטלית, ואז הוא אמר לי: אני רואה שהסב של התינוק רוצה להיות הסנדק של הנכד שלו. קבל עם ועדה, קם הרב ואמר: "אני גוזר שהסב יהיה הסנדק ואני אברך את הברכות".
אחר כך אמר לי הרב: "ראית איזה מאור פנים קיבל הסבא?"
איך הרב גילה זאת? הוא פשוט היה רגיש.
(הרב אליהו אברג'יל, דיין ואב"ד ירושלים)

איך נותנים הסכמה?

בחורף תשל"ב נפגשתי לראשונה עם רבנו הרב זצ"ל. הכנתי אז מאמר הלכתי על זמני הפורים ביישובים החדשים, ובפרט בגלל שסברתי שהם צריכים לקרוא מגילה בט"ו כמוקפים. באותה שנה נפגשתי עם גדולי ישראל, הבאתי לפניהם את מאמרי וביקשתי את תגובתם. המפגש היה מעניין במיוחד, במובן האישי והאנושי. רב אחד התווכח איתי בצעקות, הוריד ספרים מארון הספרים וקרא כדי להוכיח לי שאני טועה.

רב אחר פתח לי סדק בדלתו, שאל מה הבאתי, קיבל את הקונטרס אמר לי לחזור בעוד שבועיים, וכשחזרתי פתח שוב חריץ בדלת ונתן לי את תגובתו.
רב שלישי שאל בחביבות מה בידי, וכשהסברתי אמר מיידי: זה עניין לרבנים ראשיים, אל תשאיר זאת אצלי. רב נוסף אמר לי בבת צחוק: אתה רואה את הערימה על שולחני? כל אלה מצפים להסכמות ולחוות דעת. זמן יהיה לי אולי אחרי פורים, ואז אולי אעיין במאמרך.
הרב מרדכי אליהו קיבל אותי בניחותא, ישב מולי רגל על רגל והתחיל לקרוא בנוכחותי את הקונטרס. על כל קטע העיר משהו, הוסיף לי עוד מקורות ולבסוף הציע לי לנסח קצת אחרת. הוא דן איתי בפרטי פרטים ובסוף אף כתב את חוות דעתו. אישיות מאירת פנים זו פגשתי שוב ושוב בשנים הבאות כשזכיתי ללמוד תורה מפיו.
(הרב ד"ר יואל אליצור, עפרה, ראש החוג ללימודי ארץ-ישראל באוניברסיטה העברית)

במקום גדלותו – ענוותנותו

כשלמד בישיבת "פורת יוסף" היה הרב זצ"ל מתמיד גדול. הוא היה מספיק ללמוד בגמרא דף ועוד דף ועוד דף וכו', בקליטה מהירה ובעמקות רבה. אך כשהיה עובר לידו ראש הישיבה, ר' עזרא עטיה זצ"ל, מייד היה הרב חוזר דפים רבים, כאילו הוא עדיין רק בתחילת הגמרא...
היה פעם אדם מבוגר, שלא התבייש והיה מתווכח עם בחורי ישיבת "פורת יוסף" בדברים חסרי טעם. מי שהיה בקי בגמרא ידע שדבריו לא נכונים, אבל הוא היה ממשיך בשלו.
יום אחד איבדו התלמידים את סבלנותם והוכיחו לו את טעויותיו באופן שגרם לו בושה. אותו אדם נפגע והלך לראש הישיבה רבי עזרא עטיה זצ"ל, לספר לו שתלמידיו נהגו בו בחוסר כבוד גדול.
מייד כשהגיע חכם עזרא עטיה להוכיח את תלמידיו ברחו כולם, ורק הרב זצ"ל, שלא שם לב למתרחש, המשיך בלימודו. ר' עזרא עטיה קרא לרב שיבוא למשרדו והתחיל לתת לו מוסר. בכל אותו הזמן הרב שתק. לבסוף התבררה הטעות, כי הרב כלל לא קשור לאותה תקרית, ור' עזרא עטיה בא לבקש סליחה ואמר לו: " למה לא אמרת לי שאתה לא קשור לעניין?" ענה לו הרב: "לשמוע מוסר זה תמיד טוב".
(הרב חיים בן-שושן)

ענווים ירשו ארץ

בזמן שהרב זצ"ל כיהן כרב הראשי, כיהן עמו הרב שפירא זצ"ל. הרבנים נהגו כבוד רב זה בזה. בלשכתו של הרב אליהו זצ"ל היה כיסא מיוחד לרב שפירא, ובלשכתו של הרב שפירא זצ"ל היה כיסא מיוחד לרב אליהו. לא פעם קרה שהם היו צריכים לדבר ביניהם והיו נפגשים בדרך – כל אחד חלק כבוד לרעהו והלך ללשכתו.

לפעמים קרה שאחד הנהגים של הרבנים היה צריך לצאת מוקדם והנהג האחר הסיע את שניהם לביתם. ועל מה דיברו הרבנים בדרך? הם התווכחו את מי יסיע הנהג ראשון לביתו. הרב אליהו אמר לנהג שיסיע קודם את הרב שפירא, והרב שפירא אמר לנהג שיסיע קודם את הרב אליהו. הם ידעו להפריד בצורה יוצאת מן הכלל בין חילוקי הדעות שלהם בנוגע להלכה לבין החיים מחוץ להלכה.

(הרב אליהו בן-דהן, מנהל בתי הדין לשעבר)

לכבוד הילד ה-11

בכ"ט בטבת תשנ"ט נולד לנו בשעה טובה בננו מנחם מענדל ששון.

היתה לי התלבטות מסוימת בשאלה מי יהיה הפעם הסנדק בברית, ומכיוון שזכיתי להיות קשור עם פסיקותיו והדרכותיו של הראשון-לציון הרב מרדכי אליהו זצ"ל בתחילת תהליך התשובה שלי ב"מכון מאיר", עוד לפני 29 שנים, ובכל פעם שנולד לי בן רציתי שהראשון-לציון יהיה הסנדק וזה לא הסתדר ולא זכינו, אמרתי לעצמי שאולי הפעם זה יסתדר אי"ה.

החלטתי לכתוב לרבי על כך ב"אגרות-קודש", ולאחר שכתבתי מהי ההתלבטות וציינתי את שמו של הרב מרדכי אליהו, יצאה לי תשובה מאוד ברורה. בצד ימין הוזכר השם "מרדכי הצדיק", ומן הצד השני היה כתוב: "מחשובי הרבנים"!

באחת נסתלקה ההתלבטות, וכעת החלה ההשתדלות לסדר את העניין ולדאוג שזה יקרה בפועל. פניתי לביתו או ללשכתו של הראשון-לציון, ושם הסבירו לי יפה שהרב לא חש בטוב בשבועות האחרונים ולא יוצא מביתו מזה כמה שבועות בשל חולשה וכו'.

הגעתי אל ההילולא של הבבא-סאלי, שידעתי מראש שהרב אמור להיות בה, חיכיתי שיצא מהמעלית, ומייד ניגשתי אליו לבשר לו שנולד לי בן בשעה טובה ומוצלחת. הרב חייך ובשמחה לחץ את ידי ובירך אותי שאזכה להכניסו בבריתו של אברהם אבינו "בעתו ובזמנו". מייד אמרתי לרב שאני מבקש לכבדו בסנדקאות בברית הזו. הרב הביט בחיוך של חמלה לימינו ולשמאלו לכיוון עוזריו ואמר: "תשאל אותם, אני לא יוצא לשום

מקום כבר כמה שבועות, רק להילולת הבבא-סאלי שזה קרוב יצאתי, ורק לכמה דקות ואני מייד חוזר. איני חש בטוב בזמן האחרון".
אמרתי לרב: "הילד הזה הוא ילדנו ה-11. לא מגיע לאמא ל-11 ילדים שתשמח אותה בסנדקאות על בנה"?!?
נראה שהטיעון הזה הכריע את הכף, כי הרב מרדכי אליהו נכנע ואמר: "אתה צודק, מגיע לה! למרות שקשה לי, אני מסכים, אני בא"!
לשמחתי לא היה גבול, הודיתי לו מאוד ורצתי הביתה לבשר למשפחה שבחסדי השם זכינו שהראשון-לציון הרב מרדכי אליהו יהיה הסנדק!
עשיתי את כל התיאומים הנדרשים עם המזכירים, וב-15:00 אחר הצהריים נערכה הברית ברוב עם כמתוכנן, על ברכיו של הראשון לציון זצ"ל, ידיד הרבי וחב"ד.
כמובן שכולם ניגשו לכבוד מעלת הסנדק המרומם לקבל ברכתו, ולסיום, כשהרב עמד כבר לעזוב חזרה לביתו, וכשאני עומד ללוותו, פניתי אליו והודיתי לו על שזיכה אותנו ושימח אותנו כל-כך ואז אמרתי לו: "הרב, יש לי הפתעה נעימה בשבילך! אני ידעתי מראש שכבוד הרב יהיה הסנדק בברית הזו"!
הראשון לציון זצ"ל הביט בי בפליאה ובחיוך ואמר: "אתה ידעת מראש שאני אהיה הסנדק??? אני בעצמי לא מבין בכלל מה אני עושה פה ואיך הסכמתי לצאת מהבית ולהיות סנדק במצב שבו אני נמצא, איך אתה ידעת?"
שלפתי את ה"אגרות-קודש" עם המכתב שכתבתי לרבי ואמרתי לו: "הרבי מליובאוויטש קבע שאתה תהיה הסנדק!" הראשון-לציון שאל איפה ראיתי את זה, והראיתי לו את השאלה והתשובה: "מרדכי הצדיק – מחשובי הרבנים".
הרב ביקש להחזיק במו ידיו את ה"אגרות", קירב את הספר אליו, קרא את השאלה והתשובה בעיון ואמר: "אני צדיק???" ובענווה האופיינית לו עשה תנועה של ביטול עם ידו.
ושוב הביט ב"אגרות" בשמחה ובפליאה: "פלא-פלאים. הפלא ופלא! עכשיו אני מבין מה אני עושה פה. הרבי מליובאוויטש קרא לי להיות סנדק על הילד שנקרא כשמו".
והוסיף ושאל אותי: "למה לא אמרתי לי מההתחלה שהרבי קבע שאני הסנדק? אם הייתי יודע זאת מראש, הייתי בא יותר מוקדם לכבוד הרבי!".
(הרב חיים ששון)

רב עם שכן

לפני שנים לא מעטות הגעתי מצרפת לביקור בארץ. סיבבה ההשגחה ובאותו ביקור מצאתי את בת-זוגי שתחיה, התחתנו ונשארתי בארץ ברוך ה'. מייד לאחר החתונה אפשרה לי אחותי לגור בבית שהיה לה בשכונת קרית-משה בירושלים. הייתי אז בחור צעיר ונמרץ, ובביתנו לא היה הרבה, מלבד שני מזרונים וכמה רהיטים ישנים. כמה ימים לאחר הגיענו לשם שמעתי דפיקות בדלת. כשפתחתי אותה ראיתי אדם נעים סבר, לבוש בחולצה לבנה וכיפה שחורה גדולה על ראשו, ובידו שתי כוסות תה וצלחת עוגיות. לתומי חשבתי שאדם זה בא לכבד אותי ואת אשתי, אבל הוא תיקן אותי ואמר: אני השכן שלך, מרדכי, ובאתי להכיר אותך ולשתות אתך כוס תה. הכנסתי את השכן הנחמד, ולפני שיצא מביתי הצעתי לו שנרקוד. השכן נענה להזמנתי במאור פנים וכך יצאנו בריקוד בסלון הבית.

יום אחד, בעודי מסתובב בשוק מחנה-יהודה, ראיתי באחד הדוכנים את תמונתו של הרב מרדכי אליהו. חשבתי לעצמי: הרב הזה כל כך דומה לשכן שלי, מעניין אם הם מכירים. בפעם הבאה שפגשתי בשכני, שאלתי אותו אם הוא מכיר את הרב מרדכי אליהו, והשכן חייך ואמר: כן, מכיר אותו. אמרתי לשכני שהרב הזה מאוד דומה לו, והוא שוב חייך.

כעבור זמן מה נזקקתי לספר "שניים מקרא ואחד תרגום". הקשתי בדלתו של שכני ושאלתי אם יש לו במקרה הספר הזה. השכן חייך ואמר שאני מוזמן לגשת לספרייתו ולקחת את הספר. נדהמתי מגודל הספרייה, והנה גם ליד ספרייתו ראיתי את תמונתו של הרב מרדכי אליהו. הבטתי בתמונה ובשכן, וחשבתי שוב שהדמיון ביניהם מעניין. כך עברו כחודשיים, והנה בשעת לילה מאוחרת שמעתי קולות של אנשים בחדר המדרגות. יצאתי כדי לראות במי המדובר, ולפתע אני רואה מולי את אותו השכן, אבל הפעם עם גלימת הראשון-לציון. או אז "נפל לי האסימון" והבנתי מי הוא אותו מרדכי... (שלמה, לשעבר שכן בבית הרב)

הברכה שרצתה לצאת

בפורים לפני שנים אחדות הסכים הרב זצ"ל להיות סנדק בברית המילה של בנם של חברים שלנו, על אף שהוא לא ממש הכיר אותם. לאחר תפילת ותיקין בבית הכנסת של הרב, שכללה את קריאת המגילה, ובתום הברית, נעמדו הנשים מחוץ לבית הכנסת כדי לקבל את ברכת הרב, שהפעם היתה גם ברכת סנדק.

אישה אחת, מרת נפש, התחילה לבכות לרב שהיא כבר בת כך וכך ועדיין לא נשואה ויש לה צרות כאלה וקשיים כאלה וכו' וכו'. הרב התחיל לברך אותה ואמר: "מי שברך אמותינו..." אך האישה קטעה אותו והמשיכה לתנות בפניו את צרותיה: "אבל הרב גם כך וכך וכך...". הרב חייך, הצביע בידו על פיו ואמר רק: "ממם, ממם" כמו מבקש לומר: "הברכה כבר פה, היא רוצה לצאת, תני לה", והכול בחיוך ובסבלנות.

כשהיא סיימה לדבר הרב התחיל את הברכה בדיוק מאותו מקום שבו הפסיק ובדיוק באותו אופן ובאותה הכוונה והשמחה כמו בהתחלה. כל מה שהתרחש בין לבין לא הוציא אותו משלוותו ולא הזיז אותו במילימטר מהקדושה, מהריכוז ומהשמחה.

(יהודית שבתאי, ירושלים)

מתקן מכונות הכביסה

פעם התקשרה אישה אחת לרב זצ"ל, לאחר שהתמנה להיות רב ראשי לישראל. היא חיפשה מתקן מכונות כביסה, ושם הטכנאי היה רשום ליד שמו של הרב מרדכי אליהו. היא התקשרה אפוא בטעות למספר הטלפון של הרב וביקשה את מתקן מכונות הכביסה. הרב השיב לה שזו טעות. לאחר זמן היא התקשרה שנית, ושוב הרב אמר לה שזו טעות. אחר כך היא חזרה על טעותה והרב אמר לה שוב שזה לא הוא. היא סיפרה לרב שהיא מצטערת על כך שהיא לא מצליחה למצוא את המתקן, כי מחר אמורים להגיע אליה אורחים והיא לא יכולה בלי מכונת כביסה.

שאל אותה הרב מה שמו של מתקן המכונות, והיא לא זכרה בדיוק. אמר לה הרב להמתין רגע, הביא את מדריך "דפי זהב" ועבר אתה על השמות, עד שהיא אמרה על אחד מהם שהוא המתקן הקבוע שלה. אמר לה הרב: "תרשמי את המספר שלו". אבל לא היה לה עט. הלכה להביא עט, והוא לא כתב. הביאה עיפרון, ונשבר לה השפיץ. אמר לה הרב שהוא מחכה לה בסבלנות עד שתביא כלי כתיבה מסודר, והיא כתבה לאט-לאט את המספר.

לאחר שהיא כתבה את המספר ונרגעה, שאלה את הרב: "אם אתה לא המתקן, אז מי אתה?" אמר לה: "מרדכי אליהו". נבהלה האישה ואמרה: "אתה הרב? סליחה, סליחה!" וכך משכה את הרב עוד רבע שעה בבקשת סליחה.

בצהריים שב בנה מן הכולל, והיא סיפרה לו את הסיפור שהיה לה עם הרב, וכמה שזה לא נעים לה. ואותו הבן סיפר לי את המעשה.

(הרב יעקב כהן, "שיח ישראל")

קנה שלושה כרטיסי הגרלה

באחד הימים עברו ילדי השכונה בבתים כדי לאסוף צדקה, ובתמורה הם נתנו לתורמים כרטיסי הגרלה. בין הבתים הגיעו הילדים גם לביתו של הרב זצ"ל. הרב פתח להם את הדלת במאור פנים, קנה שלושה כרטיסים וגם בירך את הילדים לשלום. כשחזרו הילדים לביתם הם סיפרו להוריהם שהלכו גם לרב אליהו זצ"ל להתרים אותו.

שאלו ההורים: האם לא התביישתם לדפוק אצל הרב בדלת בכדי לבקש צדקה? והילדים השיבו שהרב דווקא קיבל אותם במאור פנים. גם קנה שלושה כרטיסי הגרלה וגם בירך אותם לשלום.

עכשיו אפשר לצלם

כשהבן שלי סיים לכתוב ספר תורה, רציתי שהרב זצ"ל יהיה זה שיכתוב את האותיות האחרונות שבספר תורה. הגענו עם הספר לרב, והוא שמח מאוד. כשסיים לכתוב הוא התחיל לשוחח עם הבן שלי בחביבות, בנועם ובאבהיות. הוא ממש הביע התעניינות באופן כתיבת בני את הספר, עד הפרטים הקטנים, ונתן לו עצות של ממש וטיפים איך לכתוב. לאחר שסיים אמר: "אתם בטח רוצים תמונות" – נכנס לחדרו, לבש את הגלימה ואת הכובע בעבורנו, ואז אמר: "עכשיו אפשר לצלם!"

אני לא נביא

אמי שתחיה לא חשה בטוב ועשו לה ביופסיה. התשובה היתה אמורה להגיע תוך עשרה ימים והמשפחה היתה בלחץ נוראי, ולכן החלטתי לשאול את הרב זצ"ל. אמרתי לרב: "אני יודעת שכבודו יושב בבית-דין של מעלה ויודע הכול. בבקשה, תגיד לי מהי התוצאה של הביופסיה". "אני לא יושב בשום בית-דין", השיב לי הרב כמו בפליאה, "את לא רואה שאני כאן?"

בכל זאת התעקשתי ואמרתי לרב כי יש לי ולכל משפחתי צער גדול מהדאגה, "אנא, אמור לנו מה יהיה" התחננתי לפניו. ענה הרב: "טוב, אני אגיד לך, אך אני לא נביא, אני נמצא כאן. התשובה לא תהיה טובה, אך בע"ה היא תצטרך רק שישה טיפולים ואח"כ אין מה לדאוג".

כך נהג הרב, שלא ידברו ושלא יחשדו בגדלותו.

תהילה

יראת חטא

אני לא נביא

יִרְאַת יְהוָה, טָהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד

הלכה בצלחות של זהב

סיפור זה התרחש בלוס-אנג'לס, בשעה שהרב אליהו זצ"ל ביקר בביתו של אחד מעשירי הקהילה, שמחזיק ותומך בבתי הספר היהודיים ובכל דבר יהודי. אותו עשיר הזמין את הרב יחד עם כמה מחשובי הקהילה לארוחת צהריים אצלו בבית הנופש, בית פאר מיוחד שהיה בנוי על צוק באוקיינוס, והדרך היחידה להגיע אליו היתה דרך מסוק. לרב היה חשוב מאוד לחזק אותו.

הגענו לביתו של אותו עשיר, ואני זוכר את מראה פניו של הרב בחדר האירוח. חדר שכולו עשוי זכוכית והוא צופה ממרום הצוק אל מרחבי האוקיאנוס הפתוח לרווחה. זה היה מראה מדהים במיוחד. הרב הסתכל במשך כמה דקות על הים, היתה לו הבעה מיוחדת על הפנים. הוא לא אמר הרבה, רק: "יפה, יפה".

או אז פתח העשיר וילון, והנה מול עינינו נגלה עוד סלון רחב וגדול, במרכזו שולחן מפואר מוכן לסעודה. עליו היו הצלחות הכי יוקרתיות שיש בעולם, צלחות מזהב. אלו היו צלחות מיוחדות שאותו עשיר קנה במיוחד לכבוד הביקור של הרב בביתו, בית הפאר המיוחד.

"ראה את הצלחות שקניתי לכבודך", התלהב העשיר. הרב הסתכל עליהן ושאל: "האם הטבלת את הצלחות הללו במקווה?" העשיר השיב בשלילה. "האם לא יהיה אפשר להשתמש בהן?", שאל העשיר בחשש. "אחרי כל המאמץ המיוחד יאכלו בצלחות פלסטיק?"

הרב מצא מייד פתרון: להטביל את הצלחות בים. הרב שאל אם יש דרך לרדת אל הים, והעשיר השיב שיש סולם חבלים שיורד מהסלון אל הים. אלא שמדובר היה בכלים רבים, ושוב הביעו פניו של העשיר חשש והוא הציע שהמלצרים יטבילו את הכלים. הוא לא ידע שלהטביל יכול רק יהודי. הרב לא אמר מה אסור, הוא רק פנה אל הרב גבריאל כהן, שהיה עמנו, ואמר: "אתה תרד ראשון ותטביל את הכלים. וכל המלצרים שיש פה", הצביע הרב על המלצרים האוסטרים שהיו לבושים בבגדי יוקרה, "הם יורידו את כל הכלים בסולם החבלים אל הרב גבריאל".

בת צחוק החלה להתפשט על פניו של העשיר, הוא הרגיש שמתחילה להתרקם פה חוויה. איפה עוד בעולם יש סיפורים כאלה? מייד ניתנה ההוראה, והצלחות היוקרתיות

נארזו בתוך ארגזים והורדו אחר כבוד אל מי האוקיאנוס. שם הן הוטבלו בברכה על-ידי הרב גבריאל כהן, ועלו בחזרה אחר כבוד אל ביתו של העשיר.
כולנו התרגשנו לראות את הרב מתרגש רק מדבר אחד – מההלכה, לא משום כסף וזהב שבעולם. גם הים רעש וגעש, והרב גבריאל, שהטביל את הכלים, נרטב כולו מהגלים ועלה רטוב מן הים. "אני מצטער", אמר הרב גבריאל כהן לעשיר. "כמה כלי זהב נשארו במים, המים היו סוערים והם סחפו כמה כלים".
"עזוב את הכלים", ענה העשיר, "אבל כל הבגדים שלך רטובים. אתן לך חליפה נקייה וחדשה".
"תבדוק שאין בה שעטנז", לחש לו הרב.
כך ישבנו כולנו לארוחה היוקרתית שהכין לנו העשיר, כולנו אכלנו והרב הנעים לנו את הארוחה בדברי תורה. זו היתה סעודה יוקרתית מאין כמוה, בהכשרים היותר מהודרים. לא היה מי מאתנו שלא התפעל מהארוחה המיוחדת שהכין לנו העשיר. מטעמים שאין כמותם בכל העולם כלו.
אף אחד לא שם לב לכך שהרב, שכל הסעודה הזאת נערכה לכבודו, לא אכל דבר. כדרכו הוא אכל רק מה שאשתו מבשלת לו.
(יגאל קוטעי, חברון)

האם הכיסא של נפוליאון מועמד למכירה?

בעת שסבא, הרב אליהו זצ"ל, היה הרב ראשי לישראל, הוא ביקר בצרפת ביקור ממלכתי. באותה התקופה צרפת לחצה על ישראל לוותר על חלקים מירושלים ומארץ-ישראל לטובת הערבים, מתוך אינטרסים שלה. אנשי משרד החוץ ביקשו מהרב שלא לדבר על ירושלים ועל ארץ-ישראל, רק על דברים שביהדות וכו'. הם חששו ממבוכה דיפולמטית שהרב עלול לגרום בדבריו ליחסי ישראל-צרפת, שגם כך הם מאוד רגישים ושבירים.
הביקור כלל קבלת פנים ממלכתית רבת משתתפים בנוכחות נשיא צרפת באותם ימים, ז'אק שיראק, ומכובדים רבים שביניהם היו רבים מראשי הממשל בצרפת, וכמובן הרבנים הבכירים של צרפת ועוד. לפני קבלת הפנים הממלכתית היה צריך הרב לבקר במסלול המקובל שעוברים אורחיה הרשמיים של צרפת – במוזיאון הממלכתי של המדינה, שם מונחים אוצרות התרבות של האומה הצרפתית.
במהלך הביקור הראו לרב כיסא מלכותי שישב עליו נפוליאון. שאל הרב: "מתי חי נפוליאון?" והמארחים שהיו נבוכים קצת מהשאלה, "הסבירו" לרב מתי חי נפוליאון.

הם חשבו, כנראה, שהרב לא יודע. הרב המשיך ושאל: "האם הכסא של נפוליאון ניתן למכירה?" נשתררה שתיקה מביכה. אנשי השגרירות שהיו מאחורי הרב התלחשו: "איזה רב שלחו לנו? הוא עושה לנו בושות!", אבל לא היתה להם אפשרות לעצור את שאלותיו המביכות של הרב. "לא", השיבו המארחים, "זהו חפץ חשוב מאוד. חפץ היסטורי. אנחנו לא מוכרים נכסים היסטוריים".

כך הם המשיכו את הביקור והגיעו לאזור המלכים שמלכו בצרפת. הראו לו את החדר של לואי ה-14: "מי היה לואי ה-14?" שואל הרב. "לפני כמה זמן הוא חי?", המארחים ענו והרבנית צביה שתחיה, שראתה את המבוכה של הצרפתים ה"משכילים" המנהלים את המוזיאון, רמזה לרב, אבל הוא קרץ לה והמשיך בשאלותיו: "מה לואי ה-14 תרם לעולם? האם הוא היה מלך מוסרי?" "לא", השיבו המארחים ביושר. "כל השלטון המלכותי לא היה כל כך מוסרי, אבל זו ההיסטוריה שלנו, ואנו גאים בה ומכבדים אותה".

סוף-סוף נגמר הביקור במוזיאון, עם השאלות המביכות, והתחילה קבלת הפנים עם הנשיא הצרפתי. בקבלת הפנים המלכותית דיבר הנשיא הצרפתי ובירך את הרב, והרב היה צריך לברך בחזרה. מישהו מהשגרירות תרגם את דבריו של הרב.

הרב התחיל לספר על הביקור במוזיאון, וכולם החלו להילחץ. הוא סיפר כי המארחים שלו הרגישו מבוכה – איך זה שרב מישראל לא יודע מי זה לואי ה-14? איך זה שהוא לא יודע מתי חי נפוליאון? הרי מדובר באנשים היסטוריים כל כך חשובים. המשיך ואמר להם הרב: "שאלתי אותם האם הם היו אנשים מוסריים, והם קצת גמגמו אבל היו, ובצדק, גאים בהם.

אבל אתם מצפים ממני שאדע ואכבד את ההיסטוריה של צרפת, למרות שאני חי בישראל. ואני מקבל את דבריכם. אבל תגידו לי, האם אנחנו לא צריכים לדעת ולכבד את ההסטוריה שלנו? האם אתם לא צריכים לכבד אותה? את דבריו של משה שאמר לנו לא לתת את ארץ-ישראל בידי זרים? למה אנחנו צריכים לכבד את המלכים שלכם, שחיו לפני מאתיים ושלוש-מאות שנה, ולא צריכים לכבד את המלכים שלנו שחיו לפני שלושת-אלפים שנים, את דוד ושלמה והמסורת שלהם?

הרבנית שתחיה שולטת היטב בכמה שפות, וביניהן צרפתית. היא שמעה את הדברים של הרב ושמעה גם את הדברים של המתרגם מהשגרירות, היא שמה לב שהוא מצנזר את הדברים של הרב ומשנה אותם לפי דעתו. מי שמכיר את הרבנית יודע שהיא

לא נאמנת לשום דבר חוץ מלרב. היא לא התרשמה מחשיבות המעמד וסימנה לרב שהמתרגם מרכך את דבריו.

הרב, שגם הוא לא כל כך מתרשם ממלכים ונשיאים, עצר באמצע השיחה ואמר במיקרופון לפני כולם: "אני מבין שהמתרגם לא כל כך מכיר את סגנון הדיבור של הרבנים. חשוב לי שהנשיא ישמע ויבין את דברי. אני מבקש שהרב הראשי של צרפת יתרגם את דברי".

לא היתה ברירה והחליפו את המתרגם באמצע השיחה. הפעם המתרגם תרגם את דברי הרב אליהו מילה במילה. הרב סיפר שהוא ביקש לברר את מחירו של הכיסא של נפוליאון. ביקשתי לקנות אותו, הוא אמר, וכל הנוכחים פרצו בצחוק. הוא סיפר כי "הסבירו" לו ברצינות במוזיאון כי החפצים של נפוליאון הם חשובים מאוד ולא ניתנים למכירה. "אלה הם חפצים היסטוריים, והיסטוריה לא מוכרים".

"נפוליאון חי לפני מאתיים שנה, ואתם כל כך מכבדים אותו ולא מוכרים את הכיסא שלו. ואני שואל, האם אנחנו צריכים למכור את ירושלים, עיר שהיתה של עם ישראל לפני אלפיים ושמונה-מאות שנה?"

כל הקהל עמד נרגש על רגליו ומחא כפים. גם הנשיא הצרפתי קם ממקומו, ניגש אל הרב, לחץ את ידיו בחוזקה ואמר לו: דברים כאלה לא שמעתי מעודי. הוא עמד ממושכות ליד הרב ונראה שהוא נרגש במיוחד. הוא ביקש מהרב להישאר עוד קצת זמן מעבר למה שתוכנן בתחילה.

אנשי השגרירות ממש האיצו ברב לצאת מהמקום, הם לא ידעו מה הרב עוד מבשל להם. הוא לא מקבל את ההוראות שלהם, הוא אומר מה שהוא רוצה, הוא מוריד את המתרגם שהיה צריך לצנזר את דבריו. הם רצו להוציא אותו כמה שיותר מהר מהמקום. אבל הרב לא מיהר לצאת מהמקום. אנשי הרב הסבירו לפקידי השגרירות שהרב נשאר לבקשתו האישית של נשיא צרפת.

לאחר זמן קצר, אסף הנשיא הצרפתי שוב את קהל המוזמנים ואמר להם: "אני יודע שזה לא לפי התוכנית, אבל חרגנו מהתוכנית כי יש לנו מאורע מיוחד וחריג שלא התכוונו לו. יש לנו מדליה של זהב יוקרתית ביותר שאנו מעניקים אותה רק לנשיאי מדינות. כשארגנו את קבלת הפנים הזו לא חשבנו לתת לרב מרדכי אליהו את המדליה הזאת, ולכן היא לא היתה כאן באולם הזה. אך הדברים המאלפים של הרב אליהו הם חוויה של פעם בחיים. אנחנו רוצים מאוד לכבד אותו על הדברים החשובים שאמר. לכן ביקשנו

ממנו להתעכב עד שנביא את המדליה הנשיאותית, ואנחנו מעניקים אותה לרב לאות כבוד מיוחד על דבריו המיוחדים".

u u u

סיפר הנכד של הרב אליהו, שמשמש בעצמו כרב בגדרה, כי פעם הרב הראה לו את המדליה הזאת בעקבות דיון הלכתי בענייני עבודה-זרה. "הוא הראה לי את המדליה ההיא עם הצלב, כשהצלב מחוק ושחוק. הוא סיפר את הסיפור שכתוב למעלה, וגם סיפר לי שכאשר הוא הגיע לביתו, הוא לקח משוף ושפשף את הצלב עד שהוא נשחק ונמחק. אמרתי לו שהמדליה היא בעלת ערך אומנתי והיסטורי גדול מאוד, עכשיו זה התקלקל. אבל סבא חייך את החיוך העדין שלו, כאילו הוא אומר: מה זה כל הדבר הזה לעומת השולחן ערוך?".

(הרב אלעד אליהו, נכד הרב)

לא גונבים מהרב ברכות

הסיפור הזה הוא סיפור קצת קשה, אבל הוא מסביר לנו שיש בחיים דין ויש דיין. לא רק ברכות ושמחות. כשמזלזלים בתורה ובקדושה – זה עלול לפגוע בצורה קשה באנשים. כל זה למרות שהרב אליהו זצ"ל תמיד היה אומר: "אני למדתי מהבבא סאלי רק לברך ולא לקלל". אבל יש דין ויש דיין ולפעמים הקב"ה דורש את כבודו של הרב וכבודה של התורה – במיוחד כשאנשים מנסים לגנוב מהרב ברכות.

את הסיפור שמעתי בגוף ראשון. אני לא מזכיר את שמות האנשים ואת המקום, כיוון שהאנשים חיים עדיין ואסור לפגוע בהם – גם לא ברמז.

הייתי סגן ראש מועצה דתית, והרב אליהו זצ"ל קרא לי ואמר לי שצריך למנות אצלנו במושבה רב, כדי שתהיה הרבה יותר תורה, הרבה יותר כשרות, חינוך ילדים וכמובן שיהיה אדם שיהיה אפשר לשאול אותו הלכות. כל הדברים שהרב עושה לקהילה.

פעלתי ברמה המקומית והבאתי שלושה פוליטיקאים שהם דמויות מפתח אצלנו ביישוב לפגישה אצל הרב, שקיבל אותנו במאור פנים. כל שלושת הפוליטיקאים ביקשו ברכה מהרב אליהו ז"ל. הרב נתן להם עפרונות קטנים שהוא חידד בעצמו. נתן להם דפים ואמר להם לכתוב בחוץ מה שהם רוצים לברכה.

אני נשארתי בפנים אצל הרב והרב אמר לי אחרי שהם יצאו: "הם לא אמינים. הם לא יקיימו את העסקה. יקבלו ברכה ואחר כך לא יעשו את מה שהם הבטיחו". יצאתי החוצה ואמרתי לכל שלושת הפוליטיקאים: "אל תגנבו ברכה מהרב, אם אתם לא

מתכוונים לקיים את ההבטחה שלכם להביא רב ליישוב – אל תגנבו ברכה''. הם הנהנו וחייכו.

הראשון נכנס והסביר שהוא ראש המועצה המקומית והוא רוצה להיכנס להיות חבר כנסת. הרב שאל אותו ''מה תעשה אם יבקשו ממך לחתום על שטחים תמורת שלום?'' הלה הסביר שאין ברירה וכו'. הרב קפץ ממקומו, הוציא מפת ארץ-ישראל והחל מראה לו מקומות ומסביר לו את חשיבותם. סיים הרב ואמר: ''לא רק שאסור לפנות את חלקי ארץ-ישראל, אלא צריך לכבוש מקומות חדשים!'' שם הרב את ידו על ראש המועצה ובירך אותו.

השני נכנס וביקש על שלום-בית. הוא סיפר שאשתו עזבה את הבית ומאוד קשה לו להיות לבד וגם חוסר הקשר עם הילדים. הרב בירך אותו שאשתו תחזור אליו ותהיה ביניהם ''אהבה ואחוה שלום ורעות''. השלישי ביקש שאשתו בת ה-41 תיפקד בזרע של קיימא, מכיוון שהרפואה הרימה ידיים והם אומרים שאין שום סיכוי שהיא תהרה שוב. הרב בירך גם אותו.

בתוך שלושה חודשים החלו להתקבל כל שלוש הברכות. ראש המועצה החל להתקדם במפלגה שלו והפך לחבר מרכז. אשתו של השני חזרה לגור עם בעלה למרות המריבה שהיתה להם בעבר. אשתו של השלישי נפקדה בהריון למעלה מגדר הטבע, בניגוד גמור לכל תחזיות הרופאים, אצל שלושתם הכל קרה כברכת הרב.

אחרי שהפוליטיקאים קיבלו את שלהם, הם חזרו בהם מהבטחתם למנות רב ליישוב והסבירו שזה בלתי אפשרי, חשבו שאפשר אבל אי-אפשר וכו'. מעין ''וישמן ישורון ויבעט'', במקום לראות את יד ה' ואת גדולת הרב שמברך והקב''ה מקיים. הם חשבו שזה המשך המשחק הפוליטי – קיבלת את שלך ואתה יכול להפר את הבטחתך.

אז קרה הדבר הנורא מכל. כל שלוש הברכות חזרו כעת מול הפוליטיקאים במכה גדולה. אנשים קטנים שלא הבינו כי לא משחקים עם רבנים, עם התורה ועם הקב''ה. ראש המועצה הודח מתפקידו כראש מועצה ונשאר קירח מכל הכיוונים. אשתו של השני התהפכה בדעתה ולא הסתפקה בעזיבת הבית אלא דרשה גירושין גמורים. והאדם השלישי שביקש ברכה לפרי בטן נענש יותר מכולם, הוא היה האדם המרכזי שפעל לסכל את ההבטחה והמחיר שהוא שילם היה חמור מכל: אשתו שהיתה בהיריון חלתה בסרטן ונסתלקה מן העולם בתוך כמה חודשים.

(השם שמור אצלנו במערכת. לא פרסמנו אותו בשל כבוד הבריות)

האם יש ברכה לפורצים ולגנבים?

לא התעסקתי בגניבות קטנות, פריצה לבתים או לכייס מישהו. זה לא היה לכבודי. העיניים שלי היו רק על מקומות שיש בהם הרבה שלל – חנויות תכשיטים וכדומה. את השלל שלהם הייתי מוכר באותו יום לסוחרים שהיו מתיכים את הזהב והכסף, ומקבל את הכסף במזומן.

פעם אחת החלטתי לעלות כיתה, לפרוץ לחנות התכשיטים הגדולה ביותר בבאר-שבע. מדובר בחנות שהיתה במרכז העיר, עם חלון זכוכית גדול ועם מערכות אזעקה משוכללות. זה היה בשבילי אתגר והשקעתי זמן רב בתכנון הפריצה. חיפשתי נקודת תורפה ומצאתי. בכל יום בצהריים יש הפסקה של שעתיים, ובאותן שעתיים מערכת האזעקה לא מופעלת. הם סומכים על זה שבשעת צהריים אף אחד לא יעיז להיכנס לחנות כשכל מי שעובר ברחוב רואה אותו. והם טעו. אני העזתי. הייתי צריך הרבה מזל. היתה אפשרות להיכנס לחנות דרך חלון קטן מאוד גבוה, וכדי להגיע אליו הייתי צריך סולם. זה כבר לא כל כך מסובך – רק להעביר אותו בצורה שאינה מעוררת חשד. הפריצה הזאת עוררה אצלי הרבה חששות והרבה התרגשות. אם אצליח בתוכניתי, כל המדינה תדבר עלי. פריצה כזאת נועזת לא היתה שנים רבות. צריך בשביל זה הרבה מזל, והיה לי מזל. באותו יום שבו תכננתי את הפריצה ראיתי מודעות שבישרו כי הרב אליהו מבקר באותו יום בעיר באר-שבע בשעות הבוקר. שעת הפריצה היתה צריכה להיות 14:00 בצהריים, השעות שבהן יש הכי פחות אנשים ברחובות. יש לי מספיק זמן לקבל ברכה לפני הפריצה הגדולה.

לפי המודעות, הרב היה צריך להיות באותו בוקר בשלושה מקומות. הגעתי למקום הראשון, ואחרי הדברים של הרב ניגשו אליו אנשים לקבל ברכה ועמדו בתור. גם אני עמדתי עם כולם. אבל היה שם איזה דבר משונה. בדיוק כשהגיע תורי, אמר המזכיר של הרב כי הרב ממהר ללכת למקום אחר. הוא התנצל בפני כל מי שחיכה לברכה וזירז את הרב למכוניתו.

הרגשתי שמסדרים אותי. אני לא מוכן להפסיד את הברכה שאני כל כך צריך היום. לא יסדרו אותי. הלכתי למקום השני שבו הרב היה צריך להופיע וישבתי במקום הכי קרוב לרב, כך שמייד עם סיום השיחה אקפוץ ואהיה הראשון שיעמוד ליד הרב לקבל ברכה. הרב סיים את דברי התורה והמוסר. אני לא הקשבתי, רק חיכיתי לסיום דבריו לקבל את הברכה. אבל גם הפעם קרתה תקלה. המזכיר של הרב עצר אותי ואת כל מי שהתקרב לרב. "הרב אליהו לא יברך אנשים, הוא ממהר לשיחה במקום אחר". לא יסדרו אותי

פעמיים. עכשיו אני אסדר אותם. יצאתי משם והתקרבתי למכונית של הרב. עמדתי בצד, וברגע שהרב נכנס למכונית מהדלת שלו אני נכנסתי מהדלת השנייה וישבתי ליד הרב. לבשתי פנים של ילד טוב וביקשתי ברכה להצלחה במעשה ידי. הרב הסתכל עלי וברך אותי: "אני מברך אותך שתחזור בתשובה שלמה". לא, הרב, אני רוצה ברכה להצלחה במעשה ידי. הרב מתבונן בי וחוזר על דבריו: "אני מברך אותך שתחזור בתשובה שלמה".

בינתיים הגיע המזכיר של הרב ופתח את הדלת שלי וביקש ממני בתקיפות לצאת מהמכונית. לא יכולתי לסרב לו, ויצאתי מהמכונית של הרב קצת מבולבל. מה זה היה? האם אין לי ברכה היום? זה הכול מקרה, ניחמתי את עצמי. הכול יהיה בסדר, אף אחד לא יעלה על תכנון מחושב ומדויק כמו שלי. אני אנצח את כולם. גם את הרב הזה. מה הוא חושב לעצמו?

בשעה המדויקת עברתי ברחוב, שהיה ריק מאנשים בשעה כל כך חמה. הנחתי את הסולם מאחורי החנות ליד החלון הקטן וחיש קל הייתי בתוך החנות, אוסף את התכשיטים. ידעתי מראש אילו תכשיטים אני רוצה, איפה התכשיטים מהזהב ואיפה מהכסף, איפה הכבדים ואיפה הקלים. לקחתי את הכול ושמתי בתוך שקית שהכנתי מראש, ואחרי שתי דקות כבר הייתי שוב על החלון כפי שתכננתי.

ירדתי בסולם שמח על כך שהצלחתי לסדר את כולם. גם את הרב הזה. לא חשבתי על הכסף כמו על הכבוד – איך הצלחתי לסדר את כל מערכות האזעקה של החנות הכי ממוגנת בבאר-שבע. עם מחשבות כאלו אני יורד בסולם חיש קל, והנה הפתעה – שני שוטרים יוצאים משום מקום ותופסים את הידיים שלי עם השקית. לא הספקתי אפילו להשליך אותה מידי.

אזיקים הושמו על ידי, השקית והתכשיטים היו עליהן. כך הובאתי אל השופט, היישר מהחנות והסולם, וזה היה כבר יותר מדי בשביל השופט. היתה לי שורה ארוכה של הרשעות קודמות. בדרך כלל הייתי מקבל מאסר "על תנאי", אלוקים חנן אותי בכישרון מיוחד של דיבור ושכנוע ואיכשהו הייתי מצליח תמיד לשכנע את השופטים שאני ממש מתחרט ואני בדרך של תשובה. הפעם זה לא עזר לי.

בכלא היה לי הרבה זמן להרהר במה שעברתי. קצת מאוחר הבנתי את כל מה שקרה לי עם הרב אליהו. אין ספק, כעסתי על כל העולם, איזה טיפש הייתי. איך נפלתי לפח כשכל הנורות האדומות דלקו לי מול העיניים ואני לא רואה כלום. כל כך נעול על המטרה שלי, כמו שופט משוחד. לא מסוגל לראות שום דבר. יכול להיות שבאמת בפנים

זה היה כעס על עצמי, בכל מקרה מי שקיבל אותו היו כל האחרים. כולם היו אשמים חוץ ממני.

הכעסים הללו הביאו אותי מהר מאוד אל הצינוק בתוך הכלא. חדר שאין לך אפשרות להסתובב בו מצד אל צד. חנוק. אין אפשרות להסתובב בחצר. לדבר עם מישהו. לראות אור שמש. חנוק בתוך תא קטן שאין בו טיפת אור שמש. מלא כעסים על כל מי שאני מכיר – על אשתי ועל החברים שלי. על המשפחה ועל האחים שלי. על כל העולם. על אלוקים ובמיוחד על הרב אליהו – למה הוא לא בירך אותי להצלחה? למה הוא בירך אותי לחזרה בתשובה?

לא. לא. לא אבקש סליחה. לא אכנע. לא אכופף את עצמי. לא אשפיל את עצמי בפני אחרים. כבר החלטתי. אין לי מוצא. אתאבד. פצעתי את עצמי. הדם החל לזרום ממני לאט לאט, כוחותי עזבו אותי. נחלשתי. עוד מעט ואני עוזב את העולם הזה. זה הסוף. שלום.

המילים האחרונות ששמעתי באוזני ברגעים האחרונים של חיי היו הברכה של הרב: "אני מברך אותך שתחזור בתשובה שלמה". אני חושב לעצמי שאם אני מת ברגעים הקרובים, הברכה של הרב לא מתקיימת. והרב הזה הרי רואה כל כך רחוק. איך אני עובר על ברכתו? איך אני אחזור בתשובה שלמה אם אני הולך כעת למות בצינוק?

"סוהר!", צעקתי, "אני מת. תקרא לרופא". אבל הסוהר רק אמר: "תפסיק עם השטויות שלך", ואפילו לא בא לראות מה קורה לי בתוך הצינוק. לא התייחס לצעקות. כל הצינוק היה מלא דם. הדם נזרק מהווריד שלי, נשפך כמים. אבל הסוהר היה עסוק בעישון, או אולי במשהו אחר. כבר לא התייחס אלי יותר מדי. זאת לא הפעם הראשונה שאמרתי לו שאני מת והוא רץ, ולבסוף התברר לו שצחקו עליו. הפעם זה היה בעוכרי.

– "הפעם זה באמת", צרחתי בכל כוחי.

– "גם אתמול אמרת את זה", ענה הסוהר.

הוא לא מאמין לי ואני הולך למות. נענעתי את הסורגים של הצינוק בכל כוחי והתעלפתי. לא יודע מה קרה לי אחר כך, אבל כנראה השקט שהשתרר אחרי שהתעלפתי גרם לו לחשוד שהפעם זה באמת רציני, והוא בא לראות מה קורה. מה שהוא ראה – אני לא יודע. כבר הייתי ללא הכרה. לא ראיתי שהזעיקו רופא ולקחו אותי לבית החולים. מה שאני זוכר הוא שהתעוררתי על מיטת בית החולים כששומרים של בית הסוהר שומרים עלי שלא אברח מהמיטה. הם לא סמכו עלי ביותר.

הרופאים אמרו לי שזה היה ממש נס, אם הסוהר היה מתעכב עוד שתי דקות הוא היה צריך למלא דו"ח על התאבדות בצינוק. למזלו ולמזלי הוא היה צריך למלא רק דו"ח על ניסיון התאבדות. הדיבורים שלהם הביאו אותי לחשוב שכנראה יש משהו טוב בברכה של הרב. האמת היא שאני חושב היום שהיא זאת שהצילה אותי. אולי הרופאים נפלו לפח של ה"בייבי פייס" שלי, פני המלאך. אבל הסוהרים לא האמינו לשום מילה שיצאה מהפה שלי, והסוהר היה מסוגל לחשוב שגם השקט שהשתרר הוא חלק מההצגות הקבועות שלי. כשאני חושב על זה – באמת היה לי נס.

וכך התחלתי לחשוב על כך שאולי יש מישהו בעולם שבאמת רוצה בטובתי. היה לי קשה להאמין בכך, אבל המציאות דיברה שיש מישהו שבירך אותי והברכה שלו עובדת. באותה שעה לא ידעתי עד כמה הברכה שלו חזקה, כי באותה שעה התחילו לנצנץ בתוכי רק הרהורים קלושים של תשובה. חשבתי שאולי באמת הדרך הזו שאני הולך בה כל כך הרבה שנים היא לא נכונה. נכנס ויוצא בבתי הכלא ובבתי המשפט כל הזמן. פורץ ובורח, פורץ ונתפס. משחק "שוטרים וגנבים". מה יהיה על אשתי? מה יהיה על הילדים שלי?

הייתי יכול היום למות בצינוק. האם מישהו היה מצטער עלי? אולי אמא שלי? אולי האחים שלי? אולי הם יגידו "ברוך שפטרנו". אולי צריך להחליף כיוון? אם הייתי מת בצינוק – מי היה חוזר בתשובה? אין אפשרות לחזור בתשובה בעולם העליון. אולי הברכה של הרב עזרה לי לצאת בחיים ברגע האחרון.

זו היתה הפעם הראשונה שחשבתי משהו חיובי על מישהו. כל הזמן הייתי רק בכעס על כולם, וגם על הרב אליהו שלא נתן לי ברכה להצליח במעשה ידי. הפעם התחלתי לחשוב שאולי הברכה שלו היתה באמת ברכה טובה. אם הייתי מצליח בגניבה, היה לי הרבה כסף והייתי מבזבז אותו במשך שבוע או שבועיים. ככה זה עם כסף של גניבות, אין בו ברכה. מייד הוא מתנדף לך מהידיים. אחר כך הייתי מתכנן את הפריצה הבאה, ושוב מבזבז ושוב פורץ עד שנתפס. מה הייתי מרוויח? אבל הברכה הזאת היא הרבה יותר משמעותית. אם אני אחזור לדרך טובה, אולי אני אהיה רב. אולי אני אהיה ראש ישיבה. יכבדו אותי. כשהילדים שלי יגדלו הם יתגאו בי. גם לאשתי יהיה קצת נחת. כך אני מהרהר ומהרהר ושואל את עצמי: למה לא? למה לא ללכת לישיבה אחרי הכלא? כמה חברים שלי עשו את זה והצליחו לגמרי. אחרים נפלו. למה שאני לא אנסה?

לא אאריך לכם בתיאורים, כי אחרי שיצאתי מהכלא הלכתי ללמוד בישיבה. זה לא היה פשוט כלל וכלל לעזוב את החיים הקודמים, את הכעסים הקבועים, את הנרגנות

והחשדנות. זה לא כל כך קל, כי הייתי רגיל לחשוב במונחים של רחמים עצמיים. לא רק אני, כל אלה שמאכלסים באופן קבוע את בתי הכלא מלאים בזה. כל אחד והשריטה שלו. כל אחד והסיפור שלו. כל אחד מאתנו חושב שהעולם צריך לפצות אותו על הסבל שהוא סבל. כולם, רק לא הוא.

להפוך ראש של כעס ונרגנות לראש של אהבה ונתינה זה הסיפור הכי קשה. להתחיל לחשוב שיש לך אחריות על מעשיך, שאתה צריך לבקש סליחה, שאתה צריך לכבד את אשתך, את חברך. להקשיב לסברות שלו בכנות. לעזוב את האגו שלך, לדעת לקבל דברי אמת גם אם הם לא שלך. אני יודע שהמחשבות הללו מוזרות בשבילכם, אבל בשביל מי שבא כמוני מעולם של פשע זו, ההתמודדות שהוא צריך להתמודד אתה.

נשכתי שפתיים והתקדמתי, נפלתי ושוב עליתי על דרך המלך. התקדמתי ויש לי עוד הרבה מה לתקן, אבל אני על הדרך. בינתיים עברתי את המבחנים ברבנות הראשית לישראל ואני יכול להיות רב. אני יודע שזה לא אני. זו הברכה של הרב. אותה ברכה שכל כך קיללתי אותה בהתחלה, ועכשיו היא כל כך עוזרת לי. אני מקווה שהיא תמשיך לעבוד עלי גם בעתיד.

(הרב שמואל אליהו, בנו של הרב, ששמע ישירות מבעל הדבר)

כוחה של הלכה

בשנת נישואיי הראשונה זכיתי לשמש את הרב זצ"ל בביתו ולעזור בקבלת קהל. עם קבלת צו המילואים הראשון שלי לאחר חתונתי, הודעתי לרב שלא אוכל להגיע בשבוע הבא עקב צו המילואים.

הרב התפלא ושאל: "וכי לא יודעים בצבא שכתוב 'ושימח את אשתו אשר לקח'? – לא יגייסו אותך" – כך קבע הרב וכך היה. למחרת הודיעו לי מהצבא שחלה טעות ואינני צריך להגיע למילואים.

כשהגעתי לרב ביום ראשון, סיפרתי לו שדחו לי את הגיוס לחודש הבא. הוא אמר: אל תדאג, גם בחודש הבא יש מצוות "ושימח את אישתו", ואכן, כשהגעתי למילואים בחודש הבא, אמר לי הקצין: "מה פתאום הגעת? זו טעות! חזור הביתה".

כך נמשך הדבר כמה וכמה פעמים, ובכל פעם מסיבות שונות מתבטלים המילואים שלי, או שולחים אותי חזרה הביתה כבר ביום הגיוס בלא שום בקשה מצדי.

(הרב שלמה בן אליהו, אחיין הרב)

ההלכה לא חנפנית

בשנת תשס"ח פנה אלי שלמה, בנו של הרב זצ"ל, וביקש שאערוך ספר על אלפי התשובות שהרב ענה בהיותו רב ראשי – קצרות וארוכות, עם מקורות ובלי. לתלמידים, לתלמידות, למורים, לרבנים, לראשי ישיבות ולסתם "עמך", מהארץ ומהעולם כולו.

בקשתו היתה שאשב עם הרב ואעבור על כל התשובות, כדי שהרב יתקן ויוסיף מקורות ונימוקים, כאילו הוא כותב את התשובות היום. כך זכיתי לפגישות רבות ביחידות עם הרב זצ"ל, בהן ראיתי את גאוניותו ואת מידותיו המיוחדות.

אספר רק על תשובה אחת שהרב ענה למנכ"ל משרד הדתות ששאל: האם מותר לתת לנוכרים כסף מקופות הצדקה הקבועות שעל יד הכותל המערבי. תשובת הרב היתה: לא!

אמרתי לרב: כאשר התשובה שכבה בתוך קלסר במשרד הדתות, איש לא ידע עליה. אך כעת, אם נפרסם אותה בספר, יגידו על הרב שהוא גזען, אולי כדאי לוותר עליה?

תגובתו המיידית היתה: "מה אכפת לי! צריך לומר את האמת. זה התפקיד שלנו, לא לפחד מהאמת". עוד הרב הוסיף ונימק את תשובתו: "זה לא שייך לגזענות בכלל. זה שתרם מכספו, בין אם הוא יהודי ובין אם הוא נוכרי, התכוון לתת אותו לצורכי הכותל המערבי והדומה לכך. לא להוצאות רפואיות, אפילו אם הן לחולה יהודי. צריך תמיד לשער מהי דעת התורם, לא את הרצון שלנו או את הכבוד שלנו".

סיימתי לעבור עם הרב על הספר בערב שלפני ליל בדיקת חמץ. לא ידעתי באותה שעה כי בסיום חג הפסח הרב יילקח לבית החולים לאשפוז כל כך ממושך. כעבור זמן מה נדפס הספר "שו"ת הרב הראשי", והרב שמח מאוד לקבלו. על הכרך השני, לצערי הרב, כבר לא זכיתי לעבור עם הרב, כיוון שהוא היה מאושפז בבית החולים. כעת אני מכין את הכרך השלישי והרביעי של השו"ת, ולצערי הרב, אפילו לשאול שאלות להבהרה כבר לא אוכל.

בערב ראש השנה האחרון, כשעתיים לפני כניסת החג, התקשר לביתי בנו של הרב, שלמה, והודיע לי כי הרב, ששכב באותה העת בבית החולים, רוצה לדבר איתי. לא האמנתי למשמע אוזניי. הטלפון כמעט נפל מידי.

הרב פנה אלי בחביבות רבה והודה לי על כל עמלי בהוצאת ספרו "שו"ת הרב הראשי" וברך אותי ואת בני ביתי לשנה החדשה.

התרגשתי מאוד. ביקשתי גם כן לברכו, בירכתיו בברכת כוהנים וברפואה שלמה, שיזכה במהרה לעמוד על רגליו, ובע"ה נמשיך בעבודתנו המשותפת בכרך הבא. הרב הודה לי

בהתרגשות על ברכותיי. גם הפעם למדתי ממנו לימוד גדול לכל החיים – להיות בן-אדם. לשים לב לפרטים הקטנים. שעתיים לפני ראש השנה, היום הגדול והקדוש!
הבנתי מה זה להכיר טובה. לא משנה מי הוא שעשה לך אותה, מהי כמותה ומהי איכותה.
(הרב שמואל כ"ץ, רב אולפנת "חורב")

קדושה
מדוע התהפך הרב בשלג?165
צורה של עבודה-זרה165
חנוכייה במקום צלב166
על אווזות לבנות ושמירת העיניים169
תתגברי!170
קדושה מביאה שלום171
טבילה לפני הפגישה עם הרב172
אהבת חיים173
ואורח צדיקים כאור נגה174
קדושה אני מבקש175
בזכות ברכה אחת176

וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים
הרב זצ"ל היה נזהר ביותר בצניעות, כידוע.
דבר פלא הוא, כיצד בהלוויה, שבה השתתפו אלפים רבים, עשרות ואולי מאות אלפים – נשמרה הצניעות ולא היתה ערבוביה. זה פלא עצום.
אבל כיוון שכל חייו של אבא, הכ"מ, הוא הקפיד על כך, על הצניעות, על הקדושה וההפרדה – אזי "ברצות ה' דרכי איש", עזר הקב"ה שלא יהיה דבר שלא כרצון חסידו.
(הרב יוסף אליהו, בן הרב)

מדוע התהפך הרב בשלג?

הרב זצ"ל הקפיד מאוד להישמר משתי-וערב ומכל מיני עבודה-זרה. פעם הוא היה בביקור בקנדה, וראש העיר הזמין אותו למוזיאון שהיו בו כל מיני דמויות נוצריות, שהן למעשה פסלים של כסף וזהב.
כשיצאו מאותו מוזיאון ראה רוני הנהג את הרב מרים עיניים לשמים ואומר: "ריבון העולמים, אני מבקש ממך – תנקה אותי מהטומאה הזאת עכשיו".

התחילו לנסוע מהמקום הזה, ולפתע המכונית החליקה על השלג ונפלה לתעלה. יצאו כולם מהמכונית וראו שברוך ה' לא קרה לאף אחד כלום, אבל כשנכנסו חזרה למכונית שמע רוני את הרב אומר: "ריבון העולמים, אני מודה לך".
(הרב חיים בן-שושן)

צורה של עבודה-זרה

לילה אחד התהפך הרב זצ"ל על מיטתו מצד לצד ולא הצליח להירדם. לבסוף העיר את הרבנית ואמר לה: "יש לנו משהו לא טוב בבית, האם ייתכן שנכנסה אלינו הביתה היום צורה של עבודה-זרה?"
אמרה לו הרבנית: "חלילה, אין כלום".
לאחר זמן, כשהרב עדיין לא הצליח להירדם, שוב העיר את הרבנית ושאל: "האם קנית היום משהו חדש לבית? תראי לי כל מה שקנית". הביאה אליו כמה מגבות שקנתה, והנה על הפתקית של המגבת היה סמל הדגל של מדינת שוויץ. קרעו את הפתק והרב יכול היה לנוח.
(הרב עמיחי אליהו, נכד הרב)

חנוכייה במקום צלב

היה זה מייד אחרי שנפתח מסך הברזל של רוסיה, מדינה של אנטישמיות שדיכאה את היהודים ולא אפשרה להם להתפלל או ללמוד תורה או יהדות במשך שבעים שנה. מלכות הכפירה הזאת נפלה, והיהודים בכל העולם חידשו את הקשר עם אחיהם שהיו מעבר למסך הברזל.
בימים ההם הגיע הרב אליהו זצ"ל לביקור ברוסיה, ביחד עם צמרת משרד הדתות ובהם מנכ"ל המשרד עו"ד זאב רוזנברג ובכירי המשרד. הרבנים שייבץ, גולדשמידט ולזר ליוו גם הם את הביקור וביקשו שהרב יבקר את הארכיבישוף של רוסיה, שיש לו השפעה גדולה על ההמונים והוא יכול למתן את האנטישמיות ברוסיה ולהציל חיים של יהודים רבים.
הרב אליהו היה רגיש מאוד לכל עניינים של צלבים ונצרות. הוא התרחק מהם ממש כמו מאש, ובוודאי מארכיבישוף שכל כולו נושא צלבים וחפצי עבודה-זרה עליו. אבל למען היהודים ברוסיה הוא היה מוכן לביקור זה וציווה עלינו להתכונן אליו. התנאי שלו לביקור היה, שהוא ייערך בבית של הארכיבישוף ולא בכנסייה.
בין השאר, הוא ביקש ממני לקנות בארץ חנוכייה מכסף טהור. שאלתי למה, הרי אנחנו לא היינו בתקופה של חנוכה, והוא אמר לי: כשנגיע, תראה.

כשהגענו לבית הכנסת הגדול ברוסיה, ראינו יהודי מניח תפילין בצבע ירוק. הסתבר שזה היה מפיברגלס ובתוכם היו עשרת הדיברות מצולמות מתנ"ך ברוסית. הרב הורה והחלפנו לו את התפילין לתפילין כשרות. כששמע אותו יהודי כי התפילין שלו לא היו כשרות, הוא הצטער על כל הברכות שבירך, שמא היו לבטלה. אמר לו הרב אליהו כי הוא מקנא בכל הברכות שבירך עם התפילין הללו.

כשהגענו לביקור עם הארכיבישוף אמר לי הרב לקחת את החנוכייה איתי, ולכולם אמר הרב: אנחנו הולכים להפגש עם הארכיבישוף הזה, והוא יכול לעשות לנו הרבה תרגילים. אתם צריכים להזהר לא להתכופף לפניו. אם לוחצים לו את היד, מרימים את הראש למעלה ולא מתכופפים כלל. אם יהיו הפתעות במהלך הביקור, תסתכלו עלי, ממני תראו וכן תעשו.

כשהגענו לביתו, היינו צריכים לעבור דרך חדר מבואה קטן לפני החדר הגדול שבו צריך להיות הארכיבישוף. לחדר הקטן הזה היתה דלת נמוכה, והיו צריכים להתכופף על-מנת להיכנס בה. אמר לנו הרב: הוא מחכה לנו מעבר לדלת הזו, ועליו יהיו בוודאי הרבה צלבים. המלווה שלנו מטעם העירייה ניסה לומר שהארכיבישוף לא אמור להיות מעבר לדלת, אבל הרב לא שמע לו, התכופף ונכנס כשהוא מפנה את גבו אל הכניסה. כולנו עשינו כמוהו, והנה הרב צדק. בחדרון הקטן הזה חיכה לנו הארכיבישוף עם כל הצלבים על חזהו, ואילולי עשינו כמו שהרב נהג היינו מוצאים את עצמנו מתכופפים לפני הצלבים.

הרב לחץ לו את היד כשהוא זקוף, וכך עשינו כולנו. וכך הוא ליווה אותנו לחדר הגדול שבו היה שולחן גדול, והוא והרב ישבו בראשו. על השולחן הזה היה מונח צלב אבן גדול, וראיתי איך הצלב הזה מפריע לרב. או אז הרב אמר לארכיבישוף כי מנהג היהודים לתת מתנה יקרה לאיש שמבקרים אותו. אורו עיניו של הארכיבישוף, שנראה היה שהוא רגיש מאוד לכל דבר של ממון. כך ראינו גם אחר כך, שכל השיחה שלו התמקדה ברכוש של הכנסייה הרוסית בישראל.

הרב אמר לי להוציא את חנוכיית הכסף מאריזתה, והציב אותה על השולחן. הרב האריך בתיאור יוקרתה וחשיבותה של החנוכייה הזו, כמה שהיא יקרה בתור כסף וכמה שהיא חשובה בתור מוצר יודאיקה, ועיניו של הארכיבישוף הסתנוורו. בינתיים הוצאתי את צלב האבן והנחתי במקומו את חנוכיית הכסף.

הארכיבישוף הודה לרב ושמח מאוד. בינתיים אמר לו הרב כי אנחנו כאנשי דת צריכים להנחות את הפוליטיקאים איך לנהוג.

"כן, כן", השיב הארכיבישוף. זה היה כבוד בשבילו.
"אנחנו צריכים לומר לכולם כי הדת היא שלום ואהבה, וצריך לכבד איש את רעהו שנבראנו בצלם אלוקים", אמר הרב.
"בוודאי", אמר הארכיבישוף, ולא שם לב למלכודת שטומן לו הרב בשיחתו.
"אם כן, אנחנו צריכים להנחות את הפוליטיקאים ואת ההמון ולומר להם שצריכים לכבד כל מאמין, ולא לרדוף אותו". אמר הרב, והארכיבישוף הנהן בראשו. "נחבר מסמך בחתימת שנינו, והוא יתפרסם בכל העולם, על אהבה ואחווה ומניעת אנטישמיות". והארכיבישוף מסכים לדברים.
הרב הוציא נייר מכיסו והחל לנסח את ההצהרה. השגריר שהיה שם החל להתערב ולומר: "אולי ננסח משהו יותר מקצועי ורשמי בעצת משפטנים".
"למה לא?" אמר הארכיבישוף.
"עכשיו שעת רצון", אמר הרב לשגריר. "עכשיו, או לעולם לא".
השגריר, שלא היה מספיק חכם, התעקש על שלו, והמסמך לא יצא באותה שעה. אחר כך, כשהשגריר ניסח מסמך עם משפטנים וכד', הארכיבישוף כבר לא רצה לחתום. אולי היו לו יועצים שאמרו לו שזה לא לטובתו להגן על היהודים.
בכל מקרה, הרב יצא משם יחד עם הארכיבישוף לעיתונאים וביחד הם הצהירו שלא צריכה להיות רדיפה של יהודים ושל נוצרים אלה על-ידי אלה, אלא צריך להיות כבוד בין המאמינים. הדבר היה מאוד משמעותי במניעת האנטישמיות שהרימה את ראשה באותם ימים.
(הרב שמואל זעפרני, ראש לשכת הרב)

על אווזות לבנות ושמירת העיניים

בשנת תשנ"ט עברתי עם משפחתי מגבעת-מרדכי כדי לגור בקרבת הרב זצ"ל ולהתפלל עמו. הייתי בשנות השלושים לחיי, נשוי ואב לשלוש בנות. לא אשכח את הבוקר הראשון שפגשתי את מורנו ורבנו בדרכו להתפלל שחרית, כארבעים דקות לפני הנץ החמה. היו איתו רק השמש שלו ועוד יהודי שלא זיהיתי בגלל החשיכה.
ניגשתי לרב ושאלתי אותו: "כבוד הרב, אני עובד במשרד רואי-חשבון ומבצע בדיקות חשבונאיות אצל לקוחות בתל-אביב. איני יודע מה לעשות בנוגע לראיית העיניים ולמחשבות הלב, כשיושבות לידי בנות שאינן מתלבשות בצניעות. כבוד הרב, זה מפריע לי. האם עלי לעזוב את מקום עבודתי ולעבור למקום שבו יקל עלי יותר נושא הצניעות?"
ענה לי הרב: "דמיין באפאי כי קאקי חיורי" (ברכות כ' ע"א).

לא הבנתי ושאלתי: "מה?"
אמר לי הרב, בעוד הוא מסתכל עלי בעיניו הבוחנות: "תחשוב שהן אווזות לבנות".
אני יכול להעיד על עצמי ששתי מילים אלו, בליווי מבטו החודר של הרב, עזרו לי מאוד במלחמתי נגד היצר הרע.

תתגבר!

כשפנתה אלי הרבנית זהבה גרוסמן וביקשה ממני להצטרף לצוות ההוראה של "מכון אורה" לבנות, נרתעתי מאוד להשיב בחיוב, מסיבות מובנות, וביקשתי לשקול את תשובתי. כיוון שבאותם ימים נסמך הייתי על פסקיו של הרב דוד חי הכהן שליט"א, וכל דבר קשה הייתי מביא לפניו, התקשרתי לביתו ושאלתיו. הוא השיב לי: "אתה רשאי לתת שיעורים, אבל לא שיחות אישיות". וכך היה חודש, חודשיים, חצי שנה...
לאט-לאט נדחקתי לשוחח עם הבנות, זעיר פה זעיר שם, עד שנתייחד לי מקום ב"מכון אורה" לשיחות אישיות. וכיוון שאין זו מלאכה פשוטה כלל ועיקר, הייתי מסתפק אולי יוצא שכרי בהפסדי עד שהחלטתי לבוא לפני הרב מרדכי אליהו זצ"ל ולשאול את פיו בעניין. אני מספר והרב מקשיב. שטחתי בפניו את המורכבות והסיכונים שאני חווה במלאכת ההוראה לבנות, ותיכף שסיימתי דברי שאלני הרב: "אתה מצליח בעבודה שלך?" עניתי: "אינני יודע, צריך לשאול את הבנות", אבל הרב לא הניח לי ושאל שוב: "אתה מצליח?" הפעם עניתי שכמדומני יש ברכה בעמלי, ואז הרב אמר בפסקנות: "אז תמשיך!"
"אבל הרב, אני בעל תשובה וקשה לי..." הרב השיב נחרצות: "אז תתגבר!"
השתוממתי מכוח דהיתרא שלו להתיר לי עסק מסובך שכזה, ויצאתי חמוש בברכתו. וכך לימדתי עוד כארבע שנים.
אבל אז שמעתי בדרשתו של רב מפורסם אחד, תוך כדי משמרת לילה בשירות מילואים, דברי תוכחה נוקבים על רבנים שמלמדים בקביעות נשים. נחרדתי. בחופשה הראשונה שוב באתי לבית הרב. רק פסעתי פנימה ופתחתי דבריי, והרב דפק על השולחן ושאל: "אתה מצליח עדיין?"
"רגע, הרב עוד לא סיימתי..."
אבל הוא לא הניח לי לומר דבריי ושוב שאל: "אתה מצליח?"
"כן, נראה שכן הרב, עדיין אני מצליח אבל"....
"תתגבר!" סיים הרב.
כשאגיע לעולם העליון, ברכת הרב תעמוד לימיני וְאֶתָלֵה באילן גבוה זה.

(הרב יואב מלכה, ר"מ ב"מכון מאיר")

קדושה מביאה שלום

הייתי ממונה על המקומות הקדושים בצפון, וכל דבר ועניין הייתי שואל את מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל. יום אחד הוא אמר לי לעשות מחיצה בין גברים לנשים בציון הקבר הקדוש של רבי שמעון בר-יוחאי. הוא אמר לי שיש הרבה מאוד אנשים שעולים לציון של הרשב"י והצפיפות שם היא גדולה, במיוחד בל"ג בעומר, וזה לא כבוד לרשב"י שתהיה שם תערובת של גברים ונשים, במיוחד בימים שיש שם צפיפות נוראה.

האמת היא שבימים ההם, פרט לכותל המערבי, לא היתה מחיצה בשום מקום מהמקומות הקדושים. אני חששתי מתגובות הציבור לצעד שכזה, אך הרב הרגיע אותי ואמר לי: "אתה תהיה הראשון, הנחשון, וכולם ילמדו ממך! ואפילו תזכה לשלום-בית בין הקבוצות החרדיות-חסידיות".

הרב התכוון למחלוקות סביב קבר הרשב"י. זאת לדעת, כי כל מקום קדוש מושך אליו מחלוקת. לפי הקדושה – כך נמשכת הסטרא אחרא. ודווקא בציון של הרשב"י היו מחלוקות בין החצרות החסידיות השונות, כל אחד חשב שהוא בעל-הבית על המקום. גם על הדבר הזה בירך אותי הרב שאזכה לעשות בזכות הפעולה של הקדושה. כנראה שהרב ראה בעיני רוחו שקדושה מביאה גם אחדות.

לא היססתי. לקחתי בחור טברייני שעובד כמסגר ואמרתי לו שיעשה מחיצה ברשב"י. הבחור טען שאם יעשו מחיצה במירון זה עלול לגרום לבעיות, אבל השבתי לו שכך הרב אמר.

כשסיימנו לבנות את המחיצה, קיבלתי שיחת טלפון מהישיבה של הרב אהרון בריזל זצוק"ל, האדמו"ר של "תולדות אהרון", שנחשבת מעוז הקנאים במאה-שערים, ממעוזי העדה החרדית בירושלים. הם אמרו לי שהרב שלהם רוצה לראות אותי.

הלכתי לבית המדרש שלו וראיתי סביב הרב מאות חסידים. פסעתי לעברו ונישקתי את ידו, כמנהג הרבנים הספרדים, והוא קיבלני בכבוד גדול, למרות שאני רב ציוני שחובש כיפה סרוגה. אמרתי בלבי – ימות המשיח!

הוא אמר לי: "אתה השליח של רשב"י! זה הדבר הכי גדול שרשב"י חיכה לו במשך 2000 שנה! אני מבקש שאת המחיצה תעשה מזכוכית אטומה, שלא יוכלו אפילו לראות צל בין הגברים לנשים".

אחר כך הוא נתן לי מכתב בכתב ידו לאות הערכה על המחיצה, וכשיצאתי משם אמרו לי שיש לי ביד מסמך נדיר ויקר המציאות. הם סיפרו כי הרב שלהם לא כותב מכתבים

בכתב ידו לאנשים פרטיים. יש כאלה רק שלושה או ארבעה בעולם, ואחד מהם נמצא עכשיו בידי.

נזכרתי במה שאמר לי הרב בתחילה, על השלום שהמחיצה הזאת תעשה, והלכתי קדימה, להשכין שלום בין החסידויות. התקשרתי לכל נציגי החסידויות לבוא אלי למשרד הדתות כדי לפתור את מלחמת "גוג ומגוג" שהיתה כל שבת במירון עם כל החסידויות, כשכל אחד רצה לשלוט בנעשה.

פתחתי מולם את לוח השנה ואמרתי להם: "יש 49 שבתות בשנה. כל שבת חסידות אחת תהיה אחראית". כל חסידות רשמה לפניה את השבת שהיא אחראית עליה, וכך זה נמשך עד היום.

(הרב שאול דמרי, רב אזורי ומחנך)

טבילה לפני הפגישה עם הרב

לאחר פטירת הרב זצ"ל שוחחתי עם חברים על ההרגשה שהיתה לנו במחיצת הרב. לאט-לאט התברר לנו, שרבים מאתנו היו טובלים לפני שהיו באים אל הרב. רבים אחרים חששו להיראות בפני הרב בזמנים "חלשים" מבחינה רוחנית, מפני שהיתה להם הרגשה שהרב חש במצבם. ויש כאלו שסיפרו על התרגשות כה גדולה, שאף השפיעה על התנהגות גופם, אפילו קודם הזמן שהיו אמורים להפגש עם הרב.

התנהגות זאת היתה למרות שבדרך כלל הרב מצדו הראה יחס של קירבה והארת-פנים. משפטים כמו: "תאכלו מהעוגיות, כדאי לכם, הן טעימות" לא היו נדירים, ואף-על-פי-כן אימתו היתה מוטלת עלינו עד מאוד.

יחד עם אהבתו, שהיתה חקוקה עמוקות בלבנו, הרגשתי תמיד שיש פה משהו מיוחד מאוד שבמבט ראשון נראה כסותר – אהבה רבה ויראה חזקה, ולפעמים ההרגשה היתה שהיראה באה דווקא כתוצאה מהאהבה הגדולה לרב ולקדושתו.

פעם הרב ישב עם חברי ואיתי בחדר הלימוד שלו ולימד אותנו מספר דברים. נשמעה דפיקה בדלת, והרב ניגש לפתוח את הדלת. ככל הנראה האורח היה תלמיד-חכם שהרב ציפה לו ושמח לבואו. הרב החליף עמו כמה מילים, ואמר לנו שהוא מתנצל אבל הוא מוכרח לדבר עם התלמיד-חכם שהגיע וכבר ישוב אלינו. הרב עזב את חדר הלימוד ונכנס עם האורח לאחד החדרים הפנימיים ושוחח עמו. כששב לאחר כמה דקות, חזר הרב והתנצל וביקש את סליחתנו על כך שעזב אותנו.

מיותר לציין שמן הראוי היה שאנחנו נצא לאותן דקות ונאפשר לרב לשוחח עם אותו תלמיד-חכם ביחידות, אולם הרב עזב את מקומו בצורה כל כך טבעית ולבבית, שעוד

בטרם הספקנו להבין כיצד עלינו להתנהג, הרב עזב את החדר עם אותו תלמיד-חכם. זוהי דוגמה אחת מני רבות להשתדלות הרב להתנהג עם באי ביתו בפשטות ובנעימות.
(יוסי בן ברוך, בן המשפחה)

אהבת חיים

צריך לדעת שיש קשר גדול בין נשמות הצדיקים שחיים בעולם הזה וגם בין הצאצאים שלהם, גם קשר גשמי וגם קשר רוחני. הרב אליהו זצ"ל היה תומך כלכלית באותם אנשים נסתרים שהם מל"ו הצדיקים על-ידי אנשים שידעו על קיומם. הוא היה מעביר כספים דרך הרב חיים כהן - החלבן, ועוד. ואולם הוא לא היה רוצה שידברו עליהם, כי הדיבור יכול לבטל את מציאותם הרוחנית.

היה צדיק אחד שגר ברובע היהודי, והרב נזהר שלא לגלות את זהותו. במקרה אחר היה צדיק שגר בביתר, וכשדיברתי עליו הרב נבהל ושאל: מאיפה אתה מכיר אותו? הוא מקושר מאוד. אחר כך אמר לי בתקיפות גדולה: אל תדבר עליו!

הבנתי מהרב שהוא מקובל גדול וחשוב, וחיפשתי אחריו ללמוד מדרכיו. כשהגעתי אליו שאלתי אותו: מנין הקשר שלך עם הרב אליהו? אותו צדיק אמר לי: אל תדבר על זה!
(הרב עזרא שיינברג, ראש ישיבת אורות האר"י, צפת)

ואורח צדיקים כאור נגה

אני עוסק בצילום במשך שנים, בנוסף לעבודתי בישיבה ביישוב עטרת. זכיתי לצלם הרבה חתנים בעת חופתם, ושמתי לב כי יש הארה מיוחדת על החתנים בעת החופה. לפעמים ההארה הזאת היא כל כך חזקה, עד שאין צורך כלל להדליק את הפלאש מרוב אור.

עם השנים התחלתי לשים לב שמד האור של המצלמה יכול למדוד את האור הזה. ממש מתקיים בהם מה שנאמר על השמש: "והוא כחתן יוצא מחופתו". אותה הארה.

זכיתי להיות בבית החולים עם הרב אליהו זצ"ל בשעה שהיה שם חכם ישועה בן-שושן, שהתפלל לרפואת הרב. באתי להתפלל אתם וניצלתי את המצב לצלם את התפילה הזאת. לא כל יום זוכים להיות במקום כל כך קדוש, וצריך לשתף גם אחרים במעמד הזה. באותה שעה שבאנו להתפלל לרפואת הרב היה במשמרת בנו, הרב שמואל מצפת, והוא הצטרף אלינו לתפילה המיוחדת. הראיתי לו משהו מאוד מיוחד על מד האור של המצלמה. בכל פעם שאני מכוון את המצלמה לכיוון של הרב – מופיע עליה אור ממש גדול. כשמזיזים את מד האור של המצלמה מהכיוון של הרב – נעלם האור. וחוזר חלילה.

את הפלא הזה ראו אנשים רבים גם בעת ההלוויה. כמין כתר של אור היה מעל מיטתו של הרב. כמו עמוד של אור שלא עזב את המקום כל זמן ההספדים, עד אחרי שהמיטה התקדמה לכיוון בית העלמין.
(אליהו אבניאל, יישוב עטרת)

קדושה אני מבקש

במהלך דברים שנשא הרב זצ"ל בישיבת "שילה" הוא סיפר לנו על אדם שציטט את האור החיים בנושא מסוים בפני הרב שלו. הרב שלו העיר לו שזה לא לקוח מהאור החיים, ולא עוד אלא שהוציא אותו מהשיעור בנזיפה.
הלך התלמיד ובדק ומצא שהדברים שהוא ציטט אכן כתובים באור החיים, אם כן למה הרב הוציא אותו מהשיעור בנזיפה? חזר התלמיד לאותו רב ואמר לו שהוא ראה את הדברים כתובים במדויק בספרו של האור החיים. אך הרב התעקש וענה בתוקף שזה לא כתוב שם!
הלך התלמיד לרב מרדכי אליהו ושאל אותו מה לעשות – אם הוא צודק, למה נטפל אליו הרב שלו כל כך?
ענה לו הרב: "זה בגלל שלא אמרת האור החיים הקדוש!"
כזה היה הרב מרדכי אליהו זצ"ל – אם במקום מסוים היתה קדושה, הוא ידע לזהות אותה, כי כל מהותו היתה קדושה – מידות, התנהלות, לימוד, הסתכלות ודיבור – הכול היה בקדושה.
(הרב אבי ברמן, מנכ"ל ה-O.U. בישראל)

בזכות ברכה אחת

עבדתי בשליחות בתור רב בקהילה בקנדה. לאחר הרבה עבודה ומאמץ, אחת הבחורות שקירבתי ליהדות בוונקובר, גרמה לכך שהמשפחה שלה תעבור לגור ליד בית הכנסת, כדי שלא ייסעו בשבת לבית הכנסת. פעם אחת היא הגיעה אלי וסיפרה לי שתלמידי בית הספר היהודי שלה בחו"ל טסים לארץ-ישראל לטיול, והם עושים חיבור בין תלמידי בית הספר היהודי בוונקובר לבין תלמידי בתי הספר שבקיבוצים בצפון הארץ שאינם שומרי תורה ומצוות. אמרתי לה: "הקדושה שיש בירושלים זה לא מה שיש בגליל, ולא זו הקדושה שהייתי רוצה שתראי בפעם הראשונה בחייך בישראל. אז תשמרי את הראש על הכתפיים".
כשהיא חזרה מהטיול היא היתה ממש עצבנית עלי ואמרה: "למה לא אמרת לי שלא צריך לשמור שבת בישראל? למה אתה משכנע אותי לשמור שבת אם לא צריך?! אתה

הרי יודע שאני רוצה לעלות לארץ בזמן הקרוב!" משלא הבנתי, היא הסבירה: "אתה צודק מצד אחד שבחו"ל צריך לשמור תורה ומצוות, כדי לשמור על סממנים יהודים. אבל בישראל לא צריך. זה מה שהחבר'ה בקיבוץ אמרו לנו".

היא היתה ממש נסערת. ישבתי איתה קרוב לשעתיים וראיתי שאינני מצליח להביא לפתרון. אותה בחורה הפסיקה לשמור שבת והיתה מאוכזבת מכך שכביכול שיקרתי ואמרתי לה שצריך לשמור תורה ומצוות. הייתי ממש שבור. למחרת טסתי לישראל והלכתי ישר לרב אליהו זצ"ל. היתה זאת הפעם הראשונה שביקשתי ברכה בעבור מישהי ספציפית, שלא כמו תמיד.

נתתי את שמה לרב, והרב בירך אותה. עוד באותו היום היא התקשרה אלי ואמרה: "אבי, אני לא מאמינה שעשיתי לך את זה. אתה ממש צודק!" היא חזרה לשמור תורה ומצוות כבתחילה.

לא עבר חודש מאותו המקרה, וקיבלתי מכתב מאדם שמודה לי שבזכות אותה הבחורה הוא עצמו חזר בתשובה, והוא זוקף את זה לזכותי...

שוב זכיתי לראות במו עיני איך עוצמת הרב הגיעה גם למרחקים גדולים ביותר!

(הרב אבי ברמן, מנכ"ל ה-O.U. בישראל)

רוח הקודש
זה מתגלה רק כשאין ברירה179
ברכה מיוחדת לאחרונה ברשימה180
אשתו של בעלי נפטרה181
לא מאמין בחלומות182
מה שאמרתי לך בחלום182
אנשים רוחניים183
המחשב משרת את הרב גם אחרי פטירתו183
הקלטה סלקטיבית184
לא רואים כלום185
ומה עם הטלוויזיה שבמקלט?185
לא אמרתי שאני אגיד!186
בן בריא וצדיק187
את חושבת שלא קראתי את המכתב?188
עמידת ראש188
פעמיים כי טוב189

הפתק ה-19012
גילוי אליהו190
שכר פסיעות191
שכח לנקב194
לא הזיווג שלך194
ומה עם הירושה?195
את בטוחה שכולן כאן רווקות?195
והוא כחתן196
ומה עם הבחור?197
על דגי הכנרת197
יש משפט על הבניין198
תגידי לה שתפנה לבורשטיין198
האם לחפש בשבת?199
עוד מעט יודיעו לך שהכול בסדר200
עכשיו הוא בסדר200
איך מזהים מזוזות מזויפות?201
רנטגן למזוזות202
מומחה או רוח הקודש?202
עי"ן תחת עין203
התפילין שלך פסולות!204
חכמה מסתתרת

זה מתגלה רק כשאין ברירה

הרבה שנים אני עובדת כמזכירה בלשכה של הרב אליהו זצ"ל, והרב היה מאוד מתחשב ומכבד את כל העובדים שעבדו אתו, אבל לא היינו רואים שום דבר מיוחד, אפילו אנחנו הקרובים ביותר. לפעמים בלי משים זה היה מתגלה. לפעמים לא היתה ברירה, והכוח הזה היה מתגלה בכל עוצמתו.

יש לי בעניין הזה סיפור אישי מאוד מיוחד. יום אחד הבן שלי קיבל כאב בטן מאוד חזק והבהלנו אותו לבית החולים. בדרך התקשרתי לביתו של הרב, כמו שהרבה מתקשרים, אלא שהפעם אני מהצד של המבקשים ולא מהצד של אלה שמקבלים את הפניות. כולי לחץ גדול, הרופאים מיהרו אותנו לחדר ניתוח ואמרו לנו שאי-אפשר להמתין אפילו רגע אחד, חייבים לנתח מהר לפני שהתוספתן יתפוצץ ויתפזר בחלל הבטן.

תוך כדי ריצה לחדר הניתוח עם הילד התקשרתי לרב אליהו וביקשתי ממנו ברכה, והוא אמר לי בקול בטוח: "הילד שלך לא צריך ניתוח". הרופאים שרצו איתי לחדר הניתוח לא הבינו את הבלבול שאחז אותי פתאום. הם רצים עם הילד לחדר ניתוח, והרב אומר בפסקנות: לא צריך ניתוח. מה אני עושה? בצערי הרב, אני אומרת לו: הרב, בבקשה, כל הרופאים פה אומרים שצריך ניתוח. תן לי ברכה שהניתוח יצליח. והרב בשלו: קבלי ברכה לילד, אבל לא צריך ניתוח. זו טעות.

אני לא זוכרת את עצמי מבולבלת כמו שהייתי באותה שעה. החיים של הילד שלי בסכנה. הרב שאני מכירה אותו אומר לי בפסקנות שאין צורך בניתוח, אבל הוא לא בדק את הילד ולא ראה אותו במחלתו כלל. הוא נמצא רחוק. הרופאים שנמצאים לידי אומרים לי בוודאות הכי מוחלטת שצריך ניתוח חירום. בינתיים הוזעקו רופאים אחרים מהבתים שלהם לניתוח החירום הזה, והרב בשלווה ובנחת אומר לנו שלא צריך ניתוח ואני מבולבלת.

מה שהציל אותי ואת הבן שלי היה רופא שמשמש פרופסור בבית-חולים אחר, מכר משפחה ותיק שלנו, שהזדמן לבית החולים בדיוק באותו שעה, בדיוק בפרוזדור שבו אנחנו רצים עם המיטה לחדר הניתוח. הוא שאל מה קרה, והשבנו לו שהילד אמור לעבור ניתוח אפנדיציט בעוד כמה דקות. הפרופסור שם ידו על הבטן של הילד, מישש בכמה מקומות ואמר לנו בפסקנות של רופא: "בשום אופן לא לעשות ניתוח! חבל לנתח את הילד לחינם. אין לו כלום. זה סתם כאב בטן בגלל אוכל מקולקל. אל תעשו לו ניתוח. אל תסכימו לניתוח בלי צילום. אין כלום".

הנה זה עובד, אני אומרת לעצמי. המילים של הרב פועלות. אני מבקשת צילום חוזר. והצילום, כמו שכולכם כבר מבינים, מאשר את מה שהרב ראה בכוח המיוחד שלו.

(נעמי קנובל, מזכירה בלשכת הרב)

ברכה מיוחדת לאחרונה ברשימה

יש גם הרבה סיפורים מהעבודה. אי-אפשר לספר את כולם, כי יש רבים, אבל אספר קצת. פעם הגיעה אישה לקבל ברכה מהרב זצ"ל, ובגלל שהיא דוברת אנגלית בלבד, היא ביקשה שארשום את שמות בני משפחתה שעבורם רצתה לבקש ברכה. לאחר שסיימתי, היא ביקשה בהיסוס מה שאוסיף עוד אחת, וכן עשיתי.

נכנסנו ביחד לכבוד הרב, כדי שאוכל לתרגם, ולאחר שיחה קצרה, הנחתי לפניו את הרשימה. הוא התבונן ברשימה הארוכה, ואז הצביע על השם האחרון שהוספנו, ואמר: "ברכה לכולם, ובמיוחד לאחרונה – היא צריכה ברכה מיוחדת".

תרגמתי את הדברים בשביל האישה, והיא התחילה לרעוד ודמעות עלו בעיניה. יצאנו מחדרו והיא פרצה בבכי היסטרי. לאחר שנרגעה היא סיפרה שבעצם רצתה מלכתחילה לספר לרב רק על האחרונה, שהיא נכדתה בתחילת הריון בסיכון גבוה מאוד, אך ברגע האחרון הרגישה שבגלל המצב המאוד מסובך של נכדתה ודאגתה, קשה לה לספר. לכן היא הוסיפה את שמה לרשימה עם שאר בני משפחתה.

לאחר למעלה מחצי שנה, היא התקשרה נרגשת מארה"ב להודיע על הולדת הנין שנולד בריא ושלם.

(נעמי קנובל, מזכירה בלשכת הרב)

אשתו של בעלי נפטרה

יש מקרים רבים שבהם ניכרה רוח הקודש של הרב, אבל יש מקרים שאתה לא יודע אם מדובר בחכמה או ברוח הקודש. נדמה לי שפעם הרב אמר שאלה שתי תכונות קרובות מאוד (בבא בתרא י"ב ע"א).

באחד הימים התקשרה ללשכת הרב זצ"ל אישה בהיסטריה גמורה, וצעקה לתוך הטלפון: "גברת! אשתו של בעלי נפטרה ואינני יודעת מה לעשות", היא המשיכה לצעוק משהו על אי צדק ובגידה. לקח לי זמן רב עד שהצלחתי להרגיעה, וניסיתי לרדת לפשר דבריה המוזרים.

שוב ושוב היא חזרה על אותו משפט, והתחננה לדבר ישירות עם הרב כי רק הוא יבין. פתאום הבנתי, ושאלתי אותה: "האם התחתנת עם אלמן?". היא השיבה: "כן, בוודאי, זה מה שאני אומרת לך". "ומתי נפטרה אשתו של בעלך?" שאלתי, והיא השיבה: "אוהו... מזמן. לפני אחת-עשרה שנה". "ומה קרה עכשיו?" שאלתי אותה, והסתבר שעכשיו נפטר אחיה של הנפטרת. המשפחה ביקשה לקבור אותו ליד האחות, אבל בעלה ביקש לשמור את החלקה בשבילו, וכאן התחילה הצרה והכאב של האישה שנישאה לו לא מזמן.

נכנסתי לרב ושאלתי אותו בפשטות, מבלי להעביר אליו את כל הדרמה ומבלי לשחזר את כל השיחה, מה ההלכה אומרת במקרה כזה, ומה לומר לאותה אישה.

הרב אמר: "תגידי לה, שטוב מאוד שיקברו את האח ליד אחותו", ואז המשיך ובירך: "ולהם יהיו אהבה, אחווה ושלום ורעות". איך? איך הרב הבין את מה שקורה בשלום-בית של הזוג הזה וידע להגיד את המילים הנכונות כאשר כלל לא נשאל? מדהים.

(נעמי קנובל, מזכירה בלשכת הרב)

לא מאמין בחלומות

עבדתי עם הרב זצ"ל יותר משבע-עשרה שנה כנהג. הרב היה מסתיר את היכולות שלו. כך הוא היה. אבל כשאתה עובד עם אדם כל כך הרבה זמן, אי-אפשר להסתיר עוד, והייתי רואה את היכולות המיוחדות האלה כל הזמן.

זה היה קורה כל יום בדברים הכי פשוטים וקטנים. כשהיו לי שאלות אישיות או כאלה ששייכות לעבודה – היה הרב עונה הרבה פעמים לפני ששאלתי. לפעמים היו אנשים אחרים במכונית, והרב היה עונה לי ברמז שרק אני מבין. לפעמים הרב היה מספר סיפור שבתוכו היתה התשובה. הדבר הזה קרה הרבה, לפעמים כמה פעמים ביום.

הרב לא נתן לנו הרגשה של ריחוק ועליונות בכלל. הוא דאג לנו בפרטים הכי קטנים. אם לא הייתי אוכל ארוחת בוקר, הוא היה עומד על כך שאוכל ואשתה לפני שאנחנו נוסעים. מרוב קירבה העזתי פעם לשאול אותו אם הוא רואה את הבבא-סאלי בחלום, והוא השיב לי: "לא. לא בחלומות. בדרכים אחרות. הוא יודע שאני לא מאמין בחלומות".

(רוני לוי, נהגו של הרב)

מה שאמרתי לך בחלום

כמה פעמים הרב בא לי בחלום להורות לי מה לעשות. פעם הייתי צריך להסיע את הרב ולא הגעתי. ישנתי ולא התעוררתי. 12 דקות לפני שהייתי צריך להגיע לבית הרב אני רואה את הרב בחלום, אומר לי: רוני, איפה אתה? קפצתי מהמיטה והגעתי לבית של הרב בדיוק בשנייה שהיינו צריכים לצאת.

פעם רציתי להוציא את הילדה שלי מהגן ולהעבירה לגן אחר. הרב לא היה מרוצה מזה, כי זה פגע בגננת הראשונה, והיא היתה אישה שקשה לה עם הפרנסה. אבל לי היה קשה עם הגננת והחלטתי להעביר אותה לגן אחר. בלילה הרב בא אלי בחלום ואמר לי: אל תציק לגננת. אין לה פרנסה והבת שלך לא תיפגע.

נבהלתי, ובבוקר שאלתי את הרב מה לעשות, והוא השיב לי: מה שאמרתי לך בחלום.

(רוני לוי, הנהג של הרב)

אנשים רוחניים

הרבה פעמים היו באים אנשים עם כוחות רוחניים מוכחים, והייתי שואל את הרב האם להמשיך את הקשר אתם או לא. הרב השיב לי שאפשר להמשיך בשני תנאים. התנאי האחד, שהם לומדים תורה, והתנאי השני, שהם מקיימים אותה. אם לא התקיימו שני התנאים – לא לשמוע לדבריהם.

(הרב עזרא שיינברג, ראש ישיבת אורות האר"י, צפת)

המחשב משרת את הרב גם אחרי פטירתו

כשאספנו סיפורים לספר הזה, השני, שמענו מעוד כמה אנשים קרובים סיפורים מסוג הסיפור של רוני לוי שכתבנו לעיל. לא ידענו אם אפשר לכתוב אותם בספר או לא. מצד אחד הרב אליהו זצ"ל עצמו סיפר את הסיפור של הרה"ג אברהם עדס זצוק"ל, שהיה ידוע כבעל רוח הקודש ובא אחרי פטירתו בהקיץ לראש הישיבה הרה"ג רבי עזרא עטיה זצוק"ל ואמר לו: "תספר, בעולם הבא אין גאווה". זאת אומרת שאפשר לספר אחרי הפטירה סיפורים על רוח הקודש, למרות שהיה אסור היה לספר עליהם בחיים. יש בכך מצווה של הספד ואין בזה חשש של גאווה.

מצד שני, גם כשהרב עזרא עטיה זצ"ל הספיד את רבי אברהם עדס זצ"ל וסיפר על רוח הקודש שהיתה לו, הוא לא אמר את זה במפורש אלא אמר את הפסוק: "רוּחַ ה' דִּבֶּר בִּי וּמִלָּתוֹ עַל לְשׁוֹנִי" (שמואל ב' כ"ג, ב'). זה פסוק שרק מביני עניין יודעים שהוא מדבר על רוח הקודש. כנראה שגם כשמספרים אחרי הפטירה – אי אפשר לספר את הכול בגילוי גמור. לא ידענו מה לעשות, האם להדפיס את גילויי הרוחות ורוח הקודש היותר מפורשים או לא. הקלדנו חלק מהסיפורים הללו מתוך מחשבה שיהיו כתובים, ונחליט קרוב להדפסה. ההדפסה התקרבה ואנחנו התחלנו לערוך אותם לדפוס והנה מתרחשת תקלה. לא נמחקים קבצים שלמים. גם לא מתקלקל המחשב. רק הסיפורים הללו מהקובץ נמחקים.

זה קרה פעמיים, ורק פעמיים. פעם אחת נמחק מהמחשב סיפור על ל"ו צדיקים. פעם שנייה נמחקה שורה של סיפורים על גילוי נשמות צדיקים מסוג סיפורו של רוני לוי הנהג.

מכיוון שלא נמחק לנו מהמחשב שום סיפור אחר פרט לשני הסיפורים הללו, החלטנו שלא לנסות לשחזר אותם. היתה לנו הרבה סיעתא דשמיא בהדפסת הספרים הללו, ואם פה יש תקלה אולי הרב לא רוצה שנפרסם את הסיפורים המיוחדים הללו גם אחרי פטירתו מן העולם הזה.

בגלל הסיפור הזה חרגנו ממנהגנו ושינינו במקצת את הסיפור של רוני לוי הנהג שסופר לעיל, לא כתבנו אותו במפורש כמו שרוני סיפר לנו. ואתכם הסליחה.

הקלטה סלקטיבית

פעם ישבנו אצל הרב זצ"ל והוא סיפר לנו כמה וכמה סיפורים על גדולי ישראל ועל כוחם הרוחני. אחרי אחד הסיפורים הוא אמר לנו: "דעו לכם כי הסיפור הזה הוא רק

בשבילכם, לא לפרסום". אמרנו לו שיש מכשיר הקלטה על השולחן שמקליט את כל השיחה, אך הוא נפנף בידו, כאומר: אין בזה כלום.
לאחר שיצאנו מהרב ניסינו לשמוע את השיחה המוקלטת, וגילינו שכל השיחה הוקלטה חוץ מהסיפור הזה שהרב לא רצה שיוקלט. הוא פשוט נמחק מהטייפ באורח לא מובן. עד היום אני שומר את הטייפ הזה, לזיכרון על כוחו הגדול של הרב.
(הרב עזרא שיינברג, ראש ישיבת אורות האר"י, צפת)
וַיְמַלֵּא אֹתוֹ, רוּחַ אֱלֹהִים

לא רואים כלום

אדם עשיר מאוד במקסיקו התקשר אל הרב זצ"ל והתייעץ איתו על כמה עסקים גדולים שהוא עושה שם. הרב אמר לו: עזוב מהר את כל ההשקעות שלך, תמכור הכול ותעלה מהר לארץ. אחר כך הוא אמר לו: לך לרב עזרא מצפת, אתה קשור אליו. האיש הזה בא אלי, ולא הבנתי למה הרב אמר שהוא קשור אלי. מה לי ולו?
התקשרתי לרב אליהו ושאלתי אותו למה הוא שלח אותו אלי. אמר לי הרב: הוא קשור אליך, ובנוסף לא רואים שום דבר מכל הרכוש שיש לו בחוץ-לארץ, שיעלה מהר לארץ.
אחרי ששאלתי את העשיר הזה כמה שאלות, הבנתי שהוא היה אצלי בעבר. הוא הגיע דרך חבר שלו שהיה בביקור בארץ, והם נכנסו אלי יחד. בכל מקרה ראיתי מה שהרב ז"ל ראה, שממש לא רואים כלום מכל הרכוש שיש לו בחוץ-לארץ. אמרתי לו כמו שהרב אמר: תמכור את כל מה שיש לך במקסיקו ותעלה מהר לארץ-ישראל.
הוא אכן עשה כמו שהרב אמר, מכר את כל רכושו ועלה לארץ. זמן קצר אחר כך היו שם שטפונות, וכל השכונה שהוא בנה והשקיע בה ירדה לטמיון.
(הרב עזרא שיינברג, ראש ישיבת אורות האר"י, צפת)

ומה עם הטלוויזיה שבמקלט?

חברה קרובה של גיסתי ובעלה התחזקו והחליטו להוציא את הטלוויזיה מביתם. לאחר תקופה מסוימת הבעל התחיל לנסות לשכנע את אשתו להחזיר את הטלוויזיה לבית, כי קשה לו בלעדיה. הזוג החליט ללכת לרב אליהו זצ"ל, והם סיכמו ביניהם שההכרעה שלו תהיה מקובלת על שניהם. הם ישבו אצל הרב בלשכה, והבעל הסביר לרב שקשה לו בלי הטלוויזיה. הרב אמר: "יש אדם שחושב שדבר מסוים רחוק ממנו מאוד, אבל באמת זה ממש קרוב הרבה יותר ממה שחושבים".
הנוכחים – הבעל, אשתו ועוזרי הרב – לא הבינו בדיוק למה הרב מתכוון, וחשבו אולי לפסוק: "כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו". הפגישה עם הרב הסתיימה,

והזוג יצא. ואז הרב אמר למזכיר: תקרא לבעל שישוב לבדו ללשכה. הרב אמר לבעל: "עד שאתה דן אם להחזיר את הטלוויזיה, קודם כל תוציא אותה מביתך!"
מסתבר שהבעל מעולם לא הוציא את הטלוויזיה מביתו ורק סיפר לאשתו שהוציאה, אך הוא העביר אותה מהסלון אל קומת המרתף ששם היה צופה בה בסתר. כשרצה שאשתו תסכים שיחזיר את הטלוויזיה, התכוון שתסכים שיחזיר אותה לסלון. הבעל כל כך התפעל מכך שהרב ברוח קודשו ידע שמעולם לא הוציא את הטלוויזיה מביתו, שהוא הסכים להוציאה מיידי!
(מנחם ולדר)

לא אמרתי שאני אגיד!

באחת השנים, בעת חזרתנו בליל ראש השנה מהתפילה אצל הרב דרזי זצוק"ל, אחד מהאנשים שהיה ידוע כחביב על הרב זצוק"ל בפתיחותו, שאל את הרב: "רבנו, ראש השנה היום. מה אומרים עלינו בשמים? איזו שנה תהיה לנו?"
הרב ענה: "יעבור הלילה ומחר נדע..."
למחרת בצהריים, בעת הליכתנו לכיוון שכונת הבוכרים, שאל שוב אותו אדם את הרב: "נו, רבנו, מה אומרים בשמים על השנה הבאה עלינו?"
הרב השיב בהתחמקות: "מה שאומרים – אומרים".
אמר אותו אדם בחיוך ובקובלנה: "אבל אתמול אמרת, רבנו, שתגיד לנו מה אומרים?!"
והרב בשלו, בחיוך ובפסקנות: "אמרתי שאני אדע, לא אמרתי שאני אגיד..."
כמובן שכולם צחקו.
(הרב יגאל אבן דנאן, רחובות)

בן בריא וצדיק

כשהתבשרנו על ההריון שלי בבית החולים, אמרו לנו הרופאים שיש לנו תאומים. מייד בעלי ניגש לרב אליהו ז"ל לקבל ברכה. תמיד בעלי היה חוזר שמח מהרב אליהו, והפעם הוא חזר מהורהר ולא שמח כהרגלו. שאלתי אותו: מה קרה? לא הצלחת להכנס לרב? והוא ענה: הצלחתי. קיבלת ברכה? קיבלתי! אז מדוע אתה נראה מהורהר וקצת עצוב? סיפר לי בעלי: אמרתי לרב שאנחנו מצפים לתאומים, והרב בירך: שתזכו לבן בריא וצדיק. עניתי ואמרתי לרב: אמרו לנו שיש לנו תאומים. ענה הרב: בעזר ה', בן בריא וצדיק. בעלי חשב שמא הרב לא שמע טוב וסימן בידו: שניים, תאומים! והרב חייך ואמר בביטחה: בן צדיק ובריא.

כעבור כמה חודשים התבשרנו שיש בעיה עם שני העוברים, ואחד מהבנים בוודאי לא ישרוד מחוץ לרחם. באנו לרב לבקש ברכה על שני העוברים שהיו בסכנה. אמר הרב: כפי שבירכתי, לא לדאוג. בעזר ה', בן בריא וצדיק.
אכן כך היה. נולד לנו רק בן אחד, והוא באמת בריא וצדיק ב"ה. ויהי רצון שברכת הרב תמשיך ללוות אותו לתמיד. אכי"ר.
(משפחת מטות, ירושלים)

את חושבת שלא קראתי את המכתב?

לפגישתי הראשונה עם הרב זצ"ל הכנתי דף ארוך, כתוב משני צדדיו, ובו חמש שאלות. הגשתי לרב את השאלות ושמתי לב שהרב פתח את הדף ובאלפית השנייה הפך אותו לצדו השני. תמהתי. חשבתי בלבי: כל הלילה ישבתי בחיל ורעדה לכתוב, והרב אפילו לא קורא?
עודני חושבת את המחשבות הללו, פונה אלי הרב ואומר לי: "את חושבת שלא קראתי מה שכתוב כאן, נכון? אז אני יודע שיש כאן חמש שאלות", וכאן הרב התחיל לפרט לי את השאלות אחת לאחת. נדהמתי. לא הצלחתי לענות לרב, חיכיתי לרגע שאוכל לצאת משם. עד היום ברור לי שהרב לא קרא את המכתב כלל, והכול היה מכוחו ומרוחו שידע הכול בלי צורך לקרוא. ה"קריאה" היתה רק למראית עין, מתוך ענוותנותו, שלא נחשוד בו וברוח הקודש ששרתה בו.

תהילה

עמידת ראש

לפני שש שנים נפטר אבי מורי ז"ל. הוא היה מהדר מאוד במצות שמחת חתן וכלה, והיה נוהג לשמח חתן וכלה על-ידי עמידה על ראשו באמצע הריקודים.
בתקופת שנת האבל על אבי, התחתן בני אלחנן. שאלנו את הרב אליקים לבנון, רב היישוב אלון-מורה, כיצד עלינו לנהוג בחתונה של בננו כשאנחנו אבלים על אבינו. הרב אליקים שלח אותנו אל מרן הרב אליהו זצ"ל.
הרב אליהו לא הכיר אותנו אישית, אבל השיב לי בלשון הזו: "מותר לך לשמח את בנך בחתונה, ואפילו לעמוד על הראש אם אתה רוצה, כדי לשמח חתן וכלה".
מדהים, מדהים.
(משפחת אליעזר ויינשטין, אלון-מורה)

פעמיים כי טוב

שלמה האופט היה מוותיקי צפת, והיה מעורב בכל דבר חשוב שקרה בעיר. כמובן שהיה מעורב ביותר בבחירתו של הרב שמואל, בנו של מרן הרב זצ"ל, לרב העיר צפת. לשלמה היה קשר מיוחד עם הרב אליהו, והוא נפטר עשר שנים לפני פטירת הרב. הרב אליהו נכח בהלווייתו של שלמה האופט בצפת, הוא הגיע במסוק מיוחד להלוויה מירושלים לכבד את זכרו של הנפטר.

מספר בנו אליעזר: כמה חודשים לפני פטירתו של אבי היתה תקופה שהוא היה בלי הכרה. בתקופה הזו הייתי פעמיים בשבוע בבית מרן הרב אליהו ז"ל, והוא היה מחזק אותי ומנחה אותי אילו תפילות להתפלל ואיך לעשות כפרות וכדומה על מו"ר אבי. יום אחד באתי אל מרן הרב בבכייה ואמרתי לו: כמעט חודש שאבי בלי הכרה, מה יהיה? הרב התבונן מעט ואמר לי שני דברים: האחד, פעמיים כי טוב. דבר שני, הוא מכין אתכם.

לא הבנתי באותו רגע את הדברים, אבל כשביום שלישי אבי התעורר מהתרדמת שהיה בה חודש ימים הבנתי את הדיבור הראשון של הרב. יום שלישי הוא יום שנאמר בו "פעמיים כי טוב". אחרי כמה חודשים, כשאבי ז"ל הלך לבית עולמו, הבנתי את המשפט השני של הרב.

לדעתי צריך לומר בפה מלא שלרב אליהו זצ"ל היתה רוח הקודש. שמעתי על כך הרבה סיפורים, אבל מהסיפור הקטן שלי אני לומד שיש בעולם צדיקים שכל כך טיהרו את עצמם, עד שזכו לראות דברים ממקום של טהרה וקדושה, דבר שאנחנו לא רואים ומבינים.

(אליעזר האופט, צפת)

הפתק ה-12

אחרי חג הסוכות, כשנודע לי שהרבנית שתחיה לאורך ימים הכינה ריבת אתרוגים לברכה, הגעתי לבית הרב זצ"ל עם 14 פתקים לברכה, וביניהם על בתי שתזכה לזרע של קיימא. חשבתי לבקש קודם על כולם. הפתק של בתי היה הפתק ה-11.

הרב הסתכל על כל הפתקים. כשהגיע לפתק של הבת שלי, שהיה בתוך כל 14 הפתקים האחרים, הוא הרים את הראש, פנה אלי ואמר לי: עוד השנה בע"ה. חשבתי שהוא אומר שהיא תתעבר השנה, אבל כנראה שטעיתי.

תוך כמה דקות, הגעתי לבית של בתי בהתרגשות ובישרתי לה: "הרב אליהו אמר שעוד השנה את תזכי". כמעט בכיתי מהתרגשות.

בתי הסתכלה עלי ואמרה: "אמא, אני כבר בהיריון, הנה האולטרא-סאונד...".
(ד"ר אהובה ניסן)

גילוי אליהו

הרב זצ"ל היה גאון בלכסות את גדולתו, ואפילו טפח לא גילה. אך כשהיה מדובר בשלום-בית או בשאלות בפיקוח-נפש וכדומה, ניתן היה לראות בפועל ששכינה מדברת מגרונו, כפשוטו.

זכורני שבהיותי אברך בכולל "מרץ" ניגש אלי אחד האברכים שנולד לו בן, וביקש ממני שאשאל בעבורו ובעבור אשתו איזה שם טוב לבן שנולד להם במזל טוב.

ביקשתי שיתלווה אלי להתפלל ותיקין עם הרב, אך הוא התבייש לבוא. הוא צייד אותי ברשימת שמות, ומהרשימה שהגשתי לרב, הרב בחר את השם יוסף ובירך.

לאחר כחודש ניגש אלי אותו אברך וסיפר לי שיש בעיות בשלום הבית שלו, בעקבות בחירת השם יוסף לבנו. מתברר שהשם הזה נכנס לרשימה מתוך שהוא רצה אותו, אך אשתו מאוד לא חפצה בו, אך מאחר שהרב בחר היא קיבלה זאת. בדיעבד התברר שבפועל קשה לה, וקשה בבית...

אמרתי לו שאני לא יודע מה לומר לו. הצעתי שיבוא איתי ביום למחרת לרב לאחר ותיקין ויספר לרב, אך הוא מאוד התבייש והעניין נדחה.

לאחר חודש נוסף נולד למישהו אחר בן במזל"ט, והרב הוזמן להיות סנדק בברית. הברית נערכה בבית המדרש של הישיבה התיכונית במבשרת-ציון, ובסיום הברית הרב יצא מהפתח הראשי של בית המדרש, שהוא פתח גדול ורחב מאוד, ואני הלכתי לצדו. משמאל לדלת, עמד אותו אברך עם בנו הקטן יוסף בידיו, שכבר היה בן חודשיים, והתבייש לגשת לקבל ברכה מהרב. המרחק אליו ממרכז היציאה היה כשני מטרים. לפתע עצר הרב את הליכתו וסטה ממרכז הדרך שמאלה, ישירות אל מול אותו אברך שמחזיק את בנו בידו. הרב עצר מולו, הניח את ידו על ראש התינוק ואמר לאב ההמום: "תגיד לאשתך שאני אמרתי שהשם יוסף זהו השם הכי טוב והכי מתאים לבן שלכם, ושתשמח!"

האברך החל לרעוד ולא הצליח לדבר, הרב הסתובב חזרה ויצא, ומי שלא ידע על מה מדובר, לא ידע שהיה פה גילוי של אליהו הנביא, כי אני מעולם לא הצגתי לפני הרב לא את האיש ולא את הבעיה שיש לו עם אשתו. מה שהביא לגילוי זה בוודאות היה שלום-בית ממשי.

(הרב יגאל אבן דנאן, רחובות)

שכר פסיעות

בחודש סיוון התשס"ב התקשר אלי אחי, ר' מאיר, ששימש כרב העיר שטוקהולם בשבדיה, ובישר לי שנולד לו בן זכר. אחי ביקש ממני שאבוא לשבדיה על-מנת לזכות ולשמש כסנדק. התלבטתי מאוד, מכיוון שלא רציתי לעזוב "סתם" את הארץ, ועוד בשבת פרשת "שלח לך" שעוסקת בחטא המרגלים שמאסו בארץ חמדה. מה עוד שאשתי רצתה מאוד שאשאר בשבת זו, שהיתה גם יום ההולדת שלי, וכנראה שהיא תכננה להפתיע אותי.

לבסוף החלטתי לטוס בכל זאת, למורת רוחה של אשתי. אמרתי לה שאף פעם לא הייתי סנדק, וחשוב לי לכבד את רצונו של אחי הבכור. מה גם שראיתי כאן הזדמנות לראות קצת חוץ-לארץ ב"היתר".

הברית היתה אמורה להתקיים ביום ראשון, וטסתי עם אבי לשם כבר ביום חמישי. התכנון היה לחזור אחרי הברית ביום שני. הגענו לשבדיה, הכרנו את הקהילה בשבת, וביום ראשון הלכתי עם אבי לטייל קצת בעיר. כאשר חזרנו לביתו של אחי, הוא אמר לי שהם היו עם התינוק בבדיקת צהבת והברית נדחתה. אני לקחתי את זה קשה מאוד, הרגשתי רע מאוד, הפסקתי לחייך, לא אכלתי וכמעט ולא דיברתי עד הטיסה בחזרה ארצה. הרגשתי שסתם עזבתי את הארץ, סתם ציערתי את אשתי ואפילו קצת כעסתי על אחי...

נחתנו בארץ ומייד נסעתי לירושלים לכנס "ראשי גרעינים" של קרן "מורשת". מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל היה מגיע לכל כנס, מוסר שיעור ומחזק את ראשי הגרעינים שעזבו את ה"חממות", הגיעו לערים והתמודדו עם קשיים לא פשוטים בגשמיות וברוחניות.

לכנס הגעתי עדיין בהלם מהטיסה המיותרת לשבדיה ועם הרגשה של "טיסה לבטלה", והנה הרב, שכביכול לא ידע על נסיעתי, פתח בסיפור על החכם הרב צדקה שהיה מוהל בירושלים, ופעם הגיעו אליו כשהיה כבר זקן וביקשו ממנו למול תינוק בשבת, במקום מרוחק מביתו. לאחר שהפצירו בו הוא מסר להם את כלי המילה מבעוד מועד, ובשבת צעד למקום המילה יותר משעה הליכה. כשהגיע, ראה את אבי הבן ופניו נפולות.

הרב צדקה ז"ל, שהיה יהודי חכם, הסתכל ימינה ושמאלה וראה שיש שם מוהל אחר קרוב משפחה שמקפיד מאוד על כך שלא קראו לו למול אלא הביאו את חכם צדקה הזקן, ונוצר מתח בתוך המשפחה ולא ידעו מה לעשות. איך יגידו לרב צדקה הזקן שהוא לא מוהל אחרי שבא ברגל דרך כל כך ארוכה, ואחרי שהזמינו אותו יום קודם?

או אז נאנח הרב צדקה הזקן וקרא לאבי הבן ואמר לו: לא נעים לי ממך. אתה ביקשת ממני למול לך את הבן והנה באתי, אבל הדרך היתה ארוכה ואין לי כוח ואני חושש קצת. אולי יש פה מוהל אחר?

אמר לו האבא במאור פנים: יש כאן במקרה מוהל אחר.

שאל הרב הישיש: אולי תוכלו לקרוא לו אלי לפה?

כן, אמר האבא, והביאו את המוהל הצעיר.

שאל הרב צדקה את המוהל הצעיר: האם אתה מוכן לעשות לי טובה ולמול את הבן במקומי? אם אין לך כלים למול, אתה יכול לקחת את הכלים שלי.

אני מסכים, אמר המוהל הצעיר, והמתח שהיה באולם נמוג. הנה נפתרה הבעיה, בלי לפגוע ברב צדקה הזקן עצמו ובלי לפגוע במוהל הצעיר ובלי מריבות.

לאחר הברית חזר הרב צדקה לביתו וסיפר לאשתו בהתלהבות רבה ובשמחה גדולה על הברית ואמר שמעולם לא היתה לו מצווה כזו, ולא פירש.

למחרת באו להחזיר למוהל את כלי המילה, דפקו בדלת והרבנית פתחה. הם שאלו איפה חכם צדקה, והיא השיבה שהוא בתפילה. הם נתנו לה את הכלים, ואז ביקשה הרבנית לשאול אותם שאלה קטנה: "הרב חזר מהברית אתמול כל כך שמח, יותר ממה שהוא חוזר בדרך כלל, מה היה כל כך מיוחד בברית?"

כשסיפרו לה את הסיפור, הרבנית נדהמה. כשהגיע הרב צדקה, היא שאלה אותו: חכם, אף פעם לא שיקרת לי, איך אמרת שהיתה לך מצות הברית אתמול שלא היתה כמותה מעולם? הרי לא אתה מלת כלל!

הרב אמר לה שכתוב בגמרא (ברכות ו' ע"א): "אמר רב אשי: חשב אדם לעשות מצווה ונאנס ולא עשאה – מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה". אם כן, אמר לה, בכל ברית אני עושה מצווה ומתכוון שתהיה שלמה לשמה לגמרי, ולוואי שאזכה. כאן אין לי ספק שזה בסדר, כיוון שהתורה עצמה אומרת כאילו עשיתי את המצווה כתקנה, ולא אשמח?

אני הרגשתי שהרב מדבר ישירות אלי, לנחם אותי על הטיסה המיותרת, ולומר לי שלא פספסתי את המצווה.

בסוף המעשה, נמאס לאחי מאנשי הרפואה בשבדיה, שלא היו בקיאים בהלכות רפואה של ברית מילה, והוא הביא את בנו לארץ לברית המילה ואכן זכיתי והייתי בה סנדק כמו שהתכוון בתחילה.

(הרב דוד הורדן, ראש הגרעין התורני בהרצליה)

שכח לנקב

פעם עליתי לאוטובוס ושכחתי לנקב את הכרטיסייה. למחרת ראיתי אוטובוס עובר ונזכרתי בכך, הוצאתי את הכרטיסייה שנשאר בה ניקוב אחרון וקרעתי אותה. למחרת מסר הרב זצ"ל שיעור ב"חושן משפט" בדיני גזל.

והנה הרב אומר: "מה יעשה אדם ששכח לנקב באוטובוס את הכרטיסייה? האם יקרע את הכרטיסייה שבידו שנשאר בה ניקוב אחד?" ובזמן שסיפר זאת הסתכל עלי ואמר: "עשה טוב!". קפאתי על מקומי מגודל רוח קודשו של הרב.

(אברך בכולל "דרכי הוראה לרבנים")

לא הזיווג שלך

נפגשתי עם בחור גרוש ולאחר הפגישה, כמו תמיד, התקשרתי לשאול את דעת הרב זצ"ל.

היה זה ביום שני בבוקר, וכידוע בליל שלישי העביר הרב שיעור קבוע. לשמחתי הרבה, הרב בכבודו ובעצמו ענה לטלפון וסיפרתי לו על הפגישה. שאלתו הראשונה של הרב היתה: "כמה הוא משלם מזונות?" זה הפתיע אותי, כיוון שבדרך כלל היה הרב שואל אותי על מקום לימודיו, מיהו רבו ומהן מידותיו.

עניתי לרב שאיני יודעת, והוא המליץ שאשאל אותו. "אבל הרב, לא נעים לי לשאול אותו בפגישה שנייה כמה מזונות הוא משלם. אולי הוא יכעס? אולי הוא ייפגע?" אמרתי.

"לא נעים? מתביישת? ייפגע? יכעס?" ענה לי הרב, "תראי, ביום שני אינני נוהג לענות לטלפון, כיוון שאני מכין את השיעור לערב. זה משמים שעניתי לך. אין לך מה להתבייש, תגידי לו שחכם אליהו רוצה לדעת כמה הוא משלם מזונות, ואם יכעס או לא יענה, אז אין לו אמונת חכמים. אם כך אני לא אאשר לך להינשא לו".

נדהמתי מהאכפתיות הגדולה של הרב ומהדאגה לכל אחד כאילו היינו ילדיו.

בפגישה השנייה שאלתי את הבחור על תשלום המזונות שלו, והוא ניסה להתחמק. לאט-לאט התברר שיש לו חובות כספיים גדולים. כשסיפרתי זאת לרב הוא אמר: "יופי, ידעתי שזו הבעיה. אל תדאגי, זה לא הזיווג שלך".

ומה עם הירושה?

פעם הייתי בחדרו של הרב כשבא אדם לרב זצ"ל וסיפר לו שחמש בנותיו מבוגרות מאוד וכולן לא מצליחות למצוא את זיווגן. ראיתי שהרב שוקל מה לומר לו ולבסוף הוא שואל אותו: "מה עם הירושה?"

בתחילה האיש לא הבין מה הרב רוצה ממנו, אך לאחר כמה רגעים הוא נזכר שלקח את כל הירושה של אביו ולא נתן לאחיו מאומה.
הוא התחיל להתנצל על כך שעשק את הירושה והסביר שלא היתה לו ברירה וכו'. הרב אמר לו: כשתתקן את העוול שעשית לאחיך, הבנות שלך יוכלו למצוא את זיווגן. כדאי שתעשה את זה מהר – הן לא אשמות.
(אסף אהרוני, עוזר הרב)

את בטוחה שכולן כאן רווקות?

אשתו של אברך אחד קיבלה על עצמה להתפלל על כל החברות הרווקות שלה. היא רשמה את כל השמות על דף והלכה עם הרשימה לרב אליהו זצ"ל שיברך אותן. הרב הסתכל על הדף, עבר על השמות ושאל אותה האם היא בטוחה שכל מי שברשימה היא רווקה. הבחורה הסתכלה על הדף שוב והשיבה שכן. הרב שאל אותה שוב: האם את בטוחה? והיא השיבה לו: על-פי מה שאני יודעת, כולן פה צריכות שידוך!
הרב בירך ואמר בהצלחה.
לאחר שיצאה מהרב, התקשרה אליה חברתה, שגם שמה הופיע ברשימה. היא התקשרה לבשר לה שתודה לאל, בדיוק אתמול היא התארסה...
(הרב אבי ברמן, מנכ"ל ה-O.U. בישראל)

והוא כחתן

ברוך ה' זכיתי "לרדוף" אחרי הרב זצ"ל כמעט בכל הזדמנות שהיתה לי מאז ששבתי בתשובה בשנת תשס"ד. הייתי שואל את הרב שאלות הלכתיות ומקבל תשובה במקום. המפגש עם הרב, אפילו רק לראות את זיו פניו, היה נוסך בי שמחה ויראת שמים בלתי נתפסת!
במהלך "הליכותיי" אחרי מרן הרב זצ"ל הייתי מבקש כל הזמן ברכה לזיווג, והרב היה מברך אותי. כעבור זמן ביקש ממני אחד מעוזריו שאפסיק לבקש מהרב כל הזמן בקשה ספציפית, ברכה לזיווג, ובאמת הקשבתי לו והחלטתי להפסיק.
בפעם הראשונה שלא ביקשתי מהרב ברכה לזיווג זה היה במוצאי-שבת בבית הכנסת של הרב. כידוע, בכל שבת אחר-הצהריים העביר הרב שיעור במשך כשעה וחצי על הלכות הבן איש חי זצ"ל וסיפורים של הרב, ואחרי תפילת ערבית המתפללים היו ניגשים לרב להתברך.
כשהגיע תורי, לא אמרתי כלום והרב בירך אותי בצורה לא רגילה. הוא הניח את ידיו על ראשי, עצם את עיניו בכוונה, ולאחר כחצי דקה "הדף" אותי קלות ואמר: "חתן!"

כבר למחרת בבוקר התקשר אלי אחד הרבנים שלי מ"מכון מאיר", הרב מלכא, ונתן לי את הטלפון של אשתי!
(נוריאל, "מכון מאיר")

ומה עם הבחור?

כשאחותי היתה בכיתה י"א היא נפגשה עם בחור טוב מישיבת ההסדר ברמת-גן. באותו הזמן הבחור עלה להלחם בלבנון, והם החליטו לנתק את הקשר. כשהיתה בכיתה י"ב היא באה לשאול את הרב זצ"ל בעניין שירות-לאומי, והרב אמר לה שתעשה שירות ב"יד שרה" ותישן בבית כל יום.
לאחר קבלת התשובה היא פנתה ללכת, אך הרב קרא לה ושאל אותה: מה עם הבחור? היא התפלאה, כיוון שהיא לא הזכירה בשאלה את הבחור, למרות שהיא חשבה עליו הרבה. היא השיבה שהוא בלבנון עכשיו ובינתיים הם ניתקו קשר. אמר לה הרב: מייד כשיחזור מלבנון – תתארסו!
(הרב אבי ברמן, מנכ"ל ה-O.U. בישראל)

על דגי הכנרת

פעם התקשרה הרבנית שתחי' אל בני חיים ואמרה לו: הרב מבקש שתגיד לאבא שלך שיקנה 10 ק"ג דגי ים כנרת לרב. תארוז את זה ואז יבוא הנהג של הרב לאסוף את הדגים, כי זה בשביל ההילולא של האור החיים הקדוש.
בני אמר לי את הנ"ל ואני לא שאלתי שאלות. הלכתי לחנות דגים על שפת הכנרת, התקשרתי לרבנית ושאלתי אותה אילו דגי ים כנרת הרב מבקש, אמנון או בורי. הרבנית השיבה: דגי בורי שדגו אותם עכשיו!
עמדתי שם, ופתאום הגיע דייג עם כמה ארגזי דגים של בורי. ביקשתי שישקול לי 10 ק"ג וינקה אותם בעבורי, ואז חשבתי לעצמי שאם הרב רוצה דגים כאלה, אקח גם חמישה ק"ג לעצמי לשבת.
באותו השבוע התקשרתי לרב זצ"ל לצורך שאלה הלכתית, והוא שאל אותי: נו, והדגים שאכלת בשבת היו בסדר? גם אתה בירכת עליהם? אז התחלתי לחבר בין הדברים, שהרי מעולם עד הפעם הזאת לא ביקש ממני הרב לקנות לו דגים, ודווקא מסוג זה ולא אחר. נרעדתי כל כולי והבנתי שכנראה הרב ידע שיש כמה נשמות שהתגלגלו בדגים והן נמצאות בכנרת, והוא רצה לתקן אותן דווקא בהילולא של האור החיים הקדוש.
(הרב שאול דמרי, רב אזורי ומחנך)

יש משפט על הבניין

כחלק מתנאי עבודתי אני מקבלת דיור חינם. באחד הימים הציעו לי מההנהלה שדרוג: לעבור להתגורר בדירה גדולה ומאובזרת יותר באיזור יוקרתי ובתנאים מוכפלים. שמחתי על ההצעה, אך היה לי ברור שדעתו של הרב זצ"ל היא שתכריע.

טרם הספקתי לתאר לרב את הסוגיה, והרב ענה בנחרצות: לא לעבור! יש משפט על הבניין והם יפסידו ולך לא תהיה דירה.

כמובן שדחיתי את ההצעה המפתה, להפתעתה של ההנהלה, ואכן לאחר כמה חודשים נתבקשו בצו של בית-משפט לפנות את הבניין, וזו שקיבלה את המשרה במקומי פוטרה...

תגידי לה שתפנה לבורשטיין

חברתי לא נפקדה כמה שנים וביקשה שאבקש עבורה ברכה מהרב זצ"ל, וכך מדי פעם העברתי את שמה לרב שיברך. באחד מערבי כיפור הגעתי להתברך מפי הרב (זכות היתה לראות את הרב בערב כיפור כשפניו קרנו באור יקרות), וללא ידיעת חברתי ביקשתי ממנו: "הרב, יש לי חברה שיש לה שתי בנות וכבר כמה שנים שאינה מצליחה להיפקד. אני מבקשת שהרב יברך אותה".

אמר לי הרב: "שתפנה לבורשטיין" (הרב מנחם בורשטיין ממכון פוע"ה). אמרתי לרב שהיא בקשר עם מכון פוע"ה כבר כמה שנים, ואם אפשר שהרב יברך שתיפקד. אך הרב התעקש לא לברך ואמר לי: "תקשיבי טוב טוב, שתפנה לבורשטיין, זה חשוב, אל תדאגי", וחייך חיוך שמח שלא היה מובן לי.

יצאתי מבית הרב, התקשרתי לחברתי וסיפרתי לה שזכיתי להיות עכשיו בבית הרב וביקשתי ברכה בעבורה, אך אני מתנצלת, אין לי מושג למה הרב חייך, ספק צחק, ואמר לי להגיד לה שתתקשר לרב בורשטיין. סיפרתי לה שאמרתי לרב שהיא כבר בקשר עם מכון פוע"ה, אבל זה מה שהרב אמר...

פתאום היתה דממה אלחוטית. חשבתי שהשיחה נותקה.

לאחר כמה שניות אמרה לי חברתי: אני בהלם! ב"ה נפקדתי החודש ואני בהיריון. איך הרב ידע? אך יותר מזה, עכשיו ערב כיפור והרופא אמר לי לא לצום, וכבר כמה שעות אני יושבת ליד הטלפון ומתביישת להתקשר לבית של הרב בורשטיין ולהפריע לו בשאלה שלא בשעות העבודה...

או אז הבנתי למה הרב לא בירך אותה, כי ב"ה היא כבר היתה בהריון. ויותר מזה, הבנתי פתאום מדוע הרב דרש שהיא תתקשר לרב בורשטיין. הרב כל כך דאג לאישה מעוברת ולעוברה...

האם לחפש בשבת?

היה פעם מעשה בילד שנעלם להוריו ליד הכנרת לפני השבת, ובאו ושאלו את הרב האם לחפש אותו בשבת או לא. הרב חשב וענה צריך לחפש, כי זה פיקוח-נפש. אחר כך שאלו אותו: היכן הילד? הרב אמר: אני לא רואה אותו. הוא לא חי. הוא טבע.

חזרו ושאלו: אם כן, האם לחפש אותו בשבת או לא?

הרב אמר: על־פי ההלכה צריך לחפש אותו – וכך תעשו. חיפשו, ולאחר כמה שעות מצאו את גופתו בתוך הירדן.

(הרב שמחה הכהן קוק, רב העיר רחובות)

עוד מעט יודיעו לך שהכול בסדר

הסיפור הבא התרחש כאשר הרב זצ"ל היה מאושפז בבית החולים "שערי צדק". לזוג צעיר נולדה תינוקת כשהאם בחודש השביעי להריון, באותו בית החולים. התינוקת היתה במצב מסוכן מאוד והרופאים אמרו שאין סיכוי שתחיה. ההורים הצעירים, שהיו עולים חדשים ולא היתה להם משפחה בארץ, לא ידעו מה לעשות.

לפתע שמע הבעל הצעיר שהרב מרדכי אליהו שוכב באותו בית החולים, ואולי הוא יוכל לעזור להם.

הרב כבר היה חולה מאוד, אך באותו יום הרגיש קצת יותר טוב. מייד כאשר שמע את דברי הצעיר, אמר לו הרב: אין לך מה לדאוג. עוד מעט יודיעו לך שהכול בסדר.

הבחור הודה לרב והלך לנוח בביתו. שעה וחצי לאחר מכן, התקשרה אליו אשתו ואמרה לו שלפתע חל מהפך והרופאים אומרים שהתינוקת מתאוששת ומתחזקת.

הרב, שכל כך אהב כל יהודי, רצה בכל נפשו לעזור לכל אחד, ובכוח תפילותיו הצליח להציל חולים רבים.

עכשיו הוא בסדר

בזמן מלחמת לבנון השנייה לבן של אחד הלוחמים היתה בר-מצווה והאב לא היה יכול ללכת עם בנו לרב אליהו זצ"ל, כיוון שהשתתף בלחימה, ולכן הלך עמו הסב.

לפני התפילה בא הסב אל הרב וביקש ממנו להתפלל על בנו הלוחם. ביקש ממנו הרב לכתוב לו את שם הבן בפתק והכניס את הפתק לסידור. בסוף התפילה ניגש הסב שנית אל הרב וביקש ממנו שוב להתפלל על בנו. אמר לו הרב: "אל תדאג, עכשיו הוא בסדר".

נבהל הסב, שמא לפני כן הוא לא היה בסדר? כשיצא הסב מבית הכנסת הוא קיבל טלפון מבנו שסיפר לו בהתרגשות: היתה עלינו עכשיו התקפת קטיושות, נפלה לידי קטיושה וניצלתי, עכשיו אני בסדר.

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

רוח הקודש בסת"ם

איך מזהים מזוזות מזויפות?

בפעם הראשונה שהכרתי את כוחו המיוחד של הרב זה היה כשלמדתי בישיבת ההסדר בקרית-שמונה. היינו מטפלים דרך "מכון קודש" בבדיקת תפילין ומזוזות וכד'. במקרים מורכבים היינו מתייעצים בדרך כלל עם מו"ר הרב זצ"ל. פעם אחת באנו אל הרב עם חבילה של מזוזות שקנינו במאה-שערים, מזוזות יפות שמשום מה לא הניחו כל כך את דעתנו.

הרב לקח את המזוזות בידו והחל לעבור עליהן במהירות אחת אחת, כשהוא שם חלק מהן בצד ימין וחלק בצד שמאל. לא הבנו את החלוקה, אבל בסיום החלוקה אמר לנו הרב: כל המזוזות שבצד שמאל הן מודפסות ופסולות, וכל האחרות הן אמיתיות וכשרות. לקחנו את המזוזות בידינו ולא הבחנו בשום הבדל ביניהן. המזוזות המזויפות היו מודפסות על קלף ולא על נייר והן היו מעורבבות בתוך המזוזות הכשרות. רק אחרי שהרב שם את כל המזויפות בצד אחד, ראינו שהן כולן אותו הדבר בדיוק, דבר שכולנו לא שמנו לב אליו.

סימנו את המזוזות הפסולות וביקשנו לקבל בחזרה את הכסף ששילמנו לסוחר שמכר לנו אותן, אך הוא לא האמין לנו ולא רצה להחזיר את הכסף. תבענו אותו למשפט, כי הוא לא רצה ללכת לבית-דין, ובבית המשפט השופט לא הצליח להבחין מה מזויף ומה לא, גם אחרי שהסברנו לו. רק אחרי שנמצאה שיטה לאבחנה על-ידי טבילת המזוזה במים, התברר שהדיו של המזוזות המזויפות הוא לא עמיד במים וכך נתגלה הזיוף.

הפלא הוא שהרב הבחין בשניות מעטות בדבר שהשופט נזקק לכמה ימים בשבילו, וגם זה אחרי שאמרו לו מראש אילו הן המזוזות המזויפות.

(הרב עזרא שיינברג, ראש ישיבת אורות האר"י, צפת)

רנטגן למזוזות

הרב זצ"ל בצעירותו עסק בבדיקת תפילין, הוא היה בקי גם בעשיית בתים וגם בכתיבת סת"ם. כוח עינו החדה תפסה טעויות ותקלות שקודמיו שבדקו לפניו לא ראו. הרב

התקין עבורו תפילין מעור אחד, כי התפילין שלו נפלו בידי ערבים במלחמת השחרור.
כאשר נפצעתי הראה לי את כל החידושים להידור התפילין שיצאו מתחת ידו.
היות שהרב היה זהיר מאוד בפסיקת הלכה, הוא נסע לחזון אי"ש והראה לו צורת השמת גיד לקשירת קשר של יד, לבל יזוז ממקומו מבלי שתהיה חציצה. החזון אי"ש אישר לו את הרעיון שלו והוא הפך להיות דבר שבשגרה בייצור בתי התפילין.

מומחה או רוח הקודש?

הרב זצ"ל היה חסיד במעשיו ומצניע דרכיו, מזכה הרבים. כאשר היינו בכלא אמר לנו הרב באחד הימים: בואו ונבדוק האם המזוזה כשרה. הוא הוציא את הקלף, וראינו עליו חותמת של רבנות מסוימת שכותבת כי המזוזה נבדקה והיא כשרה.
הרב מישש את הקלף בין אצבעותיו, הסתכל בכתב ואמר: נראה לי שהמזוזה מזויפת. הסתכלנו ולא ראינו כלום. ואז הוא הרטיב את קצה אצבעותיו, מישש שוב ואמר: "זה נייר דמוי קלף". אכן ראייתו של מרן היתה פלאית עוד בהיותו צעיר.
(חברותא של הרב, למד עמו וישב עמו בכלא)

עי"ן תחת עין

יום אחד ניגש אלי אחד האברכים בכולל שזכו בחסד ה' להריון לאחר הרבה שנים של ציפייה ותפילות. הוא אמר שלאשתו יש בעיה בעיניים בגלל ההריון. עם ההתקדמות בהריון ולקראת הלידה, הרופאים מאוד חוששים לאיבוד הראייה של אשתו.
לקחתי את שם אשתו לרב זצ"ל והרב אמר מייד: שיבדקו את המזוזות!
האברך נתן את המזוזות לשני סופרים טובים שלומדים בכולל שלנו, והם אמרו לו שהכול טוב. אמרתי לו: לא יכול להיות שהכול טוב, שהרי הרב אמר בנחרצות שצריך לבדוק!
האברך נתן את המזוזות לסופר שלישי וגם הוא אישר כקודמיו ש"הכול טוב ומהודר".
התעקשתי איתו שוב שילך למגיה מומחה. נתתי לו שם של תלמיד-חכם המומחה שנים רבות בהגהה. לאחר ניסיונות מרובים הוא הצליח להגיע אליו. אותו תלמיד-חכם פתח את כל המזוזות ומייד אמר לו בפסקנות: כל העי"נין של המזוזות שלך נכתבו באופן שהרגל התחתונה של העי"ן נמשכת ומתעגלת כלפי מעלה ויוצרת כצורת אות שי"ן. אך לבי לא נותן לי לפסוק לך שעקב כך כולן פסולות, בפרט שכל הכתיבה מאוד מהודרת, אך יש כתובת אחת שאני מפנה אליה כשיש לי שאלות סבוכות כאלו, והיא מרן הרשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו, שיש לו ראייה מיוחדת וכתפיים אדירות, ואני מציע שתיסע עם המזוזות אליו...

האברך ואשתו היו המומים מכך שהם פנו בשאלה למרן עקב חשש לעיניה של האישה, וכעת הם פונים אליו בגלל האות עי"ן של מזוזות הבית... לקחתי את המזוזות שלו למרן, שמייד כשפתח אותן נאנח ואמר: הכתב יפה, אך הע"ין שלו נראות כמו שי"ן ולא כמו עי"ן.

הם החליפו את כל המזוזות למזוזות עם אות עי"ן כשרה בלי ספקות, ובמקביל גם העיניים של האם נשמרו בחסד ה', גם לאחר לידות נוספות.

(הרב יוסף אליהו, ראש כולל דרכי הוראה)

התפילין שלך פסולות!

שאלתי את הרב זצ"ל שאלה לגבי בתנו הקטנה שלא חשה בטוב, והרב ענה לי, להפתעתי: תבדוק את התפילין שלך. הן היו חדשות, ומכיוון שבדיקה של תפילין קטנות אינה פשוטה, אמרתי לרב שהן חדשות, אך הרב בכל זאת השיב שעלי לבדוק אותן.

נתתי לבדיקה את התפילין שלי, גם את רש"י וגם את רבנו תם. בבדיקה הסתבר שאחת הפרשיות של ראש ברש"י נרטבה (עקב רטיבות בראשי בעת הנחת התפילין).

הסופר עיבה את הפרשייה בקלף נוסף מאחור, תיקן וטען שעכשיו הכול טוב. לאחר כשבועיים שאלתי שאלה אחרת את הרב, והרב שוב אומר לי: תבדוק את התפילין שלך! אמרתי לרב שכבר בדקתי אותן, אך הרב בשלו: תבדוק!

חזרתי לרב וביקשתי להיעזר ברוח קודשו. אמרתי לרב שבדיקה של תפילין קטנות לא פשוטה, ולכן אודה למרן שיאמר לי באילו תפילין יש לי בעיה, בשל רש"י או בשל ר"ת. הרב ענה: לבדוק את של רש"י.

נתתי את התפילין של רש"י לבדיקה אצל סופר אחר, שמייד בפתיחת התפילין גילה שכמה אותיות התפוצצו ונשברו באותה פרשייה שהסופר הקודם עיבה עם קלף נוסף. לאחר שהחלפתי תפילין של רש"י, באתי אל מרן והראיתי לו אותן סגורות. הרב הסתכל עליהן ואמר: מצוין, עכשיו הכול טוב!

(אחד ממקורבי הרב)

תחיית המתים

התפילין שלך פסולות!

וְנָתַתִּי רוּחִי בָּכֶם וְחְיִיתֶם

המלאכים הטריחו את עצמם, ואני לא אטריח את עצמי?

אשתי ואני עברנו תאונה קלה ולא נזקקנו לטיפול רפואי. לאחר כמה ימים הרגשתי כאבי ראש במשך היום, רופא נוירולוג אמר לי שזה קשור לתאונה וזה יעבור, אבל המציאות היתה הפוכה. לא זו בלבד שהכאבים לא חלפו, אלא הם הלכו והתגברו עד שלא יכולתי לשאת אותם. לאט-לאט נחלשה הראייה שלי בעין אחת.

הגעתי לד"ר יאיר בירנבוים, מנהל בית החולים "הדסה", שילדיו למדו אצלי בישיבה, והוא הפנה אותי לרופאים הטובים ביותר בתחום. אחרי בדיקות התברר להם שיש לי גידול במוח שיושב מתחת ל"תצלובת עצבי הראייה" והוא שגורם לי לכאבים החזקים בראש ולפגיעה בראייה.

נקראנו לשוב לבית החולים בדחיפות מייד לאחר צאת השבת. הגענו בראש ובראשונה למורנו ורבנו מרן הראשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל, אשר זכיתי להיות במשך שנים בכל שבוע בפגישה אישית עמו. הוא ליווה אותי בכל השאלות שהיו לי מאז היותי מ"פ בצבא ועד היותי חבר במועצת העיר ירושלים. כל השאלות האישיות וההלכתיות שלי עלו לפניו, והחלטנו שגם את השאלה הזו נעלה לפניו.

הרב, כהרגלו, קיבלנו בחיוך ובסבר פנים יפות ושאל מה בפינו. סיפרנו לו על הגידול, והוא חיזק אותנו בעידוד וברכה וביקש לשמוע על בדיקת MRI, שהיא החשובה והמשמעותית ביותר. עשינו את הבדיקה והיא אכן אישרה את האבחון הקודם. הרופאים החליטו לעשות ניתוח ראש פתוח באופן דחוף על-מנת לקחת ביופסיה בלבד, מבלי לנגוע בגידול עצמו שיושב מתחת לעצבים כל כך רגישים במוח.

למחרת היום הגענו בדחיפות לרב, ואמרנו לו כי הניתוח שאותו החליט לעשות הצוות הרפואי הוא מאוד דחוף ומסוכן. הרופאים הסבירו לנו כי ישנה סכנה גדולה בניתוח, כי הגידול יושב ליד מערכת העצבים המרכזית. נגיעה קלה בו עלולה לפגוע בדיבור, בשמיעה, בראייה, במוטוריקה, בזיכרון.... ובדברים אחרים שלא ניתן לחשוב עליהם מפאת גודל הסיכון הכרוך בכך.

היה לי קשה מאוד לעבור ממצב של אדם בריא, שכל כך מעורב עם הבריות, למצב של סכנת חיים. אבל הרב לא עזב אותנו. הוא חיזק אותי ואת אשתי כל הזמן, הרגיע אותנו והשרה עלינו ביטחון ואמונה גדולה. הרגשנו אצלו ממש כמו בנים. באותו שלב הרב אמר לנו לא לעשות ניתוח, למרות שהרופאים אומרים שזה דחוף כל כך. הוא אמר לנו שעכשיו הזמן להרבות בתפילות ככל יכולתנו. תלמידי הישיבה והבוגרים, וכן בתי הכנסת בקהילה, שמעו על כך וארגנו תפילות בכל מקום שבו הם היו בארץ ובעולם.

בינתיים המצב הלך והידרדר. בעין שמאל כבר לא ראיתי בכלל, ובעין ימין ראיתי מטושטש. לא יכולתי לנהוג ולא לקרוא. היה לי קשה מאוד, אבל הרב אמר לי לא לדאוג. עדיין לא הגיע זמן הניתוח, אמר, ועלינו להמשיך להתפלל ולהיות עמו בקשר.

הלכתי לקברי צדיקים בצפון הארץ ונכנסתי לרבי דוד אבוחצירא שליט"א. ביקשתי ממנו שיתפלל עלי. כשהוא שמע כי הרב מרדכי אליהו מלווה אותי, הוא אמר לי כי כשהתפילות של הרב מלוות אותי אין לי מה לדאוג, שזכות הציבור עומדת לי. עוד אמר לי כי אצטרך לעשות ניתוח מייד כשהרב אליהו יגיד לי שהגיע הזמן, ו"בניתוח תבקש מהרופא שיוציא את כל הגידול ואל לך לדאוג ולא לפחד", הוסיף.

למחרת היתה לי בדיקה בבית החולים, ואמרתי לרופא כי אני מעוניין שהוא יבצע את הניתוח ויוציא את כל הגידול. הוא אמר לי כי דבר כזה לא אפשרי בשום פנים ואופן, ולדעתו אין שום רופא בעולם שיסכים לנגוע בגידול הזה. חזרנו לביתנו, והנה בסיעתא דשמיא הגיע אלינו רופא שליח שהוא אב של תלמידי והוא לקח את כל הבדיקות לכנס של גדולי מנתחי הראש שבעולם. שם ראו את הצילומים והבדיקות, וגם הם הסכימו שאין שום סיכוי להוציא את הגידול ויש לפעול על-פי הנחיות הרופאים בארץ.

חזרתי לרב אליהו וסיפרתי לו את כל מה ששמעתי מהרופא ועל חוות הדעת מהרופאים המומחים בארה"ב, והרב אמר לי: "אל תדאג. הכול יעבור בשלום, זכות הציבור עומדת לך. עכשיו הגיע הזמן לניתוח. ביום הניתוח תבוא להתפלל איתי ותיקין בבית הכנסת. למרות שהרופא לא מאמין – הוא יוציא את כל הגידול בניתוח הזה".

בבוקר הניתוח הגעתי, כבקשת הרב, לבית הכנסת של הרב לתפילת ותיקין. הרגשתי נפלא, הרב בירך אותי ובסוף התפילה ביקש שאבוא לביתו. בביתו, הרב דיבר איתי והרגיע אותי מאוד, נתן לי לשתות משהו, שם על ראשי חומר כלשהו ואמר לי כי כשיגיע רגע הניתוח ואני אהיה על שולחן הניתוחים, אברך את המנתח בשמו ובשם אמו. גם אומר למנתח כי הוא שליח טוב לבצע את הניתוח, ומאחר שהוא לבד לא יוכל להוציא את הגידול – יעזרו לו מן השמים. שלא ידאג ושלא יפחד כלל, כי כל הגידול יצא בניתוח הזה.

אמרתי לרב שמדובר ברופא לא דתי, שלא הסכים עד כה לדבר על אפשרות להוציא את הגידול. אבל הרב אמר לי: "בע"ה נצא מזה בשלום. אתה תעשה את שלך ותברך אותו, ואני אעשה את שלי". עוד ביקש הרב שאשתי תתקשר לביתו להודיע לו כשהניתוח מתחיל.

יצאתי מבית הרב ברוממות רוח מדהימה ובהרגשת ביטחון עצומה שאינני יכול להבינה. הגעתי לבית החולים והוכנסתי לחדר הניתוח. הרופא המרדים הגיע אלי והסביר לי כי הוא הולך להרדים אותי וכי לא ארגיש כלום בניתוח. אמרתי לו: "אני מבקש לברך את הרופא המנתח". המנתח נכנס, שאלתי אותו מה שם אמו, והוא שאל בתדהמה: "מה לך ולאמי כשאתה על שולחן הניתוחים?"

חייכתי ובירכתי אותו ממש כפי שהרב הנחה אותי. אמרתי לו: "אתה אכן לא יכול להוציא את הגידול מהראש שלי, אבל מן השמים יעזרו לך ותוציא אותו. אל תדאג ואל תפחד ולא יהיה שום נזק כפי שאתה חושש". אחת האחיות שהיתה שם התחילה לבכות מהתרגשות. גם הרופא, שכל הזמן לא האמין באפשרות להוציא את הגידול, התרכך ואמר: "אמן. לו יהי כדבריך".

אינני יודע מה קרה בניתוח, את זה שמעתי מאשתי. היא סיפרה לי כי כשהחל הניתוח היא התקשרה לרב והוא אמר לה לא לדאוג ושבע"ה יהיה בסדר. אחרי ארבע שעות של מתח ותפילה, יצא הרופא ואמר לה כי הם סיימו את הביופסיה בהצלחה, הם שלחו את הממצאים לבדיקה פתולוגית והם ממתינים לתשובה, כשהראש שלי פתוח ואני מורדם. לאחר כחצי שעה הם קיבלו תשובה שהניחה את דעתם, ואז הם רצו לסגור את הראש. כשהרופא המנתח בא לאשתי, היא שאלה אותו האם הם ינסו, למרות הקושי, להוציא את הגידול. להפתעתה הרבה אמר לה המנתח שהוא רוצה לנסות ולהוציא משהו קטן שיצא מחוץ למערכת העצבים, אבל הוא צריך את האישור שלה. היא כמובן עודדה אותו שיוציא ככל שיוכל, והוא אמר לה שהוא יעשה כן.

החיתוך הזה, שהיה צריך לארוך כמה דקות, ארך כמה שעות. אחר כך סיפר הרופא, כי בכל פעם שהוא הוריד חלק קטן מהגידול, צץ מצד אחר של מערכת העצבים חלק אחר של הגידול והוא הוריד גם אותו. אחרי שהוריד חלק נוסף, צץ לו עוד חלק והוא הוריד גם אותו. כל התהליך הזה לקח זמן רב, מעבר לתכנון הניתוח.

בינתיים, המתח גבר וכן גם התפילות. חלפו עוד כחמש שעות, הרופא יצא החוצה ואמר לאשתי כי בכל השעות האחרונות מאז שנכנס פנימה לאחר הביופסיה הוא עובד על הוצאת הגידול, והוא לא מבין עדיין כיצד עשה זאת בניגוד לכל התכנון, הוא הוציא את כל מה שעיניו ראו והניתוח מבחינתו הסתיים. כעת הם הפסיקו את ההרדמה, והם רק מחכים לראות שאתעורר ושאין נזקים למערכת העצבים המרכזית.

התעוררתי אחרי כמה שעות. שמעתי את האחות קוראת למנתח ואומרת לו כי אני בשלבי התעוררות. פקחתי את עיני והבחנתי כי אני רואה בעין אשר לא ראיתי בה כלל

לפני הניתוח. הרופא הגיע אלי וקרא לי בשמי: "דוד. האם אתה שומע ורואה אותי?" אמרתי לו: "אני רואה ושומע אותך. תגיד לי, מה עשית בניתוח?"
הוא לא ענה לי, רק בדק לראות שהידיים והרגליים שלי זזות. רק אחר כך הוא אמר: "אני לא מבין איך יצאת שלם מניתוח כזה, אני עשיתי מה שהרב שלך ביקש ממני והורדתי כל מה שראיתי. זה בניגוד גמור לציפיות שלנו. עוד מוקדם לדבר על הצלחת הניתוח, נעשה מחר בדיקת MRI ונראה אם באמת כל הגידול הוסר".
למחרת, בעודי בטיפול נמרץ, נלקחתי לבדיקת ה- MRI. אחרי שעתיים הרופא חזר עם חיוך גדול והראה לנו את תוצאת הניתוח. רק אז התברר לנו גודל הנס – המקום היה נקי לחלוטין. התרגשנו ובכינו מגודל השמחה. כשנשאל הרופא כיצד הוציא הכול בניגוד לתכנון, כפי שצפה טרום הניתוח, אמר: "אני באמת לא מבין. הרגשתי במהלך הניתוח כי לא הייתי לבד. אתם הדתיים, אני לא יכול עליכם. העיקר שתמשיכו להתפלל".
לאחר כמה ימים הועברתי מטיפול נמרץ למחלקה, ולמחרת בשעת צהריים אשתי הודיעה לי בהתרגשות: "הרב אליהו בפתח, הרב אליהו הגיע". לא האמנתי למראה עיני, ניסיתי לקום ממיטתי ואמרתי לרב: "מה פתאום הרב הטריח עצמו לבקר אותי?" אבל הרב מייד עצר אותי, ובטרם שמע את תוצאות הניתוח הוא אמר: "מלאכים הטריחו עצמם, ואני לא אטריח עצמי?! אמרתי לכם שלא לדאוג ולא לפחד".
לא ידעתי מה לומר. המילים נעתקו מפי. תוך כדי שאני מדבר עם הרב, נכנס הרופא המנתח. אמרתי לרב: "זה המנתח!" הרב חייך ואמר למנתח: "היתה לך זכות גדולה להיות שליח בניתוח הזה, דע לך כי עזרו לך מן השמים". הרב עזב את החדר לאחר שבירך אותי ושוב עודד אותי שבע"ה אשוב לכוחותיי ולביתי בקרוב. מייד כשיצא הרב, הרופא המנתח התבונן אחריו ואמר: "האיש הזה הוא אדם גדול".
יצאתי ב"ה בריא מבית החולים. חזרתי אט אט לכל תפקידיי הציבוריים – ללמד תלמידים בישיבה, להורות הלכות, ללמד בשכונה שאני משמש בה כרב. לאחר זמן החלמה חזרנו לבית הרב, אשתי ואני, והוא אמר לנו לעשות סעודת הודיה, סעודת עניים כיד המלך, אם כי לא לפרסם את הנס בגילוי גדול. לכן אינני חותם את שמי, למרות שרבים רבים מכירים אותי ואת הסיפור, לפחות בחלקו.
(הרב דוד, ירושלים)

בן או בת?

כשהרב זצ"ל היה לקראת סוף האשפוז הראשון שלו, הגיע זוג לדלת הכניסה של טיפול נמרץ וביקש מהאחות להכנס אל הרב. האחות הסבירה להם שבשל מצבו של הרב

אין אפשרות להכנס אליו, וביקשה ממני לצאת אליהם. כשיצאתי הם סיפרו לי שהם נשואים שש שנים ועדיין לא זכו לפרי בטן. הם ביקשו שאבקש מהרב לברך אותם.
נכנסתי לחדרו של הרב וסיפרתי לרב על המקרה, וכשסיימתי שאל אותי הרב: "מה הם רוצים?" חזרתי בפני הרב שוב על המקרה, אך הרב חידד את שאלתו: "אם כן, מה הם רוצים – בן או בת?"
השבתי לרב כי לא שאלתי אותם, אך אני מאמין שהם ישמחו גם אם יהיה להם בן וגם אם תהיה לבסוף בת.
אמר לי הרב: "מחמת הספק, נברך אותם שיזכו בתאומים – בן ובת".
מופתע, יצאתי לבשר לזוג שהרב בירך אותם בתאומים.
לאחר כעשרה חודשים, קיבלתי שיחת טלפון מחו"ל. על הקו היתה גברת ששאלה אותי האם אני זוכר את פרטי המקרה. עניתי לה בחיוב. והיא בישרה לי שברכת הרב התקיימה במלואה. נולדו להם תאומים בן ובת, ועכשיו הם מבקשים להתייעץ עם הרב לגבי שמות וכן להודות מקרב לב לרב על ברכתו.
סיפרתי לרב והוא אמר לי להגיד להם: "אל תודו לי, תודו לבורא עולם".
(אסף אהרוני, עוזר הרב)

בין שמים לארץ

נסענו ללוס-אנג'לס במטוס אל-על. באמצע הדרך אני רואה את הרב מרוכז מאוד, כאילו הוא מתפלל בישיבה, ולא מבינה על מה בדיוק. לא הייתי צריכה לחכות הרבה זמן, אחד הטייסים יצא מחדר הטייס הראשי לכאורה שליו, אבל על פניו היתה הבעה של דאגה. הוא ניגש אלי ושאל אם אפשר לגשת אל הרב. גם הוא ראה שהרב מרוכז.
שאלתי מה הבעיה, והוא אמר לי: כנראה שיש נזילת דלק ואי-אפשר לעצור אותה. שאלתי אם אין איפה לנחות, והטייס השיב שאנחנו באמצע האוקיינוס ואין איפה לנחות. שאלתי אם אין אפשרות להגיע לאי כלשהו, אבל הטייס אמר שאין מספיק דלק להגיע לשום מקום.
הסתכלתי עליו ולא הבנתי למה הוא כל כך שליו, למה הוא לא מעורר את כל האנשים שיעשו משהו. אבל אחר כך הבנתי שזה לא חכם לעשות כעת פאניקה ציבורית. שאלתי אותו: "אז אתה אומר שהמטוס הולך כעת ליפול לים?" – "לא", הוא אומר לי. "תבקשי מהרב שיעשה משהו".
הסתכלתי סביבי וראיתי את כל האנשים ישנים או קוראים. חשבתי בלבי כי אני כבר עשיתי מספיק בחיים, אבל שני ילדים שלי למטה במחלקה הרגילה. מה יהיה עליהם?

ומייד הבנתי שאלו לא המחשבות שצריכות להיות לי כעת בראש. הסתכלתי על הרב, והוא עדיין בריכוז שלו. אמרתי לו: "מרדכי, אנחנו בסכנה". והוא לא ענה לי. כך קראתי לו פעם אחר פעם, והוא בריכוז שלו.

הטייס עמד לידי וראה את הניסיונות שלי לדבר אל הרב, וגם ראה את מה שהרב עושה. אחרי כעשר דקות אמר לי הרב: "תגידי לו שימשיך לטוס ליעד שלו. לא לנחות בשום מקום באמצע. מרגע זה ואילך המחוג לא יזוז כלל".

הטייס שמע את דברי וחזר לתא הקברניט. בינתיים יצאתי ממקומי למקום שבו ישבו הילדים שלי, ראיתי אותם קוראים או לומדים ולא אמרתי להם דבר. הם לא ידעו איזו סכנה מרחפת על כל יושבי המטוס שמנמנמים או ישנים להם, ולא מודעים לדרמה שמתרחשת כעת בתא הקברניט.

חזרתי למקום מושבי ליד תא הטייס. ואני רואה את הרב ממשיך להתפלל בשתיקה ובדבקות מיוחדת. והטייס עומד ליד מקום המושב ואומר לי: המחוגים לא זזים. אנחנו באותו מצב של מחוגי דלק. הנזילה נעצרה והטיסה לא מפחיתה את כמות הדלק.

הטייסים הם אנשים קרי רוח מטבעם, יודעים להתמודד עם מצבי לחץ מסוכנים. אבל זה ממש לחץ נורא. מטוס שלם על מאות הנוסעים שבתוכו בסכנת חיים כל כך גדולה, ואף אחד לא יודע חוץ מהטייסים ומאתנו. רציתי לשתף את הנוסעים האחרים, שהיו שלווים יותר מדי, אבל הבנתי שאם נוסע אחד ידע מה שקורה, תהיה פה היסטריה ואנדרלמוסיה גדולה.

עוברת עוד חצי שעה. הלכתי שוב לבקר את ילדיי, שכעת ישנים ולא יודעים כלום. ראיתי את כל הנוסעים השלווים ובלבי סערה גדולה. חזרתי שוב למקום הישיבה שלי. כבר עברה מאז יותר מחצי שעה, וכמה טייסים עומדים במרחק מה מהרב שממשיך להיות מרוכז כולו בתפילתו השקטה.

"המחוג של הדלק לא זז", הם אומרים לי כמעט בלחישה.

כך התנהלו הדברים כמעט שעתיים. רק כשהתקרבנו לשדה התעופה חזר המטוס להילוך הרגיל שלו. המחוגים של מד הדלק החלו לזוז כלפי מטה, אבל עכשיו זה כבר לא היה מסוכן וכולם נשמו לרווחה. "כולם" זה אנחנו ואנשי הצוות שהיו בסוד העניינים. כל שאר הנוסעים והדיילים לא ידעו מכל זה כלום. אחרי הנחיתה התאספו סביב הרב כל אנשי צוות הטיסה, אלה שהיו בסוד העניינים, וביקשו ברכה. הם ביקשו שיחבר להם תפילה מיוחדת, תפילת הטייסים.

(הרבנית צביה אליהו שתחיה, אשת הרב)

והילד הזה הוא אני

בני-זוג באו אל הרב זצ"ל, מפוחדים ומבוהלים. הם היו כעת בבית החולים בבדיקות הריון, והרופאים אמרו להם חד-משמעית שהם צריכים להפיל את העובר. אין לו סיכוי כלל לחיות. ואם הוא ייוולד חי – הוא לא ישרוד הרבה זמן. ובכל מקרה, הוא יהיה נכה לצמיתות כל חייו.

ההורים המבוהלים באו אל הרב בשאלה מה לעשות במקרה זה – האם להאמין לרופאים או לא? בדרך כלל במקרים כאלה הרב אומר לשאול רופא נוסף, לבדוק אם יש סיכוי לעובר לחיות או לא. בפעם הזאת אמר להם הרב: "אין לעובר שלכם כלום. הוא בריא ושלם". "אבל הרופאים אומרים", התחילו ההורים, והרב חזר בביטחון על דבריו: "הם לא יודעים מה שהם רואים. אני אומר לכם, לכו לביתכם בשלום. התינוק ייוולד בריא ושלם, ואין לו כלום".

ההורים ששמעו תשובה כל כך נחרצת, יצאו בלב יותר קל מבית הרב והתפללו שהתינוק אכן יצא בריא ושלם. בינתיים התקשרו הרופאים מבית החולים לברר מתי הם יבואו לעשות הפלה, וכששמעו שהם לא עושים הפלה, הם אמרו להם שהם ממש לא אחראיים.

כעבור תשעה חודשים של מתח, נולד להם ילד בריא ושלם. והילד הזה הוא אני. אני, שחייב את החיים שלי לרב אליהו.

ישראל

אם תביאו ילד – זו תהיה תחיית המתים

נישאתי בשעה טובה, אך לאחר זמן התברר לנו שישנן אצלנו עיכובים קשים בקיום מצות פרו ורבו. הרופא שטיפל בנו ניסה דרכים שונות, ובשלב מסוים הוא אמר לנו: "אין לכם שום סיכוי להביא ילד לעולם. אם תביאו ילד – זו תהיה תחיית המתים, כדאי שתחשבו על אימוץ".

פניתי לרב זצ"ל כמה פעמים בעניין זה, והרב ברכני כלאחר יד. אחרי ארבע שנים קשות אמר לי הרב: "אתה צריך לשנות מקום. ללכת ללמד במקום אחר". לא ידעתי לאן אפנה. הייתי בימים ההם אברך צעיר שלא מכיר את העולם, מי יציע לי עבודה במקום אחר? באותו שבוע הציע לי הרב דוד סתיו, שהיום הוא הרב של שוהם אבל בימים ההם הוא היה ראש ישיבה באנטוורפן בבלגיה, לנסוע לשליחות לבלגיה ולהיות שם ר"מ בישיבה התיכונית.

נסעתי להיוועץ עם הרב, ושטחתי בפניו את הבעיות שלנו. הרב עצם את עיניו, הסיט את ראשו הצידה, ולאחר כמה דקות של עיון בדבר פקח את עיניו ואמר לי: "אני רואה משמים כי שם תיפקדו. סעו והיפקדו. משנה מקום משנה מזל".

שבתי לביתי וסיפרתי לאשתי על הוראת הרב. אשתי שתחיה לא הבינה מה העניין לנסוע לחו"ל. בלגיה נראתה לה מקום רחוק, והיא לא היתה מעוניינת לנסוע. פניתי לרב שוב ואמרתי שקשה לנו לנסוע. אמר לי הרב: "אני את שלי אמרתי, והטוב בעיניכם עשו".

שלוש שנים לא התקדמנו בנושא זה, ואני לא העזתי לשאול את הרב על כך וגם הוא לא אמר מאומה. בתום שלוש שנים שבהן שום דבר לא זז ועדיין לא זכינו להריון, הציעו לי שוב לנסוע לבלגיה ולשמש שם כראש הישיבה. שוב פניתי לרב, שטחתי בפניו את ההצעה, הרב שוב עצם את עיניו ולאחר דקה של עיון הוא אמר לי: "הרי כבר דיברנו בעניין לפני שלוש שנים, מה שאמרתי לך אז אני אומר לך עכשיו. סעו – ותיפקדו".

הפעם, לאחר שבע שנים תמימות ללא ילדים, לא התווכחנו. נסענו. התחלתי ללמד ולא עברו חודשים רבים ונפקדנו. אין לשער את גודל ההתפעלות והשמחה שחשנו. הדהדו באוזנינו דברי הרופא שאמר לנו: "אם תביאו ילד – זו תהיה תחיית המתים".

כשחזרנו לארץ, לאחר כמה שנות שליחות, ביקרתי אצל הרב ואמרתי לו: "הברכה של הרב התקיימה במלואה בחו"ל. אבל כבוד הרב, ארץ-ישראל תובעת עלבונה. מה יאמרו, שדווקא בחו"ל נפקדים? הרי חכמינו אומרים שזכות ארץ-ישראל היא להיפקד. חוץ לארץ היא לא בחשבון עשר השנים למי שאשתו לא נפקדת?"

אמר לי הרב מייד: "בזכותה של ארץ-ישראל תיפקדו שוב". אכן כך היה, ולאחר כמה חודשים שוב נפקדנו. וזה למרות הדיבורים של הרופא על "תחיית המתים".

בחצות הלילה, בהגיענו ללידה ב"הדסה" עין כרם, הוולד התעכב מלצאת, ואני בצר לי כתובת אחת יש לי לפנות – הרב זצ"ל. התקשרתי לרב ושאלתי מה עלינו לעשות. הרב ענה בפשטות: "תקרא ספר יונה" וממשיך ואומר: "תחפש אם יש שם בבית החולים את הספר. ואם לא תמצא, תתקשר שוב, ואבוא להביא לך...".

(בספר זה ישנם כמה סיפורים מהרב המספר. בגלל גודל הנס נתבקשנו לא לפרסם את הסיפור הזה עם השם)

מדוע כעס הרופא?

בתקופה ההיא שימשתי כיו"ר מנהלת הרובע היהודי בעיר העתיקה של ירושלים. בזכות זה זכיתי והרב זצ"ל היה קורא לי: "המוכתר של העיר העתיקה". מתוקף תפקידי הכרתי אנשי מינהל בכירים, ואחת הנשים הבכירות שהכרתי פנתה אלי פעם בבקשה

להפגש עם הרב. "אני צריכה ברכה דחופה לבת שלי, שחולה במחלה ממארת בעמוד השדרה", הסבירה.

ביום שישי הגענו לבית הרב עם הילדה החולה. הרבנית שתחיה שאלה את הילדה בת השתים-עשרה מה קרה לה, והילדה הקטנה אמרה לרבנית: "אני חולה במחלת הסרטן ואני לא רוצה למות". הרבנית קפצה לשמע דברים נוראים כאלה מילדה כל כך קטנה, ואמרה לנו לחכות רגע כי הרב צריך עוד מעט לצאת לברית מילה ובדרך הוא יברך אותנו.

הרב הגיע כשהוא לבוש בגלימה בדרך לברית. הילדה עמדה ואמרה לרב: "הרב, אני רוצה ברכה מהרב. הייתי אצל הרבה רבנים ואמרו לי שאם אני אקבל ממך ברכה אני אחיה. אני רוצה ברכה".

הרב שאל אותה "מה יש לך?" והיא ענתה "סרטן בעמוד השדרה".

האמא התערבה ואמרה: "בעוד יומיים, ביום ראשון בשעה 06:30, היא צריכה לעבור ניתוח בעמוד השדרה". הרב שאל על שמות הילדה והאמא, נכנס לחדרו, חזר ואמר לילדה: "אין לך שום דבר, את לא צריכה ללכת לשום טיפול".

האמא, שלא כל כך הכירה רבנים, התקוממה ותמהה איך אפשר לעשות דבר כזה: "ב'שערי צדק' אבחנו את הסרטן, שלחו אותנו ל'הדסה' כי זה מסובך מדי. שני בתי חולים קבעו שהילדה חולה והניתוח דחוף, ואתה אומר לי שאין לילדה כלום?!"

ענה לה הרב: "תראי שהיא בריאה לחלוטין. תתקשרי לרופא ותאמרי שאת דוחה את הניתוח, והוא יסכים. תתקשרו לד"ר אפרים שמבה". הרב היה צריך לצאת לברית, שם כבר חיכו לו, והאמא של הילדה היתה מאוד נבוכה: "מה לעשות? הרי עם כל הכבוד לרב, אי-אפשר לסמוך על דבר כזה" אמרה.

הרבנית יצאה אחרי הרב למעלית ואמרה לו: "תתפלל, היא חייבת לחיות. היא רק ילדה קטנה. מה היא עשתה? תברך אותה". הרב אמר: "אין לה כלום, אבל אם את רוצה – אברך אותה", ונכנס למעלית.

יצאנו מבית הרב והתקשרנו לרופא לבדוק האם אפשר לדחות את הניתוח. הוא מאוד כעס ואמר: "מי זה הרב הזה? יש פה צילומים. רואים את הגידול בכל הצילומים. אני עושה את הניתוח בכל מחיר". לאחר מכן הוא התרכך מעט ואמר: "תתקשרו בעוד חצי שעה". בתום חצי שעה הוא אמר: "נדחה את הניתוח, תבואו ביום רביעי בין 22:00 ל-24:00 בלילה".

גם לאם הילדה היה קשה לדחות את הניתוח שהיה אמור להיות ביום ראשון, אבל לקראת כניסת השבת היא הסכימה לדחייה, וביום רביעי היא באה לרופא אחרי שעשו לילדה צילומים פעם נוספת.

בשעה 02:00 לפנות בוקר קיבל הרופא את האמא והתחיל לצעוק עליה: "מה עשית? עשית כשפים?" האמא לא הבינה ושאלה למה הרופא צועק, אבל רופא המשיך ואמר: "זה מסוכן! ראינו את הגידול בכל הצילומים".

"אז למה אתה צועק עכשיו? תנתח!"

"אין מה לנתח" – הסביר לה הרופא הכועס, "אבל זה עוד יחזור לה. אתם עושים משחקים!".

האמא עוד לא הבינה מה שקורה ושאלה שוב את הרופא: "יש לה גידול או אין לה גידול?"

"את לא רואה שאין גידול?!" אמר הרופא כשהוא מנפנף בצילומים החדשים. "בצילום החדש לא רואים שום גידול, אבל זה יחזור חזרה. לא עושים משחקים כאלה".

סוף-סוף הבינה האם שאין גידול ואין ניתוח ונשמה לרווחה.

מספר ישראל טויטו: "היא התקשרה אלי באמצע הלילה וקראה לי בדחיפות. היא סיפרה לי את כל הסיפור והראתה לי את הצילומים החדשים. היא אמרה לי: מעולם לא פגשתי איש פלא כמו הרב. איך לא יודעים עליו כולם? איך לא האמנתי לו בתחילה?"

כעבור למעלה משנה פגשתי את האמא ואת הבת. בריאה, שלמה, חזקה וגדולה.

מדהים.

(ישראל טויטו, אל"מ במילואים)

את רואה שאת שומעת?

באחד החורפים חליתי בשפעת, ולאחר יומיים הפסקתי לשמוע. לחרדתי, הרופאים קבעו חד-משמעית שאין דרך חזרה ויש צורך במכשירי שמיעה. מכיוון שהייתי חלשה מאוד, שהיתי בבית הורי בבאר-שבע ולא בדירתי בירושלים. כששמע זאת הרב זצ"ל, הוא אמר בנחרצות: "אין לך כלום! זו רק שפעת ואלו נוזלים. את חייבת לעזוב את באר-שבע ולחזור לירושלים, ואני מבטיח לך שתוך 15 דקות מרגע שתצאי מבאר-שבע – את תחזרי לשמוע".

ברור היה לי שאקיים את דברי הרב, אך לא הבנתי מדוע הרב מדגיש שאחזור לירושלים, הרי אני חלשה ובוערת מחום. למה שאחזור לדירה ואהיה לבד במקום להיות בבית הורי? אך כמובן, יש לעשות את מה שהרב אמר. בחלישות ובלי שמיעה התחלתי לנהוג

לכיוון ירושלים. מייד כשהגעתי לצומת בית קמה, שנמצאת כ-15 דקות מבאר-שבע, חשתי לפתע שהשמיעה חזרה לי. רעדתי כולי, והפעם לא מהחום הגבוה שהיה לי אלא מדברי הרב שנתקיימו בדיוק כדבריו, בתום 15 דקות.

הגעתי ללשכתו של הרב על-מנת להודות לו. מייד כשנכנסתי לחדרו בלשכה, פנה אלי הרב, ועוד לפני שהספקתי לברכו בשלום, שאל אותי: "איך קוראים לך? מה השם של אמא שלך?" לא הבנתי את פשר השאלות, הרי הרב מכיר אותי היטב ואף מתפלל למעני. האם אינו זוכר את שמי? עוד לא סיימתי לומר את שמי, חייך הרב חיוך גדול ואמר לי: "את רואה שאת שומעת? אמרתי לך..."

(גם סיפור זה נתבקשנו מהמספרת לא לרשום את השם, כי אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין)

לחיי היולדת ולשלום הבן

פעם קיבלתי טלפון מגיסי כי אשתו, שהיא אחותי, נמצאת בסכנה גדולה. היא היתה בחודש התשיעי להריונה והחלה לאבד דם רב. רופא הוזעק אליה מייד, ובגלל המצב החמור לא היה זמן להזמין מסוק.

בתקופה ההיא הם גרו בגוש-קטיף, ובית החולים הקרוב היה בית חולים "ברזילי" באשקלון. המרחק היה גדול מדי והיה חשש לחייה וגם לחיי העובר שנשאה ברחמה. גיסי התקשר אלי מהאמבולנס הדוהר כשקולות הסירנה נשמעות ברקע. הוא תיאר לי את המצב הקשה וביקש שאלך לרב זצ"ל דחוף כדי לקבל ברכה להציל את אשתו.

רצתי לבית של הרב, ותוך כדי ריצה התקשרתי לרב יהודה מוצפי שאמר לי כי רק בעוד חצי שעה הוא יהיה ליד הרב, אבל הוא הציע לי ללכת לבית ולהכנס בדלת האחורית. כך עשיתי, הרב פתח לי את הדלת וסיפרתי לו על המצב הקשה. הרב הניח ידיו על ראשו והתפלל, ואני ישבתי מולו וקראתי פרקי תהילים. לאחר מספר דקות הרב הרים את ראשו ואמר לי: "לחיים טובים ולשלום". שאלתי את הרב: "מה עם העובר?" והרב חזר על דבריו: "לחיים טובים ולשלום".

יצאתי מהחדר והתקשרתי לגיסי, שבישר לי כי ממש ברגע זה נולד לו בן, וליולדת ולילד שלום. חזרתי אל הרב וסיפרתי לו. חיוכו של הרב אמר את הכול.

(עוזי ברנע, מגבאי בית הכנסת "היכל יעקב")

ותגזור אומר ויקום לך!

בערב שבת אחד תיאמתי עם הרבנית שתחיה שאביא לרב זצ"ל קרוב משפחה שלבנו הקטן גילו לוקמיה. הילד היה במצב קשה, וכל הרבנים חששו לגבי שמו, אך כולם אמרו שהסמכות העליונה ביותר בנוגע לשינוי שם במצב כל כך עדין היא הרב מרדכי אליהו. הרבנית כמובן הסכימה, והגענו בצהריים. הרב ישב עמנו בסלון ונתן לאבא תחושה שכל הזמן שבעולם כעת לרשותו. הרב ענה לכל שאלותיו ההלכתיות הקשורות לאשפוז, בנחת ובסבלנות, ועוד הוסיף מעצמו לספר ולשעשע את האב בסיפורים שונים הקשורים לרב עצמו, כאילו השעון עמד מלכת.

היחיד שהיה לו קוצים היה אני, שהרגשתי לא נעים בגלל הזמן של הרב בערב שבת. רק לאחר זמן הבנתי שגם זה היה מחסדו ומטובו של הרב, במטרה לחזק, לעודד ולתת תחושה לאותו אבא במצבו הקשה, שהוא כבן יחיד אצלו, אפילו בערב שבת.

המעניין היה שהרב, בניגוד לדעת שאר הרבנים, סבר שלא טוב לשנות את שמו במצב כל כך עדין. הרב ציין באוזני האב, שמעתה יתכוונו הוא ואשתו ששם הבן הוא לא על שם אותו אדם שהתכוונו בעת הברית, אלא על שם צדיק מסוים שחי בדורנו, והרב נקב בשם הצדיק.

בחסד ה' הילד הבריא וגדל בטוב.

גם במקרה אחר של אדם במצב אנוש הרב אמר לי לא לשנות את שמו בשום אופן, משום שכעת במצבו זה סכנה, והרב אמר שיתפלל עליו. ואכן אותו אדם ניצל בנס גם להגדרת הרופאים שלא נתנו שום סיכוי לחייו.

מי יתן לנו תמורתו, שהבין באמת בשורשי השמות והנשמות, והתקיים בו כפשוטו: "ותגזור אומר ויקום לך"! והחולים קמו והם אתנו, והוא הסתלק מעמנו בעוונותנו. ה' ינחמנו ויושיענו, וירפא לכל חולינו.

החיידק הטורף והיולדת

הייתי בשבוע ה-43 להריוני השישי. הגעתי לבית חולים "שערי צדק" ללדת בלי צירים או סימנים אחרים. הרופאים החליטו שעלי לעבור ניתוח קיסרי, מכיוון שהתינוק במשקל של למעלה מארבעה ק"ג וההריון מתקדם. כרגיל, בכל דבר שאנו עושים היינו שואלים את הרב זצ"ל, ובעלי מיידי עלה לקומה העשירית, לרב שהיה מאושפז באותו בית החולים, כדי לשאול ממנו עצה: מה לעשות?

הרב הורה: "בשום אופן לא לעשות ניתוח". אמרנו זאת לרופאים, והם אמרו שנחכה עד הבוקר ונראה. בינתיים קיבלנו את כיסוי הטלית של הרב, והרב אמר שבעלי יגיד ספר

יונה. הצירים התקדמו, ולקראת הבוקר המיילדת אמרה שאני אכנס לחדר לידה. ברוך ה', בתוך שעה וחצי ילדתי תינוק בריא ושלם בלידה קלה ורגילה במשקל 4.5 ק"ג.
באותו הלילה של הלידה הרגשתי לא טוב, עשו לי בדיקות ולמחרת בבוקר החליטו שכנראה יש לי זיהום בדם ונתנו לי אנטיביוטיקה. הביאו רופאים ממחלקות שונות, ולבסוף החליטו לקחת אותי לטיפול נמרץ. בעלי הצליח לשאול את הרב מה לעשות, והרב אמר לעשות לי כפרות – פדיון נפש.
באותו הלילה הייתי בסכנת חיים, ובזכות הרב, ברכתו ועצתו – ניצלתי. הייתי שלושה ימים בטיפול נמרץ, יצאתי מכלל סכנה ולאחר מכן חזרתי למחלקת יולדות. הרופאה שזכרה אותי עוד מהקבלה שלפני הלידה אמרה לי שפשוט היה לי נס שלא ילדתי בניתוח, כי אחרת היה לוקח זמן לגלות שהכאבים בבטן הם לא מהניתוח אלא מ"החיידק הטורף" שתקף אותי, ואז כבר היה יכול להיות חס וחלילה מאוחר. וכל זה בזכות ראייתו של הרב למרחוק.
יש לציין כי בדיוק באותו היום כשהגעתי ללדת, הרב התעורר וחזר להכרה והיה אפשר לתקשר איתו. הכול בגדר נס.

טובה

נולדה על רצפת הלובי

בתשעה-באב של שנת התשס"א הגעתי עם אשתי לחדר לידה ב-11:30 בבוקר, לאחר ירידת מים. חיכינו שם לאורך כל היום, אך לא נראתה שום התקדמות. לקראת ערב, לפני תפילת מנחה, הגעתי לבית הרב זצ"ל כדי לקחת את כיסוי הטלית של הרב המעטרת את כיסאו של אליהו בבריתות, ונודעה סגולתה ללידה קלה. וכמובן, גם לקבל ברכה. אמרתי לרב שכבר מהבוקר אנחנו בחדר לידה ואין התקדמות. הרב אמר לי לא לדבר כך, והרגיע אותי שהכול בסדר ושאת כיסוי הטלית אקח מהרבנית שתחיה.
לאחר תפילת המנחה חזרתי ללובי של חדר הלידה. רעייתי בדיוק יצאה מבדיקה נוספת שבה נאמר לה שאין שינוי ויש להמתין בסבלנות, כי הדרך עוד ארוכה מאוד... נתתי את כיסוי הטלית לרעייתי, ששמה אותו על בטנה, והלכתי להתפלל ערבית.
כשחזרתי מהתפילה מצאתי את רעייתי בלובי (היה עומס ולא נתנו לה חדר), עם כאבים חזקים ונשימות כבדות. הצעתי לה שנצא למרפסת. לא היה לי מושג עד כמה מהר העניינים רצים...
לאחר דקות ספורות במרפסת, הבינה אשתי שהלידה מתחילה. היא נעמדה ואמרה שראש העובר כבר בחוץ. רצתי מהר לקרוא למיילדת, שכלל לא האמינה לדבריי וחשבה

שאיני מבין, שהרי רק לפני כ-20 דקות אמרה שאין שום התקדמות. לאחר שלחצתי על המיילדת היא הבינה שעליה לצאת, ואכן אישרה שהלידה החלה. תוך כדי ניסיון להכנס לחדר הלידה בהליכה, אחרי שני צעדים בלבד, החליקה התינוקת לאוויר העולם על רצפת הלובי. כמובן שהתכונה מסביב היתה רבה, וגם השמחה והלחץ. ברוך ה' שהכול הסתיים בשלום.

במשך היום היה אתנו בחדר הלידה זוג נוסף שהיה במצב דומה. לאחר שחזה בפלא ניגש אלי בהיסוס האב, אברך צעיר, ואמר שהוא לא קשור לדברים מסוג זה, אך מבקש, אם אפשר, בכל זאת להשתמש בכיסוי הטלית. מכיוון שבכל מקרה היה עלי להמתין ולראות שהכול בסדר, נתתי לו את השקית בטרם החזרתי אותה לבית הרב.

למחרת, במהלך היום, פגשנו את הזוג המדובר במחלקה והם סיפרו שגם הם ראו את הנס באופן מיידי.

(משה כהן, בית-אל)

סיפור מעל לטבע

יש סיפורים שאם לא תראה אותם במו עיניך לא תאמין שהם יכולים להתרחש. את הסיפור הבא ראיתי במו עיני.

חמי קיבל זעזוע מוח והיה משותק בכל גופו. הוא לא היה מסוגל לזוז לשום מקום. רק לדבר. חמותי היתה צריכה להאכיל אותו, כי הוא לא היה יכול לקחת את המזלג או את הכפית עם האוכל. חמותי עשתה את זה במסירות, עד שהפרופסור שטיפל בו אמר לה שחמי לעולם לא יצא מהמצב הזה. אין תקנה. וזה קשה בגילה לטפל בו. לקחנו אותו לבית החולים "הרצוג" שמטפל במקרים סיעודיים כאלה.

אני הייתי רגיל לעשות בכל שנה את ההילולא של גאון עוזנו ותפארתנו בעל הבן איש חי, רבנו יוסף חיים זיע"א, ומורנו הרב אליהו היה רגיל לבוא להילולא הזאת. באותה שנה הוא בא להילולא ושאל אותי מה שלום חמי. אמרתי לו שהוא בבית החולים "הרצוג". אמר לי: "זה לא ייתכן, הוא צריך להיות בריא", וקבע איתי שנלך יחד לבקר אותו למחרת בשעה 09:00 בבוקר.

בבוקר הרב כבר חיכה לי בחוץ ונכנסנו יחד לבית החולים. כשהרב נכנס היתה שם תכונה גדולה. הוא כדרכו בירך כל אחד והאיר פנים לכולם. חמי התרגש מאוד וניסה לזוז מעט, כאילו לקום לכבודו, אבל כמובן שלא היה יכול.

אז קרה הפלא הגדול. הרב שאל אותו: "אתה רוצה להיות בריא?" וחמי ענה לו שכן. אמר לו הרב: "אם כן, תקום". חמי לא האמין שזאת כוונת הרב, שדבר כזה יכול להיות.

בגמרא מסופר על אמוראים שכך ריפאו זה את זה (ברכות ד' ע"ב): "רַבִּי יוֹחָנָן חָלַשׁ, עַאל לְגַבֵּיהּ רַבִּי חֲנִינָא, אָמַר לוֹ: חֲבִיבִין עָלֶיךָ יִסּוּרִין? אָמַר לוֹ: לֹא הֵן וְלֹא שְׂכָרָן. אָמַר לוֹ: הַב לִי יָדָךְ, יָהַב לֵיהּ יָדֵיהּ וְאוּקְמֵיהּ". תרגום: כשחלה רבי יוחנן בא לבקר אותו רבי חנינא ושאל אותו: חֲבִיבִין עָלֶיךָ יִסּוּרִין? אמר לוֹ רבי יוחנן: "לֹא הֵן וְלֹא שְׂכָרָן". אמר רבי חנניא לוֹ: "תן לי את ידך". נתן לו ידו והקימו.

הגמרא מספרת שפעם אחת היה רַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא חולה ובא רבי יוחנן, נתן לו יד והקימו מהמחלה. שואלת הגמרא: אם רבי יוחנן יכול להקים את רַבִּי חִיָּא בַּר אַבָּא, למה לא הקים את עצמו? עונה הגמרא: "אֵין חָבוּשׁ מַתִּיר אֶת עַצְמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִין". הסיפור בגמרא היה לפני אלף ושמונה-מאות שנה. הסיפור הזה היה מול העיניים שלנו. הרב המשיך ואמר לחמי בפעם השנייה: "תקום!".

לחמי יש כבוד גדול לרבנים. חמי עלה מבגדאד וגדל על כבודו של בעל הבן איש חי, שאותו היום היתה ההילולא שלו. הוא ראה ברב אליהו ממשיך דרכו של הרב בעל הבן איש חי זיע"א ולכן הוא ניסה לעשות כל מה שמורנו הרב אמר לו. התאמץ לקום אבל לא הצליח. האחים והאחיות שהיו שם לא הבינו מה הולך לקרות. הם לא ראו דבר כזה מימיהם, וחשבו שאלו רק דיבורים של כבוד ועידוד.

כשהרב ראה שחמי לא מצליח לקום לבדו, הוא נתן לו את ידו ואמר לו: "אמרתי לך קום – אז קום!". חמי לא יכול היה לעמוד בפני בקשתו של הרב, והתחיל לזוז ממיטתו. לפתע הוא התיישב על המיטה אל מול עיניהם הנדהמות של הרופאים והאחיות.

הרב המשיך להקים את חמי בידיו, והנה חמי עמד על רגליו. הרב אומר לו: "לך", והוא מתחיל ללכת על רגליו. "לך לביתך", אמר לו הרב. "אל תחזור למיטה הזאת יותר. שלום".

הרב אמר לנו: "לא נפריע לחולה הזה יותר", ויצא משם בברכת שלום לכל הרופאים והצוות. אני יצאתי משם ללוות את הרב למכוניתו וחזרתי לחדר. שם ראיתי את חמי מתלבש לקראת יציאה מבית החולים, וכל הצוות עומד עדיין המום מהפלא שהתרחש אל מול עיניו.

התקשרתי משם לפרופסור שטיפל בחמי וסיפרתי לו מה שקרה, והוא אמר לי כי לפי מה שהוא מכיר "זה מעל לטבע". שתים-עשרה שנה האריך מו"ר חמי לחיות "מעל הטבע", וכל אותם ימים ושנים היה הולך על רגליו כאחד האדם.

(שמואל בן עטר, רדיו "קול האמת")

הקמע של הרב אליהו

כשמרת אמי נפטרה, אבי לקח את זה קשה. הוא חלה ברגלו ולא היה יכול ללכת כלל בכוחות עצמו, רק על כיסא גלגלים או על קביים. לקחנו אותו לרופא, והוא אמר לו שהוא לא יוכל ללכת עוד. אחרי מה שקרה עם מו"ר חמי, ביקשתי ממנו כמה פעמים שאקח אותו לרב אליהו זצ"ל להתברך, אך הוא התבייש. פעם אחת אפילו נסעתי איתו לבית הרב, אבל הוא התבייש לעלות לביתו של הרב.

עליתי בעצמי לרב וסיפרתי לו את המקרה עם מו"ר אבי שנמצא למטה ומתבייש, כדי שהרב יבין את מצבו. הרב אמר לי: "זה בסדר", ונתן לי קמע שכתוב עליו משהו. אמר לי: "קח את הנייר הזה. תכוון על ארבעה דברים. שים לו את הנייר הזה בתוך כוס תה ואחר כך תן לו שישתה את כוס התה הזאת". את ארבעת הדברים עליהם הייתי צריך לכוון, הסביר לי הרב באותה שעה.

כך עשיתי עוד באותו היום. נתתי למו"ר אבי לשתות את כוס התה הזאת, והוא שתה. והיה פלא פלאים. כל הכאב שהיה לו ברגלו – עבר. עד היום מו"ר אבי הולך בזכות אותה כוס תה מופלאה של רבנו. ממש נס ופלא. אבא שלי תמיד מזכיר לי זאת ואומר לי: "אתה רואה שאני הולך? זה בזכות הברכה של הרב אליהו".

סיפור דומה היה עם אשתי. היא היתה בהריון, והרופאים אמרו לה שהיא צריכה להפיל. הם אמרו לה שהיא בסכנה גדולה והעובר לא יחזיק מעמד. הרב נתן לי את אותו קמע שנתן לאבי, אמר לי לשים אותו בתוך תה ולתת לה לשתות. אשתי החזיקה מעמד כל ההריון בשלום והילד נולד בריא ושלם.

(שמואל בן עטר, רדיו "קול האמת")

ברכה נמרצת

לפני 16 שנה, כשבתי נולדה, היא נלקחה מייד לטיפול נמרץ עקב בעיות נשימה. שלושה ימים לאחר מכן, ביום שישי בבוקר, ראש מחלקת טיפול נמרץ אמרה לי שמצבה מחמיר: ספירת הדם שלה לא תקינה, היא מקיאה את כל האוכל והם שוקלים להעביר אותה לבית-חולים יותר גדול ומשוכלל.

ביום שישי בצהריים נכנסתי לביתו של הרב זצ"ל כדי לקבל ברכה. הרב בירך את בתי התינוקת ואמר שהכול יהיה בסדר. לא הבנתי כל כך את דברי הרב, כיוון שבתי היתה במצב חמור מאד. כשעמדתי לצאת הייתי עדיין מודאג, והרבנית שתחיה אמרה לי: "אם הרב אמר לך שהכול יהיה בסדר – אין לך ממה לדאוג".

למחרת בבוקר, כשנכנסתי למחלקת טיפול נמרץ, בתי כבר שכבה בעריסה רגילה, וללא מכשירים. הרופאה אמרה לי שבצורה ניסית בתי הבריאה, וברגע אחד הכול הסתדר ובתי בריאה לגמרי.
(שלום וילק)

ריפוי בלי כפייה

יהודי אחד, מאלופי ישראל באתלטיקה, חזר בתשובה בצורה לא מבוקרת. הוא נכנס לפרד"ס הסוד מוקדם מדי ונתקף לפתע ברוח שיגעון. הפסיכיאטרים שהובאו למקום הורו על אשפוזו בכפייה. לאחר שהוזמן אמבולנס, הוא הורדם ונקשר למיטה, והובהל לבית-חולים לחולי נפש. בדרך התעורר אותו אדם, קרע את האזיקים וחזר לביתו.
למחרת, ביום שישי לפני קבלת שבת, אשתו התקשרה אלי לאחר שנצפו אצלו "תופעות דתיות", כלשונה. הוא פשוט אכל את התפילין מרוב קדושה, התעטף בטלית במקום בבגדים ועוד.
מייד נסעתי אליו ובפי תפילה לבורא עולם לרפואה שלמה של גופו ונפשו ועל שלמות משפחתו. עיקר תפילתי היתה שאצליח להשיג את הרב זצ"ל ולקבל ממנו הדרכה אמיתית כיצד לפעול במקרה זה.
כשהגעתי לביתו ביקשתי מאשתו לאפשר לי לשוחח עם בעלה ביחידות, ולהתפלל לרפואתו לפני אשפוזו בכפייה. בשיחה ישירה עם הרב מתוך החדר הסגור הורה לי הרב להניח את ידי על מקום הנחת התפילין בראשו ובזרועו, ולחזור אחרי הרב על מספר פסוקים, תוך שהרב מכוון את כוונותיו ואני רק ידו הארוכה...
הרב אמר לי שלאחר כמה דקות הבחור יירדם, וכשהוא יתעורר - יחלפו כל תופעות הלוואי. הנחתי את ידי על מקום התפילין של יד ושל ראש של אותו החולה. חזרתי אחרי הרב על הפסוקים שהוא הקריא לי בטלפון, והנה הבחור עוצם את עיניו ונרדם לי בידיים.
השכבתי אותו במיטתו ואמרתי לאשתו בסמכותיות: דעי לך כי כשהוא יתעורר הוא יהיה בריא. כך אמר הרב אליהו. היא הנהנה בספקנות מה. אבל במוצאי-שבת היא התקשרה לומר לי שבעלה קם בריא לחלוטין.
(הרב שלמה בן אליהו, רב המועצה האזורית מטה אשר)

תרנגולת לבנה וכפרה

היה זה בחודש חשוון. אחותי הסתבכה במהלך הלידה שלה בניתוח קיסרי. מי השפיר עלו לריאותיה, ומשם כל מערכת קרישת הדם קרסה ודמה נשפך כמו מים. היא איבדה את ההכרה ועברה החייאה במשך 20 דקות.

הרב זאב נוימן אמר לי ללכת מייד לרב אליהו זצ"ל. הרב היה צריך להעביר שיעור בבית הכנסת באותו הזמן, הגענו לשם אך הרב משום מה לא הגיע. לאחר זמן מה החלטנו ללכת לבית הרב. הרבנית שתחיה פתחה לנו את הדלת ולהפתעתי ראיתי את הרב יושב שם וקורא בדף, כאילו הוא מחכה רק לי.

מסרתי פתק לרבנית והרב אמר: "המצב קשה מאוד. תעשו מייד כפרות בכסף בכפולות של ח"י ותמסרו את הכסף לצדקה מייד, בלי לחכות. ותבואו לבשר בשורות טובות". וכך באמת עשינו.

אחרי 14 מנות דם שקיבלה, מצבה של אחותי התייצב. כעבור כמה ימים הדימום שלה פסק, אך לאורך כל הזמן הזה היא היתה עדיין מחוסרת הכרה.

פנינו לרב פעם נוספת, והוא הורה לנו לומר תהילים קי"ט לפי אותיות שמה ושם אמה, ולומר גם את אותיות "רפואה שלמה". כך עברו עלינו כחמישה ימים. בערב שבת פניתי לרב ממש לפני כניסת שבת והרב בירך: "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא". בערב שבת חיכתה לנו התמודדות קשה, שבסופה הרופאים אמרו לנו שהם עשו את כל מה שהם יכולים לעשות – אבל היא לא מתעוררת, והיא יכולה להשאר במצב זה כל הזמן. בכלל, הם אמרו, הסיכוי לצאת ממצב כזה חי הוא נמוך... הם אמרו ש-98% מהנשים לא יוצאות מזה בחיים או שהן נשארות צמח לכל ימי חייהן.

הרגשתי היתה שהגוף של אחותי עובד, אך הנפש, הרוח והנשמה לא מופיעות מחדש. במוצאי-שבת הלכתי לרב אליהו עם הרב זאב נוימן שיחיה. הרבנית שתחיה פתחה לנו את הדלת, ומייד כשהרבנית ראתה את פניי, היא אמרה את שמה של אחותי. הסתבר שכל הזמן הרב אליהו העביר את השם של אחותי לרבנים נוספים והמשיך להתפלל לרפואתה, וכך השם של אחותי היה שגור על פיה של הרבנית.

נכנסנו לרב ומסרתי לו פתק עם כל המצב הרפואי. הרב אמר שהכפרות על הכסף לא הספיקו, ולכן צריך גם לעשות כפרות על תרנגולת לבנה. שאלנו את הרב האם אנחנו חייבים לעשות את זה היום, והרב אמר שעדיף שכן. השעה היתה 22:00 בלילה, ונסענו לחפש תרנגולת לבנה. בסופו של דבר, בשעה 00:30 השגנו תרנגולת, הגענו לרב גיאת ועשינו את הכפרות מעל בגד.

מפאת השעה מסרתי את התרנגולת רק ביום שלמחרת לניקוי ולצדקה. כמה דקות לאחר שמסרנו את התרנגולת, קיבלתי טלפון שיש הטבה במצבה של אחותי, ובבוקר שלמחרת אחותי פקחה את עיניה ושבה להכרה.

הרופאים לא האמינו למקרה הזה ואמרו שלא ייתכן שהיא התעוררה. אך הרב המשיך להתפלל ואמר לנו שתוך זמן קצר היא גם תחזור לדבר וללכת, ושלא יישארו כל רישומים מהימים שהיתה מחוסרת הכרה. אכן כך היה, ולאחר שבוע שבה אחותי לדבר וללכת. (אבי תייר)

על אמונה ומזל

בחודש החמישי להריוני גיליתי שיש בעיה עם העובר. הרופאים בניו-יורק, שם גרתי אז, בדקו אותי ונתנו לי מכתב הפניה לבית החולים להפיל, לא עלינו, את העובר. מייד התקשרתי לרב זצ"ל וסיפרתי לו את גזירת הרופאים. הרב ביקש שלושה ימים עד שיחזיר לי תשובה. כעבור שלושה ימים מבשר לי הרב שהעובר בריא ושלם, ועלי להמשיך את ההריון והילד הזה יביא לנו הרבה מזל טוב.

בשעה טובה ומוצלחת נולדה לנו בת בריאה ושלמה. מבית החולים במנהטן צלצלתי לבשר לרב על ברכתו שהתקיימה. שאלתי את הרב האם אפשר לקרוא לילדה תהילה, כשבח והלל לבורא עולם, אך הרב ענה לי: "מה פתאום? לילדה הזאת יש שם ותפקיד. תקראי לה אמונה ותוסיפי לה את השם מזל, והיא תביא לכם הרבה ברכה ומזל טוב". וכך עשינו.

היום אמונה-מזל היא בת 14. היא צדיקה, ענווה, טובת לב ומודעת היטב היטב לתפקידה בעולם. כשנפטר הרב, לדאבון לבנו, אמרה לי אמונה-מזל: "אמא, אני יודעת בדיוק מה אני צריכה לעשות".

"נכון", אמרתי לה, "הרב כבר אמר לך ביום שנולדת שזהו תפקידך בעולם".

רונית

לאן נעלם השבר?

כאשר בני הקטן, הלל אהרון קינן, היה כבן שלוש, היה לו ניתוח שבר "כילה" במפסעה התחתונה בצד ימין. הגעתי לרב זצ"ל והוא בירך אותו לרפואה שלמה, וברוך ה' הילד החלים. אך כעבור שנתיים, לאחר ליל הסדר, הילד התפתל מכאבים חזקים בדיוק באותו המקום. נסענו ל"טרם" שבארמון הנציב. הרופא בדק אותו, קרא לי בכעס ואמר לי: "הבן שלך סובל שוב משבר "כילה" ואתה לא עושה כלום. הוא צריך דחוף ניתוח".

למחרת בבוקר הלכתי לתפילה ושאלתי את הרב על-אודות בני. הרב אמר לי: "הוא בריא ולא צריך ניתוח, אלא שצריך לעשות לו שוב כפרות".
יצאתי מתפילת חול המועד פסח וחיפשתי מקום לקנות תרנגול לכפרות. קניתי תרנגול במושב אורה, וכשהגעתי לביתי ראיתי יונה נחה על המרפסת. תפסתי את היונה ועשיתי לבני כפרות על תרנגול, יונה וכסף.
כשהלכנו לפרופסור לפני הניתוח הוא בדק את בני וכתב במסמך הרפואי: "אין לו שבר בצד ימין. אין לו שבר בצד שמאל. הילד בריא לחלוטין!".
(משה קינן)
ובישיבה של מעלה

בית-דין של מעלה בשידור חי

מדי שבוע היה לי שידור עם הרב אליהו זצ"ל. לפעמים השיעורים עסקו בהלכה ודברי תורה. לפעמים היו תוכניות שבהן מאזינים עלו לשידור ושאלו שאלות. בהרבה מקרים היה נראה כי המאזינים היו שואלים את השאלה רק בשביל לקבל את הברכה שבסוף התשובה. חלק מהם היו מתקשרים אחרי שבוע או שבועיים ואומרים לי שהברכות שהם קיבלו מהרב התממשו והם זכו לישועות, וזה כמובן דירבן את המאזינים האחרים לשאול שאלות. חבל שלא שמרנו את כל הסיפורים הללו, אבל זה לא היה מציאותי, כי היו כל כך הרבה בכל שידור ושידור.
במהלך השנים הרבות ששידרנו ב"קול האמת" עלו שלוש פעמים אנשים שסיפרו על מוות קליני שהם עברו ותיארו את בית-דין של מעלה. בכל פעם זה היה מישהו אחר ובכל פעם במילים אחרות, אבל בכל פעם זה היה אותו הסיפור על אדם שמת מוות קליני וראה את עצמו מחוץ לגופו. אנשים היו יכולים לתאר את הניתוח שהם היו בו או את התאונה שעברו, ממבט מבחוץ לגמרי. אנשים יכלו לספר מה דיברו הרופאים או האנשים שליד התאונה כאילו הם היו שם, למרות שכלפי חוץ הגוף שלהם היה מנותח והם היו ללא הכרה או ללא רוח חיים.
היה ממש מרגש לשמוע את כולם מספרים, כל אחד בשפתו, על המנהרה שבה הם עוברים בדרכם לעולם הנשמות. ממש כמו שכתוב בזוהר ובספרי הסוד. הם סיפרו על התחושה של העולם הטוב שבו הם היו. על האור הגדול שהיה שם. לא משהו שדומה למשהו בעולם הזה.
הסיפור שקשור לרב זצ"ל הוא פלא גדול. כולם תיארו, כל אחד בדרכו, כי הם הגיעו בסופו של דבר למשהו שנראה כמו בית-דין, ובו הם מספרים על דיינים שונים שהם

רואים שם. בית-דין של מעלה, ובו הם רואים את מורנו ורבנו יושב עם רבנים אחרים. שם היה מתנהל דיון על המשך החיים של האדם הנדון או על המשך עלייתו הלאה לעולם שכולו טוב. במקרים שבהם עלו האנשים לשידור, הם תיארו כי הם חזרו לעולם הזה בעקבות דין ודברים שהיה שם בבית הדין. בדרך כלל הם סיפרו על התערבותו של הרב במהלך הדיון, שאמר להחזיר אותם לעולם הזה על-מנת שיוכלו להמשיך לתקן את מה שיש להם לתקן בעולם.

פעם עלה לשידור אדם וסיפר לי את הסיפור הזה. באותה שעה לא הייתי ליד הרב אליהו, וביקשתי ממנו לחזור ולהתקשר ביום שישי שבו הרב עולה לשידור עם מאזינים. הוא התקשר פעם נוספת ביום שישי וסיפר שוב את הסיפור של המוות הקליני, את התיאור של בית הדין של מעלה ותיאר איך פגש שם את הרב אליהו שהתערב בשבילו שיוכל לחזור לעולם הזה להמשיך לחיות.

שאלנו את הרב על כך והוא אמר לו בתמימות: "מה אתה רוצה? אתה חי! תתקן את מה שקיבלת על עצמך".

(שמואל בן עטר, רדיו "קול האמת")

נידונה לצניעות

היתה תקופה שבכל יום אחרי התפילה היה מגיע אדם שלא נראה כמו אדם שרגיל להתפלל, והיה עומד אחרי התפילה מחוץ לבית הכנסת של הרב זצ"ל ואומר למתפללים שיוצאים שהם לא יודעים איזה רב גדול הוא הרב אליהו. הוא סיפר על אשתו שמתה מוות קליני, וכשהיא חזרה היא סיפרה לו שהיא ראתה בבית-דין של מעלה את הרב אליהו שהתערב בדיון שהיה שם. היא סיפרה שהם דנו אותה על כך שהיא לא לובשת צנוע, והרב אמר להם כי היא תקבל על עצמה ללבוש בגדים צנועים ותרד לעולם הזה להשלים את התפקיד שלה. ובאמת היא חזרה לחיים אחרי המוות הקליני שהיה לה.

פעם אמרנו לו: "למה שלא תביא את אשתך לרב?" ראינו שהוא קצת מפקפק ולחצנו עליו.

למחרת בבוקר הוא בא עם אשתו, וכשהרב יצא מבית הכנסת אותו אדם התקרב עם אשתו, שלא היתה לבושה כל כך בצניעות. הרב התקרב לכיוון מכוניתו תוך כדי הסיפור שהיא סיפרה. וכשהרב היה כבר בתוך המכונית ודיבר איתה דרך החלון, הוא אמר לה באופן שאף אחד לא שמע: "ולמה את לא עושה את מה שקיבלת על עצמך?" ומייד סימן לנהג ונסע.

(עוזי ברנע, מגבאי בית הכנסת "היכל יעקב")

הרב מסנגר על מ"פ בצבא

בזמן שהרב זצ"ל היה מאושפז ב"שערי צדק", בחור צעיר עשה תאונה עם האופנוע שלו ואושפז במצב קשה גם כן ב"שערי צדק" והיה במצב של צמח.

כשהתעורר, סיפר שהיה בבית-דין של מעלה ורצו לשלוח אותו לגיהנום, אך לפתע הופיע שם איש זקן אחד שאמר במשפט: "הבחור הזה היה מ"פ בצבא ומסר את נפשו על כלל ישראל, אסור לו להשלח לגיהנום". בזכות סנגוריה זו החזירו אותו לחיים.

הצעיר זיהה שמדובר ברב אליהו, והוא הלך לחדרו בבית החולים כדי להודות לו על שהצילו.

כשנכנס לחדרו של הרב, חייך אליו הרב ושאל: "נו, עברנו את זה?"

(אסף אהרוני, עוזר הרב)

הסיפור של שרון נחשוני

הייתי חייל ביחידת שמשון, יחידת המסתערבים של פיקוד הדרום. יום אחד יצאתי עם מכונית הסובארו שלי לשירות מילואים במחנה ג'וליס. נסעתי בכביש יבנה-נאליה, ואחרי ארבע דקות של נסיעה, התפוצץ לי הגלגל השמאלי הקדמי. הרכב סטה אל המסלול הנגדי והתנגש בעוצמה רבה חזיתית ברכב מסחרי שבא ממול... היד שלי נתפסה בתוך ההגה, נחבטתי בכל הגוף, ואחרי כמה שניות איבדתי את ההכרה. נסעתי במהירות של 60 או 70 קמ"ש. ברגע ההתנגשות המנוע של הסובארו הגיע לתוך הספסל האחורי, הכיסאות הקדמיים נמרחו ושברתי את האגן. המנוע קפץ לי על הרגליים, הכיסא שעליו ישבתי נשבר, יד שמאל שלי התרסקה כולה, שתי הרגליים נפגעו, שטף דם בריאות, יצא לי דם מהפה וקיבלתי מכה חזקה בראש מהכיסא של הילד. לא נשמתי, איבדתי את ההכרה. הייתי לכוד בתוך המכונית.

זמן רב לקח לנסר את המכונית ולחלץ אותי מתחת המנוע שישב עלי. לא נשמתי ולא היה לי דופק, הכול היה מרוסק והרופאים קבעו את מותי וכיסו את גופתי בסדין. החוקר המשטרתי שהיה במקום ומילא את הדו"ח, דיווח על מותו של אחד מן הנפגעים.

בפקק הגדול שנוצר במקום נתקע גם אוטובוס מס' 212 שנסע מאשדוד לרחובות. מן האוטובוס ירד אדם צעיר שהציג את עצמו כחובש, ואולי כרופא צבאי, על הכותפות שלו היה כתוב "קצין רפואה". "האם אני יכול להגיש עזרה?" – שאל האיש, והרופאים כיוונו אותו "תגיש עזרה לאלה הפצועים ששוכבים כאן".

"רגע אחד", אמר האיש מן האוטובוס, "ומה העניינים עם זה ששוכב פה מכוסה?"

"עזוב", השיבו לו, "הוא מת".

האיש בדק אותי ביסודיות, הוציא עט כדורי מכיסו, ובו במקום ביצע באמצעותו ניתוח שדה שנקרא "טרוקר" – ניקוז ופתיחה של הריאה, שחרור הנוזלים שהצטברו ושחרור הנשימה. הצוות הרפואי במקום שם לב פתאום, כי אחרי 17 דקות מקביעת המוות לפתע הגופה מתחילה לחרחר ולנשום. הם נפנו אלי במהירות, המשיכו את הטיפול ופינו אותי לאמבולנס. לאחר מכן חיפשו צוותי ההצלה במקום את הרופא הצבאי, אך לא מצאו אותו. האוטובוס המשיך בינתיים בדרכו והאיש נעלם...

מספר גיסו של שרון, מר שחר אשבל: "שרון הוכנס לחדר הניתוח, וכשהוא היה בחדר קיבלנו אנחנו המשפחה את הידיעה המעציבה מאוד, שהדודה מרים נפטרה. היא היתה חולה זמן ממושך במחלה קשה, אישה צדקנית, בעלת חסד גדולה, שכל חייה עזרה לזולת, אשת חיל אמיתית...".

כששרון התעורר מהניתוח הוא שאל מייד: "מה עם הדודה מרים? איפה היא? האם היא חיה או שהיא נפטרה?" ואנחנו, בעצת הרופאים, שיקרנו לו ואמרנו שהדודה חיה ומרגישה טוב. אך שרון התעלם מתשובתנו וחזר שוב ושוב על השאלה, ברור היה שהעניין מאוד מטריד אותו. התקשינו להבין מדוע הוא כל כך דואג דווקא לדודה מרים. לא הבנו מה קרה לו. מקטעי הדברים הבנו שהוא עבר חוויה רוחנית מאוד גדולה.

יום אחד הוא שאל אותי האם אני מכיר את הרב מרדכי אליהו, והשבתי שלא. הוא אמר שהוא חייב לחפש ולפגוש אותו. לא הבנתי מה בוער לו, ובמקביל הוא לא הפסיק לשאול מה עם הדודה מרים. רק אחרי כמה ימים הוא סיפר לנו כי הוא היה בעולם העליון. הוא פחד לספר לנו מה היה שם, הוא פחד שיחשבו שהוא השתגע. אבל אחרי זמן הוא הסכים לספר כי תוך פרק הזמן של השבע-עשרה דקות שבהן הוא הוגדר כמת קליני, הוא ראה את עצמו בעולם אחר, שהוא תיאר לנו אותו באריכות רבה. הוא תיאר לנו את המשפט שעשו לו שם עם קטיגור וסניגור.

הקטיגור אמר: "או אתה, או הדודה מרים, אחד מכם נשאר כאן". בתחילה לא הבנתי מה פתאום מדברים על הדודה מרים, איך היא נכנסה לכאן. אבל לפתע הבחנתי בה, נמצאת לידי על הבמה. אחד מהם חייב להשאר בעולם האמת. מייד קפצתי ואמרתי: "אני מוכן להישאר".

אבל "הקול הטוב" התחיל לדבר ואמר, שבעצם שנינו, גם אני וגם הדודה, אנחנו נשמות כוללות. נשמות כוללות הן נשמות אחראיות, דואגות, מסורות למשפחה, כפי שהסבא היה – לגמול חסדים כמוהו, לחתן יתומים ואלמנות, לעזור לזולת. ואם לא, הוא יישאר, ותרד נשמה חדשה לעולם בתוך תינוק שייוולד במשפחה, הנשמה החדשה תמשיך את

מעשי הסבא, כי השושלת צריכה להימשך. ואז החל משפט שבו עברו איתי על כל מה שעשיתי בימי חיי.
בסופו של דבר התערב הרב שלא הכרתי, ורק אחר כך כשפגשתי אותו ראיתי שהוא הוא. הוא התערב בשבילי ואמר כי הוא ערב לי שאני אחזור לעולם הזה ואתקן את דרכי. שאני אעשה עכשיו מעשי חסד ואשלים את תיקוני בעולם הזה.
הייתי חייב לפגוש אותו. הגעתי ללשכה שלו על קביים, וכשנכנסתי אליו ראיתי שזה ממש אותו בן-אדם. צעקתי שם: "זה אתה. זה אתה". מייד רצו אלי אנשי הלשכה, כי הם חששו לשלומו של הרב, אבל הרב עצר אותם ואמר לי: "אתה תעשה את מה שקיבלת עליך?" השבתי לו בחיוב.
הוא שלח אותי לבן שלו בצפת, והבן שלו אמר לי שאני צריך קודם כל לספר את הסיפור שלי, לחזק את האנשים. אבל אני צריך גם להתחזק בתורה בעצמי. לדעת ללמד אנשים את העיקר, שזה התורה, והסיפור יהיה רק ההקדמה שפותחת את הלב.
כך עשיתי. הלכתי ללמוד בישיבת הדרום, ובמקביל הייתי הולך להרצאות לספר את הסיפור מתוך העומק והגודל של התורה שלמדתי באותם ימים. מסתבר שהעצה של הלימוד היתה טובה עבורי, כיוון שעם השנים התקדמתי בלימוד וקיבלתי סמיכה לרבנות. היום אני משמש כרב אוגדת עזה ומנסה להמשיך את האור של המשפחה שלנו, כפי שלמדתי בעולם העליון.
(הרב שרון נחשוני, רב אוגדת עזה)

בית-דין עליון חייב להיות נסתר

הרבה סיפורים יש על אנשים שחזרו ממוות קליני וסיפרו כי ראו בבית-דין של מעלה את הרב אליהו. בכל פעם שדבר כזה היה קורה, הרב היה מסתיר את הסיפור. כשקרה הסיפור על שרון נחשוני והוא החל לספר את הסיפור ברבים, הרב אמר לאשתו הרבנית: יבוא מישהו ויספר לך סיפור על עולם הבא, אל תאמיני.
כך גם קרה עם הספר "המהפך" של הרב זמיר כהן. שם סופר הסיפור של הרב שרון נחשוני בלי העובדה שמדובר ברב מרדכי אליהו ז"ל. רק כתוב הרב מ'. לא משנות הסיבות שבגללן כך קרה, אבל העובדה היא שמציאות הרב בסיפור הזה סופרה רק בלחישה מפה לאוזן.
הטעם לכל זה הוא שמציאות של אדם בבית-דין של מעלה יכולה להתקיים רק אם זה לא מפורסם ברבים.
(הרב עזרא שיינברג, ראש ישיבת אורות האר"י, צפת)

חלק ב – מעשים נוספים של הרב

בית-דין עליון חייב להיות נסתר

חכמת הרב

חכמת חיים

אצלנו במשפחה היה ידוע, שאם יש בעיה סבוכה הולכים לחכם מרדכי זצ"ל, כי הוא ידע לפתור בקלות בעיות סבוכות. היה בחור שלא רצה לחלוץ לאשת אחיו שמת, והכול בגלל אביו, שחשב שאם הבן שלו ייתן חליצה לאשת אחיו – ימות גם הבן הזה. כך עלה בדמיונו, ולא ידעו מה לעשות איתו. העסק עם החליצה הזאת נמשך זמן רב, ואף אחד לא הצליח להזיז את האב מדעתו.

בלית ברירה הביאו את התיק הזה לבית הדין בבאר-שבע, והרב שאל אותו: מאיזו עדה אתה? ענה לו: ממרוקו. שאל אותו הרב: אתה יודע מה רבי שמעון בר-יוחאי אומר על נפטר שלא עושים בשבילו חליצה? אמר האבא של הנפטר: רבי שמעון לא אמר שום דבר על זה. אני קורא זוהר כבר ארבעים שנה, ורבי שמעון לא אומר על זה כלום.

אמר לו הרב: לך לביתך ותביא את הזוהר שאתה קורא בו.

שאלו אותו חבריו הדיינים למה הוא עושה כן, הרי יש ספר הזוהר בבית הדין. אמר להם הרב: אם נביא את ספר הזוהר שלנו, הוא לא יאמין לנו. הוא יגיד שאנחנו הדפסנו את הדברים. שיביא את ספר הזוהר שלו.

הלך אביו של הנפטר והביא את ספר הזוהר שלו מביתו לבית הדין: פתח הרב בזוהר (חלק א' דף קפ"ז) וקרא מה שכתוב שם, כי מי שמת בלי בנים "לא עאל בפרגודא, ולא נטיל חולק בההוא עלמא, ונשמתיה לא אתכלילת באתר דכל נשמתין אתכלילו, ואתגזר דיוקניה מתמן".

שמע כך האבא ואמר: אין דבר כזה. אני קורא זוהר כל שבוע ולא ראיתי את הדברים הללו. אמר לו הרב: תקרא בעצמך. קרא האב מתוך הספר וראה שאכן כך כתוב. הוא שאל כיצד ייתכן שלא ראה את הקטע הזה כל כך הרבה שנים, אבל רק אחר כך הוא שם לב שעל הקטע הזה הם היו מדלגים באופן קבוע, כיוון שכתובים בו דברים קשים.

אמר לו הרב: אתה שומע מה קורה עם הבן שלך? הוא סובל! התחיל האב לבכות: הבן שלי לא מקבל חלק בעולם הבא בגללי. הוא לא נכנס לפנים מהפרגוד בגללי. אוי, אוי, הבן שלי מסכן. לא נצררת נשמתו בצרור החיים.

אמר לו הרב: תקשיב מה כותב רבי שמעון. אפשר להציל אותו: "ברא ליה הקב"ה פריק דיפרוק ליה מידא דמחבלין, ודא אחוי דקריב ליה, שנאמר (דברים כ"ה, ה') כי ישבו

אחים יחדיו וגו', וכתיב בא אל אשת אחיך ויבם אותה וגו', בגין דנשמתיה לא עאלת קמיה קב"ה, אלא היא קיימא לבר, בגין דלא זכה לאנהרא בהאי עלמא בההוא גופא. מאן דלא זכה בהאי אתר, יהך לאתר אחרא ויזכי ביה".

אמר לו הרב: רבי שמעון אומר כי אם הבן שלך יעשה חליצה לאשת אחיו – הוא יכול לפרוק את אחיו מהידיים של המחבלים שמציקים לו בשמים.

שמע כך האבא וצעק בבית הדין: תביאו את הבן שלי מהר, שיעשה חליצה לאשת אחיו. היום, מייד, שהבן המסכן שלי לא יסבול מידיים של המחבלים בשמים. כך הוא צעק וצעק עד שהביאו את אשת הנפטר ואת הבן שצריך לחלוץ, ועשו חליצה במקום.

אכן כן, הרב ידע, ברגעים ספורים, לפתור בעיות שנמשכו שנים.

(הרב יעקב שכנזי, מורה צדק בעדה החרדית)

הרב מבין לנפשו של חומייני

הרב פעם סיפר כי בתקופת המהפכה החומיניסטית הגיעה לארץ עגונה צעירה שנמלטה מאיראן בתקופת המהפכה, לאחר שבעלה התאסלם וסירב לתת לה גט. המצב נראה חסר סיכוי, וכל בית-דין שדן בעניינה לא מצא לה פתרון. מה גם שהבעל לא רוצה לתת גט. הוא לא מאמין בגט. ומי יכפה אותו לתת גט באיראן של חומייני?

והנה עומדת לפנינו אישה צעירה שכל החיים לפניה. האם היא צריכה להיות כל החיים עגונה? האם אין פתרון?

הרב אליהו, שהיה בתקופה ההיא הרב הראשי לישראל, קיבל את התיק של הבחורה הזאת אחרי שהוא עבר את כל הערכאות השיפוטיות שלא מצאו לו פתרון. הוא לא התמהמה. על נייר מכתבים רשמי של מדינת ישראל הוא שלח מכתב לרב שופט, שהיה רב באיראן (כך שמו) באותה תקופה.

כשהגיע המכתב לרשויות באיראן, הם ראו על המכתב את סמל מדינת ישראל ומייד העבירו אותו לידי הצנזורה של איראן. מתרגם שהוזמן למקום גילה כי המכתב מדבר גם על הנשיא האיראני אייטולה חומייני בכבודו ובעצמו. תוך זמן קצר הועבר המכתב לידי חומייני, שקרא את מה שכתב הרב אליהו במכתבו. הרב כתב שם לרב שופט את פרטי המקרה של העגונה, וביקש ממנו לפנות לעזרתו של חומייני, כיוון שגם הוא אדם מאמין ובוודאי כל מי שמאמין באלוקים לא ירשה שעוול כזה יתרחש תחת ידו. הרב כתב כי הוא בטוח שחומייני יסייע במתן גט לאותה אישה מסכנה.

אייטולה חומייני קרא את המכתב, עם כל השבחים שהרב כתב עליו, ושלח לקרוא לרב שופט מביתו. כשמגיעים חיילי המהפכה לביתו של הרב שופט ומזמינים אותו להתייצב

לפני אייטולה חומייני, הוא סבור לתומו שזה הסוף שלו. הוא מבקש חמש דקות של התארגנות, לובש תכריכים מתחת לבגדים, נותן ביד בניו את הצוואה שלו והולך עם משמרות המהפכה של האייטולה חומייני.

כשהרב שופט מגיע לפני אייטולה חומייני, הוא נשאל על ידו: האם אתה מכיר את הרב מרדכי אליהו? כן, משיב הרב שופט בהיסוס. האם הוא רב גדול? כן, עונה הרב שופט, ולא מבין לאן השיחה חותרת. האם זה טוב להגיד שהוא מכיר את הרב אליהו? האם זה מסוכן? סוף-סוף הוא רב ראשי בישראל. הוא לא יכול לומר שהוא לא מכיר אותו. בינתיים ממשיך חומייני לשאול את הרב שופט: האם אתם שומעים לו? הרב שופט אכן מאשר שהרבנים בעולם שומעים לו.

"תראה מה הרב כותב עלי", מנפנף האייטולה במכתב השבחים שנכתבו עליו. מתוך קורת הרוח שהיתה לו, הוא שאל מייד את הרב שופט מה צריך לעשות כדי להתיר את העגונה. הרב שופט הסביר לו שצריך לקרוא לבעל ושיסכים לתת גט. חומייני קרא מייד לבעל ואמר לו: תן לאישה גט מהר! לחייליו הוא אומר: אם הוא לא מסכים, צריך לשבור לו את העצמות, הוא מוציא לנו שם רע. שאנחנו לא מתנהגים לפי הצדק והיושר.

הרב שופט הסביר לחומייני שהבעל צריך לתת גט מרצונו ולא בכפייה, והוא ביקש: תן לי אותו לכמה דקות ואסביר לו שייתן גט מרצון. חומייני, בתגובה, אמר לבעל: יש לך חמש דקות. בינתיים הבין הבעל שאם החיים שלו יקרים לו, כדאי לו להסכים לתת גט, והוא אכן הסכים.

הרב שופט התקשר מהלשכה של אייטולה חומייני לצרפת, ומשם בשיחת ועידה ללשכה של הרב אליהו בישראל. הוא דיבר עם הרב אליהו ברמזים וסיפר את כל הסיפור, והרב הנחה אותו כיצד לעשות את הגט בצורה הנכונה.

באותו מעמד מינו את הרב שופט להיות שליח קבלה של האישה לקבל את הגט במקומה. אחר כך הרב שופט עשה דרך הטלפון, בהדרכת הרב אליהו, גט נוסף בשליחות של הולכה לארץ-ישראל, ושלחו אותו לארץ.

האם זה סיפור של מופת? האם זה סיפור של חכמה? האם זה סיפור של אכפתיות? כנראה שרב צריך להבין את הנפש של האחר, אפילו את הנפש של חומייני. אם תבין את הראש שלו, תדע איך לפעול איתו. כנראה שרב צריך להיות גם מלא אכפתיות – שלא נתן לדברים לעבור לסדר היום. שלא נעצום את עינינו. ממש כמו שהרב כתב בתפילה שחיבר לפני ישיבתו בדין: "ואל ישיאנו יצרנו להעלים עין חס ושלום". כי זו הנטייה

הטבעית של אדם – מה לי להתעסק עם מקרה כזה? מה אני יכול לעשות? אז לא, אתה צריך להרגיש את הכאב של אותה עגונה.
(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

איך ניצלה הקהילה היהודית בברזיל מהתפוררות?

כשאבא הרב זצ"ל, הכ"מ, היה בביקור בברזיל, הביאו לפניו הרבנים שם שאלה קשה. בעיר יש קייטרינג טרף שמכין אוכל טוב, וחלק גדול מבני הקהילה שמתחתנים לא מקפידים על אוכל כשר, אבל כן מקפידים על אוכל טעים. הם שוכרים את הקייטרינג הטרף ומבקשים מרב הקהילה שיבוא ויקדש את בני הזוג.
הם סיפרו שלפני תקופה הם התייעצו עם רב שאמר להם לא לקדש בחתונות שבהן יש אוכל טרף, ממש כמו שמקובל בארץ. הרבנים קיבלו על עצמם את התקנה הזאת, והנה התברר שזה גרם תקלה חמורה. אנשי הקהילה, שלא רצו לוותר על אוכל טעים, הלכו לרב הרפורמי שיחתן אותם, והוא, לא היה אכפת לו כלל האם האוכל כשר או טרף. מה יעשו עכשיו בני הקהילה? שאלו את הרב. אם ימשיכו את התקנה – הקהילה תתפורר. ואם יוותרו על התקנה – איך יעברו על דברי הרבנים שאמרו להם לא לערוך חופה כשיש בחתונה אוכל טרף?
בזמן שפנו רבני הקהילה בשאלה לרב, מר אדמונד ספרא ישב לידו. השיב להם הרב: "זו כלל לא שאלה. מר אדמונד ספרא יקנה את הקייטריג הטרף ויהפוך אותו לכשר למהדרין, והכול יבוא על מקומו בשלום".
להפתעת כולם, השיב מר ספרא: "זה לא פתרון טוב". כולם תמהו, כיוון שידעו שמר ספרא אף פעם לא ממרה את פיו של הרב. אבל כשהוא המשיך לדבר, כולם צחקו. הוא אמר: "אני אקנה שתי סוכנויות קייטרינג ואהפוך אותן לכשרות. הרי תמיד אנשים רוצים לבחור בין שניים, אז שתהיה להם האפשרות לבחור אחד מתוך שניים". וכך היה.
(ר' שלומי בן אליהו, בן הרב)

זקן זמני

פעם אחת בא אל הרב בעל-תשובה ואמר לרב שהוא עוד מעט מתחתן והוא לא יודע מה לעשות כשכל הדודות יבואו לנשק אותו. אמר לו הרב: שבוע לפני החתונה תגדל זיפים, כך אף אחת לא תבוא לנשק אותך כי זה לא נעים. כך הן גם לא ייעלבו.
פעם אחת בא חוזר-בתשובה, תלמיד של הרב ביגון מ"מכון מאיר", ואמר כי הוא רוצה לגדל זקן אך אמא שלו מקפידה על כך. אמר לו הרב ביגון: כיבוד הורים זה מהתורה

ולגדל זקן זה לא מהתורה. אמר לו הצעיר: בכל זאת אני לא מוכן לוותר על הזקן. אמר לו הרב ביגון: לך אל הרב אליהו.

בתחילה הרב אליהו אמר לו גם כן אותו דבר, אבל כשהרב ראה שקשה לבחור לקבל את התשובה והוא באמת לא רוצה לפגוע באמא שלו, אמר לו הרב: בימי הספירה תגדל זקן ותגיד לאמך שזה זמני. "זמני" קל לקבל. אחר כך היא תתרגל ולא יהיה כל כך אכפת לה. כך תרוויח גם זקן וגם כיבוד אם. וכך היה.

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

חילוץ החתן מהכלה בלי חליצה

באחת הפעמים כששהה הרב זצ"ל בחוץ-לארץ, קראו לו להגיע בדחיפות לבית כלשהו. נאמר לו שעומדים לעשות שם חתונה ברגע זה ממש, חתונה אסורה של יבמה שרוצה להתחתן בלי חליצה. מיותר לציין כי רבים דיברו עם הכלה לקבל חליצה והיא לא הסכימה, וכעת עמדו בני הזוג מתחת החופה.

בא הרב לאותו בית ואמר לחתן ולכלה שהוא רוצה לברך אותם. שאל הרב לשמו של החתן ולשם אמו, שאל לשמה של הכלה ולשם אמה. וכששמע את השם הוא עשה פרצוף רציני. שאל אותו החתן: מה קרה? אמר לו הרב: אני רואה שאו אתה או הכלה מתים תוך שנה.

שמע החתן את הדברים ומייד ברח מהמקום, עד שהכלה תקבל חליצה.

(הרב יעקב שכנזי, מורה צדק בעדה החרדית)

כוח הברכה של הרב

מדוע ברכותיו של הרב היו מתקיימות?

פעם באו לדודו של אבא הרב זצ"ל, הכ"מ, הרב יהודה צדקה ע"ה, ואמרו לו: תראה, הברכות של בן אחותך מתקיימות. הוא נהיה "צדיק גוזר והקב"ה מקיים".

אמר להם הרב צדקה ע"ה: אספר לכם סיפור. כשהרב היה ילד קטן וצעיר, בגיל 14-15, הוא ישב בישיבה ולמד. הביאו כל מיני חכמים לבחון את התלמידים בישיבה. באחת הבחינות ניגש אחד הרבנים ושאל את התלמידים: מדוע לא מברכים על מים אחרונים? (אחד הטעמים למצות מים האחרונים הוא משום מלח סדומית שהיה מצוי אז באוכל, והיה מסוכן לעיניים), ואילו אדם שמתקין מעקה בביתו, שלא "ייפול הנופל" כלשון התורה, כן צריך לברך ברכה על זה?

אז סיפר הרב יהודה צדקה ע"ה ואמר: אותו הרב לא הספיק לגמור את השאלה, והרב אליהו, שהיה אז כבן 15 בלבד, כבר קפץ להשיב. וכך אמר לו: יש פה חילוק עצום: במים

אחרונים, אתה דואג לעצמך שלא תסתכן מהמלח הסדומית. וכשאתה דואג לעצמך – מה פתאום שתהיה ברכה? זו לא מצווה, אתה דואג לעצמך. אבל מעקה – למי אתה דואג? לאחרים, שלא ייפלו. אם אתה דואג לאחרים – אז יש ברכה.

הוסיף ואמר על זה הרב צדקה: כיוון שהרב אליהו היה כל כולו דואג לאחרים, מהציפורן ועד הלב, לכן הברכות שלו היו מתקיימות. זה הסוד.

(הרב יוסף אליהו, בן הרב)

ופקדנו בו לברכה

פעם אחת בא אלי זוג שלא היו להם ילדים למעלה מתשע שנים. הלכתי אל הרב עם בני הזוג ושאלנו אותו מה לעשות. הרב אמר לבני הזוג: הנה, מחר ראש-חודש. כשאתם מתפללים ואומרים: "זָכְרֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה", כשאתם אומרים את המילה "זָכְרֵנוּ" תכוונו על מה שכתוב כי אלוקים זכר את תפילת האמהות ופקד אותן: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחְמָהּ" (בראשית ל' כ"ב). וכשאתם אומרים ו"פָּקְדֵנוּ" תכוונו על מה שאלוקים אמר על שרה: "וה' פָּקַד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר וַיַּעַשׂ יְהוָה לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר. וַתַּהַר וַתֵּלֶד" וכו' (שם כ"א א').

וזה היה פלא, כי מייד אחרי שהם היו אצל הרב – האישה נפקדה, ותשעה חודשים אחר כך נולד להם בן.

מדוע הרב בעצמו לא התפלל עליהם כמו שהוא היה עושה עם זוגות אחרים? אולי הרב רצה להרגיל אותם להתפלל, להתרגל לכוחה של תפילה.

(הרב בנימין מכלוף, רב פיקוד צפון)

התפללת על זה?

היה זה לפני כשלושים שנה. זוג שהיה נשוי שנה ולא נפקד, פנה אל מרן הרב זצ"ל לשאול האם להתחיל בטיפולים כדי לזכות להריון. פנה הרב אל הבעל ושאלו: "האם אתה מתפלל על זה?" נבוך הבעל והשיב בשלילה. פנה הרב אל האישה ושאלה את אותה שאלה, ואף היא השיבה בשלילה.

אמר להם הרב: "קודם כל צריך להתפלל". חודש לאחר מכן נפקדו בני הזוג.

(הרב זאב נוימן)

יום מסוגל לברכות

אני אחראי על המזון בבית החולים "שערי צדק" בירושלים. כשהרב אושפז בבית החולים לא היה יום שלא הייתי עולה לחדרו לראות מה שלומו, לראות האם אני יכול לסייע במשהו למשפחה שלא עזבה את מיטתו לרגע במשך שנתיים.

זה לא היה משנה כלל מה היה מצבו הרפואי של הרב, תמיד הוא היה מברך אותי במאור פנים מיוחד, וזה היה פלא גדול בעיני. הרי אני מצוי בבית החולים, ולמרות שזה לא תפקידי, אני מכיר את המשמעות של משככי הכאבים למיניהם. זה היה מפליא אותי כל פעם מחדש לראות כי גם בשעות של ייסורים נוראים, הוא היה מברך במאור פנים מיוחד שאין כמותו.

פעם אחת, אחרי שיצאתי מחדרו, הוא חזר וקרא לי ואמר: היום זה יום מיוחד לברכות. מה אתה רוצה? אני לא מבין בדברים כאלה, אבל מייד ביקשתי רפואה למי שצריך והריון למי שמתעכבת. וכך המשכתי ברשימה של כמה וכמה אנשים שצריכים ישועה. כל הברכות שהרב בירך באותה שעה – התקבלו. ואני כל כך מצטער ובוכה על איש כל כך יקר שהיה בתוכנו והלך מאתנו. מאוד השתדלנו לכבד אותו בעת שהותו אצלנו, אבל כל כך אנחנו מצטערים על כל רגע שהיינו יכולים להיות עוד במחיצתו והפסדנו.

(אפרים רודל, מנהל מטבח, בית חולים "שערי צדק", ירושלים)

כוחה של ברכה

היה זה ערב יום ירושלים. באותו ערב הייתי אמור לתת שיחה מלווה בניגונים לפני כמה מאות אמהות ובנות של אולפנה גדולה בירושלים. באותו בוקר נעלם לי הקול לחלוטין. חשבתי שעד הצהריים זה יסתדר, שתיתי תה, דבש, לימון וכל עצה שנתנו לי, ולא עזר. בצהריים התקשרתי לגיסי הרב עמיחי אליהו, נכדו של הרב זצ"ל, ואמרתי לו: עמיחי, אני צריך "נשק לא קונבנציונלי". האם אוכל להגיע לרב? הרב היה עמוס מאוד באותו יום באירועים ציבוריים, ואעפ"כ אמרו לי להגיע כשהוא יוצא מביתו לעבר בנייני האומה. הגעתי לבית הרב כשהוא היה בדלת, אך הוא נכנס עמי לחדרו. בקושי, כמעט בלי קול, סיפרתי לו על מצוקתי שהיא מצוקת הציבור. אני צריך להופיע בפניהם ואין לי קול.

הרב אמר לי שלוש פעמים: "הקול קול יעקב!"

ובאמת הקול חזר אלי. הערב היה מוצלח מאוד ב"ה. אף אחד לא הרגיש במצב הקשה שבו הייתי רק כמה שעות לפני כן.

(הרב אייל יעקובוביץ', ראש ישיבת ההסדר בצפת)

ומה עם נר לרשב"י?

בשנת תש"ס דודתי חלתה ואבחנו אצלה סרטן. הרופאים טענו שנותרו לה רק שלושה חודשים לחיות. לקחתי את דודתי לרב זצ"ל, ואתנו היתה בתה בת ה-28 שטרם התחתנה. נכנסנו לבית הרב ביום שישי בצהרים וסיפרנו לו מה העניין. הרב שאל

את דודתי: "כמה נרות את מדליקה בליל שבת?", הדודה חשבה מעט וענתה: "בערך שלושים".
הרב "קפץ" מכיסאו ושאל שוב: "כמה?!". והיא חזרה על דבריה: "בערך שלושים".
"למה?" שאל הרב. אמרה לו: "שניים – לכבוד שבת, אחד לאבא, אחד לאמא, עוד אחד לבבא-סאלי" וכו'.
שאל הרב: "ולרשב"י את מדליקה?", משהשיבה בשלילה, אמר לה הרב: "תדליקי גם לו!"
לאחר מכן בירך אותה הרב ברפואה שלמה. אחרינו נכנסה בתה אל הרב לבקש ברכה לזיווג. הרב שוחח איתה, ומייד כשיצאה מביתו התקשר אליה בחור שהיה עמה בקשר לפני כמה שנים והציע לה לחזור ולהפגש איתו. החתונה נערכה כעבור חודשים מעטים עם מחיצות והפרדה בשעת הריקודים (ומדובר במשפחה מסורתית).
גם על דודתי פעלה הברכה. היא היתה אתנו בעולם הזה עוד כעשר שנים לאחר מכן, למרות שהרופאים הקציבו לה רק שלושה חודשים. היא נפטרה בראש השנה שנת תש"ע, ותמיד זכרה לטובה את הזכות שהבאתי אותה לרב אליהו, ושבזכות זה זכתה להאריך ימים ולראות בשמחת כל בנותיה ונכדיה.
(שמעון ברק, חברון)

בשיתוף פעולה עם חב"ד

הבן שלנו נולד עם הרבה בעיות רפואיות. לאט-לאט נפטרנו מרוב הבעיות הקשות שהיו לו, ונשארה רק הבעיה של הדיבור. הרופאים אמרו שבעיית הדיבור נובעת מכך שהוא לא שומע. הם טענו שהדרך היחידה לתקן את הבעיה היא להשתיל לו שתל אלקטרוני מאחורי האוזן, כך הוא ישמע ואולי יתחיל לדבר.
יום אחד הייתי אצל חמותי והיא אמרה לי בתמימות: "אתה הרי רב, מלמד בישיבה, אני לא מבינה למה אתה לא הולך לרבנים, למה רק לרופאים?" האמת היא שהיא הביכה אותי בשאלה שלה. שאלה של אישה פשוטה שכלל לא עלתה על דעתי. שאלתי אותה למי ללכת, והיא אמרה: רק לחכם מרדכי אליהו.
הלכתי לביתו של הרב זצ"ל והוא לא היה בבית, אלא בברית מילה. הגעתי לאולם של הברית וראיתי שעוד לא התקיימה הברית. לכן ניגשתי לרב וביקשתי ברכה. אמר לי הרב: "ה' שפתי תפתח" – כשהוא מצביע כלפי מעלה. "ופי יגיד תהלתך" – מצביע על הילד. עם זאת ביקש ממני לבוא אליו שוב אחרי הברית.

אחרי הברכות של הברית הגעתי אליו והוא אמר שוב: ''ה' שפתי תפתח'' – כשהוא מצביע כלפי מעלה. ''ופי יגיד תהלתך'' – מצביע על הילד. ואומר לי: ''הילד שלך ידבר ויגיד דברי תורה. כל הזמן תורה ותורה ותורה''. כך הוא בירך אותי ונתן לי אמונה וכוח, אבל לא ידעתי עד כמה.

שבוע לאחר מכן, בשבת חנוכה, הילד שלנו עמד בחלון, תופס בסורגים ומסתכל על הרחוב. באותה שעה עברו נערי חב''ד כשהם צועקים פסוקים לילדים, כדרכם. הם צועקים ''תורה'' והילדים עונים ''תורה'', ''ציווה'' – ''ציווה'', וכך אומרים מילה במילה. באותו היום קרה הנס. הילד, שלפי הרופאים לא שמע כלום, התחיל לצעוק אחריהם – ''תורה, תורה, תורה''. רצתי לאשתי וקראתי לה לראות את הפלא, והיא שמעה כמוני את הילד צועק את המילים: ''תורה, תורה, תורה'', והתחילה לבכות מרוב אושר.

היום הילד שלי כבר גדול והולך ללמוד ב''חדר''. הוא אוהב ללמוד תורה וכל היום לומד אותה בשמחה. כל הזמן אני אומר לו שכל לימוד התורה שלו הוא בזכות הברכה של הרב אליהו.

(ראש כולל, עיה''ק צפת)

ואל תהיה מפליג לכל אדם

סיפורים על אבא הרב זצ''ל, הכ''מ, אנחנו שומעים כל הזמן, אם רק נטה אוזן. באחד ממוצאי השבת התראיינתי אצל אורי רווח ברשת ''מורשת'', והייתי באותו יום באולפן. מטבע הדברים עיקר הראיון נסב סביב הרב זצ''ל – הריני כפרת משכבו.

מהצד השני של הזכוכית באולפן ישב הטכנאי של רשות השידור, איש שלפי חזותו לא היה כל כך שייך לסיפורי צדיקים. כך לפחות חשבתי עד שיצאתי מהאולפן. לאורך כל זמן השידור אני תוהה לעצמי איך הדברים שאנחנו אומרים כאן נשמעים לאוזניו של אדם שלא רגיל לשמוע סיפורי צדיקים, הוא בוודאי אומר לעצמו שאין אמת בכל הסיפורים הללו. מסתבר שאסור לחשוב מחשבות כאלו...

כשיצאתי מהאולפן, לחש לי בני על האוזן: ''יש לטכנאי סיפור עם סבא. תשדל אותו לספר את הסיפור''. בזמן השידור הסתובב הבן בכל מקום אפשרי באולפן וקלט מה שקלט. כשיצאתי מהאולפן שאלתי את הטכנאי אם יש לו סיפור שהוא מכיר על הרב אליהו, והוא ממש נבוך. נראה היה שזה לא כל כך נוח לו לספר. כשביקשתי שנית הוא ניאות.

הוא סיפר כי הוא היה מקליט לפעמים את הרב אליהו מטעם רשות השידור. פעם אחת אמרו לו לבקש מהרב ברכה לפרי בטן. הוא ואשתו היו נשואים כבר כמה שנים ולא זכו

להריון, למרות כל הטיפולים. היה לו קשה לעשות זאת, אבל פעם אחת הוא התגבר על המבוכה וחוסר ההרגל ופנה אל הרב. הוא סיפר לי כי הרב שמע את דבריו ולא עשה עם זה דבר.

לעצמי חשבתי, בוודאי האיש הזה חשב שהרב צריך להניף את ידו ולהעיף ניצוצות או משהו כזה. אבל אלה כמובן היו מחשבות סתמיות שעברו לי בראש. מה שהוא סיפר היה שהוא התאכזב קצת, אבל לא אמר דבר.

בשבוע שלאחר מכן הוא היה שוב צריך להקליט את הרב, ועכשיו הוא אזר אומץ ושאל למה הרב לא בירך או עשה משהו למענו. הרב ענה לו: "צריך לחכות לרגע המתאים להתפלל. לא שכחתי אותך. חכה ותראה, עוד מעט יקרו לך שינויים בחיים".

השינוי החל לקרות מייד באותו השבוע: נסעתי עם אשתי לטיול בצפון, וכשעברנו ליד הציון של רשב"י במירון, הצעתי לאשתי שאולי ניכנס כאן לקבר של רבי שמעון. אשתי לא כך כך שייכת כמוני לתפילות, אבל היא הסכימה. וכך מצאנו את עצמנו בציון של רבי שמעון בר-יוחאי מתפללים, כשהמחיצה בין הגברים לנשים מפרידה ביננו.

מסתבר שהמחיצה לא הפרידה בין לבותינו, כי כשיצאנו מהציון היינו שנינו עם פנים שטופות מדמעות. לבנו נפתח בתפילה כפי שלא קרה לנו מעולם. לא הכרנו כלל את המקום הזה, המקום בנפש.

שבוע אחר כך שוב יצא לי להקליט את הרב, והפעם סיפרתי לו על מה שקרה לנו בציון של רבי שמעון. ואז הוא אמר לי: "זה הדבר שאמרתי לך בשבוע שעבר על שינויים שיקרו בחיים שלכם. עכשיו תבוא אליכם הברכה". ואכן זה קרה. מייד אחר כך קרה לאשתי הנס והיא נכנסה להריון. זה ממש נס, כי היא עברה עד אותו יום הרבה מאוד טיפולים להריון, טיפולים שלא הניבו שום תועלת. הברכה הזאת, שנאמרה בביטחון כל כך גדול, חוללה את השינוי. ואני מרגיש תודה כל כך גדולה לרב אליהו. הוא חסר לא רק לך, אלא גם לי. וכל הסיפורים ששמעתי כאן לאורך כל השידור נגעו מאוד ללבי. הבנתי את כל האנשים שכל כך בוכים וכואבים את חסרונו של הרב.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

אל תצאו בוכים

ארבע שנים היינו נשואים ולא זכינו לילדים. אמרו לנו ללכת לבית הרב מרדכי אליהו זצ"ל ולבקש ממנו ברכה. אבל לא תיאמנו תור. ידענו כי הרב עמוס מאוד, יש לו בבוקר תור של עשרות אנשים ואחר כך הוא הולך לבית הדין וצריך גם לכתוב פסקי-דין ועבודתו

גדולה. לא רצינו להפריע לרב, אבל כל כך רצינו להיפקד בזרע קודש של קיימא, ולכן הלכנו ישירות לביתו.

דפקנו על הדלת ופתח לנו אחד מבני הבית. כצפוי, הוא אמר לנו כי הרב לא מקבל כעת אנשים, הוא צריך לאכול וללכת לשיעור. בדיוק באותה שעה הרב עבר מאחוריו ושאל אותנו מה אנחנו צריכים. אמרנו לו שאיננו רוצים להפריע לו, והוא הזמין אותנו להיכנס לביתו.

לא הרגשנו נעים לגזול את זמן האוכל של הרב, אבל הוא ישב אתנו בנחת גמורה ושאל אותנו מה הדבר שלשמו באנו, ואנחנו ישבנו ובכינו. הוא המשיך לשבת אתנו ולברך אותנו בזרע קודש של קיימא, והעיקר לא לתת לנו לצאת מהבית עם פנים בוכות. עד שלא ראה שפנינו שוחקות – לא נתן לנו ללכת.

מיותר לספר את הנס שלנו. שמענו שיש כל כך הרבה אנשים שמספרים שהתפילה של הרב התקבלה והם נפקדו. אבל גם לנו קרה הנס הזה. גם אנחנו נפקדנו בזרע קודש של קיימא. מאז הברכה של הרב אנו זוכים לבית מלא ילדים. אין ספק שיש סיפורים יותר גדולים על זוגות שהיו בלי ילדים עשר שנים ויותר, ונפקדו. הנסים היותר גדולים לא מפחיתים את העוצמה של הנס שלנו, את האהבה שבה הרב קיבל אותנו, את האכפתיות. בשבילנו זה עולם ומלואו.

(הרב חיים סאסי, שדרות)

שפע בכל ברכה

רב גדול אחד חיתן את הבן שלו וביקש שהרב זצ"ל יערוך את החופה, אבל מישהו ממשפחת הכלה ביקש כי רב אחר יערוך את החופה.

הרב לא רצה לגרום לוויכוח בין המשפחות ואמר למשפחה שהזמינה אותו כי הוא עסוק באותו ערב ולא יוכל להגיע.

הייתי בבית אצל הרב, ושאלתי אותו למה הוא מוותר על הברכה. לקח הרב כוס מים ואמר לי: "תגיד לי, אתה חושב ששפע ברכה יש בעולם רק בברכת הגפן שמברכים בחופה?! גם אני פה בחדר שלי יכול להוריד שפע לעולם".

בירך הרב על כוס המים ושתה!

מתיר אסורים

היה יהודי קרוב אלי, שלצערי הרב הסתבך מאוד עם החוק בגלל אנשים שפעלו לסבך אותו. המשפט התקרב, ויעצתי לו לפנות אל הרב. נכנסנו אל הרב, והרב קרא את המכתב שהגשנו לו. לאחר שהרב סיים לקרוא את המכתב עם כל הצרות, הוא הניח

ידו על זקנו ונענע ראשו בצער על אותו יהודי. הוא הרגיש כאן מהי האמת ועד כמה זממו כמו עדים זוממים לפגוע באותו יהודי. לא האמנתי עד כמה הרב הצטער בשביל כל יהודי, ובפרט בסיפור הזה.

הרב בירך אותו, והיהודי שאל את הרב מה בנוגע למשפט המתקרב. הרב נפנף בידו בביטול ואמר: "עזוב, אל תתייחס". נבהלתי, היהודי היה מסובך במשפט מאוד רציני והעתיד שלו לא היה נראה מזהיר כל כך.

לאחר כמה חודשים התקיים המשפט, ואכן, כמו שהרב אמר, כל ההאשמות נעלמו כלא היו. אכן לא היה מה להתייחס – הרב בירך וכך היה!

(גדי מאמו, קריית-מלאכי)

רק בשביל לשמח

חבר שלי, שהוא רב, סיפר לי כי הוא היה אצל הרב אליהו זצ"ל בדיוק כשבא אל הרב אדם לבקש ברכה, והרב בירך אותו.

כשיצא אותו האיש אמר הרב אליהו לחבר שלי כי אותו האיש הולך להיפטר מן העולם, אבל הוא בירך אותו בשביל לשמח אותו.

החבר שלי בדק ומצא שהאיש הזה נפטר למחרת.

(הרב צדוק אליס, ר"מ בישיבת מצפה-יריחו)

מיליוני נשמות ירוצו בשמים!

באחד מימי חול המועד של פסח הגיע אדם לתפילת שחרית בבית הכנסת של הרב זצ"ל, והציג את עצמו לאחר התפילה כתושב צרפת שבא במיוחד לארץ כדי לסייע למשפחתו בחיפושים אחר אחיינית שלו, כבת 12, שהלכה לאיבוד. הוא שאל את הרב מה ניתן לעשות על-מנת למצוא אותה.

הרב אמר לו שצריך ללכת ולהתפלל עליה בציון מרן החיד"א זצ"ל בגבעת שאול, אך מכיוון שעתה חול המועד, הנשמה של הצדיק עולה למעלה לפני החג ואיננה שם. לכן ילך לבית המשפחה וייתן שם צדקה, ולפני שייתן יאמר: "צדקה זו תהיה לעילוי אותן נשמות שילכו ויודיעו למרן החיד"א שאני בא להתפלל על ציונו עבור הילדה".

"אתה יודע מה יקרה לאחר שתיתן את הצדקה?" שאל הרב והמשיך: "מיליוני נשמות ירוצו בשמים כדי לזכות במצות הצדקה שלך וירוצו לבקש את מרן החיד"א שמקומו גבוה מאוד בשמים. ואותה נשמה ראשונה שתגיע למרן החיד"א ותאמר לו זאת, היא זו שתזכה במצות הצדקה. ואז נשמת מרן החיד"א תופיע בציון, ותלכו מייד לשם ותדליקו

נר לכבוד מרן החיד"א. ותתפללו שם ובזכותו תיוושעו ותימצא הילדה". הם עשו כדבריו של הרב, והילדה נמצאה מייד אחר כך.

צריך להיות כלי לברכה

אנו שומעים על כל כך הרבה ברכות של הרב אליהו זצ"ל שהתקיימו. בדרך כלל הרב לא היה מתנה את הברכה בחזרה בתשובה, אבל לפעמים הוא לא היה מברך עד שהמבקש היה מסיר איזה מונע או עושה משהו להרבות את זכויותיו. לפעמים היה מחכה לשעת רצון.

יש מקרים שבהם הברכה של הרב התקיימה אחרי שנים, במלואה, ולפעמים באופן ממש פלאי. מסתבר שצריך להיות "כלי" לברכה. יש על זה סיפור ששמענו מהרב אבינועם הורוביץ, ראש ישיבת קרית-ארבע:

מעשה באיש עשיר ששמו סגר עדס, שגר בברזיל והתברך בממון רב. אדם זה ידע לנצל את העושר שלו, והיה תומך קבוע במוסדות תורה בישראל. בכל העולם העושר הוא גם מקור לקנאה, בברזיל הוא גם מקור סכנה. כנופיות פושעים אורבות באופן קבוע לבני משפחות של עשירים לחטפם ולשחררם תמורת כופר נפש, וידיה של משטרת ברזיל קצרות מלהושיע. לפעמים מעצלות ולפעמים מחולשה. כך קרה לאשתו של אותו עשיר, שנחטפה על-ידי כנופייה של שודדים אלימים במוצאי יום-טוב ראשון של סוכות, והם תבעו בשביל שחרורה סכום כסף עצום.

הניסיון בברזיל לימד כי תשלום כופר לא פותר את הבעיה, לפעמים הוא רק מחריף אותה. זו הסיבה שבגללה אמרו חכמינו שלא משחררים את השבויים יתר מכדי דמיהן. לפעמים אחרי קבלת דמי הכופר היו השובים חוטפים עוד ועוד מבני המשפחה. לפעמים היו הורגים את השבויים שלא יספרו פרטים על החוטפים.

חבר של משפחת האישה החטופה התקשר אלי במוצאי-שבת שלנו, שזה עדיין שבת אצלם, ואמר לי: למרות שעכשיו עוד שבת וחג, היות שמדובר בפיקוח-נפש, לך דחוף לרב מרדכי אליהו ז"ל שיפעל בשמים למען שחרורה.

הרב אליהו אמר לי: "לך לקברו של החיד"א ז"ל ותאמר שם את כל אותיות שמה של האישה מספר התהילים של החיד"א, ותראה ישועות במהרה בקרוב".

הלכתי באותו לילה לקברו של החיד"א וקראתי במשך הלילה את פסוקי התהילים לפי ההנחיה של הרב אליהו, וזה לקח זמן רב כי שמה היה עם הרבה אותיות. לאחר השחרור התברר שבאותו לילה החליפו החוטפים את מקום השמירה של האישה החטופה, חילופין שבסופו של דבר הביאו לשחרורה. וכיצד?

אישה זו שמרה כל חייה על כשרות בדבקות. כשהגיעה לידי החוטפים, הם הגישו לה אוכל ממאכלם והיא לא הסכימה לאכול כלום, רק בננות. הירקן שהחוטפים היו קונים אצלו כמות כל כך גדולה של בננות שאל אותם למה הם צריכים כל כך הרבה בננות, והם אמרו שיש אצלם אישה אחת יהודייה שאוכלת רק בננות.

הירקן שמע בתקשורת על החטיפה של האישה היהודייה, הוא קישר עניין לעניין ודיווח למשטרת ברזיל. לשוטרים האמיצים לא נותר לעשות יותר מדי בכדי שהגברת תחזור לביתה במהרה בשמחה, בשמחת תורה.

(הרב אבינועם הורוביץ, ראש הישיבה התיכונית קרית-ארבע)

את יכולה לעשות לי טובה?

באחת מפגישותיי עם הרב זצ"ל ישבתי מול הרב ובכיתי כבת אל אב שאין לי כוח יותר להתפלל על זיווג. "בורא עולם לא עונה לי, ומעתה אני לא אתפלל על זיווג" אמרתי בנחרצות!

להפתעתי הרב חייך ולא כעס. הוא רק אמר לי: "טוב, אז אל תתפללי..." ועבר לדבר איתי על נושאים אחרים לגמרי. כשפניתי לצאת, שאל אותי הרב: "את מוכנה לעשות משהו למעני?"

"בוודאי" השבתי, "כל מה שהרב יבקש אעשה בשמחה גדולה".

"את בטוחה?" שאל, "מבטיחה לי?" "ברור. בבחינת נעשה ונשמע", עניתי.

חייך הרב חיוך של אבא טוב שניצח ואמר לי: "אני ממש מבקש שכל יום תבקשי מהקב"ה כך: ריבונו של עולם, בבקשה, למען חכם אליהו תמצא לי זיווג הגון ותשמח את חכם אליהו. מוכנה?"

התביישתי מהמוסר שהרב נתן לי בנעם ורוך, ומאז אני נושאת תפילה בשמחה בלי שאלות ובלי ספקות.

ברכות מועד ב'

חמי סיפר כי בבית-שמש יש מנין של מבקשי ה'. פעם ניגש אלי רב אחד שנראה על-פי לבושו כרב חרדי אשכנזי. הוא ידע שהבן שלו נשוי איתי, הבת של הרב זצ"ל, והוא ביקש לספר סיפור אחד קטן על הרב אליהו:

הוא סיפר כי הבת שלו לא זכתה להריון הרבה שנים, וכל הטיפולים לא נשאו פרי. היה להם צער גדול מכך, והם החליטו ללכת אל הרב אליהו שיתפלל עבורם. הם שמעו כי הברכות שלו מניבות פירות.

כיוון שהיא התביישה ללכת לבד, הוא הלך יחד אתה ועם בעלה. כך היו שלושתם אצל הרב, והוא בירך את בני הזוג לזרע קודש של קיימא.
כשיצאו מהרב היא היתה מאוד שמחה, אבל זה לא עזר. עברו עוד שנתיים, ולא היו ילדים. הם חיכו להתגשמות ברכת הרב, התפללו ו... כלום.
כעבור שנתיים, הבת שלו הלכה פעם נוספת לרב אליהו וסיפרה לו שהיתה אצלו לפני שנתיים, קיבלה ברכה אך לא נפקדה להריון. הרב הזדעזע: "שנתיים ימים סבלת כזה צער ולא באת אלי? החודש הזה את תהיי בהריון! לא תחכי יותר".
באותו החודש הבת שלו נפקדה.
(מירב, בתו של הרב)
ברכת הרב מקרבת רחוקים

תזמין אותי לחתונה

יום אחד נכנס לביתנו אדם מירושלים והוא גורר את נכדו אחריו. נכדו היה עם עגיל באוזן ובלי כיסוי ראש. הוא בא לאבא, הכ"מ, הרב זצ"ל ואמר לו: "החלטתי להוציא אותו מצוואתי ואני רוצה שהרב ידבר איתו".
הרב אמר לו: "קודם כל, שב. וכי ילד שמוריד כיפה מהראש, אינו יהודי? אני אוסר עליך להוציא אותו מצוואתך".
לבחור, פנה ואמר: "יש לי שתי בקשות ממך: האחת, תבחר לך מצווה אחת מכל המצוות – ותבטיח שתקיים אותה. והשנייה – כשתתחתן, תזמין אותי לחתונה שלך".
אחרי כמה שנים פגשתי בבחור הזה כשהוא חובש כיפה ועטור זקן. הוא אמר לי: "אם אתה רואה אותי היום בתורה ובמצוות, זה בזכות אבא שלך. כל הזמן חששתי שאזמין את הרב לחתונתי והוא ישאל אותי האם קיימתי את המצווה שהוא אמר לי, לכן קיימתי את מה שהתחייבתי, ומצווה גוררת מצווה והנה היום אני פה".
(ר' שלומי בן אליהו, בן הרב)

בתנאי שתשמור שבת

יום אחד התקשר אלי הנהג של הרב זצ"ל ואמר לי: "הרב מבקש שתשיג ספינה או סירה, כי הוא רוצה להגיע לבארה של מרים". יש לי חבר טוב שהוא דייג ויש לו ספינת מנוע. ביקשתי ממנו לעשות לי את הטובה הזו, והוא הסכים בלי לשאול שאלות.
כיוון שאני לימדתי באותו הזמן, לא יכולתי להגיע, ולהפלגה הצטרף בני. יצאו שלושתם – הרב, הדייג ובני – תוך שהרב מכוון אותם. הם הפליגו עד למול קבר ר' מאיר בעל

הנס ועצרו. הרב העמיד שם בקבוק כלפי מעלה – מעל הסירה לכיוון הים, מבלי שייגע במים, ופתאום זרם מים החל ממלא את הבקבוק. בני הסתכל והיה המום!
הוא שאל את הרב: " מה זה?" והרב אמר לו: "באר מרים נמצאת מול קבר ר' מאיר".
כדי להפיג את המתח שהיה בגלל שנדהמו, פנה הרב בדרך חזור אל הדייג ושאלו: "מה יש לך בספינה?" אמר לו הדייג: "רשת של דייגים". אמר לו הרב: "זרוק אותה למים, כדי שיהיו לנו דגים". אמר הדייג: "כבוד הרב, לוקח שעתיים-שלוש לתפוס דגים, ומלבד זאת – לא בכל מקום יש דגים!" אמר לו הרב: "בכל זאת, זרוק!", והוא זרק.
אז אמר לו הרב: "תאסוף את הרשת", והוא אסף והנה היא מלאה! עכשיו הגיע תורו של הדייג להיות המום. כשהגיעו לחוף עמד הרב לשלם לדייג, אבל הדייג סירב בתוקף. לבסוף הסכים הדייג להתפשר ואמר: "לא כסף, תן לי ברכה". הרב אמר לו: "רק בתנאי שתשמור שבת!" והוא הסכים.
את הבחור אני מכיר אישית והוא שומר שבת עד היום.
(הרב שאול דמרי, רב אזורי ומחנך)

אולי תמצא תפילין עתיקות!

באחד הימים הגיע יהודי לבית החולים, לבקר את הרב זצ"ל, וסיפר לי איך נוצר הקשר החם בינו לבין הרב: היתה ברית לקרוב משפחה שלי, והרב היה הסנדק. לאחר הברית, כולם ניגשו לרב לקבל ברכה ודחפו אותי ביניהם שאקבל גם כן ברכה.
כשניגשתי לרב, הרב הסתכל עלי ושאל: "מה אתה עושה?" אמרתי לו: "אני עובד בחפירות בעיר דוד".
הרב אמר לו: "איזו זכות גדולה יש לך!. אולי תמצא תפילין עתיקות – ותראה לנו, אולי תמצא יסודות של בית המקדש, מקוואות, שרידים מתקופת שמעון הצדיק, דוד המלך וכו'... אתה יודע מה היה הגודל של בית המקדש? מה רוחבה של החצר? אתה יודע איך נראה מקווה? מתי מקווה הוא כשר? בוא תלמד ותדע".
מתוך כך התחיל הבחור לבוא לשיעוריו של הרב – וחזר בתשובה שלמה.
(הרב חיים בן-שושן)

"רק" הרב אליהו

בעיצומו של ראש השנה, בחור אחד, ארוך שיער, בפיו סיגריה שספק הוצתה מאש בת-יומה ספק מאש שנדלקה מבעוד-יום, פגש באחד העובדים של תנועת "מעייני הישועה".

לאחר שהתוודעו זה לזה אמר הבחור: "אל תיעלב, אבל העיתון שלכם לא ממש מעניין אותי. הדבר היחיד שאני קורא בו זה המאמר של הרב אליהו".
"הרב אליהו?!" שאל עובד התנועה את הבחור, אשכנזי גמור. "רק הרב אליהו", השיב הבחור, "כל השאר לא מדבר אלי".
לימים, אותו בחור חזר בתשובה שלמה והקים בית נאמן בישראל.

למה לא מגן-דוד?

בעת שליחותי בחו"ל, כשהייתי מגיע לבקר בארץ-ישראל, הייתי משתדל לקחת איתי כמה בחורים כדי לבוא להתפלל אצל הרב אליהו זצ"ל. הבחורים לא היו שומרי תורה ומצוות, אך הם תמיד היו יוצאים בפלא והשתוממות מדמות הרב שזכו לפגוש. כל זאת, למרות שהם דיברו אנגלית והוא דיבר עברית!
פעם הבאתי את אחד החניכים אל הרב אחרי התפילה. לבחור קראו ז'ק, והוא הגיע עם חולצה שיש עליה סמל של כוכב לא יהודי. הרב שאל את הבחור למה הוא שם את הסמל הזה ולא סמל של מגן-דוד, והבחור השיב לו שזהו הסמל של החברה. הרב אמר לו, שבגלל שזה ליד הלב כדאי שישים שם דווקא מגן-דוד.
חששתי שהבחור ייעלב, אך להפתעתי ראיתי שהבחור יצא מרוצה מהרב. לרב היתה דרך להתחבר לכל אחד ודבריו היו נשמעים.
(הרב אבי ברמן, מנכ"ל ה-O.U. בישראל)

ברכה מכסף של שבת?

באחד הימים בא אלי חברי, קצין בכיר במשטרה, יהודי שלא שומר תורה ומצוות, ואמר לי: "אני עובד הרבה שבתות במגרש באצטדיון טדי. על כל שעה אני מקבל 60 שקלים, אבל מעולם לא ראיתי שיצא לי רווח מהעבודה הזאת".
אמרתי לו: "אתה צריך לקבל ברכה מרב". הוא אמר לי: "באמת מתאים לי, יש לי ארבע בנות ואני רוצה ברכה לבן".
פניתי לידידי, הרב יוסף אליהו, בנו של הרב מרדכי אליהו זצ"ל, וביקשתי שיכניסו את חברי אל הרב לקבל ברכה.
לחברי אמרתי: "לך לרב אליהו ותבקש ממנו ברכה, וגם תבטיח לו שתיקח אותו לסנדק".
וכך היה. הוא בא לרב, התברך ולאחר שנה נולד לו בן. והרב כמובן היה סנדק.
היום, בזכות הרב, היהודי הזה מניח תפילין כל יום, שומר שבת, אשתו הולכת עם כיסוי ראש וחצאית והילדים שלו מתחנכים בחינוך דתי.

נעלי עור ביום כיפור?

הרב זצ"ל סיפר, שכאשר עבר דירה והגיע לשכונה, היו אנשים ספורים שהיו מקפידים ללכת בתשעה-באב וביום-כיפור בנעלי גומי. כולם היו הולכים בנעלי עור. הדבר הכאיב מאוד לרב, והוא ביקש מהגבאים לתת לו לדבר. בתחילה הם לא רצו, אך הוא ביקש מהם: "תנו לי חמש דקות ולא יותר!...". הרב אכן החל לדבר, ובתום חמש דקות הביט על השעון ואמר: "טוב, נגמרו חמש הדקות", אך הציבור ביקשו "לא. תמשיך, תמשיך...". ואכן הרב הצליח לחולל את השינוי, ולא רק בתחום הזה. הרבה מהנהגות תושבי השכונה השתנו לטובה בזכות הרב.

(הרב בניהו דיין, ר"מ ב"דרכי הוראה לרבנים")

האמת והשלום אהבו

מקדים שלום לכל אדם

הגמרא אומרת: "לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם עָרוּם בְּיִרְאָה, מַעֲנֶה רַךְ וּמַשִּׁיב חֵמָה, וּמְדַבֵּר שָׁלוֹם עִם אֶחָיו וְעִם קְרוֹבָיו וְעִם כָּל אָדָם. וַאֲפִלּוּ עִם עוֹבֵד כּוֹכָבִים בַּשּׁוּק, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא אָהוּב לְמַעְלָה וְנֶחְמָד לְמַטָּה, וְיהֵא מְקֻבָּל עַל הַבְּרִיּוֹת. אָמְרוּ עָלָיו עַל רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, שֶׁלֹּא הִקְדִּימוֹ אָדָם שָׁלוֹם מֵעוֹלָם, אֲפִלּוּ עוֹבֵד כּוֹכָבִים בַּשּׁוּק".

כל מי שהכיר את הרב ראה שהוא נוהג במנהג הזה, אפילו כלפי נוכרים. כשהיה מבקר חולים בבתי-חולים היה מקדים שלום גם לנוכרים, כמו שכתוב בגמרא, שמבקרים חולי עכו"ם עם חולי ישראל מפני דרכי שלום. והיה הרב מאיר פנים לכל אדם ומקדים שלום לכולם.

אחד מהמתפללים בבית הכנסת של הרב שם לב כי הרב תמיד מקדים לו שלום, והוא חשב בלבו: פעם אחת אני אקדים שלום לרב. החליט בדעתו שהוא יבוא מאחורי הרב בבוקר, כשהרב עונה על שאלות לאנשים, ויפתיע אותו באמירת שלום מאחוריו.

סיפר לי אותו אדם, כי כשהוא הגיע מאחורי הרב – מייד הרב הסתובב, כאילו ראה אותו, ואמר לו במאור פנים: שלום, בוקר טוב – לפני שהיה סיפק בידי אותו אדם להקדים שלום לרב.

(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

גדול השלום

בבית הכנסת של הרב אליהו זצ"ל, "היכל יעקב", אני זה שנוהג לחלק את העליות לתורה, ומסדר אותם בדרך כלל בשעת חזרת הש"ץ. המתפללים יודעים כי הרב עולה לתורה בשבתות ידועות: בשירת הים, בעשרת הדברות וכד'. היתה זו אחת השבתות

שבהן הרב היה צריך לעלות לתורה בשירת הים, ובאותה השבת היו ארבעה מתפללים שרצו לעלות לתורה למפטיר או למשלים למנוחת הנפטרים, קרוביהם.
מכיוון שאי-אפשר להעלות ארבעה עולים למפטיר או למשלים, ביקשתי מהם לוותר, אבל אף אחד לא רצה לוותר, בחושבם כי בכך הם מביאים נחת רוח לנפטרים קרוביהם, ולא רצו לצער אותם בוויתורם.
אמרתי לרב כי אני בבעיה – אף אחד לא רוצה לוותר, ואני לא יכול להעלות יותר משניים. אמר לי הרב: "תעלה את מו"ר אביך לשירת הים במקומי". אמרתי לו שזה ניגוד ענייניים, ואני לא יכול להעלות את מו"ר אבי במקום הרב. הקהל לא יבין את זה. הרב הבין ואמר לי שהוא יעשה זאת. הוא דפק על השולחן ואמר: "יעלה חכם עזרא ברנע לשירת הים". כל המתפללים תמהו על שינוי הסדרים, אבל כמובן שאף אחד לא אמר דבר. הרב ויתר על העלייה הקבועה שלו, ואותם ארבעה מתפללים הבינו את הרמז.
מייד סימנו לי כל הארבעה כי הם מוותרים על העלייה של מפטיר או משלים למנוחת קרוביהם, וכך יכולתי להעלות את מי שביקש ראשון כסדר הראוי.
בדרך חזרה מבית הכנסת אמר לי הרב, כי כשיש ויכוח או מחלוקת – אין שום מנוחת הנפש לנפטרים, גם אם קרוביהם עולים לתורה.
(עוזי ברנע, מגבאי בית הכנסת "היכל יעקב")

התורה, השבת והשלום

בבית הוריי הורכבה מערכת אזעקה, ובכל פינה בבית הרכיבו גלאי שבכל פעם שמישהו עובר בסמוך אליו, נדלקת נורה אדומה. שאלתי את כבוד הרב זצ"ל האם יש בעיה בשבת עם הנ"ל והוא פסק שזהו חילול שבת גמור.
סיפרתי לרב שאחד מבני משפחתי טוען שאין עם זה בעיה בשבת, ומאחר שהוא לומד לרבנות הוריי מקבלים את דעתו. הרב חזר ואמר שזהו חילול שבת גמור, ועל כן איני יכולה לשהות שם כל עוד המערכת מופעלת בשבת.
באותו הלילה היה אמור הרב לטוס לחו"ל, וגונבה שמועה לאוזנו שאני בצער על כך שבבית הוריי יחללו שבת בשוגג, מה גם שלא אוכל לנסוע לבקר את משפחתי בשבתות. בשעות הערב, כמה שעות לפני טיסתו של הרב, הודיעו לי שכבודו מבקש ממני להגיע עוד הערב ללשכתו, שנפתחה במיוחד עבורנו, ושאדאג שקרוב המשפחה שחושב להתיר, יגיע יחד איתי.

אמרתי שהרב צריך לטוס עוד מעט, אך ענו לי מלשכתו כי הרב לא מוכן לטוס עד שידע שהעניין סודר. "איך אסע ויהודי יחלל שבת בשוגג? ואיך בת ישראל תשב בצער?" אמר הרב.

משהגענו, הכניס אליו הרב תחילה את קרוב המשפחה ורק לאחר מכן קרא לי. מייד בכניסתי הרב הרים את קולו ואמר לי ב"כעס" ובקול רם: "את לא מבינה כלום... את בכלל לא צודקת... הסברת לי דברים לא נכונים בכלל... את לא יודעת להסביר... מה את מבינה בהלכה?"

לא הבנתי מדוע הרב גוער בי, הרי בשעות הבוקר אמר שאני צודקת, וחשתי בושה גדולה על שהטרחתי את הרב לשווא. אך תוך כדי דברי התוכחה ראיתי שמבטו של הרב לא כועס כלל (הוא אף פעם לא כעס...) אלא להיפך, מבטו היה מאיר. הבנתי שהרב רוצה להעניק לקרוב המשפחה תחושה של כבוד ושהוא שולט בהלכה, כדי שלא יחוש שהרב חלילה מזלזל בדעתו, ועל-ידי כך לרכך את המצב.

אחר כך ישב הרב עם שנינו, ובמקום לדבר על הבעיה ההלכתית סיפר לנו סיפורים על באר-שבע ועל בית הדין, כאילו אינו טרוד במאומה ואינו צריך לצאת בעוד שעה קלה לטיסה. רק לאחר שנוכח לראות כי המתח ירד ואין כעס, פסק את פסיקתו החד-משמעית לכבודה של שבת.

לאחר הפגישה דאג הרב שיתקשרו לברר שלא נפגעתי חלילה מ"הצגת הכעס" שעשה למען השבת. כל אותו לילה לא הצלחתי להרדם מהמחשבה על מעשהו של הרב למען התורה, השבת והשלום.

מתאמץ למען שלום-בית

אדם אחד טען בפני הרב בבית הדין בבאר שבע שאשתו בגדה בו כי היא הולכת מוקדם מידי לעבודה וחוזרת מאוחר מידי. האשה היתה הולכת לשטוף בית-ספר שלם, כדי שיהיה להם מה לאכול בבית, והוא היה מתלונן על כך שהיא נעלמת שעות והיה חושד בה.

הרב זצ"ל שמע את הסיפור, הלך למקום שבו הם גרים ב-07:00 בבוקר, השעה שבה היא נוהגת לצאת מהבית, ובדק בעצמו. הוא חיכה שם בתחנה, משם עלה באוטובוס לתחנה המרכזית ומשם למושב שבו היא עובדת. הוא שיער בדעתו כמה זמן לוקח לשטוף בית-ספר, וחיכה שם את הזמן הזה. כשסיים, חיכה בתחנה, בדיוק לזמן שיבוא האוטובוס, עד שהגיע אליהם הביתה בחזרה. והנה ראה שהזמן שהוא הגיע הוא בדיוק הזמן שהאישה היתה חוזרת לביתה.

בא הרב לבית הדין ואמר לבעל: אתה חושד לשווא באשתך. הנה הקדשתי יום שלם ובדקתי את הזמנים של האוטובוסים והנה היא לא הולכת לשום מקום אחר, וגם אין לה זמן ללכת לשום מקום. וכך באו הדברים על מקומם בשלום.
(הרב חיים בן-שושן)

הדרכים של ימות המשיח

כשהדרך קופצת

מרן הרב זצ"ל הביא בשיעורים שלו ב"קול צופייך" סיפור מהמדרש על הפסוק באיכה רבה (פרשה ג' ג') "גדר בעדי בגזית". המדרש מביא מעשה על בנות לוד, שהיו לשות עיסתן ועולות ומתפללות בבית המקדש ויורדות לביתן עד שלא החמיצו העיסות. הוא מספר גם על בנות ציפורי, שהיו קמות ועולות לירושלים ומתפללות בבית המקדש בכל בוקר והיו מספיקות לחזור לציפורי בגליל, ולא היה אדם מספיק להגיע לעצי התאנה לקטוף פרי לפניהן.

עוד מספר המדרש שזה לא היה רק לאנשים בודדים, גם החזן שהיה גר במגדל – שנמצאת ליד טבריה – היה מכין נרות שבת בכל ערב שבת, אחר כך היה עולה ומתפלל בבית המקדש וחוזר לביתו במגדל להדליקם. יש אומרים שהיה מכין את פרשת השבוע בכל יום שישי בבית המקדש ומספיק לחזור לביתו שבמגדל לפני שבת.

משמעות המדרש, כי בזמן בית המקדש היתה לאנשים קפיצת הדרך והיו להם דרכים קצרות להגיע להתפלל בערב שבת בבית המקדש. מסתבר שגם הרב אליהו ז"ל ידע משהו מהחכמה הזאת של בית המקדש. יש כמה וכמה סיפורים מכמה וכמה אנשים, ובמיוחד מהנהג שלו, שמהם עולה שהרב ידע משהו בחכמה הזאת ולא השתמש בה אלא רק במקרים מאוד מיוחדים.

קפיצת הדרך להלוויית הרבי מחב"ד

אני זוכרת את הסיפור הזה כאילו הוא קרה היום. היתה זו הפטירה של האדמו"ר מחב"ד. כמובן שאף אחד לא ידע מראש את יום הפטירה של הרבי, וכך כמובן גם אנחנו. ליתר דיוק, אני, כפי שנבין מהמשך הסיפור.

שהינו בלוס-אנג'לס בשבת, לצורך דינר שהיה אמור להתקיים ביום ראשון, ערב התרמה לצורך תלמידים יהודים שאין להם כסף לשלם לבית-ספר יהודי. הרב זצ"ל בא לעודד את עשירי הקהילה שיחזיקו את הילדים העניים של יהודי לוס-אנג'לס שלא מסוגלים לשלם

שכר לימוד של בית-ספר יהודי ושולחים את הילדים שלהם לבתי-ספר של הממשלה שבהם אין אף טיפה אחת של יהדות.

בדרך מישראל הצעתי לרב שנלך לבקר את הרבי מלובאוויטש, אך הוא אמר לי שהביקור אצלו יקרב את מיתתו. לא הבנתי את הרמז ונסענו מישראל ישירות ללוס-אנג'לס.

ביום ראשון בבוקר הבחנו כי פניהם של האנשים שעמנו אינם כתמול שלשום. קרה משהו שאיננו יודעים. שאלנו והם סיפרו לנו על פטירתו של הרבי ועל ההלוויה שאמורה להתקיים בשעה 12:00. היתה זו שעה שאם ההלוויה היתה מתקיימת בזמנה, לא היינו יכולים להגיע אליה, מהמקום בו היינו, בשל המרחק.

באותה שעה הרב היה בכינוס עם אנשים. כשהוא ראה אותי מרחוק הוא סימן לי שאנחנו נוסעים. לא הבנתי איך אנחנו אמורים להגיע להלוויה, שהרי לא נספיק להגיע, אבל מייד התארגנתי לנסיעה. תוך כדי התארגנות אנו שומעים שדחו את ההלוויה בשעה. אני מחשבת ורואה שזה עדיין לא מספיק לנו כדי להגיע. אחרי עוד איזה זמן הודיעו שדוחים אותה בעוד שעה. בינתיים אנחנו מתארגנים לטיסה, ומפעילים את כל הקשרים שלנו על-מנת לעצור את הטיסה שתמתין לנו. וכך היה. הגענו לטיסה במהירות הבזק, המטוס המתין לנו ויצאנו לדרך.

כל זמן הטיסה אני מחשבת ורואה שאין לנו שום סיכוי להגיע בזמן, למרות כל הדחיות. חסרות לנו שעתיים לפחות כדי להספיק לפחות להיות בסוף ההלוויה. שאלתי את הרב והוא אמר לי: אל תדאגי, כל הטיסה שלנו לארה"ב היתה בשביל שנגיע להלוויה. לא משנה איך יהיה, בסופו של דבר נגיע.

שעה ועשרים לפני זמן הנחיתה המשוער מודיע הטייס המופתע כי יש לו הפתעה בשבילנו, ולמרות שיצאנו מאוחר אנו נגיע שעה ועשרים לפני זמן הנחיתה המשוער.

נחתנו. המשטרה הגיעה כדי לפנות לנו את הדרך. החתימו לנו דרכונים במהירות ויצאנו דרך המדרגות של הצוות. הרב הגיע לבית העלמין בדיוק ברגע האחרון, שם הרב עמד והספיד את הרבי. אחר כך ראו בצוואה שלו שזה היה רצונו של הרבי – שהרב אליהו יספיד אותו.

(הרבנית צביה אליהו שתחיה, אשת הרב)

שמש בגבעון – דום!

שנים ארוכות הייתי בקשר עם מרן הרב זצ"ל, ולמעשה כל הכהונה שלי בקרית-מלאכי היא בעקבות הברכה שלו. הייתי בחור צעיר והציעו לי להתמודד על הראשות. שאלתי את הרב והוא אמר לי: "תתמודד! ותצליח בעזרת ה'!"

הייתי עד באופן אישי לעשרות מפגשים ומקרים, שבהם ראיתי, איך בניגוד לטבע ולהיגיון, כפי שנראה בעיניי, הרב אליהו זצוק"ל היה גוזר ומבטיח, וב"ה היה זה בחזקת: "צדיק גוזר, והקב"ה מקיים". ראיתי איך תפילותיו, ברכותיו ונבואותיו של הרב התממשו מול עינינו. ראיתי איך הרב, ברוח הקודש שבו, מחולל ניסים ונפלאות. על סיפור אחד מיני רבים, אני מבקש לספר לכם:

לפני עשר שנים, נפטר אביו של מאיר זיילר בניו-יורק. מאיר זיילר ואחיו יבדל"א, טסו לניו-יורק להביא את הארון והגיעו לישראל ביום שישי, לפני כניסת השבת. ההלוויה התקיימה בהר הזיתים בירושלים, ביום שישי, ערב שבת קודש. באותם ימים כיהנתי כראש העיר קרית-מלאכי והגעתי להלוויה יחד עם נהגי.

ההלוויה התאחרה, והנהג שלי חשש מאוד שלא נספיק להגיע לקרית-מלאכי לפני כניסת השבת. הוא האיץ בי ולחץ שנצא מההלוויה לפני סיומה, בכדי שנוכל להגיע לקרית-מלאכי לפני כניסת השבת. שמעתי בקולו ובאתי למורנו ורבנו זצוק"ל לברך אותו בברכת "שבת שלום" בטרם אסע לקרית-מלאכי. הרב זצוק"ל אמר לי: "תישאר עד סוף ההלוויה".

אמרתי לרב זצוק"ל כי הנהג שלי לוחץ שניסע, כי הוא חושש שלא נספיק להגיע לקרית-מלאכי לפני כניסת השבת. הרב זצוק"ל אמר לי בחיוך: "אל תדאג, אתה תגיע לקרית-מלאכי לפני כניסת השבת, ואם יהיה צורך, אני אעצור לך את השמש".

אמון על דברי הרב, ועל אף המחאה של הנהג שלי, נשארתי כמצוות הרב עד לסיום ההלוויה ורק אחר כך נסעתי לקרית-מלאכי.

את הדרך מקרית-מלאכי לירושלים אני מכיר כמעט בעל-פה. הנהג שלי מכיר עוד יותר. בכל זאת הגענו באותו יום שישי במהירות שאינני יודע להסביר מהי. הספקתי ב"ה להגיע לקרית-מלאכי לפני כניסת השבת, להתקלח ולהתארגן לקראת השבת. לפתע צלצל הטלפון בביתי. "שלום, זה מרדכי אליהו", אמר לי הקול מעבר לקו.

לא האמנתי למשמע אוזניי. "מי?" שאלתי. "זה מרדכי אליהו", השיב לי. "כבוד הרב מרדכי אליהו???" שאלתי בפליאה עצומה. "כן", אמר לי כבוד הרב, "דאגתי לך. התקשרתי לוודא שהגעת לקרית-מלאכי והכול בסדר".

"כן, כבוד הרב", השבתי בהתרגשות עצומה לנוכח דאגתו של הרב, "ב"ה, הגענו והכול בסדר. בזכות ברכת הרב הצלחנו להגיע בזמן". הרב זצוק"ל המשיך: "התקשרתי עכשיו גם למאיר זיילר. גם הוא ומשפחתו הגיעו הביתה והכול בסדר. עכשיו שהגעתם והכול בסדר, עכשיו אני יכול לקבל את השבת".

עוד הספקתי לשמוע אותו אומר לאשתו הרבנית שתחי': ''עכשיו את יכולה להדליק את הנרות. שתהיה לכם שבת שלום''.
(ליאור קצב, ראש עיריית קרית-מלאכי לשעבר)

קפיצה ליוסף הצדיק

אני מורגל בניסים של הרב זצ''ל, אבל הנס הזה הוא פלא שלא ראיתי כמותו ולא שמעתי עליו בחיי. נסעתי עם הרב לנחם את הרב מנחם פליקס, שהבת שלו נרצחה על-ידי מחבלים. הרב הלך לנחם וראיתי שנפשו היתה נסערת. לאורך כל הדרך חזרה הוא היה אחוז בשרעפי קודש והורה לנו לנסוע לקבר יוסף שבשכם.
אני הייתי תפוס בשרעפים אחרים. כל הכביש היה מלא מחסומי אבנים וצמיגים בוערים. רוני הנהג נסע ביניהם במהירות מרובה, ואני חיכיתי שהרב יגיד לו להאט, אבל הרב לא העיר לו מאומה.
הגענו למקום שבו היו בבת-אחת על הכביש חמישה צמיגים בוערים וכבר לא היה אפשר לתמרן בינהם. הרב אמר לרוני: ''סע, אל תעצור''. הוא החל לנסוע על הצמיגים הבוערים ואני הייתי בפחד. זו סכנה, אבל לא העזתי לומר דבר. רוני המשיך לנסוע על הצמיגים הבוערים כאילו הוא נוסע על הכביש, ושאל לאן לנסוע. ''לקבר יוסף'', אמר הרב.
אני מכיר את הגזרה הזאת כמו את כף ידי. בצבא אני משמש כאלוף-משנה במילואים, וכמה פעמים פיקדתי על הגזרה הזאת. הדרכתי את רוני לתוך שכם בכבישים שנסעתי בהם עשרות פעמים. הייתי מכיר שם כל סימטא וכל רחוב. כל בית וכל דייר. מכיר את העיר ביום ומכיר אותה בלילה. בעיקר בלילות היינו מסתובבים שם, עוצרים אנשים ומחסלים את מי שצריך לחסל, ועושים עוד כל מיני מעשים שאסור לספר.
שכם היא לא כפר תמים גם בימי חול רגילים. זוהי עיר מלאה רוצחים. רוב המתאבדים היו יוצאים משכם ומהכפרים שבסמוך לה. בתקופה ההיא כל האיזור היה משולהב בצמיגים ובאנשים מלאים חמת רצח. והנה אנחנו נוסעים בשכם לפי הדרכת הרב, ולפתע אני מוצא את עצמי בסמטה שאני לא מכיר. גם רוני הנהג, שהיה עם הרב כמה וכמה פעמים בשכם, לא מצא את דרכו. תקועים היינו בשכם ולא מוצאים את ידינו ורגלינו.
רוני שאל איפה אנחנו, ונאלצתי להגיד לו שאני לא יודע. פתאום אני בבלק-אווט, כאילו קיבלתי מכה בראש. לא יודע להסביר מה קרה באותו חלקיק שנייה. הרב, ששתק כל הדרך, דיבר ואמר: ''תפתחו את הדלת, הגענו''.

עד היום אני לא מבין איך הגענו. כמה וכמה פעמים עברתי אחר כך על המפות של שכם, ולא הצלחתי להבין איפה טעינו ואיך הגענו. קראתי כמו כולם על הסיפורים הללו של קפיצת הדרך שהיו לצדיקים, ואני חושב שהייתי עד לאחת כזאת.
(אל"מ במיל' ישראל טויטו)

סע ימינה ותגיע

אני משמש כנהג הרבה מאוד שנים. הייתי הנהג של הרה"ג אברהם שפירא זצוק"ל כמה שנים, אחר כך הייתי שבע-עשרה שנה הנהג של הרב מרדכי אליהו זצוק"ל. הכרתי באופן כללי את כל הכבישים בארץ, גם מניסיון של הרבה מאוד שנים וגם מהשתלמויות שהיינו עושים כשהייתי נהג ממשלתי.
פעם היינו צריכים להגיע לחולון להרצאה, ולא הכרתי את המקום שאליו אנחנו נוסעים. לכן קבענו עם המזמין שהוא יחכה לנו בכיכר הגדולה של חולון, משם הוא ייקח אותנו למקום ההרצאה.
הגענו למקום של הכיכר, והמזמין לא היה במקום. התחלתי להסתובב בכיכר כדי שלא לעצור את התנועה. בינתיים האנשים באולם חיכו לנו, והיו שם הרבה מאוד אנשים. הרב כנראה הרגיש שאנחנו מסתובבים לחינם והוא אמר לי: סע לאולם. הרכב היה עם וילונות, והוא יושב מאחורה ואומר לי: פנה כאן ימינה. אחרי כמה רחובות אומר לי: פנה שמאלה, ימינה, ישר. כך אחרי כמה דקות היינו בפתח של האולם. כל הניווט הזה היה כשהוא לא יכול כלל לראות את הדרך.
פעם היינו צריכים להגיע לשיעור בתל-אביב באזור של שיינקין, ליד רחוב בעלי המלאכה. הגענו לאזור, אבל לא ידעתי איך להגיע למקום המדויק כי היו שם הרבה "אין כניסה". הסתובבנו לריק כמה דקות עד שהרב הבחין שאנחנו מסתובבים לחינם. הוא אמר לי: סע ימינה, סע שמאלה, ואחרי שתי דקות היינו בפתח של המקום שבו היתה ההרצאה.
(רוני לוי, הנהג של הרב)

בדרך למירון

יצאנו מצפת אחרי התהלוכה של ספר התורה בערב ל"ג בעומר. יחד אתנו יצאו הרבה מכוניות, והיינו תקועים בפקק של עשרות מכוניות שנסעו לכיוון מירון. שאלתי את הרב: מה יהיה? והוא השיב לי: יהיה בסדר. אחרי שתי דקות מגיע שוטר על טוסטוס ואומר לי: סע אחרי.

נסעתי אחרי השוטר עם הטוסטוס עד לציון של הרשב''י עצמו. כשהגענו יצאתי מהאוטו להגיד לשוטר תודה, ולא מצאתי אותו. שאלתי את השוטרים איפה הוא, והם אמרו לי שאין במרחב הזה שום שוטר על טוסטוס, כולם על אופנועים או מכוניות.
(רוני לוי, הנהג של הרב)

רוקד על שתי חתונות

לרב היו בערב אחד שתי חתונות, אחת בירושלים באולמי גוטניק ואחת בבית-שמש למשפחת לגאמי. האח של החתן של משפחת לגאמי היה גם בחתונה בגוטניק. לפני שהרב סיים את החופה, הוא יצא משם להגיע לפנינו לחתונה של אחיו.
כשיצאנו מאולמי גוטניק שאל אותי הרב: איך ניסע לבית-שמש, בדרך הרגילה או דרך היער? אמרתי לו: מה שהרב יגיד. הרב אמר לי: תעשה מה שאתה רוצה. הבנתי שאני צריך לנסוע דרך היער. נסענו והגענו לחתונה. הרב ערך את החופה וכולם היו מרוצים. לאחר שהרב סיים את החופה, בערך חצי שעה אחרי שהגענו, ראיתי את האח של החתן מגיע. הוא סיפר לי שהיתה תאונה בשער הגיא והם נתקעו חצי שעה בפקק. סיפרתי לו מה שהרב אמר לי ביציאה מהחתונה בירושלים, והוא עמד המום.
(רוני לוי, הנהג של הרב)

תעשי "פו" – שחרור פקקים

בליל יום העצמאות נסענו לכינר לנוח כמה ימים, הרב והרבנית והעוזרים של הרב. בצומת צמח נתקענו עם הרכב בפקק ענק שלא ראינו את סופו. אחרי מספר רב של דקות בהמתנה ללא תנועה בצומת צמח אמרו לי כמה מהנוסעים באוטו: תעקוף, תיסע מימין, עצות שנותנים לנהגים. לא רציתי לעקוף. לא ידעתי איפה מסתיים הפקק. הרב לא אהב שמעירים לי, אבל לא אמר כלום עד שהרבנית הרגישה לא בנוח מהפקק המתארך ואמרה לי: אין אפשרות לעקוף את הפקק הזה?
הרב הסתכל על הרבנית ואמר לה: רק תעשי ''פו'' (רוח באוויר), ונוכל לעקוף.
היא עשתה ''פו'' ומייד הגיעו מאחור שני אופנועים של המשטרה ונסעו דרך הצד. אני נסעתי אחריהם. הם ממהרים, ואני ממהר. הם דוהרים, ואני דוהר. מסתבר שהפקק היה באמת ארוך, אולי עשרה קילומטר. לאחר כמה דקות היינו בסוף הפקק הענק.
(רוני לוי, הנהג של הרב)
סיפורים מהמשפחה

כיבוד אם

כיבוד אם של חכם מרדכי זצ"ל היה עצום ונורא מאוד. פעם ראיתי אותו בכניסת השבת הולך בצעדי ריצה מהירים. כששאלתי אותו: "להיכן כבודו רץ ככה?" הוא השיב לי: "לכבוד אמי". תמיד כך הוא היה נוהג, ללכת לאמו בכל ערב שבת, לברך ולהתברך ב"שבת שלום", ולשאול ולסייע לה אם היתה זקוקה לדבר מה.

(הרב דוד צדקה שליט"א)

הרב והרבנית – לימוד של שלום-בית

הרב זצ"ל ותיבדל"א הרבנית שתחיה היו דוגמה ומופת לשלום וכבוד הדדי בין בני זוג. הרב נהג ברבנית בכבוד רב המעורר התפעלות, ותמיד דיבר עמה בנועם. מעולם לא דרש דבר או הרים את קולו. אם היו נוסעים ביחד, היה קם מכיסאו במושב הקדמי, כדי שהיא תשב מלפנים והוא היה יושב מאחור. כשהיו חוזרים כולם יחד מבית הכנסת עם הקהל הרב שליווה אותם, היה מסתובב מדי כמה דקות כדי לבדוק מה עם הרבנית, האם היא בסדר.

כשהיתה בהריון נהג לעזור אף בעבודות הבית בימי שישי. זכורני פעם אחת שניסו לשכנע את הרב להראות את השעה בשעונים שקיבל מהבבא סאלי. אנשים רבים עמדו וניסו לשכנע אותו, אבל הרב פנה אל הרבנית בשאלה: "מה את היית רוצה?" גם אם היה צריך לחכות לה זמן רב, מעולם לא העיר לה או הראה לה פנים מתוחות. תמיד קיבל הכול בשלווה ובנועם.

גם הרב צריך להקשיב לרבנית!

בעת ימי הפיגועים לאחר הסכמי אוסלו התבקש הרב זצ"ל לכתוב תפילה שתאמר בעת פתיחת ההיכל. הרבנית שתחיה אמרה זאת לרב, והרב החל מייד בכתיבת הנוסח. הרב נתן בידי את הנוסח, ולפני צאתי מהבית הרבנית ביקשה את הנוסח לבדיקה. הרבנית העירה שמשפט מסוים צריך להיות מנוסח אחרת ושינתה את הנכתב.

הרבנית ביקשה שאכנס שוב לחדר לרב ואראה לו את השינוי. הייתי מאוד נבוך לעשות כן ולא ידעתי איך אומר לרב שהנוסח שונה. ממש גמגמתי כשהבאתי שוב את התפילה ושמתיה לפני הרב.

הרב מייד שאל: "מי שינה את הנוסח?", כמעט בלעתי את לשוני, ואמרתי בשקט: "הרבנית אמרה שאולי כדאי...".

הרב מייד קלט שאני נבוך מהמצב, ואמר בקול ובחיוך רחב: "אה, זה הרבנית שינתה... מה אתה חושב, גם הרב צריך להקשיב לרבנית! זה טוב מאוד!"

(הרב יוסף אלנקווה, רב נווה-דקלים לשעבר)

יום הולדת לסבתא

החג המשפחתי הגדול מכולם היה יום ההולדת של סבתא שתחיה. בכל יום הולדת סבא זצ"ל טרח והשקיע לגרום לסבתא להרגיש הכי טובה ומיוחדת ולהפוך את יום ההולדת לבלתי נשכח. היינו עושים מסיבה גדולה, וכל בני המשפחה שיכלו היו מגיעים. סבא היה מכין לסבתא מגילה של ברכות ואיחולים מתובלת בגימטריות, פירושים וחידודים מיוחדים, המגילה היתה מגולגלת וסגורה עם סרט, ובתוכה היה ורד ענק, וכמובן מתנה – תכשיט בשביל סבתא שיתאים לטעמה. לכולנו היה אתגר, להבין את הברכות העמוקות והשנונות שסבא היה כותב לסבתא במגילה.

היה מדהים לראות שכמעט תמיד היחידה שהבינה הכול היתה סבתא, ומי שהיה מסתכל, היה רואה את הקשר העמוק שהיה בין סבא לסבתא, בטוב וברע, בשמחה וגם בעצב.

כשסבא כאב בבית-חולים, סבתא גם כן לא הרגישה טוב, וכשמצבו של סבא השתפר, גם סבתא חזרה לחייך.

(יעל בן אליהו, נכדת הרב)

הרב הופך לסבא

הלידה של בננו הבכור עמיחי התארכה והתארכה עם צירים ממושכים שלא קידמו דבר. בשלב מסוים גם הצוות הרפואי לא היה בטוח שתיתכן לידה טבעית, כי על-פי הבדיקות היה צפי לעובר גדול. נשלחנו לצילום רנטגן (אז עוד לא היה מכשיר אולטרא-סאונד זמין) ואכן הצילום העיד שצריך תפילות כדי שהכול יעבור באופן רגיל.

הרבנית אליהו, חמותי שתחיה, כששמעה שאלו פני הדברים, התקשרה מייד לרב מרדכי אליהו זצ"ל וסיפרה לו את העניין. הרב הדליק נר לכבוד הצדיקים. לאחר מכן, אסף מנין של אנשים, נסע אתם לכותל והתפלל ללידה קלה ורגילה לאימא ולילד בריא. ואכן, התפילות עשו את שלהן ונולד בשעה טובה ילד בריא ונחמד ששקל למעלה מארבעה ק"ג, והוא זה שהפך את הרב אליהו לראשונה לסבא...

(הרבנית טובה אליהו, כלתו של הרב)

נס השבת אצל סבא

במהלך ימי ה"שבעה" שמענו סיפורי ניסים רבים על סבא הרב זצ"ל, שכל אחד מהם גדול ומופלא מחברו. אבל אני רוצה לספר על נס אחר, הנס הפרטי שלי: נס השבת אצל סבא. שבת שמלאה ברגעים קטנים, שרק היום אני מבין את עוצמתם.

איך סבא מצא זמן בכל ערב שבת להתיישב אתנו, הבנים והנכדים, ולספר לנו סיפורים מרתקים מבית-אבא, סיפורי צדיקים, חוויות משפחתיות שהטביעו עליו את חותמן וסיפורים מעניינים מחייו – מהמפגש עם האפיפיור ועד ביקור בכלאו של פולארד, כאשר בין לבין היה מקפיד לגלות לנו סודות שמסתתרים בין פסוקי פרשת השבוע.

איך היה כה חשוב לסבא לסדר לסבתא את הפמוטים בטרם תבוא השבת, באיזו מסירות ואהבה אין קץ היה מסדר אותם מוקדם, ולא בדקה האחרונה ולא כאילו זה עול עליו.

לא היה ולו ערב שבת אחד שבו שכח סבא לסדר לסבתא את הפמוטים להדלקה.

הוא גם היה לוקח אותנו לעזור בהכנות לשבת. לשים על המתגים של האור כיסוי שכתוב עליו "שבת" וכו', ולעשות את הכול בנחת רוח של ערב שבת, בשמחה ובזריזות.

מייד כשחזרנו מבית הכנסת היה סבא מקדש על היין, ובשעה שנצרך להוסיף מים לגביע הקידוש, היה קורא לנו, הנכדים, מקטן הילדים ועד לבכור שבהם, ונותן לכל אחד למזוג טיפת מים אחת לגביע. ואם היה נכד או נכדה קטנים – הוא היה מרים אותם כדי שיוכלו למזוג את טיפת המים ביין. רק אחרי שכל נכד נתן משלו לגביע, המשיך סבא וקידש על היין.

לאחר הקידוש, כשכל המבוגרים הלכו אל המטבח ליטול את ידיהם, היה אוסף סבא את כל נכדיו הקטנים לכיור בחדר אחר ונוטל אתם ביחד את הידיים, הרחק מעיני ה"מבוגרים".

איך שסבא היה בוצע את הפת ומחלק לכל המסובים לשולחן, ולנכדים היה שומר חתיכות מיוחדות מהפיתה. מהחתיכות ששמר היה יוצר צורות של "מקל סבא" ורק אז נותן לנו.

השולחן היה מלא שירי שבת ודברי תורה מתוקים, ואף פעם לא שמנו לב איך שהזמן עובר עד שהיו מגיעים אנשי השיעור שאחרי האוכל ודופקים בעדינות בדלת. בין לבין היינו שרים שירי שבת, ותמיד סבא היה שר את השירים שסבתא הכי אוהבת.

בבוקר מוקדם היה סבא מעיר אותנו ושואל אם אנחנו רוצים לקום לתפילת "ותיקין", ולא היה אפשר להרגיש כלל שאנו נמצאים בעיצומו של חיפזון של בוקר. סבא היה מתנהל ברוגע ומכין לנו פרוסת עוגה ושתייה חמה מכל הלב, כאילו כל העולם עמד מלכת.

בדרך לבית הכנסת – המוני אנשים מלווים את סבא, שואלים שאלות, מבקשים ברכות, וסבא עוצר ליד אישה שנחבאת אל הכלים, שואל לרצונה ומברך אותה. רגעים רבים כל

כך הוא היה שייך אל הכלל, תמיד נמצא שם בשביל אותם רבבות שצובאים על דלתותיו, מנהיג את עם ישראל. אבל בשבילי, הוא תמיד היה יותר מזה: הוא היה סבא שלי.
(איתי בן אליהו, נכד הרב)

מתיקות השבת אצל סבא

הרבה הרבה סיפורים יש לי לספר על המתיקות של שבת אצל סבא. דברי התורה המתוקים, היחס המיוחד לכל הילדים, לכל הנכדים, גם לקטנים ביותר. בכל סעודות השבת והחג הקדיש לנו סבא הרבה תשומת לב, ולכן כל הילדים היו רוצים מאוד לשבת על ידו. לכן בחציו של השולחן שהיה קרוב לסבא ישבו תמיד הילדים, והמבוגרים ישבו בצד המרוחק יותר. פעם, כששאלו את סבא למה הוא מתייחס כל כך בנחת ומקדיש זמן לילדים, הוא אמר כי ילדים קולטים הכי הרבה.

בזמן הקידוש סבא הקפיד להסתכל על נרות השבת. לאחר מכן, הוא היה אוסף אותנו, הילדים, שנבוא ליטול ידיים עמו, בכיור שליד הלשכה שלו. סבא היה הולך בראש ואחריו טור של ילדים. זו היתה חוויה מיוחדת שלנו עם סבא. אני זוכרת איך הרגשנו מיוחדים, שאנחנו לא נוטלים ידיים סתם כך במטבח, עם שאר המבוגרים. היום אני נזכרת בכך בחיוך, וחושבת שזו היתה בוודאי דרכו לעזור לסבתא, שלא יסתובבו לה כל הילדים במטבח. אך הצורה שבה נעשה הדבר הפכה את הנטילה לחוויה מיוחדת בשבילנו, ונתנה לנו להרגיש מיוחדים.

תוך כדי שהיינו אצל סבא גם למדנו הרבה דברים חשובים לחיים. אני זוכרת, למשל, איך ביום שישי אחד צלצל הטלפון וביקשו מסבא להתפלל לרפואתו של אדם מסוים. סבא בירך אותו, והוסיף שבע"ה הכל יהיה בסדר. שאלתי אותו מה צריך לעשות כדי שתפילותינו יתקבלו, וסבא ענה לי שצריך לשמור על הפה טהור ונקי ואז ה' שומע לתפילות.

בערב פסח היינו באים לפעמים לעזור לסבא ולסבתא בהכנות לחג. סבא היה מחמיר על עצמו לא לאכול דברים קנויים בפסח. סבא וסבתא היו טוחנים בעצמם את הפפריקה, הפלפל השחור, הכמון והקפה. אני זוכרת איך עזרנו פעם לסבא להכין פפריקה. במרפסת היו תלויים פלפלים מיוחדים לייבוש, עזרנו לסבא להוציא את החלקים הלא טובים של הפלפלים, סבא היה מסביר לנו מה הוא עושה בכל שלב, אחר כך היינו טוחנים את הפלפלים וכך מכינים פפריקה. כך היה סבא, מצד אחד איש קדוש, מלא הדר, מקפיד על כל מצווה ומצווה, אך מצד שני היה סבא אוהב, שידע ליצור קשר מיוחד אתנו, הילדים.

(מיכל כפרי, נכדת הרב)

חיבוב מצווה בשולחן השבת של סבא

שולחן השבת של סבא וסבתא היה המפגש הכי חזק ומשמעותי עם סבא. זה היה מפגש רב השפעה, שכל אחד מהנכדים זוכר היטב. הרב היה מלא חיים, מלא שמחה של חיבוב מצווה, והשתדל להדביק את כולנו, בעיקר את הילדים, בשמחה ובחיבה למצוות.

כשהלכנו ליטול ידיים לפני הסעודה הוא היה מכריז ש"רק הקטנים נוטלים אתי!", וכולנו היינו נרגשים ורצים ליטול ידיים עם סבא. הוא היה שואל אותנו איזו חלה הכי יפה, ובוצע אותה, בפנים מאירות ובשמחה גדולה. אם היה ילד עצוב, סבא היה מושיב אותו לידו ומאכיל אותו מצלחתו, עד שהיה יוצא שמח וטוב לב.

את הפיתות שהיו על השולחן היה חותך עבורנו, הילדים, בצורות מיוחדות, כדי לשמח אותנו, ובו בזמן היה עורך דיון הלכתי עם המבוגרים, על ההיתר שבדבר...

בכלל, על כל פרט בסעודה היה הרב מעורר דיונים הלכתיים, כמו למשל: האם מותר לערבב את הטחינה עם הסלט (דבר שאהבנו מאוד לעשות...).

הוא היה מספר סיפורים על גדולי ישראל ומתבל אותם בדברי הלכה, וכך העביר לנו, הילדים, את המסרים החשובים, בצורה החודרת אל הלב.

(הרב אריאל אליהו, נכד הרב)

המחוג של השניות

יום אחד הביאו לביתו של סבא הרב זצ"ל מחשב עם פרויקט השו"ת, והיה שם גם משחק מחשב מעניין. באותו היום החלטתי שאני לא הולך לישיבה אלא נשאר ליד המחשב לשחק.

בשעה 08:00 בבוקר, השעה שבה בדרך כלל הולכים לישיבה, סבא לא העיר לי, הוא רק דפק בדלת החדר ושאל אותי אם אני מרגיש טוב. עניתי לו: "ברוך ה' כן".

הבנתי את הרמז אבל המשחק קרץ יותר, והחלטתי להמשיך במשחק. בשעה 08:30 סבא נכנס שוב לחדר, כאילו בטעות, ואמר לי: "אני רואה שלא אכלת ארוחת בוקר". שוב הוא לא העיר לי דבר, אלא הלך להכין לי חביתה עם כוס שוקו, וזאת כשאני יודע שלסבא אין טיפת זמן מיותרת! אבל המשחק קרץ יותר, והחלטתי להמשיך במשחק ולא ללכת לישיבה.

כך אני יושב ומשחק עד השעה 13:00 בצהריים ולא הולך ללמוד תורה, וסבא לא מעיר לי דבר. אבל זו היתה הפעם האחרונה שבה שיחקתי במחשב מאז ועד היום. ההערה

בלי הערה של סבא היתה כל כך חזקה, למרות שהיתה בלי שום מילים, בלי שום דיבור ישיר, רק משהו עקיף לגמרי.
אחרי יומיים ראיתי את סבא עומד ליד השעון בסלון ומסתכל עליו. שאלתי אותו מה הוא עושה, וסבא ענה לי: "תראה איך המחוג של השניות זז מהר". הבנתי שסבא רוצה לומר לי שעדיף שלא לבזבז את הזמן.
(הרב אלעד אליהו, נכד הרב)

לא כמו כל האבות

אצל אבא לא היה רגע אחד מבוזבז לשווא. תמיד הוא היה לומד או עונה תשובות לאנשים או כותב, ויחד עם זאת הוא היה מקדיש לנו, הילדים, זמן במאור פנים ולא בתחושה של קוצר רוח. בחופשות הוא היה לוקח אותנו לטיולים, ואני חושב שבטיולים הללו למדנו אהבת תורה יותר מכל זמן אחר. בדרך הוא היה מספר לנו אגדות מחז"ל, מהזוהר ומהמדרשים. הוא היה משתף אותנו בשאלות ששאלו אותו והיה שואל אותנו לדעתנו, מה אנחנו היינו עושים.
כשגדלנו יותר הוא היה משתף אותנו בשאלות הלכתיות ודן אתנו בהן. הוא שמע את דעתנו ואף פעם לא סתר אותה. תמיד היה מחזק את דעתנו ומביא לה סימוכין. ואם היינו אומרים דבר שלא ראוי כלל, הוא היה דן אתנו בלי ביקורת על דברינו עד שאנחנו בעצמנו היינו דוחים אותה ולא הוא.
אבא היה מנצל את הזמן מאוד, ואני הייתי בטוח שכך הם כל ההורים בעולם. כל האבות שבעולם אף פעם לא מבזבזים את הזמן שלהם, אפילו לא לשנייה אחת. אני זוכר את היום שבו הלכתי לבית של חבר בכיתה א' וראיתי את אבא שלו יושב ומתבטל. הסתכלתי עליו בפליאה, לא מבין למה הוא לא לומד תורה, למה הוא לא מנצל כל שנייה לעזור לאנשים. כשהאבא של החבר שלי קלט שאני מסתכל עליו בתדהמה ובהלם, הוא כנראה הבין מה קורה לי ואמר: "לא כל ההורים בעולם הם כמו אבא שלך!" ואני לא הבנתי – למה לא כל ההורים בעולם הם לא כמוהו?!
(הרב שמואל אליהו, בן הרב)

על קברי צדיקים

השער ייפתח

סיפור זה התרחש במוצאי-שבת, אחרי שהרב זצ"ל שבת אצל בנו, הרב שמואל אליהו שליט"א. במוצאי-שבת התקשר אלי הרב שמואל ואמר: "הרב חוזר לירושלים והוא

הולך להתפלל לפני כן אצל ר' מאיר בעל הנס. יש לי בקשה ממך – אם תוכל לארגן שיהיה לרב מנין".

הודעתי לכמה אנשים, וכמובן באנו כולנו בשמחה. אני יודע שקבר ר' מאיר סגור בדרך כלל בלילה. כיוון שכך, התקשרתי לר' מנשה ועקנין, שהיה ראש הכולל של כל ישיבות ר' מאיר בעל הנס, וביקשתי ממנו שמישהו יבוא לפתוח.

התברר שהוא היה בבני-ברק באותה שעה. נתנו לי טלפון נוסף של יהודי אחר שעובד שם כמשגיח ומברך את הקהל, ושמו עמנואל כהן. אמרו לי לנסות לתפוס אותו, כי יש לו את המפתח. ניסיתי כמה פעמים להשיג אותו, אך הוא לא ענה לי.

הדבר כאב לי מאוד, אך לא נותרה ברירה. התקשרתי לרב שמואל ואמרתי לו את הדברים וביקשתי שיאמר אותם לרב. הרב שמואל אמר לרב, והרב ענה לו: מה אתה מודאג? השער ייפתח!

הגעתי לפני הרב, כמובן, עם רכב מלא באנשים ועוד חבר שהביא איתו גם כן רכב מלא באנשים. הציון, כצפוי, היה סגור. הרב הגיע, ירד מהרכב ונישקתי לו את היד. לא הספקנו להביט אחורה ולפתע את מי אנו רואים מגיע, אם לא את עמנואל כהן שהמפתח של הציון אצלו? הוא עמד המום ושאל אותנו: מה אתם עושים פה? השבתי לו בשאלה: מה אתה עושה פה?! הוא סיפר שהוא שכח את פנקס החשבונות של הישיבה ביום שישי ועכשיו בא לקחת אותו.

הרב שמע את השיחה בינינו ובת-שחוק על פניו. הוא היה היחיד מבינינו שלא הופתע מההתרחשות.

(הרב שאול דמרי, רב אזורי ומחנך)

דבר עם ר' יהודה

במסגרת עבודתי כממונה על המקומות הקדושים הגעתי יום אחד לקברו של ר' יהודה בר עילאי. היה זה לפני שבנו את כל הבניין, הישיבה והכולל שנמצאים שם היום. אז היתה שם רק מערה שלא מכבדת את ר' יהודה, מי שהיה החברותא של רשב"י.

הדבר כאב לי מאוד. יום אחד הגיע לשם הרב זצ"ל עם בנו הרב שמואל וכל הפמליה, ואמרתי לרב: "הרב, תראה איך הקבר נראה. האם הרב יודע על תורם רציני שישפץ פה?" השיב לי הרב: "זאת הבעיה שלך?"

אמרתי לו: "כן. הרב בטח מכיר תורם שיוכל לתרום".

אמר לי הרב: "ה' יעזור".

אחרי שלושה ימים הגיע הרב שמואל עם יהודי מירושלים ואמר לי: "הרב שלח לך מישהו".
אותו יהודי שאל אותי מה אני רוצה לעשות במקום, והשבתי לו שאני רוצה להקים מבנה. הוא שאל באיזה גודל, ואני השבתי בצניעות: 50 מ"ר. הוא הביט בי ואמר: ואם אני אביא לך 100 מ"ר? אחר כך הוא שאל כמה זה אמור לעלות, והשבתי לו שמדובר ב-40,000 דולר. היהודי הפתיע אותי שוב ואמר: ואם אני אתן לך 80,000 דולר? ועוד בטרם עיכלתי את הדברים הוא המשיך ואמר: אבל בתנאי אחד: תוך חודש הכול גמור! התקשרתי לקבלן שאני מכיר והוא ביקש שאכין את הסקיצה כדי שהוא יוכל להתחיל לעבוד. תוך יום או יומיים הבאתי מהנדס והראיתי לקבלן את התוכנית. הוא אמר לי: תשמע, ר' שאול, זה מקום של עתיקות פה. אסור לבנות וגם אם יאשרו לך בסוף – כל הפרוצדורה הזאת לוקחת לפחות חצי שנה. אבל אני עמדתי על שלי והשבתי לו: אני נותן לך את הסקיצה ואתה מתחיל לבנות כמו שהרב אמר! תוך חודש אתה גומר! הקבלן המשיך ואמר שהוא חושש שייקחו לו את הרישיונות, אבל לאחר שאמרתי לו שהדבר הוא על אחריותי, הוא התרצה והתחלנו לעבוד.
בנינו 24 שעות ביממה. הגיע היום שהיינו אמורים כבר ליצוק עמודים ורצפה. הבאנו 30 מיקסרים של בטון (עשרות קובים של בטון) ופחדתי שברגע הזה יבואו ויעצרו אותי וגם את הקבלן, וכל החומר ילך לאבדון. המיקסרים הגיעו, ומייד אחריהם הגיעה המשטרה. המשטרה רצתה לעצור את הקבלן. הם שאלו מי הוא שהביא את הקבלן, ואני השבתי שאני הבאתי אותו. המשטרה נתנה הוראות לשפוך את הבטון ואמרה: "אנחנו מביאים טרקטור להרוס את כל מה שבניתם, כי זה נבנה ללא רישיונות ופיקוח מטעם משרד העתיקות".
הרמתי טלפון לרב. אמרו לי: הוא לומד".
אמרתי: לא מעניין אותי. אני צריך את הרב! הולכים לעצור אותי!
הביאו לי את הרב. אמר לי: כן חכם? (כך תמיד קרא לי: "החכם הטברייני")
סיפרתי לו. אמר לי: מה אתה פונה אליי? דבר עם ר' יהודה.
אמרתי לו: איך אני יכול? יש לי פה צו! רוצים לשפוך את כל החומר, והקבלן בורח!
אמר לי הרב: דבר איתו (עם ר' יהודה)!
הקמתי שם צעקות ובכיות. מה לא עשיתי במערה?
ואז ניסיתי לתפוס את זה שיכול היה לבטל את הצו: ראש המועצה האזורית.

ניסיתי לתפוס אותו בכל דרך והוא התחמק ממני. לאחר שראיתי שהוא מתחמק לקחתי את הרכב וביקשתי: חכו לי חצי שעה.

נסעתי אליו, אבל הוא לא היה בבית. אמרתי לאשתו: אם יקרה משהו לילדים שלך, זו לא אחריותי. תגידי לבעלך שהוא פוגע בר' יהודה בר עילאי. היא כנראה נבהלה. חזרתי חזרה, ופתאום מגיע ראש המועצה למקום, כולו רוגש, ואומר לי: הפחדת את אשתי! אתה לא מתבייש?

אז פנה ראש המועצה למשטרה ולפיקוח שעמדו שם ואמר להם: עזבו. בגלל שזה רב גדול אז תבטלו ותנו להם להמשיך לעבוד, והם יגישו את העבודות מאוחר יותר.

אז התקשרתי לרב מרדכי אליהו והוא אמר לי: נו, סיימתם לבנות? דיברת עם ר' יהודה והוא ענה לך!

(הרב שאול דמרי, רב אזורי ומחנך)

גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם

מאז פטירתו של הרב זצ"ל, זורמים אלינו סיפורים רבים על כוחו וגדולתו של הרב, גם לאחר פטירתו. אנשים שהתברכו או זכו לראות ניסים – בזכות הרב. גם שלא בחייו. סיפורים אלו שופכים אור על גדולתם של צדיקים, במותם, אולי אף יותר מבחייהם. קיבצנו כאן כמה מן הסיפורים.

הרב פועל בהלוויה שלו

אני מלמד תורה בכולל בעיר צפת, אבל הבן שלי התרחק בשנה האחרונה מהאמונה. הוא בחור מוכשר במיוחד, אבל הוא נכנס למשבר קשה, ולא ברור לו למה צריך ללמוד תורה, למה צריך להתאמץ על תפילה ומצוות. בכלל, הוא התחיל להתפעל מהעולם שמחוץ לכותלי הישיבה וגרם לנו דאגות רבות.

בחודשים האחרונים הוא כבר לא הלך לישיבה, בקושי קם להתפלל, בקושי בירך, ודרכו לא היתה ברורה לו ולנו. הרבה שיחות קיימנו אתו. הרבה רבנים מהישיבה דיברו איתו. הרבה דמעות שפכנו בתפילה עליו, אך לצערנו לא ראינו שינוי.

ביום ששמענו את הבשורה הנוראה על פטירתו של הרב אליהו זצ"ל היינו בנסיעה לחתונה במרכז הארץ. מייד שינינו את כיוון הנסיעה והגענו לירושלים, עוד לפני הפקקים הגדולים. הצלחנו להתקרב לאזור הישיבה, מה שלא זכו לו רבים. אני נדחקתי לכיוון המכונית שהרב היה בתוכה, שכן ידעתי את כוחו הגדול של הרב בתפילה, ונצמדתי בכל כוחי אל המכונית הנוסעת. יחד איתי היו רבים רבים שלא היו מסוגלים

להפרד מהרב. אהבנו אותו בכל לבנו. הרגשנו את אהבתו הגדולה אלינו. עכשיו הוא הולך מאתנו.

לא עזבתי את המכונית, כמו עוד עשרות או מאות כמוני. בכיתי שם כמו תינוק. ביקשתי ממנו שיתפלל על הבן שלי. ידעתי עד כמה חשוב לרב לימוד התורה של נערי ישראל. התפללתי וביקשתי כמו שמבקשים מאבא. לא עזבתי את המכונית, וכמוני רבים. המכונית לא עמדה בעומס, אבל הרב כנראה כן. כי למרות שכל הגלגלים התפוצצו מהעומס, וגם הצירים נשברו, משהו קרה והמכונית המשיכה בנסיעה. אני זוכר את הנהג צועק שהוא לא מסוגל יותר לנסוע עם רכב שבור צירים, והשוטר אומר לו שלעצור זו סכנת נפשות, שכן אם המכונית תעצור יהיה לחץ של מאות אנשים משני הכיוונים. "אי-אפשר לעצור", צועק השוטר, "זו סכנת נפשות". והנהג צועק לו חזרה: "אי-אפשר לנסוע, האוטו שבור. אין גלגלים, אין צירים. אי-אפשר לנסוע". "סע", מתחנן השוטר, "זו סכנה. תנסה". הנהג מנסה והמכונית ממשיכה לנסוע באורח פלא עד הציון של הרב. אבל לא על כך באתי לספר, על כך יכולים לספר הנהג או השוטר או כל המאות שהיו שם וראו את זה כמוני. אני רוצה לספר על העניין האישי שלי – הבן שבכיתי עליו ליד מכוניתו של הרב. הבן שביקשתי מהרב שיתפלל עליו לפני שהוא הולך מאתנו, לפני שהוא עוזב.

הבן הזה התהפך מייד אחרי ההלוויה. הוא לא ידע על מה בכיתי באותו לילה, אבל יומיים אחר כך הוא כבר חזר לישיבה ללמוד במרץ רב. הוא עבר משהו נפשי שלא קרה לו כבר שנה שלמה. אני לא יודע מה עובר עליו. אני יודע מה עובר עלי. וגם יודע מי חולל את השינוי הזה.

אוי, מה יהיה עלינו. אנחנו עכשיו יתומים. יתומים היינו ואין אב. מי יתפלל עכשיו על ילדינו? מי יתן לנו תמורתו? מי יתן לנו איש שהיה אוהב את כל העדות והזרמים? מי יתן לנו איש שאהב אותנו כמו אבא?

חבל. חבל על דאבדין.

(ראש כולל בעיר צפת)

הרב פועל במקום קבורתו

הסיפור הזה קרה ביום השלישי אחרי פטירת הרב זצ"ל. אני גר בנצרת עילית ומשתדל להיות פעיל בגרעין התורני בנצרת, להרבות תורה כמצות הרב אליהו זצ"ל ששלח תלמידים להרבות תורה ברחבי הארץ.

לא הספקתי להגיע להלוויה, ולכן מאוד רציתי להיות בציון של הרב למרות שעדיין לא הוכנה המצבה. להתפלל שם, בין השאר גם על הזיווג שלי. נסעתי באוטובוס מעפולה לירושלים, וביקשתי מהנהג שיעצור לי בצומת סחרוב, כדי שאוכל ללכת משם ברגל לציון של הרב שנמצא בהר-המנוחות. הנהג הסביר לי שאין תחנה במקום הזה, אין שם גם שוליים, לכן אצטרך לרדת במקום אחר ולחזור באוטובוס או ברגל את כל הדרך חזרה. החלטתי לנצל את הזמן "בלכתך בדרך", והייתי שקוע בלימוד בספר כשהאוטובוס החל להתעייף בעליות לירושלים. במקום כלשהו האוטובוס נעצר מרוב עייפות וחום, ואני, שהייתי שקוע בלימודי, לא שמתי לב איפה נעצרנו. רק אחרי כמה דקות הרמתי את ראשי וראיתי שאנחנו נמצאים חמישה מטרים לפני גינות סחרוב, המקום שבו ביקשתי לרדת.

ניגשתי לנהג ושאלתי: האם אני יכול לרדת? הוא אמר: "בוודאי", והתנצל על כך שהאוטובוס נתקע בגלל שהיום יום חם והיו עליות וכו'. ירדתי, תוך כדי שאני אומר לעצמי: הרי בדיוק במקום הזה אני ביקשתי לרדת והנהג אמר שאי-אפשר. מייד אחר כך חשבתי לעצמי: אולי כל התקלה הזאת של האוטובוס היא בגלל שאני הולך לציון של הרב אליהו זצ"ל, שמורגל בניסים?

תוך כדי הליכתי המשכתי במחשבתי: אם כך, איזו הצדקה יש לכך שאני מרוויח וכולם סובלים? הייתי עדיין קרוב מאוד לאוטובוס, ובכל זאת רצתי אליו מהר, להגיד לנהג שיניע וייסע לדרכו. התקדמתי אליו, נפנפתי לו וסימנתי לו שיניע את האוטובוס וייסע, וראיתי שזה בדיוק מה שהוא עושה – מניע את האוטובוס ונוסע.

שלא תבינו לא נכון, אני לא איזה צדיק או משהו כזה. סתם בחור שלומד קצת תורה ומשתדל לעשות את מה שהרב אליהו מלמד אותנו, במיוחד בכל מה שקשור להפצת התורה וכו'. ובכל זאת – "תא חזי כמה תקיף חיליה דאילנא".

(יוסף נחום, נצרת עילית)

הרב ממשיך לפעול עם תלמידיו

ישנן רבניות חשובות שהיו קשורות אל הרב זצ"ל. הוא היה מדריך אותן איך להדריך נשים להשגות רוחניות אמיתיות. היו לרבניות הללו וגם לתלמידות שלהן הרגשה רוחנית גבוהה. כל ההשפעה הרוחנית הזאת נקטעה עם פטירתו של הרב.

הרב ממשיך לעשות את שלו מלמעלה. לכן למרות שיש הנהגה בשם הגר"א לא לעלות בשנה ראשונה לקבר שלא להטריד את הנפטר, אצל הרב אליהו אפשר לעלות, כי הוא פועל כמו שפעל בעולם הזה.

(הרב עזרא שיינברג, ראש ישיבת אורות האר"י, צפת)

סיוע של צדיקים בהקמת המצבה של הרב

סיפור הקבורה של הרב זצ"ל הוא סיפור פלא שאין כמותו, שלא לומר הזוי.

כשהרב השיב את נשמתו לבוראו, התייעצנו מייד עם המשפחה מהו המקום שראוי לרב. שאלנו את המשפחה, והתברר שהרב קנה חלקת קבר, אבל החברה-קדישא בטעות קברו שם מישהו אחר. תוך כדי דברים הזכיר מישהו כי הרב ז"ל סיפר כמה וכמה פעמים על חלקת הקבר שהרב ניסים זצ"ל קנה לעצמו מאחרי הציון של החיד"א ז"ל, ולבסוף לא נקבר בה. היה נראה שהרב רצה לרמוז לנו להטמין אותו שם.

ולמה הרה"ג יצחק ניסים זצ"ל קנה חלקה לעצמו ליד החיד"א? כי הוא היה זה שטרח להעלות את עצמותיו של החיד"א לארץ-ישראל. הוא זה שביקש מד"ר דלה פרגולה ומד"ר נכון שיטפלו בעצמותיו של החיד"א בחו"ל, והוא היה זה ששלח את הרב מרדכי אליהו זצ"ל לטפל בקבורת עצמותיו של החיד"א כשהגיעו לארץ. בסופו של דבר נכבש הר הזיתים, והרב ניסים העדיף להקבר שם. לכן המקום נשאר פנוי, ועל כן טמנו שם את הרב ז"ל.

אחרי ה"שבעה" חיפשנו אדריכל שיסייע לנו בתכנון המצבה ומקום הקבורה. חיפשנו אדריכל עם נשמה שיוכל לתכנן את הציון, והמחותן שלי סיפר לי שיש אדריכלית שאומרים כי היא הכי טובה בעבודות אבן. הוא אמר שקוראים לה מיכל, ונתן לי את מספר הטלפון שלה.

התקשרתי אליה, והיא שמחה מאוד לעזור לבניית הציון של הרב אליהו זצ"ל. שאלתי אותה מה הקשר שלה לרב, והיא סיפרה לי שהרב בעצמו חיתן אותה. היא סיפרה כי המשפחות שלה ושל הרב קשורות כי היא... הנכדה של הרב ניסים זצ"ל. חשבתי לרגע שמישהו מסדר לי את כל הסיפור. איך פתאום הגעתי לנכדה של הרב ניסים, בדיוק בציון שהוא הכין לעצמו? אבל לא הבנתי כמה הדברים מסתדרים מעצמם.

כשרשמתי את שמה, היא אמרה לי שקוראים לה מיכל דלה פרגולה. כששמעתי את השם החוורתי. לשאלתי היא אמרה כי היא נשואה לנכד של ד"ר דלה פרגולה. כן, כן, זה שהעלה את עצמותיו של הרב חיד"א בשליחות של הרב יצחק ניסים ז"ל. וזה המקום שנקנה בגלל אותו סיפור של העלאת העצמות. והסיפור הזה הוא זה שיצר את השידוך שלה ושל בעלה. והרב אליהו חיתן אותם. ועכשיו במקרה הכי גדול בעולם אני מגיע דווקא אליה.

גילוי מצבה

המצבה על קברו של מרן הרב מרדכי אליהו זצוק"ל בהר המנוחות בירושלים, הוקמה כמצבה ייחודית, אשר נבנתה בעבודה עברית בחוות "גבעות עולם" ביישוב איתמר שבשומרון.

הוגה ויוצר המצבה, האמן אסף קדרון, תיאר את תכנון עיצוב המצבה: "המצבה בנויה מאבנים שהובאו מארבע ערי הקודש: ירושלים, צפת, טבריה וחברון. עוד הוספו למצבה אבנים שנותצו ממבנה הישיבה בקבר יוסף בשכם על-ידי פורעים. מאות רבות של אנשים ונוער מהארץ ומחו"ל הגיעו לאתר הקמת המצבה בחוות גבעות עולם, בכדי לזכות ולקחת חלק סמלי בבנייה. עם סיום הפרויקט הועברה המצבה בשלמותה לירושלים והונחה במקומה".

מקום הציון, המשמש כמקום משכן נפשו של הרב, יהיה מהיום מקום חיבור של כלל ישראל עם קדושת הרב וקדושת הארץ. המצבה, המשדרת כולה הוד קדומים ויופי בראשיתי, מאפשרת לבאים להתחבר ולחוש את שליחות חייו הגדולה של הרב, אשר שימש כחוליה מרכזית בשרשרת מסירת התורה עתיקת היומין.

את הנוסח החקוק על המצבה חיברו הרב שבתאי סבתו שליט"א, ראש ישיבת מצפה-יריחו, יחד עם אחיו, הרב הסופר חיים סבתו שליט"א, ר"מ בישיבת מעלה-אדומים. הרבנים סבתו השקיעו בכתיבת הנוסח זמן רב, כיוון שכתוב כי בשמים מתייחסים למה שכתוב על המצבה – דנים את האדם על שבחים שניתנו לו שלא כדין, ודנים את בני האדם אם לא שיבחו אותו כדין. לכן הכול צריך להיות מדויק בהחלט.

על המצבה חקוק:

פ"נ
אבינו מורנו עטרת ראשנו
רב רבנן הראשון לציון
מרא דארעא דישראל
חסידא קדישא ופרישא
כמוהר"ר מרדכי אליהו זצ"ל
בן המקובל חכם סלימאן ומזל זצ"ל
שלשלת יוחסין וממשיך דרך
מרן רי"ח טוב "בן איש חי" זי"ע
באהבת עולם נפשו בערה
מזבח תוקד סתר עליון סְתרה.

עוצם עיונו חוט השערה
בפני קדשו זרחה נהרה.
מעפעפי שחר רוחו שוררה
יושב על מִדִּין באמונה ויושרה.
פסקיו קבע באהבת תורה
מאמר מרדכי דרכי טהרה.
אֶשכולות מידותיו על תלמידיו הִשרה
ברגבי ארצנו דבק בגבורה.
אומה שלמה באהבתו קשורה
טוהר עיניו אלה אזכרה.
ארי בתורה עלה בסערה
בחיי עולם נפשו תהא צרורה.
נלב"ע כ"ה סיוון תש"ע
תנצב"ה

הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא
רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר אוֹמֵר: זְהִירוּת מְבִיאָה לִידֵי זְרִיזוּת, וּזְרִיזוּת מְבִיאָה לִידֵי נְקִיּוּת וְכוּ',
רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְבִיאָה לִידֵי תְּחִיַּת הַמֵּתִים, וּתְחִיַּת הַמֵּתִים בָּאָה עַל יְדֵי אֵלִיָּהוּ זָכוּר לַטּוֹב.
הַמָּקוֹם יְזַכֵּנוּ לִרְאוֹת בִּבְיאָתוֹ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן!

איך עובד אליהו הנביא?

הפסוק בספר מלאכי אומר על אליהו הנביא שהוא מצליח לעורר אנשים לתשובה: "הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם ה' הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם". איך הוא עושה את זה? פעם ראיתי את הכוח שלו בפעולה וזה היה פלא לגמרי. קשה להאמין איך זה עובד.

שנים רבות שידרתי שיעורי תורה בתחנת הרדיו "קול האמת". למעשה זו היתה תחנה שהקמתי בעשר אצבעותי. היו לתחנה מאות ואלפי מאזינים, והיא היתה התחנה הפופולארית ביותר בקרב בעלי התשובה. התחנה הזאת היתה מוגדרת כתחנה לא חוקית, אבל בעבור הרב מרדכי אליהו ז"ל היא היתה חוקית לחלוטין. הוא היה נותן אצלנו שיחות, משיב על שאלות ומברך את המאזינים. למעשה הוא החזיק אותנו מבחינה רוחנית, ולכן לא פלא שתמונתו היתה תלויה בכניסה לתחנה.

לימים הכבידו עלינו השלטונות את ידם, ואני נאסרתי בעוון שידור דברי תורה. פלא פלאים היה לי שנאסרתי ביום י"ג באלול, שהוא יום פטירתו וההילולא של מורנו ורבנו

בעל הבן איש חי זיע"א, שהייתי עושה לו הילולא כל שנה. השתחררתי ממעצר-בית באותו יום בדיוק. פלא, כי הרב אליהו הוא ממשיך דרכו הרוחנית של הרב בעל הבן איש חי. וכבר הזכרתי את הקשר הרוחני של הרב לתחנה.

המעשה שאני רוצה לספר עליו התרחש בתקופה שבה לא היינו מאוימים במאסר. בכל פעם היו מחפשים אותנו, ואנחנו היינו מחליפים מקום שידור וממשיכים לשדר. כשהם היו מתקרבים אלינו – היו לנו מזהירים שהתריעו בפנינו והיינו מפסיקים לשדר, כך שאף פעם הם לא תפסו אותנו בשעת מעשה. הדבר היחיד שהם יכלו לעשות הוא להחרים את המשדרים, ואנחנו היינו עושים התרמה וקונים משדרים אחרים.

פעם שידרנו ממרכז ירושלים, בדירה ששכנה מול "מחנה יהודה", מעל חנות הספרים של סאלם. השוטרים הכינו לנו מארב מתוכנן היטב ביחד עם פקחים של משרד התקשורת, ופרצו לאולפן באמצע השידור. לא הספקנו לעצור את השידור, והנה אני רואה עשרה שוטרים נמצאים באולפן ביחד עם המפקד שלהם. "אתה בידיים שלי. תפסנו אותך על חם!" בישר לי המפקד. "הפעם לא תוכל להתחמק מאתנו".

ניסיתי להפעיל את כל הקשרים הפוליטיים שהיו לי, אבל כולם אמרו לי שאם תפסו אותי בשעת מעשה, אין סיכוי. המפקד עמד שם בנחת ואמר לי: "תנסה כל מה שאתה יכול. מספיק פעמים ברחת לי מבין הידיים, הפעם לא תוכל להתחמק. הפעם אתה בידיים שלי".

הצבעתי על התמונה של הרב מרדכי אליהו זצ"ל, ואמרתי למפקד שלהם: "אתה רואה את הרב אליהו? אני משדר את דברי התורה שלו פעמיים בשבוע. איך אתה רוצה להפסיק את דברי התורה האלה? הרב לא מרשה לך לעצור את השידורים". הוא אמר לי בלגלוג: "הרב יגיד לי מה לעשות?"

מייד כשהוא סיים את דבריו נכנס לאולפן סאלם, בעל חנות הספרים שהיתה מתחתינו, ואמר לי: "הרב אליהו סנדק בברית מילה כאן לידינו, תעכב אותם קצת, אני רץ אליו לבקש ברכה בשבילך". הוא רץ לברית, ואני המשכתי להתעכב עם השוטרים שהחלו להיות קצרי רוח. "הפעם לא ניקח רק את המשדרים, הפעם תפסנו אותך על חם, ניקח גם אותך למעצר".

סאלם הגיע לאולם הברית וראה את הרב יושב על כיסא הסנדק ליד הכיסא של אליהו הנביא. הוא סיפר לו במהירות מה קורה באולפן, והרב השיב: "לא יאונה לו כל רע. יצא עכשיו וימשיך לשדר".

עד היום אני לא מצליח להבין מה שקרה שם. ממש בשעה שהרב בירך אותי, שינה הקצין הבכיר את טעמו מן הקצה אל הקצה. כאילו הלב שלו השתנה. הוא אסף את כל השוטרים שהיו באולפן ואמר להם לצאת. לי הוא אמר: "סליחה על ההפרעה. תמשיך לשדר, אנחנו הולכים".

הסגן שלו אמר לו: "מה הולכים? לא עוצרים אותו? לא לוקחים את המשדרים?" והמפקד אמר לו: "לא!" הוא ראה אותי קצת מבולבל מהמהפכה שקרתה שם ואמר לי שוב בנועם: "תמשיך לשדר!"

כל מי ששומע את זה לא מאמין. הפקידים של משרד התקשורות שהיו שם אמרו לקצין: "מה אתה עושה?", אבל הוא עשה את עצמו כאילו לא שמע אותם. הוא אמר לשוטרים שלו: "החוצה", אמר לי יפה שלום והלך. ואני המשכתי לשדר.

אם אתם רוצים קצת הבנה בכוחות של אליהו הנביא, להשיב לב אבות על בנים, תזכרו את הסיפור הזה ותבינו איך משפיעים על אנשים מבפנים, מהלב שלהם.

(שמואל בן עטר, רדיו "קול האמת")

כבר היה פה אליהו

פעם יצא הרב זצ"ל, כהרגלו, בשעת בוקר מוקדמת לטבול במקווה. על יד הבית המתין לו אדם כדי לשאול שאלה. הוא סיפר לרב כי בשעה טובה אשתו ילדה הבוקר בן אחרי הרבה שנים של ציפייה. היתה לו שאלה: האם מותר לו להעיר את אמא שלו בשעה מוקדמת כל כך בבוקר, או שזו פגיעה בכבוד אמו? הוא חשש אם יעיר אותה זה פגיעה בכבודה. ואם לא יעיר אותה אולי היא תקפיד עליו שלא העיר אותה לספר לה שנולד לה נכד.

הרב אליהו שאל אותו היכן גרה אמו, והאב החדש השיב שהיא גרה ליד ביתו של הרב. אמר לו הרב: "אל תגיד לה כלום. היא תדע. זה יהיה בסדר".

הלך האיש לדרכו, והרב הלך למקווה. בדרכו חזרה עטף הרב את פניו במגבת של המקווה, כמו מטפחת ראש, דפק על דלת ביתה של אותה אישה, וכשהיא שאלה מאחרי הדלת: מה קרה? אמר לה הרב: "הבן שלך מכבד אותך ולא רוצה להעיר אותך מוקדם בבוקר, אבל תדעי לך שנולד לך נכד. מזל טוב".

הרב הלך מייד, הוא לא רצה שהיא תראה אותו ותכיר שהרב מרדכי אליהו בא לבשר לה על הנכד, אולי היא תרגיש קצת נבוכה. אבל כך הוא חשב שנכון לעשות על-מנת למנוע כעס אפשרי וסכסוך בין האם לבן שלה, האבא החדש.

האישה שהתבשרה בבשורה הטובה הלכה מייד לחלון לראות מי הוא זה שבא לבשר לה את הבשורה המשמחת, והנה היא שומעת אדם אומר לחברו: "הנה הרב אליהו". השעות היו שעות חשיכה והיא גרה בקומה קצת גבוהה, שמעה "אליהו" וחשבה מה שחשבה. כשהבן שלה בא בבוקר לספר לה שנולד לו בן, היא אמרה לו בארשת של חשיבות: "אני כבר יודעת. כבר היה פה הבוקר אליהו הנביא שסיפר לי לפניך שנולד לי נכד".

יום אחד הרב היה נוכח באירוע כלשהו, ושמע את הבן של אותה אישה מספר לציבור כי לאמו התגלה אליהו הנביא. הוא סיפר כי הוא הסתפק אם לבוא אל אמו בשעת בוקר מוקדמת והתייעץ עם הרב מרדכי אליהו מה לעשות, והרב אליהו אמר לו: "היא תדע. זה יהיה בסדר". איכשהו הרב סידר שאליהו הנביא יבוא ויבשר לאמו על לידת הנכד שלה. הכול כדי להשיב לב אבות על בנים ולעשות שלום בין אדם לחברו, שזה תפקידו של אליהו הנביא.

הרב שתק ולא רצה לקלקל לו את הסיפור על אליהו הנביא. אבל בזה לא נגמר הסיפור. יום אחד עבר הרב ברחוב, והנה אותה אישה שומעת את קולו של הרב. היא הצביעה עליו בהתרגשות ואמרה: "הנה אליהו הנביא. הנה אליהו הנביא. אני יודעת, אני אומרת לכם. אני מכירה את הקול שלו. הנה אליהו הנביא!"

הרב חייך ואמר לאלה שסובבו אותו: "אני לא אליהו הנביא, אני אליהו מרדכי".

"אתה אליהו הנביא?"

סיפרה פעם הרבנית, כי בימים שהרב היה דיין בבית הדין בירושלים ביקר בביתם פעם אדם שגר בדרום. הציע הרב לרבנית שייסעו עם אותו אדם לבקר את הבבא-סאלי ויחזרו באוטובוס. מייד בדקה הרבנית ומצאה שהם יוכלו לחזור באוטובוס שיוצא מרמלה לירושלים בשעה 23:00, ואולם כדי להגיע לאוטובוס מרמלה הם צריכים לצאת מנתיבות באוטובוס שיוצא בשעה 20:00.

נסעו הרב והרבנית בטרמפ עם אותו רב שביקר בביתם והגיעו לנתיבות לבבא-סאלי בביתו הישן, שהיה בבית דירות רגיל. פתחה להם אשתו של הבבא-סאלי את הדלת ואמרה להם בצער כי אינה יכולה לאפשר להם להכנס אל בעלה הרב הבבא-סאלי. הרבנית לא הספיקה להתאכזב מהנסיעה שהיתה לשווא, ופתאום הבבא-סאלי קורא לאשתו ומבקש ממנה שתתן לחכם מרדכי להכנס, שכן הוא מחכה לו כבר כמה ימים. מייד הכניסה אותם הרבנית אל תוך הבית, ואת הרב אליהו הכניסה אל חדרו של הבבא-סאלי. בינתיים ישבה עם הרבנית אליהו בחדר הכניסה והתחילה לבכות: "כבר

שבוע שהוא לא אוכל, ממוצאי-שבת, הוא אומר כי יש גזירה חמורה על עם ישראל ולכן הוא צם כדי לבטלה. תגידי לבעלך שישכנע אותו לאכול".

אחרי זמן מה נפתחה הדלת, והבבא-סאלי יצא בפנים מאירות ואמר לאשתו: "תעשי סעודה. התבטלה הגזירה. אנחנו נאכל ביחד עם האורחים שלנו". מייד נערך שולחן עם כל טוב מביתו של הבבא-סאלי, ונערכה סעודה בשירות ותשבחות.

בשעה 19:30 סימנה הרבנית מרחוק לבעלה, הרב אליהו, לסיים כדי לברך ברכת המזון בזמן, הכול על-מנת שיוכלו להגיע לאוטובוס היוצא ב-20:00 מנתיבות, כדי שיוכלו לחזור לירושלים בזמן. הבבא-סאלי, שישב מרוחק מהרבנית אליהו, כאילו שמע את דבריה ואמר לרב אליהו: תגיד לרבנית לא לדאוג, היא תגיע לירושלים בזמן. וכך עוד שעה ארוכה הוא המשיך עם שירות ותשבחות לקדוש-ברוך-הוא, שגאל את עמו מגזירה שהתבטלה.

בשעה 20:30 בירכו בבית הבבא-סאלי את ברכת המזון, והרב אליהו והרבנית יצאו לביתם. לאן יפנו בשעה זו? הציע הרב אליהו לרבנית שייסעו לרמלה באוטובוס המאוחר, ושם יראו מה יעשו. הרבנית השיבה לו שהאוטובוס שיוצא עכשיו מגיע רק ב-23:30 לרמלה, דהיינו חצי שעה אחרי שהאוטובוס האחרון יוצא מרמלה לירושלים, אבל הרב אליהו לא התרגש ואמר: אין דבר, נתקדם לירושלים.

הרב והרבנית הגיעו לרמלה ב-23:30, והרב הציע לרבנית שיבדקו מה עם האוטובוס לירושלים שהיה אמור לנסוע ב-23:00. הרבנית חשבה שאין בזה טעם, אבל הרב הציע לנסות בכל זאת.

הרב אליהו והרבנית הגיעו לתחנה, והנה האוטובוס לירושלים מלא נוסעים, עומד בתחנה וממתין.

"אפשר לעלות?" שואל הרב.

"לא כדאי לך, האוטובוס לא מניע", עונה הנהג.

"אם כן, מה עושים פה כל הנוסעים?" שואל הרב.

"הם כבר שילמו עבור הנסיעה לירושלים, אבל האוטובוס תקוע. לא כדאי לך לעלות".

"אנחנו כמו כולם", אומר הרב ועולה לאוטובוס יחד עם הרבנית, מתיישב בכיסאו ואומר לנהג: "תנסה להניע שוב".

הנהג מנסה שוב, והנה האוטובוס מניע. מה שלא קרה בחצי השעה האחרונה.

"אתה אליהו הנביא?" שואל הנהג בחשד.

"לא, אני אליהו מרדכי".

אביהם של ישראל ג'

הקדמה

למה הספרים על-פי מסילת ישרים?

שני ספרי "אביהם של ישראל" הראשונים על הרב זצ"ל נכתבו על-פי הפרקים של ה"מסילת ישרים". גם הספר הזה נכתב על-פי אותו סדר. לומר לנו שהספרים הללו הם לא ספרי סיפורים, אלא ספר לימוד רוחני. לדעת איך הרב אליהו גדל ומה אנחנו צריכים לעשות כדי שנוכל להמשיך את דרכו.

החיסרון של הרב זצ"ל הוא חיסרון גדול, והספרים הללו נועדו לסייע לנו למלא את החסר, לא בסיפורים אלא בהתוויית דרך. שנוכל להצמיח על פיהם דור שלם של תלמידים ובנים שממשיך את דרכו. שנוכל לסייע בהקמת דור חדש של תלמידים שייקחו את כוחותיו. שיאמצו את דרכו. שימשיכו את אהבתו ויישמו את תורתו.

ואהבת לרעך כמוך – אני ה'

הרבה פעמים אנשים שואלים: איך ייתכן שהתפילות של הרב התקבלו? מה היה הסוד שלו? יש לנו סיפור קטן שמלמד משהו על האכפתיות של הרב, משהו שגם אנחנו יכולים לאמץ, משהו שאולי בזכותו היו התפילות של הרב הרבה יותר אמיתיות.

סיפר לנו יצחק מלכה, חבר הנהלת החמ"ד: לאשתי גילו גידול ממאיר במערות האף. עשינו כל שביכולתנו על-מנת להציל את חייה והלכנו לפרופסור קטן, שהוא מומחה מספר אחד בתחום ויש לו קשר עם כל המומחים בתחום זה בארץ ובעולם.

אשתי עברה בדיקות וצילומים מסוגים שונים, ובסופו של דבר הציע הרופא תשעה טיפולים בכימותרפיה והקרנות. אחרי הטיפול הראשון אשתי כמעט התפרקה. היא לא ידעה, וגם אני לא ידעתי, איזה סבל גדול כרוך בכל טיפול. אחרי אותו טיפול היא אמרה לי שהיא לא תשרוד תשעה טיפולים כאלו.

בצר לנו, הלכנו אל הרב אליהו זצ"ל. הוא קיבל אותנו, שמע על הבעיה ועל הפתרון המוצע וכאב את כאבה של אשתי. ראיתי אותו מקשיב לה וממש משתתף בכאבה. לאחר מכן הוא אמר לה: "אי-אפשר לעמוד בתשעה טיפולים כאלו". הסתכלתי על אשתי ולראשונה מאז הטיפול אורו עיניה. סוף-סוף מישהו מבין את כאבה, מישהו שותף איתה.

הרב ביקש לידיו את התיק הרפואי, קרא אותו ואמר: "אני רואה שפרופסור קטן מטפל בכם. הוא באמת המומחה. אני רוצה לדבר איתו". הרב התקשר לרופא במעמד שלושתנו

ודיבר איתו על המקרה של אשתי. הוא שאל אותו מדוע צריך תשעה טיפולים והרופא השיב כי התייעץ עם המומחים בנושא, חבריו במרכזים רפואיים שונים בעולם, וכולם תמימי דעים כי זה מספר הטיפולים שצריך לעשות.

הרב אמר לו: "היא לא תעמוד במספר כזה גדול של טיפולים. מספיקים שישה טיפולים". הפרופסור עמד מצדו השני של הקו ואמר לו: "כבוד הרב, אני מאוד מכבד את דעתך, אבל דעתנו המקצועית היא שצריך תשעה טיפולים. בלי זה היא לא תצליח להתנקות מהגידול".

אך הרב המשיך בשלו ואמר לו: "מספיק שישה טיפולים. היא לא תעמוד ביותר מזה. וזה כבר ינקה את המחלה". כך המשיך הוויכוח שלא יכול היה להיות לו סוף, כי כל אחד מהם מגיע מכיוון אחר. וכך גם נגמרה השיחה.

אשתי, שהגיעה אל הרב ברוב ייאוש, יצאה מביתו מעודדת. היא הרגישה שמישהו מבין אותה לגמרי, מישהו נלחם בשבילה, מישהו עוזר לה. היא קיבלה מהרב כוח לעבור עוד טיפולים. גם אני לקחתי משהו מהרגישות הזו של הרב לכאבה הגדול של אשתי ולסבל הנורא של הטיפולים.

מה שקרה בהמשך הוא אולי נס ואולי רוח הקודש. אולי "צדיק גוזר והקב"ה מקיים". אחרי הטיפול השישי עצר בית החולים את הטיפולים. מספר כדוריות הדם הלבנות שנשארו לאשתי היה בשפל ואי-אפשר היה להמשיך בהקרנות ובטיפול הכימותרפי. הרופא החליט לעצור אחרי הטיפול השישי בעל כורחו, למרות שלא היה ברור לו אם המחלה אכן נעלמה.

בבדיקות שנערכו אחר כך התברר שהמחלה נעלמה. שישה טיפולים הספיקו. אשתי מודה לקב"ה יום-יום על הנס שנעשה לה. היא תמיד אומרת שהיא לא האמינה שתהיה בבר-מצווה של הילדים שלה, וברוך ה' יום-יום, היא היתה גם בחתונות שלהם.

ברור לי שהרב הוא לא רופא. עוד ברור לי שהרב ממש הרגיש את הצער והכאב של אשתי. זה מה שגרם לו להתווכח עם הרופא. מה שנותר לברר הוא כיצד הסתדרה המציאות לפי ההרגשות והכאב של הרב. אולי דווקא הרגישות הזאת מצדו – עוררה את הכוחות מלמעלה.

(יצחק מלכה, חבר הנהלת החמ"ד)

איך ממשיכים את הברכה?

אפשר לאמץ גם את המעשים של הרב. אחד המתפללים הקבועים בבית הכנסת של הרב במנין ותיקין סיפר סיפור פלא על מקרה מאוד מיוחד, שבו אימוץ הדרכים של הרב עזר לו מאוד גם אחרי פטירת הרב זצ"ל. וכך הוא מספר:

אני מופיע בציבור בשיר, בריקוד וגם בדיבור. בעבר הייתי מופיע בצרפת לפני קהל לא בדרך של קדושה. כשעליתי לארץ וחזרתי בתשובה, עודד אותי הרב להמשיך בהופעות בריקוד ובשירה בדרך של קדושה.

פעם הייתי צריך להופיע בפני קהל גדול והייתי צרוד לגמרי. ביום ההופעה ניגשתי לרב זצ"ל לאחר התפילה וכתבתי לו על פתק שאני צריך לרקוד ולשיר לפני קהל רב אבל נגמר לי הקול. הרב הסתכל עלי, חייך, נתן לי שלוש סוכריות ואמר לי: "אתה תשיר יפה!".

אחרי התפילה לקחתי לפי את הסוכריה הראשונה, אך ללא הועיל. בצהריים לקחתי את השנייה – אך הקול עוד לא חזר. חיכיתי לסוכריה השלישית, אבל גם לאחריה לא הצלחתי להוציא הגה מפי. אמרתי בלבי: אחכה לערב, כנראה לוקח זמן עד שהסוכריות פועלות. בינתיים נסעתי לאולם שבו אמורה להתקיים ההופעה. בדרך אני שוב מנסה את קולי, אך אין קול ואין עונה ואין קשב.

הגעתי לאולם, לפני עלה זמר לחימום הקהל, ואני שוב מנסה את קולי, אך כלום. הזמינו אותי ברמקול, עליתי לבמה, ובדרך אני שוב מנסה את קולי – וכלום לא יוצא. "מה יהיה?" חשבתי בלבי, "הרי הרב אמר: תשיר יפה!".

לקחתי את המיקרופון בידי, חמוש בברכתו של הרב, והתחלתי לשיר. לא היה לי ספק שיצא קול מגרוני, הרי הרב בירך!

לא יודע מה קרה שם, אבל מעולם לא היתה לי הופעה כל כך מוצלחת. הקול שלי יצא צלול ונקי ויפה, והקהל מחא כפיים. שרתי עוד, והקהל התלהב. ואז הגיע הרגע שרציתי לספר להם על הקול שהלך לי ועל הברכה של הרב, אבל כשניסיתי לדבר – לא הצלחתי. זה לא הלך, שום קול לא יצא. אה, נזכרתי, הרב אמר לי: "תשיר יפה". משמע, הברכה עובדת רק על שירה.

למחרת אחרי התפילה כתבתי לרב על פתק ששרתי יפה על הבמה אבל לא הצלחתי לומר מילה אחת שלמה. והרב חייך ושאל אותי: "למה לא אמרת שאתה גם מספר סיפורים על הבמה?".

יום אחד פגש הזמר אהרון רזאל את הרב שמואל אליהו שליט"א, ושאל אותו האם הסיפור שסופר לעיל הוא נכון. הוא הסביר שיש לו הופעה וגרונו ניחר והוא רוצה ברכה. הרב שמואל אמר לו: "הסיפור נכון, אבל הברכה היא של אבא – לא שלי. בכל מקרה אברך אותך שזכות הברכה שהרב בירך את יוסף תחול גם עליך". הרב שמואל בירך, ואכן, הוא שר והצליח.

לאחר פטירתו של הרב זצ"ל היתה אמורה להיות לי הופעה, ושוב איבדתי את קולי. הלכתי לרבנית צביה אליהו שליט"א, והיא אמרה לי: "לך לציון של הרב ותתפלל שם". הלכתי לציון של הרב והתפללתי. כשחזרתי, שאלתי את הרבנית: "מי ייתן לי שלוש סוכריות כמו שנתן לי הרב ז"ל?".

יוסף הרקדן 7311

למחרת, נסעתי להכנסת ספר תורה לכבוד הרב אליהו בגדרה ושם זרקו עלינו סוכריות טופי. לא לקחתי מהסוכריות שהיו על הרצפה, לא חשבתי על כך. רק בדרך חזרה אמרתי לעצמי: הנה הסוכריות שחיפשתי. סוכריות של הרב אליהו. איך לא לקחתי מהן?

הצטערתי, אך לא לזמן רב. כשחזרתי לביתי ראיתי שאחת הסוכריות פגעה בצווארי ומעט מהסוכריה נדבק בי. שמחתי שמחה גדולה. אכלתי ממה שנשאר וידעתי: הולכת להיות לי הופעה מתוקה מאין כמוה. וכך באמת היה. הופעה מתוקה ושמחה – עם מתיקות של הרב מרדכי אליהו זצ"ל.

(יוסף "הרקדן", שכן של הרב)

עוד סיפור על ברכה שמתגלגלת

הבת שלי, שלמדה באוניברסיטת תל-אביב, חלתה ביום בהיר. היא נלקחה לבית-חולים לחולי נפש בדחיפות, וזה היה כמובן הלם וצער גדול לכולנו.

יום אחד הודיעו מבית החולים שמצבה השתפר ואנחנו יכולים לקחת אותה הביתה. כשלקחנו אותה היא היתה שקטה, אבל בבית היא התהפכה ובהתקפת זעם שברה רהיטים ומכשירי חשמל.

הגענו בשברון לב לרב מרדכי אליהו ז"ל, והוא בחיוכו השקט הרגיע אותנו ושאל: "האם אתם עושים קידוש בליל-שבת?" השבנו: "כן".

"האם אתם מוזגים מים ליין?" – "כן!".

"אם כך", אמר הרב, "תנו לבת שלכם לשתות משיירי המים שבכוס, הכוס שממנה אתם מוזגים מים ליין הקידוש".

"זהו?" שאלנו. "כל כך פשוט?".

"כן", אמר הרב. "זה לא פשוט, זה קשור לדברים עמוקים בחכמת הקבלה על המים והיין והקידוש. אבל המעשה הוא בהחלט פשוט".
חיכינו ללילשבת בכיליון עיניים, ומייד אחרי הקידוש נתנו לבת החולה לשתות מכוס המים שממנה מזגנו ליין הקידוש, וראה זה פלא – מה שלא עשו כל התרופות המורכבות, עשו המים הפשוטים. תוך זמן קצר חזרה בתנו לעצמה וללימודיה, וגם חזרה אל ה' יתברך.
הסיפורים של הרב אליהו זצ"ל הם סיפורים מתגלגלים. יום אחד מישהו סיפר לאשתי שהבן שלו לא למד לדבר, וכל המומחים והרופאים לא מצליחים לגרום לו לפתוח את פיו. הוא שאל האם אנו זוכרים מהרב אליהו איזו סגולה בעניין.
סיפרנו לו כי שמענו את הסיפור הזה, והצענו לו לעשות כדברי הרב. הוא עשה כך מייד, ושבועיים לאחר מכן בנו התחיל לדבר. מסתבר שהסיפורים על הרב אליהו יכולים לשמש גם כספר לימוד מעשי לחיים.
(הרב שמואל אליהו שליט"א, בן הרב)

אביהם של ישראל – באמת

הספר הראשון שכלל סיפורים על הרב זצ"ל יצא ביום השלושים לפטירתו. מובן וברור שהוא יצא בחיפזון גדול. בין שאר הדברים שנעשו בחיפזון היה קביעת שם הספר. הרבה שמות הוצעו לו, ולבסוף נבחר "אביהם של ישראל".
לאחר שהספר יצא אמר לנו הרב עזרא שיינברג שליט"א, ראש ישיבת אורות האר"י, כי הגימטרייה של "ישראל" מספרה הוא 541, והגימטרייה של "מרדכי צמח בן מזל" גם היא 541. ובוודאי יש בדברים אלו רמז גדול שכל חייו של הרב היו קודש לעם ישראל. וגם זו דרך להבין את סודו של הרב.
גם הדף האחרון של שיעורי "קול צופיך" שיצא בחייו של הרב היה שיעור מספר 541, שהוא כאמור גימטרייה "ישראל" ו"מרדכי צמח בן מזל". שיעורים אלו היו הכלי שדרכו היה הרב מעביר את שיעורו ההלכתי השבועי ברדיו ובשידורי הלוויין.

תורה

הילד שלפתע נהיה "אילם"

מספרת רחל, אחותו של הרב מרדכי אליהו זצ"ל: כשאחי היה ילד קטן הוא היה אוהב לשחק ב"בית משפט". הוא היה רואה ילדים רבים, מושיב אותם מולו ועושה להם משפט. לבסוף, הוא היה אומר מי אשם, ועושה שלום ביניהם.

היה לנו שכן שאימא שלו היתה "עם הארץ" לגמרי. כשמרדכי הצעיר היה ילד, הוא החליט לקחת את הבן שלה לבית הכנסת כדי ללמד אותו איך להתפלל ואיך ללמוד. יום אחד אימא שלו נכנסה אלינו הביתה והתחילה לצעוק שקרה לה אסון, והילד שלה הפסיק לדבר. היא ביקשה שאימא שלי תרד אליה הביתה לראות למה הילד לא מדבר. אימא שלי ירדה, התבוננה בנעשה, והרגיעה אותה. פשוט, הילד שלה היה באמצע תפילת שמונה-עשרה.

אימא שלי ע"ה הכירה בכישרונותיו של הבן שלה, מרדכי, והיתה אומרת לכולם שהוא עוד יהיה רב ראשי לישראל. זה לא היה פשוט, כיוון שחיינו בתקופה של מחסור. הרבה בחורים עזבו בימים ההם את הישיבה, גם בחורים מבתים טובים. פשוט לא היו תנאים ללמוד. בקושי היה שם אוכל ראוי לשמו.

אימא ע"ה עשתה את כל מה שביכולתה כדי שמרדכי הצעיר יוכל להישאר ללמוד בישיבה. אחיה, הרב יהודה צדקה זצ"ל, עזר לאימא להחזיק אותו בישיבה. היא לא זכתה לראות אותו מכהן כרב ראשי לישראל, אבל כן זכתה לראותו כדיין גדול בבית הדין בבאר-שבע.

(רחל בן חיים, אחותו של הרב)

למה חכם מרדכי לא אכל ארוחת בוקר?

אימא שלי היתה מכינה למרדכי ולנעים ארוחת בוקר כדי שיאכלו אחרי התפילה, והיתה יוצאת לעבודה. כשהיתה חוזרת מהעבודה היא היתה רואה את האוכל מונח על השולחן. היא לא היתה מבינה מדוע הם לא אכלו.

היא היתה הולכת לנעים ושואלת אותו: למה לא אכלת? והוא היה עונה לה שבגלל שהוא חשב שאחיו מרדכי לא אכל, לכן הוא השאיר לו את האוכל. כשהיתה הולכת לשאול את חכם מרדכי למה הוא לא אכל, הוא היה עונה לה כי חשב שהרב נעים לא אכל. כך הם היו משאירים את האוכל זה לזה.

אך אימא ע"ה לא נתנה שיסדרו אותה. היא הושיבה את שניהם ועשתה הסדר ביניהם שיסמנו אחד לשני מי אכל ומי לא אכל ארוחת בוקר, וכך הם לא יוכלו לתרץ לה עוד תירוצים.

(רחל בן חיים, אחותו של הרב)

מלאך

את הרב אליהו זצ"ל אני מכיר כשהיה עוד צעיר. אני הייתי הממונה מטעם משרד הדתות על ציון רבי שמעון בר-יוחאי זיע"א, והרב היה מגיע בכל שנה להתפלל בציון

ולרקוד שם כמו עוד אלפים אחרים. כולם זוכרים שהוא היה מגיע כשהוא היה רב ראשי ואחר כך. אבל אני זוכר את הרב כשהיה בחור צעיר היה מגיע לציון של הרשב"י והיה יושב ולומד שבוע או חודש ימים, לומד לבד או בחברותא, יום ולילה בלי הפסקה.
יש לדעת כי היו אלה ימים שבהם לא היו מגיעים רבים כל כך לציון, אלא רק בל"ג בעומר או בזמנים מיוחדים אחרים, וגם אז לא היו באים רבים כל כך. אבל הרב הכיר את מעלותיו של הציון הזה כבר בהיותו נער צעיר.
זכיתי גם לשבת עם הרב בכלא חודש ימים. במקומות הללו מכירים את האדם טוב יותר מכל מקום אחר. בתי הכלא של היום הם בית הבראה לעומת מה שהיה לנו שם. מכות ולחצים וניסיונות להוציא מאתנו הודאה על מה שלא עשינו. אני יכול לספר עליו הרבה סיפורים. אבל העיקר הוא שהרב הזה היה מלאך. כל מילה מיותרת. פשוט מלאך.
(ר' מנשה אייכלר, ממונה על קבר הרשב"י)
קבר רשב"י

מקובל אצל המקובלים

הרב זצ"ל היה ממשיך מסורת התורה שבעל-פה של חכמי בגדד, ובראשם גאון עוזנו ותפארתנו, ה"בן איש חי" זיע"א. יצק מים על ידי גדולי ישראל בירושלים מתלמידי ה"בן איש חי": הרב יעקב מוצפי, הרב צדקה חוצין, כף החיים והמקובל הרב סלמן מוצפי זצוק"ל. כמו-כן, היה הרב מקורב לרב עזרא עטיה, ראש ישיבת "פורת יוסף" שהיה מתייחס אליו כמו אל בן.
הרב זצ"ל שימש בדיינות אצל הרב סלמן חוגי עבודי, חבר בית הדין הגדול, ממנו הוא למד את השילוב המופלא של בקיאות ועמקות עם ענוה, מידות ופקחות. הוא למד גם אצל הרה"ג עובדיה הדאיה, ראש ישיבת המקובלים "בית א-ל". אצלו הוא למד פרקים גם בתורת הנגלה וגם בתורת הנסתר, ובמיוחד הוא למד את החכמה איך לשלב בין שניהם. הוא שימש גם את גדולי חכמי האשכנזים ולמד מהם את דרכי לימודם, בינהם למד אצל ראב"ד העדה החרדית בירושלים הרב יונגרייז זצוק"ל וגם אצל גדול חכמי הליטאים ה"חזון איש" זצוק"ל.
(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

ספרי התורה של הרב המליצו טוב

מספר שרון נחשוני: יש לי סיפור ארוך עם הרב אליהו ז"ל, ולסיפור הזה יש המשך. אחרי שהבראתי והתרפאתי מהתאונה הקשה שהיתה לי בצבא, חזרתי לחיים והכול

היה כתיקונו. יום אחד הרגשתי כאבים חזקים מאוד בגלל סיבוך כלשהו שהתפתח מהניתוח שעשו לי אחרי התאונה.

הגעתי לביתו של הרב זצ"ל עם מקל הליכה, לא הייתי יכול ללכת בלעדיו. הרבנית שליט"א נתנה לי להיכנס לחדרו של הרב, וראיתי אותו עוסק בעניין הלכתי. חיכיתי עשר דקות והרב לא שם לב לנוכחותי. המשכתי לחכות וקראתי לו בלחש: "הרב, הרב", אבל הוא לא שם לב. כל כך הוא היה שקוע בלימודו. לבסוף הוא שם לב אלי ואמר לי: "שלום".

סיפרתי לו את מה שקורה איתי ושהכאבים שאני עובר הם בלתי נסבלים, וביקשתי ברכה. הרב שאל אותי לאן אני צריך ללכת, והשבתי שאני הולך לתחנה המרכזית. הוא הסתכל על ערימת הספרים שעמדה על השולחן, אותה ערימה של ספרים שהוא למד בה באותה שעה, ואמר לי: "הספרים הללו ימליצו עליך טוב, עד שתגיע לתחנה המרכזית ייעלמו לך הכאבים".

יצאתי מבית הרב והתחלתי ללכת לכיוון התחנה המרכזית. אבל באמצע הדרך, ליד "בית חינוך עיוורים", התחלתי להרגיש שהכאבים כל כך מתגברים עד שאין לי יכולת לשאת אותם. ישבתי על הספסל ובכיתי. מישהו שראה אותי, אסף אותי אל תוך רכבו ולקח אותי חזרה לבית הרב. נכנסתי אל הרב בשנית והרב שאל אותי האם הגעתי לתחנה המרכזית. אמרתי לו שלא הצלחתי להגיע, כי הכאבים התגברו ולא יכולתי להמשיך ללכת. הרב הסתכל שוב על ערימת הספרים ואמר לי: "הספרים הללו ימליצו עליך טוב וכבר כשתצא מהבית ייעלמו לך הכאבים".

וכך היה. יצאתי מהבית, ונעלמו לי הכאבים למשך שלוש-עשרה שנה. לאחר פטירת הרב הם חזרו, וכנראה שצריך כעת עוד ספרים של תורה שימליצו עלי טוב.

(שרון נחשוני, רב אוגדת עזה)

סיפור זה הוא המשכו של "הסיפור של שרון נחשוני" מ"אביהם של ישראל" חלק שני, עמוד 234.

סיפורים מבית הדין

אשת חיל מי ימצא?

הרב זצ"ל סיפר פעם שכאשר הוא שימש כדיין בבאר-שבע, הגיע אליו זוג שהיה ביניהם סכסוך, ובאו כמה עורכי-דין מצד האיש וגם מצד האישה. וכך סיפר הרב:

כשהתחיל הדיון ביקשתי מעורכי הדין שיצאו החוצה. אמרו לי עורכי הדין שהם חייבים להיות נוכחים, אך אני סירבתי. הם אמרו לי שהם ייגשו לבג"ץ. אמרתי להם: "אם כן תלכו כעת לבג"ץ".

לאחר שהם יצאו, שאלתי את הבעל מה אירע, והוא אמר לי שאשתו זרקה עליו צלחת של סלט. שאלתי את האישה מה אירע, והיא אמרה שבעלה זרק עליה סיר מרק. שאלתי אותם: "מדוע זה קרה?", אמרה האישה: "בעלי חוזר מבית הכנסת בערב שבת ואומר 'שלום עליכם' אבל הוא לא אומר 'אשת חיל', חרף בקשתי". הבעל אמר לה: "הרי את לא אשת חיל", ומכאן התחיל כל הריב.

כשהסתיים הדיון ביקשתי מהמזכיר שיקבע להם תור למחר להמשך הדיון. כשהגעתי לביתי התחלתי לעיין ב"אשת חיל" שחיברו שלמה המלך ע"ה, ותהיתי איך יתכן שממצוה כל כך חשובה תצא כזאת מריבה. למדתי את הפרק שנית עם כל מפרשיו ותוך כדי לימוד שמתי לב ששלמה המלך אמר את המזמור הזה על אמא שלו, ועלה בליבי רעיון לפתור את הבעיה.

למחרת חזרו בני הזוג, וביקשתי שרק הבעל ייכנס, ואז שאלתי אותו: "מי לדעתך נקראת אשת חיל?" והוא ענה: "אימא שלי, כי היא מכבדת אותי". אמרתי לו: "תמשיך לומר 'אשת חיל' כל ערב שבת ותכוון על אימא שלך". הוא הסכים. קראתי לאישה ואמרתי לה שדיברתי עם בעלה והוא מוכן לשיר כל ליל שבת "אשת חיל" כמו שצריך. היא הסכימה וחזר השלום לביתם.

לאחר שבועיים, שוב אני רואה את הבעל בבית הדין. אמרתי בלבי, שמא ההצעה שלי לא הועילה. שאלתי את הבעל: "מה קרה?" והוא אמר לי: "תראה, מאז שאני שר 'אשת חיל' בליל שבת אשתי התחילה להאיר לי פנים. היא מבשלת את מה שאני אוהב, היא מדברת אלי יותר יפה ואני רואה שגם היא לפעמים אשת חיל. האם אני יכול לכוון ב'אשת חיל' גם על אשתי?".

אמרתי לו: "תאמר 'אשת חיל' ותכוון גם על אשתך וגם על אימא שלך".

(מתוך הספר "בשער המלך")

אשת חיל

שלום-בית בזכות הרשב"י

פעם הגיע אל הרב זצ"ל זוג שביקש להתגרש. הבעל היה קצין בכיר במשטרה וכולו אומר שררה. לעומתו עמדה אשתו ופניה כבושות בקרקע לנוכח ההאשמות החמורות שהטיח בה בעלה. הוא טען כי היא בוגדת בו ובשל כך הוא רוצה גירושין. הוא טען

כי החזות החיצונית הדתית שלה, כיסוי הראש והבגדים הצנועים, אינם אלא כסות לכל תועבותיה.

האישה טענה שהם חיו חיים של אהבה ושלום עד שבעלה קיבל העלאה בדרגה. "הוא החל לנסוע ברכב מכובד, לעבוד בשבתות וימים טובים, להתרועע תמיד בחברתן של שוטרות ופקידות ולשאת את עיניו למקומות שאינם שלו. פתאום נכנס לו חשד שאני בוגדת בו ושהילדים שלי הם לא הילדים שלו, דבר שלא היה מעולם", אמרה בדיון.

אמר לו הרב: "אם היא תשים יד על ספר תהילים ותגיד שהיא לא בגדה אתה תאמין לה?"

"בשום אופן לא".

"ואם היא תשים יד על מזוזה?"

"לא מאמין לה".

"ואם תשים יד על ספר תורה ותגיד שלא בגדה?"

"לא מאמין אפילו עם ספר תורה".

"ואם היא תשים יד על קבר רשב"י האם תאמין לה?"

פה הבעל עצר ואמר: "אם רשב"י, אני מאמין".

אמר לה הרב: "ניתן לרבי שמעון בר-יוחאי להחליט. את מסכימה?"

"כן", אמרה האישה בחשש, "אבל איך הוא יחליט?"

"אתה מסכים?" שאל הרב את הבעל.

"אני לא מאמין בשטויות האלו של קברי צדיקים", אמר הבעל בגבהות לבבו.

הרב התעלם מהערתו של הבעל ופנה למזכיר בית הדין: "לך איתם למירון לקבר הרשב"י, ושם האישה תשים את ידה על קבר הרשב"י ותגיד את הנוסח שכתוב כאן בפתק: 'מעולם לא בגדתי בבעלי, וכל הילדים שלנו הם שלו'".

"אני לא מאמין בשטויות האלו", מחה הבעל, אבל הרב התעלם מהבעל וחזר ואמר למזכיר שיצאו כעת לקבר הרשב"י במירון.

מכאן ואילך סיפר מזכיר בית הדין את מה שהתרחש:

כל הדרך למירון הבעל צחק על הרבנים ועל הדתיים, על קברי הצדיקים ובכלל מי זה רשב"י, ואולי הוא בכלל לא קבור שם. אולי זה רק איזה קבר של שייח' ערבי שהרבנים עושים ממנו כסף. כך היה כל הדרך, הבעל מדבר סרה ברבנים וברשב"י ובכל מה שקדוש.

כשהגענו למירון עשיתי בדיוק את מה שהרב אמר לי. האישה שמה את ידה על הציון של הרשב"י והתחילה לבכות. כך היא עמדה כרבע שעה, ולבסוף היא נרגעה קצת ואמרה

את המילים שהרב הכתיב לי בפתק. כל הזמן הזה הבעל שמע את אשתו אומרת את הדברים ולא אמר מילה.
יצאנו ממירון, וכל הדרך חזרה הבעל היה שקט לגמרי. הוא לא דיבר מילה אחת, מטוב ועד רע. כל הזמן הוא היה מכונס בעצמו. החזרתי את שניהם הביתה, כי בית הדין כבר היה סגור, ומאז לא ראינו אותם בבית הדין. הבעל ביטל את תביעתו להכריז על הילדים כממזרים ועל אשתו כבוגדת. ואולי הם עברו עוד כמה שינויים בחיים.

הרב מקבץ את ילדיה של הקבצנית

סיפור זה התרחש בעת שהרב זצ"ל שימש כדיין בבית הדין בבאר-שבע. זהו ספק סיפור על פיקחות ספק סיפור על רוח הקודש, אך בוודאי שזהו סיפור על רגישות. ומעשה שהיה כך היה:
קבצנית אחת היתה מסתובבת ברחובות תל-אביב והיתה מספרת לכל מי שהיה מוכן להאזין לה כי גנבו ממנה ילד ומכרו אותו לאחרים. כיוון שהיא נראתה מוזנחת מאוד, אף אחד לא היה שם לב לדבריה, והיא היתה הולכת עם כאבה וצערה ואין שומע לה.
לאותה אישה היתה בת שהתרחקה מהדרך של אמה, לא עסקה בקבצנות, אלא למדה וניסתה לבנות בית מסודר עם חיים נורמאלים. יום אחד ביקשה הבת להתחתן ודרשו ממנה הוכחה על יהדותה ועל רווקותה. היא הביאה את אמה לבית הדין בבאר-שבע.
הרב קיבל את האם ואת הבת ושמע את דבריהן. הוא זכר כי בעבר הוא פגש את האימא הזאת בתל-אביב מקוננת על הילד שגנבו לה ושאל אותה: "האם את זוכרת את הבן שלך?" האימא התחילה לבכות ואמרה: "בוודאי שאני זוכרת, כמו היום. היתה לו שומה על כתפו הימנית", וסימנה בידיה על המקום בו היתה לבנה שומה. היא גם סיפרה שיש לשומה הזאת צורה מיוחדת שאין לאף שומה אחרת.
חבריו הדיינים של הרב תמהו ושאלו אותו: "האם אתה מאמין לשוטה הזאת?", הרב השיב להם: שכתוב בגמרא (גיטין סח) ש"שׁוֹטֶה – בַּחֲדָא מִלְּתָא לָא סָרִיךְ". זאת אומרת: שׁוֹטֶה לא נדבק לומר דבר אחד של שטות כל הימים. אם היא אומרת כל הזמן את אותו הדבר, כנראה שיש בזה גרעין של אמת. בכל מקרה, ביקש הרב לבדוק את החתן האם יש לו סימן של שומה על כתפו.
איך עושים דבר כזה?
ביקש הרב מאחד מחבריו של החתן שילך איתו למקווה לפני האירוסין והחתונה, שם הוא יסתכל אם יש לו שומה בכתפו במקום שאותה אישה תיארה. החבר עשה כן ואמר

לרב שאכן, יש לו שומה על כתפו הימנית. ולא עוד, אלא שצורתה מיוחדת בדיוק כפי שתיארה האישה.

קרא הרב לחתן ושאל אותו מי ההורים שלו. הוא אמר מייד את שמות ההורים שהוא גדל אצלם. שאל אותו הרב: "האם אתה בן מאומץ?" השיב החתן: "לא". שאל הרב: "האם אתה דומה להורים שלך?" אמר החתן: "ממש ממש לא". קרא הרב להורים שגידלו אותו ואמר להם שכעת הבן שלהם הולך להתחתן ושיגידו לו את האמת האם הוא הבן שלהם. להפתעתו, הם השיבו: "לא. הוא בן מאומץ שלנו, שאינו רשום בשום מקום".

קרא הרב לחתן ולכלה ואמר להם: "אתה לא הבן של האנשים שגדלת אצלם, אתה בן של אישה אחרת". הבן החתן התרעם ולא קיבל את הדברים. ביקש ממנו הרב: "תמתין פה ותראה בעיניך". קרא הרב להורים שגידלו אותו ושאל אותם בפניו: "האם אתם ילדתם אותו?" ואמרו: "לא". הבן החתן נדהם אבל זו היתה רק ההתחלה. קרא הרב לקבצנית וביקש ממנה לפני כולם: "ספרי לנו על הבן האובד שלך". והיא סיפרה שהיה לה בן כזה וכזה ולקחו אותו ממנה ומאז אין לה מנוחת הנפש.

שאל אותה הרב: "אילו סימנים היו בבן שלך?" והיא אמרה את סימן השומה שהיתה לו בכתף ימין. הבן-החתן התחיל להחוויר. עוד שאל אותה הרב: "מה היתה צורת השומה?" והיא תיארה את צורתה במדויק. ואז התחוללה מהומה בבית הדין, הבן-החתן התעלף. האימא נבהלה ועוררו את הבן, שישב חיוור על כסאו.

הרב ביקש מהאימא עוד סימנים בגופו של הבן האובד והיא אמרה עוד ועוד סימנים שהיו ידועים רק לה. שאל הרב את הבן: "האם זה כך?" והוא הנהן בראשו. אמר לה הרב: "זה הבן שלך! הוא כמעט התחתן עם הבת שלך, ורק בגלל שאת לא ויתרת על האימהות שלך הוא לא התחתן עם אחותו וחזר אלייך".

פיס כפול

יהודי אחד שזכה בפיס, הסתבך. נפקחו לו העיניים והוא החל להתלבש ולבלות ברמה גבוהה משהיה רגיל בה. הוא החל לאכול במסעדות יוקרה ולנסוע במכוניות פאר ואימץ לעצמו סגנון חיים לא לו. לפתע גם אשתו לא נראתה לו יוקרתית דיה והוא הגיע לבית הדין במטרה לגרשה.

כשהם הגיעו לבית הדין, שאל הרב זצ"ל את האישה מה דעתה על הגירושין. האישה השיבה שעד הזכייה בפיס לא היו ביניהם שום סכסוכים, אלא הכול היה באהבה, אחווה, שלום ורעות. אבל מאז שנחת עליהם האסון של הזכייה בפיס, החיים שלה בבית הפכו לגיהינום והוא רוצה גירושין.

הרב פנה אל מי שפנה ושאל אותו האם הוא רוצה לזכות בעולם הבא. השיב לו הלה: "בוודאי". אמר לו הרב: "גם אם אצטרך לגעור בך ברבים ולבזות אותך?" אמר לו הלה: "כן". הדריך אותו הרב מה לעשות והסכים.

לאחר כמה ימים, בעת שהרב ישב בדיון עם בני הזוג, נכנס אותו אדם ולחש על אוזנו של הרב: "אנא בכוח גדולת ימינך תתיר צרורה". הרב אמר לו בקול תקיף: "לא". האיש מתקרב לאוזנו של הרב וממשיך לומר לו בלחש: "קבל רינת עמך שגבנו טהרנו נורא". אף אחד לא שמע את הדברים מלבד הרב, אבל הרב עושה עצמו ככועס קצת ואומר לו בקול רם: "תתבייש לך, זה אסור מה שאתה רוצה".

אותו אדם ממשיך ללחוש על אוזנו של הרב בשקט מול עיני בני הזוג, הם רואים את האיש לוחש אבל לא יודעים מה לוחש: "נא גיבור דורשי ייחודך כבבת שמרם". הרב הופך אדום כולו מכעס, כביכול, ואומר לו בקול שבני הזוג ישמעו: "היא עדיין אשת-איש. איך אתה נותן עיניך באשת-איש? תתבייש לך".

והאדם מתכופף שוב ולוחש על אוזנו של הרב את המשך "אנא בכוח", והרב ממשיך לגעור בו: "זו פריצות. זה אסור מה שאתה רוצה". וכך הוא עולה ברמת ה"כעס" עד שהבעל שרצה לגרש את אשתו ניסה להרגיע את הרב ולגעור באדם הזה שמכעיס כל כך את הרב. ללא הצלחה.

כשיצא אותו אדם מחדר הדיון, שאל האדם שזכה בפיס: "למה הרב כועס כל כך בגלל האיש הזה?" והרב אמר: "איזו חוצפה ירדה לעולם, אני לא מאמין". והוא ממשיך ושואל: "מה הוא רצה?"

"זה לא יפה אפילו לומר", משיב הרב.

"מה?" שואל הזוכה העומד בדין בסקרנות גוברת.

"זה קשור לגירושין שלכם. הוא נתן את עיניו באשתך. היא נאה בעיניו והוא ביקש ממני לזרז את הגירושין. הוא רוצה להתחתן איתה. אמרתי לו שהיא עדיין אשת-איש ואסור לו להסתכל על אשת-איש. ובכלל, אולי יהיה שלום ביניכם. אבל הוא התעקש, כפי שראית".

הרב היה נראה כעוס מאוד וביקש מהמזכיר שיביאו לו כוס מים להירגע. הוא ביקש מבני הזוג שלפניו שיסלחו לו, אבל הוא כעת מאוד כועס ולא יכול לדון בעניין שלהם אז שיבואו בפעם אחרת. סיים הרב וסיפר שהם לעולם לא חזרו לבית הדין. הבעל הבין כנראה, שה"פיס" האמיתי הוא דווקא אשתו.

(משה כהן, בית-אל)

תפילה מטהרת ממזרים

הרב זצ"ל היה רגיל להתפלל לפני כל דיון בבית הדין, שהקב"ה ינחה אותו בדרך אמת. פעם אחת שאלו אותו חבריו מה טיבה של תפילה זו? והרב אמר להם: "אלוקים ניצב בעדת אל". אלוקים נוכח כאן איתנו, בבית הדין, לכן אינני יכול שלא להתייחס לכך ולבקש ממנו שיעזור לי בדיון.

הדיון שעמד בפניהם באותו היום היה קשה במיוחד. בתי הדין האזוריים לא יכלו להכריע בו ושלחו אותו אליהם, לבית הדין העליון. היה מדובר במקרה קשה: עמדו לפניהם בעל ואישה, הבעל טען שהוא אינו מסוגל להביא ילדים לעולם, ואף הביא לכך הוכחות רפואיות, ולכן לטענתו אשתו בגדה בו וכל הילדים שלהם ממזרים.

הדיינים בבית הדין המחוזי פחדו לקבל החלטה כל כך קשה שבעקבותיה יתווספו שישה ממזרים לעם ישראל, ולכן העבירו את ההחלטה לבית הדין הגדול. שם הורכב הרכב מיוחד של דיינים שחיפש דרך כיצד לא להכריז על הילדים הללו כעל ממזרים, אך גם הם לא מצאו.

הבעל, שהופיע לפני בית הדין, הביא שני פרופסורים מבית החולים "הדסה" בירושלים שתמכו בדבריו כי הוא אינו מסוגל להוליד ולא היה מסוגל אף פעם להוליד. הוא חיזק את טענתו במסמכים של רופאים ומכוני מחקר שונים, שכולם לימדו כי הוא לא מסוגל כלל להביא ילדים לעולם. התיק הזה נראה סגור מכל צדדיו. לא היתה ברירה אלא להכריז על הילדים כעל ממזרים. אך הרב לא הסכים לחתום על כך וביקש מחבריו להמתין עם הדיון. "למה להמתין?" הם שאלו. "לסיעתא דשמיא", השיב הרב.

בינתיים עברו הדיינים לדון בנושא אחר, והרב ביקש ממזכיר בית הדין להביא ספר מהספרייה של בית הדין. המזכיר ירד לספרייה וביקש מהספרן את הספר. טעה הספרן והביא לו ספר אחר לגמרי. הרב קיבל את הספר שלא ביקש וחשב לעצמו: "הספר הזה נשלח אלי מסיבה מסוימת, נראה מה כתוב בו". הוא פתח את הספר במקום שפתח וראה שכתוב בו כי יש אנשים שיש להם מחלה מסוימת ששמה הרפואי הוא כך וכך. הרופאים טוענים שהאנשים הללו לא מסוגלים להוליד כלל, ואולם אם יפעלו בדרך זו וזו הם כן יהיו מסוגלים להוליד.

ביקש הרב להזמין את הבעל לחדר הדיונים, קם מולו מלוא קומתו ואמר לו: "אתה משקר. הילדים הללו הם ילדים שלך. יש לך מחלה כזאת וכזאת ואם תעשה כך וכך תוכל להביא ילדים לעולם". הבעל התעלף במקום. עוררו אותו וכשראה את הרב – שוב התעלף. כך קרה כמה פעמים עד שעוררו אותו לגמרי.

"הרב הזה מכשף. הוא הצליח לגלות מה שאף אחד לא גילה. הצלחתי להערים על כל הרבנים, על כל הרופאים, על כל המכונים והפרופסורים. איך הוא הצליח לגלות את הסוד שלי? הרב הזה הוא מכשף", אמר.

"תוציאו אותו מהחדר ותכריזו על הילדים כילדים כשרים", פסק הרב, ושני חבריו לדין חתמו על פסק הדין הזה יחד איתו, לאחר ההודאה המפורשת של הבעל: "הבעל מודה שהוא שיקר לרופאים ולבתי הדין השונים, והוא מודה שהילדים הם שלו, ולפיכך אנו פוסקים שהם כשרים לבוא בקהל".

"איך מצאת את הספר הזה?" שאלו חבריו הדיינים. "איך גילית את השקר שלו?"

"זה לא אני", אמר הרב, "זו טעות של הספרן, וזו העזרה של הקב"ה שדיברנו עליה בבוקר".

(הרב יוסף אלנקווה, רב נווה-דקלים לשעבר)

אַל תְּהִי צַדִּיק הַרְבֵּה

פעם היה לי דין תורה עם מישהי וביקשתי מהרב אליהו זצ"ל שיהיה בורר בינינו. הרב פסק לטובתי, אבל הצד השני כנראה לא היה שלם עם הפסיקה. לפני ראש-השנה הגעתי לבית הרב לקבל ברכה, ושאלתי את הרב כמה שאלות הלכתיות. אז פנה אליי הרב ואמר: "לפני חודש פסקתי את הדין בנושא שביקשת, נראה לי שאת לא שמחה מהפסק".

אמרתי לו: "אני שמחה מאוד מפסיקתו של כבוד הרב, אבל נראה לי שהצד השני עדיין לא מקבל אותו בשלמות".

חזר הרב ואמר לי: "בגלל זה את לא שמחה?", ואז קולו הפך לקול נחרץ והוא ביקש ממני להביא מהמדף את מגילת רות ולקרוא מפרק ג' פסוק י"א בקול. בקושי התגברתי על המבוכה שלי וקראתי בקול חלוש: "וְעַתָּה בִּתִּי אַל תִּירְאִי כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֶעֱשֶׂה לָּךְ כִּי יוֹדֵעַ כָּל שַׁעַר עַמִּי כִּי אֵשֶׁת חַיִל אָתְּ". הרב ביקש ממני לקרוא שוב בקול את הפסוק, ואמר: "תשמעי מה שאת קוראת! אני אומר את הפסוק הזה עלייך, ותזכרי אותו תמיד. איך לא תהיי שמחה בערב ראש-השנה?".

"אבל מה עם הצד השני?" – שאלתי.

"אל תדאגי, גם לה אמרתי את זה" – השיב הרב.

"אבל הרי הרב פסק שהיא יצאה חייבת", תמהתי.

הרב חייך חיוך גדול ושתק. באותו הרגע הבנתי שהרב מבקש ממני להתעלות מהמצב הזה. לאחר שפסק הדין ניתן, הרב חייב לכבד את שני הצדדים למען דרכי שלום.

המשכתי ושאלתי את הרב: "מפני דרכי שלום?"

ענה הרב: ''אמת''.
רק אחרי שהבנתי והשמחה החלה לעלות בי, הרב החל לברך אותי בשפע ברכות לשנה החדשה, וכמו תמיד, בסוף הברכה הוא נתן מכה על השולחן ודרש שאענה ''אמן''. מאז ועד היום הפסוק הזה מלווה אותי תמיד ומחזק אותי ברגעים קשים.

מחלוקת היא איסור דאורייתא

בזמן ששימשתי את הרב זצ''ל כהכנה לתפקיד רב בפועל ראיתי מקרה שלימד אותי הרבה. גבאים מבני תימן רבו בענייני בית הכנסת ורצו כי הרב יהיה הבורר ביניהם. הם שטחו טענותיהם בפניו. הרב שמע והאזין בקשב רב, וכל אחד מהצדדים הבליט את צדקותו ואת האמת שבטענותיו. לאחר שנשתתקו שאל אותם הרב בקולו הפסקני: ''האם אתם יכולים לסכם בכמה מילים על מה אתם רבים?'', והם השיבו כי הם רבים על שינוי התקנון והמנהגים.
הרב, טרם חרץ פסקו, אמר: ''אם אתם באמת מתכוונים לשמוע ככל אשר אני אכריע ותעשו – מה טוב. ואם לאו – עדיף שתסגרו את בית הכנסת, כי תימנים פוסקים לפי הרמב''ם, והוא פוסק שמחלוקת היא איסור תורה, ותפילה במנין היא מדרבנן''.
הגבאים נבוכו, אבל הרב חזר ושאלם בפסקנות: ''מה החלטתם?'' השיבוהו: ''מה שהרב יכריע, לא ניטה ממנו ימין ושמאל''. אמר להם: ''בענייני מנהגי תימן יש הרבה מנהגים. יש מנהג קדום, וישנם מנהגים מאוחרים. בכדי לקבוע במנהגי תימן אני אשאל אחד שהוא בקי, וכפי שאברר עמו כך תעשו''. ואכן, ביירר הרב את הנ''ל עם מארי יוסף קאפח זצ''ל, ועל-פי הוראותיו עשו, והאמת והשלום אהבו.
(הרב צפניה ערוסי)

והאמת והשלום אהבו

לאחר פטירת מו''ר סבי, הרב יוסף קאפח זצ''ל, היה בא בנו, רבי דוד קאפח, לדבר עם הרב אליהו זצ''ל. הרב אליהו שמח בפגישות הללו, ובדרך כלל היתה הפגישה מתארכת מעבר לזמן שנקבע.
פעם אחת שמתי לבי שמו''ר אבי, רבי דוד קאפח, מרגיש קצת לא נעים בגלל לחץ המזכירים של הרב. הרגיעו הרב: ''אנשים באים אלי לספר לי את צרותיהם, אך כאשר אתם באים אני נזכר בתקופה שהיתה לי עם הרב קאפח בבית הדין ויש לי מזה קורת רוח ורגעים של שלווה''. זהו 'והאמת והשלום אהבו', שעל אף היות הרב אליהו ראש המקובלים, והרב קאפח היה הולך בדרכו של הרמב''ם, הם ידעו להעריך ולהוקיר זה תורתו של זה.

(עופר קאפח)
רב הנסתר

מתי הרב כתב קמע?

אחי, הרב שלמה רוזנפלד, הוא רב בבקעת-הירדן וראש ישיבת הסדר בבקעת-הירדן, יש לו הרבה תלמידים ב"ה. והוא היה מאוד מקורב אל הרב אליהו זצ"ל. יום אחד מו"ר אבי, יבדל"א, ביקש מאחי, הרב שלמה, שיביא לו קמע מרב מסוים כי הוא מרגיש בלבול מכל מיני חזיונות שמבלבלים את דעתו.

הלך אחי לבקש מאותו רב שיכתוב לו קמע, ואנשיו של אותו רב ביקשו מאחי אלף שקלים שכר טרחה על כתיבת הקמע. אחי לא ידע איך לומר למו"ר אבי שהוא צריך לשלם אלף שקלים, הוא חשש לחילול השם שיגידו לאבינו כי צריך כל כך הרבה כסף בשביל לכתוב קמע פשוט. לא ידע מה לעשות, למזלו הוא היה באותו היום אצל הרב אליהו ז"ל.

הרב אליהו הרגיש במצוקתו של אחי ושאל אותו מה קרה. לאחר שאחי סיפר לו, אמר לו הרב: "תחסוך לעצמך ביטול תורה. אני אכתוב לך קמע". זה היה חידוש, כי הרב אליהו ז"ל לא היה עוסק בכתיבת קמעות, רק במקרים נדירים, וזה היה אחד מהם. כנראה כל זה היה לכבודה של תורה, שאחי לא יצטרך לטרוח בחיפוש קמע ולבטל זמן של לימוד תורה לתלמידים.

הרב כתב לאחי את הקמע, אחי נתן אותו למו"ר אבי, והחזיונות נפסקו.

אנחנו במשפחה שומרים על הקמע הזה כעל בבת עינינו. אם יש מישהו במשפחה שיש לו בעיה רפואית כלשהי, אנחנו מעבירים לו את הקמע לזמן מה והבעיות נפתרות. אנחנו לא מוכרים אותו לא באלף שקלים ולא בעד שום סכום שבעולם.

(רוזנפלד, סוחר עתיקות)

מה שיגידו לי משמים

לבן שלנו לא התאימה הישיבה שבה למד. הוא היה ילד מיוחד, ושם למדו תורה ברמה מוגברת. מאוד רצינו שימשיך בישיבה הזו, שנחשבת לישיבה יוקרתית, אבל היה לו קשה מדי וסיכמנו איתו שילך לרב זצ"ל, ומה שהרב יגיד – מקובל גם עלינו וגם עליו.

שמחנו מאוד על כך, ולפני שהבן שלנו הגיע אל הרב לשאול מה עליו לעשות, הקדמנו אותו והתקשרנו לרב וביקשנו ממנו שיגיד לילד להמשיך בישיבה שהוא לומד בה. היינו בטוחים שהרב ישמח בזה, כי זה מגדיל תורה, אבל הרב לא הסכים איתנו. הוא אמר

לנו שאם הבן שלנו בא להתייעץ איתו, הוא צריך לתת לו את העצה הטובה ביותר. הוא חייב לשמוע אותו גם כן ואז לדעת מה נכון.
כשקצת לחצנו יותר, הוא אמר לנו: "מה שיגידו לי משמים – אני אומר לו". כאן נסתתמו טענותינו. פתאום הבנו שאנחנו מדברים עם אדם שיש לו מציאות חיים אחרת לגמרי.

מחביא ספרי כוונות

הרב זצ"ל היה משתדל שלא יראו שהוא מתעסק עם ספרי קבלה. לפעמים הוא היה מביא איתו סידור של הרש"ש לתפילה והיה מחביא אותו בתוך שקית הטלית. רק באמצע התפילה הוא היה מוציא אותו מתחת לסידור הרגיל, במקומות שהיה חשוב לו, ולא היה יודע מזה שום אדם, רק אנחנו, שהיינו מביאים לרב את השקית של הטלית, העזנו פעם ופתחנו אותה וראינו את הספרים הללו בפנים.
(אילן אהרוני, עוזר הרב)

תיקון ל"תיקון רחל"

הרב זצ"ל לא היה נוהג לעשות תיקון חצות ברבים. תמיד היה זה בסתר. הוא גם לא היה משאיר סימנים בצורה של כרית או שמיכה ליד פתח הבית, עדות לתיקון שערך או שעומד לערוך. הכול היה בסתר.
סיפר הרב עזרא שיינברג, מישיבת אורות האר"י בצפת:
פעם אחת הגענו אל הרב בבוקר לאחר התפילה והוא הכניס אותנו דרך הלשכה. כשנכנסנו ראינו שליד דלת הבית מונחת כרית. כשהרב ראה שהסתכלנו עליה הוא אמר לנו כי הוא הניח אותה אתמול לצורך תיקון חצות, "תיקון רחל", שבו ראוי לשבת ליד פתח הבית על הרצפה.
לא הבנו מדוע הרב השאיר אותה שם והוא המשיך להסביר לנו ואמר: "אתמול בלילה בחצות הנחתי את הכרית על הרצפה על-מנת לומר 'תיקון רחל'. וכשבאתי לשבת נתפס לי הגב ולא יכולתי להתכופף. התיישרתי וחשבתי שלא ישבתי נכון, ניסיתי שנית להתיישב בנחת ושוב נתפס לי הגב ולא יכולתי לשבת על הרצפה. ישבתי בכיסאי וחשבתי בלבי מדוע זה קורה לי. אולי עשיתי משהו לא בסדר? (שכן, כך אומרת הגמרא, אם קורה לאדם משהו לא תקין שיפשפש במעשיו וימשמש במעשיו). נזכרתי שלפי דעת ה'בן איש חי' לא אומרים 'תיקון רחל', שהוא תיקון של צער, בראש חודש. גם לא אומרים אותו אחרי המולד
אפילו שעדיין לא ראש חודש. הסתכלתי בלוח וראיתי שאתמול בחצות כבר היינו אחרי המולד, לכן לא נתנו לי מן השמים לומר 'תיקון רחל' שלא בזמנו".

(הרב עזרא שיינברג, ראש ישיבת אורות האר"י)

איך זוכים לבן?

הרב זצ"ל הוקיר ביותר את התורה ואת לומדיה. כל היום היתה התורה שיחתו, דרכיה דרכי נועם, וכל נתיבותיה שלום. על חשיבות הפצת התורה אצל הרב, ניתן ללמוד מעט מהסיפור הבא:

מספר אל"מ במילואים ישראל טויטו:

אנחנו מחלקים את הדפים של "קול צופיך", הדפים המודפסים של השיעור שהרב זצ"ל היה מעביר מדי יום שני בערב. יום אחד הגיע אלי יהודי מאפרת וביקש שאסדר לו ברכה מהרב. באתי עם היהודי אל הרב והוא ביקש ברכה לבן זכר. הוא הסביר לרב שהוא בן יחיד במשפחה שיש בה שש בנות והוא רוצה בן שישא את שם המשפחה שלו. הרב שאל אותו:

"כמה בנות יש לך?"

"ארבע".

"בריאות?"

"כן!"

"שלמות?"

"כן!"

"אז מה אתה רוצה?"

"בן ממשיך".

אני זוכר את הרב צוחק על הבקשה. הוא אמר לו: "עזור לישראל טויטו לחלק את הדפים של 'קול צופיך', ואחרי כמה זמן הבקשה שלך תתמלא". היה זה רעיון טוב, כיוון שלאותו אדם היתה משאית והוא התגייס לחלק עימי את הדפים. כמובן שהוא גם קרא אותם והתחבר לעניין הזה של הפצת התורה בעם ישראל בשמחה.

יום אחד, בדרכנו לחלק את הדפים בקרית-ארבע, עברנו בחברון. באותה שעה היו שם יריות, והחיילים השיבו אש. היריות היו מימין ומשמאל, ואנחנו בתווך. אני רגיל מהצבא להיות בתוך אש ולא נבהלתי כל כך, אבל האיש בעל המשאית ישב מאובן בתוכה ולא יצא ממנה. מבוהל כולו הוא תפס בחוזקה בהגה כאילו הוא המשענת שלו ולא זז. צעקתי לו שיצא מהמכונית וישכב על הרצפה, אבל הוא לא שמע אותי, או שלא היה מסוגל לזוז.

יצאנו משם בריאים ושלמים בגוף אבל לא בנפש. האיש הזה התחיל לצעוק עלי: "השתגעת? לאן אתה לוקח אותי? בסוף לא יהיו לי לא בנים ולא בנות. יותר לא אסע אתך. תעשה מה שאתה רוצה, אני לא נוסע יותר!".

ואכן, מאותו שבוע הוא הפסיק לבוא, ואנחנו היינו צריכים לחפש מחלקים אחרים. לא עבר זמן רב מאותו אירוע ואשתו שהיתה בהיריון ילדה תאומות בנות.

האיש הזה כמעט השתגע. הוא כל כך רצה בן וקיבל שתי בנות. הוא בא אלי כועס ושאל: "מה זה? לא ראיתי דבר כזה. איפה הברכה של הרב?" אמרתי לו: "הפסקת לחלק דפים! זה מה שקורה". הוא אמר לי: "אני לא נוסע יותר מטר אחד. לא מסתכן". אמרתי לו: "לך תגיד את זה לרב".

הוא הסכים והלכנו לרב. הרב אמר לו: "אתה יודע איזו מצווה גדולה זו להפיץ תורה? אנשים לוקחים את הדפים הללו ולומדים בהם. יש שמספרים מתוכם דברי תורה לאנשים אחרים, וכל הזכות הזו נזקפת לזכותך. שליחי מצווה אינם ניזוקים. למה אתה מפחד? אל תפחד".

לבסוף הרב שכנע אותו והוא אמר לרב: "מעכשיו אני נוסע לאן שישראל יגיד לי. לא מפחד יותר". לא עבר זמן רב והוא גילה לי בסוד כי אשתו שוב בהיריון והוא מבקש לדבר עם הרב ביחידות. הבאתי אותו אל הרב, ואחרי שיצא משם הוא סיפר לי בשמחה כי זה עובד. האולטרה-סאונד הראה שיש לו בן.

"אני בהלם", הוא אמר לי, "שמעתי על הניסים של הרב, אבל זה מדהים לראות איך הברכות של הרב עובדות".

(ישראל טויטו, אל"מ במילואים)

כשראש ה"מוסד" בכה עם הרב

אני מתפרנס מדברים רבים, בין השאר ממסחר. סיפרו לי שיש מתפרה בירדן שבה אוכל לקנות חליפות בזול על-מנת להתפרנס ממכירתן, וגם להוזיל באופן משמעותי את מחיר החליפות הארוכות שאותן לובשים בציבור החרדי.

נסעתי למפעל, הבאתי למנהל שתי חליפות מהארץ, והוא אמר לי לחזור אחרי שבוע. כשבאתי עמדו כבר כמה חליפות אחרות דומות להן והוא קבע לי מחיר נמוך מאוד לכל חליפה. החלטתי לחתום איתם על עסקה, וממש לקראת החתימה אמר לי מנהל המפעל, שהוא רוצה להראות לי ארבעים ספרי תורה שהוא מוכן למכור לי אותם באלף דולר כל אחד. באותו רגע עלה בראשי הסיפור ששמעתי בילדותי מההורים שלי, שכאשר הלגיון הירדני כבש את ירושלים הם נתפסו והלכו בשבי, ובעת הליכתם

הם ראו משאית ירדנית מעמיסה את ספרי התורה שהיו בבתי הכנסת היהודיים בעיר העתיקה נוסעת לכיוון מזרח, לכיוון ירדן. מישהו הבין שספרי התורה הם בעלי ערך כלכלי והחליט לעשות מזה רווחים. שאלתי את עצמי האם לא נסגר מעגל, ואני אזכה להחזיר את הספרים הללו הביתה.

נכנסתי עם מנהל המפעל לחדר צדדי, והוא פתח קופסא והראה לי בתוכה ספר תורה אחד שנחתך על ידו בסכין לארבעים חתיכות. הוא התכוון להציג לי את החתיכות כארבעים ספרי תורה, ובכך להגדיל את

הסכום שיקבל ממני. זה היה מאוד מזעזע לראות את ספר התורה החתוך לחתיכות. היה ניכר שהחיתוך נעשה בזמן קרוב, וסביר להניח שהמנהל הזה חתך במו ידיו את ספר התורה שהגיע לרשותו.

הסברתי לו באותו רגע שאין שום עסקה, לא בנושא הזה ולא בנושא של החליפות. לא היה בכוחי לעשות עסקה עם אדם שמחלל קדשי ישראל בלי שום טיפת רגישות ולב. אבל מעז יצא מתוק, פניתי למכריי, אנשי ה''מוסד'', ושאלתי אותם אם הם יכולים לברר את המקום שממנו מנהל המפעל לקח את ספר התורה הזה. הם ביררו ואמרו לי שיש באמת ארבעים ספרי תורה ואפשר לקנות אותם.

התברר שבזמן ''מלחמת המפרץ'' נתן הצורר סאדאם חוסיין הוראה לחיל האוויר לפוצץ את בית הכנסת הגדול בבגדאד על-מנת להבאיש את ריחם של האמריקנים בעיני היהודים. ההוראה ניתנה לבן הדוד שלו, שהיה מפקד חיל האוויר של עיראק, והוא ביקר במקום לפני ההפצצה לראות מה יש שם. הוא מצא חדר ליד בית הכנסת ובו נמצאים ספרי תורה רבים, ומייד העביר אותם למחסן ליד בגדאד. אחר כך הוא הפציץ את בית הכנסת והפך אותו לחורבות.

כשנגמרה המלחמה הוא לא היה יכול להחזיר את הספרים, והוא החליט לסחור בהם. כך הם הגיעו לספרים, וכך הספרים הגיעו לידיעת ה''מוסד''.

באותם ימים הייתי היועץ של שר הדתות, פרופסור שטרית, וסיפרתי לו את הסיפור שהיה צריך להישמר בחשאיות רבה. היועץ המשפטי של המשרד, מר קולין, הוציא חוות דעת שאנחנו פטורים ממכרז, והוא נתן לי אור ירוק להביא את הספרים. כך הייתי נוסע לירדן ובחזרה ומביא את הספרים הללו, שהיו גם בבתי הכנסת של ירושלים שנשדדו על-ידי הירדנים וגם בבבל, שמשום מה קוראים לה היום כולם בשם עיראק. הספרים שהובאו הוגהו על-ידי ''מכון אות'' של הרב יצחק שטיינר, שטיפל בהם במסירות רבה, והם חולקו אחר כך בבתי כנסיות שונים ברחבי הארץ.

כשהבאתי את ספר התורה האחרון הלכתי להרה"ג שלום אלישיב שליט"א. הוא הסתכל על הספר והעיר כמה הערות הלכתיות על המרווח בין השורות ועל צורת האותיות שהיה לו ללמוד מהן הערות להלכה. הלכתי אחר כך עם הספר הזה לאדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א, וכשהוא ראה את הספר ושמע את הסיפור של ספרי תורה שחזרו לידי עם ישראל, הוא כל כך התרגש ובכה בדמעות שליש עד שהיה צריך מגבת על-מנת לנגב את דמעותיו.

אחר כך הלכתי להרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל והראיתי לו את הספר. לא הספקתי לפתוח את הספר והוא אמר לי: "זה הספר של משפחת שאול צדקה. הספר הזה היה בארון הגניזה שהיה מעל ארון הקודש". הרב המשיך וסיפר, שהיה עוד ספר אחד של משפחת צדקה שהיה מונח בארון עצמו והיה כשר לקריאה, ושאל איפה הוא נמצא. הרב הכיר את הספר הזה, ידע מי כתב אותו ומי היה הסופר ואת כל ההיסטוריה שלו.

אבל העיקר חיכה לי אחר כך. הרב סיפר לי שהיה שם עוד ספר תורה אחד שכתב אותו בעל ה"בן איש חי" בכבודו ובעצמו, רבי יוסף חיים זיע"א. שמו של ה"בן איש חי" היה צריך להיות כתוב על ספר התורה, בסוף היריעה האחרונה. הוא שאל אותי אם החזרנו גם את הספר הזה ואם אני יודע איפה הוא נמצא. הבטחתי לו שאעשה כל מאמץ על-מנת למצוא אותו.

כאן עלי לעשות פסק-זמן בסיפור ולומר כי ה"מוסד", שסייע לנו רבות באיתור מקומם של הספרים, הוא אחד הארגונים החשאיים ביותר במדינה, הוא מפעיל סוכנים בכל מדינות העולם ורבות עליו האגדות והסיפורים. המטה שלו נמצא במקום תת-קרקעי שאינו ידוע לאיש מלבד האנשים שזה התפקיד שלהם. המקום הזה נקרא כמקובל בעולם הביון ה"בור".

ב"בור" הזה היה בית-כנסת פעיל שהעובדים החשאיים הדתיים של ה"מוסד" היו מתפללים בו יום-יום, והיו רבים כאלה. הם היו צריכים ספר תורה לשבתות ולימים שני וחמישי, וביקשו ממשרד הדתות שיארגן להם ספר תורה כשר. המשרד נתן להם ספר תורה שהוא אחד מהספרים שהם עצמם היו חלק מרכזי בהגעתם ארצה. אני מניח שמלבד התפילות שמתפללים שם כמו בכל בית-כנסת אחר, מתפללים שם תפילות מעומק כל כך גדול על מעשים שהם משמעותיים לחייהם של עם ישראל, והתפילות האלה לא נשמעות אלא במקום הזה. אין ספק שזה בית כנסת מיוחד במינו בעולם כולו.

כשעשינו בדיקה לאן הגיע ספר התורה המיוחד הזה, גילינו שהספר של ה"בן איש חי" בעצמו מצא את דרכו באופן פלאי דווקא לבית הכנסת המיוחד הזה של ה"מוסד".

מייד סידרתי, בתיאום עם הרב שמואל זעפרני, ביקור של הרב מרדכי אליהו זצ"ל בבית הכנסת כדי שיוכל לראות את ספר התורה של בעל ה"בן איש חי", שכידוע הרב היה צאצא של אחותו וממשיך דרכו הרוחנית.

ב"מוסד" שמחו מאוד על הביקור המיוחד של הרב בבית הכנסת שלהם, וכל ראשי ה"מוסד" חיכו לו בבית הכנסת. הרב הגיע לשם ופתח את הספר, גילה את החתימה של ה"בן איש חי" שנמצאת מאחורי הקלף, וכשהוא כולו נרגש ורועד אישר שזהו אכן הספר שבעל ה"בן איש חי" כתב בעצמו. הרב פרש הצדה והחל לבכות.

כולנו עמדנו שם דוממים, ולאט לאט כל הנוכחים הצטרפו לבכיו של הרב. בכי שבוודאי היתה בו גם התרגשות גדולה וגם תפילה גדולה. אין ספק שרוחו של הכותב, בעל ה"בן איש חי", גלגלה את הספר שלו למקום שבו הוא נדרש ביותר. למקום שבו צריכים יותר מכל את התפילות שלו.

הסתכלתי סביבי והנה אני רואה את ראש ה"מוסד", שבוודאי הוא לא אדם רגשן, בוכה יחד עם הרב בלי להסתיר את דמעותיו. בוכה כמו ילד בדמעות, ואיתו כל ראשי המוסד החשוב הזה.

(ישראל גליס, לשעבר יועץ שר הדתות)

זהירות

הרב וזקן הכפר

שח לי ראש ישיבת "כרם ביבנה" הרב גרינברג שליט"א:

"פעם אחת התארח הרב זצ"ל במושב במרכז הארץ לכבוד "שבת חתן", והרב המקומי ביקש שיקיימו את תפילת ליל-שבת בבית הכנסת המרכזי במושב ולא באולם הישיבה, כדי לזכות את כלל המתפללים.

הרב המקומי התלהב מהופעת הרב הראשון-לציון וסחף את הקהל לריקוד בפיוט "לכה דודי" כדוגמת חסידי קרליבך. עוצמת קדושת הרב השפיעה לטובה על רוב הקהל יראי השם שהרגישו בתפילה הזאת התעלות גדולה, אך השינוי בסדר התפילה ודרשות הרבנים לא מצאו חן בעיני אחד מזקני הכפר, שכן הוא מיהר לביתו. אדם זה דאג לבטא זאת בתנועות גוף ממורמרות ובדיבורים מיותרים שאינם הולמים כבוד תלמיד-חכם. הרב הבחין בדבר ולא הגיב מאומה.

בגמר התפילה עברו המתפללים לפני הרב לאמירת "שבת שלום" ולקבלת ברכה. אותו זקן כעוס לא ניגש לרב לקבל ברכה. והנה הרב זצ"ל מיוזמתו ניגש לאותו זקן, לחץ בחום

את ידו ובירכו בכפל כפליים על-מנת לפייסו, שלא יהיה כעוס וממורמר כל השבת. גם כל האנשים שהיו שם עם קפידא בלב על אותו זקן שהעיר הערות מיותרות למדו מהרב מה זאת ''אהבת ישראל'' אמיתית!
(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

צער של יהודי

יש לי הרבה סיפורים על הרב אליהו זצ''ל, אבל הייתי רוצה לספר דווקא סיפור אחר. הוא נראה אולי סיפור קטן מאוד, אבל בשבילי הוא סיפור גדול.
אבא שלי מאוד אוהב את הרב. פעם אחת הוא היה בכותל המערבי בזמן שהרב עבר שם ואבי התרגש מאוד. הוא מאוד רצה להתברך מהרב, אבל הוא לא הצליח. הרבה אנשים הקיפו את הרב ורצו לנשק את ידיו הקדושות, או לפחות את שיפולי גלימתו, ואבי, שהוא אדם מבוגר, לא יכול היה לגשת.
הרב עבר, ואבי הצטער על כך והרגיש צביטה בלב. והנה, מייד אחר כך הרב עצר, חזר לאחוריו, ניגש לאבי ולחץ לו את הידי!
נכון, זה לא סיפור מופת כמו אלה שמספרים על הרב, אבל זה הסיפור שלי, ואני למדתי ממנו פרק בהלכות התנהגות.
(רונן ביטון)

הילדים הגיעו!

פעם הגיעו ילדים מאזור חוף השרון למסיבת בר-מצווה בכותל, ולאחריה הם היו אמורים לקבל את ברכתו של הרב זצ''ל בלשכתו שב''היכל שלמה'' בירושלים. הגענו לבית הכנסת ב''היכל שלמה'', והנה מודיעים לנו שהרב לא יוכל להגיע כי יש לו ביקור חשוב.
עליתי למשרדו של הרב וראיתי שם הרבה אנשים חשובים בחליפות מהודרות עומדים בפתח המשרד. לשאלתי מה קורה פה, השיבו כי שגריר גרמניה בישראל נמצא אצל הרב.
רק שמעתי ''גרמניה'', נכנסתי לחדרו של הרב ואמרתי לו: ''הילדים הגיעו''.
הוא אמר רק: ''הילדים קודמים!'', וסימן למזכיר שלו שצריך לסיים את הפגישה. הם סיימו במהירות את השיחה עם השגריר הגרמני ומייד ירד הרב לברך את הילדים.
(גואטה, צפת)

כוחה של מילה

בגיל שש-עשרה כבר הייתי צעד וחצי בחוץ. עזבתי את הישיבה, התפילה שלי לא היתה תפילה. לימוד תורה כבר לא היה בכלל. אם עשיתי מצוות, היה זה בחוסר חשק. לא הקשבתי להורים שלי, שהיו אכולי דאגה ממצבי. האמת היא, שלא הקשבתי לאף אחד. הרבנים והחברים כבר היו מיואשים ממני. הם לא ילדים

ידעו שגם אני הייתי מיואש מעצמי. לא האמנתי שיצא ממני משהו. כל הביקורת ששמעתי רק חיזקה את תחושת הייאוש העצמי שלי, והידרדרותי היתה בלתי נמנעת.

רק הרב אליהו זצ"ל "קלט" אותי. הרב אומנם לא הסכים עם מעשיי, אבל גם לא ביקר אותי. הוא הבין. יום אחד הגעתי אליו, לא זוכר אפילו למה. הוא הושיב אותי לידו וסיפר לי סיפורים שונים. הרגשתי נעים, קרוב, לא כמו עם גדול הדור, רב של רבנים, אלא כמעט כמו עם חבר.

הרב האמין בי. כשהוא הרגיש שיש אל מי לדבר הוא אמר לי מילים של אמון. מילים שהתקבלו באמון. הוא אמר לי: "אתה עוד תהיה משהו גדול. תהיה רב גדול. תהיה המאמין הכי גדול". והמילים הללו חדרו אל לבי ועשו את שלהן. היום אני ראש ישיבה ומנסה ליישם על התלמידים שלי את מה שלמדתי מהרב. כל הזמן המילים שלו מהדהדות באוזניי. מילים שנגעו במקום הכי רגיש שלי. הכי נכון.

על רגישות ורוח הקודש

בשיעורו של הרב זצ"ל, בשבת אחר-הצהריים, אמר הרב: "האוכל שתי חתיכות קוגל רגילות, יש ספק אם מתחייב בנטילת ידיים ובברכת המזון". אחד הלומדים בשיעור התחיל לומר: "הרב, היום בבוקר...", אך הרב הפסיקו באמצע המשפט. שוב החל האיש לומר מה שרצה לומר, ושוב הרב מפסיקו. כשניסה האיש לומר דברו בשלישית, לחש לו הרב: "הוא מאחורי!".

האיש לא שם לבו לכך, והמשיך בשאלתו: "הרב, היום בבוקר היה קידוש והגישו חתיכות של קוגל קטנות מאוד! האם גם בשתי חתיכות כאלו יש ספק של ברכת המזון?".

מאחורי השואל ישב אותו אדם שהביא את הכיבוד בבוקר, ובעקבות השאלה הוא הרגיש קצת פגוע ולא נעים, שכן נשמע היה כאילו הגיש למתפללים חתיכות קטנות של קוגל.

או אז ראיתי את חוכמתו או את רוח קודשו של הרב, וכן את רגישותו הרבה, כיצד ידע מה רוצה אותו השואל לשאול וכיצד נתן את לבו לחשוב שזה עלול לבייש את עורך הקידוש שישב בשיעור ועלול להיפגע.

(משה שמאי)

איך מתייחסים לחולת נפש?

הרב זצ"ל, עם כל גדלותו, היה סבלן ועניו, ממש כמו הלל הזקן. היתה לי תקופה בחיים שסבלתי מדיכאון עמוק. לא יכולתי לישון בלילות מרוב דיכאון, עד שאושפזתי בבית-חולים לחולי נפש כחולת נפש.

הרבה פעמים הייתי מתקשרת לאחי, המקורב לרב, שיבקש מהרב שיתפלל עלי לרפואה. גם אני עצמי הייתי מתקשרת בערך ארבע או חמש פעמים ביום לבית הרב או ללשכתו, לבקש ממנו ברכה. תמיד היה הרב מקשיב לי ומברך אותי כבקשתי.

אחר כך התברר לי שבתקופה הזאת הרב היה מזכיר את שמי בתפילה חמש או שש פעמים ביום. בכל פעם שהיה מגיע לקברי צדיקים או לכותל המערבי היה מזכיר את שמי לרפואת הנפש.

בתקופה ההיא הייתי נותנת צדקה בצורה כפייתית. הייתי חוששת שאולי התחייבתי לתת צדקה, והייתי נותנת צדקה בלי גבול ובלי חשבון. המון פעמים צלצלתי לרב והוא היה עונה לי בסבלנות חסרת תקדים, מברך ומעודד אותי בלי סוף.

במוצאי-שבת אחד הרגשתי מאוד גרוע וצלצלתי לאחי. הוא צלצל אל הרב והרב אמר לו: "אני מחכה לאחותך, תבוא עכשיו יחד איתה".

הגעתי ביחד עם אחי לבית הרב, והוא בירך ועודד אותי כמעט עד חצות הלילה. יצאתי משם מעודדת ושמחה והתחלתי להרגיש יותר טוב. מאותו יום והלאה הייתי באה לבית הרב והוא תמיד היה מעודד ומברך אותי, ובכל פעם הייתי יוצאת משם יותר בריאה בנפשי. כל דקדוקי העניות שהיו לי פסקו. כל הדיכאונות פסקו גם הם. התחלתי לישון בלילות שנת ישרים בלי פחדים. נרפאתי לגמרי.

מיותר לציין כי עם עבר רפואי כזה קשה להתחתן. יום אחד הייתי באזכרה של צדיק גדול ממרוקו, הרב ויזגן זצ"ל, והרב אליהו דיבר שם בשבח הצדיק. אחרי הדרשה הרהבתי עוז ונכנסתי למקום שבו היה הרב ואמרתי לו: "מר לי. מר לי. מר לי בלב מאוד".

הרב שאל: "מה קרה? למה מר לך בלב?"

אמרתי: "לבן הארמי היה רשע גמור ורצה להרוג את יעקב אבינו עליו השלום. למה לבן הארמי, שהיה רשע כזה גדול, זכה לחתן צדיק כמו יעקב אבינו עליו השלום?"

הרב חייך, בירך אותי ואמר: "יהי רצון שגם לך יהיה חתן צדיק כמו יעקב אבינו עליו השלום".

מייד אחר כך הכירו לי חתן עם כל המעלות הטובות שרציתי – גם תלמיד-חכם, וגם ירא שמים ומלא אהבת השם. המידות שלו ממש נאצלות, יש לו רחמנות יוצאת מן הכלל, התחשבות בזולת ועוד תכונות רבות וטובות. אני יודעת שכל זה בזכות התפילות של הרב שלא שבות ריקם ומייד עולות לשמים.

אפרת

ילדים

סידור לשינה רצופה

ילדים מביאים הרבה שמחה להורים. אבל לפעמים הם גם לוקחים להורים את כל הכוחות ואת היכולת לשמוח. במיוחד אם הילדים לא ישנים כל הלילה, ואם זה קורה פעם אחר פעם על אחת כמה וכמה. זה מה שקרה לנו עם הבן שלנו. הוא לא היה רוצה לישון, והיה משאיר אותנו איתו ערים לילה אחרי לילה. אשתי ואני היינו עושים תורנות על-מנת שאחד מאתנו יוכל לישון לפחות כמה שעות כל לילה.

כך עברו כמה חודשים, עד שלא יכולנו להמשיך לתפקד ופנינו לרב אליהו זצ"ל. הרב אמר לנו שנקרא יחד עם הילד לפני השינה קריאת שמע שעל המיטה, מילה במילה, מתוך הסידור. כך עשינו, וכבר באותו הלילה הילד ישן שינה רצופה כל הלילה. היתה זו הפעם הראשונה, אחרי כמה חודשים, שאשתי ואני ישנו לילה שלם בלי הפרעות. מסתבר שהסגולה הזאת עובדת לא רק אצלנו. היו לנו זוג חברים עם בעיה דומה. סיפרנו להם מה שקרה אתנו והם עשו את אותו הדבר והצליחו גם כן.

אל תיטוש תורת אמך

מן המפורסמות הוא, כי דרכו של הרב זצ"ל היתה להלכה, שיש לשלב בין תורת הקבלה לבין תורת הנגלה, כי חד הם, כפי שהגר"א וה"בן איש חי" סברו, שלדידם לא ייתכן לומר כי ישנה סתירה בין תורת הנסתר לנגלה. עם כל זאת, דעתו לא היתה נוחה מביטולי מנהגי עדות ישראל בארץ-ישראל, אשר יסודם במסורת ישראל סבא.

ביום נישואיי לרעייתי שתחיה, הרב ערך לנו חופה וקידושין והקפיד בברכת האירוסין לברך כמנהג התימנים בנוסח הרמב"ם: "והבדילנו מן העריות", ובחתימת הברכה: "מקדש ישראל" בלבד, ללא התוספת של מנהג בני ספרד ואשכנז: "על-ידי חופה וקידושין". הרב הסביר את עצמו מייד כי נהג כן על-פי הרמב"ם ועל-פי ה"שולחן ערוך" שפסק כנוסח הרמב"ם, על אף שאין זה כמנהג המקובל אצלו, כדי לשמר את המסורת של העדה שלנו.

(הרב צפניה ערוסי)

איך אפשר לסרב ליתומה?

פעם חברתי שמעה שאני הולכת להתייעץ עם הרב זצ"ל וביקשה להצטרף אלי. אמרתי לה שלא נעים לי להביא אתי עוד מישהי, מה גם שלא עדכנתי את הרב, אך מאחר שהיא הפצירה בי אמרתי לה: "בואי ואני אבקש מהרב או מהרבנית שיסכימו שתיכנסי".

הגענו לבית הרב בזמן שקבעו לי, הרב ישב בסלון והשיחה בינינו התארכה. בינתיים חברתי חיכתה בצד. בסיום השיחה אמרתי לרב: "הרב, סליחה, אך יש לי חברה יתומה שהצטרפה אלי ומאוד רוצה לדבר עם כבודו".

ניסו לומר לי שהרב עמוס, אך לפתע פנה הרב ואמר: "בחורה יתומה, נגיד לה: לא? איך אפשר לומר 'לא' ליתומה? תקראו לה". וקיבל אותה בשלווה ובמאור פנים.

(תהילה חקשון)

במלחמה כמו במלחמה

חיילים לפני גיוס באו אל הרב זצ"ל כדי לקבל ברכה. סיפר להם הרב כי פעם היה צריך רבי שמעון בר-יוחאי להציל את עם ישראל מגזרות שגזרו עליהם הרומאים, וביקש מהקב"ה שישלח לו מלאך לעזור לו. הקב"ה שלח לו שד, את "בן תמליון" (מעילה יז). נפגע רשב"י ואמר: "וכי זה מה שמגיע לי? הרי להגר שפחת אברהם, שלח הקב"ה מלאך אחד שלוש פעמים, ולי אלוקים שולח שד?!". לבסוף נרגע רבי שמעון ואמר: "יבוא הנס מכל מקום" והסכים לשליחותו של השד.

ובאמת, מדוע הקב"ה שלח לו שד ולא שלח לו מלאך? הרי הוא בוודאי הרבה יותר חשוב מהגר שפחת שרה. התשובה היא שבמלחמות עם אויבי ישראל עדיף לפעמים שיהיה שד מאשר מלאך. המלאך עושה בדיוק את מה שאומרים לו, עושה שליחותו מבלי לסטות ממנה ימין ושמאל. אבל במלחמה צריך להיות כמו שדים. לפעמים, בשביל להציל חיים אפשר לעשות דברים שהם לא בדיוק לפי ההוראות. זה יותר יעיל במלחמה. החיילים הבינו היטב את הרמז הכלול בדבריו של הרב.

(מתוך הספר "בשער המלך")

בזכות הזהירות והנקיות

מעשה זה התרחש בבית הכנסת "היכל יעקב" של הרב זצ"ל, בליל הושענא-רבה. אני חושב שראו אותו עוד כמה אנשים חוץ ממני, כי בלילה הזה בית הכנסת הומה מאנשים. בליל הושענא-רבה היה הרב יושב רוב הלילה בבית המדרש, ועושה שתיים או שלוש הפסקות קצרות לצאת לסוכה של בית הכנסת כדי לשתות משהו. בסוכה היה שולחן ערוך ומלא בכל טוב.

זכיתי לשבת בדיוק מול המקום שבו הרב בחר לשבת לשתות. מישהו הגיש לרב כוס שתייה. הרב עמד לברך, ופתאום שמתי לב שהרב הפנה את מבטו מעל הכוס הצידה אל עבר השולחן. עקבתי אחרי מבטו של הרב וראיתי שהוא מתבונן בצלחת בוטנים מלוחים.

הוא קרא בלחש לאחד הגבאים, ולאחר חקירה קצרה הרב אמר משהו וכל הבוטנים הוסרו מהשולחן. כנראה שהבעיה היתה בכשרות של הבוטנים, והרב הבחין בכך. אני נדהמתי למראה עיניי. כיצד הרב "הרגיש" שמשהו על השולחן איננו בסדר?! הבנתי שאלו הן הזהירות והנקיות שה"מסילת ישרים" מדבר עליהן, ושרק מעט מאוד יחידים זכו להשיג אותן בעוצמה שכזו!

(משה יעקב לוקסנברג, מתרגם "קול צופיך" לצרפתית)

זריזות

מה עשה הרב ביום חופתו?

מה עושה בן-תורה ביום החופה שלו לפני החתונה? בוודאי לומד והולך לקברי צדיקים. כך עשה הרב זצ"ל, הלך לקבר דוד המלך בהר-ציון לקרוא תהילים, ולהתכונן רוחנית לקראת החופה. בדרך חזרה מקבר דוד המלך יש עלייה קשה מהר-ציון לכיוון תחנת הרכבת הישנה. בדרכו חזרה ראה הרב ז"ל סבל זקן שנושא משא בעגלה ידנית ומתקשה בעלייה. הרב הלך לעזור לו, לקיים "עזוב תעזוב עמו", ואף הסיע את העגלה בכל העלייה הקשה עד הגיעם לתחנת הרכבת.

בלילה, משהגיע זמן החופה, הגיע אותו זקן לחתונה כאחד האורחים. מה נדהם לראות שאותו עלם שעזר לו, הינו לא אחר מאשר חתן הערב!

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

הנה באתי במגילת ספר

בתקופת מלחמת השחרור התגוררה משפחתנו בירושלים, שהיתה אז עיר במצור. בימים ההם היה בלתי אפשרי להכניס לעיר מצרכים, והכול היה במידה ובמשורה. המצרכים שכן הגיעו, הגיעו בשיירות, תוך סכנה גדולה. חסרים היו הרבה דברים לתושבים וביניהם גם מגילת אסתר כשרה. היו מגילות בודדות בכל העיר והיה צורך דחוף להביא מגילות אחרות.

שני אחיי שהיו בחורים צעירים לקחו יוזמה. הרב מרדכי הצעיר והרב נעים הגדול, קיבלו על עצמם לכתוב את מגילת אסתר מתוך מגילה אחרת. כל אחד קיבל על עצמו לכתוב חצי מהמגילה, על-מנת להספיק את כתיבת המגילה עד חג הפורים.
במשך ימים ספורים הם ישבו וכתבו במרץ, וכך היתה לתושבי העיר ירושלים מגילה כשרה לקרוא בה בחג הפורים.
(חכם שמעון אליהו, אחיו של הרב)

כוס תה שהרבנית אוהבת

לילה אחד הייתי עם חברתי בבית הרב זצ"ל, השעה היתה מאוחרת והצענו לרבנית שנכין לה כוס תה. הלכנו למטבח וחיפשנו תה. השעה היתה בערך 02:30 ולא ידענו כמה סוכר ואיזה סוג תה הרבנית שותה. למזלנו, הרב נכנס למטבח ושאל אותנו מה אנחנו מחפשות, והשבנו לו: לעשות כוס תה טעים לרבנית.
הרב לקח כיסא, עלה עליו, הוריד ממדף עליון במטבח קופסא עם שקיות תה מיוחדות, הוציא אחת מהן ואמר: "זה התה שהרבנית אוהבת, היא תשמח".
הסיפור הזה מלווה אותי בכל מקום. ראיתי בחוש איך אדם כל כך גדול יודע לשים לב לפרטים כל כך קטנים. איך הטעם האישי של אשתו כל כך חשוב לו כדי לטפס על כיסא ולהביא לה את התה המיוחד שהיא אוהבת. לקחתי את הסיפור הזה כמסר לחיים ואני מנסה ליישם את הדברים גם בחיים שלי.
(דנה הרקם, לוס-אנג'לס)

מצות "חזק ואמץ"

הרב אליהו ז"ל היה זריז ושמח במצוות. מהרגע שהוא היה קם לתפילת ותיקין לא היה מש החיוך מפיו. תמיד בפנים מאירות. ממש כמו שהגמרא אומרת (ברכות ט:) שהפנים המאירות אחרי תפילה שכזאת הם סימן ל"אדם גדול ושמח במצוות".
פעם עבר הרב אליהו זצ"ל במחסום של חיילים וראה יהודים שלא איפשרו להם להיכנס לבית הכנסת ביריחו, והיהודים הללו נעצבו אל לבם. אמר להם הרב: אצל יהושע כתוב בכיבוש הארץ שלוש פעמים "חֲזַק וֶאֱמָץ" (פרק א'). פעם בפני עצמו, פעם "רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד", ופעם "הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ". מדוע צריך שלוש פעמים "חֲזַק וֶאֱמָץ"?
והרב מייד ענה לשאלה. לפעמים גם אנשים חזקים נחלשים לרגע בגלל סיבות מוצדקות. מתעצבים אל לבם, ייאוש מתגנב ללב, אבל אחר כך הכול עובר. כנגד זה אומר ה' ליהושע: "חֲזַק וֶאֱמָץ". זו לא רק רבנית

תכונה טובה – זו מצווה! "הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ". עוד תדע, כי תמיד צריך להיות חזק. אל תרשה למחשבות של חולשה להתגנב אל לבך לרגע, זה יתיש אותך. "רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד".

בזכות הרגישות

לרב זצ"ל היתה רגישות רבה מאוד לכל מה שקרה מסביבו, הרב היה קולט מייד כל תנועה, אמירה, צליל או התרחשות בכל מקום שהגיע אליו.

כשרציתי לשאול אותו, למשל, האם אבק הציפורניים המתקבל משיוף הציפורן בפצירה מחייב קבורה כמו הציפורן עצמה, הבאתי עמי לבית הכנסת פצירה והחזקתי אותה באופן בולט לאחר השיעור בלוויין. הרב היה רגיש מאוד לכל מה שסביבו והבין שיש לי שאלה, הוא פנה אלי להבין מה רצוני וענה שאין צורך לקבור.

כשהסתפקתי האם מותר להפריח בועות סבון בשבת, הבאתי איתי את המכשיר, ושוב, הרב הבין שיש לי שאלה ופנה אלי מבין שאר התלמידים, וענה שזה בניין ארעי ואסור מדרבנן.

כשהסתפקתי האם מי ששותה רביעית רצוף באמצעות קשית שתייה חייב בברכה אחרונה, כי מחד הוא שותה רצוף, ומאידך לא מספיק לשתות בזמן המועט את הכמות שקבעו הפוסקים – החזקתי קשית בידי לאחר השיעור, ושוב הרב פנה אלי להבין מדוע אני מחזיק בידי את הקשית בבית המדרש באופן בולט.

בשיעור שעסק בהלכות סחיטה בשבת, דיבר הרב זצ"ל בנושא והתמקד באביזרים לשטיפת כלים. לקראת סוף השיעור הגיע הרב יוסף אלנקווה שליט"א אל הרב אליהו והניח על השולחן של הרב כמה עזרים לשטיפת כלים (ספוג, מברשת, ננס פלסטיק וכדומה). לפתע, שם הרב לב לעזרים שהונחו על שולחנו ואמר: "איני יודע מי הפיקח שידע את נושא השיעור מראש, אבל אם כבר הביאו אותם לכאן הבה נלמד הלכה למעשה".

הרים הרב בידו כל אביזר והדגים: "זה דאורייתא, זה סוחט דרבנן", וכן הלאה. סיים הרב את שיעורו, ובעת שהקהל החל להתפזר, עצר הרב לפתע, כמו קיבל שדר סמוי מהעולם העליון, הסתובב, שב ועלה על המדרגות ואמר: "היו אלה נשמות מגולגלות, שלא הקפידו על דיני סחיטה, וכעת, לאחר שהדגמנו עליהן, תיקנו אותם!".

(משה שמאי)

הלכה ומעשה

הרב היה איש מאוד מעשי. כל הלכה שלו תורגמה מייד למעשה. כל סיפור שהוא שמע, כל מכשיר חדש שהומצא – מייד תורגם אצלו להלכה מעשית.

כשאמי היתה מאושפזת בבית החולים שאלתי את הרב זצ"ל איך ניתן להדליק נר בבית החולים, הרי הנהלת המקום לא מרשה להדליק נר בחדרי החולים, ואי-אפשר להדליק נר במקום אחר.

הרב ניגש לחדר השינה שלו, הוציא פנס כיס, הפעיל אותו והראה לי כיצד תוכל להדליק נר בברכה על-ידי פנס חשמלי. לאחר מכן הרב העניק לי את הפנס במתנה, שלא אצטרך לחפש פנס במקום אחר.

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

ברכה שפועלת מייד

כשם שהרב היה זריז, כך גם התפילות שלו היו נשמעות מהר. יש לפחות שלושה אנשים שמעידים כי הרב בירך אותם בהיריון, ובאותו יום הם נפקדו אחרי שנים רבות של עקרות. את הסיפור הבא הבאנו לכם מארצות-הברית, גם שם חיים יהודים ולכן היה הרב ז"ל נוסע מדי פעם לחזק את הקהילות היהודיות בגולה, גם בארצות-הברית.

סיפר ר' יצחק עובדיה, שהרב היה מתארח בביתו בכל פעם שהיה מגיע לניו-יורק: אני גר במיל בייסן, שהיא שכונה בברוקלין שבניו-יורק.

לא היה לנו שם בית-כנסת, והתאספנו קבוצה של עשרה אנשים לפתוח בית-כנסת בשכונה. קיימנו מפגשים שבועיים, בכל פעם בבית של מישהו אחר מאתנו, כדי לתכנן איך לקנות נכס ואיך לפתוח בית-כנסת.

היו לנו פגישות במשך כשבעה חודשים, אבל לא הצלחנו להגיע לתוצאות. לא מצאנו בית למכירה בשכונה שלנו, בית שיכול להיות בית-כנסת. כאשר שמעתי כי הרב זצ"ל מתכנן להגיע לניו-יורק, היתה לי שמחה גדולה. אמרתי לעצמי כי עם ברכה של הרב הכול יסתדר.

נפגשנו, כל חברי הוועד, עם הרב באחד מבתי הכנסיות במרכז ברוקלין, הרב שמע את הבעיה שלנו ובירך אותנו מייד. הוא גם אמר לנו שאין לנו סיבה להיות מודאגים. הכול יסתדר.

בדרך חזרה מהפגישה עם הרב נסעתי עם חבר, וכבר בצומת הראשון בכניסה לשכונה שלנו, ברמזור, ראיתי שלט "למכירה" על הבית מולנו. בית במרכז השכונה, מקום שקל להגיע אליו, המיקום הכי טוב שיכול להיות לצורך בית-כנסת.

החבר שאל אותי אם אני רואה מה שהוא רואה, והשבתי לו בחיוב. שנינו חשנו כי הברכה של הרב התחילה לעבוד מייד, והחלטנו לא להתמהמה ומייד לעשות מעשה. עצרנו את הרכב. דפקנו על דלת הבית, ובעלת הבית שפתחה את הדלת אמרה שהיא תשמח למכור לנו את הבית. מייד סיכמנו על המחיר ונתנו לה "פיקדון" על החשבון, ובסופו של דבר הבית הזה הפך לבית הכנסת שלנו.

זה מדהים באיזו מהירות הברכות של הרב מתקיימות.

(יצחק עובדיה, ניו-יורק)

שלום שלום לקרוב – וגם לרחוק

שני אנשים היו ביישוב שלנו, שכבר שנים רבות לא דיברו ביניהם. הדבר כאב לי מאוד, ושלחתי מכתב לרב זצ"ל ובו שאלתי האם יש עניין שאשלים ביניהם. הרב שאל מה השמות שלהם. שלחתי לרב את שמותיהם והוא אמר: "אין צורך שתתערבו, הם ישלימו מעצמם".

לא עבר זמן רב. מייד באותה השבת, לאחר התפילה, ניגש אחד מהם לחברו ואמר לו: "שבת שלום, זה זמן רב שלא דיברנו". הם עמדו ושוחחו זה עם זה, ויהי הדבר לפלא! שאלתי אותם אחר כך האם הרב אליהו שוחח אתם, והם השיבו שלא, "פשוט הרגשנו צורך לדבר זה עם זה".

(מנחם וולדר)

הגופה שהוחלפה

הזריזות של הרב עמדה לו גם במצבים לא נעימים. סיפר ישראל טויטו: כשנרצח בחור הישיבה אלחנן אתאלי הי"ד, נתבקשתי על-ידי הרב מרדכי אליהו והרב אברהם שפירא זצוק"ל להיות נוכח במכון לרפואה משפטית באבו-כביר כדי לוודא שלא עושים נתיחה לגופה ולא פוגעים בכבוד הנרצח חלילה.

בסיום הבדיקה הבאנו את גופתו של אלחנן אתאלי לחדר הפנימי שבבית ההלוויות "שמגר". כאשר ההלוויה החלה, הבחנתי כי הנפטר שהציבור מתכנס סביבו אינו אלחנן. על אף התכריכים, הבחנתי כי צורת הגוף איננה צורתו. זה לא היה האדם שאני טיפלתי בו.

באותה שעה היו שם אלפי אנשים כואבים מאוד. זעקות שבר וכאב נשמעו מכל עבר. פניתי לאחד מהאחראים שהיה במקום ואמרתי לו: "זה לא אלחנן אתאלי!" אך הוא גער בי והסתכל עלי כמי שאינו מבין. אמרתי לו שוב, בתקיפות: "זה לא אלחנן אתאלי!" והוא ענה לי בתקיפות: "זה כן".

הרב, שהיה בקרבת מקום, שמע את דברינו. משסיימנו, אמר לי הרב מייד: "תיכנס לראות מי נמצא בתוך חדר ההלוויות וחזור אלי". נכנסתי וראיתי שאכן בפנים נמצא אלחנן אתאלי ואילו בחוץ, בהלוויה, נמצא מישהו אחר שהוצא בטעות כאלחנן.
אמרתי לרב שכעת זה ודאי לחלוטין. והרב, כדרכו, לקח את העניינים לידיים. הוא הורה לנו: "תתכוננו להחלפת הגופות כשאומר לכם". כשהיינו מוכנים הוא אמר לכל הקהל להסתובב עם גבם אליו. כשכולם הסתובבו, החלפנו במהירות את הגופות והחזרנו את הנפטר שהוצא בטעות אל חדר ההלוויות ואת אלחנן אתאלי שמנו במיטה של ההלוויה היוצאת.
באופן כזה, הקהל לא הרגיש בטעות, וההלוויה המשיכה בדרכה.
כעבור זמן אמר לי הרב כי כנראה שהנפטר השני היה עירירי והיה מגיע לו שיקראו עליו תהילים כמו שקראו עליו כשחשבו שהוא אלחנן אתאלי.
אחרי שהרב אמר כך, הלכתי לבדוק מי היה הנפטר שטעו בו וגיליתי שאכן הוא היה אדם עירירי. אינני יודע מה היו זכויותיו, אך אני בטוח שאם היינו בודקים היינו מגלים שיש לו זכויות, כפי שהרב אליהו אמר מייד אחרי המקרה.
כמה ימים לאחר מכן אמר לי אביו של אלחנן אתאלי את אותם הדברים בדיוק על אותו הנפטר שטעו וחשבו שהוא הבן שלו וקראו עליו תהלים בבכי ובדמעות. הוא אמר לי שכמו שבנו עשה חסדים בחייו, כך הוא עשה חסדים במותו עם הנפטר העירירי שלא היה מי שילווה אותו ויבכה על הסתלקותו. סיפרתי לו את מה שהרב אמר על כך והוא התנחם במעט על כאבו הגדול.
(ישראל טויטו, אל"מ במילואים)

נר איש בביתו

שמעתי מפי הרב זעפרני, ראש לשכתו של הרב זצ"ל, כי מאז אשפוזו של הרב בשביעי של פסח, לא שכח הרב לספור ספירת העומר כל יום. בסוכות ביקשו הרב ובנו לבנות גגון מיוחד עם סכך כדי שהרב יוכל לקיים מעט אכילה בצילא דמהימנותא.
בחנוכה הרב לא הסכים להישאר בבית החולים. באישור מיוחד של הרופא, הרב חזר כל יום באמבולנס מיוחד עם המכשירים, להדלקת נר חנוכה בביתו, למשך כשעה.
(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)
תפילין

תפילין של ראש

בבוקר אותו היום שבו הרב זצ"ל עבר אירוע מוחי והועבר לבית חולים "הדסה", הוא פנה אלי אחרי התפילה ואמר לי: תשמור את התפילין שלי אצלך.

לא הבנתי למה הרב התכוון. אבל בצהריים, כשקרה האירוע המוחי והעבירו את הרב מבית החולים "שערי צדק" לבית החולים "הדסה", נזכרתי בדברים של הרב ולקחתי את התפילין איתי.

האמת היא שבאותו רגע זה היה מאוד משונה. כשהעבירו את הרב הוא היה בלי הכרה, והסיכוי שהוא יוכל להניח למחרת תפילין היה אפסי. אבל חזקה עלי מצוותו של הרב ולקחתי איתי את התפילין.

הרב עבר טיפול מורכב מאוד, אולי המורכב ביותר שקיים בעולם הרפואה – צנתור תוך-מוחי בווורידים היותר דקים של המוח. הרופא שטיפל בו, ד"ר חוסה כהן, אמר לנו אחרי הטיפול כי מימיו הוא לא נתקל בטיפול כל כך פלאי כמו הטיפול ברב אליהו. הוא אמר לנו שאם הוא יספר לחבריו הרופאים כיצד התנהל הטיפול ברב – הם לא יאמינו לו ויאמרו שהוא בודה דברים מלבו.

הרב יצא מהטיפול הזה כשהוא מורדם, והרופאים אמרו שצריך לחכות לפחות עד השעה 09:00 בבוקר כדי שהרב יוכל להתעורר מההרדמה המיוחדת שעשו לו לקראת הצנתור המוחי.

כולם היו בלחץ וחיכו לראות האם הרב יתעורר מהטיפול המסוכן הזה. הרופאים שהיו צמודים לרב הסתכלו כל הזמן על המסכים שהחוו את המצב הרפואי של הרב, והכול התנהל במתח גדול.

בסביבות השעה 05:30, מייד כשהגיע זמן הנץ החמה, הרב פקח את עיניו, התעורר וסימן לי: "איפה התפילין שלי?" לאחר שהראיתי לו אותם, הוא שאל באמצעות רמז: "האם הגיע זמן הנחת תפילין?"

אמרנו לו שהגיע הזמן. נטלנו לו ידיים והנחנו לו תפילין. הוא התפלל תפילת שחרית ולאחריה חזר לנוח.

כשהרופאים שמעו מה שקרה הם נתנו הוראה שאפשר להחזיר את הרב ל"שערי צדק" להמשך הטיפול הרגיל.

(אסף אהרוני, עוזר הרב, מתוך הספר "בשער המלך")

נקיות

בנו של הרב זכה בתביעה, הרב שילם

העיתונים ''יום השישי'' ו''ערב שבת'' היו עיתונים עם תכנים דתיים, אבל לפעמים הם היו נכשלים, כמו כל עיתון, בלשון הרע, גם כנגד רבנים בכלל וגם כנגד הרה''ג מרדכי אליהו זצ''ל. לא תמיד זה היה בכוונה, לפעמים איזה כתב הביא ידיעה לא מוסמכת והעורכים לא בדקו כל צרכם. וכך זה קרה פעם, פעמיים או יותר.

אחת הדרכים שבהן מתמודדים עם כתבות כאלה היא תביעה בבית-משפט אזרחי. הרב מרדכי אליהו לא היה מוכן ללכת לתביעה בבית-משפט אזרחי אפילו במקרים שבהם בוודאי היה יוצא זכאי. אדם במעמדו היה יכול לזכות במאות אלפי שקלים על כל תביעה של לשון הרע, אבל הרב חשב שזה חילול השם להזדקק לבתי-משפט, גם במקרים שזה מותר על-פי ההלכה. הציבור עלול ללמוד ממנו להזדקק לבתי-משפט גם במקום שצריך ללכת לבית הדין, ולכן הוא היה מוכן לספוג את העלבונות ובלבד שלא להזדקק לבתי-משפט.

מספר ישראל גליס:

הייתי עורך חדש בעיתון ''ערב שבת'', שבעברו נכשל כמה פעמים בלשון הרע. השתדלתי לתקן את המעוות, אבל פעם אחת הייתי בארצות-הברית למשך שבועיים, ובתקופה הקצרה הזו אחד הכתבים כתב משהו שלילי על אחד מבני המשפחה של הרב, דבר שהסתבר כדבר שאינו נכון כלל. אותו בן החליט להיפרע מהעיתון על כל מה שכתבו על הרב בעבר, ותבע אותי ואת העיתון בבית-משפט אזרחי על סכום נכבד מאוד. הבן של הרב זכה בכל סכום התביעה, ובסופו של דבר אני הייתי צריך לשלם את הסכום הזה מכיסי. לא ידעתי איך אגייס סכום כל כך נכבד.

עשיתי את מה שתמיד אני עושה והלכתי לבית הרב אליהו. סיפרתי לו שיצאתי חייב בדין ושאלתיו מה עלי לעשות. הרב אמר לי: ''יצאת חייב בדין? תשלם!''. אמרתי לו: ''אין לי''. אמר לי הרב: ''זו אחריות שלך שלא יכתבו לשון הרע בעיתון שאתה עורך. לא עמדת באחריות שלך – תשלם''. עוד אמר לי הרב, שהתשלום הזה אינו מכסה את הנזק של לשון הרע שכותבים על רבנים. ''לשון הרע על רב עלול לגרום פגיעה חמורה בהלכה. תאר לעצמך שמישהו ששומע שיעורים באופן קבוע אצל רב פלוני יקרא כתבה שלילית שמתפרסמת אצלך בעיתון. הוא יאמר: למה לי לשמוע שיעורים אצל הרב השלילי הזה? וכל האשמה של מניעת התורה שלו ושל אחרים היא באחריותך'', הסביר לי הרב.

''תאר לעצמך שלמישהו יש שאלה הלכתית בהלכות נידה או בהלכות שבת והוא קורא שהרב האלמוני עשה מעשה רע. אם זה אמת, שקר או חצי שקר, זה כבר לא משנה. אותו אדם לא ילך לשאול יותר את הרב הזה שאלות הלכתיות. הוא עלול לא לשאול שום רב שאלה, כי הוא יקשר בין כל הרבנים, וכתוצאה מכך יפעל לפי דעתו האישית ולא לפי מה שהתורה מצווה אותו''.

כשהבנתי את חומרת העניין הזדעזעתי. כשהרב ראה מה שעובר עלי הוא הוציא ממגירה שהיתה ליד שולחנו פנקס צ'קים אישי ואמר לי: ''אתה פגעת בבן משפחתי ואתה צריך לשלם. אני יודע שאין לך, קח את הכסף ובלבד שאותו בן משפחה לא ידע שאת הכסף קיבלת ממני''. הרב כתב לי צ'ק עצמי על כל סכום התביעה ואמר לי: ''תפרע את הצ'ק בבנק ותשלם במזומן''.

יצאתי מבית הרב רועד כולי כשהצ'ק בידי. לא יכולתי לעמוד על רגליי. ישבתי בחוץ על המדרגות והתחלתי לבכות כמו ילד קטן. כזו גדלות נפש לא ראיתי מעודי.

כמובן שעשיתי את מה שהרב אמר. אני חושב שאותו בן משפחה לא יודע עד היום מהו המקור האמיתי של הכסף שהוא זכה בו בתביעה. אולי רק עכשיו, כשהוא יקרא את הסיפור הזה, הוא ידע את הסיפור האמיתי.

מיותר לספר שמאותו יום ואילך נזהרתי אלף פעמים שלא יצא שום אבק של לשון הרע מתחת ידי. את הלימוד שלי כבר למדתי.

(ישראל גליס, עורך עיתון ''ערב שבת'' לשעבר)

אתרוג באלף דולר

את הסיפור הזה סיפר לי הסוחר שהיה מביא מדי שנה אתרוגים לרב זצ''ל:

מן המפורסמות היא שהרב ז''ל היה יכול בשניות ספורות לבחון אתרוג ולדעת את מעלותיו וחסרונותיו. לא פעם הוא היה בודק עשרות ומאות אתרוגים ואומר מה כשר ומה מהודר, מה כדאי ומה לא כדאי כלל. בדרך כלל הוא לא היה אומר ''פסול'' על אתרוג, אלא רק ''קח משהו אחר''. אם היו מביאים לו למחרת או לאחר כמה ימים את אחד מהאתרוגים שכבר בדק – הוא היה מזהה אותו ואומר לנו: ''האתרוג הזה כבר היה אצלי לפני כמה ימים ואמרתי עליו כך וכך''.

רק פעם אחת שמעתי אותו אומר ''פסול'' על אתרוג. היה זה כאשר מישהו הביא לו אתרוג מהודר וסיפר בגאווה שעל האתרוג הזה הוא שילם אלף דולר!

הרב הביט שנייה אחת באתרוג, שבאמת נראה מהודר ביופיו ומושלם, ושאל אותו: "אם האתרוג הזה פסול, האם תקבל את כספך חזרה מהמוכר?", והקונה השיב שכן, כיוון שהוא התנה את הקנייה בכך שהרב אליהו יכשיר את האתרוג.

אמר לו הרב: "תגיד לי, לאשתך כבר קנית תכשיט לחג? גם זו מצווה מהתורה! מצווה של 'ושמחת בחגך'". האיש גמגם משהו בתשובה, והרב אמר לו: "האתרוג פסול!".

"פסול?!" – תמה הקונה.

"כן", אמר הרב, הפך את האתרוג והראה לו נקב קטן ליד העוקץ של האתרוג, נקב שמכוסה במקצת על-ידי העוקץ עצמו. נקב שלא ניכר כלל. כשהרב הזיז קצת את העלה של העוקץ התגלתה מחילה של תולעת שניקבה את האתרוג עד תוכו.

הרב המשיך לומר לאיש ההמום: "אינך צריך לקנות אתרוג באלף דולר. די בכך שתקנה כמו כולם אתרוג מהודר במאה שקלים, ותשמח את אשתך בחג בשאר הכסף. זאת מצות עשה מהתורה".

אתרוג

לאחר שהאיש יצא משם, שאלנו את הרב איך הוא הספיק בשניות ספורות לראות את החור שמתחת לעוקץ. הרב סיפר לנו שאומרים בשם החסידים כי אתרוג הוא ראשי תיבות: "אל תבואני רגל גאווה". והאתרוג הזה, אמר הרב, לא התאים לראשי התיבות שלו.

(הרב יוסף אלנקווה, רב נווה-דקלים לשעבר)

גם האתרוג של הרב לא מושלם

עוד מספר אותו הסוחר, כי כשהיה מביא לרב זצ"ל אתרוגים בשביל עצמו, היה מביא לו את האתרוגים המהודרים והיפים ביותר שיש לו. הרב היה בוחר כמה אתרוגים, גם בשביל עצמו וגם בשביל כמה אנשים שהיו סומכים עליו, גם בשביל הילדים וגם למקרה שמישהו יבוא עם אתרוג פסול בחג, בשעה שהחנויות כבר סגורות. הרב היה מכין אתרוגים לכל האנשים האלה.

"הרב היה מסדר את האתרוגים שהבאתי לו בשורה, והיה אומר לי: זה היפה ביותר, אבל לא אקח אותו, רק את השני או את השלישי". כששאלתי אותו מדוע שלא ייקח עבורו את האתרוג היפה ביותר, השיב לי הרב: "זה בשביל לא לצער יהודים. כשהם יראו שבאתרוג של הרב יש מכה של עלה, שגם הוא לא מושלם, הם יעריכו את האתרוג שלהם. שלא יחשבו שהאתרוג שלהם הוא לא טוב. שלא יחשבו שהרבנים לוקחים את

הטוב ביותר לעצמם ונותנים לאחרים את השאריות. שיראו שגם הרב לא לוקח לעצמו את הכי טוב".
(הרב יוסף אלנקווה, רב נווה-דקלים לשעבר)

לא עוזב עד שכולם מתברכים

היה זה באחד מראשי החודשים האחרונים לפני אותו ניסן שבו הרב זצ"ל אושפז לראשונה. הגעתי מאזור המרכז עם כמה בני משפחה נוספים להתפלל ותיקין בבית הכנסת של הרב ולבקש את ברכתו של הרב לאחר התפילה. זו לא הפעם הראשונה שאנו נוסעים להתפלל עם הרב, אבל באותו ראש חודש בית הכנסת היה הומה אדם בצורה בלתי רגילה. ממש בדוחק הצלחנו להיכנס לבית הכנסת.
בסיום התפילה ולאחר שהרב אמר את ההלכה היומית כמנהגו, קם אחד האנשים שעמד ליד הרב, לא ידענו האם הוא אחד ממקורביו או אחד ממתפללי בית הכנסת, דפק על השולחן, וכאשר השתרר שקט אמר: "היום הרב ממהר, נא לא לגשת לרב לבקש ברכה". התאכזבנו מאוד שלא נוכל לקבל את ברכתו של הרב והחלטנו שלא להטריח את הרב, ולצאת. כנראה שלא היינו היחידים שהתאכזבו, ומסתבר שהרב הרגיש את צערנו, כי מייד נשמעה דפיקה נוספת על השולחן. הפעם היה זה תורו של הרב בכבודו ובעצמו. שוב השתרר שקט והרב אמר: "אני לא עוזב את בית הכנסת עד שכולם מקבלים ברכה". אמר והתיישב על כסאו. בית הכנסת היה מלא באנשים והרב, אף-על-פי שכנראה מיהר מאוד באותו הבוקר, ישב למעלה משעה כדי לברך את כל באי בית הכנסת בזה אחר זה.
(נתנאל כהנא)

עקרב, מה הוא אומר?

זוג אחד הגיע לרב זצ"ל וסיפר לו שכל הזמן מופיע עקרב בביתם וגם כשהם מטפלים בבעיה, הוא חוזר לביתם שוב ושוב.
הרב שאל אותם האם הם הפסיקו לעשות חסד שהיו עושים באופן קבוע, והם אמרו לו שהם היו מסייעים לאישה ענייה עם מזון ושאר צרכי הבית והם הפסיקו לאחרונה כי הורע מצבם הכלכלי.
הרב אמר להם שבפרק שירה כתוב שהעקרב אומר: "טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו". אם הם ימשיכו במעשה החסד שלהם – העקרב ייעלם. עשה הזוג כדברי הרב והעקרב לא חזר עוד אל ביתם.

"שלום עליכם" בלחש

כשהייתי רווק הייתי מתפלל בליל-שבת בבית הכנסת "היכל יעקב", של הרב זצ"ל, ולאחר התפילה הייתי הולך לבית הוריי, שגרים במרחק 20 דקות הליכה מבית הכנסת. בדרך כלל הייתי מגיע באיחור ואבי כבר היה אחרי אמירת "שלום עליכם" והמתין לי לקידוש. כשהייתי מגיע הייתי מבקש שימתינו לי מעט והייתי אומר את סדר "שלום עליכם" מההתחלה.

מחד, חששתי כי העיכוב הזה הוא לא לרצון הוריי, אך מאידך חששתי שאולי ברכת "שלום עליכם" היא חובה ולכן אמרתי אותה על כל סדרה. לאחר זמן, כשגברו חששותיי, שאלתי את הרב מבלי לפרט: "מי שהגיע בליל-שבת לבית שאמרו בו כבר 'שלום עליכם', האם צריך לומר שוב 'שלום עליכם'?".

הביט בי הרב היטב וענה: "כן". אך הוסיף בהטעמה: "אבל בלחש!". הוא הרגיש בדקות ההבחנה שלו כי אמירת "שלום עליכם" בקול עלולה לקחת זמן, ואולי גם לתת תחושה לא נעימה לשאר בני הבית שכבר אמרו "שלום עליכם" קודם לכן.

(משה שמאי)

הרב עושה תיקונים

באחד הימים, זכיתי לשעתיים וחצי של עבודה עם הרב זצ"ל במתן תשובות למכתבים שהתקבלו בעבורו. תוך כדי עבודה התקבלו טלפונים דחופים ביותר, ולאחר מתן הפסיקה, העצה או הברכה, הרב חזר לאותו מקום במכתב שהיה מרוכז בו קודם. תוך כדי העבודה נתתי לרב ערימה של המלצות והסכמות שהכנתי כדי שיחתום עליהן. בהמלצה אחת הרב מצא טעות דפוס. ביקשתי מחילה על שהטרחתי אותו ולא שמתי לב לטעות. הרב, כדרכו, חייך וסיפר לי סיפור:

כאשר התחלתי את עבודתי כדיין נתן לי אחד מחברי הדיינים לקרוא פסק הלכה באחד מהדינים שבאו לפנינו, כדי שאם אסכים – אצטרף ואחתום. קראתי את מה שחברי כתב, פסק הדין היה נכון, אבל היו בו

כמה טעויות בהקלדה. אמרתי לחברי הדיין שאני לוקח את המסמך לעיין בו ואחזיר אותו מחר. למחרת החזרתי אותו מתוקן מכל שגיאות הכתיב שהיו בו. שאל אותי חברי הדיין: "למה תיקנת? הטעויות האלה לא היו משמעותיות".

באותה שעה התערב אב בית הדין ואמר לחברי הדיין: "טוב מאוד עשה הרב אליהו שתיקן טעויות דפוס. צריך להוציא דבר ראוי ומתוקן, אפילו אם בשביל זה צריך לקרוע את כל המסמך כולו".

לאחר שהרב סיפר לי את הסיפור הזה הוא אמר לי: "אל תהססי לקרוע מכתב ולתקן אותו שנית. אל תחשבי אף פעם ש'לא נעים' – העיקר להוציא דבר נכון ומתוקן".
(נעמי קנובל, המזכירה של הרב)

נקיות – סגולה לשינה ערֵבה

כשאחי היה קטן, הוא התחיל פתאום לחלום חלומות מפחידים והיה מתעורר בבעתה ובבכי מתוך שינה, וכמובן מעיר את ההורים ולפעמים גם את בני הבית האחרים.
הורַיי פנו לרב אליהו זצ"ל, והוא אמר שבחדר של הילד יש תמונות של חיות טמאות וצריך להוציא אותן. כך באמת היה. ההורים שלי הוציאו את התמונות של החיות הטמאות ומייד פסקו החלומות הרעים.
פעם בא אל הרב זצ"ל מישהו וסיפר לו שיש לו נדודי שינה. הרב אמר לו לשמור עלים מהערבה החבוטה של הושענא-רבה. הוא אמר לו שזה רמוז במילים "וערבה שנתך". הערבה מביאה לשינה ערֵבה.

קידוש ה' בטלוויזיה

פעם פנו אלי וביקשו לראיין אותי לשידור טלוויזיה על הבית ועל הילדים שלי, וחששתי מאוד. מצד אחד זה יכול היה להיות קידוש ה' גדול, אבל מצד שני חששתי מעין הרע. לא ידעתי מה לעשות ופניתי לרב זצ"ל, שביקר באותו הזמן בציון הרשב"י במירון.
הרב ביטל את החשש לעין הרע ואמר לי: "כשאת אומרת בבוקר בברכות השחר את התפילה על עין הרע, תגידי אותה פעמיים בכוונה גדולה". כך באמת עשיתי והסכמתי להתראיין לתוכנית. בסופו של דבר הראיון בטלוויזיה יצא באופן שמכבד את התורה ואת לומדיה.
(הרבנית עטרה אנגל, מירון)

לכבד את הסבא, לכוון על הרב

פעם שאלנו את הרב זצ"ל לגבי סנדקאות. היה זה בננו הראשון ורצינו שהרב יכבד אותנו וישמש כסנדק. מאידך, חששנו לכיבוד הורים ולא רצינו לפגוע בסבא שציפה להיות סנדק גם כן. על כן שאלנו את הרב מה לעשות.
הרב אמר לנו שמצות כיבוד הורים היא מצווה מהתורה, והזכות של המצווה הזאת היא גדולה מכל חשיבות המעלה הרוחנית של הסנדק. עוד אמר לנו הרב, כי העיקר במצווה זו היא הכוונה. "אתם תתנו לסבא להיות סנדק, ובלב שלכם תכוונו על מי שאתם הייתם רוצים שיהיה סנדק, וזה תופס", אמר לנו.
(מתוך הספר "בשער המלך")

מהם ראשי התיבות של "ביערתי הקודש מן הבית"?

משפחתי נמצאת בארץ-ישראל כבר עשרה דורות ויותר. אחד מבני הדורות הקודמים היה שד"ר שאוסף כספים בעבור בני ארץ-ישראל. בימיהם היו שולחים כשד"רים את גדולי תלמידי החכמים, כדי שדרכם יכירו בני הגולה במעלתם של בני ארץ-ישראל. השד"ר היה מצויד בכתב שליחות של כל גדולי החכמים בדורו כדי שידעו להכיר בו כשלוחה של ארץ-ישראל, וכך הוא היה מסתובב ממקום למקום, אוסף כספים ומספר על ארץ-ישראל ודברי חכמיה.

כתבי שליחות אלה הם מסמכים בעלי חשיבות גדולה. אפשר ללמוד מהם על החכמים שהיו באותו דור, על המצב ועל השליח עצמו שהיה מתגלגל בדרכים ולפעמים גם במקומות סכנה, והכול לכבודה של ארץ-ישראל.

כתב אחד כזה עבר במשפחתנו מדור לדור. בתחתית כתב השליחות היה כתוב: "כתב השליחות הזה יעבור בירושה, מאב לבן במשפחה. לא יימכר אלא במקרה שלמישהו לא יהיה ממה להתפרנס".

כתב שליחות זה של הרב יפה ז"ל הגיע אלי, והמצב הכלכלי הקשה הגיע אלי גם הוא. לא היה לי במה לפרנס את בני ביתי, ויום אחד עלה בדעתי למכור את כתב השליחות הזה לאספנים. הייתי מסופק אם המעשה הוא מעשה נכון, והלכתי לקבל עצה מהרב זצ"ל. הרב ראה את כתב השליחות, התפעל ממנו, שמע ממני את שאלתי, קרא את הכתוב בתחתית כתב השליחות ואמר לי: "לפי התנאים של הכתב מותר לך למכור אותו".

שמחתי על התשובה וקמתי לצאת מבית הרב, כשאני כבר חושב על הסכום הנאה שאזכה בו בעקבות המכירה של כתב השליחות הזה. בעודי בפתח הדלת, אמר לי הרב: "אתה יודע מה ראשי התיבות של 'ביערתי הקודש מן הבית'?". "כן", מלמלתי לעצמי מבלי ששמתי לב לדברי הרב. כשיצאתי מבית הרב והפנמתי את דבריו, התגלגלתי מצחוק.

היום, כשמצבי הכלכלי הוא הרבה יותר טוב, אני מודה לקב"ה על כך שלא מכרתי אוצר משפחתי כל כך חשוב ברגע של חולשה. זהו כלי חינוכי גדול מאוד לילדיי, שדרכו הם לומדים על חלקה של משפחתנו בבניין ארץ-ישראל.

(ישראל גליס)

פרישות

צדקה במקום ממתק

כשהיינו ילדים קטנים, אימא היתה חוסכת מעט ונותנת לנו, הילדים, בכל שבוע חצי גרוש כדי שנקנה דברים טובים ושנהיה שמחים.

אנחנו היינו קונים ממתקים, ואילו אחי מרדכי היה נותן את הכסף למשפחה ענייה, אנשים שיש להם עוד פחות מאתנו. אימא שלי ראתה שהוא לא אוכל ממתקים עם כולנו ושאלה אותי: "למה מרדכי לא אוכל ממתקים?"

לא עניתי לה, אבל היא היתה מאוד פקחית. היא הכירה את הבן שלה והבינה מה קורה עם הכסף. מאז, במקום לתת לו כסף היא נתנה לי חצי גרוש שאקנה גם בשבילו, "שיהיו לו מאה ברכות". אבל הרב מרדכי לא רצה לאכול ממתקים. הוא היה מברך על הממתק שהייתי קונה, כדי שיהיו לו מאה ברכות לקיים את רצונה של אימא, טועם טיפה ואחר כך היה אומר: "אני, מספיק לי. תן לאחרים". הוא היה מקדיש את כל זמנו ללימוד תורה. לא היתה עוברת עליו דקה אחת בלי לימוד, בין בחול ובין בשבת.

בהתחלה לא היו לנו ספרים בבית והוא היה הולך ללמוד בספרייה של ישיבת "פורת יוסף". היה שם אור קטן והוא היה לומד לאורו. ראה אותו הגבאי לומד לאור קטן וחלש ואמר לו: "מה אתה עושה? העיניים שלך יתקלקלו". הלך הגבאי ושם נורה יותר גדולה כדי שיוכל ללמוד לאורה טוב יותר. כך היה נוהג כבר מגיל 12 לערך.

ה' נתן לו חכמה. היו לו גם ידי זהב. כל מכשיר שהתקלקל הוא היה יודע לתקן. וזה היה דבר גדול, כי בימים ההם התחילו להביא מכשירי חשמל לבתים ולא היו הרבה טכנאים שיודעים לתקן. גם המכשירים עדיין לא היו משוכללים והיו מתקלקלים לעתים תכופות. הוא היה יודע לפרק אותם, לתקן ולהרכיב מחדש, גם מכשירים מורכבים. היה לו שילוב של ידי זהב עם לב זהב.

(חכם שמעון אליהו, אחיו של הרב)

תמיד באמונה ובשמחה

אחי הצעיר מרדכי לא כל כך הכיר את אבינו, הרב סלמאן אליהו. הוא נפטר כשאחי היה צעיר מאוד. האחים הגדולים יותר קלטו את החינוך שאבא נתן להם: שמחה, אמונה, ביטחון, טוב, אומץ – והמשיכו אותו לאחים הצעירים.

אך אחי מרדכי קלט טוב מאוד את הרוח של אבא שלו. הוא היה ממשיך אותה בכל דרכיו בחיים. גם כשהיינו נתקלים בקשיים כלכליים או אחרים, הוא היה רגיל לצטט את הפסוק: "ה' אתנו אל תיראום". האמת היא שזה היה מה שלמדנו מאבא, חכם סלמאן.

אני, האחות הגדולה של מרדכי, ליוויתי אותו מהעריסה ועד יומו האחרון. אני יכולה להעיד שהוא חי את כל החיים שלו מתוך אמונה ושמחה. גם כשלא היה לו כלום וגם כשהיה לו הכול, תמיד הוא היה באמונה ובשמחה. תמיד הוא היה אומר: "ה' אתנו אל תיראום", ותמיד תמיד ה' היה איתו.
(רחל בן חיים, אחותו של הרב)

גבינה תוצרת בית

גם כשכבר היה מזון בשפע הרב נהג בפרישות. סיפרה לנו הרבנית צביה אליהו שליט"א, שבמשך עשרים שנה הרב זצ"ל לא אכל מוצרי חלב כלשהם, מכיוון שהיתה בהם אבקת חלב שיובאה מחו"ל. גם הבד"צים למיניהם לא היו מקפידים על כך והיו אומרים שזה בטל וכו', אבל לדעת הרב כל דבר של מחמצת הוא "מעמיד" ולא בטל ולכן הוא לא אכל. הוא לא אמר לנו לנהוג כמוהו, אבל הוא החמיר לעצמו.
כל אותן שנים הכינה לו הרבנית בעצמה גבינה וְלֶבֶן. היא היתה שמה את החלב החמוץ בתוך שקית מבד שהיתה תופרת, כך עד שהחלב יתגבן לגבינה.
כשהרב אליהו התמנה לרב הראשי לישראל הוא שלח את הרב יחזקאל דאום ז"ל לאיטליה, כדי ללמוד כיצד להכין אבקת חלב ומחמצות שמהם עושים לבן וגבינה. אחרי שהרב דאום ז"ל למד, הוא דאג שייצרו
בשביל "תנובה" מחמצות כשרות למהדרין, ומאז היו לכל הצרכנים של "תנובה" מוצרים כשרים בלי חשש של גבינת עכו"ם.
(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

לא קר לי

גם כשהרב אליהו היה רב ראשי לישראל והיתה לו מכונית שרד יוקרתית, הוא נהג בפרישות. הוא מעולם לא ניצל את מעמדו או סמכותו על-מנת לשפר את התנאים החומריים שלו.
מספר אסף, שהיה נוסע עם הרב לעתים קרובות, כי הרב מעולם לא ביקש מהנהג להדליק את המזגן או לכבות אותו. הוא לא היה אומר חם לי או קר לי. הוא חשב שאם הנהג מדליק מזגן, בוודאי חם לו או קר לו וצריך להתחשב בו. וזה היה בעיניו פלא גדול.
(אסף אהרוני, עוזר הרב)

טהרה

המקווה של חומייני

כשעלה חומייני לשלטון באיראן, היו יהודים רבים שהצליחו לברוח משם כל עוד רוחם בם. חלקם אף הצליחו לקחת אתם חלק קטן מהרכוש, אך רובם הגדול נשארו בעירום ובחוסר כל. כל ימי חייו של השאה הפרסי הם היו בטוחים כי חייהם בפרס מובטחים, בעיקר בזכות הקשרים הטובים שהיו לו עם מדינת ישראל, אבל ביום אחד הכול קרס. עלייתו של אייטולה חומייני לשלטון עוררה גל ענק של אנטישמיות נגד ישראל ונגד היהודים. יהודים רבים, בעיקר עשירים, נשפטו במשפטי בזק בבתי המשפט של המהפכה. הם נידונו למוות בתלייה ורכושם הוחרם לטובת אנשיו של חומייני.

באווירת הפקרות זו היו חייהם של היהודים למשיסה. בעיקר סבלו מכך הנשים היהודיות. כשהן היו הולכות למקווה לטבול – היו הגויים מציקים להן ומטרידים אותן והופכים את חייהן לסיוט.

הדברים סופרו למרן הרב זצ"ל, והוא פנה במכתב רשמי ממדינת ישראל ישירות לאייטולה חומייני. הרב כתב לו שהוא בטוח כי חומייני לא יעשה דבר נגד האמונה ונגד דבר ה'. הוא בטוח שחומייני חושב שזה לא נכון ולא הגון להפריע לאישה לטבול במקווה, והוא בטוח שהדברים הללו לא נעשו בהשראתו של חומייני, שהוא איש מאמין והגון וכו'.

אנשי חומייני חששו קצת מהמכתב אבל חומייני ביקש לראות מה כתב לו הרב אליהו. הוא קרא במכתב על הבעיות שעושים המוסלמים לנשים היהודיות והורה מייד לבנות מקווה חדש לטובת הנשים היהודיות. בנוסף, הוא הציב שמירה במקום על-מנת שלא יציקו להן הגברים המוסלמים.

(אפי כהן צמח, סגן ראש עיריית בית-שאן)

זו לא ברכה, זו מציאות!

היה לי קרוב משפחה שלא זכה לפרי בטן, ואני ביקשתי מהרב זצ"ל ברכה בעבורו. אמר לי הרב: "תגיד לבני הזוג שיקפידו בהלכות נידה על קלה כבחמורה ויהיו להם ילדים". שאלתי אותו: "האם זו ברכה?" השיב לי הרב: "זו לא ברכה, זו מציאות!".

קרוב המשפחה הזה היה אדם דתי, ולכן חששתי שמא ייפגע מהדברים, כביכול אני חושד בו שהוא מזלזל בהלכות נידה. כשאמרתי לו את דברי הרב, הוא סיפר לי שהוא ואשתו זלזלו באיסור הושטה של דברים מיד ליד.

הוא הופתע מאוד שהרב ידע את הדברים הללו ואמר אותם בכזאת נחרצות. בו במקום הוא קיבל על עצמו לתקן את הקלקול. מייד אחר כך הם נושעו וזכו לכמה ילדים, בזה אחר זה, ממש כמו שאמר הרב.
(הרב ישראל פסח, רב הכפר "הודיות")

טבילה לפני העברת מעטפה

פעם ביקש ממני הרב כדורי זצ"ל להעביר מכתב בתוך מעטפה לרב אליהו זצ"ל. לקחתי את המעטפה והבאתי אותה אל הרב. הרב ראה את המעטפה, אך אפילו לא פתח אותה ואמר לי להחזיר אותה אל הרב כדורי.
לא ידעתי מה יש בתוך המעטפה, אבל החזרתי אותה אל הרב כדורי והוא מייד שאל אותי האם טבלתי לפני שהבאתי את המעטפה אל הרב אליהו. אמרתי לו שבדרך כלל אני מקפיד על טבילה בכל יום, אבל באותו בוקר לא טבלתי. אמר לי הרב כדורי: "אם כן, לך פעם נוספת".
כך עשיתי, טבלתי והלכתי שוב לרב אליהו עם המעטפה בידי. הפעם הוא קיבל אותה מידי ואמר לי: "אני רואה שכבר טבלת". עד היום אינני יודע מה היה בתוך אותה מעטפה.
(הרב ישראל גליס)

מעולם לא נחת עליו זבוב

בשנת תש"ט היה הרב זצ"ל המורה שלי בתלמוד תורה "בית אהרון". גם אחרי שסיימתי ללמוד בבית הספר, לא הפסקתי ללמוד אצל הרב. הייתי מסיים את עבודתי בנגרייה ובא לשמוע את שיעוריו. כעשרים שנה ישבתי בשיעורים שמסר הרב לבעלי-בתים, שיעורים שהוא מאוד אהב. הוא היה מעריך במיוחד את המאמץ של בעלי הבתים לבוא אחרי יום עבודה.
הייתי יושב תמיד מצד שמאל של הרב, הכי קרוב אליו. שמתי לב, כי גם בימי הקיץ החמים מאוד, אם היה עובר יתוש או זבוב ליד הפנים של הרב, הוא לא היה מגרש אותו בידו. אבל זה לא פלא. הפלא הגדול הוא שמעולם מעולם לא נחת עליו יתוש או זבוב. כל כך הרבה שנים הייתי יושב לידו ושמתי לב גם בימים חמים וגם כשיש הרבה זבובים או יתושים, מעולם לא נחת עליו זבוב.
עוד אני יכול לספר כי כשהיינו בבית הכנסת או בבית המדרש לשיעורים, מעולם הוא לא אמר: "קר לי" או "חם לי" ולא ביקש להדליק מזגן או חימום!
(אורי ברהום, מאה-שערים)

חסידות

מדוע בכה הרב אליהו?

היה זה בימי האינתיפאדה הראשונה. בחור צעיר שנישא לא מכבר נסע בכביש בדרך ליישוב מגוריו ונורה מן המארב. הקליעים פגעו בו והוא נהרג. נתבקשתי להודיע לאלמנה הצעירה על מות בעלה, שנישאה לו זה עתה, והדבר היה לא קל, בלשון המעטה. הייתי צריך לגייס את כל כוחות הנפש שלי על-מנת לסייע לה לעבור את התקופה הקשה הזאת, ונעזרתי רבות ברב זצ"ל, בשאלות שונות שעלו כתוצאה מהמקרה המזעזע.

בערב פסח, אחרי בדיקת חמץ, התקשרה אלי האלמנה ושאלה אותי האם מכירת החמץ של בעלה המנוח תופסת או שהיא צריכה לעשות מכירה מחדש. מכירת חמץ זו בדרך כלל שליחות של האדם לרב שימכור את החמץ שלו. אבל אם המוכר נפטר, כל השליחות בטלה.

התקשרתי לרב ושאלתי אותו את השאלה. האמת היא, שמבחינה הלכתית זוהי שאלה די פשוטה, אבל הייתי מזועזע מהשאלה ולא רציתי להכריע בה לבדי. הרב שמע את השאלה והתחיל לבכות. מעולם לא שמעתי את הרב אליהו בוכה, אבל מעולם גם לא נפגשתי במציאות עם כאב כל כך גדול.

לאחר מכן אמר לי הרב: "איפה יש בעולם עוד יהודים כאלה, אלמנה צעירה שכל החיים שלה נהרסו בבת אחת רוצה לקיים את דבר ה' כהלכתו? איפה עוד יש לקב"ה בני-אדם כאלה מיוחדים?".

(הרב רא"ם הכהן, ראש הישיבה ורב היישוב עתניאל)

"לשם ייחוד" קודם השירות בצבא

פעם העביר הרב זצ"ל שיעור על מצות "לשם ייחוד" לדעת ה'בן איש חי' וסיפר:

שני אנשים הגיעו לבית הכנסת בראש-השנה. האחד מתפלל כל יום, בבחינת "מצות אנשים מלומדה", וגם בראש-השנה הוא בא לבית הכנסת כי הוא בא כל יום. יחד איתו בא אדם שלא קם כל השנה לתפילה, אך בראש-השנה אשתו דחקה בו ואמרה לו: "משה, קום, יש היום תקיעת שופר". הוא קם והגיע לבית הכנסת כדי לשמוע תקיעת שופר.

הרב אמר בשיעור, כי לדעתו השני יצא ידי חובה של תקיעת שופר כי הוא בא לבית הכנסת בשביל זה. אך הראשון, יכול להיות שלא יצא ידי חובה כי הוא לא התכוון במיוחד לקיים את המצווה של תקיעת שופר, ומצוות, כידוע, צריכות כוונה.

אני משרת בצבא כסגן אלוף כבר הרבה מאוד שנים. אחרי השיעור אמרתי לרב שאני מרגיש כמו האדם הראשון, שבא לבית הכנסת ולא מקיים את המצווה כי הוא לא אומר

''לשם ייחוד''. ''אני משרת כל כך הרבה שנים בצבא אך לא שם לב למצווה שאני מקיים בכל רגע. האם יש 'לשם ייחוד' שצריך לומר?'', שאלתי את הרב, ''חיפשתי בכל ספרי התפילות ולא מצאתי בשום מקום 'לשם ייחוד' לפני השירות בצבא''.

הרב נענה ואמר לי: ''תכתוב בעצמך!''

שאלתי את הרב האם לכתוב ב''לשם ייחוד'' מצות עשה מדרבנן או מצות עשה סתם או מצות עשה דאורייתא, והוא השיב לי: ''בוודאי מצות עשה מהתורה. ולא רק מצווה אחת אלא שלוש מצוות''.

וכך הוא הכתיב לי:

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יו''ד ה''א בְּאוֹתִיּוֹת וָא''ו ה''א בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הֲרֵינִי מוּכָן לְקַיֵּים מִצְוַת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה לְכָבּוֹשׁ אֶת הָאָרֶץ וְלֵישֵׁב בָּהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה: ''וִירִשְׁתֶּם אֹתָהּ וִישַׁבְתֶּם בָּהּ'', וּמִצְוַת אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ''וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי יְהוָה'', וּמִצְוָה לְהָגֵן וּלְהַצִיל יְהוּדִים כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: ''לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רֵעֶךָ אֲנִי יְהוָה''. כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ.

את ה''לשם ייחוד'' הזה אני שם בכיסי כל הימים ואומר אותו בכל בוקר כדי לחזור ולזכור את המצוות שאני מקיים בכל רגע ורגע בתפקידי בצבא, שלא אקיים את המצווה הזו בלי מחשבה, ''מצות אנשים מלומדה''.

חבריי לצבא, שראו אותי אומר את ה''לשם ייחוד'' הזה כל בוקר, ביקשו ממני העתק מהתפילה הזאת, וכך מדי יום חיילים רבים ביחידה שלי אומרים אותה בכוונה רבה.

(סא''ל שמואל בן עזרא, ירושלים)

גם ערבים זקוקים לברכה

פעם, בתקופה של יריות בדרכים ופיגועים רבים, הרב זצ''ל היה בדרכו למערת המכפלה, אך הרב, כדרכו, לא הסכים לנסוע ברכב ממוגן ירי. הוא היה אומר שהוא נוסע רק ברכב שבו נוסעים כל המתיישבים ביהודה ושומרון.

נסענו בשיירה, כך שלפני הרכב של הרב ואחרי הרכב של הרב נסעו מכוניות שלנו, ובסופה של השיירה נסעתי אני עם הרכב שלי.

באחד הסיבובים הראשונים לאחר שיצאנו, נכנסה מונית ערבית לשיירה שלנו ונצמדה לרכב של הרב, מאחוריו ממש. האנשים שהיו ברכב שאחרי הרב נדרכו כולם מחשש

לפיגוע וניסו בכל דרך לעקוף את המונית הערבית, אך ללא הצלחה. היא נצמדה לרכב של הרב כמו עלוקה, ושום תרגיל שניסינו לא עזר. לא הצלחנו להיכנס בין הרכב של הרב לבין המונית הערבית ולהפריד ביניהם.

הלחץ היה גדול, עד שכמעט וקרתה תאונה, אך הרב בעצמו פתר את הבעיה – הוא ביקש לעצור בצד הכביש. כמובן שכולנו עצרנו, דרוכים. גם המונית הערבית עצרה. יצאו ממנה שלושה גברים ואישה אחת, לבושים כאפיות וג'לביות כערבים לכל דבר.

מייד נצמדנו כולנו לרב, על-מנת לגונן עליו מפני הנוסעים המוזרים שיצאו מהמונית, אבל הרב רק חייך חיוך רחב ואמר לנו: "תקראו להם שיקבלו ברכה".

ערבים?

ברכה?

זה לא מספיק מסוכן גם ככה?

כך חשבנו לעצמנו, אך לא העזנו להפר את דברי הרב וקראנו להם. למרבה ההפתעה, הם באו! התקרבו אל הרב והסירו את הכאפיות מעל ראשיהם... לפתע התגלו לעינינו כיפות צחורות ששכנו אחר כבוד מתחת לכאפיות. להפתעתנו, הסתבר לנו כי מדובר בחבורה של מסתערבים שקיבלו משימה לשמור על הרב בדרכים, באותם הימים של סכנה גדולה.

(ישראל טויטו, אל"מ במילואים)

אבוא לחופה שלך

את הסיפור הזה שמעתי במערת המכפלה בשבת "חיי שרה". אחרי התפילה ניגש אלי אדם שפניו היו כשל מי שנשרף ועור פניו שוחזר. וכך הוא סיפר:

בתקופה שבה התרחש הסיפור שירתי ביחידה מאוד סודית, שגם היום אי-אפשר להזכיר את שמה, והתפקידים שהוטלו עלינו היו בהתאם. יום אחד נפצעתי יחד עם חבר באחת הפעולות הקשות במיוחד והייתי במצב מאוד קשה. אושפזנו יחד באותו חדר בבית החולים במחלקה לטיפול נמרץ, אבל לא היתה גישה לחדר שלנו והוא היה שמור על-ידי אנשי האבטחה של השירות.

הרב זצ"ל הגיע לבית החולים וביקש להיכנס לחדר, אך אנשי האבטחה אמרו לו שאי-אפשר. הרב אמר שהוא חייב להיכנס, והם לא הבינו למה הוא מתעקש. הוא הרי לא מכיר אותנו – הסיפור שלנו לא היה מוכר לאף אחד, הפעולה לא היתה בכותרות העיתונים. לכולם נדמינו כשני אנשים שמאושפזים במחלקה לטיפול נמרץ ואין אפשרות להיכנס אליהם. אבל הרב לא ויתר ונכנס. באותה השעה גם אני וגם

חברי היינו מחוסרי הכרה. רק המשפחות שלנו היו בחוץ, ומה שאני מספר לכם זה מה שסיפרו לי אחר כך בני משפחתי.
כשהרב היה בתוך החדר, היה איתו העוזר שלו, הרב יהודה מוצפי. הרב עמד ליד המיטה שלי והתפלל, אבל לא התפלל ליד המיטה של החבר שלי כמו שהתפלל ליד המיטה שלי. סיפר לי אחר כך הרב יהודה מוצפי, שהוא שאל את הרב מדוע הוא לא התפלל ליד מיטתו של חברי כפי שהתפלל ליד המיטה שלי, והרב השיב לו: הוא לא כל כך רוצה לחיות. נראה שצריך גם את התפילה הפנימית של החולה, או לפחות את הרצון שלו, על-מנת לבקוע את הרקיעים, בוודאי במקרים קשים כמו שלנו.
האמת היא, שתהליך השיקום לא היה פשוט. גם עכשיו, אחרי שנים רבות, יש לי צלקות קשות על הפנים, וזה כרוך גם בצלקות פנימיות רבות. צריך הרבה כוחות בשביל להתמודד עם כל הקשיים הללו, וגם עם האנשים שמסתכלים ומעירים הערות בלבם ובמבטיהם.
בתקופה ההיא עדיין לא הייתי נשוי, וגם על זה הייתי צריך לחשוב. מי תסכים להתחתן עם בחור שכל כולו צלקות ותפרים ושברים שהתאחו? אך מסתבר שהרב ראה שאני רוצה בכל זאת לחיות ולהקים משפחה, והוא צירף את הרצון שלו לרצון שלי והתפלל.
כשהרב יצא מטיפול נמרץ הוא ראה את אמי יושבת שם וקוראת תהילים. הוא ניגש אליה ואמר לה: "בעזרת השם הבן שלך יצא מכאן בריא על רגליו, ואני אחתן אותו". אמי היתה המומה ונרגשת. היא ידעה את מצבו של בנה שהוא בלי הכרה בכלל, עם גוף שהוא שבר כלי, והרופאים אומרים לה שאין לו הרבה סיכויים לחיות. והנה הרב אליהו מדבר איתה על החתונה של הבן שלה. זאת אומרת שהוא יחיה, יעמוד על רגליו, ילך וידבר. באותה שעה הדברים נראו תמוהים מאוד. אבל זה מה שהרב אמר.
כעבור זמן מה חזרתי להכרה והתחלתי תהליך ארוך של ריפוי והשתלת עור בכל המקומות שבהם נשרפתי. וכך, שלב אחר שלב, התחלתי להניע את האיברים, לקום על הרגליים ולהשתקם, גם נפשית. עבור אדם שהיה במצבי הקודם, לפני הפציעה, ומוצא את עצמו פתאום ללא יכולת לזוז, זה עלול להיות משבר נפשי גדול.
אחרי שעמדתי על רגלי, הלכתי ללמוד בישיבת "מרכז הרב", כדי להבין יותר לעומק למה עשיתי את מה שעשיתי, על מה נלחמתי, על מה מסרתי את נפשי. הלימוד חיזק אותי, וכך עליתי והתעליתי, עד שיום אחד הציעו לי שידוך עם בחורה הגונה. הכול התקדם כמו שצריך, וקבענו תאריך לחתונה.

אמי לא שכחה, כמובן, לספר לי את מה שהרב אמר לה בעת שהייתי בטיפול נמרץ, וכך מצאתי את עצמי "מחויב" להזמין את הרב לחתונה שלי. הוא הרי כבר הזמין את עצמו. הגעתי ללשכה ואמרתי להם שיש לי חתונה ואני מבקש להזמין את הרב לערוך לי את החופה.

המזכיר פתח את היומן ואמר לי: "אי-אפשר. ביום הזה הרב עורך חופה לבן משפחה שלו".

מה יהיה? אמי לא ויתרה. היא ביקשה שאפנה לרב בעצמו ואזכיר לו שאני הוא זה שהרב הבטיח לאמי בטיפול נמרץ שהוא יערוך את החופה שלי. עשיתי כמצוותה של אמי, והרב אמר שהוא יבוא מייד אחרי החופה שהוא יערוך לבן המשפחה שלו. ואכן, ביום החתונה, מייד אחרי שערך את החופה של בן המשפחה, יצא הרב מהאולם ובא לערוך את החופה שלי, שהיתה בקרבת מקום.

סיפר לי המלווה שלו אחר כך, שהוא ראה את הרב שמח בשתי החתונות. הוא לא יודע להגיד באיזו חתונה הרב שמח יותר.

(הרב שמואל אליהו שליט"א, כפי ששמע מפי המספר)

לא אוכל של חו"ל, אפילו לא כזית

פעם היה הרב זצ"ל בסיור בחו"ל ודיבר על חשיבותה של ארץ-ישראל. במהלך הסעודה הביאו לרב זיתים יפים וגדולים. אחד האנשים אמר לרב: "כבודו יטעם את הזיתים הללו, הם גדלים כאן. גם כאן יש פירות טובים, לא רק בארץ-ישראל".

הזיתים היו באמת יפים במיוחד. האנשים היו מתענגים על אכילתם, כך שכנראה הם גם היו טעימים במיוחד. אבל הרב לא טעם מהזיתים הללו.

סיפר הרב – אמרתי בלבי: אם משתמשים בזיתים הללו על-מנת להמעיט את כבודה של ארץ-ישראל, לא אוכל מהם. כשראיתי שכולם טעמו מהזיתים ושיבחו את טעמם, לקחתי את הקופסא וראיתי שכתוב עליה "מיוצר בקיבוץ יבנה". הבנתי שאיש מלבדי לא שם לב לעובדה שהזיתים הללו שהם כל כך משבחים, מיוצרים בארץ-ישראל. אמרתי להם: "אם הזיתים הללו כל כך טעימים, גם אני אטעם".

האיש הזה שדיבר בשבח הזיתים וחשב שהם של חוץ-לארץ נראה כמנצח. הנה גם הרב אוכל מהזיתים של חו"ל ומודה בטעמם הטוב. הנה גם חוץ-לארץ היא טובה, לא רק ארץ-ישראל.

טעמתי את הזיתים ואמרתי: "באמת זה כל כך משובח. לא יכול להיות שזיתים כאלה גדלים בחו"ל. זה בטוח של ארץ-ישראל". אמר לי האיש: "כבוד הרב, גם בחו"ל גדלים דברים טעימים", וכל הציבור מקשיב לשיחה.

ביקשתי ממנו שיסתכל על הקופסא ויגיד לי היכן מיוצרים הזיתים הללו. הוא הסתכל ואמר לי: "קיבוץ יבנה. ארץ-ישראל". אמרתי לו: "אם אתה כל כך אוהב זיתים טעימים, בוא לארץ-ישראל. היא מגדלת בשבילך את כל הפירות הטעימים. ממש בשבילך ולמענך. בוא, הארץ מחכה לך".

(מדברי הרב זצ"ל)

גלימה של ארץ-ישראל

הרב זצ"ל היה מקפיד מאוד על כבודה של ארץ-ישראל. כשנבחר להיות הראשון-לציון הוא היה צריך ללבוש גלימה מריקמה מיוחדת כמיטב המסורת של הראשונים-לציון מאז ומקדם. ועד העדה הספרדית היה אמור להזמין את הגלימה עם עבודת הריקמה המיוחדת, שהיתה נעשית בדרך כלל בטורקיה.

אבל הרב, שהיה מקפיד על תוצרת הארץ, לא רצה שדווקא הבגד הזה, שמייצג את הרבנות של ארץ-ישראל, ייעשה בחוץ-לארץ. מייד נרתמה הרבנית שליט"א למשימה: היא איתרה בארץ מומחים לריקמה דרך אשתו של הרב בצרי שליט"א מבאר שבע, הביאה להם את הדוגמה הנדרשת, והם, בחצי מהזמן, עשו גלימה הרבה יותר טובה מזו שהיתה מגיעה מטורקיה.

(ד"ר יחיאל שיבי)

האתרוג של הבבא-סאלי

הרב אליהו זצ"ל היה נוהג לברך על אתרוג מארץ-ישראל, ובכל ערב סוכות היה מגיע לבית הרב שליח של הבבא-סאלי, שהביא אתרוגים ממרוקו, ואומר כי הבבא-סאלי ציווה אותו שקודם ילך לבית הרב וייתן לו את האתרוג המהודר ביותר. הרב אליהו היה מברך על אתרוג של ארץ-ישראל ומנענע בו, ולאחר מכן היה מנענע גם עם האתרוג המהודר ממרוקו, של הבבא-סאלי.

סיפר הרב – פעם אחת שאל אותי הבבא-סאלי: "האם קיבלת את האתרוג ששלחתי אליך?" אמרתי: "כן". אמר לי: "ומה עשית באתרוג שלי?" אמרתי לו: "נענעתי". הוא הנהן בראשו, הרים את עיניו, הסתכל והסתכל ולבסוף אמר לי: "עשית נענועים, הא?! אבל לא בירכת עליו!".

הייתי צריך לפייס אותו. יום אחד בעודי לומד בספר "ערוך לנר" ראיתי ששם הוא כותב: "ועתה קיבלתי אתרוג ממרקא (מרוקו), מהודר ויפה שלא ראיתי כמותו".
הראיתי את הספר לבבא-סאלי, והוא שאל אותי: "איפה כתבו את זה?" עניתי לו: "בפולניה". אמר לי הבבא-סאלי: "פולני אומר שהאתרוג המרוקאי כשר, ואתה אומר שלא?!".
אמרתי לו: "בוודאי שהאתרוג כשר. אבל אני מברך על אתרוג של ארץ-ישראל".
לאחר שהרב היה מספר את הסיפור הזה הוא היה שואל: "מניין ידע שאני לא מברך על האתרוג שהביא לי? אין זאת אלא שהיתה לו רוח הקודש!".
(משה שמאי)

מנענעים לישועה, לא להצלחה

הרב זצ"ל היה נוהג לומר לאנשים, כי כמו שאנו מקיימים את כל ההלכות שכתובות ב"שולחן ערוך", כך צריך לקיים גם את ההלכה שאומרת כי אסור לצאת מארץ-ישראל אלא לשלושה דברים. ממש כמו שכתב הרמב"ם (הלכות מלכים פרק ה ט): "אסור לצאת מארץ ישראל לחוצה לארץ לעולם אלא ללמוד תורה או לישא אשה או להציל מן העכו"ם ויחזור לארץ, וכן יוצא הוא לסחורה". בכל המקרים הללו יוצא וחוזר מייד. אבל אם היה רעב בארץ, מותר הוא לצאת עד שייגמר הרעב.
מספרים על אדם אחד שבא לרבו ואמר לו שאין לו פרנסה וברצונו לטוס לחו"ל, אולי שם ייטב מזלו. אמר לו הרב: אין לך מה לאכול? אמר לו הלה: אין. בירך אותו הרב בנסיעה טובה ופרנסה טובה וחן וחסד.
והנה בא חברו ואמר לרב שגם הוא רוצה לנסוע לחו"ל כדי להתפרנס. אמר לו הרב: יש לך מה לאכול? אמר לו הלה: כן. יש לך בית? כן. יש לך רכב? כן. אם כן, למה אתה נוסע? אמר לו: כי צריך להחליף את הרכב ליותר טוב. כי בחו"ל אפשר להרוויח יותר. אמר לו הרב: אל תיסע.
שאל אותו האדם: ומדוע לחברי אמרת שהוא יכול לנסוע? אמר לו הרב: האם אתה מנענע את הלולב בסוכות? השיב לו הלה: בוודאי! אבל מה הקשר בין הדברים? אמר לו הרב: כשאנחנו אומרים: "אנא ה' הושיעה נא" אנחנו מנענעים, אבל ב"אנא ה' הצליחה נא", לא מנענעים. בשביל ישועה – מנענעים את האדם ממקום למקום, אבל בשביל תוספת הצלחה לא מנענעים אותו ממקום למקום.

כי יצפנני בסוכה

סיפר הרב זצ"ל: לפני כמה שנים שאלו אותי האם לשבת בסוכה במקום שמצויים בו מחבלים שמסכנים את יושבי המקום, וכל שכן את חיי אלו היושבים בסוכה. אני הייתי משיב תשובות שונות לשואלים, לחלק מהם הייתי משיב שיכולים הם לשבת בסוכה למרות הסכנה ולחלק הייתי אוסר, ולא הבינו את כוונתי מדוע במקרה זה אני אוסר ובמקרה אחר מתיר. הסברתי להם, שהדבר תלוי בשואל – אם השואל מסופק ומפוחד ושואל האם בכלל לשבת בסוכה, הייתי אומר לו שלא ישב, כיוון שאין לו ביטחון גמור בהגנה שבמצווה, ולכן עדיף שיימנע ולא יסכן את עצמו.

היה בירושלים חכם אחד גאון וחסיד, חכם אברהם ברזני זצ"ל, שהיה חתנו של רבי יהודה פתיה זצ"ל. הוא היה גר בשכונת "בית ישראל" בתקופת שלטון הבריטים בארץ-ישראל. הבריטים החליטו על עוצר בגלל המהומות של הערבים, והטילו "סגר" על כל תושבי המקום ואסרו עליהם לשהות בחוץ ובסוכות.

חכם אברהם לא התייחס לדברים ויצא לסוכתו בשלוות נפש. הוא אף ישב ללמוד שם בקול ובנעימות. הבריטים, ששמעו את קול ניגון תורתו, פרצו לסוכתו לחפש מי הוא זה שהפר את חוקי המנדט, אך לתדהמתם לא מצאו איש בסוכה. "קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול". הם שאלו: "מי כאן?", אך חכם אברהם לא ענה להם אלא המשיך ללמוד בקול רם.

הדבר היה לפלא גדול. כשפגש רבי אברהם את חמיו, חכם יהודה פתיה, וסיפר לו את שאירע, קרא עליו חמיו את הפסוק: "כי יצפנני בסוכה", אבל אמר לו שלהבא אין סומכים על הנס.

(מתוך דברי הרב זצ"ל)

למי יש מצווה לקנות בבין-המצרים?

פעם הדרכתי קבוצה של תיירים יהודים מדרום אפריקה שהגיעו לארץ בתקופת בין-המצרים. הם שאלו האם מותר להם לטייל או לקנות דברים בתקופת שלושת השבועות שבין י"ז בתמוז לתשעה-באב, והשבתי להם שעל-פי ההלכה זה אסור. למרות שידעתי שזו ההלכה, היה לי קשה עם זה, שכן כמעט שלא היו להם חוויות של תיירים, שאוהבים בדרך כלל לקנות מזכרות ותמונות בכל מקום שבו הם מטיילים. כיוון שחששתי שאולי יש כאן טעות, הלכתי לשאול בעניין את הרב זצ"ל והוא ענה לי: "מצווה עליהם לטייל בשלושת השבועות, מצווה עליהם לקנות תמונות ומזכרות בבין-המצרים, ואף מצווה לקנות ולטייל בשלושת השבועות הללו כמה שיותר".

שאלתי את הרב מדוע זה מותר, והרב השיב לי שהסיבה של בין-המצרים היא חטא המרגלים, שלא הבינו את מעלתה של ארץ-ישראל ולא הכירו בחשיבותה. אך במקרה הזה, מדובר בתיירים מחו"ל שצריכים לתקן את החטא הזה ולאהוב את הארץ. אם הם לא יטיילו – איך הם יצליחו לרכוש את אהבת הארץ? ואם הם לא יקנו – איך הם יביאו את סיפור הארץ הטובה לבני משפחותיהם?

(הרב ישראל פסח, רב הכפר "הודיות")

הרב מדבר אלי בתא המעצר

לפני שנחתם הסכם אוסלו, היינו עושים קניות בשכם ובג'נין ונוסעים ביהודה ושומרון בלי חששות. כשהחלו לדבר על השלום, התחילו מהומות קטנות בערים הערביות. בתקופה ההיא היה זה עדיין "רק" זריקות אבנים.

יום אחד נסעתי עם חבר בשכם ונתקלנו במטר אבנים. לא יכולנו לחזור לאחורינו, כי היו הרבה אבנים על הכביש, וחשנו שחיינו בסכנה. יצאנו מהרכב והתחלנו לירות לכיוון אלה שזרקו לעברנו אבנים. אחד הכדורים פגע בילדה והיא נהרגה.

השמאל הישראלי מצא הזדמנות לתקוף את המתנחלים. הפרקליטות רצתה גם היא לתרום את חלקה להסכם אוסלו המתגבש, והחליטה לרדוף אותנו ולהנחות את המשטרה לחקור אותנו עד שיוציאו מאתנו הודאה שתאשים אותנו ברצח ילדה.

חברי, שהבין מהר לאן הרוח נושבת, החליט להיעלם מהשטח. המשטרה עצרה אותי והושיבה אותי במעצר בתנאים קשים על-מנת שאפליל את חברי או שאלחץ עליו שיסגיר את עצמו. המטרה שלהם היתה לשבור את הרוח. החוקרים טפטפו לי כל היום שהחבר שלי שירה הוא אשם, ואני לא צריך להגן עליו בגופי. היו רגעים שבהם נחלשתי וכמעט מסרתי עדות שתפליל את חברי. אולי הם צודקים? חשבתי.

מי שהציל אותי מלמסור עדות על חברי היה הרב אליהו זצ"ל. ואיך הוא הצליח להגיע לתוך תא מעצר סגור? כאשר העבירו אותי מחדר החקירות לחדר המעצר שמעתי רדיו, וברגע שעברתי ליד השומר שמעתי את הרב אליהו אומר בקולו: "מי שהרג את הילדה הוא לא רוצח".

לא שמעתי את המשך הדברים, אבל בלבי ממש הרגשתי שהמשפט הזה נאמר אלי אישית, ומשמעותו: "דע לך שהחבר שלך הוא לא פושע כמו שאומרים החוקרים, אל תסגיר אותו". כך באמת עשיתי ולא הסגרתי אותו לידיהם. אני מרגיש שהרב נתן לי כוח לעמוד בלחץ שהופעל עלי, ברגעים המאוד קשים הללו. אני לא יודע איך הייתי חי עם עצמי היום אם הייתי נשבר ומוסר פרט כלשהו שיפליל את חברי.

(שם חסוי)

מל"ו הצדיקים הנסתרים

במשך כמה שנים נהגתי לבקר את הרב ברוך שפירא זצ"ל במעלה-אדומים. כחצי שנה לפני פטירתו הגעתי אליו, והוא, שלא כהרגלו, ביקש ממני להביא דף ולכתוב את דבריו. תוך כדי כתיבת הדברים, הבנתי שהדברים מכוונים לרב מרדכי אליהו זצ"ל. המכתב עסק בנושא הגאולה העתידה ונכתב בשפת חידה. כך, לדוגמה, הכתיב הרב ברוך שישראל ייגאלו ב"סוד הנער הבוכה" ובנסים ונפלאות "מצד הגובה בסוד אני הויה".

המכתב כלל גם תיאורים בלתי מובנים של בקעים וסדקים בכדור הארץ. במכתב, שאורכו היה שבעה דפים, ייחס הרב שפירא לרב מרדכי אליהו את התואר "המוסמך הראשי" וציווה: "אל תעשו דבר בטרם תפנו לרב מרדכי בן אליהו בסוד 'סובו ציון והקיפוה'".

כשסיים הרב שפירא להכתיב לי את המכתב, ביקש ממני אישית להעביר את המכתב לרב אליהו לאלתר. למחרת הגעתי ללשכת הרב אליהו. הרב קרא את המכתב כולו בפנים חתומות, וכדרכו – הסתיר ולא פירש. רק הפטיר במשפט קצר: "תחזור לרב שפירא ואמור לו – קיבלתי מסירת המודעה, ראש-חודש אב". ואכן כך עשיתי.

כעבור שישה חודשים, ביום י"ח בטבת התשנ"ה, נפטר הרב ברוך שפירא. בהלווייתו נכחו כ-40 איש בלבד, בהתאם לאישיותו, שהיתה נסתרת בקודש. עם תחילת ההספדים, נכנס לפתע הרב אליהו בבגדי הראשון-לציון, בלוויית הרב זעפרני והרב מוצפי, עוזריו. הרב אליהו הספיד את הרב ברוך ותיאר את אישיותו בדיוק נפלא, כמי שמכירו היטב בהנהגותיו, באהבת ישראל שבו ובחוכמתו העמוקה. בפתח דבריו הכריז: "הרב שמוטל לפנינו קדוש קדוש, מל"ו הצדיקים הנסתרים של הדור הזה היה". ידועים דברי חז"ל (ברכות סב א), שנפרעים מן הספדנים ומן העונים אחריהם, והרב אליהו, שאמר "מל"ו הצדיקים" ולא אמר "צדיק" סתם, ודאי דייק בלשונו לגלות על הרב שפירא, ובאותה הזדמנות אנחנו זכינו ללמוד מיניה וביה על הרב אליהו עצמו.

בתוך דבריו הזכיר הרב אליהו את המכתב שנמסר לו כמה חודשים קודם לכן. התייחסותו היתה: "קראתי ושניתי ושילשתי, והדברים היו נסתרים מעיניי, מלבד בעמוד מסוים בשורה מסוימת שכמדומה הייתי שהבנתי את כוונת הרב. על-מנת להסיר ספק שלחתי אחריו שליח למעלה-אדומים, וכפי שהבנתי, לכך התכוון הרב ונתגלה לי סוד שהוא בחינת שם המפורש הנאמר לכהן הגדול ביום הכיפורים בחשאי".

הנוכחים במעמד נדהמו מעוצמת המילים ומחריגותן. שלא כדרכו של הראשון-לציון, הוא יצא מגדרו וחשף את הפן הנסתר והסודי שבאישיותו, שהיתה מונחת בשמים ובארץ בו זמנית. סוד ופשט חבוקים בטבעיות. הרב אליהו זצ"ל בא ללמד על הרב ברוך זצ"ל, ואנחנו זכינו ללמוד גם על הרב אליהו עצמו. כך זכינו להבין שפרסומו של הרב בנגלה, כראשון-לציון, היווה גם הסתרה גדולה על גדלותו בנסתר ובסוד.
(הרב שמואל מורנו, ראש ישיבת "מעייני הישועה")

לא חוכמה לדעת – חוכמה לדעת לבטל גזירות

במכתבו של הרב ברוך שפירא זצ"ל, שהרב אליהו זצ"ל החשיבו, כאמור, לאחד מל"ו צדיקים נסתרים, היה כתוב על הגירוש מגוש-קטיף העתיד להתרחש, למרות שהמכתב נכתב כעשר שנים לפני שעניין הגירוש עלה לדיון בציבור.
כידוע, הרב אליהו אמר וחזר ואמר לכל המתיישבים: "היה לא תהיה". הוא חזר על כך כמה וכמה פעמים, ואמר שצריך להתפלל על זה ולהיאבק בזה ולא לתת לזה לקרות. הוא גם אמר מה לעשות אם הגירוש יתבצע, אבל הוא כל הזמן האיץ גם בפוליטיקאים וגם במתיישבים להתחזק ואמר למתיישבים לא לנטוש את הבתים שלהם, לא לארוז ולא לתת יד לכל הפעולה של הגירוש.
שאלתי את הרב אליהו: "למה הרב אומר כך, הרי הוא יודע ממסירת המודעה של הרב ברוך שפירא כי הדבר אכן צריך לקרות?", והרב השיב לי: "תפקידנו הוא לא לדעת מה שיקרה, תפקידנו הוא להתפלל שהגזירות יבוטלו. כך היה עושה הבבא-סאלי, כך היה עושה רבי אפרים הכהן, כך היה עושה חכם מנחם מנשה, הפחח, כך היה עושה רבי יהודה פתיה ורבי יצחק אלפייה. הם היו מבטלים את הגזירות מכלל ישראל והיו מוסרים את נפשם על כך. גם אנחנו צריכים לעשות כך".
בימים ההם שקודם הגירוש ישבה חבורה של מקובלים אצל הרב החלבן ושאלוהו: "למה הרב אליהו אומר 'היה לא תהיה'? הרי כולנו רואים בעיני רוחנו שזה הולך לקרות. באותן עיניים רוחניות שבהן השתמש גם
הרב ברוך שפירא, בוודאי רואה גם הרב אליהו, שרואה יותר טוב מכולנו, והוא יודע את הדברים. אם כן, מדוע הוא מסכן את כל יוקרתו ואומר לאנשים: 'היה לא תהיה'?".
אמר להם החלבן: "למה הקב"ה מראה לנו את העתיד, האם כדי שנגלה אותה לאנשים ויגידו כמה אנחנו חכמים? האם כדי שיגידו שיש לנו רוח הקודש? חס ושלום. כל מה שמראים לנו הוא כדי שנתפלל להפר את הגזירות, גם אלו שאנו רואים אותן בחוש משמים. זו דרכו של הרב אליהו. זה מה שאומר הכתוב: 'עַל חוֹמֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַם הִפְקַדְתִּי

שֹׁמְרִים כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה תָּמִיד לֹא יֶחֱשׁוּ הַמַּזְכִּרִים אֶת ה' אַל דֳּמִי לָכֶם. וְאַל תִּתְּנוּ דֳּמִי לוֹ עַד יְכוֹנֵן וְעַד יָשִׂים אֶת יְרוּשָׁלַם תְּהִלָּה בָּאָרֶץ' (ישעיה סב, ו-ז). אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, לא יתייאש מן הרחמים. אסור לנו להניח מהתפילה. גם כשהתברר למרדכי הצדיק שהגזירות נחתמו למעלה בשמים – הוא לא נרתע והתפלל ביחד עם אסתר וכל ישראל שבשושן הבירה כדי לבטל את הגזירה. לא צריכים להתרשם ממה שרואים למעלה. צריכים להתחזק בתפילה ובאמונה ולא להרפות".

(הרב שמואל מורנו, ראש ישיבת "מעייני הישועה")

פסטרמה מונעת גירוש

היה זה בתקופת גירוש היהודים מגוש-קטיף. התפקיד שלי היה לפקד על יחידת מסתערבים (שלא לומר מסתנחלים...) שיתערבו בתוך המתנחלים. היינו צריכים להיטמע ביניהם, להתלבש כמותם, לדבר כמותם, ובבוא העת לפעול בתוכם על-מנת לזרוע חולשה ביניהם או להקל על הכוחות המפנים.

באתי אל הרב זצ"ל ואמרתי לו שאני לא רוצה לפעול נגד האחים שלי, לא רוצה לפעול מתוכם – נגדם. לא רוצה לרמות אותם, לא רוצה להיות מרגל בתוך המתיישבים. תוך כדי הדברים שלי פרצתי בבכי. אמרתי לרב שאני צריך לפקד על הכוח המאוס הזה שאני לא רוצה בכלל להיות בתוכו.

הרב הסתכל עלי ואמר לי: "אל תדאג, אתה לא תהיה בגירוש!"

בינתיים התקדמו האימונים שלנו. הביאו לנו צוות שלם של פסיכולוגים שיסבירו לנו למה הצעד הזה כל כך חשוב למדינה ולמה אסור לסרב פקודה. וכמובן, גם כמה מסוכנים המתנחלים שהציגו אותם בפנינו כמו אויב המדינה. בתוך תוכי ידעתי כמה כל זה הוא שקר, אבל כלפי חוץ הכול היה נראה כמו משימה לאומית – הולכים להציל את המדינה, הולכים להציל את הדמוקרטיה. לאלה מבינינו שהיו ספקות על העוול שהולכים לגרום למתנחלים אמרו כי אין לנו מה לדאוג ולכל מתיישב יש פתרון. כך פרסמו בראש כל חוצות, וכך טפטפו לנו כל היום.

יום לפני הגירוש המתוכנן קרא לי מפקד הגירוש, האלוף גרשון הכהן, לאכול איתו ארוחת צהריים. אכלנו יחד פסטרמה ודיברנו על התפקיד החשוב והאחראי שלי. בתוך תוכי אני זוכר את הדברים של הרב אליהו: "אל תדאג, אתה לא תהיה בגירוש!".

כמה שעות אחר כך התחילה לכאוב לי הבטן. כנראה שהפסטרמה היתה מקולקלת ולי היה קלקול קיבה רציני. נשלחתי מייד לטיפול בבית החולים, וכל התוכנית של כל החיילים שהיו צריכים לפעול תחת פיקודי – התפרקה.

(הראל ברוך)

כשיגיע הזמן – זה יקרה

בערב ראש חודש כסליו התשס"א רצו מנין מקובלים להתכנס, להתפלל ולהביא את המשיח באופן של גזירה, בבחינת "צדיק גוזר והקב"ה מקיים". הם פנו גם אלי שאצטרף למנין שיהיה בו גם החלבן – רבי חיים הכהן שליט"א.

ידעתי על בית הדין של הרב שהכין הרב ישועה בן שושן, בית דין של סנגוריה על עם ישראל, אבל כאן מדובר בגזירה. לא ידעתי מה לעשות. התקשרתי לרב מרדכי אליהו זצ"ל שינחה אותי מה לעשות. הרב אמר לי: "אל תלך. אי-אפשר להכריח את המשיח לבוא. ממילא לא יהיה מנין". ובאמת, אחר כך סיפרו לי שרבי חיים החלבן לא הגיע, ולא היה מנין.

באותה ההזדמנות שאלתי את הרב: "האם אי-אפשר להכריח?" והוא השיב לי: "דע לך, כשיגיע הזמן – זה יקרה".

(הרב עזרא שיינברג, ישיבת אורות האר"י, צפת)

הרב פסק: הכול מוכן לגאולה

הרב אליהו זצ"ל היה אומר כי השואה האיומה היתה מלחמת גוג ומגוג, כמו שכתוב בגמרא שהקב"ה היה יכול להחשיב את חזקיהו כמשיח ואת סנחריב כמו גוג ומגוג, אלא שגרם החטא (סנהדרין צד). אם כן אפשר להחשיב את השואה כגוג ומגוג. סבלנו מספיק.

הרב סיפר כי מישהו חלק עליו ואמר לו שדבריו לא נכונים ומלחמת גוג ומגוג עוד עתידה להיות, והביא כל מיני הוכחות שהיא לא היתה עדיין. אמר לו הרב: מי שחושב שצריכה להיות מלחמת גוג ומגוג – יהיה במלחמה זו, ומי שסובר שהיא כבר היתה – פטור ממנה.

ובאמת יש הבדל בין אמירה של מישהו כהסבר או כרעיון לבין מי שפוסק הלכות. הרב אליהו הוא פוסק, ומה שפוסקים כאן בעולם הזה, מקיימים בעולם הבא. במיוחד אם מדובר בדברים של פוסקי הלכה, שאומרים כי הכול כבר מוכן לגאולה.

(מתוך הספר "בשער המלך")

ענווה

נעשה ונשמע

כאשר הרב זצ"ל ישב "שבעה" על מרת אמו, הרבנית מזל זצ"ל, ישב איתו גם הדוד הרב יהודה צדקה זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף", שהיה אח אמו של הרב זצ"ל. הרב צדקה ראה שהרב מרדכי אליהו החליף את אחד מבגדיו לבגד שהוא דומה לפיג'מה, והעיר לו שצריך לקרוע כל בגד שמחליפים במהלך ה"שבעה".

לקח הרב אליהו סכין ומייד קרע את הבגד. אחר כך הוא שאל את הרב יהודה צדקה: "הרי זה כסות לילה, וכסות לילה לא צריך לקרוע?" אמר לו הרב צדקה: "אם כן אתה צודק, למה קרעת את הפיג'מה? למה לא אמרת לי שזה בגד לילה כשהערתי לך על כך?" אמר לו הרב אליהו: "כשכבודו העיר לי, קודם כל עלי לקיים את דבריו. מצווה לשמוע לדברי חכמים, אחר כך מותר לי לשאול למה עלי לעשות כן".

שעושה שונאו – אוהבו

בפרשת מאסרו של הרב זצ"ל בעקבות השותפות ב"ברית הקנאים", היו גם כמה צדדים לא נעימים. אחד החברים מסר מידע לחוקרים שבעקבותיו נכנס הרב לכלא לתשעה חודשים. גם בימינו אלה בית כלא הוא לא בית הבראה, אבל בימים ההם הסוהרים היו מרשים לעצמם להכות את האסירים מכות נמרצות. ממש "איש הישר בעיניו יעשה".

יום אחד, כעבור שנים רבות, לאחר שהרב היה כבר דיין בבית הדין העליון, הגיע לבית הרב אותו אדם שמסר אותו והפליל אותו. הוא בא לבית הרב כאילו הוא חבר משכבר הימים. הרבנית שליט"א פתחה לו את הדלת, וכשהיא ראתה אותו, חשכו עיניה. היא ידעה את כל הצער הגדול שהאיש הניצב בפניה גרם לרב. אך משום שלא רצתה לבזותו, אמרה לו שיחכה עד שהיא תקרא לרב. הרב הגיע וקיבל את האיש שהסגיר אותו בסבר פנים יפות, שאל אותו לחפצו וסייע לו ככל יכולתו. לאחר שיצא מביתו שאלה אותו הרבנית: "כיצד יכולת להאיר לו פנים? הרי בגללו הכו אותך מכות נמרצות!". אמר לה הרב: "לא בשביל זה אנחנו אומרים בכל לילה שאנחנו סולחים לכל מי שחטא כנגדנו?! הרי אם לא נכוון עליו – אז על מי נכוון?".

בפעם אחרת, שמע הרב על איש אחר שעשה לו עוול גדול, שהוא ירד מנכסיו והגיע עד פת לחם. במקרה זה הוא הגיע עד פת מצה, כיוון שהיה זה ערב פסח, ולאותו היהודי שרדף את הרב בעבר לא היתה אפילו מצה לליל הסדר.

כשהרב שמע את הדבר מייד התאמץ יותר מהרגיל והתקשר לכל מיני גבירים לבקש מהם שיתרמו לאותו אדם על-מנת שיהיו לו כל צורכי הסדר וגם כל צורכי החג ברווח.

הוא אמר להם: "פלוני שהיה עשיר וירד מנכסיו סובל יותר מעני רגיל, וצריך עזרה גדולה". וכמובן, הוא לא סיפר להם על כל הרדיפות שרדף אותו אדם זה, כאשר היה צעיר לימים.

האם סולחים למוציא שם רע?

יהודי אחד היה עובד בקופה של צדקה והיה אוסף ומחלק למשפחות נזקקות בנאמנות רבה. יום אחד הוציא עליו מישהו שם רע ואמר כי הוא לוקח חלק מכספי הצדקה לכיסו. השמועה החלה להתגלגל והנפגע ביקש להתעמת עם המוציא לו שם רע. הפוגע נבהל, חזר בו וביקש סליחה, אבל הנפגע לא הסכים לסלוח. הוא טען כי בגלל השם הרע שהוציא עליו, אנשים לא יאמינו בו ולא ייתנו לו תרומות וכל עבודתו תיפגע.

אחרי בקשות ותחינות רבות אמר הנפגע שהוא מוכן לסלוח רק אם מורו ורבו הרב מרדכי אליהו זצ"ל יגיד לו כן. הלכו שניהם לרב ושם אמר הפוגע: "טעיתי ואני מבקש סליחה באמת. אני מקבל על עצמי לא

לעשות יותר כן". הוא אף הזכיר את ההלכה שאומרת כי אסור לאדם להקשות את הלב וצריך לסלוח למי שמבקש סליחה.

הנפגע אמר: "אני לא צריך לסלוח למי שהוציא עלי שם רע, אפילו אם הוא מבקש סליחה באמת ומפסיק את דרכיו. השם הרע שהוא הוציא עלי הולך ומתגלגל גם אחרי בקשת הסליחה. החרטה שלו לא תעצור את הלשון הרע מלהמשיך ולעשות לי נזקים".

הרב שמע את דבריהם ואמר לנפגע: "הדין איתך, על-פי ההלכה אתה באמת לא חייב לסלוח למי שהוציא עליך שם רע". ואז הוא פנה לאיש הפוגע ואמר לו: "אתה חייב לפרסם התנצלות ברבים".

לאחר מכן, הוציא מתוך מגירה חבילה של עיתונים ישנים, הראה אותם לאיש הנפגע ואמר לו: "אתה רואה את כל העיתונים הללו? אני שומר אותם. בכולם דברי פגיעה וביזיון שנכתבו עלי. לכולם סלחתי. בסופו של דבר לא נפגעתי – לכן גם אתה יכול לסלוח".

סיפר האיש ואמר, כי בשעה שהרב אמר לו את הדברים הוא קיבל על עצמו לסלוח לאותו פוגע בלב שלם. הוא סיפר כי הוא מאמין שבזכות זה, הלשון הרע שדיברו עליו לא התקבל והתורמים המשיכו לתרום לקופה שהיה ממונה עליה כמקודם לטובת הנזקקים.

סלע

תקרע את התמונה!

אחרי שהרב זצ"ל התמנה להיות הרב הראשי לישראל, הוא הלך לכמה רבנים כדי לקבל מהם את ברכת הדרך, ביניהם היו האדמו"ר מגור זצ"ל, הרה"ג מנחם מן שך זצ"ל, הרה"ג שלום אלישיב שליט"א, הרה"ג יצחק כדורי זצ"ל, הרה"ג יהודה צדקה זצ"ל והבבא-סאלי זצ"ל.

כשהרב הגיע לביתו של הבבא-סאלי הוא לקח את ידו של הבבא-סאלי ונישק אותה. היה שם צלם שהנציח את התמונה הזאת שבה הרב הראשי עם הגלימה המפורסמת מנשק את ידי הבבא-סאלי. התמונה הזו פורסמה ברבים. מה שלא פורסם הוא, שמייד אחר כך לקח הבבא-סאלי את ידו של הרב ונישק אותה. היו שם אנשים רבים, וכל מי שראה את המחזה הזה הזדעזע.

הצלם שהיה שם צילם את התמונה הזאת גם כן. מייד לאחר שהסתיים הביקור של הרב, קרא הרב אליהו לצלם ואמר לו: "תקרע את התמונה הזאת. אני אוסר עליך לפרסם אותה".

הצלם נזדעזע ונבהל ומייד הסכים לא לפרסם את התמונה עד אחרי פטירתו של הרב ז"ל. הוא שמר את הפילם של התמונה ופיתח אותה פעם נוספת אחרי הפטירה של הרב. מישהו סיפר לי שהוא ראה את התמונה הזאת, אבל אני לא זכיתי להגיע אליה.

(הרב שמואל אליהו שליט"א, הבן של הרב)

צו מילואים או צו הרב

זכיתי והייתי מזכירו של הרב זצ"ל בשנים הראשונות שבהן הוא היה רב ראשי לישראל. יום אחד הודעתי לרב שנקראתי למילואים. הרב אמר לי: "מי יעשה את העבודה כאן במשרד איתי? יבטלו לך את המילואים". בימים ההם עוד לא כל כך הבנתי איך המפקד פתאום יבטל לי את המילואים, אבל הרב בירך. עברו כמה ימים והנה קיבלתי הודעת ביטול למילואים. שמחתי על כך והמשכתי בעבודתי.

לאחר כמה חודשים שוב קיבלתי הודעה על שירות מילואים. ניגשתי לרב ואמרתי לו שאני יוצא לשבועיים מילואים, והרב הסתכל עלי, חייך ואמר לי: "אתה תחזור הרבה יותר מוקדם ממה שאתה חושב". כעבור שלושה ימים במילואים הודיעו לי שאני לא נדרש עוד והחזירו אותי הביתה. כשחזרתי מהמילואים סיפרתי לרב כי לפני כמה שנים קיבלתי צו מילואים והלכתי לרב מרדכי שרעבי זצ"ל, הוא בירך אותי ואחרי יום החזירו אותי הביתה.

הרב צחק ואמר: "אתה רואה את ההבדל בין הרב שרעבי לביני? לו לוקח יום, לי לוקח שלושה ימים!".
(הרב חיים לוי, ישיבת בנ"ע מירון)

האם להכין לכם חביתה?

בהיותי רב המושב ספסופה, נסעתי פעם עם הרב שמואל אליהו שליט"א, בנו של הרב זצ"ל, לירושלים השכם בבוקר בענייני רבנות. לאחר תפילת ותיקין בא הרב שמואל לבית הוריו לקיים מצות כיבוד הורים ואני התלוויתי אליו. לאחר שנכנסנו לביתם, הרב הסתכל על השעון ואמר: "תפילה כנראה התפללתם, אבל ארוחת בוקר כנראה עוד לא אכלתם. אתם מוזמנים להיכנס למטבח".
הרב שמואל קיים מצות אביו וביקש ממני להתלוות אליו, אבל אני העדפתי להמתין בסלון. הרב אליהו ז"ל לא הסכים שאשב בסלון וקרא לי לבוא לאכול ארוחת בוקר. נכנסתי למטבח, התיישבתי ליד הרב שמואל, והנה הרב בעצמו ניגש ומניח לפנינו לחם וכל טוב, גבינות וירקות. הגדיל לעשות כאשר שאל אותנו: "האם להכין לכם חביתה?".
הייתי מאוד נבוך ואמרתי בלחישה לרב שמואל שאני לא מרגיש נעים שהרב עומד ומגיש בעצמו. הרב שמואל ענה לי: "אתה רואה שאני בעצמי אורח כאן ועושה מה שבעל הבית מצווה עלי לעשות. תעשה כך גם אתה".
חשבתי שבזה נגמר העניין, אבל אחרי החביתה והשתייה, הרב הוציא עוגות מהמקרר, חימם בתנור והגיש לנו. ולא רק זה, אלא שהוא עטף לנו כמה עוגות בשקית ואמר לי: "את זה תיתן לאשתך ותאמר לה שזה מבית הרב".
באותה שעה ראיתי בעצמי איך מקיימים את מה שנאמר על אברהם אבינו: "והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו".
(דוד לחיאני, רב בית החולים "זיו" בצפת)

הוא ולא שליח

בימים בהם המציאו את דודי השמש, עלתה השאלה האם מותר להשתמש במים שחוממו על-ידי הדודים הללו בשבת. האם זהו חום של "חמה" או של "תולדות חמה"? הוריי היו גרים בקומה עליונה ברחוב ירמיהו, ובבית שבו הם גרו הותקנו דודי שמש. הרב זצ"ל היה גר בבית שהיו בו רעפים, ובאותם ימים לא היו שמים דודי שמש במקום שהיו בו גגות רעפים.
פעם אחת, בעת שהרב ביקר בבית הוריי, ראיתי אותו מתכופף ובודק את דודי השמש השונים שהיו שם. שאלתי אותו: "מה הרב מחפש שם?" והוא ענה לי שהוא רוצה לראות

האם המים מתחממים ישירות מהשמש או מהקולטים. אחרי שהרב ראה במו עיניו הוא ביקש לדבר עם כמה מומחים לנושא.
באותה שעה הייתי ילד קטן, אבל למדתי מסר חשוב. ראיתי מול עיניי את מה שכתוב בתורה במגדל בבל: "וַיֵּרֶד ה' לִרְאֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל". וכי ה' לא יכול היה לראות ממקום שבתו את המציאות? אלא שלימדה תורה לדיינים שירדו לראות את המציאות במו עיניהם, כשזה יכול להביא פתרון לשאלה.
(הרב שלמה בן אליהו, רב מטה אשר)

מיליון דולר שכר לימוד

סיפר אחד מגדולי היהלומנים: פעם קניתי יהלום גדול, גולמי, צבעוני, בשני מיליון דולר. יש לדעת כי יהלומים צבעוניים הם היהלומים הכי יקרים בעולם. יהלום צבעוני גדול יכול לעלות גם עשרה מיליון דולר, אם מוצאים את הקונה הנכון שיקנה אותו לאשתו.
התקשרתי אל הרב זצ"ל ושאלתי אותו מה לעשות עם היהלום, האם ללטש ולמכור אותו במחיר שהוא פי חמישה ממחירו, או למכור אותו גולמי ברווח קטן של חצי מיליון דולר. הרב אמר לי: "תמכור אותו גולמי".
היה לי קשה לקבל את התשובה, ושוב שלחתי לרב את השאלה בצורה יותר מפורטת, חשבתי שאולי אם אסביר לו את השאלה בצורה יותר ברורה הוא ייתן לי תשובה אחרת. אך התשובה היתה זהה. היה לי קשה לוותר על רווח כל כך גדול ושלחתי לרב את השאלה בשלישית. בפעם הזאת הוא אמר: "תעשה מה שאתה רוצה".
שמחתי על התשובה ושלחתי את היהלום לליטוש. היהלום הוא מאוד חזק אם אין בו סדקים. במהלך הליטוש התגלו בו גם סדקים וגם לכלוכים. כך זה קורה ביהלומים. לא תמיד כולו נוצץ, לפעמים במהלך ההתגבשות הוא קולט חומרים זרים שנכנסים לתוכו ומעכירים את יופיו. חוכמת המלטש היא לחתוך את היהלום באופן כזה שלא ייכנסו לכלוכים שונים למוצר הסופי.
כך נשבר לו היהלום ונחתך פעם אחר פעם, ובסופו של דבר, מהיהלום הגדול נשארתי עם כמה יהלומים צבעוניים קטנים שערכם קטן בהתאם. מכרתי את הסחורה במחיר קטן יותר ממה שקניתי. הפסדתי כמעט מיליון דולר, וזה היה עבורי שכר לימוד יקר אבל חשוב.

אלקבץ

הרב אליהו מבקש סליחה

סיפרה המזכירה של הרב: היה זה ערב ראש-שנה. בזה אחר זה נכנסנו כל העובדים אל הרב זצ"ל בחרדת קודש לקבל ברכת "שנה טובה" מרבנו הקדוש. איחלנו לו: "שנה טובה", והוא אמר לנו בחיוך: "למה אתם כל כך קמצנים?! תגידו: 'תזכו לשנים רבות, נעימות וטובות!'". חייכנו ובירכנו: "לשנים רבות, נעימות וטובות".

לאחר כמה ימים, בערב יום כיפור, שוב נכנסנו אליו. הפעם כבר ידענו מה לברך, וכך קיבלנו גם כן ברכה לשנים רבות, נעימות וטובות. כאשר הרב יצא מהלשכה באותו יום, הוא עבר לידינו ושוב בירך את כולנו. אך יצא מדלת הלשכה וירד מדרגה אחת, חזר אחורנית ונכנס שוב ללשכה, פנה אלי ואמר: "אני מצטער. שכחתי לבקש סליחה על כל הטרחה והעבודה שאני מטריח אתכם!"

בהשתאות עצומה גמגמתי: "מה פתאום? אני זו שצריכה לבקש סליחה על הטעויות שעשיתי והטרחה", אך הרב עצר את דיבורי בידו, בירך שוב לשלום ויצא.

(נעמי קנובל, המזכירה של הרב)

כדי שלא לבייש

שח לי הרב יוסף אורן שליט"א, המוהל הירושלמי הידוע: פעם איחרתי לברית בשעה שלמה. כשהגעתי לאולם ראיתי מרחוק את הרב אליהו יושב ומחכה. נחרדתי כשראיתיו, לא ידעתי שהרב זצ"ל אמור להיות הסנדק. נאמר לי שהרב המתין במשך כל אותה שעה. הגעתי לרב כולי מבוישׁ ומלא התנצלות וראיתיו נינוח וללא סימני לחץ. תגובתו היתה: "עתה באתי", כאומר: גם אני הגעתי רק עכשיו – וזאת, כדי לא להביך אותי.

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

מכבדים זה לזה

לברית של בני שילה, שהתקיימה בירושלים, הזמנתי גם את הדיין הרה"ג יוסף קאפח זצ"ל וגם את מו"ר הרב מרדכי אליהו זצ"ל. אמרתי לכל אחד מהם באופן אישי כי מאוד אשמח על השתתפותו.

עם התקרבות שעת הברית, המתנו לשניהם בכדי לכבדם בהתאם בכוס ברכה ובסנדקאות. הרב אליהו, שכבר ישב סנדק בבני הקודם, נמנע מלשבת סנדקאות בפעם שנייה. רבי יוסף קאפח, לעומת זאת, לא רצה לשבת כשהרב אליהו נמצא ולא יושב. כך יצא ששניהם הכריעו על אתר כי אבי מורי, הרב רצון ערוסי, רבה של קרית-אונו, ישב כסנדק בברית.

לאחר הברית לקחתי את כוס הברכה והצעתי לרב אליהו לברך את הברכות. הוא לקח את הכוס מידי והעבירה למארי יוסף קאפח שיברך.
(הרב צפניה ערוסי)

זהו שמי!

לפני כשתים-עשרה שנה צלצל הטלפון בביתנו. בתנו הגדולה הרימה את השפופרת, ומעברו השני של הקו שמעה קול מוכר המבקש לדבר עם אימא. "מי מדבר?" שאלה בתנו, "מרדכי אליהו", נענתה. מאחר שלא הזדהה בשם "הרב מרדכי אליהו", הבת שלי לא היתה בטוחה שמדובר ברב עצמו ורצה עם השפופרת לאשתי ואמרה בהתרגשות: "אימא, נראה לי לפי הקול שזה הרב מרדכי אליהו, זה יכול להיות?!".
אשתי לקחה את השפופרת ביד ואמרה: "שלום, במה אוכל לעזור?" ושמעה מעברו השני של הקו: "רציתי לברר על האולפנה המקומית עבור נכדתנו. מה דעתך כאימא לבנות שלומדות שם? האם האולפנה טובה?" זה באמת היה הרב זצ"ל. אשתי היתה נרגשת כולה וניסתה להסביר ולהמליץ, ולבסוף שאלה האם כבוד הראשון-לציון מרן הרב אליהו מדבר עמה כעת. "כן", ענה בפשטות והמשיך להקשיב לדבריה.
לבסוף סיים ב"תודה רבה על הזמן שהקדשת וכל טוב". אשתי נשארה המומה והשפופרת נשארה בידה עוד זמן מה. הילדים סביבה התרגשו ושאלו האם היה זה באמת כבוד הרב אליהו והאם הוא התקשר באופן אישי וישיר ולא באמצעות עוזרים. ומי יותר ממנו מקדיש מזמנו לשאלותינו ולשאלות כלל ישראל?
(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

חצי דקה והתינוק התהפך

לאחר שנולדה לפרופסור אליה נכדה, העלוהו במנין ותיקין לתורה ושרו לכבודו. בסיום התפילה, רגע לפני תחילת השיעור ב"בן איש חי", אמר פרופסור אליה לרב זצ"ל: "ראית, הרב, איך תוך חצי דקה...", ואילו הרב קוטעו ומשתיקו: "ששש...".
לאחר השיעור, ניגשתי לפרופסור אליה ושאלתי אותו לפשר הדבר. הוא סיפר לי כי הוא ליווה את כלתו לחדר הלידה, ושם אמרו לו הרופאים כי העובר לא ממוקם טוב וצריך לעשות ניתוח. הוא מיהר ללכת מחדר הלידה אל הטלפון הציבורי שהיה במחלקה, והתקשר אל הרב לקבל ברכה. הרב בירך, והנה בחזרתו מהטלפון הציבורי, מהלך של כחצי דקה, אמרו לו שכרגע התהפך העובר, וכלתו תלד בלידה טבעית.
הוא רצה לומר את זה לרב ולהודות לו, אבל הרב, בענוותנותו, עצר אותו והוא שתק.
(משה שמאי)

יראת חטא
תפילות מסיטות פגזים145
דקדוק במצוות146
מדוע לא חתם הרב על כשרות הבשר?148
כובע טפח149
בהגיגי תבער אש150
תיקון נשמות במדבר נאוודה150
במקום שלא מצויים ארבעת המינים150
אתרוג מהגינה של ה"חפץ חיים"152
שלא להשתמש בתלמיד-חכם154
קפיצת הדרך בניו-יורק157

תפילות מסיטות פגזים

בתקופה של טרום מלחמת יום הכיפורים היה קשה מאוד להתקשר מאזור תעלת סואץ לפנים הארץ. לילה אחד, לקראת אשמורת הבוקר, צלצל הטלפון בבית הרב זצ"ל. על הקו היתה קשרית של גדוד חיילים בדרום. החיילת שאלה: "האם אתה הרב מרדכי אליהו?", והרב השיב לה שכן ושאל במה יוכל לעזור. "נמצא על הקו חייל במוצב, שרוצה לשאול שאלה מבצעית דחופה", השיבה הקשרית. היא הסבירה שלכל מוצב בגדות תעלת סואץ יש חצי שעה בכל יום להתקשר, ועכשיו הגיעה השעה של המוצב הזה. היא שאלה האם הרב מוכן לקבל את השיחה.

הרב השיב, כמובן, בחיוב ופנה לשמוע את השאלה, והחייל סיפר לכבוד הרב: "המים במוצב הולכים ואוזלים ויש קצבת מים. לאור המצב, מה עלי לעשות עם מצות נטילת ידיים? האם ליטול פעם אחת, או ליטול בכל פעם שאני אוכל ומתפנה?!".

ענה לו הרב: "הנכם פטורים, אתם במלחמה, זהו פיקוח נפש!". אמר לו החייל: "הכיצד אפשר להימנע מנטילת ידיים? קשה לי מאוד לחשוב על כך. האם אפשר לאכול את הכריך עם מפית? איני רוצה להקל, ברצוני לדעת מהי ההלכה בנדון". עצתו של הרב היתה, שבבוקר ייטול ידיים פעם אחת ויתנה תנאי, שאינו מסיח דעתו מכך במשך כל היום ואז לא יצטרך ליטול ידיים לפני כל ארוחה. אחרי שירותים – ישפשף ידיו בדבר שמנקה.

תוך כדי השיחה התערבה הקשרית שהקשיבה לשיחה ואמרה לחייל: "אמרת לי שזאת שיחה מבצעית שקשורה למלחמה, אני שומעת שיש פה שיחה רגילה". החייל

לא התבלבל והשיב לה: "אנחנו מדברים בקודים. זו שיחה שחשובה מאוד להצלחת הלחימה".

כבוד הרב, שהיה עד לשיחה הזאת, הבין כי החייל עשה מאמצים גדולים על-מנת שיוכל להתקשר לשאול שאלה הלכתית זו, ולא היה מסוגל לנתק את השיחה. עם השפופרת בידו אמר: "ריבונו של עולם, ראה איזה חיילים יש לך, באילו תנאים הם מקפידים במצוות, אפילו במצוות דרבנן. אנא ה' יתברך – הצילם מכל רע!"

הקשרית, ששמעה את הדברים של הרב, התחילה להבין שמדברים פה בקשר ישיר עם הקב"ה וביקשה מהרב שיברך גם אותה. הרב בירך גם את הקשרית שסייעה ליצירת התקשורת הזאת לחיים טובים ולשלום.

זמן רב לאחר אירוע מסעיר זה, הזדמן כבוד הרב לבית-ספר בראשון-לציון. אחד התלמידים שאל את הרב שאלה בהלכות נטילת ידיים. שאלתו היתה: מה לעשות כשאין מים בסביבה שמזדמנים אליה? הרב הסביר לו את הדינים הכרוכים בכך: ארבעה מיל לפנים ומיל אחד לאחור, ועד אילו טווחים צריך לחפש מים וכו'. לסיום הצד ההלכתי הוסיף הרב וסיפר על החייל מאותו מוצב.

לפתע ניגש אחד המורים, בהתרגשות רבה, כשעיניו דומעות, וסיפר לרב: "אני הוא החייל שהיה שם". אחר כך המשיך ותיאר בפני הרב מה עבר עליהם מרגע סיום שיחת הטלפון ואילך. וכך סיפר אותו אדם: "מייד אחרי שיחת הטלפון, החלה הפגזה כבדה על המוצב. הוכיתי בתדהמה כשלנגד עיני התגלה מחזה שנראה כאילו הוא הזוי: דמותו של הרב אליהו התגלתה בשטח המחנה וכל פגז שהגיע – הוסט הצידה עם היד של הרב...".

האם זה היה קשור להקפדה על מצות נטילת ידיים?

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

דקדוק במצוות

הרב זצ"ל מאוד הקפיד ונזהר במצוות. כשהביאו לבית של הרב שולחן סלון חדש, הוא בדק את החורים שבהם נכנסת ההרחבה של השולחן וניסה לראות אם הפינים שנכנסים בחורים נכנסים בדוחק או ברווח. כשהיה לו חשש שהם נכנסים בדוחק, הוא הרחיב את החורים כדי שלא יהיה חשש של "תוקע" בשבת.

הרב היה אומר שבכל מטבח יהודי צריך להיות משקל, כדי שלא ייכנסו לספקות אם האוכל שאוכלים הוא כזית או פחות, וכן לצורך הפרשת חלה או לרביעית או לכל נושא אחר של ברכות.

(אסף אהרוני, עוזר הרב)

מדוע לא חתם הרב על כשרות הבשר?

כל מי שמקפיד על קלה כבחמורה מלמטה – מסייעים אותו מלמעלה שלא יחטא. את הסיפור הזה שמענו ממשגיח באולם "קיסר" שבא לבקש מאתנו סליחה על קפידא שהיתה לו בלב על הרב אליהו, ולאחר מעשה הוא הבין את גודל רוח קדשו של הרב זצ"ל. וכך הוא סיפר:

בתקופה שהרב זצ"ל כיהן כרב ראשי לישראל, הוא היה צריך לחתום על כשרות הבשר המיובא. אנחנו, בבית המלון, צרכנו בשר מסוגים שונים והיינו משתמשים בחלקים מיוחדים לצורך האורחים החשובים. היו אלה סוגי בשר שלא תמיד היו מצויים בשוק. קרה שחיכינו זמן רב לסוג בשר מסוים, והיבואן אמר לנו את התאריך שבו הבשר אמור להגיע לנמל באונייה. היינו בטוחים כי זמן קצר אחרי שהבשר יגיע לנמל – הוא יגיע אלינו למלון. היה זה גם האינטרס של היבואן וגם של בעלי האולם והמלון.

לצערנו, לאחר שהבשר הגיע לנמל, הודיעו לנו שהרב אליהו לא מסכים לחתום על כשרות הבשר. זה היה קצת מרגיז, כי הבשר הזה נשחט על-ידי צוות שוחטים שהרבנות הראשית לישראל שלחה לחו"ל והיא אמורה לתת חותמת אחרי שכל הבשר עשה את המסלול הארוך הזה והגיע סוף-סוף לארץ.

כל מי שהיה בעסק הזה הקפיד או כעס, ואולי אף דיבר במילים שלא צריך לדבר. אבל כל זה נמשך רק יומיים, כי מייד אחר כך התקבלה הודעה מהמפעל: המפעל שלח לישראל בטעות את הבשר הטרף, ואת הבשר הכשר שלח למקום אחר.

העיכוב ביומיים הללו הציל יהודים רבים מאכילת בשר טרף, גם אצלנו במלון וגם במקומות אחרים. ואנחנו, שבתחילה לא הבנו את התנהגותו של הרב, נפעמנו מרוח הקודש שפיעמה בקרבו.

(רב המשגיחים, מלון "קיסר")

כובע טפח

אשתי היתה בחדר לידה ולא הצליחה ללדת במשך שעות ארוכות. הלידה התארכה והסתבכה, והחלטתי ללכת לבית הרב אליהו זצ"ל ולבקש את ברכתו. הגעתי לרב כשאני חובש מגבעת רחבת שוליים, כדרך בני הישיבות.

כשהגעתי לבית הרב אמרו לי שהרב עוד מעט יצא אל מכוניתו ואני אוכל לפגוש אותו בחדר המדרגות. חיכיתי לו שם, וכשהוא ראה אותי הוא אמר לי: "האם אתה הולך עם המגבעת הזאת בשבת?", אמרתי לו שכן. הרב אמר לי שזה חילול שבת, כמו שכתוב

ב"שולחן ערוך" (שא מ): "כובע שהוא מתפשט להלן מראשו טפח – אסור להניחו בראשו אפילו בבית, משום אוהל".
"קבל על עצמך לחבוש כובע כשר בשבת, ואשתך תלד כמו שצריך", אמר לי הרב. באותו הרגע קיבלתי על עצמי את מה שהרב הורה לי. הרב אמר לי: "לך לבית החולים ותבושר בשורות טובות".
הלכתי לבית החולים, ושם אכן קיבלו אותי בבשורות טובות. אשתי ילדה והכול הלך למישרין. בדקתי את השעה ומצאתי כי בדיוק בשעה שפגשתי את הרב וקיבלתי על עצמי לעשות מה שאמר לי, אשתי ילדה לשלום את התינוק.
(הרב שמואל אליהו שליט"א, ששמע מפי הבעל)

בהגיגי תבער אש

פעם ישב הרב זצ"ל לתת שיעור בבית-מדרש מסוים והרגיש כי רגליו "חמות מאוד". הוא ביקש שיבדקו מה נמצא תחת הבימה שעליה הוא ישב.
להפתעתם של כל הנוכחים הם ראו שיש שם קובץ ספרי קודש שהיו מוטלים שם בלי כבוד, והרב ברגישותו הרבה הרגיש את קדושתם.
(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

תיקון נשמות במדבר נאוודה

פעם נסעתי עם הרב זצ"ל במדבר נאוודה, שנמצא בין לוס-אנג'לס לנווה המדבר פאלם ספרינג'ס, מקום שומם לגמרי שאין בו נפש חיה. באמצע הנסיעה במדבר נאוודה, בדרך לעיר, הורה לנו הרב לעצור.
יצאנו מהאוטו ובצד הבחנו בשיירי מזון. אמר לנו הרב: "פעם אכל פה יהודי אוכל ולא בירך ברכת המזון. צריך לתקן את המעשים שלו". אכלנו שם ובירכנו בכוונה רבה, שלא ידענו כמותה מעולם.
(יגאל קוטאי, חברון)

במקום שלא מצויים ארבעת המינים

פעם סיפר הרב זצ"ל על ההתחזקות בשמירת מצוות שקיימת היום בעם ישראל:
היתה תקופה שלא כולם היו קונים אתרוגים ולולבים, והיה רק אחד בכל בית-כנסת. הם עשו כך כיוון שזכרו כי כך היו נוהגים בחו"ל, שלא היו האתרוגים והלולבים מצויים, וכך היו ממשיכים גם כאן בארץ. אך באמת ההלכה היא שכל אחד ואחד צריך לקנות לעצמו ארבעת המינים.

פעם אחת באתי עם ילדיי הקטנים להתפלל בבית הכנסת בחג הסוכות, וראיתי שמכל האנשים בבית הכנסת רק לחזן היו לולב ואתרוג. לי היו לולב ואתרוג, וכן לילדיי הקטנים שהיו אז בני שש ושבע שנים. והנה באו וביקשו ממני ליטול את הלולב והאתרוג שלי לברכה, והשבתי להם שייקחו מהילדים הקטנים.

האמת היא, שכתוב ש'קטן קונה ואינו מקנה'. אבל היו הרבה אנשים בבית הכנסת ואם כולם היו מחכים בתור לברך על הלולב שלי הם לא היו מספיקים. אמרתי להם לקחת את ארבעת המינים מהילדים שלי, כיוון שרוב האנשים חשבו שהלולבים של הילדים אינם כשרים וזה סתם משחק בשבילם, ואני רציתי שהם ידעו שגם ילדים צריכים ארבעת המינים כשרים. מלבד זה, אם הם יצטרכו לשאול ארבעת המינים מילדים – אולי הם יתביישו וילמדו לרכוש לעצמם. וכך באמת קרה. הם נשאו קל-וחומר בעצמם, שאם ילד שאינו בר-מצווה יכול שיהיו לו ארבעת המינים כשרים – כך כל אב או סבא לילדים יכול לקנות לעצמו גם כן.

בתום התפילה באו אלי כמה אנשים ושאלו אותי האם אפשר לקנות ארבעת המינים גם בחול-המועד, ואמרתי להם שבוודאי אפשר, אין בזה משום מסחר שאסור לעשות במועד. לא עברו כמה שנים וכל בית הכנסת היה מלא באתרוגים ובלולבים בחג הסוכות. ה' עליהם יחיו.

(מדברי הרב זצ"ל)

אתרוג מהגינה של ה"חפץ חיים"

הרב היה מהדר מאוד במצוות, ובמיוחד במצות אתרוג. חכמינו אמרו שכל מצווה שאדם משתדל בה מלמטה, עוזרים לו בה מלמעלה. אני רוצה לספר סיפור שהתרחש לפני עשרים שנה ויותר, אבל הוא לא נשכח ממני כאילו היה היום.

מדי שנה היינו נוהגים להביא לרב אתרוגים לבדיקה לפני חג הסוכות. באותה השנה לא ניתן היה למצוא אתרוגים תימניים לברכה, משום שמזג האוויר בקיץ היה חם מאוד וכל הפריחה של האתרוגים נפלה. בדרך כלל היינו מביאים לרב כמה אתרוגים, והרב היה מסדר אותם לפי חשיבותם – מהודר, כמעט מהודר, כשר, חול המועד וכו'...

זאת ועוד, לרב זצ"ל היתה טביעת עין מיוחדת, ולמרות שהיה רואה אלפי אתרוגים בכל יום, הוא היה זוכר את הבדיקה הקודמת ואומר: האתרוג שראיתי אתמול יותר יפה מהאתרוג הזה. זכרונו היה בגדר של מלאך אלוקים ממש.

באותה השנה, כאמור, לא נמצאו אתרוגים בכל הפרדסים שבהם נהגנו לקנות, במיוחד באזור השפלה. בערב חג הסוכות, בבוקר, הגעתי אל הרב עם כמה אתרוגים והוא לא

שבע מהם נחת, וכששאלתי מה לעשות הוא אמר: "אל תדאג, אתה עוד תמצא אתרוג יפה".

יצאתי מביתו של הרב בשעה 10:00 לערך, ופניתי לעסוק בהכנות לחג, בבניית הסוכה ועוד. בשעות הצהריים הסתובבתי בשכונה, והנה מרחוק ראיתי גינה ובה שני עצים ללא פירות. לפי העלים הבחנתי שמדובר בעצי אתרוג. נכנסתי לאותה הגינה ושאלתי את בעלת הבית אם אפשר לקנות אתרוג, והיא השיבה שהיא מכרה את כל האתרוגים לפנייי שבועיים ולא נראה לה שנשארו פירות על העץ. שאלתי אם אפשר לנסות למצוא, והיא הסכימה.

התקרבתי אל העצים, ואכן לא נראו עליהם אתרוגים. התחלתי להסתובב, ופתאום צדו עיניי אתרוג שנחבא בין סבכי העץ. ביקשתי מזמרה בכדי שהפרי לא ייידקר, ואט-אט הוצאתי את האתרוג.

רצתי לביתו של הרב והראיתי לו את האתרוג. היה זה כשעה לפני כניסת החג. הרב בדק את האתרוג, נהנה מיופיו ואמר: "מהודר הפלא ופלא". ואז הרב שאל אותי: "מאיפה השגת אתרוג כזה יפה?". סיפרתי לו על הגינה, והרב ביקש שאלך לבדוק אם נשאר על העץ אתרוג נוסף. עשיתי כבקשתו. בזמן המועט שנשאר עד כניסת החג, רצתי לאותה הגינה ובדקתי היטב את העצים. לשמחתי הרבה, מצאתי אתרוג והבאתי אותו לרב. הרב שמח מאוד גם הוא ועשה לשני האתרוגים מעשר.

אחר כך ביקש הרב שאלך לאותה אישה ואשאל אותה מאיפה הגיע אליה העץ הזה. רצתי שוב ושאלתי אותה, והיא השיבה שזה סיפור ארוך, ומפאת קוצר הזמן של ערב החג היא סיפרה בקיצור שהיא עלתה עם הוריה מהעיר ראדין, העיר של ה"חפץ חיים". לפני שהוריה עלו לארץ הם לקחו זמורה מעץ האתרוג שהיה בחצר הבית של ה"חפץ חיים". את השתיל הם הביאו לארץ-ישראל ונטעו אותו בביתם בדיר-יאסין. בעקבות הפרעות הם עברו עם השתיל לגבעת-שאול, וכאן נטעו את העצים. רצתי בשמחה אל הרב וסיפרתי לו. הרב הנהן בראשו, חייך ואמר לי: "ראיתי באתרוג קדושה מיוחדת".

למחרת, ביום החג, באו המונים לסוכת הרב לקבל ברכות. פתאום הפסיק הרב את דרשתו והחל לספר לקהל את הסיפור עלי ועל האתרוג של ה"חפץ חיים". התביישתי מאוד. לאחר הדרשה פניתי לרב ואמרתי לו שעדיף להישאר בצנעה, אבל הרב ביטל את דברי ואמר: "טרחת, הבאת, צריך הכרת הטוב!".

לימים נודע לי מהרב, שבכל יום מימי החג הרב היה מברך על אתרוג אחר, ולאחר החג הרב היה מחלק את האתרוג לצורך ברכות לזיווגים, לזרע של קיימא ולהצלחה. רבנו

היה האתרוג שלנו, פרי ההדר שלנו שנגנז. דברי התורה שלמדנו ממנו מהדהדים והם נר לדרכנו. יהי זכרו ברוך.
(אבי יאיר, ירושלים)

שלא להשתמש בתלמיד-חכם

בחודש אלול תשמ"ט, לקראת סיום שליחותי כשליח חינוכי ב"בני עקיבא" ובתנועת "מורשה" לסטודנטים, על אדמת צרפת, הגיעה מן הארץ משלחת רבנים, ובראשם הרב מרדכי אליהו זצ"ל, לקיום סמינריון תורני לרבני צרפת.
מחלקת הביטחון של הסוכנות היהודית התלבטה כיצד להיערך לנהיגת הרכב הרשמי של הראשון-לציון, שכן הנהג היה צריך סיווג בטחוני מתאים. חשתי את לבטיהם, ובשל כך פניתי לראש המחלקה והרגעתי
אותו: "לכבוד יהיה לי להיות נהגו של הראשון-לציון". ואכן, זכיתי לנהוג שלושה ימים ברחובות פריז עם הרב מרדכי אליהו.
בשדה התעופה שרל דה-גול חיכה לרב וולוו שרד. השאלה הראשונה שהרב לחש על אוזנו של עוזרו שלצידו היתה: מי הנהג? שמא הוא תלמיד-חכם? כנראה שהרב לא רצה להשתמש בתלמיד-חכם לצורך הסעתו, כמו שכתוב בגמרא על אברהם אבינו (נדרים לב.).
שמעתי את שאלתו-תמיהתו של הרב ואמרתי ספונטנית: "גם אם הייתי תלמיד-חכם, לכבוד רב לי לשרת את הרב בארץ ניכר זו, תורת ארץ-ישראל הוא מביא באמתחתו לאחינו בגלות צרפת; על אחת כמה וכמה, כשאיני תלמיד-חכם". תמיהה חדשה היתה בפיו: "מה פשר השקט הזה ברחובות פריז?". השבתי: "הרב, היום יום א' בשבוע, ולאחר ההילולא הפרועה אמש, הצרפתים נמים את שנתם".
ואז שאלתי: "כיצד הרב מסביר את 'חוסר המקוריות' של הנוצרים והמוסלמים, בהקדישם את יום המנוחה שלהם ביום ו' וביום א' לחילופין?". מייד הרב השיב: "התשובה נמצאת אצל רבי אברהם אבן-עזרא". לדברי הרב, היסוד הוא שבת של ארץ-ישראל, במזרח זהו יום א' ובמערב זהו יום ו'. התפעלתי מאוד מתשובה קצרה ומקיפה זו.
היו אלו ימי אלול, כך שזכיתי להשכים השכמת בית הכנסת מוקדמת במיוחד לכבוד הסליחות. זכיתי לשמש במעט תלמיד-חכם בשיעור קומתו של הראשון-לציון; הליכותיו הפשוטות, הצנועות, עשו עלי רושם עז. שמתי לב לדבר נוסף, הגם שנעשה בדיסקרטיות: מעט אוכל הגיע לפיו.

הרבה נוחם הביא בדרשותיו לרבני צרפת, עידוד וניחוח מארץ-ישראל. כשנשאלה שאלה כואבת על ההתבוללות הפושה בחברה היהודית, עד כדי דמיון ההתנהגות של יהודי לזו של גוי, השיב הרב בחיוך אבהי ובחיוך של מנהיג המכיל את תחלואי דורו: ''ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ''.

לימים, בארץ, בתשובה לשתי השאלות שלי, עודד אותי הרב זצ''ל להקפיד לקרוא בכל ערב שבת ''שיר השירים'', שזוהי סגולה לכל השבוע, מגן ומחסה לכל המשפחה. כמו כן, הרב עודד אותנו להמשיך בהליכי פתיחת גמ''ח הלוואות קטן ''ברוך פודה ומציל'' (שהקימונו עקב נס הצלה שניצלתי בכביש ''חוצה יהודה'', עת ירו עלי מחבלים ברכב עוקף, בט''ו סיוון תשנ''ח): ''כל הלוואה בסך כלשהו, עשויה לעזור'', הדגיש הרב. ואכן ברכתו שורה על גמ''ח זה.

אשרינו שזכינו להנהגה כה נשגבה, בדמותו של הרב מרדכי אליהו, זכר צדיק וקדוש לברכה.

(ד''ר יוסף יצחק שרביט)

קפיצת הדרך בניו-יורק

הרב אליהו היה בקי מיוחד בהלכות מילה. לא פעם כשהיו באים אליו עם שאלות במילה, הוא היה מתקן את הברית של התינוק בעצמו.

פעם ביקש ממני הרב זצ''ל להביא אותו לפגישה עם מוהל ידוע בניו-יורק ששמו הוא ''הרב שמולה''. בתום הפגישה היינו צריכים להיות במנהטן, שם היה אמור הרב לדרוש באחד מבתי הכנסת. השיחה של הרב עם המוהל היתה כנראה חשובה מאוד, הם דיברו על שיטת המילה שנהוגה בארצות-הברית בין המוהלים, והרב הנחה את המוהל בכמה תיקונים חשובים בנושא הבריתות כמו שנהוג בארץ, שכן היה חשוב לו שהבריתות בארצות-הברית יהיו כהלכה לגמרי.

הרב מוצפי, עוזרו של הרב, התקשר אלי ואמר לי לומר לרב שצריך כבר לצאת כדי להגיע בזמן לדרשה, שכן זו נסיעה שיכולה לקחת כמעט שעה. אמרתי זאת לרב, והוא עשה תנועה עם ידו כאומר שיש עדיין זמן. כנראה שהשיחה של הרב אליהו עם המוהל היתה חשובה מאוד לרב והוא דחה את הנסיעה למנהטן למרות שהיה שם קהל רב מאוד.

זמן קצר לאחר מכן שוב התקשר הרב מוצפי, מופתע מאוד שעדיין לא יצאנו. אמרתי לו שהרב עדיין מדבר עם הרב שמולה ושהוא יודע שאנחנו צריכים לצאת. עשרים דקות מאוחר יותר ניגשתי לרב להסביר שאנחנו צריכים לצאת. הוא שאל אותי כמה זמן לוקח

להגיע לשם, והשבתי לו: '' כשאין פקקים – שלושים דקות. אם יהיו פקקים – ארבעים וחמש דקות ויותר''. הרב אמר: ''יש עוד זמן'', והמשיך בשיחה החשובה עם המוהל. זמן קצר לאחר מכן הרב קם, ושאל אותי שוב כמה זמן ייקח להגיע לשם. השבתי לו: ''אין מספיק זמן, גם אם לא יהיו פקקים לא נגיע בזמן. אני לא יודע אם כדאי בכלל לצאת''. הרב הורה לנו לצאת, ויצאנו. כשהתקרבנו לכביש המהיר, ראיתי שיש הרבה עומס של תנועה על הכביש וחששתי שכל הנסיעה תהיה לשווא. אבל היה שם פלא. התנועה הכבדה היתה רק בשני הנתיבים הימניים, הנתיב השמאלי היה פנוי לחלוטין. לא הבנתי למה אף אחד לא נסע בנתיב השמאלי. חשבתי בלבי שאולי המשטרה חסמה את הנתיב הזה, אבל החלטתי להסתכן ולנסוע בנתיב בכל זאת, כי מיהרנו מאוד, והתפללתי שלא אפגוש שוטר. בהמשך התברר שלא היתה כלל משטרה, הנתיב היה פנוי ללא כל סיבה נראית לעין. אני מוכרח לספר שאני גר בניו-יורק שנים רבות, לא ראיתי מחזה כזה לא לפני האירוע הזה ולא אחריו.

במהלך כל הנסיעה למנהטן היו הכבישים פנויים בעבור הרב, בעוד שכולם תקועים בפקק לידנו. לעולם לא אשכח את זה, לא הבנתי למה הם לא עולים על הכביש הפנוי כמונו. כשירדנו מהכביש המהיר, כל הרמזורים היו ירוקים עד שהגענו לבית הכנסת. אנשים שהיו בבית הכנסת וידעו באיזו שעה יצאנו מברוקלין שאלו אותי איך עשינו את זה מהר כל כך. אמרתי להם שאני לא יודע, הכביש פשוט היה פנוי. עשינו נסיעה של ארבעים וחמש דקות בעשר דקות בלבד!

האם זה קשור לשיחה של הרב אליהו עם המוהל?

(יצחק עובדיה, ניו-יורק)

קדושה

קפיצת הדרך בניו-יורק

על שידוכין ונישואין

שידוך בשידור חי

בפורים דפרזים הגיעה לביתנו במעלה-אדומים בחורה רווקה, עורכת-דין כבת 29, כדי להתברך בזיווג הגון. בירכתי אותה בנוכחות השומעים שענו ''אמן'', וביקשתי שתגיע למחרת, בפורים של ירושלים, לבית הרב אליהו כדי להתברך מגדול הדור.

משהגיעה, פילסו לה דרך, יחד עם נשים אחרות, כדי לזכותן בברכת הצדיק. הדגשתי בפני הרב את חשיבות ברכת הזיווג עבורה, ואכן הברכה נאמרה מכל הלב ובאופן החלטי. בכלל, ברכותיו של הרב בפורים היו מופלאות...

באותה שנייה בדיוק, היתה אשתי הרבנית שליט"א במסדרון הבניין ופגשה מכרה שבעלה היה בפנים. אשתי נזכרה שלאותה אישה יש גיס רווק, רופא ירא-שמים, ופנתה אליה בשאלה האם הוא פנוי. "אכן כן", נענתה. "אם כן, אולי אפשר להפגישו עם הבחורה שמתברכת עתה אצל הרב אליהו?!", שאלה אשתי.

תוך כדי שיחתן התקרבה אליהן הבחורה הנרגשת מעוצמת הברכה. משראתה המכרה את הבחורה, הפטירה ואמרה: "היא ממש כפרח ליד של גיסי". הוחלפו מספרי טלפון, וכעבור כמה ימים נפגשו בני הזוג וזכו בחסדי ה' לבנות בית נאמן בישראל, עם דור ישרים מבורך!

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

במה אוכל לברכך?

את הסיפור הבא שמענו מר' יצחק גוליאן, מפקד תנועה במשטרה, שהיה אחראי על הילולות ל"ג בעומר במשך שנים רבות. הרב אליהו זצ"ל נהג להגיע בקביעות לציונו של רשב"י, ומפקד משטרה זה כיבדו מאוד.

באחת הפעמים שאל הרב: "במה אוכל לברכו? קרא לו ואברכהו". זאת, ממידת הכרת הטוב שהיתה ברב. המפקד הגיע, כולו רועד, ומרוב התרגשות לא פתח את פיו. הרב מסר לידו בקבוק יין, בירכו ואמר: "עם זה תחתן את בתך". מפקד המשטרה הוכה בתדהמה. כיצד הרב ידע, שעליו לחתן בת, והיא כבת שלושים... ואין לה קשר עם איש?! והנה, לאחר חמישה חודשים התקיימה ברכת הרב באופן פלאי. אדם זה זכה להשיא את בתו. בעת החופה והקידושין בירכו, כמובן, ביין שמסר הרב זצ"ל לאבי הכלה.

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

שתיקת נשים בנתה ביתה

פעם הרב זצ"ל פנה אלי ושאל: "מה יהיה עם שידוך? מה יהיה?". הופתעתי מהשאלה ועניתי לרב: "כבוד הרב שואל אותי? שכבודו יגיד לי מה עם השידוך שלי". ענה הרב: "הבעיה שהיום הבחורות חכמות ובקיאות בעולם הרוחני. זה טוב מאוד, אבל זה קצת מלחיץ את הבחורים. אני מבקש ממך שבפעם הבאה שתיפגשי עם בחור, אל תהיי יותר מדי חכמה ופקחית".

"מה כבודו רוצה שאני אעשה? שלא אדבר?", שאלתי.

''אל תדברי על נושאים תורניים. תני לו את התחושה שהוא הרב ולא את. אתן, בגלל הידע שלכן, עוזבות את הבחורים. זה לא טוב בכלל'', אמר לי.
לאחר שנפגשתי שוב עם בחור, שאל אותי הרב:
''נפגשת?''
''כן''.
''היית 'לא חכמה' כמו שביקשתי?''
''ישבתי כמו ילדה טובה. בקושי דיברתי. היה לי קשה בגלל כבוד הרב, פחדתי לדבר''.
''ומה קרה?''
''לא המשכתי לפגישה נוספת, זה לא היה שייך''.
''והיית חכמה?''
''לא! בקושי דיברתי''.
ואז קבע הרב בוודאות: ''את היית חכמה ולא עשית מה שביקשתי!''.
אני יושבת מול הרב ואיני מבינה את כבוד הרב, הרי הרב לא היה בפגישה ולא הכיר כלל את הבחור.
והרב המשיך ואמר: ''אם את לא זוכרת, אני אזכיר לך. הבחור דיבר אתך על נושא מסוים מאיזה ספר, נכון?''. לפתע, בתמימות, אמרתי לרב: ''כן, הוא דיבר אתי על משהו ואמר שזה מופיע בספר 'מנורת המאור', אבל הוא טעה בשם המחבר. איך הוא לא יודע שהמחבר זה רבי יצחק אבוהב? הרב, הוא בחור לא חכם!''.
הרב נאנח אנחה ארוכה ואמר: ''ישמעו אוזנייך מה שפיך מדבר. את לא היית צריכה לומר לו שהמחבר הוא רב אחר''.
ואז הוא שינה את סבר פניו, האיר לי פנים ואמר בקול אבהי: ''תראי, זה חשוב מאוד שאתן יודעות הלכות ובקיאות בנושאים רבים, אבל חשוב לדעת שדרך העולם היא שהבחור רוצה להרגיש שהוא השולט בצד התורני. הוא לא מחפש חברותא בלימוד, הוא מחפש חברותא לחיי משפחה. כשאני אומר 'אל תהיי חכמה' אין הכוונה, חלילה, שאני מזלזל. כוונתי היא שתנצלו את הבינה שלכן בחכמת הנשים שיש לכן''.

ברכה שמשפיעה בלי יודעין

פעם באתי לרב זצ''ל בערב פסח לשאול בנוגע להחלפת שמות. הרב בדק ואמר לי שלא לשנות את שמי. באותה ההזדמנות ביקשתי על זיווג הגון לאחותי שהיתה אז בת שלושים ואחת. הרב בירך וכל העניין נשכח מלבי.
בר''ח סיוון, בשעה טובה ומוצלחת, אחותי מצאה את בחיר לבה והתארסה. כל המשפחה חגגה ובאחד הלילות, לפני שהלכתי לישון, באה מחשבה ללבי: ''בעצם, מתי

היתה הפעם הראשונה שאחותי וארוסה נפגשו?'' היתה לי תחושה חזקה שהיה זה באותו יום ראשון שהייתי אצל כבוד הרב וקיבלתי את ברכתו בעבורה.
הייתי קצרת רוח. חיכיתי לבוקר ואכן, אחותי אישרה מייד וללא ספק, שהם נפגשו לראשונה בדיוק באותו יום א' בשבוע שבו, כמה שעות קודם לכן, הם זכו להתברך על-ידי הרב מבלי שידעו על כך. מאז ועד היום הם מבורכים במיוחד, ממש זוג לתפארת.
(ענת סטרז')

תגזור עלי חתונה

פעם הייתי עם חבר באירוע שהרב זצ''ל היה נוכח בו וביקשנו ממנו ברכה לשידוך הגון.
אני ביקשתי בדרך הרגילה וקיבלתי ברכה, אבל חברי, שהוא בעל תשובה ולא הכיר עדיין את הסגנון המקובל לדיבור עם רבנים, ביקש מהרב שיגזור עליו חתונה במהרה.
הרב לא הגיב, אך חברי לא ויתר והלך אחריו עד שהרב הגיע למכוניתו, תוך שהוא חוזר כל הדרך על בקשתו. עוזרי הרב ביקשו ממנו שלא להטריד את הרב, אבל הוא לא הרפה וחזר על בקשתו שוב ושוב. כשהרב היה כבר בתוך המכונית הוא פנה אל חברי ואמר לו: ''בעזרת השם, במהרה''.
התוצאה היתה ממש פלא. תוך שבוע הכיר חברי את מי שלימים היתה אשתו. אחרי שבוע הם החליטו להתחתן ותוך חודש הם עמדו תחת החופה. זה היה מדהים בכל קנה מידה.
גם אני זכיתי להתחתן בברכת הרב, אבל לא באותה מהירות של חברי שקיבל את הברכה המיוחדת הזאת.

חתונה בגזירה

כשהייתי רווק בירך אותי הרב: ''הקב''ה ישלח לך את בת הזוג שלך הרבה יותר מהר ממה שאתה חושב''. הואיל ועבר זמן ועדיין לא התחתנתי, הגעתי אל הרב ביום פורים, הזכרתי לו את ברכתו והוספתי שאני כבר לא בחור צעיר.
הרב אמר בלהט: ''מה? אתה עוד רווק?!'', דפק על השולחן בידו ואמר בקול רם: ''עד פסח הברכה תתקיים!''.
כך יצא שפגשתי את אשתי עשרה ימים לאחר מכן, הרבה לפני הפסח.
(משה שמאי)

עשרה פרקי תהילים וחתונה

נפגשתי הרבה פעמים במטרה להינשא. זה לא היה מסע קל. רציתי בחור אחד שפגשתי, אבל הוא לא היה מעוניין. בצר לי, פניתי אל הרב זצ''ל וסיפרתי לו על מצבי. הרב אמר

לי: "אני אדבר איתו". הרב התקשר לראש הישיבה שלו, והוא אמר לו שהבחור בכלל לא מעוניין להתחתן.
הייתי במשבר. הרב אמר לי: "תגידי עשרה פרקי תהילים בכל יום החל מהיום, והבחור שלך יבוא". התחלתי לומר מדי יום עשרה פרקי תהילים, וכעבור זמן קצר באה ההצעה לבחור שהוא היום בעלי.

ייאוש בעלים

פעם הגעתי עם חברתי לבית הרב זצ"ל, וסיפרנו לו שאנחנו בסוג של ייאוש, כי אנחנו לא מצליחות להתחתן. הרב ישב והקשיב לנו במאור פנים. הוא שאל שאלות הנוגעות לחיינו, כגון במה אנחנו עובדות, ומשהשבתי שאני מורה למוזיקה וחברתי אחות בבית-חולים, אמר הרב שאנחנו עובדות קשה מדי. הרב השתהה מעט ואז אמר: "יש לי עצה בשבילכן. לפני שאתן יוצאות לשידוך תפתחו ספר תהילים באופן אקראי, ותקראו את חמשת פרקי התהילים הראשונים שמופיעים במקום שבו נפתח לכן, ואחר כך תאמרו: 'יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו, את הטוב תקרב, את הרע תרחיק והטוב בעיניך עשה'". עשינו כעצת הרב, ושתינו התחתנו כמה חודשים לאחר מכן.

תפילת מנחה, חסד וסעודת הודיה בדרך לחתונה

פעם אמר הרב זצ"ל לרווקים ולרווקות שהגיעו אליו, שיקבלו על עצמם תפילת מנחה ויבקשו שם על עצמם ב"שמע קולנו", וכך יגידו: "ריבונו של עולם, שלח לי את בעלי\אשתי במהרה".
שהרי כתוב: אמר רבי חלבו אמר רב הונא: לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה, שהרי אליהו לא נענה אלא בתפילת המנחה, שנאמר: "ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו" (ברכות ו'). ועוד כתוב שיצחק אבינו התפלל מנחה ובעת התפילה באה לו רבקה אשתו. מכאן שתפילת מנחה בכוונה היא סגולה לזיווג הגון.
ועוד סגולה למציאת הזיווג מהרב: לעשות הרבה חסד. ואימתי זה נקרא הרבה? אמר הרב – כשכואב בכיס!
במקרה אחר, הגיעה אליו בחורה שלא הצליחה שנים רבות להתחתן והוא שאל אותה: "האם עשו לך סעודת הודיה כשנולדת?". היא ביררה אצל הוריה וגילתה שלא עשו סעודת הודיה. הרב אמר שיעשו לה סעודה מייד ושאביה יאמר דברי תורה והודיה לה', ותוך זמן קצר היא זכתה להתחתן.

בשורות טובות בפריז

בחור צעיר אחד, תלמיד ישיבת הסדר, התכוון לנסוע עם קבוצת חברים לשליחות בוונצואלה דרך ה"כוללים הציונים". לקראת הנסיעה פנה אליו ראש הישיבה שלו ואמר שהוא מחפש שליח לישיבה שלו בפאתי פריז והוא מבקש שיצא לשליחות לפריז.

הבחור הצטער מאוד ולא ידע מה עליו לעשות. מצד אחד, הוא רוצה לצאת לוונצואלה עם חבריו, ומצד שני, עומדת בקשת הרב. אומנם הבחור היה עולה חדש מצרפת, אבל הוא לא רצה לחזור לשם, בגלל הטומאה הרבה שם, ולכן הלך לשאול את הרב מרדכי אליהו זצ"ל לעצתו.

הוא הגיע לבית הרב בדיוק כאשר פמליית הרב ליוותה אותו לרכבו ולא נתנה לאיש להתקרב. הרב כבר הרים רגלו בכדי להיכנס לרכב, אך אז פנה לאנשיו שיאפשרו לבחור לשאול שאלתו. כך, על רגל אחת, בשני משפטים, שטח בפניו הבחור את הבעיה. הרב אליהו ענה לו: "סע לפריז – בשורות טובות". וכך עשה הבחור, נסע לפריז.

אנשי הקהילה בפריז עמדו מהר מאוד על טיבו של הבחור וניסו לשדך לו בנות רבנים גדולים וידועים. אך הוא כלל לא רצה להתחתן, הוא היה כבן 22 ונפשו חשקה בתורה. ואכן, כל שנייה פנויה ולא פנויה מזמנו הוא השתדל להקדיש ללימוד תורה.

בפסח של אותה השנה, מספרת אשתו של אותו אברך, החלטתי לצאת עם חברה לטיול שחלמתי עליו מאז שאני זוכרת את עצמי, באירופה. היו הרבה עיכובים והטיול התקצר בלי סוף, עד שנותרו לנו שבועיים בלבד לטיול. אמרתי לחברתי: "את פריז לא מבטלים. אני חייבת להגיע לפריז".

כבר בשעות הראשונות שלי בפריז קיבלתי את מספר הטלפון של הבחור השליח שיוכל לעזור לנו במקרה הצורך. למרות ביישנותי, התקשרתי אליו. משהו בקולו הרעיד את נפשי (לימים נודע לי שכך גם הוא הרגיש).

לפני עלייתי למטוס חזרה לארץ, יצאנו לפגישה ראשונה. קבענו להישאר בקשר טלפוני כדי להמשיך ולבדוק האם אנחנו מתאימים. נדהמתי כאשר לאורך כל הטיסה ארצה הרגשתי כאילו אני משאירה את "בעלי" מאחור. הבנתי שכנראה הנפש יודעת משהו שאנחנו עדיין לא.

בהמשך, גילינו מכרים משותפים, אך אם מישהו מהם היה מנסה להכיר בינינו ההצעה היתה נפסלת עוד בשלב החלפת הפרטים, כיוון שאף אחד מאתנו לא התאים ל"רשימה" של האחר.

בתקופת האירוסין נזכר הבחור לפתע בברכת הרב: "סע לפריז – בשורות טובות". התרגשתי מאוד לשמוע זאת. בתוך שלושה חודשים התחתנו. אנחנו נשואים 11 שנים וילדינו קוראים בשקיקה את הסיפורים על הרב זצ"ל. ונפשו של בעלי, ברוך ה', עדיין חושקת בתורה.
(סמדר סבן)

החתן יבוא אלייך הביתה

אני נשואה כבר כמה שנים באושר רב, אבל היו שנים רבות שבהן רציתי להתחתן ועדיין לא זכיתי. הלכתי לרב זצ"ל וביקשתי ממנו ברכה לזיווג הגון. שאלתי אותו מה עלי לעשות בשביל זה והוא אמר לי: "אל תעשי כלום, החתן שלך יבוא אלייך הביתה".
הרבה שידוכים הציעו לי בתקופה שלאחר מכן, ובשביל כולם הייתי צריכה לנסוע למקומות רחוקים, כי אני גרה בבאר-שבע, אבל לא יצאתי אליהם. זכרתי את הברכה של הרב שהחתן יבוא עד אלי.
הפלא הגדול הוא, שהחתן שלי בא אלינו הביתה ממש. הוא הגיע אלינו מסיבה אחרת בכלל, וכך הכרתי אותו, והוא ממש החתן שהתפללתי עליו וביקשתי כמותו. והנה, הברכה של הרב התקיימה בנו ממש כלשונה.
(בצרי, באר-שבע)

למה זה תשאל לשמה?

בפעם הראשונה שהייתי אצל הרב, הגשתי לו מכתב עם כמה שאלות. לאחר שקרא וענה מה שענה, הודיתי לו ויצאתי. לפתע שמעתי קול מאחורי: "אה...". לקח לי זמן לעכל שזה קולו של הרב, וכנראה שהוא רוצה להוסיף לי דבר מה. עוד לפני שהספקתי לסוב על עקביי שמעתי את קולו קורא: "משה!" ותוך כדי החזרה לחדרו נזכרתי שבמכתבי לא ציינתי כלל את שמי!
פעם אחת שאלתי את הרב על בחורה שהכרתי והייתי מעוניין להמשיך להיפגש עמה. היא סירבה בתחילה, אך לאחר ניסיון שכנוע מצדי אמרה: "אחשוב על כך ואתן תשובה בעוד שבוע". הרב עשה את תנועת הביטול המפורסמת בידו ואמר: "קודם כל נראה אם תסכים". הבנתי מהרב שהיא מתכוונת להשיב בשלילה, הופתעתי ומעט נעלבתי ואמרתי לו: "ואם היא תסכים?".
אמר לי: "אם היא תסכים? דבר איתה על שבת וצניעות!". הופתעתי מאוד, כיוון שהבחורה באה מבית טוב במיוחד, ולמדה במוסדות חרדיים ודתיים-לאומיים משובחים ביותר.

כשיצאתי, נזכרתי כי כאשר שאלתי רבנים מקובלים אחרים על התאמה של מועמדות לשידוכים, הם הסבירו לי שכדי לתת תשובה מדויקת, הם חייבים לקבל את שם הבחורה וגם את שם האם, ואילו כאן אמר עליה הרב דברים ממוקדים ביותר, מבלי שהזכרתי אפילו את שמה הפרטי. חזרתי אל הרב ושאלתי: "הרב רוצה את השם שלה?", ושוב עשה הרב את תנועת הביטול בידו ואמר נחרצות: "אין צורך!".

גם במקרה זה למדתי שאין הרב מרדכי אליהו כשאר הרבנים! כל שאמר – צדק. הבחורה ענתה בשלילה, ובדיעבד התברר שאכן היא צריכה חיזוק בנושאים שהרב הזכיר.

(משה שמאי)

פגישה ללא מילים

הרבה שנים הייתי רווק, והרב זצ"ל ידע את זה. פעם אחת, הרב בעצמו הציע לי להכיר בחורה ממשפחה טובה, בת תלמיד-חכם. שאלתי עליה והחלטתי שזה לא מתאים לי. אבל מה אעשה?

התחכמתי. ישבתי בבית השכנים ועשיתי עצמי מעיין בספר כלשהו, ביקשתי שיקראו לאותה הבחורה באמתלה כלשהי, וכך הבטתי בה ובהליכותיה, מבלי לצאת לפגישה רשמית. הדבר נשמר בסוד מהבחורה, ולאחר המעשה לא שיניתי את דעתי.

בפגישה הבאה עם הרב, אמרתי לו: "בקשר לבחורה שהרב הציע לי, פגשתי אותה ונראה לי שזה לא מתאים". הרים הרב את עיניו, נעץ בי מבט חודר כאומר: אתה חושב שתסתיר את האמת ממני? ואמר לי: "פגשת, הא?! אבל לא דיברת איתה!".

כיצד ידע הרב שלא דיברתי איתה? עד היום איני יודע.

לא בת כהן

הגעתי אל הרב זצ"ל לשאול על בחורה מסוימת שנפגשתי עמה והייתי מסופק לגביה. הרב אמר לי: "היא לא בשבילך". לא ידעתי מה עושים עם התשובה הזאת, ובראשי עלו באותה שעה שאלות שונות: האם להפסיק את הקשר? איך להפסיק? איך הרב יודע שהיא לא בשבילי?. אבל כולן נפתרו ברגע אחד. הבחורה התקשרה מיוזמתה ואמרה לי שהיא לא רוצה להמשיך את הקשר. כמובן ששמחתי שכל הספקות נפתרו מאליהן. באותו הערב הציעו לי בחורה אחרת בשם "כהן". נפגשנו במשך חודשיים, ושוב באתי אל הרב בשאלה. הוא אמר לי: "היא הזיווג שלך, אבל היא לא בת כהן".

סיפרתי לבחורה את מה שהרב אמר לי, והיא לא אמרה דבר. לא הבנתי מה הסיפור הזה שהיא לא בת כהן, אבל שתקתי. כעבור שנה זכינו בהיריון, ולקראת הלידה אשתי

אמרה לי שאם ייוולד בן, הוא יצטרך פדיון, למרות ששם המשפחה של ההורים שלה הוא "כהן", והרי כוהנים לא צריכים פדיון. היא לא בת כהן, כמו שאמר הרב.
(ד. ישראלי)

בחורה עם שני מפתחות

"עילוי" מאחת הישיבות הגיע לפרקו והחליט שהוא לא מתפשר על פחות מבחורה עם שני מפתחות, מפתח אחד של דירה ומפתח אחד של מכונית. הוא רצה בחורה שיש לה נדוניה גדולה. הצעות שונות ומובחרות כיאה ל"עילוי" הגיעו לפתחו, אך הוא דחה את כולן מכיוון שלא ענו על הדרישות – כאמור, בחורה עם שני מפתחות.
באותו זמן היתה בחורה שהיתה מעוניינת בו, ומשמעה על בקשתו הנ"ל הציעה את עצמה כבחורה בעלת שני המפתחות. השניים נפגשו והוא ראה פעמיים "כי טוב" – מפתח לרכב ומפתח לדירה. לא עבר זמן רב עד שהצלחת נשברה והם התחתנו.
כעבור זמן מה עלה ה"עילוי" לביתו ואסף את הדואר. והנה הוא רואה, שחור על גבי לבן, הודעה על סיום חוזה השכירות בדירה. "חוזה שכירות? מה פתאום?" תמה לעצמו, "יש פה בוודאי טעות". הוא נכנס לביתו, שם חיכתה לו רעייתו, והוא הראה לה את הכתוב. בני הזוג דיברו ביניהם והוא, לתדהמתו, גילה שהדירה שהם גרים בה היא בשכירות וגם הרכב שהם נוסעים בו הוא רכב שכור. הבחור התרעם מאוד וטען כלפי אשתו שזהו מקח טעות.
הוא הלך לרבו אשר התפלא על הדבר, וביחד הם פנו לבית הדין הגדול לשטוח את טענותיהם. רבו של ה"עילוי" טען בפני הרב אליהו זצ"ל: "הכיצד ייתכן כדבר הזה? הלא הוא אחד ה'עילויים' בישיבתנו!"
השיב לו הרב אליהו בחיוך: "אם היא הצליחה לסדר אותו ככה, אז כנראה שהוא לא 'עילוי'!".

חופה וקידושין עם אזיקים ברגליים

הרב היה מאוד מקפיד בשמחת חתן וכלה. הוא היה עושה כל חופה בשמחה רבה ומברך את החתן והכלה ואת הקהל שבא לשמח, ובמיוחד את הרווקים והרווקות שבאולם. כדאי לקרוא את הסיפור הבא על-מנת להבין עד כמה היה הרב מהדר בשמחת חתן וכלה.
מספר יוסי בן ברוך: נעצרתי על-ידי השב"כ. הייתי חשוד על ידם בפשעים חמורים ולא נתנו לי אפשרות להיפגש עם עורך-דין או עם כל אדם קרוב אחר. אנשי השב"כ, שעצרו

אותי, הפיצו בכל כלי התקשורת שאני אשם בתכנון רצח המונים, ונחשבתי בעיני רבים כאחד האנשים היותר מסוכנים במדינה.
ההורים שלי היו נבוכים ופנו לרב מרדכי אליהו זצ"ל, שאמר להם שבעזרת ה' אני אצא מהמעצר הזה נקי מכל אשמה. לא אתאר כאן את כל הסיפור הנורא שעברתי במעצר הזה, רק אומר שבתקופה ההיא היה אדם אחד נוסף שהאמין בכל לבו שאני חף מכל פשע. היתה זו בחורה שנפגשתי איתה בעבר למטרות נישואין. חשבנו שאנחנו לא מתאימים, ונפרדנו.
בעת המעצר היא שינתה את דעתה והציעה לי לחדש את הקשר בינינו. היא האמינה, כמו ההורים שלי והרב, שאני חף מכל פשע, ולא היה לה שום ספק שאני עומד לצאת זכאי.
כך מצאנו את עצמנו עומדים תחת חופה וקידושין, כשאני אזוק בידיי וברגליי, מוקף שומרים כמו אחד הפושעים המסוכנים. הרב אליהו אוחז את הכוס בידו ועומד לערוך את הקידושין שלי עם אשתי.
"שחררו את האזיקים מהיד שלו", ביקש הרב, "הוא צריך לקדש את האישה בטבעת".
"אי-אפשר, הוא עלול לברוח", ענו שומרי השב"כ.
"הוא אזוק ברגליו והוא לא יכול לברוח. הוא לא יכול לקדש עם ידיים אזוקות", המשיך הרב.
"אסור לנו לשחרר את הידיים שלו", חזרו השומרים ואמרו.
"אם אי-אפשר, לא יהיו קידושין", פסק הרב, "ואתם תישאו באחריות לכל הנזקים שייגרמו, כי אתם פועלים בניגוד לחוק. אין שום חוק שאומר כי חתן ביום חופתו צריך להיות אזוק בידיו וברגליו ומוקף בעשרה שומרי ראש. זו סתם התעללות!".
השומרים, שכנראה הבינו שהרב תקיף בדעתו, הסירו את האזיקים מהידיים שלי וכך קידשתי את אשתי בטבעת כדת משה וישראל, כשרגליי אמנם עדיין אזוקות, אבל לבי משוחרר והשמחה רבה עד השמים.
חזרתי לבית הכלא כשעל ראשי עדיין מרחפות אותן האשמות כבדות, אבל החוקרים לא הצליחו להוכיח אף אחת מהן. בכל החקירות שלהם שתקתי כמו דג, אפילו לא הסתכלתי בעיניהם, וכל הזמן אמרתי פרקי תהילים.
לא היה להם שום חומר ממשי נגדי, והשופט אמר לחוקרים שלי שהוא לא מוכן להשאיר אותי עוד במעצר, בתנאים כל כך קשים, אם אין להם הוכחות. אינני יודע אם הם רצו לנקום בי או משהו אחר, אבל יום אחד הם הודיעו לשופט שיש להם שלושה עדים.

כנראה שהם החליטו לתפור לי תיק שלא היה ולא נברא. לשם כך הם הביאו שלושה חוקרי שב"כ שיבואו להעיד עדות שקר.
מול דבר כזה קשה היה לעמוד. הוריי הלכו לרב אליהו, שליווה אותי כל זמן המשפט בתפילותיו, וביקשו ברכה. הרב אמר להוריי כי ביום שעדי השקר עתידים להעיד בבית המשפט, הם יבואו אליו עם השמות שלהם והוא יתפלל שלא יצליחו במזימתם.
הוריי אמרו לו כי לפי דעתם עדי השקר יופיעו בשמות בדויים, והרב אמר להם: אף-על-פי-כן. תאמרו לי מה השמות הבדויים שלהם ואתפלל.
ביום שבו היו צריכים העדים הללו להעיד נגדי על האשמות החמורות שלהם, באו הוריי אל הרב אליהו ומסרו לו את שמותיהם. הרב אמר להוריי כי הם לא יצליחו להעיד נגדי כלל, וכך היה. הגיעו שלושה אנשי שב"כ להעיד נגדי והחלו לסתור את עצמם ולהתבלבל בדבריהם, עד שהם עצמם נסוגו אחור תוך שהם משאירים רושם בלתי אמין לחלוטין. בסופו של דבר, יצאתי נקי מכל ההאשמות החמורות שהפילו עלי. היום הנני חופשי לחלוטין, אחרי חודשים ארוכים שבהם הייתי מאחורי סורג ובריח מוחזק כאחד האסירים המסוכנים ביותר בישראל.
בזכות תפילותיו של הרב אני נמצא היום מחוץ לכותלי בית הכלא, נשוי לאישה שמאמינה בי, ואנו נושאים ביחד בקרבנו זיכרונות מחופה וקידושין מיוחדים במינם, חופה שערך לנו הרב זצ"ל.
(יוסי בן ברוך)
על קדושת ישראל

חסרות בחורות יהודיות?!

חכמינו אמרו שבדרך שבה אדם רוצה לילך בה מוליכים אותו. לרב אליהו ז"ל היתה סיעתא דשמיא מיוחדת בכל הנושא של נישואין ולידה וקדושת עם ישראל. הוא היה אומר שהקב"ה מקדש את עמו ישראל על-ידי חופה וקידושין, ואם כן איך אפשר לוותר על זה?
מספר ישראל טויטו: היה לי חבר שהיה אחד מגדולי מר"צ ונחשב לאחד האנשים החשובים של השמאל הקיצוני. חמש שנים היתה לו חברה, אבל הוא לא רצה להתחתן איתה כי לא רצה להיכנס למחויבות כלפיה. לבסוף נמאס לה לחכות לרצון הטוב שלו והיא נסעה לאנגליה. לאחר כמה חודשים היא הכירה שם בחור אנגלי והם עמדו להתחתן.

כששמע חברי כי חברתו לשעבר מתכוונת להתחתן עם מישהו אחר, הוא הבין כי הוא עלול להפסיד אותה ומייד התקשר להציע לה נישואין. אבל זה היה מאוחר מדי, הפור נפל והיא אמרה לו שהיא עומדת להתחתן עם המכר החדש שלה.

חברי יצא מדעתו, הוא ניסה כל מהלך על-מנת להחזיר את הגלגל לאחור, אך דבר לא עלה בידו. בלית ברירה הוא פנה אלי ואמר לי: "שמעתי שהרב שלך הוא בעל כוחות. תסדר לי בבקשה פגישה איתו, אולי הוא יצליח להוציא לה את הבחור האנגלי מהראש ולהחזיר אותה אלי".

לא היה לי כל כך נעים, אבל חשבתי שזה יכול להיות קידוש-השם שהאדם הזה יראה מה גדול כוחם של הרבנים, ועל כן סידרתי לו פגישה עם הרב זצ"ל. הרב קיבל אותנו בסבר פנים יפות בחדר העבודה שלו, וחברי החל לספר לרב את סיפורו וחתם בבקשה לברכה מהרב שהבחורה תעזוב את החבר החדש שלה, תחזור אליו ותתחתן איתו. הרב עשה את עצמו כאילו אינו מבין את הבקשה וחזר שוב על השאלה: "אם כן, מה אתה רוצה?"

"לשאת אותה לאישה!" אמר החבר.

או אז הכה הרב מכה חזקה על השולחן וזעק: "אתה רוצה להתחתן עם גויה? אתה לא מתבייש? חסרות בחורות יהודיות?!"

מייד נזעקתי להגן על חברי. אמרתי לרב: "הרב, אני מכיר אותה, היא לא גויה, היא יהודייה, היא מדברת עברית".

הרב פנה אלי ואמר: "אתה לא יודע".

שוב פנה הרב אל חברי ואמר לו: "היא גויה או לא גויה?"

חברי ההמום השיב: "היא גויה. אבל אני מוכן לשלם כמה שצריך. תגייר לי אותה".

"היא גויה" – אני חושב לעצמי, המום. "מה קרה לי? איך הבאתי אותו אל הרב בשביל גויה? איך הוא לא סיפר לי?". גם הרב היה מאוד נסער מהניסיון לבקש ממנו ברכה להשיא גויה ליהודי. באותו רגע הייתי מוכן לרדת עשרים מטר מתחת לאדמה. לא חשבתי על טעות שכזאת. כמעט הכשלתי את הרב בבלי דעת. לא ידעתי מה לעשות עם עצמי.

חברי, שראה אותי בסערת נפש, לא כל כך הבין על מה המהומה ואמר לי: "אני מוכן לשלם גם לך. תעזור לי לגייר אותה", אבל אני חשבתי בלבי: "איזה מג'נון. חסרות יהודיות? מה הוא מדבר כל הזמן על כסף?" אבל חברי לא הרפה וחזר ואמר לי: "אני רואה שלרב הזה יש כוחות מיוחדים. הוא יודע. דבר איתו שיחזיר לי אותה. אני מוכן לשלם הכול".

מה אומר לכם? נפילה. עד היום אני לא מבין איך נפלתי נפילה כזו. הרי הכרתי אותה כל כך טוב. בחיים לא חשבתי שהיא גויה.
מיותר לספר כי לא הבאתי את הבחור הזה עוד אל הרב. לצערי או לשמחתי, הבחורה הגויה לא חזרה אל זה שהיה פעם חברי. גם אני לא יכולתי לראות את פניו עוד. הוא לא העלה כלל בדעתו איזה חוסר נעימות הוא גרם לי אצל הרב. הוא כנראה לא הבין את חומרת הבעיה של נישואים בין יהודי לגויה.
בכל מקרה, אני את שלי למדתי.
(ישראל טויטו, אל"מ במילואים)

יד לאחות

פעם פגשתי עובדת סוציאלית מלשכת הרווחה של מחוז מערב ירושלים והיא סיפרה לי שישנה בחורה יהודייה צעירה, שעזבה את בית הוריה ורוצה להינשא לערבי. היא פגשה אותו בבית-קפה שעבדה בו ובתחילה לא ידעה שהוא ערבי. לאחר שנוצר קשר ביניהם הם החליטו להתחתן. ההורים שלה הסבירו לה שילדיה יגדלו כמו ערבים ויהיו אויבים של עם ישראל, אך היא לא הקשיבה להם. היא עזבה את בית הוריה לפני כמה ימים וכעת הם עירבו את לשכת הרווחה בעניין.
אותה עובדת סוציאלית סיפרה לי שהם דיברו איתה. הסבירו לה שהיא עלולה למצוא את עצמה עם אישה נוספת, אישה ערבייה שתהיה גם היא נשואה לאותו בעל, והיא, היהודייה, תהיה האישה המוכה והמושפלת. הסבירו לה שהמנטליות של הערבים שונה והיא עלולה להיתקל באלימות קשה מצד בעלה. אך כל זה לא עזר והיא היתה נחושה להינשא לבחיר לבה שנראה לה באותה שעה ככליל המעלות.
הייתי מאוד מוטרד מהסיפור הזה, הלכתי לרב זצ"ל וביקשתי ממנו שיתפלל עליה. הרב לקח את שמה והתפלל. היה זה פלא, כיוון שכמה שעות אחר כך הבחורה חזרה לביתה וזנחה את התוכניות שלה להתחתן עם הערבי.
(משה שמאי)

בלי ברית מילה אין ברית נישואין

פעם אחת הגיעו אל הרב זצ"ל בני זוג שרצו להתחתן. הבעל היה לבוש כמו בן ישיבה והאישה היתה לבושה בצניעות. הם רצו לקבל מהרב ברכה. הרב הציע להם להירשם ברבנות ורק אחר כך לבוא לקבל ברכה. הם היו קצת נבוכים: הם באו במיוחד ממרחק, והנה הרב שולח אותם בגלל משהו טכני-בירוקראטי. הבחורה היתה לחוצה במיוחד,

היא ביקשה ממני שאלחץ על הרב, כי הם באו מרחוק לקבל ברכה ועמדו הרבה זמן בתור. גם אני לא הבנתי למה הרב לא רוצה לברך אותם.
אחרי שהם יצאו, הרב פנה אלי. כנראה ראה שהיה לי קשה עם זה. הוא אמר לי: "למה הוא לא עושה ברית מילה? הוא בכלל לא יהודי והיא בכלל לא יודעת...".
(אסף אהרוני, עוזר הרב)
על שלום-בית

ואהבת לרעייתך כמוך

הרב זצ"ל היה רגיל לומר שיש מצות "ואהבת לרעך כמוך" ששקולה כמו כל התורה כולה. הגמרא אומרת שזה נאמר על כל חבר ובעיקר על האישה (קידושין דף מ). לעתים הבעל רוצה לשמוע רדיו לפני השינה ואשתו רוצה לישון, והוא מכבה את הרדיו, וטוב שיאמר לפני שמכבה: "הריני בא לקיים מצות 'ואהבת לרעך כמוך'".
הרב היה אומר שצריך לעשות הכול בשביל שלום בין איש לאשתו. אפילו יאחזו בציפורניים והעיקר לא יתגרשו. עוד היה נוהג הרב לומר, שכל זוג צריכים שיהיה להם רב שמוסכם על שניהם והוא יכריע בכל הוויכוחים שבהם הם לא מצליחים להגיע לעמק השווה. הוא היה מציע זאת בעיקר לזוגות שבאים מרקע שונה, שלפני החתונה יקבעו מי הרב שמוסכם על שניהם להכריע במחלוקות שביניהם.
פעם ניגש אחד התלמידים אל הרב על-מנת שיכריע בוויכוח שנוצר בינו לבין אשתו מה להצביע בבחירות לכנסת. הרב אמר לו: "מי אמר שהאיש והאישה חייבים לחשוב אותו הדבר?".
(מתוך הספר "בשער המלך")

גם הרבנית שכחה

פעם הגיע אל הרב זצ"ל אדם שהתלונן על אשתו על שלא הכינה זירעונים של חיטה לפרשת "בשלח". כך נהוג אצל כמה עדות, להכין זירעונים בחמין בכל פעם שקוראים את פרשת המן. וכל כך למה? כי בפרשה מסופר על משה שאמר שלא ירד מן ביום השבת, ודתן ואבירם יצאו לחפש מן ביום השבת ולא מצאו. איך יצאו לחפש ולא מצאו? מספר המדרש שהם הכינו מן במחבוא כדי להראות לכל הקהל שדברי משה אינכם נכונים. ולמה לא מצאו? כי הציפורים אכלו את המן שהם הטמינו. על כך משיבים טובה לציפורים ומכינים חיטים, שהם מאכל ציפורים, בכל פעם שקוראים פרשת המן.
אותו איש היה כעוס מאוד, הוא לא קיים את המצווה כתקנה! אשתו הכינה חמין ולא היו זירעונים של חיטה בחמין. הוא לא יצא ידי חובה.

הרב סיפר שהוא חשב לרצות את אותו אדם ואמר לו: אתן לך חיטה מסיר החמין שהכינה הרבנית. יצא הרב להביא לו חיטים וחזר בידיים ריקות: "גם אשתי שכחה לשים חיטים בחמין השבת... לא נורא, אפשר לתקן – יבשלו זאת בשבת הבאה".
האמת היתה שהרבנית לא שכחה לשים חיטים בחמין, אבל הרב שינה משום דרכי שלום. אמר הרב בלבו: אם אתן לו חיטה מסיר החמין שלי, הוא יהיה מרוצה אבל ימשיך להקפיד על אשתו. מה הרווחנו?
(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

רוח הקודש

גם הרבנית שכחה

לידה = ליד ה'

יש נשמה שמחכה רק לך!

את הפירוש שתהליך ה"לידה" הוא להיות "ליד ה'" שמעתי מהרב מרדכי אליהו זצ"ל, אבל לא לפני שעברתי סיפור לא פשוט, והריהו לפניכם:
עשר שנים עבדתי בקירוב יהודים בארצות-הברית. שימשתי שם גם כמורה, גם כמדריכת כלות וגם כמחזירה בתשובה. כששבתי ארצה קיבלתי בברכת הרב תפקיד חשוב כסגנית מנהל בבית-ספר תורני בבית-שמש. אך אבוי, בסיום השנה איבדתי את קולי, ומה יכולה מורה לעשות בלי כוח הדיבור? רופא קבע שיש לנתח את מיתרי הקול. נותחתי ולקחתי שנה מנוחה ופסק-זמן מהעבודה.
חמישה ילדים היו לי. הייתי כבר כבת ארבעים, ולא היה לי כוח לעוד לידות. הייתי שקועה בעבודתי החשובה וחשבתי בלבי כי לידות זה פרק שכבר נמצא מאחורי. בשנת החופש הזאת פגשתי בשלושה אנשים ששאלו אותי, כל אחד בתורו, על היריון ולידה. קצת התפלאתי עליהם – מה הם מתערבים לי בחיים? הראשון שבהם היה רופא הומיאופט ששאל אותי על היריון. לאחר מכן, היה זה הרופא המנתח שלי ששאל אותי על כך. לא הבנתי מדוע הוא מתערב לי בחיים בלי שהתבקש. אחר כך פנתה אלי גם הרבנית גרוסמן, שפגשה אותי במקרה, בעת שבאתי ללוות חברה שלי למפגש איתה. היא פנתה אלי במקום לפנות לחברה שלי ואמרה לי כי לידה נוספת צריכה להיות בקרוב. היו אלה שלושה סימנים שלא גרמו לי להתעורר.
לקראת סוף השנה חזרה לי הבעיה במיתרי הקול. הרופא שניתח אותי בישר לי בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים שאני חייבת לעבור עוד ניתוח בגרון. הבנתי. אני חייבת

''תיקון''. רצתי עם תוצאות הבדיקה לרב זצ''ל והוא קיבל אותי במאור פנים, כאילו רק לי הוא חיכה כל היום בחדרו בבית. השעה היתה אחרי חצות הלילה, ישבתי עם בעלי מול הרב וסיפרתי לו שגרוני ניחר כמו אש ושהרופא אומר שצריך ניתוח. הרב שואל אותי בצורה ברורה: ''מה את מבקשת ממני?''

''אני מבינה שה' לוקח לי את הכלי הכי חשוב שלי במלאכתי, אז כנראה שקלקלתי מאוד. אני מבקשת לדעת מה התיקון שלי'', אמרתי.

הרב אמר לי: ''את תמשיכי לתת שיעורים לנשים בקול שלך!''.

חשבתי שזו התשובה. שמחתי וקמתי ללכת, אבל הרב הורה לי לחזור ולשבת. הוא עצם את עיניו וחשב. אני מכירה את הרב והבנתי שהולך להיות פה משהו. לעצמי אמרתי: ''עכשיו אני אשמע את האמת לאמיתה''. תוך כדי כך שאל אותי הרב לפתע: ''את מונעת?''. הייתי בהלם. הנה, אפילו הרב מעיר לי על נושא הילודה. ואני עונה במהירות תוך הסמקה, בושה וגמגום: ''כן, כבוד הרב''.

הרב ממש הרים את קולו, לא בכעס אלא בתקיפות ועם הרבה אהבה, ואמר: ''יש נשמה גבוהה בשמים, בן זכר צדיק. הנשמה זועקת כבר שלוש שנים שהיא רוצה לרדת לעולם. רק את הכלי שיכול להביא אותה. תורידי את הנשמה ולא תצטרכי שום ניתוח''.

אני חושבת שכל ימי לא הייתי כל כך המומה כמו באותו הרגע. באתי עם בעיה בגרון ויצאתי עם ברכה לתינוק. יצאתי מהרב המומה ובוכה. הרבנית שליט''א מיהרה להרגיע אותי. היא אמרה לי שאסע לביתי ואירגע והיא כבר תדבר עם הרב ותשאל אותו עלי.

למחרת, כבר ב-08:00 בבוקר, התקשרה אלי הרבנית ישירות ואמרה לי שהרב היה נסער מאוד לאחר שעזבנו את ביתם ואמר לה שאני חייבת להוריד את הנשמה הזאת לעולם, אחרת אעבור ייסורים רבים!

לקח לי שלושה ימים כדי לעכל את הדברים. בימים הללו התפללתי, נתתי צדקה, וקיבלתי על עצמי דברים חדשים. ביום השלישי כאילו נחה עלי רוח ה' והבנתי שהכול מאתו יתברך, ואם בשמים יש נשמה של צדיק, כפי שהרב אמר, זה נפלא! עדיף תינוק בריא, על ניתוחי גרון כואבים ומפחידים.

בערב התקשרתי לבית הרב והרב בירך אותי בהיריון קל, וחזר ואמר שיהיה בן זכר צדיק, ממש כשם שאמר לי שלושה ימים קודם לכן. הרב ביקש ממני להדליק נרות שמן במשך ארבעת השבתות הקרובות. אמרתי לרב שאם צריך, אני מוכנה לקחת על עצמי להדליק בשמן יותר זמן, אך הרב אמר: ''לא תצטרכי''.

כשהרב אמר "תצטרכי", הבנתי שיש פה מסר. ואכן, בסיום ארבע השבתות גיליתי שאני הרה. קצת לא הגיוני. אני בת ארבעים, במשך שש שנים אני משתמשת בגלולות וגופי ספוג באמצעי מניעה. אבל כל זה לא הפריע. אני בהיריון תקין, יפה ובריא כמו בת עשרים.

בחודש השמיני להריוני הרופאים גילו שהעובר נמצא במצג עכוז וצריך לעשות ניתוח. הרופאה שלי היא חנה דרוקמן, כלתו של הרב חיים דרוקמן שליט"א. היא אמרה לי: "את חייבת ניתוח. העובר גדול יותר מארבע קילו ואין סיכוי ללידה רגילה".

באתי לרב אליהו וסיפרתי לו את הדברים, והרב אמר לי בפשטות: "הכול יהיה בסדר, לא יהיה ניתוח!" ושלח אותי חזרה הביתה.

שלושה ימים לפני הלידה חלמתי חלום ביעותים. נבהלתי מאוד. סיפרתי את החלום לרבנית אליהו תליט"א והיא אמרה לי: "בואי מהר, זה לא טוב ליולדת להיות נסערת כל כך. הרב יברך אותך ויעשה לך הטבת חלום". באתי לרב ביום שישי בבוקר, כולי בוכייה ונסערת. לאחר דברי הסבר קצרים הרב בירך אותי בשקט ואמר לי ללכת לשלום לביתי.

בעודי בפתח הדלת, אמר לי הרב: "מה יש לך?". אמרתי: "אני מפחדת".

"ממי? ממה?" שאל הרב.

"מהניתוח".

הרב הצדיק והטהור הרים את יד ימינו ובנחישות סימן לי ביד: "לא יהיה ניתוח!". לאחר מכן הוא ביקש מהרבנית שתיתן לי את כיסוי טלית הסנדקאות שלו. שמתי אותה על הבטן והרב בירך אותי ושלח אותי לשלום בידיעה שלא יהיה ניתוח.

יום שני בערב. אני חשה ברע ונוסעת לבית החולים "הדסה עין כרם". אין לי צירים רציניים, אך יש שקט במחלקה, וזאת לידה שישית שלי, אז מכניסים אותי לחדר לידה. הכול רגוע ושקט. אני מבקשת מעמית המיילדת שתיתן לי זריקת "אפידורל" להרגעה כשהצירים יתגברו. תרופה מרגיעה ומרדימה. עברתי כבר חמש לידות, מגיע לי שהאחרונה תהיה יותר קלה.

תוך חצי שעה הצירים מתגברים, אני מקבלת "אפידורל" שמשתק אותי פחות או יותר. פתאום, אחרי כעשרים דקות, כל המכשירים מצפצפים. מהומה פורצת בחדר! הרופא מבשר לי בנחרצות: "מיידלע, אנחנו לוקחים אותך לניתוח, אנחנו מאבדים את התינוק. ה'אפידורל' פגע בנשימות העובר". בעלי מחוויר, מאפיר, משנה צבע ואומר בקול: "אבל הרב אליהו אמר שלא יהיה ניתוח".

הרופאים, האחיות וכל שאר הצוות הרפואי מביטים בו ספק ברחמים ספק בכעס ומבקשים ממנו לצאת מייד. מדובר במצב חירום. אני מצליחה לשאוג לעברו: "תצלצל לרבנית, תבקשו שהרב יתפלל עלי!".

במשך כל הזמן הזה אני יודעת שלא יהיה ניתוח, הרי כך אמר הרב. עוד דקות ספורות הניתוח. כבר מסמנים על בטני את המקום של החיתוך. הרופא אומר לי: "תנשמי עמוק, בעוד פחות מדקה יהיה לך תינוק". מניחים מסיכה על פניי ואני נושמת נשימה עמוקה. פתאום צצה מולי דמותו של הרב אליהו עם תנועת היד שלו: "לא יהיה ניתוח!". אותה תנועת ביטול נפלאה שחוללה מהפך בנשמתי.

בדיוק באותה השנייה נפתחת הדלת של חדר הניתוח. פרופסור לאופר נכנס ושואל את הרופא: "חתכתם?"

הרופא אומר: "עוד לא, עכשיו". הרופא מסתכל עלי ושואל: "את רוצה ללדת לידה טבעית?"

עם המסכה על הפנים אני אומרת לו: "כן". הרופא ניגש ועומד מולי ואומר לי שלוש פעמים: "תלחצי".

אני לא יודעת מאיפה היו לי הכוחות ללחוץ, הייתי משותקת מהצוואר ומטה בגלל ה"אפידורל". התרוממתי כמעט עד הפרגוד, לחצתי שלוש לחיצות ונולד תינוק, בן זכר צדיק. בלי תפר, בלי ניתוח ובלי סיכות. הלידה הכי קלה שלי.

כולם היו המומים. הרופא והמיילדת התרגשו עד דמעות. כשהעלו אותי למחלקה כולם חיפשו לראות מי היא היולדת שילדה בחדר ניתוח בלי ניתוח. לאחר מכן הסתבר לי כי בזמן שהייתי בחדר הניתוח, בעלי התקשר לרבנית וסיפר לה את הסיפור. הרבנית אמרה לו: "אבל הרב אמר שלוש פעמים שלא יהיה ניתוח!".

בכל יום שני היה לרב אליהו שיעור קבוע שמשודר בלווין וברדיו בשידור חי. תוך כדי השיעור התקשרה הרבנית וביקשה להעביר לרב פתק אפילו במהלך השיעור, כך נעשה, הרב הפסיק וקרא את הפתק של הרבנית: "למה פלונית בת אלמונית בחדר ניתוח?" ועונה לה בכתב על הפתק: "היא תלד בחדר ניתוח אבל בלי ניתוח".

זה מה שאמרה הרבנית לבעלי. בעלי עמד מחוץ לדלת חדר הניתוח ולא ידע מה קורה איתי בפנים. כשיצא הרופא ואמר לו "מזל טוב", הוא לא התעניין מה נולד. הוא שאל: "האם היה ניתוח?"

הרופא ענה: "היא ילדה בלידה טבעית, לידה מצוינת". בעלי פרץ בבכי של שמחה, ונכנס לראות את בנו הטרי ואת אשתו ההמומה.

אחר כל הדברים האלה באנו לבית הרב, כדי להודות לו ולספר לו כל מה שקרה. כשסיפרתי לרב איך הרגשתי בלידה, שמישהו דוחף אותי בכתפיים עד שכמעט ישבתי, הרב אמר לי שהיה לי מעמד הר סיני משלי בחדר הניתוח. עוד אמר לי שאותיות "לידה" זה "ליד ה'" ושה' נמצא ליד היולדת. התרגשתי מאוד. הרב היה הסנדק של הבן שלי וקראנו לו: "נועם מרדכי".

(למספרת כמה סיפורים בספר זה. מטעמי צניעות מובנים איננו מציינים את שמה)

כהן, מחר בשורות טובות

שלמה כהן התגורר בשכנות לרב אליהו זצ"ל. לימים, אשתו נפקדה בהיריון ובבדיקת האולטרה-סאונד אמרו לה הרופאים כי לעובר שלה אין אצבעות ידיים ורגליים והמליצו לה לעשות הפלה.

האישה חשבה בלבה כי ייתכן שהם טועים, ועל כן לא סיפרה לבעלה על כך, על-מנת שלא להטרידו. היא האמינה כי בבדיקות הבאות יראו שהכול תקין.

בבדיקה השנייה חזרו הרופאים ואמרו לה שלעובר שלה אין אצבעות ידיים ורגליים וכדאי שתעשה הפלה. האישה חשבה, ובצדק, שהפלה כמוה כרצח, ולא הסכימה שירצחו את העובר שלה. כך היא הגיעה לבדיקה השלישית, שנערכה כחודש לפני הלידה. גם בבדיקה זו הרופאים הזהירו אותה שלעובר אין אצבעות ידיים ורגליים. בפעם הזאת היא לא יכלה עוד לשמור את הדברים בלבה וסיפרה את הדברים לבעלה. הוא ביטל את דברי הרופאים, אבל עדיין היה מוטרד.

יומיים לאחר מכן שמע הבעל כי חברו עושה "ברית יצחק" (לימוד לילה קודם הברית) שבו ישתתפו עשרה, וביניהם גם הרב אליהו זצ"ל. הוא הגיע למקום וראה שלעת עתה רק הרב אליהו נמצא במקום. הוא ניצל את המצב וניגש לספר את הסיפור לרב ולשאול ממנו עצה מה עליו לעשות. הרב התבונן מעט בסיפור, שאל לשמו, וכששמע ששמו כהן, אמר לו: "כהן, מחר בשורות טובות". הרב חזר על כך כמה פעמים, גם באמצע הארוחה וגם לאחריה. שלמה כהן לא הבין מה אמור להיות מחר, הרי תאריך הלידה של אשתו הוא רק בעוד שלושה שבועות, אך שמח בלבו על תגובתו של הרב.

למחרת בבוקר אמרה לו אשתו כי היא מרגישה את הדופק של העובר והיא חושבת שהוא רוצה לצאת, אבל בעלה ביטל את דבריה ואמר שכדאי שתצא כרגיל לעבודה, שהרי הלידה אמורה להיות רק בעוד שלושה שבועות.

היא שמעה בקולו ויצאה לעבודה, אבל לא עבר זמן רב והיא שבה לביתה ואמרה לו: "מהר, מהר לבית החולים, זה קורה עכשיו". הם נסעו יחד לבית החולים ושם היא הוכנסה לחדר לידה.

תוך כמה דקות היא ילדה בת, בשעה טובה, והשאלה הראשונה שהיא שאלה את המיילדת היתה: "האם הכול בסדר?" "בוודאי", השיבה לה המיילדת.

"האם יש לה אצבעות בידיים וברגליים?" "בוודאי!"

"כמה אצבעות?" "מה קרה לך?", שאלה המיילדת, "הכול בסדר גמור!".

את כבר מבורכת

בהיותי כלה צעירה כבת עשרים-ואחת הגעתי עם אמי, בעלי ובתי לבית הרב זצ"ל כדי לבקר את הרבנית שליט"א. ישבנו שם ונהנינו מדברי התורה של הרב. אחר כך הרב החל לשאול את בעלי שאלות בעניני לימוד התורה שלו, וכיוון שבעלי למד בתקופה ההיא בישיבת ההסדר בשילה הוא השיב לרב והשיחה היתה ערנית.

כעבור דקות אחדות פנה הרב לנוח את שנת הצהריים, ואימא שלי ביקשה שהרב יברך אותנו. בירך הרב את בעלי בברכות מאלפות, תוך שהוא מפרט באילו תחומים: פרנסה, לימוד תורה וכו'. לאחר מכן פנה ובירך את התינוקת בפירוט, וכשהגיע תורי לקבל ברכה, הפטיר הרב: "היא כבר מבורכת", ופנה לחדרו.

כשאמי שאלה את הרבנית מה פשר ברכה זו ומדוע לא פירט הרב כמו שעשה עם השאר, נכנסה הרבנית לחדר הרב כדי לברר עמו את הדברים. כשיצאה כעבור כמה דקות, קראה לי למטבח ובחיוך מאוזן לאוזן בירכה אותי במזל טוב! אני הסמקתי, גמגמתי והייתי מאוד נבוכה: על מה הרבנית אומרת זאת, הלא אני מחזיקה בידי תינוקת בת שישה חודשים בידי?! ואילו הרבנית השיבה לי בביטחון – "הרב אמר שאת בהיריון". למחרת ניגשתי לערוך בדיקות דם, ואכן התגלה שאני כבר כמעט בחודש השלישי להיריון ולא ידעתי מכך כלום! אבל הרב אליהו ידע ולכן לא היה צריך לפרט ולהרחיב.

(רונית דרזנר, בית-שמש)

כבר בירכתי אותה, יש לה בן

לעתים קרובות ביקשו מהרב זצ"ל להתפלל עבור חולים. כשביקשו ממנו פעם נוספת אמר: "כבר התפללתי עליו". הרב זכר על מי ועל מה התפלל. בחסדי שמים, רבות מתפילותיו התקבלו.

כשהיה סנדק אצל אחד מנכדיי, בירך הרב יהודי חשוב, תושב עירנו, שבתו תיפקד. לאחר הברית ניגש היהודי שנית וביקש את אותה הברכה. ענה לו הרב: "כבר בירכתי אותה, יש לה בן". ואכן, האישה הרתה וזכתה לבן.
(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

היא כבר ילדה

אשתי ביקשה מהרבנית שליט"א בטלפון המלצה לרופא מנתח עבור יולדת שנקלעה למצוקה. הרבנית, ביוזמתה, ניגשה לרב זצ"ל לחדר לבקש ברכה להצלחת הניתוח. הרב הביע פליאה ואמר: "אין צורך בניתוח, היא ילדה עכשיו". ואכן, תוך זמן קצר מרגע סיום שיחת הטלפון ועד שחזרה לחדר הלידה, התברר לאשתי שהכול בסדר והיתה לידה טבעית.
(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

את לא תלדי עכשיו, אלא רק בסוף בסוף

לקראת לידת אחת מבנותינו, החלה אשתי להרגיש צירים בתחילת החודש התשיעי, וחששנו להישאר במעלה-אדומים בשבתות. הלכתי לקבל פסיקה מהרב כיצד עלינו לנהוג. הרב קבע בפסקנות, שאנו יכולים להישאר במעלה-אדומים, ואמר: "את לא תלדי עכשיו, אלא רק בסוף בסוף".
לאשתי היו כל הזמן צירים והיא חששה שתלד לפני סוף התשיעי. אבל הרב אמר שהיא תלד בסוף, ועל כן נשארנו בשבתות במעלה-אדומים על-מנת שאוכל למלא את תפקידי כרב העיר.
בסופו של דבר התברר שהצירים היו מדומים. אשתי ילדה בתחילת החודש העשירי. "בסוף בסוף".
(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

ואומר לך: בדמייך - חיי

לאחר שבננו, אבנר כפיר חזי, נהרג בפיגוע, הלכנו לישיבה שלו ופגשנו שם את הרב מרדכי אליהו זצ"ל. סיפרנו לו שהבן שלנו נהרג שלושה חדשים לפני שעמד להתחתן וכבר התארגנו לחתונה. לא ידענו מה לעשות עם כל ההכנות שכבר עשינו. הרב פסק מייד שנעשה גמ"ח של מטרנה וטיטולים, לזכרו של הבן. באותה שעה זה היה נראה לנו דבר קטן לעשות גמ"ח של תינוקות, וגם לא הבנו איך זה קשור לבן ישיבה שנהרג ולא ראה ילדים.

ארבעה חודשים אחר כך הבנו את העצה. המשפחה שלנו בורכה בבת אחת בארבעה ילדים קטנים בזה אחר זה, ברוך ה'. הדבר שכל המשפחה היתה צריכה יותר מכל דבר אחר היה מטרנה וטיטולים. פתאום הבנו שעצת הרב היתה להפנות את הברכה של הבן לילדים ולנכדים.
(אמו של אבנר כפיר חזי הי"ד)

רְפְאוֹת תְּהִי לְשָׁרֶךָ

שומר כל עצמותיו

מספרת רונית דרזנר: משפחתי היתה קרובה לבית הרב אליהו. פעמים רבות היה הרב ז"ל והרבנית שתחיה מזמינים את ההורים שלי להתארח בביתם. ואמי שתחיה היתה חברה קרובה של הרבנית שליט"א.
הרבה פעמים ראינו בחוש את רוח הקודש של הרב זצ"ל. היתה פעם אחת נוראה שבה ראיתי בחוש את אותה רוח הקודש המפורסמת של הרב, כשבעלי שיחיה עבר תאונת דרכים קשה. היה זה סמוך לבית-שמש. למול עיני חצה בעלי את הכביש כדי להביא משהו מחבר שהמתין לו בצד הדרך, ונדרס על-ידי נהג אופנוע שנסע במהירות של 100 קמ"ש!
כשראיתי את בעלי שרוע על הכביש, מדמם מהראש, מעולף מרוב אימה, שכחתי את מס' הטלפון של מד"א, אבל חייגתי לרב אליהו ולמזלי הוא ענה לי מייד. סיפרתי לו שבעלי נדרס ומונח לפניי על הכביש, כולו מדמם מראש ועד רגל, ושאלתיו מה עלי לעשות.
הרב אמר לי פסוק שאת רובו שכחתי, אך מה שחקוק בזיכרוני לעד אלו המילים של הרב: "אל תדאגי, כל עצמותיו תישברנה ולא יותר מזה! אין פגיעה מוחית!".
כשהגענו לחדר הטראומה, עצם הרגל היתה כולה בחוץ. זה היה מחזה זוועתי, שאני מקווה ששום עין לא תצטרך לראות אי-פעם. הרופאים צילמו את הרגל ומייד הניחו מסכה על פניו של בעלי והוא הובהל לחדר הניתוח בדחיפות. מבעד למסכה שמעתי אותו אומר לי להתקשר לרב אליהו. התקשרתי לרב, והוא, כמו מלאך טוב, ענה לי ואמר: "בשום אופן אל תעשו ניתוח, העצם יצאה בשלמות ואין שבר. הוא יסתבך אם ינתחו אותו. שהרופאים יעשו צילום ויראו שהעצם שלמה".
חשוב לשים לב לעובדה כי הרב נמצא בביתו, ואילו אני בבית החולים עם הרופאים ליד המיטה של בעלי הפצוע. זעקתי לרופאים: "אל תנתחו!" והם הסתכלו עלי כעל מי

שהשתגעה. חזרתי ואמרתי להם: "העצם שלמה ולא צריך ניתוח, תעשו צילום, כך אמר הרב אליהו". הרופאים כעסו: "מי זה הרב הזה? האם הוא רואה את מה שאנחנו רואים? הוא בכלל לא נמצא פה!".

על-פי דרישתי הם הפסיקו בלית ברירה את ההכנה לניתוח והכינו את בעלי לצילום. והנה, אחרי הצילום נוצרה מהומה. רופא קורא לרופא, הרופאים מסתכלים שוב בצילום ונדהמים. אכן, כדברי הרב, העצם היתה שלמה ולא היה שום צורך לנתח.

בעלי עלה למחלקה ועבר שיקום ארוך. כמעט כל עצם בגופו נשברה והתאחתה, אבל ראשו נשאר שלם. גופו שלם. הוא יכול היה לחזור לתפקד, ממש כמו שהרב אמר לי ברגע התאונה. מבהיל, אבל גם מרומם לדעת שיש אנשים כאלה בינינו. אנשים שביום-יום לא מגלים את עצמם, אלא רק בעתות משבר כשאין ברירה, פתאום אתה מגלה שמה שיש בתוכם כל כך עמוק ונסתר.

(רונית דרזנר, בית-שמש)

בשורות טובות לראש-השנה

הסיפור שלי התחיל בכאבים בלתי מוסברים בגופי, שבאו והלכו ולא מצאנו את סיבתם. מכיוון שכך, שלח אותי הרופא לעשות ביופסיה (בדיקת רקמות). הוא חשד שיש לי גידול לא שפיר ורצה להפריך את חשדותיו, אך לצערנו הבדיקות העלו חשד כי מדובר בגידול ממאיר.

מאז ששוחררתי מהכלא ברוסיה, בסיביר, אני מנהל את כל אורחות חיי על-פי פסיקותיו והדרכותיו של הרב אליהו זצ"ל. מובן ופשוט היה לי ולאשתי ללכת אל הרב ולשאול אותו מה לעשות במקרה זה.

הרב שמע אותנו, ביקש לראות את המסמכים הרפואיים, התבונן קצת ואמר לי: "אין לך כלום. עוד לפני ראש-השנה תבושר בבשורות טובות". זה הפליא אותנו, כיוון שהממצאים הרפואיים היו מאוד מחשידים. אבל אנחנו היינו בטוחים מאוד בהבטחת הרב, וברכתו מילאה אותנו ביטחון.

הימים היו ימי ערב ראש-השנה, ובכל יום ציפינו, אשתי ואני, שהנה נבושר בבשורות טובות כמו שאמר הרב, אך לעת עתה הבשורות הטובות לא הגיעו. והנה מגיע לו ערב ראש-השנה והשעות נוקפות, ואין בשורה הנראית באופק.

היה זה חצי שעה לפני כניסת החג. הטלפון בביתנו מצלצל, ופרופסור הלפרין, שטיפל בי, היה על הקו. הוא סיפר כי הוא עבר בבית החולים ליד מעבדות הפתולוגיה ונכנס

לראות האם יש כבר תוצאות. והנה הוא רואה את התוצאות שלי, שהן חיוביות ואין לי שום גידול ממאיר.
מיותר לתאר את השמחה שהיתה לנו. שוב הפליאה אותנו העובדה שאנחנו חיים בקרבת אדם כל כך צדיק ולא מעלים בדעתנו עד כמה איש פלא הוא הרב.
(יוסף מנדלביץ', אסיר ציון לשעבר)

להדליק נרות שבת בזמן

לעובדת שעבדה עמי היתה בת בגיל שלוש שחלתה בסרטן. לאחר טיפולים כימותראפיים סברו הרופאים שהמחלה עברה, אך בבדיקת אולטרה-סאונד מצאו שוב גידול ושלחו אותה לבדיקות מקיפות בבית החולים "הדסה". העובדת פנתה אלי בוכייה ומבקשת עצה. הפניתי אותה אל הרב זצ"ל והזהרתי אותה שלא תשכח לשאול: "מה אוכל לעשות כדי לקדם את רפואת בתי?".
חזרה העובדת בוכה מהתרגשות וסיפרה כי כשהחלה לספר לרב את כל הרקע הרפואי, קטע אותה הרב ואמר: "התוצאות ייצאו תקינות!", ועמד על דעתו גם כשניסתה שוב לספר את פרטי המקרה. כששאלה: "מה אוכל לעשות כדי לקדם את רפואת בתי?", ענה לה הרב: "תדליקי נרות בזמן שכתוב בלוחות, לפני כניסת השבת".
אמרה לו: "אבל אני מדליקה נרות". חזר ואמר לה הרב: "תדליקי נרות בזמן שלהם", וכך היה שלוש פעמים. אמרתי לה: "הרב לא חוזר על דבריו לחינם, אולי את מדליקה נרות בליל-שבת?" ענתה: "מה פתאום?
בערב שבת אני הולכת לחמותי, ולכן אני מדליקה נרות שבת כבר מהצהריים!". אמרתי לה שצריך להדליק נרות שבת כמו שאמר הרב, ארבעים דקות לפני השקיעה ולא כבר מהצהריים. והרב אליהו אמר לה להקדים לזמן הזה רק חמש דקות.
היא נדהמה מכוח הראייה של הרב והתעודדה בעניין של הבת שלה. כעבור כמה ימים היא קיבלה מכתב מבית החולים שנוסחו היה כלשון הרב ממש: "תוצאות הבדיקות תקינות".
(משה שמאי)

רוח הקודש בסת"ם

עין של מזוזה

אבי מורי שיחיה, עזרא אלירם, עבר 17 ניתוחים בשתי עיניו עד שהגיע לעיוורון מוחלט. לפני כל ניתוח היה אבי מבקש מהרב זצ"ל שיברך אותו. הרב היה מברך, אך נראה היה שהברכות לא הועילו.

לפני הניתוח האחרון אמר לנו אבא שבניתוח הזה הוא יתעוור סופית. כששאלנו אותו מדוע הוא חושב כך, הוא ענה שהרב שינה את הברכה שהיה מברך אותו בכל פעם. בפעם הזאת הוא לא בירך אותו כמו בשש-עשרה הפעמים הקודמות, שיזכה לראות. אבי הבין שמהניתוח הזה הוא לא יזכה לצאת עם יכולת ראייה, וכך באמת היה.

מייד לאחר הסיפור הזה, ביקש הרב לבדוק את המזוזות בחדר השינה של ההורים. כשאימא שלי שמעה על הוראת הרב היא תמהה: "הרי רק לפני שנה קנינו מזוזות מהודרות ושמנו בחדר השינה", אבל חזקה עליה מצוותו של הרב וכדבריו עשינו. וראה זה פלא. כשבדק המגיה את המזוזות החדשות הוא גילה כי האות "עין" בפסוק "לטוטפות בין עיניך" היתה משובשת לגמרי.

(רונית דרזנר, בית-שמש)

כותב ירא-שמים

פעם ראיתי את הרב זצ"ל בודק מזוזות. לפעמים היה אומר לי: "זה הכותב ירא-שמים", ולפעמים לא היה אומר כלום. שאלתי אותו כיצד הוא יודע מי ירא-שמים ומי לא, והוא השיב לי: "אני אוחז בקלף ומרגיש".

(ניסים לופס, עוזר הרב)

בשמים אמרו "אמן"

פעם סיפר לי הרב על יהודי מבוגר, סוחר בתשמישי קדושה, שהגיע בלוויית מגיה סת"ם להתייעץ איתו על בעיות שונות. לאחר שהרב שמע את דבריו אמר לו: "תבדוק אם יש לך מזוזות בבית!". היהודי הזדעזע מתגובת הרב וענה: "פשוט וברור שיש לי מזוזות בבית, הרי אני מוכר מזוזות ובעצמי קבעתי אותן בפתחי הבית".

בצאתם, ניסה המגיה להסביר שהרב מתכוון שעליו לבדוק האם המזוזות שבביתו כשרות הן. כשהגיע לביתו, ביקש לבדוק את המזוזות, וגילה לתדהמתו שבתי המזוזות היו ללא מזוזות! ללא קלף!

מספר הרב טוויזר: שאלתי את הרב: "כיצד כבודו ידע שאין לו מזוזות?", ענה לי הרב: "הואיל ויצא לי מהפה... בשמים אמרו 'אמן'".

(הרב טוויזר, סופר סת"ם)
גם ציפור מצאה בית

טוב שכן רחוק

להורים שלי יש דירה בשכונת בית-וגן בירושלים, שבדרך כלל מושכרת לאנשים אחרים. יום אחד הם היו צריכים לחזור להתגורר בדירה שלהם עקב בעיה רפואית, והם לא ידעו איך לעשות זאת כי לדייר שגר בדירה היה חוזה לטווח ארוך. הם פנו לרב זצ"ל ושאלו אותו מה עליהם לעשות. הרב אמר להם: "תוך שבועיים, הכול יהיה בסדר".
כעבור שבוע פנה אליהם הדייר מעצמו ואמר להם: "אני מצטער שאני מפר חוזה, אבל אני רוצה לעזוב את הדירה שלכם. פשוט קשה לי לגור ליד השכן שממול. הוא עושה לי בעיות בלי סוף ואני לא יכול לסבול את המגורים לידו".
הוריי הגיעו שוב אל הרב וסיפרו לו שהדייר עזב את הבית והעניין הסתדר, כמו שהרב אמר, אבל השכן המטריד עדיין גר שם ומפריע להם מאוד לגור לידו. הם אמרו לרב שהם רוצים למכור את הדירה. אמר להם הרב: "אל תמכרו, גם הוא יעזוב את הדירה בקרוב". לאחר חודשיים, הדייר הטרדן מכר את דירתו. הוא אמר שהוא לא יכול לסבול את השכנים הרעים שבאו לגור בבניין ועזב את הארץ.
(חיים סויסה, מזכיר הרב)

בתשע בבוקר הוא יבוא לקראתך

אני גרה בדירה שכורה, ובעל הבית שלי רצה להעלות לי את שכר הדירה מעבר למה שהייתי יכולה לשלם. אמרתי לבעל הבית שאני לא יכולה לשלם יותר, והוא אמר לי שאם כך, עלי לפנות את הדירה.
לא היתה לי דירה אחרת להיות בה ולא ידעתי מה עלי לעשות. הלכתי לרב אליהו זצ"ל וביקשתי ברכה.
אמרתי לו שאני צריכה לפנות את הדירה וסיפרתי לו את כל הסיפור. הוא אמר לי: "אל תחששי, מחר בתשע בבוקר בעל הדירה יבוא לקראתך".
ולמחרת, בשעה תשע בדיוק, התקשר אלי בעל הדירה ואמר לי שהוא חשב שנית על העניין שלנו. הוא אמר שהוא החליט לוותר לי על ההעלאה בשכר הדירה, והוא מצטער על שנגרמה לי עוגמת נפש.
(רבקה מלול, ירושלים)

הרב גילה את הטעות

פניתי אל הרב זצ"ל בבקשה לברכה לקניית דירה. לאחר מכן, באופן מפתיע וקל הציעו לי שתי דירות באזור שרציתי, ללא תיווך. חתמתי על זיכרון דברים על אחת מהן וחזרתי אל הרב לשאול האם לקנותה. אמרתי לו שהוספתי בזיכרון הדברים סעיף, שאם כבוד הרב לא מאשר את הקנייה, אני מבטל את זיכרון הדברים ולא אצטרך לשאת בדמי הביטול בסך 10,000 שקלים כפי שחתמתי.

הרב עצם את עיניו לרגע קט, ולאחר שפקח אותן אמר: "מזל טוב!". לאחר מכן שאל אותי: "מה עם התשלומים?". חשבתי שהוא מתייחס למימון הקנייה ועניתי: "עדיין אין לי הכסף, הרב יברך ויהא". אך שוב חזר הרב על דבריו: "מה עם התשלומים? התשלומים בסדר?" וכך גם בשלישית. כשיצאתי מהרב אמרתי לעצמי: "כנראה שיש בעיה בהסדר התשלומים!".

שלחתי את זיכרון הדברים לעורך-דין, וזה מיהר להסביר לי שעשיתי שגיאה עצומה. בזיכרון הדברים היה סעיף שקבע את יום פלוני כתאריך תשלום 80% מערך הדירה, וסעיף אחר שקבע כי המוכר יסיר את שיעבוד הדירה למשכנתא שלו רק חודש לאחר מכן. המשמעות היתה שאצטרך לממן את עיקר התשלום ללא משכנתא, שכן לא משעבדים דירה לשתי משכנתאות שונות!

רק בזכות הרב נתגלתה הטעות, ולאחר שמיהרתי אל המוכר ואמרתי לו שהרב אליהו רמז לי על הבעיה בהסכם, הוא התרצה לבטל את הסעיף ללא דמי ביטול.

(משה שמאי)

מכירה בהזמנה

אני מתגורר בגילה, ובמשך זמן רב ניסיתי למכור את הדירה שלי, אך ללא הצלחה. הלכתי לבית הרב זצ"ל וביקשתי ברכה מיוחדת למכירת הדירה ולמציאת דירה אחרת. הרב הסתכל עלי, חייך ואמר: "גם ציפור מצאה בית ודרור קן לה".

לא כל כך הבנתי את דבריו של הרב. גם לא הבנתי למה הוא בירך בלשון עבר, והרי אני מבקש על העתיד. אבל תמיהתי לא ארכה זמן רב. כבר כשהגעתי הביתה אשתי, שידעה כי הלכתי לבקש ברכה מהרב, קידמה את פניי בהתרגשות: "לא תאמין, לפני שהגעת היה פה אדם שבא לקנות את הדירה, הוא מעוניין ואפילו לא התווכח על המחיר". כל זה היה ביום חמישי, וביום ראשון כבר מכרנו את הדירה ומצאנו דירה אחרת. לאחר מעשה הבנתי את הברכה של הרב: "גם ציפור מצאה בית ודרור קן לה". מאז אני אומר את המזמור הזה, שאומרים לפני תפילת מנחה, בכוונה מרובה.

(אלעד צמח, גילה)
בישיבה של מעלה

הנפטרים מזכירים לנו

במשך שנים רבות שימשתי כדיין בבית הדין בתל-אביב. מנהגי הוא להתפלל בנץ החמה בוותיקין. כשאני מתארח אצל הבן שלי שגר בירושלים, אני מתפלל בבית הכנסת של הרב אליהו זצ"ל.

בבקרים שבהם הייתי מגיע לבית הכנסת של הרב, היה הרב מושיב אותי לימינו ואומר לגבאי להעלות אותי לתורה. אמרו לי שכך הוא נוהג עם כל בן-תורה שמגיע לבית הכנסת.

שבת אחת התפללתי בבית הכנסת, והרב אמר לגבאי להעלות אותי למפטיר. בתחילה לא הבנתי מדוע הרב מעלה אותי לעליית מפטיר, ורק אחרי מחשבה נזכרתי כי השבוע תחול האזכרה של אמי. לא יודע איך שכחתי מזה, אבל שכחתי. מזל שהרב הזכיר לי. אבל איך הוא יודע? הוא לא אמור לדעת כלל על אמי שנפטרה ומתי נפטרה. שאלתי אותו: "כיצד כבודו יודע?" והרב השיב לי בחיוך: "אם אנחנו לא זוכרים, הם מזכירים לנו. חכה, אספר לך אחרי התפילה".

בתום התפילה, בעת שכולם ליוו את הרב בדרך לביתו, הוא סיפר את הסיפור המפורסם על גברת אדם. גברת זו, לא היו לה בנים שיאמרו עליה קדיש. מה עשתה? קנתה חלקת קבר ליד מקום קבורת אמו של הרב אליהו ואמרה לו: בכל פעם שתעלה לקבר של אימא שלך, תגיד קדיש גם על הקבר שלי. אמר לה הרב אליהו: אני לא מתחייב. אמרה לו: אף-על-פי-כן.

שנה אחת, כשהרב היה רב ראשי, הוא מיהר למכירת חמץ של כל רשויות המדינה בערב פסח ולא עלה על קברה. כשהגיע הרב לביתו, פתחה לו בתו הקטנה את הדלת ואמרה לו: "היתה פה גברת אדם ושאלה למה לא באת השנה כמו בכל שנה".

"איך היא נראתה לך?" שאל הרב את בתו, והבת תיארה את גברת אדם כפי שהיתה נראית בחייה. מייד חזר הרב לבית העלמין ואמר קדיש על קברה של גברת אדם.

את הסיפור הזה סיפר הרב כדי להראות לנו כיצד הנפטרים מזכירים לנו את מה שאנחנו שוכחים. אבל הוא מעולם לא הסביר לי איך אימא שלי, שנפטרה כבר מן העולם, הזכירה לו להזכיר לי שהשבוע יחול יום האזכרה שלה.

(הרב אלבוזגלו, תל-אביב)

ספר בכתב ידו של הרש"ש

הקשר של הרב אליהו ז"ל עם הרבי מחב"ד היה מפליא ביותר. שניהם היו בקשר רוחני גדול ומלבד כל הקשרים הידועים ביניהם, היו ביניהם גם הרבה קשרים נסתרים.

מספר יצחק עובדיה, תושב ניו-יורק: מייד לאחר שנקבר הרבי מליובאוויטש זצ"ל, ביקש הרב אליהו זצ"ל שניקח אותו ל-770, הבית שהרבי היה מתפלל בו ונותן בו שיעורים, כדי שיוכל לדבר עם ראשי חסידות חב"ד על המשך דרכם. הרב ביקש מהם לארגן קבוצה של עשרה רבנים שימשיכו את ההנהגה, שלא תהיה קהילת חב"ד בעולם כצאן אשר אין להם רועה. אותם עשרה יקבלו את ההחלטות של החסידות. הוא ביקש לאסוף את כל הרבנים הללו ולדבר איתם לחזקם ולאמצם. עד שהרבנים הללו הגיעו כל אחד ממקומו הסתובב הרב ז"ל בבית המדרש של הרבי מחב"ד, בלי שנדע לאן פניו מועדות.

בשלב מסוים הוא עצר והראה לנו כמה רסיסים קטנים של עץ שהיו על הרצפה. אני לא יודע איך הוא שם לב לזה בכלל. הוא קרא לאחד החסידים האחראיים במקום ושאל אותו: "איך זה יכול להיות שיש רסיסי עץ שלא כללו אותם עם הרבי כשקברו אותו?". אותם חסידים לא הבינו מה הרב אומר להם. הרב חזר והסביר שלצורך המיטה שבה לקחו את הרבי לבית העלמין, השתמשו בעץ מהסטנדר שלו. כמובן שניסרו אותו לשם כך. השבבים הללו כנראה נפלו ונשארו על הרצפה. לכן צריך לקחת מטאטא ויעה, לאסוף את השבבים ולשים אותם בציון האדמו"ר. שאלתי את הרב איך הוא ידע מהיכן שבבים אלו באו, אבל הוא לא השיב.

הרב הוליך אותנו לספריית האדמו"ר הענקית. הלכנו לאורך שורות של ספרים עד שהגענו לאזור שהיה נעול, שהיו בו ספרים יקרי ערך במיוחד. פתחו בעבורנו את החדר הזה, והרב הלך בין שורות הספרים כאילו הוא יודע לאן הוא הולך, הוא לא נגע באף ספר עד שעצר במקום כלשהו. הושיט את ידו והוציא ספר מסוים מן המדף, פתח את הספר במקום שפתח ועיין בו ארוכות.

הרב שאל את החסיד שהיה ממונה על הספרים: "אתה יודע איזה ספר זה?", והחסיד השיב בשלילה.

"זה כתב ידו של הרש"ש!", אמר הרב.

נדהמתי לראות איך מייד בפעם הראשונה שהרב היה בספרייה הוא מצא דווקא את הספר המופלא והמיוחד הזה. מניין הוא ידע כלל על קיומו ועל מקומו?

(יצחק עובדיה, ניו-יורק)

קשר רוחני עם הרבי

פעם הגיעה אישה אל הרב זצ"ל ושאלה אותו על עניין מסוים. הרב שאל אותה לשמה והיא השיבה. הרב שמע ואמר לה: "השם שלך הוא גם דבורה".

כששמעה האישה את דברי הרב היא נדהמה מאוד ואמרה לו: "אני לא מבינה מה קורה פה. הכנסתי מכתב לרבי מחב"ד זצ"ל וגם הוא אמר לי שקוראים לי דבורה. אבל לא קוראים לי דבורה...".

היה זה פלא, מן קשר לא מובן בין הרב לרבי.

(חיים סויסה, מזכיר הרב)

קשר נשמות מעולם עליון

היום אני רב אזורי של כמה קיבוצים ויישובים בצפון הארץ. בתקופה מסוימת הייתי מגיע באופן קבוע לבית הרב על-מנת ללמוד כיצד להורות וכיצד לשמש ברבנות. באחד הימים נכנס מישהו אל בית הרב וביקש שהרב יגיד לבניו לומר קדיש אחריו. ואני לא כל כך הבנתי, מה יש לומר קדיש על אדם שחי?

הרב ראה את תמיהתי, ולאחר שיצא אותו יהודי, אמר לי הרב: "האיש הזה לא חי, הוא נפטר ונתנו לו רשות לרדת מהעולם העליון על-מנת שנעורר את בניו שיגידו קדיש אחריו. לך אחריו ותראה אותו".

יצאתי במהירות מחדר הרב וראיתי שהאדם הזה פשוט התנדף. לא נמצא בחדר הקבלה, לא במדרגות, ולא בשום מקום אחר.

(הרב שלמה בן אליהו, רב מטה אשר)

מתקן הנשמות

פנתה אלי מכרה וסיפרה לי שחברתה הטובה, בת לניצולי שואה, איבדה את עצמה לדעת. מאז, היא מופיעה אצלה כל לילה בחלום בפנים עצובות, וכשהיא שואלת אותה: "מדוע את עצובה?" היא מצביעה כלפי מעלה ואומרת: "השומר למעלה לא נותן לי להיכנס!". ואז, מוסיפה הבחורה, היא עולה בחלום עמה למעלה ומתווכחת עם השומר של העולם העליון ואומרת לו: "תרחמו עליה, היא מספיק סבלה בעולם הזה!". וכך חוזר החלום מדי לילה.

אמרתי לה: "אני הדיוט בדברים הללו, אבל נראה לי שמצבה של חברתך קשה שם למעלה. אבל אם היא מופיעה אצלך בחלום ואת מתווכחת עם השומר, כנראה שאנו כאן יכולים לעזור לה ולכן כדאי לארגן לה לימוד של תיקון כרת במנין, כפי שכתבו

חכמי המקובלים" (חברי המנין לומדים ומתפללים לתיקון נשמת הנפטר בלילה וצמים למחרת היום).

לשמחתי, סיפר לי חבר שערך תיקון כזה לאביו בישיבות שעושות תיקון לנפטרים. ביקשתי ממנו שיפנה לאותו ראש כולל ויפציר בו שיאות גם הפעם להקצות את תלמידיו לעניין זה, מדין גמילות חסד של אמת. לאחר שהסכים, התחלתי לגייס את הכסף מחברים, אך אמרתי לכולם מראש: "הכול תלוי באישורו של הרב מרדכי אליהו". לאחר שאספתי את רוב הסכום, קבעתי תאריך לתיקון, ופניתי אל הרב. הרב קרא בעיון את מכתבי, ולתדהמתי הרבה, עשה בידו תנועת ביטול. שאלתיו: "מה? לא לעשות את התיקון?", והוא ענה: "אין צורך!".

החזרתי את הכסף לתורמים, ביקשתי מחברי שיודיע לראש הכולל שהתיקון מבוטל, והסברתי שהרב אליהו אמר שלא לעשות את התיקון. תגובתו של ראש הכולל היתה מהירה והחלטית: "מי נתן לו אחריות לבטל את התיקון? איך לא ירחם על נשמה המתייסרת בעולם העליון?!" עניתי לו שגם אני חשבתי שהתיקון הכרחי, אך לאחר שהרב אליהו לא נתן את הסכמתו, לא אעשה את התיקון, אלא אם כן יופיע אצלי האר"י הקדוש ויאמר לי לעשותו!

המדהים הוא ששבוע לאחר המעשה, כשדיברתי עם המכרה, היא אמרה לי שחברתה הפסיקה לבוא אליה בחלום. חשבתי שאולי אך מקרה הוא, ולכן פניתי אליה כחצי שנה לאחר מכן ושאלתיה: "האם זה נכון שלפני שהייתי אצל הרב אליהו, היתה מופיעה חברתך אצלך בחלום כמעט מדי לילה?" והיא ענתה: "אמת!". ועוד שאלתי אותה: "האם זה נכון שמאז שהייתי אצל הרב אליהו, לא חזרה חברתך להופיע אצלך בחלום אפילו פעם אחת?". ענתה: "אמת!".

לא נותר לנו אלא לבכות את הסתלקותו של רבנו, קודש הקודשים, הרואה באספקלריא המאירה, חכם הרזים, מעולה שבמידות, יחיד בדורו, הבקיא בכל החוכמות המסתעפות מהתורה, במילים: "הרב מרדכי אליהו, נטל כל החמודות שבעולם, והלך לו".

(משה שמאי)

רוח הקודש ביום- יום

לב בנים על אבותם

את הסיפור הבא סיפר לי עורך-דין ידוע שגר ביישוב שבו רוב התושבים עוסקים במקצועות חופשיים, אמידים מאוד אבל גם דתיים ליברליים מאוד. וכך הוא מספר:

בבית הכנסת ביישוב שלנו כמעט שאין מחיצה בין גברים לנשים, אין שום יחס של כבוד או יראה לתורה או לחז"ל. ממש סבלתי מהאווירה ורציתי לעזוב, גם בגלל התושבים, אך בעיקר בגלל הילדים.

ניגשתי לרב וביקשתי ברכה למעבר דירה. הרב הביט בי ושאל: "אם תעזוב, מי יטפל בכל נושאי הקדושה ביישוב שלכם?". אמרתי לו שאני כבר לא יכול, דעתי לא מקובלת ביישוב. אני משתדל כיום להקפיד על מצוות כמו שלמדתי בישיבה, וזה לא כמו דעותיהם. הם מזלזלים בכל דברי חז"ל, "בחסות האקדמיה", ואין סיכוי שישמעו פעם את דבריי.

סיפרתי לו שהתנאים החומריים הם טובים, והרב בשום אופן לא הרשה לי לעזוב. הייתי מאוכזב ושאלתי: "אם כן, מה אני אעשה ביישוב?" הרב שאל אותי: "האם יש ביישוב סעודה שלישית?".

אמרתי לו: "לא".

אמר לי: "תעשה סעודה שלישית בבית הכנסת".

אמרתי לו: "אף אחד לא יבוא".

אמר לי הרב בחיוך: "אף-על-פי-כן תעשה סעודה שלישית".

אמרתי לו: "סליחה, כבוד הרב, אולי לא הסברתי נכון, אבל הם לא אנשים שמקיימים סעודה שלישית בשבת".

הרב חזר ואמר: "תעשה סעודה שלישית ביישוב ותצליח".

לא הבנתי מה הרב רוצה ממני, אבל אמרתי לעצמי: אם הרב אמר, כך אעשה. וכך הודעתי ביישוב מפה לאוזן שיש סעודה שלישית בבית הכנסת, ומי שרוצה – שיבוא. כמובן שאף אחד לא בא לסעודה כזאת. זה לא בשבילם. כך נשארתי שתיים או שלוש שבתות עם עצמי בבית הכנסת לבד, אוכל ושר שירי סעודה שלישית עם עצמי.

חזרתי לרב וסיפרתי לו מה שקורה, והוא חייך ואמר לי להמשיך בכל זאת. המשכתי, ובשבת שלאחר מכן הגיעו כמה בני-נוער תיכוניסטים, שכנראה כתוצאה מהזלזול של ההורים שלהם הגיעו למקום שאף אחד מההורים לא רצה שיגיעו. הם היו עם שיער ארוך, עגילים, צבעים בשיער, וכל מה שצועק ההיפך מההורים. הם באו אלי בגלל המרדנות או בגלל שנמשכו לשירים של הסעודה השלישית, אבל בכל מקרה הם באו ונוצר בינינו קשר חיובי וחם. שיחות בלי מחיצות.

בשבת שלאחריה הגיעו גם החברים שלהם, ולאחר כמה חודשים הפכה הסעודה הזאת להיות מקום המפגש של הצעירים ביישוב. הצעירים הללו, שפרקו כל עול או רק חצי, מצאו מישהו שיכול לדבר איתם בגובה העיניים – ובאו.

בתחילה ההורים לא שמו לב למה שמתרחש להם מתחת לעיניים. הם כמובן לא באו לבית הכנסת בשעות הללו, וכך נוצרה לה קהילה של צעירים, כאלה שההורים שלהם לא היו מסוגלים לשבת איתם ולנהל שיחה. לא עבר זמן רב וההורים, שלפני כן לא היו מחליפים איתי מילה, היו באים ומבקשים שאדבר עם הילדים שלהם על נושא זה או אחר. כך הפכתי להיות צינור הקשר בין ההורים לבין הילדים שלהם, צעירים שהרגישו כי ההורים הקריבו אותם על מזבח הקריירה שלהם, ואני הייתי החוליה המקשרת את המשפחה מחדש.

חזרתי וסיפרתי לרב על הסעודה השלישית הזאת ומה שקרה איתה, והרב כדרכו חייך ואמר לי: "למה היה לך כל כך קשה להאמין שזה יצליח?".

(המספר הוא עו"ד ידוע. אנו לא מפרסמים את שמו כדי לא לפגוע באנשי היישוב)

יהלומים במקום סיגריות

כמה חברים טובים שלי היו אצל הרב זצ"ל וקיבלו ממנו עצה או ברכה. לפעמים העצות עזרו ולפעמים הברכות. הרבה סיפורים התאספו אצלי במשך השנים, עד שאני לבדי יכול לכתוב ספר שלם על הרב מרדכי אליהו. אספר לכם שני סיפורים קצרים.

אני נחשב לאדם עשיר מאוד. אנשים רבים מתקנאים בעושר ולא יודעים שלכל מטבע יש שני צדדים. לעשירים יש הרבה כסף או הרבה חובות. חובות של עשירים הם חובות של מאות אלפים, לפעמים חובות של מיליונים. לי היו חובות של מיליונים רבים. גם אם הייתי מוכר את כל הבתים ואת כל המשרדים שלי, לא הייתי מצליח לכסות אפילו רבע מהחובות שהייתי חייב.

היה זה בתקופה של החובות שלי. חיפשתי דרך לצאת מהחובות ומצאתי, אלא שהיא היתה קצת מסוכנת. באנגולה יש הרבה יהלומים. בגלל המדיניות של הממשלה, מחיר היהלומים שם הוא ממש מצחיק, אבל השלטונות לא מרשים להוציא משם יהלומים, רק לממשלה מותר. מי שרוצה להוציא יהלומים – צריך להבריח אותם מאנגולה וזה קצת מסוכן. זאת הסיבה שהמחיר של היהלומים כל כך נמוך.

שאלתי את הרב והוא אמר לי לנסוע לאנגולה, לקנות יהלומים ולהתקשר אליו לפני שאני עולה על המטוס. כך עשיתי. נסעתי לאנגולה וקניתי במאות אלפי דולרים סחורה

ששווה באירופה בערך עשרה מיליון דולר. את כל היהלומים שמתי בקופסת סיגריות אחת ואת הקופסא שמתי בכיסי.
בשדה התעופה התקשרתי לרב אליהו וסיפרתי לו מה שעשיתי ועל כך שעוד מעט אני מתכוון לעלות על המטוס. הרב הרהר מעט ואמר לי: "זה לא יהיה קל, אבל אתה תעבור את זה בשלום".
הגיעה שעת העלייה למטוס. שני טורים של חיילים עמדו בכניסה למטוס, וכל מי שעלה למטוס היה צריך לעבור ביניהם. לפני החיילים היו שולחנות, וכל מי שעלה למטוס היה צריך להוציא את כל מה שיש לו בכיסים ולשפוך על השולחנות. הוצאתי שתי קופסאות של סיגריות מכיסי, אחת עם סיגריות ואחת עם יהלומים, והנחתי אותן על השולחן.
החייל האנגולי הסתכל על הקופסאות ושאל אותי: "בשביל מה לך שתי קופסאות סיגריות? תן לי אחת". הוא הושיט ידו ולקח את הקופסא עם הסיגריות. אמרתי לו: "שיהיה לך לבריאות". לקחתי את השנייה, זו עם היהלומים, שמתי בכיסי ועליתי למטוס.
לקח לי כמה דקות להירגע על כיסא המטוס והתקשרתי בשנית אל הרב. לא הספקתי לספר לו את מה שקרה והוא אמר לי: "אמרתי לך שזה לא יהיה קל, אבל אני רואה שעברת את זה בשלום".
מיותר לספר לכם שאחרי העיסקה הזאת כל החובות שלי הפכו לזכויות.

אלקבץ

שלושה בעקבות הגביע

ידוע שבין הרב אליהו זצ"ל לרב משה בן-טוב זצ"ל היה קשר עמוק. פעם הלכתי לרב בן-טוב על-מנת שיבדוק את מזוזות ביתנו. כשסיים לבדוק, הגיש לי הרב בן-טוב גביע ואמר: "קחי את הגביע הזה ותשמרי עליו עד לחתונת בנך. בחתונה של בנך, הוא ישבור את הגביע הזה". עשיתי כדבריו ושמרתי את הגביע בארון.
עברו כמה שנים והגיע הזמן. בשעה טובה, בני התארס. זכרתי כמובן את דבריו של הרב בן-טוב, אך כלתי שתחיה קנתה לבני לקראת החתונה טלית וצירפה אליה גם גביע שקנתה. כשהגיע יום החתונה ביקש ממני בני שאביא את הטלית והגביע לאולם. עטפתי את הכוס שהרב בן-טוב הביא לי והכנסתי אותה לתוך כיסוי הטלית במקום הגביע שקנתה כלתי, כמובן מבלי לספר לאיש.
בני לקח איתו את הטלית לאולם ושם לב שהגביע הוחלף. הוא חזר אלי בשאלה, והשבתי לו שאני אביא לאולם את הגביע שכלתו קנתה. כשהגיע זמן החופה, הוציאו את הגביע

של כלתי, ובעלי האולם הביאו גביע משלהם. כך היו תחת החופה שלושה גביעים: הגביע של האולם, הגביע של כלתי אצל בני והגביע של הרב בן-טוב אצלי.
זכינו והרב אליהו זצ"ל ערך וסידר את החופה והקידושין בחופה זו. כשהגיע זמן שבירת הכוס, התבונן הרב אליהו בכוס ומייד הזיז אותה ברגלו ואמר: "רגע, לא זה!". הוא סימן לרב זעפרני, והרב זעפרני לקח מידי את הכוס ושם אותה תחת החופה. כך התקיימו דבריו של הרב בן-טוב, בעזרת רוח קודשו של הרב מרדכי אליהו.
(אסתר זבולוני, עוזרת בבית הרב)

קיבל תשובה מבלי לשאול

בננו למד באחת הישיבות והתחבט בשאלה הלכתית מורכבת לגבי ברכות. כמה ימים לאחר מכן הגיע לירושלים ללוויה של הרב רפאל לוין זצ"ל, ובערב החליט להישאר לשיעור של הרב אליהו המיועד לאברכים. נושא השיעור היה הלכות שבת.
תוך כדי השיעור, הרהר הבן בשאלת הברכות שהטרידה אותו וקיווה להספיק לשאול את הרב בסוף השיעור. והנה, ראה זה פלא, לפתע סטה הרב מהנושא והתמקד בשאלה שהטרידה את בננו לפרטי פרטים. הוא קיבל תשובה מפורטת בלי שבכלל שאל את השאלה.
(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

רואה מבעד למחיצה

סיפרה לי מישהי שביקשה מגיסה להעביר פתק אל הרב, לאחר תפילת ותיקין. בניגוד לסיכום עם גיסה, היא החליטה להגיע בעצמה לתפילה. והנה היא רואה ממקומה בעזרת הנשים כיצד הפתק שלה מוגש לרב והרב שואל: "של מי הפתק?" וגיסה משיב: "של גיסתי".
היא רואה מעזרת נשים שהרב מסמן בידו משהו לגיסה, וגיסה מחזיר לו תנועת ביטול. כך חזר הדבר שלוש פעמים, והיא אינה שומעת את הנאמר ביניהם, מפאת המרחק. היא החליטה לרדת למטה לברר מה קורה, והנה גיסה יוצא לקראתה ואומר בהפתעה: "את כאן? הרב אמר לי לבקש ממך שתרדי לכאן, ואמרתי לו שאינך כאן, אבל הוא התעקש ואמר בנחרצות: תגיד לה שתרד!".
(משה שמאי)

תחיית המתים

רואה מבעד למחיצה
ורפואה קרובה לבוא

נס מדהים לעין המצלמה
פעם הכנתי סרט על ההילולה של ל"ג בעומר במירון, ולצורך כך שכרתי חמישה צלמים שיסתובבו במשך כל ל"ג בעומר במירון במקומות שונים ויצלמו. כמובן שאני ליוויתי אותם, וכשהרב זצ"ל הגיע כדרכו בסביבות חצות הלילה מייד התקבצו סביבו מאות אנשים, מלבד כל האוטובוסים והנלווים אליו שהגיעו עמו מירושלים. הצלמים התלוו אל הרב בכל הסיור שלו, שכלל בדרך כלל לימוד ליד הציון, ואחר כך ריקודים בחצר החיצונית. בין לבין, היו ניגשים אנשים רבים לקבל ברכה מהרב, שהיה שרוי באותן השעות בשמחה מאוד גדולה.
גם אני נלוויתי לחבורה הקדושה הזאת, וכשהסיפור הבא קרה לא הבחנתי בו, למרות שהייתי, כמו אנשים רבים אחרים, קרוב מאוד לרב, אולי בגלל הדוחק, אולי בגלל שמחשבתי היתה טרודה, ואולי בגלל שאם רואים דבר כזה, קשה להאמין שהוא קורה מול עיניך. אבל כשרואים אותו מצולם אי-אפשר להתכחש למציאות.
ניגש אל הרב יהודי עם מבט עצוב על פניו וילד כבן חמש או שש על ידיו, ואומר לרב: "שהרב יברך את הילד הזה, הוא לא יכול ללכת". הרב, שהיה בשמחה עצומה ובהארה גדולה על פניו, אמר לאבא: "שים אותו על הארץ והוא ילך". אבל האבא, שלא הבין את העניין, חזר ואמר לרב: "הוא לא יכול לעמוד בכוחות עצמו". אמר לו הרב בחיוך: "שים אותו על הארץ". שם האבא את בנו על הארץ בזהירות, והבן נעמד על רגליו. הרב אמר לו: "תתחיל ללכת", והבן החל ללכת, בתחילה בזהירות ואחר כך ביתר ביטחון.
בצילומים שלאחר מכן כבר רואים את הילד הזה מסתובב עם כולם בתוך המעגלים.
זה פשוט לא יאומן, אבל זה מצולם ומתועד, וכל אחד יכול לראות את זה.
(הרב ישראל גליס)

על הניסים ועל הנפלאות
היה זה בחנוכה של שנת תשס"ח. בתקופה ההיא היתה בתנו עטרת בת ארבע שנים. היא נולדה ביום ט' בתשרי, ערב יום הכיפורים, ולכן קיבלה שם כל כך גדול וחזק, שם שמכתיר את הקדוש-ברוך-הוא, "עטרת".
מיום הולדתה היא היתה בריאה לחלוטין. ערב אחד ראינו על פניה שטפי דם שלא הכרנו. מתוך בורות חשבנו שזה בגלל חום גבוה, נתנו לה "אקמול" והשכבנו אותה

לישון. בבוקר היה כבר כל גופה מכוסה שטפי דם. לאחר התייעצות טלפונית עם ד"ר מתי ארליכמן נסענו למיון ילדים בבית החולים "שערי צדק".
האחות שקיבלה אותנו במיון ילדים קלטה מייד את מצבה הקשה של עטרת, והיא רצה איתה לחדר הטיפולים עוד לפני שנרשמנו בקבלה. תוך שניות היה החדר מלא ברופאים ובאחיות. כולם חבשו על פניהם מסיכות בד ולבשו כפפות על ידיהם. הם התחילו לחבר את עטרת לאין-ספור מכשירים ועירויים. אחד הרופאים אמר לנו שהמצב אינו טוב ואין הרבה סיכויים שעטרת תשרוד יותר מ-24 שעות, כיוון שפגע בה החיידק הטורף האלים ביותר שיש (מנינגוגוקוס). עוד הוסיף שהסיכוי להחלמה מהמצב שבו היא נמצאת שואף לאפס.
קשה לתאר את תחושותינו באותה שעה. לא העלינו על דעתנו שבתנו האהובה נמצאת במצב כל כך קשה. הוציאו אותנו מהמיון, ישבנו בחוץ ובכינו כפי שלא בכינו מעולם. ואז קרה לי משהו שאני מתקשה מאוד להסביר. פתאום הרגשתי תחושה מאוד חזקה של אמונה פשוטה ותמימה ואמרתי לאלדד, בעלי: "לרופא יש הידע הרפואי והוא חייב למסור לנו אותו. לנו יש את ריבונו של עולם, שהוא קובע מי יחיה ומי ימות, הוא זה שנתן את המחלה והוא היחיד שיכול להסיר אותה. אני בטוחה ב-100 אחוזים ולא רק ב-99.9 אחוזים, שעטרת תבריא ותחזור להיות אותה ילדה מקסימה כפי שהיתה".
מאותו רגע הרגשנו תחושה גדולה של כוח ועוצמה ולא הפסקנו לרגע להתפלל ולקרוא תהילים. כמו כן העברנו הודעות לאנשים שונים בבקשה שיתפללו עליה.
תוצאות בדיקות ה-C.T. הקשות הראו לנו באופן חד-משמעי עד כמה החיידק הטורף פגע בה קשות ועד כמה חייה תלויים מנגד ממש כחוט השערה. כשהגיעו התוצאות השעה היתה שעת לילה מאוחרת. למרות השעה החלטנו לנסות ולהגיע לצדיק הרב מרדכי אליהו זצ"ל, על-מנת שיברך את בתנו וידריך אותנו כיצד להמשיך לפעול. קשר טלפוני לא הצלחנו ליצור עם הרב, ופנינו לגיסי, יאיר מעיין, שהיה מאוד מקורב לרב, וביקשנו שישיג קשר עם הרב עבורנו. מפאת השעה המאוחרת יצר יאיר קשר עם הרב דרך בנו שלמה, חברו. הרב הורה לנו לערוך ליד מיטתה בבית החולים פדיון נפש ופדיון כפרות. בעלי קיבל הסבר מפורט כיצד לערוך טקס זה, ועשה בדיוק כפי שהורה הרב. ביקשנו גם לשאול את הרב האם יש צורך להחליף את שמה, ותשובתו היתה חד-משמעית: "לא. שמה הוא שם חזק".
אני התקשרתי לרב אליהו בן-טובים מצפת שסיפר שבדיוק היום הוא עורך בקבר האר"י בצפת סיום ל'משנה ברורה' ויבקש שם רחמים עליה. "צירוף המקרים" הזה זעזע אותי,

כיוון שסבתי היתה נכדתה של חנה גלברט, אחות ה''חפץ חיים''. ביקשתי מהרב בן טובים שיפנה ל''חפץ חיים'' ישירות בזמן הסיום ויבקש רחמים על נינת סבתי, מרים מורגנשטרן ז''ל, שה''חפץ חיים'' הכיר באופן אישי ממש.

התוצאות לא איחרו לבוא: למרות כל התחזיות ובניגוד למה שהרפואה יודעת על בצקות ושטפי דם במוח, שמטבעם אינם יכולים להיעלם, בבדיקת C.T. שנערכה למחרת לא היה זכר לאותם בצקות ושטפי דם. אני זוכרת שהגיע רופא עיניים על-מנת לערוך שנית את הבדיקה, ומה שהוא ראה הקפיץ אותו והוא הלך לדווח על כך לד''ר שחרור-קרני. הם הורידו שנית את מיטתה לחדר ה-C.T.. אני חיכיתי והזמן נראה לי כנצח, אבל כשהרופאים יצאו מהחדר הזה, זו היתה הפעם הראשונה שראיתי חיוך על פניהם. ''אין לנו הסבר רפואי למה שקרה, אבל כל הבצקות ושטפי הדם נעלמו'', אמרו נדהמים. ''אין הסבר רפואי'' היה משפט ששמענו הרבה באותם ימים.

עדיין חיכתה לנו דרך ארוכה. עטרת היתה ללא הכרה והרופאים חששו מנזק מוחי. אבל אחרי שראינו בחוש את נוכחותו של הקב''ה, האמנו בכל לבנו שהוא לא יעזוב אותנו עד הרפואה השלמה. בתחילת השבוע שאחריו, החליטו הרופאים להתחיל ולהוריד את המינונים של ההרדמה ולנסות להעירה. היא היתה חלשה מאוד אבל בגלל צורך במיטות בטיפול נמרץ היא הורדה למחלקת ילדים.

לאחר כמה ימים קרה הנס. בתנו התעוררה וראתה את בעלי יושב ליד מיטתה. היא אמרה לו: ''אבא, אתה יודע, יש רק ה' אחד, והוא שקוף ולא בצבע כחול, לא רואים אותו, והוא נמצא בכל מקום והוא אוהב אותי ושומר עליי''.

קשה לתאר את התחושות שחשתי באותו רגע. חשתי באופן המוחשי ביותר כמה שהקב''ה שומע תפילה. הרגשתי שהקב''ה בכבודו ובעצמו ''יושב'' על מיטתה של עטרת, אוחז בידה ומלטף את ראשה. לא פחות.

כשהגעתי אליה באותו בוקר לבית החולים, אמרתי איתה יחד: ''מודה אני לפניך, מלך חי וקיים, שהחזרת בי נשמתי בחמלה, רבה אמונתך''. הרגשתי ממש צמרמורות חזקות מעוצמת המילים שפתאום הפכו מוחשיות כל כך.

החל מאותו בוקר התחיל שיפור במצבה של עטרת, ותוך שבוע שוחררנו. שבועיים לאחר מכן היא הצליחה אפילו לעלות במדרגות. היום, ברוך ה', היא בריאה ושלמה.

הסיפור הזה הוא מדהים, זכינו לראות את התערבותו העל-טבעית של הקדוש-ברוך-הוא בעיניים ממש. זכינו וחווינו נס מעל לטבע. הרגשנו ואנחנו מרגישים מאז בצורה מוחשית מאוד את יד ה'. הלוואי ונצליח ונזכה לראות במהרה ממש גם את משיח צדקנו.

(אלדד ואביגל כהן, כוכב-השחר)

אתם סעו לבית החולים, אני אסע לרבי שמעון

מספר חיים סויסה, מזכירו של הרב אליהו זצ"ל:

ליוויתי את הרב זצ"ל במשך הרבה שנים. בעיניי, הגדלות האמיתית שלו לא נגלית רק בסיפורי מופתים, שרבו מלספר, אלא דווקא בגדלות הנפש שלו. רציתי לספר על מקרה כזה, אחד מני רבים, שהייתי עד לו אישית.

היה זה ביום הראשון של הסליחות בחודש אלול. הרב שבת במלון "כינר" עם קבוצה של אנשים שהיו עסוקים בהפצת תורה, והרב חיזק אותם במשך השבת. במוצאי השבת, הרב היה אמור להיות בציון הרשב"י במירון, לתת שיחת התחזקות ואחר כך לומר את הסליחות.

במוצאי השבת הייתי בדרכי מירושלים למירון, יחד עם אריה לוי, שהוא אחד האנשים שעומדים מאחורי "הצלה יו"ש" וגם פעיל באופן אישי בהצלת נפגעים בתור נהג אמבולנס. בדרך הוא קיבל דיווח על תאונה קשה שיש בה פצוע אחד אנוש, שני פצועים קשה ושני פצועים בינוני, כולם בני משפחת הרב מרדכי אליהו.

לאחר מכן התברר שהדיווח לא היה כל כך מדויק, אבל כך ידענו באותה שעה וכך סיפרנו לרב. הרב עצמו לא היה ברכב שהיה מעורב בתאונה, אלא רק אשתו, כלתו ועוד בני משפחה. היתה שם גם גברת אסתר אלירם שהתלוותה לרבנית במשך השבת הזו.

מייד כשהתקשרנו לרב להודיע לו על התאונה, הוא אמר לנו: "אתם סעו לבית החולים 'פוריה'. אני אסע לקבר הרשב"י. ב'פוריה' אין לי איך לעזור, ברשב"י יש לי איך לעזור". הוא ביקש מאתנו שנראה מה המצב ונספר לו את האמת.

לפני כן, הרב עבר לראות את משפחתו, שבאותה שעה הועברו באמבולנס לבית החולים, ולאחר מכן נסע לקבר הרשב"י ונתן לציבור הרב שהתאסף שם שיחת התעוררות לקראת הסליחות. הציבור הגדול שהיה

שם ושמע את דברי ההתעוררות של הרב לא היה יכול לנחש כלל את מה שקרה. הכול התברר רק לאחר מכן, כשהסיפור התפרסם. באותה שעה הרב ידע כי תפקידו האמיתי הוא לחזק ולהתפלל, וזה באמת מה שיביא את הישועה.

כשהגעתי לבית החולים "פוריה" לא זיהיתי את הרבנית ולא את שאר הפצועים. אבל כולם בסופו של דבר יצאו מהתאונה הזו בחיים. חלקם עברו שיקום קל וחלקם שיקום יותר מורכב. סיפורה של גברת אסתר אלירם הוא סיפור פלא בפני עצמו ועוד יסופר בספר זה.

מה שהדהים אותי באותה השעה היתה התגובה של הרב בזמן אמת. אשתו, כלתו ונכדיו היו מעורבים רק עכשיו בתאונה, אבל הוא לא מאבד את עשתונותיו ויודע את המקום שבו הוא צריך להיות. מצליח לשלוט כך ברגשות. לדעתי זה מלאך, זה לא בן-אדם.
(חיים סויסה, עוזר קרוב של הרב)

סיפורה של גברת אלירם

מספרת רונית דרזנר, בתה של גברת אסתר אלירם:
אמי מורתי אסתר שתחיה, התלוותה אל הרבנית צביה אליהו שליט"א, שנסעה לשבת במלון "כינר" עם הרב זצ"ל שהוזמן לחזק את הקבוצה ששבתה במלון. היתה זו שבת של התעוררות רוחנית גבוהה בצורה שלא ניתן לתאר. במוצאי השבת, בשעה 03:00 לפנות בוקר, התקשר אלי הרב שמואל אליהו שליט"א ובישר לי כי קרתה תאונת דרכים ואמי מאושפזת בבית החולים "פוריה" בטבריה. הוא סיפר לי שהרב הורה להעביר אותה מייד לבית החולים "הדסה עין כרם".
כשאמי הגיעה ל"הדסה עין כרם", הסתבר שנשברו לה האגן והכתף ועליה לעבור ניתוח לאיחוי השברים. אבל היתה בעיה – בשל הסוכר ולחץ הדם הגבוהים של אמי לא ניתן היה לנתח אותה, וכך הם השאירו אותה פצועה להירגע מעט. כעבור יומיים חום גופה של אמי עלה מאוד והרופאים אמרו לנו שכנראה חדר לה חיידק לדם. תוך 24 שעות היא נכנסה לתרדמת ("קומה") ושכבה בלי הכרה במשך חודש ימים.
כמה ימים לפני ראש-השנה התקשרו אלינו מבית החולים שנבוא להיפרד ממנה, כי יש לה קריסת מערכות. באותו לילה, כמה שעות קודם לכן, התקשר הרב לעזרא ברנע, חזן בית הכנסת של הרב, וביקש שיארגנו מנין של אנשים להתפלל בקבר רחל על אימא שלי לפנות בוקר.
מסתבר שההכנות שהרב נקט היו הקדמת רפואה למכה שבאמת באה. כי בשעה 04:00 לפנות בוקר, כאמור, הידרדר מצבה של אמי מאוד, והרופאים בבית החולים התקשרו אלינו לבוא בדחיפות להיפרד ממנה. אבא, שיחיה, התקשר באותה שעה לרב וסיפר לו על ההידרדרות. הרב כבר היה ער וחזר מהנסיעה לקבר רחל. הרב אמר לו לא לדאוג מדברי הרופאים ושהוא יראה ישועות.
במקביל, ביקש הרב מהרבנית שתגיד לכולנו ללכת לבית החולים ולוודא שלא ינתקו את אמי מהמכשירים הרפואיים. הוא ביקש למסור לנו שבשום פנים ואופן לא נסכים לניתוק המכשירים, אפילו אם יגידו לנו שהמצב אבוד.

הרב הלך להתפלל עם מנין אנשים בקבר רחל, ואנחנו הלכנו לבית החולים. צוות הרופאים שעמד סביב מיטתה של אמי הסביר לנו שזה הסוף, שכל המערכות קרסו ושאנחנו צריכים להתכונן לגרוע מכל. תוך כדי הדברים הם החלו לנתק אותה מהמכשירים ומהתרופות.

נאמנה לציוויו של הרב, עמדתי שם כחומה בצורה וסירבתי בכל תוקף שינתקו את אימא מהמכשירים, כי היא תבריא. "אין סיכוי", אמרו לי הרופאים. "עשרות שנים אנחנו עובדים כאן והמצב של אמך הוא בלתי הפיך". אבל אני התחננתי, עם קורטוב של תקיפות, שימשיכו לתת לה את התרופות, וכך היה.

לפני ראש-השנה הורה לנו הרב לחזור הביתה, לנוח ולהתפלל. ובראש-השנה, שחל באותה השנה בשבת, כשאבי מורי התפלל בבית הכנסת של הרב, הרב הורה להפסיק את התפילה בדיוק בשעה 06:00 בבוקר וביקש שיביאו אליו את עזרא אלירם, הלא הוא אבי מורי.

אבי העיוור, החלש והתשוש ממצבה של אמי, הגיע כולו רועד ונרגש אל הרב. "תגיד שהחיינו", אמר לו הרב.

"על מה?" – שאל אבי בתמימות.

"היא התעוררה" – ענה הרב.

ואכן, מבדיקת העניין מול בית החולים, הסתבר לנו לאחר מכן שבדיוק בשעה 06:00 בבוקר של ראש-השנה, אמי מורתי פקחה עיניים ויצאה מהתרדמת הקשה בה היתה שרויה.

(רונית דרזנר, בתה של אסתר אלירם)

מאיפה הבאת את הרב הזה?

בזמן שאמי היתה מאושפזת בטיפול נמרץ נשימתי בבית החולים "הדסה", שכב במיטה מולה בחור צעיר חילוני בשם יהונתן, שהיה מאושפז שם חצי שנה בלא שיפור במצבו. הוא עלה לנקות את חלון ביתו ונפל מהקומה השלישית. מאותה שעה הוא היה משותק, מבלי יכולת לדבר ולבלוע. אומנם הוא היה בהכרה, אבל לא מסוגל לתפקד בשום דבר ועניין.

יום אחד הגיע הרב זצ"ל לבקר את אמי ולהתפלל בעבורה. כשעמד לצאת, ביקשתי ממנו לברך את יהונתן שיבריא. יהונתן התרגש מאוד למראה הרב, למרות שלא הכירו קודם. הרב בירך את יהונתן ויצא לשלום.

למחרת, כשבאתי לבקר את אמי, ראיתי שמיטתו של יהונתן ריקה. מייד עלו דמעות בעיניי ושאלתי את האחיות: ''איפה יהונתן?''.
הן ענו לי: ''הוא עלה''.
אני חשבתי לתומי שהוא עלה לבית-דין של מעלה והתחלתי לבכות. האחיות לא הבינו מדוע אני בוכה, אבל כשסיפרתי להן הן צחקו וסיפרו לי כי מרגע שהרב בירך אותו, יהונתן החל להזיז איברים, לאכול לבד, לנשום לבד, ועתה הוא במחלקה רגילה.
רצתי מייד למחלקה וראיתי שם שמחה גדולה. בנות המשפחה שלו, במיוחד אחיותיו, קפצו עליי ונישקו אותי. ''מאיפה הבאת את הרב הזה? איפה הוא היה עד היום? הלוואי שהכרנו אותו כבר לפני כמה חודשים. פגישה אחת עם הרב והוא כמעט הולך''. איזו שמחה!
(רונית דרזנר, בתה של אסתר אלירם)

ומנותר קנקנים – נעשה נס לשושנים

פעם הגיעו אל בית הרב זצ''ל הורים לילדה משותקת לגמרי. היא נפלה מגובה רב ונפגעה בעמוד השדרה. כל ניסיונות הרופאים להחזיר אותה לתנועה כשלו, והיא היתה משותקת ברוב גופה.
מי שקיבל אותם היתה הרבנית שליט''א, שנזדעזעה מהסיפור. הרבנית הלכה אל הרב וביקשה ממנו שיעשה כל מה שאפשר על-מנת להציל את הילדה משיתוק למשך כל חייה.
אמר לה הרב: ''נשאר לנו מעט משמן הנרות של חנוכה. תני להם מהשמן שנותר מהדלקת נרות חנוכה, שימרחו אותו במקום שבו נפגעה''.
ההורים עשו כדברי הרב והילדה נרפאה לגמרי.
במקרה אחר בא הרב יחזקאל דאום ז''ל אל הרב משום שהיתה לו ''שושנת יריחו'', פצע גדול ברגל שקשה מאוד לרפא אותו. הרב הציע לו לשים ברגלו מעט משיירי השמן של נרות חנוכה. הרב דאום, שהיה תלמיד-חכם גדול, שאל האם מותר להשתמש בשמן זה, הלא הוא הוקצה למצוותו? אמר לו הרב: ''שאלת חכם חצי תשובה. אנחנו במפורש לא מקצים את שיירי השמן למצווה, רק מה שנדלק בנרות''. הוא נתן לו את השמן למרוח ואמר לו שזה רמוז בשיר ''מעוז צור'': ''ומנותר קנקנים – נעשה נס לשושנים''.
(מתוך הספר ''בשער המלך'')

החיידק הטורף שלא טרף

בתקופה שהייתי מדריכה באולפנא, היתה לנו תלמידה שתקף אותה "החיידק הטורף". היא איבדה את ההכרה, הובהלה לבית החולים והרופאים רק ייאשו אותנו. הם אמרו לנו שאין לה סיכוי ושרוב אלה שנתקפים על-ידי החיידק הטורף לא מצליחים להינצל ממנו ונפטרים כעבור זמן קצר.

הורי הילדה היו במצב של ייאוש וכאב גדול, אבל אנחנו, המדריכות, לא הסכמנו לוותר והלכנו למרן הרב זצ"ל. הרב חיזק אותנו ואמר לנו לא להתייאש. הוא הורה לנו לעשות לה קודם פדיון כפרות עם כסף (פעמיים ח"י שקלים), והעיקר לעשות לה לאחר מכן כפרות עם עוף. מייד הלכנו לבית החולים ועשינו לה כפרות עם כסף, ואחרי כמה שעות שהשגנו את העוף והשוחט עשינו לה כפרות עם עוף, כמו שעושים בערב כיפור.

בשעה 01:00 בלילה לערך, שחט השוחט את העוף של הכפרות. בדיוק באותה השעה היא התעוררה, לתדהמת הרופאים. לאט לאט היא התחזקה והתגברה על המחלה. בסופו של דבר, רק חצי פנים שלה נשארו משותקות.

הלכנו שנית אל הרב והוא אמר לנו: "אל תדאגו, היא תחזור לבריאות מלאה". וכך היה. כעבור שבועיים היא הבריאה לחלוטין, ועד היום היא בריאה ושלמה, ממש כמו שהכרנו אותה בתחילה.

(רונית אזולאי)

רגל תחת רגל

הילד שלנו היה בן עשר ולא הלך כלל, רק זחל כמו ילד קטן. כמובן שזה הקשה מאוד על החיים שלו, ואנחנו חיפשנו כל מיני פתרונות על-מנת לגאול אותו ממצבו הקשה. הלכנו לרב אליהו זצ"ל וסיפרנו לו על הבעיה. הרב אמר לנו לקחת עוף ולעשות עליו פדיון כפרות, כמו שעושים בערב כיפור, ולומר: "זה חליפתו, זה כפרתו, זה תמורתו" וכו'. אחר כך לשחוט את העוף ולתת את ערכו לצדקה.

באותה השעה לא הבנו את המשמעות של המעשה הזה. זה היה נראה לנו כמשהו מיסטי, אבל כך הרב אמר וכך עשינו. והנה מייד לאחר שעשינו את הכפרות על ראשו של הילד, החל העוף להתנהג בצורה מוזרה ולא עמד על רגליו כלל. לא ייחסנו לזה חשיבות גדולה ומייד העברנו אותו לידי השוחט. גם הוא הרגיש משהו מוזר בעוף, שהיה בתחילה בריא ושלם.

שחט השוחט ופירק את העוף על-מנת להכשיר אותו, ומצא כי הרגליים של העוף היו שחורות מרוב דם, כאילו הן קיבלו מכה קשה מכל כיוון. לפתע הבנו שהעוף "לקח על

עצמו" את המחלה של בננו. ואכן, מייד אחר כך החל שיפור משמעותי ברגליו של בננו. כעבור שבוע החל הבן להשתמש ברגליו, ותוך עשרה ימים הוא התחיל לעמוד וללכת.

אילו פינו מלא שירה – אין אנו מספיקים להודות

לפני כשלוש-עשרה שנים נולדה לנו בת וקראנו לה בשם שיר. היא היתה חולה מאוד והקיאה בלי הפסקה. בגיל שנה וחצי היא שקלה 5.200 ק"ג בלבד ולא היתה מסוגלת לבצע כמעט שום פעילות מוטורית. הרפואה לא מצאה לנו פתרונות ואנחנו היינו אובדי עצות.

פנינו לרב אליהו זצ"ל, והוא אמר לנו באלו המילים: "בכלל לא קוראים לה שיר, קוראים לה שירה". למחרת עלה בעלי לתורה ובירך את "שירה בת אביגל". כמה ימים לאחר מכן פסקו ההקאות ושירה התחילה להתפתח כמו כל ילדה רגילה.

(אלדד ואביגל כהן, כוכב-השחר)

מאה ושישים מטבעות

בליל שישי, כ"ט בסיוון תש"ס, אירע לנו נס גדול. בננו ינון שלמה נסע מירושלים ליישוב עינב והתנגש ברכב ערבי שבא מולו. הרכב התרסק וינון שלמה נפגע אנושות. הגענו לבית החולים "מאיר" בכפר-סבא, וכבר בכניסה אמר לנו הרופא כי מצבו אנוש ואין לו כמעט סיכוי לחיות. אם יקרה לו נס – הוא יחזור להכרה אחרי חודש, אבל זה רק במקרה של נס מיוחד במינו.

כשנכנסנו לחדר טיפול נמרץ ראינו אותו בלי הכרה, מונשם ומורדם, קשור ברצועות בראשו ובגופו. המראה היה מחריד וגם קצת מייאש, אבל אנחנו התחזקנו ומייד התקשרנו לאבא של כולנו, הרב מרדכי אליהו זצ"ל, לבקש שיתפלל עבורו.

לפלא היה בעיננו שהרב בעצמו הרים את שפופרת הטלפון, לא שאל מה קרה אלא מייד אמר לנו: "קחו מאה ושישים מטבעות ושימו בקופת הצדקה הקרובה ביותר, לא להתמהמה". לאחר מכן, אמר לנו הרב לקחת את אחת מהחולצות של ינון שלמה ולעשות עליה פדיון כפרות עם עוף, כמו בערב כיפור, ולהתקשר אליו בעוד שעה לספר לו מה קורה.

עשינו כפי שהרב הורה לנו, ומייד בשעה שנתנו את הצדקה, עשינו את פדיון הכפרות והוא התעורר.

אומנם תהליך השיקום ארך קצת זמן, אבל תודה לאל היום הבן שלנו בריא ושלם ולא ניכר עליו שום דבר מהתאונה הקשה.

שלושים נרות שבת

דודתי חלתה בסרטן והרופאים טענו שנשארו לה שלושה חודשים לחיות. הלכנו לרב אליהו זצ"ל יחד עם הבת שלה, שהיתה אז רווקה בת 28. הרב שאל את דודה שלי: "כמה נרות את מדליקה בליל-שבת?".

הדודה חשבה מעט ואמרה: "בערך שלושים". הרב שאל בפליאה: "כמה?" והיא חזרה ואמרה: "בערך שלושים".

"למה?" – שאל הרב.

דודתי אמרה לו: "שניים לכבוד שבת, אחד לאבא, אחד לאימא, עוד אחד לבבא-סאלי..."

שאל הרב: "ולרבי שמעון בר-יוחאי את מדליקה?"

אמרה לו: "לא!"

אמר לה: "תדליקי גם לרשב"י!"

לאחר מכן הרב בירך אותה ברפואה שלמה. אחרינו נכנסה הבת שלה לבקש ברכה לזיווג.

מייד כשיצאנו מביתו של הרב התקשר אליה בחור שהיה עמה בקשר לפני כמה שנים והציע לה לחזור ולהיפגש עמו. החתונה נערכה כעבור חודשים מעטים. גם דודתי זכתה לברכה מיוחדת. היא האריכה ימים עוד עשר שנים ונפטרה בראש-השנה שנת תש"ע.

(שמעון ברק, בית הדסה, חברון)

שוק בגלל ירך

אחד מתושבי מעלה-אדומים הגיע לבקר את אחיו, שאושפז עקב שבר קשה בעצם הירך. אחיו הוכן לניתוח מסובך, אחרי צילומים מדויקים. כששמע זאת, החליט, בעצת ידיד, לעלות לקומה העשירית ולבקש ברכה מהרב זצ"ל.

למרות השמירה הקפדנית במקום, הצליח להבקיע דרך ולהיכנס. הרב פקח את עיניו, האזין לבקשה ואמר להם שאין שבר ולא צריך ניתוח.

כשהגיע אחיו לחדר הניתוח, החליטו הרופאים לצלם את רגלו בשנית, ליתר ביטחון. מה רבה היתה התדהמה, כשגילו שהשבר נעלם. לרגע חשבו שצילמו בטעות את הרגל הלא נכונה, לכן החליטו לצלם גם את הרגל האחרת. התוצאות היו מפתיעות גם כאן, ולא נראה כל שבר...

המנתח יצא לחדר ההמתנה בתדהמה, ובפיו בשורה: "יש כאן נס, אין כל שבר, אין כל צורך בניתוח"!

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

מגע ידו של הרב

לאחד מעוזרי הרב זצ"ל צמחה בלוטה גדולה מתחת לסנטר. בבוקר, לאחר התפילה, הוא ניגש לרב, הראה לו את הבלוטה שמתחת לסנטר וביקש ברכה. הרב נגע בבלוטה למשך כמה שניות ואמר לו: "זה שום דבר, זה יעבור". עוד באותו יום קטנו ממדיה של הבלוטה בחצי, ולאחר כמה ימים היא נעלמה לגמרי.

(מתוך הספר "בשער המלך")

רפואה בסתר

אנחנו ממשפחתו של הרב זצ"ל, ובכל פעם שאנחנו בארץ-ישראל אנחנו באים לבקר בבית הרב, לקבל ברכה ולהציע בפניו את שאלותינו. פעם, בעת שביקרתי בארץ-ישראל, הבאתי איתי מישהו לבית הרב זצ"ל. אותו אדם סבל מקריש דם שגרם לו סבל רב וביקשנו מהרב ברכה בעבורו.

הרב הוביל אותנו למשרד שבביתו, לקח סכין כדי לחתוך חתיכה קטנה מדבר-מה שהיה לו בחדר ואמר לחולה לשים את הדבר בתוך כוס התה שלו ולשתות. "אחר כך שים את מה שנתתי לך מתחת לכרית שלך. והעיקר – אל תספר שום דבר ממה שהוריתי לך לעשות", אמר לו. אותו אדם עשה כן והבריא.

(יצחק עובדיה, ניו-יורק)

רק תפילה אשא

דיכאון קשה ביותר תקף אותי אחרי הלידה. מבחינת הרפואה הדבר אובחן כדיכאון קליני, שזה אומר הזיות, דמיונות, ובשפה הפסיכיאטרית – מצב של פסיכוזה. הגעתי לרב אליהו ז"ל בכוחות עצמי, מבולבלת ומטושטשת. ברגע שהבטתי בפני הרב משהו בתוכי נרגע. הרגשתי שאור גדול עומד מולי.

הרב הסתכל עלי והנהן בראשו. לא הייתי צריכה לומר הרבה. הוא אמר לי בצורה פשוטה: "תפילה ותהילים". מאז, סיימתי בשבתות את כל ספר התהילים, ובימי חול אמרתי את התהילים השייך לאותו היום. לאט לאט הכול נעלם כלא היה.

ברוך ה', הבראתי.

(מתוך הספר "בשער המלך")

על אתרוגים, ברכות ופקידת עקרות

כנס ילדי אליהו

ידועה היתה מעלת התפילה של הרב זצ"ל, וכמה אלפי ישועות ראו עמך בית ישראל מכוח תפילתו, בבחינת צדיק גוזר והקב"ה מקיים. את הסיפור הבא שמעתי מפי הרבנית שליט"א.

ביישוב נווה-דקלים אשר בגוש-קטיף ת"ו, שימש ברבנות תלמידו הנאמן של הרב, הרב יוסף אלנקווה שליט"א. באותה תקופה היו מספר רב של נשים שלא נפקדו בזרע של קיימא. הרב אלנקווה הצליח לקבל את האתרוג עליו בירך הרב זצ"ל בחג הסוכות, והנשים שזכו לאכול חתיכה קטנה מאתרוג הרב (בוודאי בתוספת תפילה בכוונה) זכו להיפקד. ברוך ה', באותה השנה נפקדו שלושים-ותשע עקרות מברכת הרב.

ישועה זו עברה מפה לאוזן, ובחסדי ה' המשיכו הישועות. מחתיכת אתרוג בגודל ס"מ על ס"מ נפקדו אלפי עקרות; עד שאמרו לרב: "אפשר לעשות כנס ילדי אליהו באצטדיון 'יד אליהו'".

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

מי הביא את ריבת האתרוג של הרב אליהו?

אלמן עם ילדים התחתן עם רווקה בת ארבעים, וכשהיא נכנסה להיריון התחילו סיבוכים קשים. הרופאים טענו שחייבים ליילד את התינוק בלי רוח חיים, על-מנת להציל את האימא.

האישה הובאה לבית החולים "שערי צדק" והבעל הכואב חיכה בינתיים בבית הכנסת של בית החולים ועסק בתפילה ובתחנונים. בתפילת המנחה הוא פגש את הרב זעפרני, עוזר הרב, וסיפר לו על הניתוח שאשתו עומדת לעבור ושהוא עומד לאבד חלילה את בנו. הוא ביקש את ברכת הרב לנס שיציל את בנו, את העובר.

מייד לאחר מכן הוכנסה האישה לחדר הניתוח, וממש סמוך להרדמה נכנסה לחדר הניתוח בחורה צעירה ובידה מעט מריבת האתרוגים המפורסמת של הרב אליהו, ריבה שנעשתה מאתרוג שהרב היה מברך עליו והיה מפורסם שהוא מסוגל לישועות. הבחורה אמרה לאישה שהרב אליהו שלח אותה, וביקש לתת לה זאת, כדי שתלד את הוולד בריא ושלם. האישה טעמה מהריבה לפני ההרדמה, והורדמה. הניתוח היה נס רפואי – הרופאים הצליחו ליילד את התינוק בריא ושלם.

מייד לאחר הניתוח עלה הבעל לחדרו של הרב במחלקת טיפול נמרץ וביקש להודות על הריבה ששלחו לאשתו ובזכותה ניצלו אשתו והעובר. מה רבה היתה תמיהתו כשאמר לו הרב זעפרני כי לא היו דברים מעולם. "לא הספקתי לומר לרב דבר על אשתך", אמר.

"אם כן, מי שלח את האישה עם האתרוג?" שאל הבעל.
"לא יודע. אף אחד לא ידע מזה. לא סיפרתי דבר לאיש", השיב הרב זעפרני.
האיש ההמום אחז בראשו ושאל את עצמו האם הוא חולם. האם לא היתה אישה שהביאה ריבה? הרי הוא בטוח בכך. הוא זוכר זאת. ליתר ביטחון, הוא עלה מייד לחדר ההתאוששות ושאל את אשתו האם היא זוכרת את הבחורה שהביאה לה את הריבה לפני הניתוח.
"בוודאי", אמרה האישה, "היא היתה מאוד טעימה".

שהכול שלה

היינו נשואים שנתיים וחצי ללא ילדים, ולמעלה משנה היינו במעקבים רפואיים ובטיפולים שונים. חברה סיפרה לי על הריבה שהרבנית מכינה מהאתרוג של הרב זצ"ל ועל זוגות שזכו בזכות הברכה לישועות ולפרי בטן. מייד לאחר סוכות התקשרנו ללשכת הרב ואמרו שיעדכנו אותנו מתי להגיע.
כעבור שבוע בערך, התקשרו אלינו מלשכת הרב ואמרו לנו להגיע למחרת בבוקר. באותו בוקר היינו אמורים להתייצב השכם בבוקר בבית החולים "ביקור חולים" לצורך טיפולי פוריות. בעודי ממתינה ב"ביקור חולים", בעלי הלך לתפוס מקום בתור הארוך שנוצר ליד בית הרב.
בסופו של דבר, זכינו לקבל מהרב ברכה לזרע של קיימא בתוספת שתי חתיכות מהריבה, חתיכה לכל אחד מבני הזוג בכוס קטנה עם פתק בכתב ידו של הרב. כמדומני שעל הפתק היה רשום: "ברכתו שהכול", אבל אנחנו לא זוכרים זאת בוודאות.
בדיוק שבועיים לאחר מכן נתבשרנו שההיריון נקלט, והרגשנו שברכתו של הרב עמדה לזכותנו. בתום 42 שבועות, לאחר למעלה משלוש שנים של תפילה וציפייה, נולד בננו הבכור. היה זה בדיוק באותה יממה בה עלה אחי, רס"ן בניה ריין הי"ד, בסערת הקרב השמיימה במלחמת לבנון השנייה. במוצ"ש לפנות בוקר
בירכנו "דיין האמת" על אחי הי"ד, וביום ראשון לפנות בוקר בירכנו "הטוב והמטיב" – כי "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה".
זכינו לברכתו של הרב לקרוא לבננו על שם אחי – בניה אורי. בימי השלושים, הלכו אחותי וגיסי לקבל ברכה מהרב לקראת אירוסיהם וסיפרו לרב את סיפור הלידה. אחותי סיפרה שהרב מייד קרא לרבנית ואמר לה: "תשמעי מה קרה בזכות הריבה שלך". כאן למדנו שיעור נוסף על הכבוד והערכה שהרב רוחש לרבנית – "שהכול שלה".
(יהודה ומורשה פרוינד)

לא צריך ברכה

לפני כשמונה שנים חליתי במחלת הסרטן. עברתי ניתוח ארוך וטיפולים קשים ונראה היה שהמצב משתפר. שנתיים אחר כך, בבדיקה שגרתית, גילו הרופאים בצילום C.T. התפתחות סרטנית בחלק התחתון של שתי הריאות. המצב נראה רע. רופא ריאות מומחה לסרטן דיבר על ניתוח רציני ביותר וטיפולים קשים.

הרב שמואל זעפרני שליט"א הביא אותי אל הרב אליהו זצ"ל וסיפר לו על הבעיה שלי. הרב הקשיב, הסתכל עלי במבט חודר ואמר לי: "אין לך כלום". הרב זעפרני חזר וציין כי הרופאים מדברים על ניתוח וטיפולים קשים ושאל את הרב אליהו: "הרב מברך אותו שיהיה בריא?"

הרב השיב: " לא בירכתי אף אחד. רק אמרתי שהרופאים טועים ואין לו כלום".

ביקשתי מהרופא בדיקת C.T. חוזרת והיא נערכה חמישה שבועות מאוחר יותר. התפללנו מעומק הלב. ביום הבדיקה הלכתי לבית הרב לבקש ברכה, אבל ראינו שהוא מברך אותנו באדישות מסוימת. כאילו אומר: בשביל מה הברכה הזאת? הלכנו לבית החולים והתברר שהגידול הצטמק לו ואני יצאתי בריא.

למרות שיצאתי בריא נשאר בי עדיין חשש שלא אוכל להביא ילדים לעולם. חברים שלי סיפרו לרב על החשש הזה והרב אמר להם: "יהיו שם שמחות". כמה חודשים אחר כך הגעתי אל בית הרב בליל-שבת אחרי הסעודה לשאול על בעיה הלכתית פשוטה, והרב בעצמו פתח לי את הדלת. שאלתי את השאלה והרב אמר מייד שזה מותר. סיפרתי לו ששאלתי רב אחר והוא הסתפק ושלח אותי אל הרב אליהו כי לא רצה לפסוק בשאלה זו בעצמו.

הרב אליהו התפלא וחשב בלבו מדוע התגלגל הסיפור המוזר הזה, שגרם לי להגיע אליו באותה שעה. הוא שאל אותי האם קיבלנו אשתי ואני מהאתרוג שלו. אמרתי לו שקיבלנו, אבל השם של אשתי שמסרו לו בעת שקיבלנו את האתרוג לא היה השם המדויק שלה. עיני הרב אורו והוא אמר: "זהו!". הרב מיהר למטבח וביקש מהרבנית חתיכה נוספת של האתרוג, שניהם התפללו על האתרוג לפי השמות המדויקים שלי ושל אשתי וחודש אחר כך זכינו בהיריון. לא יאומן!

(הרב ברגר, ישיבת "המאירי")

הברכות חשובות יותר מהאתרוג

פעם התבקש חתני, ר' נריה אברהמי, להשיג מעט מאתרוג הרב עבור זוג חשוך ילדים. והוא מספר: בהגיעי לבית הרב המתנתי תחת ביתו; כשהגיע בלוויית שכן שהסיעו, סחתי בפניו את בקשתי.

עלינו הביתה. בהגיענו לפתח הבית צלצל הרב בפעמון כמה פעמים ולא נענה. לאחר כמה רגעים שהמתנו פנה אלי ואמר: "אמור להם שהברכות חשובות יותר מהאתרוג שלי", וברכם!

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

אני רק מצטרף לברכה של הרבנית

עשר שנים לא זכינו בפרי בטן. באחד הימים התקשרה אלי הרבנית שליט"א והזמינה אותי לבוא לאכול מריבת האתרוגים שהוכנה מהאתרוג שהרב זצ"ל בירך עליו בסוכות. מאוד התרגשתי מההזמנה ובאתי. ישבתי בבית הרב וחיכיתי לרבנית ולפתע יצא הרב מחדרו. הרבנית ניצלה את ההזדמנות וביקשה מהרב שיברך אותי שאזכה בפרי בטן. הרב חייך ואמר שהוא רק מצטרף לברכה של הרבנית שכבר בירכה אותי בפרי בטן. ובאמת, חודשיים לאחר ברכת הרב והרבנית, נפקדנו בבן זכר.

הברכה המשולשת

הרב זצ"ל הגיע להכתרה של בעלי כרב בנתיב השיירה, ובטקס הכתרה זה חנכנו גם מקווה חדש שנפתח במקום. היתה שם כל הכבודה שמלווה בדרך כלל את הרב, הגיעו אנשים מכל האזור והיה קידוש ה' גדול.

בשעה שהרב בירך את בעלי, הוא אמר לו: "אני מברך אותך בברכה המשולשת בתורה". ואני, ששמעתי זאת, לא כל כך הבנתי מהי הברכה המשולשת, וחשבתי שאולי מדובר בברכת כוהנים.

לאחר מכן הגיע הרב לקבוע מזוזה בביתנו, וגם שם הוא חזר על המילים: "הברכה המשולשת".

לאחר כמה זמן, התחלתי להרגיש לא כל כך טוב, כמו הרגשות של היריון אבל הרבה יותר מורכב. הרופא בדק אותי ואמר: "יש פה כמה ראשים, כמה ידיים וכמה רגליים. אולי יש לכם שלישייה, אולי רביעייה, ואולי שניים – אחד גדול ואחד קטן. אם יש יותר משניים, את צריכה לעשות דילול" (שם עדין להפלה של אחד העוברים).

הלכתי לרופא מומחה והוא הזהיר אותי שאני צריכה שמירת היריון טוטאלית. הוא שאל אם עברנו טיפול הפריה והשבנו שלא. הוא אמר שיש לנו שלישייה זהה בהיריון טבעי, שזה דבר שקורה אחת לשני מיליון.

הוא גם הזהיר אותנו שצריך לעשות דילול, וכמה שיותר מהר. "אם לא תעשו את זה מייד, תצטרכו לטוס לבלגיה, שם יודעים לעשות דילול גם בשלב יותר מאוחר של ההיריון. בכל מקרה אתם תצטרכו – אז כדאי שלא תחכו", הזהיר.

הוא הסביר לנו שבמקרה שלנו ישנם סיכויים של 60% שהם לא יחיו. יש מחלה שבה אחד העוברים רודף את חבריו ומזיק להם. לדעתו, אין סיכוי שהילדים ייוולדו חיים, ואם הם יהיו חיים, הם יהיו עם פיגור קשה.

חזרתי הביתה בוכה, במקום ברכה הרופאים לקחו לי את כל השמחה. אבל בעלי ניסה להרגיע אותי ואמר: "הרי הרב מרדכי אליהו הוא דוד שלך, לכי אליו ותשאלי אותו מה לעשות".

עלינו לירושלים. הרב שמע מה אמרו הרופאים והזעיק את ד"ר נגרי, שניהל את המחלקה לבדיקות עוברים בבית החולים "הדסה" ירושלים ונחשב למומחה בתחום. באותה העת הוא היה במילואים בגלל מתח שהיה בגבול הסורי, והגיע עם מדים ודרגות רב-סרן במיוחד להיענות לקריאתו של הרב אליהו.

ישבנו אצלו ובכינו. הוא בדק ובדק ולבסוף אמר: "אתם אנשים מאמינים, יש לכם מתנה. בע"ה יהיה בסדר. בכל מקרה ישנם אחוזים גבוהים של סיכון. בשביל זה יש לכם את הרב אליהו, לכו לרב". הלכנו לרב שלושתנו, ואני ובעלי בוכים. הרב הסתכל על הדפים, עצם את עיניו לשתי דקות, וכשפקח אותן אמר: "אני ערב לכם ששלושתם יחיו. לכו הביתה".

הוא אמר לי שבכל פעם שיש בעיה, אספר לו. הוא גם הזהיר אותנו שלא לספר לאף אחד שיש לי שלישייה, שכן "אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין". סיפרנו את הדבר רק להוריי, שכן אימא שלי חלמה שיש לי שלישייה ולא יכולנו להסתיר זאת מהם. אבא שלי היה בא אל הרב ושואל אותו: "מה יהיה עם השלישייה?" והרב היה אומר לו: "אנוכי אערבנו, מידי תבקשנו".

בתקופה ההיא הייתי מתקשרת אל הרב בכל פעם שהייתי מודאגת, והרב היה מחזק ומעודד אותי והיה אומר לנו לומר פרקי תהילים. כשהגיע זמן הלידה, באתי אל הרבנית שליט"א והיא אמרה לי: "אתם תעשו ניתוח פרטי". אמרתי לה שאין לנו כסף והיא אמרה שהיא תגייס את מה שצריך.

נכנסתי לחדר הניתוח. חמישה-עשר איש היו בו – שלושה רופאי ילדים, שלוש מיילדות, שני מנתחים, שני מרדימים, ד"ר נגרי וד"ר נילי ינאי, שליוותה אותנו מתחילת ההיריון. שרר שם שקט מוחלט, כמו במעמד הר סיני.

הניתוח התחיל, ובתוך שלוש דקות המקום המה כמו גן ילדים. בזה אחר זה הביאו לבעלי את התינוקות ואמרו לו: "תכיר, תכיר, תכיר, שלוש תאומות זהות". בירכנו בשם ומלכות את ברכת "שהחיינו", וכולם ענו "אמן".

לאחר שהתאוששתי, עשינו מסיבת הודיה. כמובן שהרב היה שם, והודינו לו על הכול. לראשונה קראנו אמונה, לשנייה צפייה ולשלישית פדות רחל. כדי שלא נתבלבל ביניהן באכילה או בהחלפת החיתולים היינו שמים להן מדבקות על המצח. היום הן כבר גדולות והן מרגישות חובה גדולה כלפי הרב, שבירך אותן בברכה המשולשת ולקח על עצמו אחריות בתקופה הכי קריטית בחייהן.

(אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין)

שישה של הרב

לאחר שאשתי שתחיה ילדה את בננו החמישי, אמרו לה הרופאים כי היא לא יכולה ללדת עוד. כל ילד שייוולד לה יהיה חלילה בעל מום. לילדים שלנו יש צהבת מסוג כזה שצריכים להחליף להם את כל הדם אחרי הלידה, והבעיה הולכת וגדלה מלידה ללידה. לאחר הבשורה הקשה, הלכנו אל הרב אליהו זצ"ל והוא שמע את הבעיה שלנו, התקשר לרופא, למד את התיק הרפואי שלנו ואמר לאשתי: "את צריכה יותר הפסקה בין לידה ללידה ולא תהיה לך שום בעיה ללדת".

אשתי, שלא גדלה בין תלמידי חכמים, לא כל כך הבינה את השפה ואמרה לרב: "זה על אחריותך! אם ייוולד לנו ילד עם בעיה אני אביא אותו אליך. אתה תגדל אותו". הרב חייך ואמר לה: "גם אם ייוולד ילד בריא את יכולה להביא אותו אלי. אשמח לגדל אותו".

אשתי יצאה מבית הרב עם אנחת רווחה. היא אמרה לי: "הרב הוריד לי את כל החששות, אני הולכת להביא עוד ילדים לעולם". ובאמת, אחרי הביקור הזה אצל הרב ילדה אשתי עוד שישה ילדים, שכולם כולם רשומים על זכות הרב. לא פעם כשאני מסתכל על אחד מהילדים האחרונים שלי, שכולם מוצלחים ברוך ה', אני אומר לאשתי: "תראי, אלה הילדים שנולדו בזכות הרב אליהו".

(משפחת בן עטר)

איך ידעה האם את מין העובר?

הרבה שנים חיכינו לילד, אבל בכל פעם היו לנו בעיות בהיריון ולא עלה בידינו להשלים אותו. הדבר גרם לנו לצער גדול.

יום אחד התקשר אלי הרב אליהו זצ"ל ואמר לי: "צבי, אתה רוצה שאני אהיה סנדק בברית של הבן שלך בעוד שנה?" אמרתי לו: "בוודאי שכן". הוא אמר לי: "יושב אצלי ר' משה דויטש מ'חסדי יוסף'. הוא אוסף כסף עבור קמחא דפסחא ומחלק לעשרות אלפי משפחות נזקקות בכל הארץ. יש לו את רוב המצרכים, אבל אין לו כסף לשמן לכל המנות".

שאלתי בכמה כסף מדובר, ומייד לקחתי על עצמי את התרומה הזאת. כמובן שלאחר מכן אשתי זכתה להיריון תקין, שממנו יש לנו בן בריא ושלם ומוצלח במיוחד, ברוך ה'. כשאשתי היתה בבדיקות אולטרה-סאונד, שאלו אותה האם היא רוצה לדעת את מין העובר. אבל היא השיבה: "אין צורך. אני כבר יודעת".

(צבי סנד)

ה' יגמור את זה לטובה

זכינו והתעברתי לאחר שמונה שנות נישואין של ציפייה לפרי בטן. בשבוע ה-28, בחודש השישי להריוני, הגעתי לבית החולים בגלל רעלת היריון ומנהל המחלקה טיפל בי באופן פרטי. כאשר אושפזתי בבית

החולים בירושלים ביקשתי מבעלי שיבקש ברכה מהרב מרדכי אליהו זצ"ל. בעלי הלך לרב והרב אמר לו: "ה' יגמור את זה לטובה". אני חשבתי שאם כך אמר הרב, אז כנראה שאלד בחודש תשיעי.

אך כעבור שבוע, לאחר בדיקת אולטרה-סאונד ומוניטור, רצו הרופאים ליילד אותי. אמרתי לבעלי: "לך שוב לרב. הרי הוא אמר שה' יגמור את זה לטובה, והיריון נגמר בדרך כלל בחודש תשיעי. אם כן, גש לרב ותשאל אותו למה הוא התכוון". בעלי הגיע אל הרב, שאמר לו שוב: "ה' יגמור את זה לטובה".

לאחר בדיקות והתייעצות של מומחים, העריכו הרופאים את משקל העובר בכ-1.3 קילוגרם. הם החליטו ליילד את התינוק בניתוח והכינו אותנו ללידה בניתוח. הם הסבירו לנו שהוא עבר את "מחסום הקילו", כי אם הוא היה במשקל פחות מקילוגרם אחד, הם היו עושים הפסקת היריון.

נכנסתי ללידה בחדר ניתוח והנה הילד נולד במשקל 850 גרם! פחות מקילוגרם, ולא כפי שהרופאים חשבו. שוב הלך בעלי לבקש ברכה מהרב, והוא חזר ובירך את התינוק.

שלושה ימים לאחר הלידה ניגש אלינו מנהל המחלקה והסביר לנו שהם טעו בכמה דברים, אבל בזכות ה"טעויות" האלה נולד לנו תינוק חי ובריא. רק אז הבנו למה התכוון הרב כשהוא אמר לנו: "ה' יגמור את זה לטובה".
התינוק שהה בפגייה במשך חודשיים וחצי. לאורך כל התקופה בפגייה היינו בקשר עם הרב, וזכינו והרב עשה לבננו חלאקה בגיל שלוש. ברוך ה', היום בננו כבר בגיל 15, לומד בישיבה תיכונית, וכלל לא נראה פג.
(משפחה מהיישוב איתמר)

מאמינים בקיבוץ

במשפחה שלנו לא כולם דתיים. חלקם חיים בקיבוצים ולא כל כך מחוברים לרבנים ולצדיקים, אבל כנראה שהם כן מאמינים בברכות שלהם. יש לי שתי בנות-דודה שכל הקיום שלהן הוא בזכות הרב אליהו זצ"ל. ההורים שלהן היו חשוכי ילדים במשך שנים ארוכות, והם שאלו את אימא שלי, שחזרה בתשובה, האם היא יכולה לקבל בעבורם ברכה מצדיק.
אימא שלי הכירה את הרב ופנתה אליו עם הסיפור של אחותה שלא זוכה להיריון. הרב בירך ומייד לאחר מכן אחותה של אמי נכנסה להיריון. זה שימח אותם מאוד אחרי כל כך הרבה שנים של בדידות, והם לא התבלבלו וידעו להצביע על כך שהילדה הזאת היא בזכות הברכה של הרב.
עברו כמה שנים, הילדה גדלה, אבל האם לא הצליחה להיכנס להיריון פעם נוספת. לא היה לה נעים לבקש מאחותה עוד ברכה מרב שהיא בכלל לא מכירה והוא בכלל לא שייך לחיים שלה, אבל היא הבינה שאכפת לו ממנה אם הוא מתפלל בשבילה ואלוקים שומע לו. אחרי זמן רב שהיא חיכתה, היא אזרה אומץ ופנתה לאחותה, אמי, וביקשה שוב ברכה לילד. אמי ביקשה ברכה מהרב, ושוב – אחותה זכתה להיריון וילדה עוד בת.
ההורים של שתי הבנות הללו תמיד מספרים לבנות שלהם שהן נולדו בעקבות ברכה של רב צדיק. וכשהרב אליהו נפטר – בנות הדודה שלי בכו. הן מעולם לא הכירו אותו, אבל ידעו שהחיים שלהן היו חשובים לו מאוד.
(לאה אלט)

השנה - מזל טוב

אחותי היתה נשואה שלוש-עשרה שנים ולא זכתה לילדים. באחת הפעמים שהרב זצ"ל היה בציון של הרשב"י בל"ג בעומר הוא אמר לה: "השנה – מזל טוב".
בחודש אדר בשנה שלאחר מכן היא ילדה בת, וזו הבת היחידה שלה עד היום.

(חיים סויסה, מזכיר הרב)

נגמרו שנות הסבל

התחתנתי בגיל עשרים-וארבע, וכעבור שנה חליתי במחלה הקשה.
אחרי שלוש שנים, כשהגוף שלי התחיל להתאושש מהטיפולים, הרופא אמר לי כי כעת ניתן להתחיל בטיפולי הפוריות על-מנת להיכנס להיריון, אבל הטיפולים לא צלחו.
ארבע-עשרה שנים מאז נישואינו ולא זכינו עדיין לזרע של קיימא.
באחת השבתות התארחנו אצל גיסי בקרית-משה בירושלים, והוא שאל האם ארצה לקבל ברכה מהרב זצ"ל. השבתי בחיוב, כמובן.
הגענו לבית הכנסת של הרב בזמן המנחה. אחרי התפילה ליוותה את הרב פמליה של אנשים בדרך לביתו ואנחנו התלווינו לפמליה. גיסי פילס את דרכו בין כל האנשים וסיפר לרב את סיפורי. הרב הסתובב לעברי ונראה היה כי הוא כואב את כאבי. לאחר השתהות קלה הוא אמר לי: "כל הסבל שעברת בשנים הללו יעבור ובע"ה השנה תיפקדי".
באותו חודש הברכה התקיימה. ברוך ה' כיום אני חובקת בן בשם דוד.
(סיגלית, פתח-תקווה)

מ"פועה" תצא הישועה

במשך שמונה-עשרה שנים חיכינו לילדים. יום אחד היינו אצל הרבי מחב"ד זצ"ל וביקשנו ממנו ברכה. הרבי נתן לכל אחד מאתנו דולר, ועוד דולר מיוחד בשביל הבת שתיוולד לנו בע"ה. לימים, הרבי מחב"ד הסתלק לבית עולמו ואנחנו נשארנו עדיין בודדים.
לאחר הסתלקותו של הרבי פנינו לרב ירוסלבסקי, והוא אמר שהרבי היה ממליץ לפנות לרב מרדכי אליהו זצ"ל בכל הנושאים הללו, וכך עשינו. הלכנו אל הרב אליהו, ומאוד התרגשנו מהמעמד. הרב שמע אותנו ולבסוף אמר: "לכו למכון 'פועה', משם תצא הישועה".
פנינו לרב מנחם בורשטיין ממכון "פועה", ואחרי כמה בדיקות הוא הציע לנו לפנות לטיפול בבית החולים "אסף הרופא", שם טופלנו על-ידי ד"ר אריה אריאל, שהיום הוא כבר פרופסור. מהר מאוד זכינו להיריון, וזו כמובן היתה שמחה גדולה, במיוחד אחרי שמונה-עשרה שנים של עקרות.
במהלך ההיריון התקשר אלינו מנהל המכון הרפואי בבאר-שבע, וביקש שאגיע אליו בדחיפות. שאלתי אותו מה הבעיה, והוא אמר שלעובר יש תסמונת-דאון. מאוד נבהלתי והתקשרתי מייד לגיסי, חזי מוכתר, שהיה מתפלל מדי בוקר עם הרב. שמענו אותו

מספר לרב את מה שנאמר לי, ואת הרב משיב לו בתוקף: "הכול הבל הבלים", אבל במילים הרבה יותר תקיפות.
כמובן שהמילים של הרב מאוד חיזקו אותנו, אך מאידך, נשאר לנו עדיין פחד בלב בגלל דברי הרופא. הרב הציע שנלך לד"ר שוסהיים. הלכנו אליו והוא אמר לי: "אני מדבר אלייך כאבא לבת – הכול בסדר". במשך כל ההיריון שמרנו על קשר עם הרב, שהדריך וחיזק אותנו והרגיע אותנו שהכול בסדר.
כשהגיעה עת הלידה הודיעו לנו שהלידה תתבצע בניתוח קיסרי. הגענו לחדר לידה, ולפני ההרדמה הרופא הודיע לנו שמעבירים אותנו לחדר הניתוח הגדול. הם הסבירו שהיתה חדירה של מים לחדר הניתוח הקטן והם חוששים לתקלה במערכת החשמל. לא ייחסנו לכך חשיבות גדולה באותה שעה, ורק בדיעבד התברר שבזה היתה תלויה ההצלה שלנו.
בעלי התקשר לגיסי, על-מנת שיבקש בעבורנו ברכה ללידה, ולאחר זמן גיסי התקשר ואמר שהרב אמר שבעלי יקרא מייד ברגע זה ספר יונה.
בעלי נמצא מחוץ לחדר הניתוח הגדול, מאיפה ישיג ספר יונה? בעלי סיפר לי לאחר מכן: "הסתכלתי סביבי וראיתי איזו ארונית עם דלת שבורה, מלאה בעלונים ובעיתונים ישנים. נברתי בארון וראיתי שגיסתי מסתכלת עלי ולא מבינה מה אני מחפש בארון של עיתונים כשאשתי בחדר ניתוח, והנה מצאתי ספר תנ"ך קרוע שאין בו אלא ספר יונה. אחזתי בספר כעוגן הצלה, קורא ובוכה. לא ידעתי מה קורה אתי".
בינתיים עבר זמן רב, והנה סוף-סוף הרופא יצא ואמר לבעלי: "אלוקים עוזר לכם, יש לך אישה חיה. במהלך הלידה היא הפסיקה לנשום לגמרי. היתה לה בצקת במערכת הנשימה ואנחנו לא ידענו. כשהכניסו לה את צינור ההנשמה, היא נחנקה והפסיקה לנשום. למזלנו, היינו בחדר הניתוח הגדול שהוא מצויד הרבה יותר, אבל זה לבד לא הספיק. לא הצלחנו להחזיר לה את הנשימה, והכול הסתבך תוך כדי לידה בניתוח.
דע לך שאתמול הגיע לארץ רופא מרדים בעל שם עולמי, לתת הרצאה אצלנו בבית החולים. כשאשתך איבדה את ההכרה והפסיקה לנשום לא ידענו מה לעשות, לא הצלחנו להחזיר לה את הנשימה. הזעקנו את הרופא המומחה שהיה במקרה בבית חולים. הוא נכנס לחדר הניתוח, הזיז את כולנו, הפשיל שרוולים, עשה לה החייאה בדרך מיוחדת שרק הוא בקיא בה והחזיר לה את הנשימה".
באותו רגע בעלי הבין למה הרב אמר לו לקרוא דווקא ספר יונה. הוא הבין את הרגשתי באותה שעה, כמו מישהו שנמצא במעמקי הים ולא יכול לנשום. רק אלוקים יכול

להחזיר לו את הנשימה, יכול להחזיר אותו לחיים. זה בדיוק מה שקרה לי. חזרתי לחיים, ברוך ה'.

את העיקר לא נשכח לספר. נולדה לנו בת. כמובן שהיא בריאה ושלמה ובלי שום בעיה. ממש כמו שהרב אמר: "הכול הבל הבלים". כאשר הרב שמע על שרשרת הניסים שהיתה לנו, הוא מאוד התרגש ושמח.

כבר למדנו שמצווה גוררת מצווה, וברכה גוררת ברכה. אחרי תקופה של התאוששות פנינו שוב אל הרב לברכה, וברוך ה', זכינו שוב בהיריון. הפעם הרב אמר לי: "אל תעשי שום בדיקה במהלך ההיריון. בפעם הקודמת הם הכניסו אותך לפחד מיותר".

ברוך ה', הכול עבר בשלום ונולד לנו בן בריא ושלם.

(עמרם וסימונה לחיאני)

ברכה ברוב עם

זכינו והרב זצ"ל השיא אותנו. לקראת סוף החופה הוא אמר לקהל שהוא יברך וכל הקהל כולו יענה אחריו "אמן". היה זה מעמד מיוחד של ברכה שהרב בירך אותנו בילדים, וכל הקהל כאיש אחד ענה "אמן" על ברכתו. הבנו שיש איזה עניין לברכה מיוחדת, אבל לא ידענו מה הרב ראה לעשות כדבר הזה.

אחרי שמונה שנות נישואין הבנו – לא היו לנו ילדים. הבנו שהרב בירך אותנו בצורה כזאת כי הוא ראה שיש בעיה. הלכנו אל הרב והוא אמר: "אין לכם שום בעיה, אתם צריכים ללכת למכון 'פועה'".

הלכנו למכון ואכן זכינו מאז לשני ילדים, בן ובת מתוקים במיוחד.

חלק ב – מעשים נוספים של הרב

הרב עוזר גם בחלום

היה בבעלותי מגרש באשדוד שלא הצלחתי למכור הרבה שנים. כל הפרסומים שפרסמתי לא הועילו. באחד הימים חשתי מצוקה גדולה מאוד, שכן רציתי מאוד ברכה בעניין הזה, אבל לא יכולתי להגיע אל הרב זצ"ל, כי הוא היה בבית החולים.

הצטערתי מאוד, כי הייתי רגיל לקבל מהרב ברכות בקלות יחסית, וכך ישנתי בצער. בלילה חלמתי שהרב הולך ליד המגרש שהיה לי באשדוד, מסתכל עלי ומברך אותי שאמכור אותו בקלות. מאוד התרגשתי מהחלום הזה. הרגשתי שהרב חושב עלי גם בשעה זו שהוא חולה וסובל בבית החולים.

ידעתי שזהו חלום אמת, אבל לא ידעתי עד כמה שהחלום הזה יתקיים במהרה. כבר למחרת היום התקשר אלי קונה ורצה לקנות את המגרש. אמרתי לו, כדרכו של מסחר, שאני קצת מהסס, והוא אמר לי שהוא בא מייד, ומעלה את המחיר. לבסוף הוא קנה את המגרש במחיר טוב מאוד ונתן לי את כל הכסף במזומן בו ביום.

פלא גדול שהרב בחוליו ובמצבו הכל-כך קשה חשב על הבעיות הכלכליות שלי ועל צערי, וסייע לי גם מבלי שדיברתי איתו על כך כלל.

(ישראל טויטו, אל"מ במילואים)

דמות דיוקנו של הרב

כל ימיי הייתי מתייעץ עם הרב זצ"ל בשאלות הלכתיות, וכנראה ניכר עלי שאני מתלמידיו של הרב. פעם הייתי בחנות כובעים וביקשתי כובע. אמר לי המוכר כי הוא ייתן לי כובע שבשוליים שלו אין טפח, כי "ניכר עליך שאתה מתלמידיו של הרב אליהו". שמחתי מאוד שהדבר ניכר עלי. ואכן הוא נתן לי כובע שאין בשוליים שלו טפח, שלא יהיה חשש של אוהל בשבת (כמו שכתוב ב"שולחן ערוך" שא סע' מ).

יש לי נגרייה בשכונת מאה-שערים, ולאחרונה עבד אצלי פועל ערבי מדי יום בשעות הבוקר, ואחר הצהריים הוא היה הולך לעבוד במסגד שעל הר-הבית. יום אחד הוא לא הספיק לסיים את העבודה שלו אצלי, וביקשתי שיסיים אצלי ואחר כך אקח אותו במכוניתי למקום עבודתו האחר.

כשסיים, לקחתי אותו להר-הבית. נכנסתי דרך שער האריות והייתי צריך להסתובב כי הרחוב שם צר. אמרו לי להיכנס לכיוון הפנימי, כי שם הרחוב רחב ואוכל להסתובב בקלות. כך נכנסתי בלי כוונה למקום הר-הבית, והנה אני רואה את דמות דיוקנו של הרב עומד מולי ואומר לי, כאילו בחיים חיותו: "סע אחורה, אסור להיכנס כאן. זה איסור כרת". נסעתי אחורה ברוורס, והנה אחריי עומדת משאית ולא מאפשרת לי להמשיך לנסוע אחורה. הנהג סימן לי: סע קדימה ותסתובב. אבל אני לא נסעתי אפילו מטר אחד קדימה. המשאית נסעה לאחור ואני אחריה, וכך יצאתי בשלום ממקום הקודש. באותה שעה הבנתי מה שנאמר על יוסף: "דמות דיוקנו של אביו נראתה לו בחלום" ומנעה אותו מן החטא. אני ראיתי את מו"ר הרב בהקיץ וניצלתי מן החטא.

(אורי ברהום, מאה-שערים)

ברכה חלומית

מדי חודש אני נוהגת לנסוע לחו"ל בענייני עסקים, ולפני כל נסיעה אני מבקשת את ברכתו והסכמתו של הרב זצ"ל. פעם אחת לא הצלחתי להשיג את ברכתו של הרב.

התקשרתי ללשכת הרב, למזכירות נעמי ופנינה, לעוזר אסף. כולם השתדלו בעבור בקשתי אך לא הצליחו לקבל עבורי ברכה.
הגיע יום שישי, ואמרתי לבעלי יעקב שאני חושבת לבטל את הנסיעה, כיוון שבלי הברכה של הרב אני לא נוסעת. בערב שבת חלמתי שהרב יושב על יד השולחן בלשכה ואומר לי: "את יכולה לנסוע, סעי, סעי. אם את פוחדת, תקראי פרק י"ד בתהילים".
קמתי בבוקר נרגשת ביותר, ולא ידעתי האם החלום הוא בגלל המחשבות שלי או שזהו חלום אמת.
בכל זאת, סיקרן אותי מאוד מה כתוב בפרק י"ד בתהילים. פתחתי את ספר התהילים ולתדהמתי ראיתי שכתוב מעל הפרק: "פרק זה עבור מי שסובל מפחד".
ואז הבנתי שאכן קיבלתי את הסכמתו וברכתו של הרב. נסעתי, וברוך ה' היה לי שפע של ברכה בנסיעה זו.
(אירית חנה)

תהילים להעלאת הדופק

בעת שהבת שלי היתה בהיריון היא חלמה שהרב מרדכי אליהו זצ"ל אומר לה לומר כמה פרקי תהילים והכול יהיה בסדר. היא סיפרה לי את דבר החלום ושמחתי יחד איתה, אבל עם הימים דבר החלום נשכח מאתנו.
יום הלידה הגיע. בתי הגיעה לבית החולים והלידה התחילה. לפתע הזעיקה האחות את הרופא. הרופא הגיע, ראה את המצב, התחיל לטפל בה והוא נראה מודאג מאוד. הוא מטפל, ומראה פניו הלחוץ לא משתנה כלל. הבנתי שהמצב לא טוב והתחלתי להתפלל, ותוך כדי כך נזכרתי בפרקי התהילים שהרב אליהו אמר בחלום לבת שלי לומר. ביקשתי מבתי שתקרא את אותם פרקי תהילים.
בתי התחילה לומר את הפרקים, והרופא אומר לה: "אני לא יודע מה את עושה, אבל תמשיכי במה שאת עושה. הדופק של התינוק עולה". הבנתי שהדופק של התינוק היה נמוך וכעת הוא עולה. הבת שלי המשיכה לומר את הפרקים שהרב אמר לה בחלום. וכך הדופק של התינוק עלה ועלה, עד שהגיע למקום הנכון וכך היא המשיכה עד ללידה בריאה ושלמה.
(הרבנית קתי מנדלביץ')

אתה הראית לדעת

תלמיד חכם חשוב סיפר לי: כמה שנים אני סובל מכאבי גב, והם רק הולכים ומחריפים. ביקרתי אצל רופאים שנתנו לי משככי כאבים ואצל כירופרקטים שניסו לעזור ככל יכולתם והצליחו רק לרגע קט, אבל לא מצאתי מזור.

תמיד זכרתי את דברי חכמינו ז"ל, שלכל מחלה יש רופא מסוים, רפואה מסוימת וזמן מסוים שיירפאו, אך המשכתי להיסחב ולהתמודד עם המגבלה ועם הכאבים.

לפני כשלוש שנים התחלתי טיפול אצל רופא מומחה לתחום הבעיה שממנה אני סובל. הוא הפנה אותי לטיפולים פיזיותראפיים, להתעמלות ועוד, אך המצב הוסיף להידרדר. לאחר כמחצית השנה נתקפתי בשיתוק מוחלט. לאחר פינוי לבית-חולים ומבית-חולים זה לבית-חולים אחר, הוחלט לנתח אותי ניתוח חירום!

באותה עת חברי עשו עבורי תפילות והקפות כנהוג על ציון הרש"ש בחבורת תלמידי חכמים. זה היה פלא גמור, כי קמתי על רגליי בחצות אותו לילה. הרופאים, מרוב בלבול ותדהמה, שחררו אותי למחרת בבוקר יום שישי, בלא המשך בדיקות ובודאי בלי ניתוח. בשבילם זה היה פלא כי כל מערכת העצבים מהצוואר ומטה לא הגיבה והם לא הבינו כלל איך אני מרגיש או הולך על רגליי!

לאחר כחצי שנה שבה ניסיתי שוב טיפולים שונים, מצבי חזר והחמיר והייתי על סף שיתוק בשתי רגליי. זכרתי את עצת הרב ללכת לשני רופאים, וקבעתי תור לייעוץ לעוד כמה שבועות. עוד נזכרתי, שטרם ביקשתי את עצתו ואת ברכתו של הרב, ולאחר אחד הטיפולים ב"שערי צדק", עליתי לחדרו של הרב כדי לשאול האם לעשות ניתוח. הרב היה אז בבית החולים "שערי צדק". הוא קרא מה שכתבתי על הפתק, שבו תיארתי את הבעיה שלי, ורשם על גב הפתק שלוש מילים בכתב רועד: "לחכות לתשובה נחרצת". לא היה ברור ממי עלי לקבל את התשובה, או האם הכוונה שנחזור בתשובה נחרצת.

בהלווייתו של מורנו הרב זצ"ל, כמה שבועות לאחר מכן, דידיתי על מקלי, ואף-על-פי-כן צעדתי לכל אורך הדרך הלוך וחזור. כאן החלו המופתים להקיף אותנו. בתוך ה"שבעה", הגעתי לרופא לייעוץ נוסף. היה זה אותו רופא בכיר, שרצה לנתחני חצי שנה קודם. הוא התבונן בצילום C.T. ישן למשך כמה שניות ואמר מילה אחת: "ניתוח!".

שאלתי: "האם אינך רוצה לבדוק?" הוא בדק לשניות נוספות ואמר: "ידידי, אין שום הסבר הגיוני איך אתה עומד על הרגליים. אין לך שום תגובה עצבית!". הרופא התיישב

בנחרצות על כסאו וכתב הפניה לניתוח על-ידי המנתח... והוא בכבודו ובעצמו יהיה המנתח.

הרופא צילם את ההפניה, ומייד אחרי שסיים את קבלת החולים בקופת-חולים, נסע במיוחד לבית החולים להכין לי תיק לניתוח, לפני שהיה לי תור כלשהו.

בליל שישי, קודם קביעת התור לניתוח, חלמה אשתי חלום נפלא, ובו הרב זצ"ל בא אליה במלוא הדרו ואומר לה: ביום ראשון הקרוב בעלך ייכנס לניתוח ויראה ישועות גדולות.

ביום ראשון, שבוע אחרי הביקור אצל הרופא, צלצלתי למזכירתו לקבוע תור לניתוח. ציפיתי לשמוע שיהיה עלי להמתין כמה שבועות לפחות, אבל תשובתה היתה: "בוא מייד לאשפוז, מחר בבוקר ניתוח!".

ההשגחה הגדולה לא פסקה כאן! למחרת קיבלתי הסבר על הניתוח שהיה אמור לכלול השתלת תומכות מפלטינה, פירוק של חלקים מעמוד השדרה ועוד שאר מרעין בישין.

מעט קודם כניסתי לניתוח הגיע הרופא הנ"ל ואמר: "החלטתנו לוותר על הניתוח המסובך, ננסה לעשות ניתוח פשוט יותר, אולי זה יעזור".

בכניסה לחדר הניתוח, פנה אלי שוב ואמר, שהחליטו לעשות משהו נועז ולנתח רק את הצד הפגוע יותר ולראות איך זה ישפיע, ורק אחרי חצי שנה ינתחו בצד השני. הסכמתי בהשלמה ובציפייה לסיעתא דשמיא.

בבוקרו של יום הניתוח החלטתי לנסות לפנות לאחד מהעסקנים הרפואיים בירושלים. הוא אמר שהמנתח הנ"ל בסדר גמור, אבל אם אפשר מומלץ לקחת באופן פרטי את ד"ר ק'. מכיוון שפחדתי לפגוע ברופא

מיטיבי, לא עשיתי דבר. בבוקרו של אותו יום השתדלנו לסייע גם בדרכי תפילה. אחד מתלמידי עמד על ציון מרן הרב זצ"ל והתפלל להצלחת הניתוח.

על פתחו של חדר הניתוח פנה אלי שוב הרופא ואמר, שמכיוון שהמצב כל כך קשה, החליטו כולם להתגייס לעזרתי והוא ינתח יחד עם ד"ר ק'. ההלם שלי היה מושלם. אותו בדיוק רציתי להזמין ולא רציתי לפגוע ברופא, והנה הוא בעצמו מזמין את ד"ר ק'.

ההלם גדל עוד יותר לאחר הניתוח, כשהרופאים סיפרו שהצליחו כנראה להציל את רגל ימין וברגל שמאל עוד ייתכנו הגבלות מסוימות. למחרת בבוקר, בבדיקת הרופאים, הרופא עצמו עמד המום, כשלא היה זכר למגבלה בשתי הרגליים!

לשאלתנו כיצד נוכל להודות לו על המסירות, השיב בנחרצות: "אות בספר תורה וברכה מכמה צדיקים".

לאחר השחרור מבית החולים, קנינו לרופא פסוק בספר התורה הנכתב לע"נ הרב זצ"ל. הפסוק היה "לחלוטין במקרה" מפרשת בר המצווה של הרופא, ש"לחלוטין במקרה" היא פרשת בר המצווה שלי.
הפסוק שזכה בו הרופא היקר הוא: "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו" – פרשת ואתחנן.
בביקורת האחרונה, כחודש וחצי לאחר הניתוח, היו מילות הסיכום של הרופא: "אתה לא נס רפואי, אתה סתם נס...".
(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

כוח ברכת הרב

לא רק שקית של טלית

מרובים הסיפורים על הנשים שהיו מתעכבות זמן רב בצירי לידה וילדו מייד כשהובא אליהן כיסוי הטלית של הרב אליהו זצ"ל והונח עליהן. כשהרב היה מאושפז ב"שערי צדק", היו עולים אליו לרגל כל יום וכל לילה אנשים מחדר לידה, לוקחים את כיסוי הטלית וחוזרים כעבור כמה דקות עם בשורות טובות על לידה שהגיעה.
האחיות בחדר הלידה כבר היו מורגלות בנסים כאלו, וכשהן היו רואות את המוניטור של היולדת קופץ אחרי עיכוב גדול, הן היו שואלות את היולדת: "מה קרה? הביאו לך את הטלית של הרב אליהו?".
צריך לדעת שזה לא כוח הטלית, אלא כוח הברכה של הרב. יותר נכון לומר, כוח המצווה של הרב. כמו שאומרת הגמרא: "שיירי מצווה מעכבים את הפורענות". כך היה גם בשאר המצוות שהרב היה עושה. החפצים שבהם היה עושה מצוות, כמו אתרוג, או שיירי אפיקומן, או שיירי שמן של נרות חנוכה, או שיירי ערבה שהיה חובט בה או כל דבר מצווה אחר.
סיפר חן בטיט: כשהרב היה בצפת בפעם האחרונה, בבר-המצווה של נכדו ישי, היה זה אחרי האשפוז הראשון והוא היה חולה מאוד. פגשתי את הרב בבוקר לאחר תפילת ותיקין בעיר העתיקה. באתי אל הרב וביקשתי שיברך את כלתי, שהיתה מקשה ללדת. הרב כדרכו חייך ובירך, למרות מצבו הבריאותי הקשה.
היה זה מפליא לראות את כוחה של הברכה, כי כשהגעתי הביתה היא כבר היתה באמצע צירי לידה שהתחילו באותו רגע, בזכות ברכתו של הרב, ומייד כשהגיעה לבית

החולים היא ילדה. בתפילת המנחה כבר שאלתי את הרב מה יהיה שמה של הבת, והרב אמר: שירה. וכך היא קרויה, על-פי הצעתו וברכתו של הרב.
(חן בטיט, צפת)

בת של ברכה

אני משמש בתפקיד בכיר מאוד במערכת הביטחון, ואת כל השאלות שלי, הפרטיות והכלליות, הייתי פורס לפני הרב אליהו זצ"ל. תודה לאל זכיתי בשמונה ילדים שכולם גדלים לתורה וליראת-שמים בהדרכת הרב.
לאחר שבעה בנים, אמרתי לרב שאני מודה לה' מאוד על הברכה שנתן לנו, אבל אנחנו מבקשים מאוד ברכה לבת. הרי אי-אפשר לקיים את מצות "פרו ורבו" מבלי להביא בנות לעולם. הרב חייך ובירך אותנו. מייד לאחר מכן אשתי הרתה וב"ה זכינו לבת שתחיה.

ללכת לניתוח או ללכת בלי ניתוח?

לפני כמה שנים היו לי כאבי גב חזקים מאוד שהשפיעו על רגלי השמאלית. היה לי קשה מאוד ללכת. הלכתי למומחה בתחום שהיה מגיע פעם בכמה חודשים לארץ, ומקבל חולים בבית-חולים פרטי בהרצליה. לאחר הביקור הראשון אצלו נתבקשתי לבצע צילום MRI, ובעקבותיו הוא קבע שעלי לעבור ניתוח.
אני משרת בשירות קבע, וקיבלתי אישור מהצבא לכך. לפני הניתוח הגעתי אל הרב זצ"ל לקבל ברכה. זו היתה הפעם הראשונה שנכנסתי אל הרב, והייתי כולי אחוז פחד ויראה כאשר סיפרתי לו על הכאבים, המגבלות, בדיקת הרופא והניתוח המתקרב.
הרב אמר לי: "אתה לא עושה שום ניתוח. אני אברך אותך והכול יהיה בסדר". הרב בירך אותי, אבל אני יצאתי מחדרו בספקות: האם אני מתכוון לעשות את מה שהוא אמר? מחד, הרי לקח לי זמן רב עד שעברתי את הבדיקות ועד שהשגתי אישור מהצבא לניתוח אצל הרופא המומחה הזה והנה, עתה כשיש לי אישור לכך, אני לא אשתמש בו? ומאידך, הייתי שמח, הרי הרב הבטיח שיהיה בסדר. מה עלי לעשות?
התקשרתי למפקדיי ואמרתי להם: "תבטלו את העברת הכסף, אני לא עושה ניתוח. הרב שלי אמר שלא עושים ניתוח. הכול יהיה בסדר גם בלי זה". הם לא הבינו אותי והחששות שלי הלכו והתחזקו. רק כשהגעתי
לביתי וסיפרתי את הדברים לאשתי – קיבלתי כוח. היא אמרה לי: "תעשה מה שהרב אומר והכול יהיה בסדר!".

התוצאה לא איחרה לבוא. בשבת בבוקר נחלשו הכאבים, ומאז ועד היום אין לי כאבים כלל. תודה לאל, בזכות ברכתו של הרב, הכול עבר כלא היה. מאז לא ראיתי לא רופאים, לא כדורים ולא זריקות בגב, ואני הולך ככל האדם.

הבנתי שהרב ביטל את הגזירה שהיתה עלי, שאותה ראה אותו פרופסור מומחה בצילומים המיוחדים שלו.

(אבנר עזרן, כוכב-יעקב)

ונהפוך הוא

היו לי שני בנים ורציתי בן שלישי. ההיריון התעכב שלוש שנים לערך, ובאתי לבית הרב זצ"ל לבקש חתיכה מהאתרוג. האמת היא שהרגשתי לא כל כך נעים לבקש ברכה, כי יש לי כבר שני בנים, אבל השתוקקתי מאוד להיכנס לבית הקדוש ולראות את פני הצדיק. נכנסתי אל הרב וזכיתי לקבל אתרוג מכבוד הרב. התמלאתי תודה על החסד, ולאחר כמה חודשים אכן התבשרנו בבשורה טובה על היריון שלישי.

בחודש התשיעי להריוני, כשבועיים לפני הלידה הצפויה, אמרו לי הרופאים שהעובר נמצא במצג אלכסון והמליצו על "היפוך", שכידוע יכול לגרום לניתוח קיסרי במקום. כמובן שחששתי והלכתי לקבל ברכה מהרב. לאחר המתנה ארוכה לבדיקת הרופא, הציעה לי האחות: "אולי תעשי אולטרה-סאונד?". וראה זה פלא, באולטרה-סאונד, בחסדי ה', נודע שהתינוק התהפך לבד! דבר כזה הוא מעל הטבע, כי בשלב הזה לתינוק כבר אין מקום להתהפך לבד...

לאחר מעשה, חברה סיפרה לי שבעלה, המקורב לרב, מסר פתק בשמי, והרב כתב עליו – "ונהפוך הוא!".

(משפ' דרייב)

ברכות "על הדרך"

באתי אל הרב זצ"ל כשהוא היה בבית החולים בטיפול נמרץ, במטרה לבקש ברכה על חבר שלי שצריך רפואה שלמה. הרב יהודה מוצפי, משמשו של הרב, שהיה שם עמו, אמר לרב שאני צריך ברכה לילדים. האמת היא, שלא בשביל זה באתי. אבל הרב שמע את דבריו של חכם יהודה מוצפי, ומייד בירך אותי בבן זכר בקרוב.

יצאתי משם קצת תמה, מה ראה הרב לברך אותנו בברכה זו? אבל שמחתי כמובן על הברכה. לא עבר חודש ואשתי הודיעה לי שהיא בהיריון. לא עשינו בדיקות לדעת את מין העובר, אבל כבר ידענו, יהיה לנו בן. וכך קרה בסייעתא דשמיא.

(הרב אלעד אליהו, נכד הרב)

באה לבקש על חברתה ונענתה

היינו נשואים שנה לערך ועדיין לא זכינו בילדים, אבל לא היינו לחוצים כל כך, כיוון שהיינו זוג צעיר. יום אחד אשתי באה אל הרב אליהו זצ"ל לבקש ברכה בשביל חברה שלה, שהעובר שלה היה הפוך והיא היתה כשבוע לפני הלידה. הרב בירך את אותה חברה, ובאמת העובר התהפך באותו שבוע. בינתיים, שאל הרב את אשתי: "ומה בנוגע אלייך?"

אשתי השיבה: "לא כלום".

הרב שאל: "ומה עם ילדים?" ואשתי, במבוכה קלה, אמרה: "לא באתי בשביל זה". בכל זאת, הרב בירך אותה לילדים ולזרע קודש של קיימא וכבר באותו השבוע נפקדנו.

(הרב מאיר ודנה פיירשטיין)

הרחב פיך – ואמלאהו

פעם אחת, לפני יום כיפור, הרגשתי מאוד לא טוב, וסבלתי מקוצר נשימה. חשבתי בלבי כי לא אוכל לצום את הצום הזה של כיפור מחמת מחלה וקושי. כיוון שבאותו הכיפור הייתי בירושלים, הלכתי לסבא הרב זצ"ל וביקשתי ממנו ברכה לבריאות, על-מנת שאוכל לצום. "סבא, תברך אותי שאני אהיה בריא ביום כיפור ואוכל לצום את הצום", ביקשתי. סבא חייך ובירך אותי שאהיה בריא ביום כיפור ואוכל לצום את הצום – בדיוק כפי שביקשתי.

זה היה ממש פלא. עד יום כיפור הרגשתי את המחלה בכל תוקפה, אך בשעה שנכנס יום כיפור, הכול עבר כלא היה. הרגשתי טוב יותר מכל יום כיפור אחר.

מייד כשיצא יום כיפור חזרה התקפת האסטמה ועמה כאבי הראש, החום וכל הבעיות שנלוו אליו. מופלא היה לראות איך הקב"ה שומע תפילה, בדיוק לפי מה שהרב בירך, בדיוק לפי מה שביקשתי ממנו. על זה אומר לנו הקב"ה: אל תתביישו לבקש ממני. אני יכול לקרוע לכם את ים סוף – אני יכול גם לרפא אותך לגמרי. "אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם – הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ" (תהילים פרק פא).

(ינון אליהו, הנכד של הרב)

טוב שם טוב

החלפת שם באמצעות מטוטלת

כשבננו היה ילד קטן, לא היתה לו מנוחה. כמובן שבעקבותיו, גם לנו לא היתה מנוחה. לא ידענו מה לעשות והלכנו לאדם אחד שהיה מטפל באמצעות מטוטלת. הוא בדק ואמר לנו שהשם של הבן שלנו, "יהודה

נחמיה", אינו שם מתאים, מבלי שידע מי הוא אותו "יהודה" שעל שמו קראנו את השם של הילד שלנו.
האמת היא, שהשם "יהודה" היה גם על שמו של חבר שלנו שנהרג בגיל צעיר, ואותו מטפל שלח אותנו לבני-ברק לעשות לילד החלפת שם.
לא ידענו מה עושים עם המידע הזה והלכנו לרב מרדכי אליהו זצ"ל. להפתעתנו הוא לא שלל את הטיפול הזה כיוון שהוא מוזכר בספר "בית יחזקאל", רק כיום הוא לא יודע אם יודעים לעשות זאת. בכל מקרה הוא חשב מעט ולבסוף אמר לנו: "תקראו לו רק 'יהודה', ותקראו לו בשם הזה על שם יהודה בן יעקב אבינו". שאלתי אותו: "כיצד?" ואמר לי: "במנחה של שבת בפתיחת ההיכל תברכו אותו בשם החדש שלו".
כך עשינו וראינו פלאות. מאותו הרגע ממש, הילד הפך להיות ילד רגוע ושלו. ממש לא יאומן. נהיה לנו ילד אחר בבית. ילד מיוחד שלומד תורה וקדושה מיוחדת חופפת עליו, וכך הוא עד היום הזה, שהוא כבן 26.
(משפחת שפילמן, כוכב-השחר)

לאה ביום פטירת רחל

היה לנו בן אחד, ולאחריו היתה הפסקה גדולה של שבע שנים שבהן לא זכינו לפרי בטן. עשינו את כל הבדיקות, הלכנו לכל הרופאים, אך ללא הועיל. נסעתי עם בעלי ועם חבר שלו לירושלים להופעה של אברהם פריד. כשהגענו לכניסה לירושלים הציע החבר של בעלי שנלך לרב מרדכי אליהו זצ"ל לקבל ברכה. אמרנו לו שהרב לא מרגיש טוב, אבל הוא לא הרפה ועמד על כך שנלך.
כשהגענו לבית הרב בירושלים, הסתבר לנו שלא היינו הבנים היחידים של הרב. כמונו היו עוד הרבה אנשים שרצו לקבל עצות וברכות מהרב. בינתיים השעון זז קדימה ואני, שחיכיתי מאוד להופעה, רציתי כבר ללכת. אבל חבר של בעלי התעקש שנחכה עד שנקבל ברכה מהרב.
היה זה בתקופה שהרב היה בביתו לאחר האשפוז הראשון. הרבנית העבירה את השמות שלנו לרב: לילך ואיתן. הוא התבונן בשמות ואמר שצריך להחליף לי את השם מלילך ללאה. מייד הסכמנו, וביום י"א בחשוון, יום פטירת רחל אמנו, החלפנו את השם. לא עבר זמן רב וזכיתי להיריון, ומייד באותה שנה לברכה של הרב ילדתי בת. הילדה נולדה לאחר פטירתו של הרב. מסתבר שגם אחרי פטירתו הברכה עובדת.
(לאה ואיתן זאמני)

מתי משנים שם ומתי לא?

פעם שאלתיו כיצד הרב מחליט להוסיף או לשנות שם לחולה מסוכן, ואילו לחולה אחר לא להוסיף. ענה לי הרב: "פעמים שתוספת או שינוי השם גורמים בזמן הקריטי לקטרוג על החולה ל"ע, ואין להוסיף. פעמים יש סיכוי שיתרפא, ושינוי או תוספת השם תועיל!".

"נו, ואיך אפשר לדעת?" שאלתי. ענה לי הרב בחיוך: "מה אתה חושב שזה על-פי רוח הקודש!". הבנתי שסוד ה' ליראיו.

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

בדיוק באותה שעה

גיסי, ד"ר דב שחור, שימש מנתח בכיר בבית-חולים "מאיר" והיה נערץ בקרב סגל בית החולים והמאושפזים. לימים, עקב הירצחו של בנו הקדוש אורי הי"ד, החלה התרופפות במצב בריאותו והוא אושפז בבית החולים "מאיר". מיטב הרופאים התעסקו בטיפול במחלתו, וביום ו' בראש חודש סיוון הזעיקו את המשפחה לבית החולים עקב הידרדרות במצבו.

הצוות הרפואי שטרח רבות, ובתוכם פרופסור יהונתן הלוי שהגיע מירושלים, קבע שאין לו יכולת לייצב את מצבו, לחץ הדם הלך ונחלש. כולם הבינו את מצבו, ויהודית, אחותי שתחיה, ביקשה ממני להיכנס למורנו ורבנו ולבקש להעתיר בתפילה ולהוסיף שם לחולה.

דיווחתי לרב על מצבו של גיסי ועל בקשת אחותי להוסיף שם והרב אמר: "אין צורך להוסיף שם". הוא לקח את שם החולה ובירך אותו ברפואה שלמה בקרוב. כשחזרתי עם תשובתו של הרב למשפחה, הם הגיבו באכזבה. אבל צדיק גוזר, ולהפתעת כולם חל שיפור רב במצבו הבריאותי ודב שחור הבריא בזכות תפילתו של מורנו ורבנו זיע"א.

לאחר כשנה שוב אושפז גיסי דב, הפעם ב"אסף הרופא". ביום שישי התקשרה אחותי ובקול בוכים סיפרה שהרופאים נואשו מלהציל את דב. באותה שעה הייתי בקרבת הרב בעת שהיה סנדק. ניגשתי אל הרב וביקשתי שיעורר רחמים. הפעם הרב אמר שיש מקום להוסיף שם, והוא הציע לבחור שם אחד משלושת האבות. הוא ביקש שאשוב לביתו לפני שבת ואדווח על השם שהמשפחה בחרה.

הרופאים שטיפלו בגיסי התייאשו, הם קראו לכל בניו ובני ביתו לבוא ולהיפרד ממנו. אחד מבניו בא במיוחד מהשייטת, וכולם נאספו להיות איתו בשבת, כי חשבו שהיא השבת האחרונה לחיי אביהם.

ביום שישי אחר-הצהריים המשפחה החליטה על השם "אברהם". באתי אל הרב בשעה 15:00, אמרתי לו את השם שהמשפחה בחרה בו והוא אמר לי: "בסדר. מחר בתפילת ותיקין בקריאת התורה אעשה לו את החלפת השם". למחרת באתי להתפלל ותיקין עם הרב. חיכיתי לתפילה מיוחדת להחלפת השם של גיסי, אך לא היה דבר. כששאלתי את הרב, הוא אמר לי: "כבר עשיתי לו החלפת השם". זה כנראה היה בינו לבין עצמו. בקידוש שהיה אחרי תפילת מוסף פנה אלי הרב ואמר לי: "עכשיו מתחיל מצבו של גיסך להשתפר".

הסתכלתי על השעון. השעה היתה 07:30.

במוצאי-שבת התקשרתי לבית החולים ואמרו לי שחלה הטבה גדולה מאוד במצבו של גיסי ושאבוא לבקרו. באתי לבית החולים וראיתי את גיסי יושב על מיטתו ואוכל סעודה רביעית. להזכירכם, ביום שישי הרופאים כבר התייאשו מלהצילו ולא נתנו לו שום סיכוי להמשיך לחיות. שאלתי אותו מתי חל השיפור במצבו, והוא אמר לי את השעה 07:30, בדיוק השעה שהרב אמר לי שמצבו של גיסי משתפר.

(יעקב לוין, ירושלים)